MANUALE EXORCISTARUM, AC PAROCHORUM: HOC EST TRACTATUS DE CURATIONE, AC...

Candido Brognoli

Digitized by Google

15. 1. 115
15. G. 1.
Digitized by Google

a
5

Digitized by Google

Digitized by Google

R. P. CANDIDI
BROGNOLI
BERGOMENSIS.
MANUALE
EXORCISTARUM.

Digitized by Google

Digitized by Google

MANUALE EXORCISTARUM, AC PAROCHORUM:

HOC EST

TRACTATUS DE CURATIONE,

AC PROTECTIONE DIVINA; in quo reprobatis erroribus, verus, certus, ſecurus, catholicus, apoſtolicus, & evangelicus eiiciendi dæmones ab hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus: curandi infirmos: ab inimicis ſe tuendi: Deumque in cunctis neceſſitatibus propitium habendi modus traditur.

Opus à nemine hactenus attentatum, nedum Exorciſtis, & Parochis neceſſarium; ſed Medicis, Theologis, Concionatoribus, Obſeſſis, Ægrotis, ac in quacumque neceſſitate conſtitutis apprimè utile.

AUCTORE

R. P. CANDIDO BROGNOLO

Bergomenſi, Sac. Theologiæ Profeſſore, Ord. Min. Ref. S. Franciſci.

Prodit quatuor Indicibus locupletatum.

VENETIIS, M. DCCII.

Apud Nicolaum Pezzana.

SUPERIORUM PERMISSU, ET PRIVILEGIIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

ALTISSIME,
QUI HUMILIA RESPICIS:
PROFUNDISSIME,
QUI ALTA A LONGE COGNOSCIS:
POTENTISSIME,
CUJUS NOMINIS VIRTUTE
SUPERBORUM SUNT DESTRUCTÆ
DÆMONUM POTENTIÆ:
ADMIRANDE,
CUJUS ADMIRABILE EST NOMEN IN UNIVERSA TERRA:
PRÆSTANTISSIME
JESU,
QUI FUGAS MORBOS, ET LIVORES,
SED ET ANIMI LANGUORES,
IN QUO PRÆSENS ADERIS:
TIBI GLORIA, SUMMUS HONOR,
ET LAUS TIBI SIT IN SÆCULA.

FLuctuaverat jam diù inter eluviata aquarum profluvia Arca illa divino inſtituta molimine, cui ſalutis ſpes jam penè defecerat, priùs in fluctibus tumulum, quàm vitæ dilationem inveniendum arbitranti. Defecerat jam

quidem ſpes illa in cordibus, ſed avida vitæ fames ſemimortua jam ferè acuebat ingenia, cùm rector patientiæ immemor expanſis Arcæ liminibus columbam, quam animantium ſervaturo propaginem ſociaverat gregi, dimiſit, ut aerea translata per ſpatia, an diminutis aquarum vorticibus aperta alicubi ſoli appareret ſoliditas, nunciaret. Verùm cùm jam præ volatu deſtitutum corpus pennæ ampliùs ſuſtinere non poſſent, nullibi tantæ laſſitudini quietem inveniens, ad lignum, unde proceſſerat, quaſi lachrymis augmentum fluctibus ingerens, & ſuſpiriis aquas exagitans, triſtitiæ potiùs quàm ſuſpiratæ lætitiæ augur, regredi eſt compulſa. Fluctuaverat jam diù infelix mei ingenii Arca inter procelloſas orbis
Pſalm. 103. Verſ. 25. *hujus voragines, quem Regius Vates* Mare magnum, & ſpatioſum *vocavit, & imminentia ſibi excidia deflens, infauſto doloris accentu:*
Pſalm. 68. Verſ. [illegible] Veni in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit me: *cecinit: cùm egomet impatiens veluti ingenii mei rector de tumulati orbis miſeriis perſcrutari deſiderans, expanſis intelligentiæ meæ liminibus, opus hoc alteram veluti ex Arca columbam in legationis officium dimiſi. Verùm cùm jam volatus undequaque protenderit, nec tàm in planis Eccleſiaſticarum dignitatum ſpatiis, quàm in arduis purpuratorum Principum, Regumque faſtigiis diuturnæ laſſitudinis quietem repererit, ne multò ad Arcam, unde exierat, redire cogatur, fortiori, quo poteſt, conamine ad altiſſimum tui Nominis (quod ſilentio veneror) montem ſe in eo ſolùm tranquillitatis,*

tatis, & *quietis portum inventurum ſperans*, *extendit*. *Laborioſum hoc igitur ingenii mei opus tanquam fœtum ex viſceribus*, & *intellectus mei præcordiis recentiſſimè natum*, *breviori forſitan*, *quàm arbitrer*; *occaſum perituri parentis viſurum ſub tui nominis umbraculis alendum committo*, *ut cùm proprium ſibi flendum foret excidium*, *ſub indefectibili tui tutela protectum ſe ſentiens*, *ad uberiora gregis tui juvamina vigeat*; *cùm hoc celebre ſuper omnia nomina Nomen omnibus ſit de propria ſpe jam diù ruentibus perpetuæ præſagium felicitatis*. *Quare*, *cùm Scriptorum quamplurium lapſum non aliunde*, *quàm à fallaci hominum quavis dignitate fulgentium*, *quorum nitebantur præſidio*, *promanaſſe*, *eoſque ad illos*, *quaſi Charybdis*, *Scyllæque voragines naufragium ſubiiſſe dignoverim*, *in his tanquam in ſpeculo contuens*, *ne ipſe quoque tantæ infelicitatis particeps naufragus peream*, *ad tutiſſimum tui nominis portum*, *in quo*, *cùm pericula ſemper evaſerim*, *naufragia metuenda non immnent*; *navigium appuli*; *ubi languentium multitudo hominum Sathanicis irretita vinculis*, & *deceptoriis laqueata retibus*, *quorum hæc ſolatio ſcripſi*, *impoſterum deſperare non valebit*. *Quorumnam igitur tutiùs*, *quam tui opus auſpiciis ſubſternere potero?* *cùm quod alii dedecoris arbitrantes petentibus ad ſe aditum pandere renuunt*, *tu tui augmentum ſplendoris propemodum arbitraris*: *quod orbis Magnates*, *ac ſi impenſi amoris argumenta*

 non

non noſcant ; oblata deſpiciunt : tu , qui hominum viſcera intimus perſcrutator agnoſcis , benigniter excipis ; & ubi ii importunitatis potiùs , quàm dignationis gratia , ſed repulſionis periculo , petitionibus aures aperiunt , tu vix oratus , apud quem perſonarum acceptatio non regnat , ſine repudio , ut me in arduis te protegente negotiis ſæpiùs experientia docuit , clementiæ , ac benignitatis exceſſu exaudis . Hinc cùm deficientibus illis patrocinia ſimul cum eorum nixis auſpiciis corruant, meque tua jam pridem , ut gloriæ tuæ ſervirem , excitaverit bonitas , me tibi , qui indefectibilis es , cum hoc opere conſecro ; & doctrinam meam, quæ mea non eſt , in te , de cujus ſinu proceſſit , refundere audeo : Nam Flumina, unde exeunt, revertuntur , ut iterùm fluant : *ut in beneficiorum , quæ indignitati meæ conferre dedignatus non es, monumentum ſempiternum exiſtat , quorum memor ſempiternam tuo nomini auguror gloriam ; & ad tremendam hujus præſentiam genua flectens , ut me ab adverſantium , & obtrectantium morſibus liberes , & in proſperis ſecundùm tuæ benignitatis placita dirigas , deprecabor.*

Eccl. cap. 1. Verſ. 7.

Altiſſimi tui nominis gloriæ ſitiens,

Inter Minores minimus

Frater Candidus à Sarnico.

A U-

AUCTOR

Ad ſuum Libellum.

I Mea cara rates, tutos per æquora greſſus
Dirige, quas promis quiſque requirit opes.
Non ſcopuli, non aſtra vetant, non ventus, & unda.
Cælicolum cymbis invia nulla via eſt.
Invidus obſtiterit torvo ſi lumine quiſquam,
E Patre te IESU *proſiliiſſe ſcias.*
Si quis te placido vultu veneretur amicus.
Non mihi, ſed IESU, *dic, referendus honos.*
Filia Franciſci merces ſine munere pandes,
Ut levior curras: I mea cara rates.

Facultas Reverendiſſimi Patris Vicarii Generalis totius Ordinis S. P. FRANCISCI.

FR. DANIEL A DONGO Totius Ordinis Minorum S. P. FRANCISCI Vicarius Generalis, & Servus. Dilecto nobis in Chriſto Patri Fratri Candido à Sarnico ejuſdem Ordinis, Provinciæ verò noſtræ Reformatæ Brixiæ Concionatori, & Lectori Salutem in Domino.

CUM juxta Apoſtolicas, ac Ordinis Conſtitutiones reviſum, & approbatum fuerit quoddam Opus à te collectum, cui titulus eſt, MANUALE EXORCISTARUM, ET PAROCHORUM; tenore præſentium cum ſalutaris obedientiæ merito facultatem tibi concedimus, & facimus, quatenus ſerv. ſervan. prædictum Opus Typis mandare poſſis.

Datum Neapoli in noſtro Regio S. Mariæ Novæ Cænobio hac die 7. Februarii 1650.

Fr. Daniel à Dongo Vic. Gener.

Locus ✠ Sgilli.

Ad

Digitized by Google

Ad laudem JESU Chriſti.

JUſſu Reverendiſſimi Patris Danielis à Dongo Vicarii Generalis totius Ordinis S. Franciſci, Ego Fr. Ægidius à Melo Lector Sac. Theol. Ordinis Minorum Strictioris Obſervantiæ Provinciæ Reformatæ S. Antonii, ac S. Officii Inquiſitionis Tarviſii Conſultor Generalis, legi, & majori, qua potui, diligentia examinavi Opus Exorciſticum R. P. Candidi à Sarnico ejuſdem Ordinis, & Inſtituti, Reformationis verò Brixienſis Theologi: quod inſcribitur: MANUALE EXORCISTARUM: cujus piam, devotam, ac facilem maxima cum animi oblectatione miratus ſum doctrinam, ex fontibus quidem Salvatoris hauſtam; cùm ejuſdem Salvatoris documentis, fide, & ſanctiſſimi nominis ejus vi, & invocatione undique ſcateat; Doctrinam ſanè Catholicam, & Evangelicam; nam ab Evangelii medulla hactenus (neſcio cujus incuria) obrutam, iſte Pater erutam fecit; & quantum Sathanæ inviſam! propterea ſolitis ſuis verſutiis ei lucem enixè deturbare continuè non deſiſtit. Et quæ genus humanum emolumenta repórtet, egòmet, cùm eædem ſacræ ædes, hujus reviſionis gratia, nos ambos tenerent, aliquando oculatus teſtis fui, apertè agnoſcens, quomodo ipſe Pater, nedum ex ſtudio aſſiduo, verùm etiam ex experientia, quæ docet, didicit. Nec aliquid immixtum moribus, devotioni, fideliumque pietati obnoxium mihi ſe ſe obvium dedit; ob id Opus, ut in publicum, nedum ſpectandum: ſed utiliùs ad publicam praxim trahendum dignum, & neceſſarium cenſeo. Dat. Tarviſii in noſtro S. Mariæ de Jeſu Cœnobio, die 2. Junii, anno Orbis reparati, Chriſtianæque lætitiæ ob ſanctum Jubileum 1650.

Fr. Ægidius à Melo, qui ſupra.

EGO F. Thomas à Feltria ex Min. S. Franciſci Strict. Obſer. Lector. Generalis, ex commiſſione Reverendiſſimi Patris Danielis à Dongo totius Ordinis Seraphici Patris noſtri S. Franciſci Vicarii Generalis vidi, ac ſeriò, & ſatis rigoroſè examinavi præſens Opus, inſcriptum Manuale Exorciſtarum, ac Parochorum; hoc eſt, Tractatus de Curatione, ac Protectione Divina, Auctore Rev. Patre Candido Brognolo, ejuſdem Ordinis, & Inſtituti S. T. Profeſſore, *in eoque nihil reperi ſacræ doctrinæ, aut Chriſtianis moribus diſſonum, nec piarum aurium offenſivum: Quinimò cùm in eo plures, & graves errores circa Exorciſticam doctrinam, & plures notabiles abuſus, periculis, ac puſillorum ſcandalis, obnoxii, ab imperitis Exorciſtis invecti, detegantur, ac dilucidè ex Sacri Evangelii, & Sacræ Theologiæ fontibus confutentur; ac inſuper verus, purus, planus, & Evangelicus modus expellendi dæmonis nobis ab ipſo Chriſto Domino traditus, in hoc Opere mira facilitate, & puritate explicetur, & ad praxim applicetur; quo nempe modo exploſis ſcandalorum periculis efficaciter, perfectè, ac brevi tempore dæmones expellantur, Energumeni liberentur, ac Maleficiati à maleficiis curentur; digniſſimum judico, ut ad gloriam ſanctiſſimi nominis JESU, & ad decorem tam ſancti Exorciſtici officii, nec non ad Energumenorum, ac Maleficiatorum ſolamen in lucem edatur. In quorum fidem hac manu propria ſubſcripſi in noſtro Conventu Sancti Joſeph Vincentiæ, hac die 9. Julii 1650.*

Ego Fr. Thomas, qui ſupra.

NOI RIFORMATORI
dello Studio di Padoa.

HAvendo veduto per atteſtato del Segretario noſtro, nel Libro intitolato, *Manuale Exorciſtarum, ac Parochorum*, Authore R. P. Candido Brognolo, ſtampato in Bergamo l'anno 1651. non v'eſſer coſa alcuna contro Principi, e buoni coſtumi, concediamo licenza à Nicolò Pezzana di poterlo riſtampare, oſſervando gli ordini, &c.

Dato li 28. Novembre 1682.

Girolamo Aſcanio Giuſtinian Riformator.
Federigo Marcello Riformator.

Gio: Battiſta Nicoloſi Segretario.

PRÆ-

Digitized by Google

PRÆFATIO
AD BENIGNUM LECTOREM.

MOta fuit aliquot abhinc annis inter Exorciſtas, & Medicos non ſpernenda lis, quæ ſub Judice hucuſque indeciſa pependit: Cuinam de morbis, an Medicis, an Exorciſtis judicium inferre liceret: quam quidem ab inimico homine in agro dominico ſuperſeminante zizania ortam eſſe, tutiſſimè poteſt ab omnibus judicari. Cùm enim nihil illi connaturalius fuerit, & ad aliud quidpiam ſtudium minimè erexerit, quàm ad morbis inficiendos maleficis, infeſtationibus noxiis vexandos, ſævæque ſuæ tyrannidi ſubjectos detinendos mortales, ne ſibi de tot animarum, corporumve ſit omittenda poſſeſſio; neve illi ab horrenda tam execrandi hoſtis ſervitute per opportuna remedia amoveantur, callida machinatione, artibuſque doloſis ex Exorciſtis nonnullos, & ex Medicis quoſdam ſeduxit, utriſque firmiter ad ſe tantùm morborum humanæ naturæ occurrentium cognitionem, & curationem pertinere ſuadendo. Hinc, cùm Medicorum quamplurimi detrimento laborantium maximo omnia ferè mala humanis tam intus, quàm foris obviantia corporibus, rariſſimè, vel nunquam maleficis Sathanæ verſutiis, ſed naturalibus duntaxat cauſis tribuere conſueverint; ſi quem veneficio fortè infectum (quòd hoc ipſi tanquam à munere ſuo extraneum non agnoſcant) inveniant, non Eccleſiaſtica Exorciſtæ poteſtate, ſed virtute medica curandum eſſe opinantur. At Exorciſtæ nonnulli ſive imperi- I *Huius operis neceſſitas.*

tiæ,

tiæ, ſive ſufficientiæ gratia, quam ſibi autumanter attribuunt, falcem in aliorum meſsem mittentes, malefico laborantibus morbo, maximo ipſorum periculo eiſdem vomitoria, potiones, unctiones, balnea, lenimenta, ſuffitus, aliaque hujuſmodi indifferenter proponunt; & quod magis erroneum eſt, & error quidem pejor priore ſacris miſcere non niſi à communi Dei, hominumque inimico fraudulenter inventa, ac per obſeſſorum os Exorciſtis, quæ non decent, quærentibus tradita, conſueverunt.

2 *A quo Auctor iuſſus onus ſuſcipere.*

Ea ergo de cauſa à cordatis viris rogatus Adm. Rev. P. Archangelus Carraria Bergomenſis noſtræ Religionis alumnus, tunc Prominiſtri in Provincia noſtra Reformata inſignitus officio, ut cùm de maleficiorum ſolvendis malis ſtudio operam dederit, obſeſſorumque pius ſublevator extiterit, tantæ litis difficultatem, quæ inter oppoſitas partes odii, invidiæ, rixarumque motiones excierat, malefico morbo infectis prolixioris anguſtię, ac dilatandi imperii dęmonibus occaſionem prębuerat, exploderet, nullum aptiorem ſedandæ litis modum eſse putavit, quàm ſi publicis typis mandandis ſcriptis, quænam tùm Exorciſtarum, tùm Medicorum partes ſint in dignoſcendis, curandiſque morbis ad ſalubre oppreſsorum levamen, demonſtraretur. Cùm autē ſibi hoc mihi onus imponere placuerit, etſi aſsiduè tùm ad ſacrarum literarum lecturæ, tùm Evangelicæ prædicationis munus eſsem applicitus, non meis viribus, ſed divina gratia nixus, tanto oneri humeros libentiſſimè expoſui; & ideò, ne deſideriis meis imparem effectum explerem, varias de hoc ſcribentium doctrinas conſului, de quorum fontibus diligentiſſimè hauſi, quæ ad propoſitum inſtitutum conferre videbantur. Hinc, ut faciliori modo, quàm priùs, maleficiorum ſolverentur ligamina; & ex obſeſsorum corporibus pellerentur dæmonia; ac inter tot, tamque varias Exorciſmorum formulas certiorem Exorciſtis traderem modum, modernorum Theologorum Exorciſticæ artis profeſsorum praxim majori, quo potui, ſtudio tum corporeis, tum mentalibus oculis perſcrutans, exorcizandique regulas à priſcorum temporum Exorciſtis conſiderans, ego meorum Superiorum juſsu pluries Romæ, Venetiis, Tarviſii, Bergomi, aliiſque Italiæ Civitatibus, Vicis, ac Oppidis ſuper Energumenos, morbiſque obnoxios maleficis manus impoſui, & cum

ad

ad præcepta, divino Jeſu interpoſito nomine, vexatos liberari comperérim, tum nedum theorica edoctus; ſed & experientia mediocriter ſaltem inſtructus, variis in veteri exorcizandi methodo compertis, reprobatiſque erroribus, nunc Medicorum partes (ſi quæ circa maleficia ſint) breviter tangendo, Opus hoc de Curatione Divina ex piorum Theologorum conſilio pro Exorciſtis, Parochis, ac Medicis, ac quibuſvis Chriſtianæ veritatis profeſſoribus, majora impoſterum divino favente Numine daturus, typis mandare decrevi.

Hoc ſub Manualis Exorciſtarum, Parochorumque titulo dedi, ut Exorciſtæ, ac Parochi illud præ manibus inceſſanter 3 Titul.
habentes, nedum ab Energumenis, ac maleficio affectis dæmones expellendi, ac fideles edocendi modum, quo in infirmitatibus valetudinem, in perſecutionibus tutelam, in anguſtiis ſolamen, & in neceſſitatibus cunctis à Deo ſuffragium obtinere poſſint, ediſcant, ſed & ipſi, quæ ſit voluntas Dei bona, beneplacens, ac perfecta, agnoſcant: ac ſemitas rectas, quæ ad Paradiſi patriam perducunt, ſibi eligere valeant; cùm in hoc verus, certus, ſecurus, catholicus, apoſtolicus, & evangelicus dæmones eiiciendi, ſe ab inimicorum tuendi inſultibus, Deumque in cunctis neceſſitatibus propitium habendi modus elargiatur. Verus certè eſt, qui traditur modus, cùm nullis ſubſit
falſitatis erroribus; non enim ex dæmonis mendaciorum pa- 4 Subiectum.
tris reſponſis per Energumenorum, obſeſſorumque ora veritatem deſumit; ſed infallibili Evangelicorum dogmatum veritate roboratur. Certus; ſuppoſitis namque conditionibus hoc in opere aſſignatis, infallibiliter effectum conſequitur: eo quia Dei promiſſione, qui *fidelis eſt in omnibus verbis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis*, immobiliter radicatur. Pſal. 144. Securus; quia non ſuper volubilem mentis meæ arenam erigitur; ſed ſuper firmiſſimum divinæ Scripturæ lapidem, ſacrorum Canonum verbis, ſanctorumque Patrum nititur auctoritate. Catholicus; univerſalis quippe, non enim Exorciſtis, ac Parochis tantùm; ſed & omnibus Chriſtianæ Religionis cultoribus per fidem Jeſu nomini præſtitam ipſa increata Veritas docet, & docuit convenire. Apoſtolicus; ab Apoſtolis namque, Dominique Diſcipulis uſitatiſſimus fuit, & à cunctis Apoſtolicis viris in praxim deductus. Evangelicus denique; quia à Chriſto æterni Patris Filio in Evangelio traditur, dicente: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc* Marci 16.

ſequen-

Digitized by Google

Ioan. 14. verſ. 13. *ſequentur: in nomine meo dæmonia eiicient.* Et, *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.*

Diviſio. Tres autem in partes hoc opus dividitur, quarum prima de ſpirituali Medico, Exorciſta nempè, ſeu Parocho loquitur: Secunda de Ægroto obſeſſo, vel maleficio infecto, qui ſe per orationes, ac jejunia ad liberationem rectè diſponit: Tertia demum de remediis tum genericis, tum particularibus ad demonis coercendam, deprimendamque ſuperbiam requiſitis; nec non ad afflictorum animos ſublevandos: Quæ in aliis minutioribus partibus diviſæ ſub Apocalypticæ viſionibus typo proponuntur.

Accipe igitur, benigniſſime Lector, exiguum hoc quod tibi animi liberalitate opus exhibeo, (quod quidem elegantiori ſtylo prætexuiſſem, ut multorum ingeniorum ſublimitas poſtularet, niſi illud ad publicæ utilitatis emolumentum, hominumque ſolamen, quorum plurimi ſunt, quibus, intelligentiæ defectu, minimè profuiſſet, ordinaſſem.) At, ſi quæ in eo ad publica, vel privata bona ſpectantia repereris, à Deo uberrimo omnium fonte fluxiſſe firmiter crede, à quo omne ſapientiæ, ac ſcientiæ munus, omne datum optimum, & omne donum perfectum, Deipara favente Maria, copiosè deſcendit, per quam cęleſtium gratiarum theſauri diſpenſantur. Hoc unum denique, ut me in tuis apud Deum orationibus commendatum habeas, ut cætera, quæ pro Chriſtianæ Reipublicæ bono de tenebris ad lucem trahere ſtatui, divino juvante præſidio, perficere valeam. Vale.

SUM-

Digitized by Google

SUMMARIA BREVIA

OMNIUM PARTIUM, CAPITUM, ARTICULORUM, QUÆSTIONUMQUE,

Quæ toto hoc Opere continentur.

Hic, & deinceps duo numeri, unus paginam, alter numerum marginalem dijudicant.

Pars I. Cap. I. DE Exorciſta. 1.1
Poteſtate donato. pag. 1.3
Artic. I. Ordinis Exorciſtatus. 3.4
Artic. II. Ordinis Sacerdotalis. 11.25
Artic. III. Juriſdictionis ordinariæ. 14.30
Artic. IV. Juriſdictionis delegatæ. 19.49
Cap. II. De Exorciſta ſcientia prædito. pag. 21.60
Artic. I. De dæmone, ut maleficiorum, & obſeſſionum cauſa efficiente. pag. 22.61
Quęſt. I. Pro quibus poteſtas dæmonis ſit ligata. 24.66
Quęſt. II. Cur dæmon maximos peccatores omnes in corpore non poſſideat. 26.70
Quęſt. III. Quas moleſtias dæmon ſoleat hominibus inferre exiſtentes extra corpora. 27.72
Quęſt. IV. Quomodo dæmones humana corpora ingrediantur. 33.82
Quęſt. V. Quomodo dæmones exiſtant in corpore humano. 35.90
Quęſt. VI. Quid dæmones operentur in corpore, quod poſſident. 36.92
Artic. II. De Maleficis, ut cauſa maleficiorum. 39.101
Quęſt. I. Quibus modis Malefici concinnent ſua maleficia. 40.103
Artic. III. De rebus naturalibus, ut ſunt cauſa maleficiorum. 44.110
Quęſt. I. Quænam ſint cauſæ naturales maleficiorum. 44.ibi.
Quęſt. II. Quænam ſint cauſæ morales maleficiorum. 45.113
Quęſt. III. An ad Medicum, vel Exorciſtam ſpectet judicare de rebus naturalibus in maleficiis adhibitis. pag. 46.115
Artic. IV. De Deo, ut cauſa maleficiorum permiſſiva. 53.128
Quęſt. I. An maleficia ſint à Deo volente, vel tantùm permittente. 53.129
Quęſt. II. Quare Deus permittat maleficia & obſeſſiones. 55.133
Quęſt. III. Quomodo Deus maleficia, & obſeſſiones impediat. 59.147
Artic. V. De ſignis, quibus maleficia, & obſeſſiones cognoſcuntur. pag. 62.154
Quęſt. I. Quænam ſigna ſumantur ex potentiis animæ. 62.155
Quęſt. II. Quænam ſigna ſumantur ex diſpoſitione corporis. 70.161
Cap. III. De Exorciſta virtutibus ornato. 72.165
Artic. I. De Fide. 73.166
Quęſt. I. Quid nomine fidei intelligatur in hoc articulo. 73.166
Quęſt. II. Quodnam ſit objectum fidei

Digitized by Google

Theologicæ. 74.169
Quæſt. III. *Quinam ſit actus fidei.* 75.175.
Quæſt. IV. *Quomodo fides Theologica definiri poſſit.* 76.176
Quæſt. V. *Quomodo fides Theologica dividatur.* 76.177
Quæſt. VI. *An fides miraculorum, ac promiſſionum ſit eadem cum fide Catholica.* 77.178
Quæſt. VII. *Quomodo fides Theologica poſſit eſſe major in uno, quàm in alio.* 79.181
Quæſt. VIII. *An fides Theologica differat à fide gratia gratis data, & à cæteris gratiis gratis datis. pag.* 80.184
Quæſt. IX. *Quomodo fides neceſſaria ſit Exorciſtæ ad dæmones expellendos.* 81.186
Artic. II. *De Spe, ſeu Fiducia in Deum. pag.* 83.189
Quæſt. I. *Quomodo hujuſmodi fiducia augeatur.* 84.190
Quæſt. II. *Quomodo fiducia tollat hæſitationem.* 84.192
Quæſt. III. *Quos effectus producere ſoleat hujuſmodi fiducia in ſuis poſſeſſoribus.* 85.194
Quæſt. IV. *Quomodo hæc fiducia facilè acquiri poſſit.* 107.242
Artic. III. *De Charitate erga Deum, & proximum.* 110.25
Artic. IV. *De Fortitudine.* 113.252
Artic. V. *De prudentia in erroribus vitandis.* 116.261
Quæſt. I. *An licitum ſit aliquem exorcizare, nullo habito ſigno evidenti, vel probabili ipſius obſeſſionis. pag.* 117.262
Quæſt. II. *An utile ſit interrogare dæmonem, quo nomine vocetur. pag.* 117.263
Quæſt. III. *An conveniens ſit interrogare dæmones, an ſint multi, vel pauci: unus, vel plures in eodem corpore.* 119.267
Quæſt. IV. *An licitū ſit quærere à dæmone cauſā ingreſſus.* 120.269
Quæſt. V. *An licitum ſit quærere à dæmone: per quam perſonā, & per quem Sanctum ſit ab obſeſſo expellendus.* 121.271
Quæſt. VI. *An licitum ſit quærere à dæmone: ut dicat: quinam ſint ſui inimici in cælo, & qui in inferno.* 122.273
Quæſt. VII. *An licitum ſit quærere à dæmone: quibus verbis magis crucietur.* 123.275
Quæſt. VIII. *An licitum ſit quærere à dæmone: qua die, vel hora ſit egreſſurus.* 123.276
Quæſt. IX. *An licitum ſit quærere à dæmone: ut quo loco ſit egreſſurus.* 125.279
Quæſt. X. *An licitum ſit quærere à dæmone: ſi aliquo pacto, vel maleficio ſit alligatus: & quomodo hujuſmodi maleficium poſſit deſtrui.* 126.280
Quæſt. XI. *An licitum ſit quærere à dæmone, et dicat, quis ſit eorum princeps in illo corpore.* 127.283
Quæſt. XII. *An licitum ſit quærere à dæmone, ut dicat, an talis perſona, quam poſſidet, ſit energumena.* 127.284
Quæſt. XIII. *An licitū ſit Exorciſtæ præcipere dæmoni ſuperioris ordinis, ver. g. Lucifero, ut dæmones ſibi inobediētes excruciet in inferno. Item ſpiritui principali in corpore obſeſſo ut ſecum educat totam ſocietatem ſuam.* 128.285
Quæſt. XIV. *An licitum ſit Exorciſtæ, dæmonem in locis deſertis alligare.* 130.292
Quæſt. XV. *An Exorciſta poteſtatem habeat dæmones mittendi in infernum.* 131.294
Quæſt. XVI. *An peccatū ſit grave, de vanis, & inutilibus, & fortè nocivis, & iis, quæ ad expulſionē non conducunt, dæmonem interrogare.* 132.297
Quæſt. XVII. *An licitum ſit Exorciſtæ præcipere dæmoni ſub pœna excommunicationis, ut energumenum ampliùs non divexet.* 134.301
Quæſt.
Digitized by Google

Quæſt. XVIII. *An licitum ſit Exorciſtę, dęmoni præcipere, vel irrationabilibus per terminos judicarios.* 134.302
Quæſt. XIX. *An licitũ ſit Exorciſtæ, medicinas corporales obſeſſis, ac maleficiatis applicare.* 136. 306
Quæſt. XX. *An licitum ſit Exorciſtę, cum ægrotis obſeſſis, vel maleficiatis Chirurgi munere fungi.* 139.317
Quæſt. XXI. *An licitũ ſit Exorciſtę, energumenũ vexare flagellis, & dehoneſtare opprobriis, aliave ſimilia facere.* 141.321
Quæſt. XXII. *An Exorciſta licitè poſſit fictionibus uti, ad probandũ: an aliquis verè, vel fictè, aut imaginariè ſit obſeſſus.* 141.322
Quæſt. XXIII. *An obſeſſi, ſeu energumeni, ac maleficiati per ſolùm diſſenſum voluntatis poſſint ſeipſos à quacunque dæmoniaca vexatione totaliter liberare.* 142.323
Quæſt. XXIV. *An ſit neceſſe in exitu dęmonis è corpore ei pręcipere, ut juret, ſe exiturum; nec ampliùs regreſſurum.* 149.342
Quæſt. XXV. *An licitum ſit, annuere dæmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi ei permittatur in alium ingredi.* 150.343
Quæſt. XXVI. *An ſecluſis quatuor illis cõcluſionibus à Sanchez adductis, adhuc liceat petitioni ſupradictę cõnivere.* 150.344
Artic. VI. *De Prudentia in rectis ſemitis eligendis circa adjurationem.* 151.347
Quæſt. I. *Quomodo Deus à nobis rectè adjurari poſſit.* 152.349
Quæſt. II. *An Beati, & Sancti Angeli adjurari poſſint ab hominibus.* 192.351
Quæſt. III. *An dæmones ſanctè, & licitè adjurari poſſint ab hominibus.* 192.352
Quæſt. IV. *An creaturæ irrationales, ut locuſtæ, nubes, ſal, aqua, &c. licitè à nobis adjurari poſſint.* 154.357
Quæſt. V. *An adjuratio debeat fieri per Deum ſolum: an etiam per creaturas.* 155.359
Quæſt. VI. *Quænam cautelę ſint ſervandę ab Exorciſta, ut adjuratio ſuum habeat effectum.* 156. 365
Pars II. *De Ægroto.* 163.383
Cap. I. *Orante Deum.* 164.387
Artic. I. *Contemplando Divinam Providentiam.* 165.388
Artic. II. *Meditando infinitam Dei Bonitatem.* 168.394
Quæſt. I. *Cum Deus tàm pientiſſimus ſit, ac ſummè bonus, cur tot homines de ejus divino auxilio diffidant.* 170.399
Quæſt. II. *Cur plures Juſti etiam docti, & pii perfecta fiducia in Deum ſæpè careant.* 171.401
Artic. III. *Conſiderando Dei veritatem, ac fidelitatem in ſuis promiſſis.* 174.405
Quæſt. I. *An oporteat diſtinctè habere notitiam hujus promiſſionis, & ex fide illius petere, ut oratio habeat conditionem requiſitam ad impetrandum infallibiliter.* 175.407
Artic. IV. *De Conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis.* 176.408
Conditio prima quæ. 177.411
Quæſt. I. *An ſpiritualia bona indiſtinctè, & abſolutè à Deo peti poſſint.* 181.422
Quæſt. II. *An bona temporalia abſolutè à Deo peti poſſint.* 182.424
Quæſt. III. *An poſtulare à Deo peculiarē protectionem, & curam in præſtando nobis hęc bona, ſit tentare ipſum.* 185.435
Quæſt. IV. *An temporalia mala in oratione peti poſſint.* 186.436
Quæſt. V. *An liceat in oratione petere, ut malum pœnæ proximo eveniat.* 186.438
Quæſt. VI. *An omnium pędictorum malorum, vel bonorum petitiones infallibilem habeant impetrationem ex vi divinæ promiſſionis.* 188.444
Conditio ſecunda ad impetratio-

Digitized by Google

nem infallibilem requiſita, 191.454
Conditio tertia ad impetrationem infallibilem requiſita. 193.459
Queſt. VII. Cur plures, etſi dicant, ſe habere fidem aliquid à Deo obtinendi, non tamen in eo poſtulando perſeverant. 194.463
Queſt. VIII. Quanto tempore perſeverandum ſit in oratione, ac petitione, ut, quod petitur, obtineri poſſit. 195.465
Queſt. IX. An diu perſeverandum ſit in petitione. 196.466
Conditio quarta ad impetrationem infallibilem requiſita. 196.467
Queſt. X. An aliquis pro ſe, vel pro alio poſſit abſolutè petere aliquod bonum temporale, & credere, ſe illud infallibiliter obtenturum. 198.471
Artic. V. De Signis, quibus in rebus omnibus cognoſci poteſt Dei voluntas. 202.482
Cap. II. De Ægroto orante Dominos cœli, & terræ. 206.491
Artic. I. Jeſum Chriſtum D. N. 206.492
Artic. II. Beatiſſimam Virginem Dei Genitricem Mariam. 211.506
Cap. III. De Ægroto orante hominum mediatores. 213.511
Artic. I. Angelicos ſpiritus. 213.512
Qu. unica. Cur tot homines juſti vexentur & quandoque à dæmonibus ſuperentur, ſi ab Angelis proteguntur. 216.519
Artic. II. Beatos in cœlo regnantes. 216.520
Queſt. I. An Sanctitam homines, quàm Angeli licitè à nobis ſint orandi. 217.521
Queſt. II. Cur Deus velit nos ad Sanctos orare, ſi ipſe promptiſſimus eſt ad dandum id, quod petimus. 219.526
Queſt. III. An licitè à nobis ſint orandi Juſti Viatores. 219.527
Cap. IV. De Ægroto jejunante. 220.528
Artic. I. Ad Deum placandum. 221.532
Artic. II. Ad proficiendum in bono. 223.537
Qu. unica. An vexationes diabolicæ, quæ hominibus eveniunt tantùm ad probationem, & exercitium virtutis, ſint à Deo volente, & jubente: vel tantùm permittente, & non impediente. 224.541
Artic. III. Ad ſe ipſum ſanandum, & roborandum. 225.544
Artic. IV. Ad hoſtes viſibiles, & inviſibiles expellendos, & profligandos. 228.552
Pars. III. De Remediis: 230.561
Cap. I. Generalibus Sacramentorum. 230. ibi.
Artic. I. De Baptiſmo. 231.562
Artic. II. De Confirmatione. 232.568
Artic. III. De Pœnitentia. 233.571
Artic. IV. De Euchariſtia. 234.575
Artic. V. De Ordine. 235.580
Artic. VI. De Matrimonio. 236.586
Artic. VII. De Extrema unctione. 237.588
Cap. II. De Remediis generalibus Sacramentalium. 238.591
Artic. I. De Cruce. 238.592
Artic. II. De S. Evangelio. 240.596
Artic. III. De Cereis formis, ſeu Agno cere impreſſo. 244.606
Artic. IV. De Reliquiis Sanctorum. 245.608
Artic. V. De imaginibus Sanctorum. 246.610
Artic. VI. De Aqua benedicta. 247.612
Artic. VII. De Pane, & Oleo benedicto. 248.614
Cap III. De Remediis particularibus ægrotum præparantibus. 249.616
Artic. I. De modo certitudinaliter cognoſcendi, an quis verè ſit maleficio affectus, vel à dæmone poſſeſſus. 250.618
Artic. II. De Instructione pro Vexato ad liberationem præparando. 251.621
Queſt. I. Quomodo, & de quibus Vexatus inſtruendus ſit erga Deum. 252.622
Queſt. II. Quomodo inſtruendus ſit Vexatus erga Exorciſtã. 254.634
Queſt. III. Quomodo Vexatus inſtruendus ſit adverſus dæmones. 256.638
Queſt. IV. Quomodo Vexatus inſtruendus ſit erga ſeipſum. 256.639
Artic. III. De Probatione Vexati ante liberationem requiſita. 258.646.
Queſt. I.

Digitized by Google

Quæſt. I. *Quomodo Vexatus probandus ſit erga Deum.* 258. 647

Quæſt. II. *Quomodo Vexatus probandus ſit erga Exorciſtam.* 260. 649

Quæſt. III. *Quomodo Vexatus probandus ſit adversùs dæmonem.* 260. 651

Quæſt. IV. *Quomodo Vexatus probandus ſit erga ſeipſum.* 261. 653

Cap. IV. *De Remediis particularibus pro dæmone coercendo.* 263. 658

Artic. I. *De Objurgatione, & præcepto.* 264. 659

Artic. II. *De Dæmone obſidente, aut ingrediente.* 268. 667

Quæſt. I. *Quomodo impetus dæmonis obſidentis ſint à Vexato repellendi.* 269. 668

Quæſt. II. *Quomodo ſint coercendi dæmones Striges obſidentes, & impedientes, ne Judicibus veritatem fateantur.* 271. 677

Quæſt. III. *Quomodo ſe habere debeat Exorciſta, vel Parochus cum Magis, & Sagis habentibus pactum cum dæmone, ſed pœnitentibus.* 273 682

Artic. III. *De dæmone poſſidente, ſeu exiſtente in corpore Vexati.* 275. 686

Quæſt. I. *Quomodo vexationes à dæmone poſſidente effectæ per ipſos Vexatos ſint reprimendæ, aut auferendæ.* 275. 687

Quæſt. II. *Quomodo maleficium in matrimonio factum ſit auferendum, ac deſtruendum.* 277. 693

Quæſt. III. *Quomodo ſint deſtruenda maleficia infantium, & puerorum.* 280. 698

Quæſt. IV. *Quomodo parvuli præſervandi ſint à maleficiis.* 281. 702

Artic. IV. *De dæmone obſiſtente, ſeu renitente.* 282. 704

Quæſt. I. *An dæmonum reſiſtentia præceptis eccleſiaſticis facta proveniat ex vi, & potentia dæmonum: vel ex parte Dei, vel Exorciſtæ, vel energumeni.* 282. 705

Quęſt. II. *Quænam ſint genera Energumenorum, ad quorum liberationem Deus difficillimè concurrit.* 284. 710

Quęſt. III. *Quomodo hujuſmodi repugnantia diabolica ſit auferenda.* 288. 720

Quęſt. IV. *Quænam ſint remedia particularia pro primi generis obſeſſis.* 288. 721

Quęſt. V. *Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis ſecundi generis.* 289. 722

Quęſt. VI. *Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis tertii generis.* 291. 725

Quęſt. VII. *Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis quarti generis.* 292. 727

Quęſt. VIII. *Quænam ſint remedia particularia pro obſeſſis quinti generis.* 295. 732

Artic. V. *De dæmone fugiente, ſeu exeunte.* 295. 733

Quęſt. I. *Quomodo ſe habere debeat Exorciſta erga obſeſſum in actu liberationis.* 297. 737

Quęſt. II. *Quænam ſint ſuggeſtiones ſpeciales, quibus dæmon Energumenum invadere ſolet tempore liberationis.* 297. 738

Artic. VI. *De dæmone tentante ſuum regreſſum.* 304. 748

Quęſt. I. *Quænam ſint communiores ſuggeſtiones, quibus dæmon quærit iterùm in corpus liberati ſuum regreſſum.* 305. 749

Quęſt. II. *Unde ſumat dæmon tentandi occaſionem.* 306. 450

Quęſt. III. *Quibus remediis præſervativis diabolicæ ſuggeſtiones in hominibus à dæmone liberatis evaneſcant.* 307. 751

Artic. VII. *De dæmone repetente, ſeu redeunte.* 311. 758

Digitized by Google

Queſt. I. *Quænam ſit cauſa regreſſus.* 311. ibid.
Queſt. II. *Quomodo ſe habere debeat Exorciſta cum eo, qui poſt liberationem iterùm à dæmone poſſidetur.* 312.761
Artic. VII. *De dæmone infeſtante ea, quæ ad hominem ſpectant.* 315.765
Queſt. I. *Quibus modis animalia bruta à dæmonibus vexentur.* 315 766
Queſt. II. *Quomodo ſit eis ſubveniendum.* 315.767
Queſt. III. *Quibus infeſtationibus à dæmonibus domus ſoleant moleſtari.* 318.770
Queſt. IV. *Quomodo domus à ſpiritibus malignis ſint purgandæ.* 318.771
Queſt. V. *Quid agendum ab Exorciſta, & domus habitatoribus in actu liberationis.* 319. 773
Queſt. VI. *Quomodo domus à moleſtiis dæmonum ſint præſervandæ.* 322.778
Queſt. VII. *Quomodo aves, vermes, mures, locuſtæ, vel alia animalia terram, vel fructus vaſtantia ſint deſtruenda.* 322. 779
Artic. IX. *De modo, & ordine exorcizandi.* 333.784
Cap. IV. *De Remediis pro afflictis, & tribulatis.* 336.792
Artic. I. *De afflictis, & tribulatis ſublevandis in infirmitatibus naturalibus.* 336.793
Artic. II. *De afflictis, & tribulatis tuendis ab inimicis, ac perſecutoribus.* 348.820

HIC

HIC
AUCTORES OMNES
PROBATÆ, VEL IMPROBATÆ FIDEI,

Theologi, Juriſconſulti, Medici, Philoſophi, Phyſiologi, Hiſtorici, aliarumque ſcientiarum, atque artium Profeſſores, qui huic operi ſuam quoquomodo operam ſubminiſtrarunt, ſerie Alphabetica recenſentur.

A

Abbas Panormitanus.
R. Abenezra.
Ægidius de Coninch.
Albericus.
Albertus Magnus.
Albinus Flaccus.
Alcazar.
Alciatus.
Alcuinus.
Alexander Albertinus.
Alexander Alenſis D. irrefrag.
Alexander Calamato.
S. Alexander Papa I. Martyr.
Allois Abbas.
Almainus.
Aloyſius Bariola.
Alphonſus à Caſtro.
Alphonſus Toſtatus.
Altiſiodorenſis.
Amalarius Fortunatus.
S. Ambroſius Epiſcopus.
S. Amphilochius Epiſcopus.
Anaſtaſius Germon.
Andreas de Vega.
Anonymus.
S. Anſelmus Epiſcopus.
S. Antoninus Archiepiſcopus.
Antoninus Diana.
S. Antonius Abbas.
Antonius Hiquæus.
S. Antonius à Padua.
Antonius Flaminius.
Antonius Naldus.
Antonius Quevedo.
Aquila.
Archidiaconus.
Aretas.
Ariſtoteles.
Armilla.
Arnobius Rhetor.
Arnoldus Carnotenſis.
Arſenale Inquiſitorum.
S. Athanaſius Epiſcopus.
S. Audoenus Epiſcop. Rhotomag.
Auguſtinus Barboſa.
S. Auguſtinus Hipponenſis Epiſc.
Avicenna Medicus.

B

Balthaſſar Paes.
Baptiſta Codroncus Medicus.
Baretius de Baretiis.
Baronius Cardinalis.
Bartholomæus ab Angelo.
Bartholomæus Fajus.
Bartholomæus Sibilia.
Bartholomæus Spineus.
S. Baſilius Magnus Epiſcopus.
Beda Venerabilis.

Be-

Benedictus Pererius.
Benedictus Juſtinianus.
S. Bernardinus Senenſis.
S. Bernardus Abbas.
S. Bernardus Luxemburgicus.
S. Birgitta.
Boetius.
S. Bonaventura D. Seraphicus.
Bordonus.
Breviarium Romanum.
Burcardus.

C

CÆſar Carena.
CÆſarius Ciſtercienſis.
S. Cajus Papa, & martyr.
Canus.
Capreolus.
Carolus Baucius.
S. Carolus Borromæus.
Carolus de Graſſiis.
Carolus Oliverius.
Caſſiodorus.
Cedrenus.
Chronicum Fratr. Minorum.
Cicero.
Cirnelis Darocenſis.
S. Clemens Papa Romanus.
S. Cœleſtinus Papa.
Concilium Antiochenum.
Concilium Aranſicanum.
Concilium Aurelianenſe I.
Concilium Bracharenſe II.
Concilium Carthaginenſe IV.
Concilium Florentinum.
Concilium Gangrenſe.
Concilium Gerundenſe.
Concilium Laodicenſe.
Concilium Lugdunenſe.
Concilium Moguntinum.
Concilium Nicænum II.
Concilium Romanum.
Concilium Toletanum V.
Concilium Toletanum VI.
Concilium Tridentinum.
Conradus Monachus.
Cornelius à Lapide.
S. Cornelius Papa, & Martyr.
Crolandenſis Hiſtoricus.
S. Cyprianus Epiſcop. & Martyr.
S. Cyrillus Alexandrinus.
S. Cyrillus Hieroſolomitanus.

D

DAniel Sennertus Medicus.
Dinamius Patricius.
S. Dionyſius Areopagita.
Dionyſius Carthuſianus.
Dominicus Bannes.
Dominicus Soto.
Dorotheus.
Durandus.

E

ECcleſia.
Echias.
S. Eligius Noviomenſis Epiſcop.
S. Ephrem Syrus Diaconus.
S. Epiphanius Epiſcopus.
S. Eraſmus Epiſcopus, & Martyr.
S. Evagrius Epiſc. Conſtantinop.
Euclides.
Eugubinus.
Euſebius.
S. Euſtachius Presbiter.
Euthymius Zigabonus.
R. Ezra.

F

FAventinus.
Felix Scripturiſta.
Ferdinandus à Caſtro Palao.
Fortunatus.
S. Franciſcus Aſſiſiates Seraphicus.
Franciſcus Ceſpedes.
Franciſcus Longobardus.
Franciſcus Maria Guaccius.
Franciſcus Pegna.
Franciſcus Pelizzarius.
Franciſcus Ribera.

Fran-

Franciſcus Robortel.
Franciſcus Suarez.
Franciſcus Titelmanus.
Franciſcus Valeſius Medicus.
Franciſcus Victoria.
Fruſius.
Fulbertus.
S. Fulgentius Epiſcopus Ruſpen.

G

Gabriel Biel.
Gabriel Vaſquez.
Galenus Medicus.
Genebrardus.
Gregorius Presbyter.
S. Germanus Epiſcopus.
Gloſſa ordinaria.
S. Gregorius Nazianzenus Epiſc.
S. Gregorius Niſſenus Epiſcopus.
S. Gregorius Magnus Papa I.
Gregorius Papa XV.
S. Gregorius Turonenſis Epiſcop.
Gregorius Sayrus.
Greſterus.
Guilhelmus Abbas.
Guilhelmus Durandus.
Guilhelmus Philiarcus.
Guilhelmus Vorillon.

H

Haymo.
Hector Boethus.
Henricus à Gandavo D. ſolemnis.
Henricus Inſtitor.
Henriquez.
S. Hermas Diſcipulus Pauli Apoſt.
Hieremias Drexelius.
S. Hieronymus.
Hilarion Monachus.
S. Hilarius Epiſcopus.
B. Hildegardes Virgo.
Hincmarus.
Hippocrates Medicus.
Hiſtoria Eccleſiaſtica.

Hugo Cardinalis.
Hugo de S. Victore.

I

Jacobus Alvarez.
Jacobus Billius.
Jacobus de Graffiis.
Jacobus de Valentia.
S. Jacobus Diaconus.
Jacobus Pamelius.
Jacobus Simancas.
Jacobus Sprenger.
Janſenius.
Ignatius Lupus.
S. Ignatius Martyr.
Innocentius Papa I.
Innocentius Papa VIII.
Joachim Abbas.
Joannes Azorius.
Joannes Baptiſta de Lezana.
Joannes Baptiſta Folengius.
Joannes Baptiſta Poſſevinus.
Joannes Carthagena.
Joannes Caſſianus.
Joannes Chryſoſtomus Epiſc.
S. Joannes Damaſcenus.
S. Joannes Diaconus.
Joannes Duns Scotus D. ſubtilis.
Joannes Fernelius Medicus.
Joannes Gailer.
Joannes Lorinus.
Joannes Major.
Joannes Maldonatus.
Joannes Molinetus.
Joannes Turrecremata.
Joannes Viguerius.
Joſeph Angles.
Joſeph Hebræus.
Irenæus Epiſcopus Lugdunen.
Iſaac Abbas.
Iſidorus Epiſcopus Hiſpalen.
Iſidorus Abbas.
Ivo Presbyter.
Juſtinus Martyr.
Juſtus Lipſius.

R. Kim-

Digitized by Google

K

R. **K** Immi.

L

L Actantius Firmianus.
Landulphus Carthuſianus.
Laurentius ab Anania.
S. Laurentius Juſtinianus.
Laurentius Peirinus.
Laurentius Portel.
Laurentius Surius.
S. Leo Papa.
Leonardus Leſſius.
Leonardus Vairus.
S. Leontius Epiſcopus Cæſarien.
Lippomanus.
Ludovicus Bloſius.
Ludovicus Frois.
Ludovicus Granatenſis.
Luiſius Legionenſis.
Lycoſthenes.
Lyndanus.

M

M Acrobius.
Marcellinus de Piſe.
Marcellinus Hiſtoricus.
Marcus à Lisbona.
Marſilius.
Martinus Bonacina.
Martinus de Arles.
Martinus Delrius.
Martinus Navarrus.
Maximilianus ab Eynaten.
S. Maximus Epiſcopus Taurinen.
Michael Medina.
Miſſale Romanum.
Molfeſius.

N

N Icephorus.
Nicolaus de Lyra.
Nicolaus Monachus.
Nicolaus Remigius.
S. Nilus Abbas.
Nugnus.

O

S. **O** Gglerius Medicus.
Optatus Epiſc. Milevet.
Origenes.
Osbertus.
Ovidius.

P

P Annonius.
Paraphraſtes.
S. Paulinus Epiſcopus.
Paulus Carraria.
Paulus Grillandus.
Paulus Layman.
Paulus Sherlogus.
Pedraza.
Pelbartus.
Peltanus.
Petrus Ancharanus.
Petrus Binsfeldius.
Petrus Bleſenſis.
Petrus Caniſius.
S. Petrus Chryſologus Epiſcopus.
B. Petrus Damianus Cardinalis.
Petrus Gregorius.
Petrus Lombardns Epiſc. Pariſ.
Petrus Paludanus.
Petrus Rauzanus.
Petrus Tataretus.
Petrus Thyræus.
Philippus Marchinus.
Picus Mirandulanus.
Plato.
Pontificale Romanum.
Primaſius.
S. Proſper Epiſcopus Rhegienſis.
Proſper Farinacius.

Raba-

Digitized by Google

R

RAbanus.
Raynerius de Piſis.
Raitherius.
Raynuthius.
S. Remigius Epiſcop. Rhemenſis.
Richardus de Media villa.
Richardus de S. Victore.
Richelius.
Rituale Romanum.
Robertus Bellarminus Cardin.
Rodulphus Cupers.
Roffenſis.
Rupertus Abbas.
Rupertus Tuitienſis.

S

SEbaſtianus.
Scribonius.
Seneca.
Serenus Abbas.
Simeon de Muis.
Simeon Metaphraſtes.
Socrates.
Speuſippus Platonicus.
Staphylus.
Stephanus Eduenſis Epiſcopus.
Stephanus Facundez.
Summa Corona.
Sylveſter Prieras.

T

TAbiena.
Tertullianus.
S. Theodoretus.
Theodoricus Abbas.
S. Theophanes Epiſcop. & Martyr.
Theophilactus.
Theophilus Abbas.
Theophraſtus.
Theocriſtus Monachus.
S. Thomas Doctor Angelicus.
Thomas Cajetanus Cardinalis.
Thomas Cantipratenſis.
Thomas de Kempis.
Thomas Phaſelus.
Thomas Sanchez.
Thomas Valdenſis.

V

VAlerius Polidorus.
Varro.
Ugolinus.
Villegas.
Vincentius Beluacenſis.
Vincentius Bonardus.
Vincentius Filliucius.
Vivaldus.
Vvalafridus Strabus.

Z

ZAcarias Vicecomes.
Zanardus.

Digitized by Google

EX AUCTORIBUS
IN HOC OPERE ALLEGATIS,
Ii dumtaxat, qui Exorciſtico munere ſunt perfuncti, hoc Indice Alphabetico continentur.

S. Adelelinus Epiſc. Sagienſis.
Ægydius Nitteletus.
S. Aichardus Abbas.
S. Albinus Epiſcopus Andegaven.
Alexander Albertinus.
S. Ambroſius Archiepiſcopus.
S. Annon Epiſcopus.
S. Antonius Abbas.
S. Antonius à Padua.
SS. Apoſtoli Domini.
S. Auxentius Archimandrita.
S. Babyla Epiſcopus Antiochenus.
S. Barnabas Apoſtolus.
S. Baſilius Magnus Epiſc. Cæſ.
S. Benedictus Abbas.
B. Bernardinus à Feltria.
S. Bernardus Abbas.
Burſus Billius Canonicus.
B. Caluppanus.
Carolus Oliverius.
S. Conſtantius Epiſcopus Aquinas.
S. Cyprianus Epiſcopus, & Martyr.
S. Daniel Stylita.
SS. Diſcipuli Domini.
S. Dominicus Patriarcha.
S. Eligius Epiſcopus Noviomen.
S. Elphegus Epiſcopus Cantuarien.
S. Eutychius Patriarcha.
S. Franciſcus Patriarcha Seraphic.
S. Galus Abbas.
S. Godefridus Epiſcopus Ambianen.
S. Gregorius Thaumaturgus Epiſc.
Hieronymus Menghus.
S. Hilarion Abbas.
S. Jacobus Alemanus.
B. Jacobus à Marchia.
S. Ignatius Loyola.
S. Joannes Apoſtolus.
B. Joannes à Capiſtrano.
Iſidorus Abbas.
S. Juſtinus Martyr.
S. Launomarus Archimandrita.
S. Laurentius Epiſc. Dunelmenſis.
S. Macarius Patriarcha Antioch.
S. Maclovius Abbas.
S. Marcellus Abbas.
S. Marcellus Epiſcopus Pariſienſis.
S. Martinus Epiſcopus Turonenſis.
S. Maurilius Epiſcop. Andegaven.
Maximilianus ab Eynaten.
S. Maximus Epiſcopus Rhegienſis.
S. Nicetas Abbas.
S. Nicetius Epiſcopus Trevirenſis.
S. Nonnus Epiſcopus Edeſſæ.
S. Parthenius Patriarcha.
S. Patapius Solitarius.
S. Paternus Epiſcopus Abricenſis.
S. Paulus Apoſtolus.
S. Petrus Apoſtolus.
S. Petrus Cæleſtinus Papa.
S. Petrus Exorciſta Martyr.
Petrus Santutius Cæleſtinus Abbas.
Pontius Abbas Bonevallis.
S. Portianus Abbas.
S. Regulus Epiſcopus Arelatenſis.
S. Remigius Epiſcopus Rhemenſis.
Serenus Abbas.
S. Simon Apoſtolus.
S. Svitbertus Epiſcopus Verdenſis.
S. Theodorus Archimandrita.
S. Theodoſius Cœnobiarcha.
Valerius Polidorus.
S. Ubaldus Epiſcopus Eugubinus.
S. Vedaſtus Epiſc. Atrebatenſis.
S. Vincentius Ferrerius.
S. Urſmarus Epiſc. in Cœnob. Laub.
S. Vulinuvalocus Abbas.
S. Vuolphelmus Abbas.
Zacharias Vicecomes
S. Zeno Epiſcopus Veronenſis.

MANUA-

Digitized by Google

MANUALIS EXORCISTARUM, AC PAROCHORUM,

PARS PRIMA.

DE EXORCISTA.

VIDI, ait Joannes Apoc. 1 *in medio ſeptem candelabrorum aureorum ſimilem filio hominis, veſtitum podere, præcinctum ad mamillas Zona aurea: caput ejus, & capilli candidi erant, tanquam lana alba, & tanquam nix: oculi ejus tanquam flamma ignis, pedes ejus ſimiles aurichalco, ſicut in camino ardenti: & vox illius, tanquam vox aquarum multarum, &c. & facies ejus, ſicut Sol lucet in virtute ſua.* 1

Exorciſta, dictus dæmonem adiurans, per ſimilis filio hominis ſigura-tur. Quia dignitatem humanam ſuperat.

Quo apparatu Exorciſta, Græca voce ſic dictus, qui Latinè dæmonem adjurans, ſivè increpans vocatur, *c. Cleros. verſ. Exorciſtæ. 21. diſt.* jure meritò non homo, ſed ſimilis filio hominis dicitur, eò quòd conditionem humanam ſuperantem, æquantem angelicam, & divinam attingentem ſortitus ſit.

Verè pluſquam homo eſt cenſendus, qui diabolum expellere poteſt. Quæ etenim vires alicui ex hominibus ſuppetunt, ut talem, & tantum inimicum glorioſè expugnare valeat; cùm illo nihil debilius, iſto nihil fortius in orbe reperiatur? *Nihil aliud eſt homo*, ait D. Bernardus *lib. Meditat. capit. 3. quàm ſperma fætidum, ſaccus ſtercorum, cibus vermium. Poſt hominem vermis, poſt vermem fœtor, & horror. Sic in non hominem vertitur omnis homo: Quid ſuperbis pulvis, & cinis? cujus conceptus culpa, naſci miſeria, vivere pæna, mori anguſtia? Unde ſuperbit homo, cujus conceptio culpa: naſci pæna: labor vita: neceſſe mori?* Dæmon nihil horum patitur; ſed intellectu ſubtilis, ſcientia illuſtris, motu velox, potentia inſignis, eſſentia ſpiritualis, ſtatu perpetuus perſeverat in æternum. Quomodo tam debilis dæmonem tam fortem poſſet è ſedibus ſuis nolentem expellere, profligare reluctantem, niſi conditione cæteris hominibus ſupereminerct?

Undè ſupra homines elevatus Angelorum ſortes exæquat. Nàm ſi Spirituum 2
beatorum dignitatem attendas, videbis ipſos ſpiritibus malignis dominari, & dæmones ſuo ſubjectos imperio quaquaverſum agere, agitare, exagitare, ut docent Alexander Alenſ. *par. 2. q. 100. mem. 2. ar. 6.* Rupertus Abbas *ſuper Judicum cap. 5.* B. Laurentius Juſtinianus *de ſpirituali animæ reſurrect.* Jacobus Alvarez *lib. 1 de victoria tentat. par. 3. cap. 7.* D. Baſilius *in Pſal. 33.* & alii infra citandi *articulo de Angelis num.* 515. Qua poteſtate cùm Exorciſta virtutes adverſas cohibeat,

Angelicas exæquat.

Digitized by Google

juremeritò ut Angelus cenſendus eſt, & ſimilis filio hominis, qui Angelorum ore in forma juvenis ſplendidi, & ingenui apparentium miniſterium contra dæmones exercet, ut ſcripturæ, ac Patres indicant, qui toties Angelorum titulo Eccleſiæ Miniſtros cohoneſtant.

Divinam attingit. Immò divinam aliquo modo attingit conditionem. Quis enim eſt ille filius hominis, cui ſimilis eſſe aſſeritur à Joanne, niſi Chriſtus Dominus, ut teſtantur S. Irenæus *lib. 4. c. 37.* Luiſius Legionenſis *de Nominibus Chriſti*, Aretas, Abbas Joachim, Ribera, Haymo, Anſelmus, Alcazar, & alii relati à Cornelio à Lapide *in Apocalypſim*, qui ſeipſum tali nomine vocans Matthæi 25. hujuſmodi poteſtatem expulſivam dæmoniorum ipſemet ſępiſſimè exercuit, & ſuis Apoſtolis tradidit: neque illis ſolùm, ſed etiam ſucceſſoribus? Quam ſpiritualiter æmulantur omnes Exorciſtæ, cum ſpiritus malignos cogunt in fugam prorumpere: aut maleficia ſolvunt, morboſque veneficos ſanant. Et ideò juremeritò ſimiles filio hominis eſſe dicuntur, eò quòd ſi non æqualem, ſaltem ſimilem poteſtatem adepti ſunt. Quare Exorciſta, qui conditione ſic eminet, multis qualitatibus fulgere debet, quæ illum ad tale munus efficaciter obeundum apte diſponant; ſed præcipuè debet eſſe Poteſtate donatus, Scientia præditus, Virtutibus ornatus: ut tribus capitibus explicabitur.

Ideo debet eſſe poteſtate donatus. Scientia præditus. Virtutibus ornatus.

Cap. I.

Poteſtate donato.

3 *Eccleſiaſtica poteſtas Exorciſtæ neceſſaria ad debitam officii exercitationem.*

Eccleſiaſticam poteſtatem omnibus Eccleſiæ Miniſtris neceſſarium eſſe, nemo ambigit. Quantumvis enim aliquis ſit abundantioribus chariſmatum donis præ cæteris ſuperfuſus, ſi tamen hac poteſtate careat, non poteſt ritè ſuum exercere miniſterium; ideò Exorciſta hujuſmodi poteſtate donatus eſſe debet, ut aptè ſit præparatus in iis, quæ ad officium exorciſticum pertinent.

Quod typicè videtur in ſimili filio hominis apparenti in medio candelabrorum aureorum, qui veſtitus erat podere, tunica, ſcilicet, byſſina, ſivè linea interula, quę (ut explicant Nicolaus Lyranus in poſtilla, & Alcazar ſuper Apocalypſim) erat veſtis Sacerdotalis deſcendens à collo, & humeris uſque ad talos, ideoque dicta (Podiris) ideſt, talaris; & tam arctè corpori adhærens, ut nulla ferè in ea eſſet ruga: cum eſſet ſtricta admodum, & manicas habere ſtrictas. *Ejus quatuor cauſæ explicantur.* Nam quid deſignat ſacerdoticum illud indumentum, niſi poteſtatem Eccleſiaſticam, *quæ à Chriſto ſupernaturaliter, & ſpecialiter Apoſtolis, Diſcipulis, & eorum ſucceſſoribus legitimis uſque in finem ſæculi ad ædificationem Eccleſiæ militantis ſecundùm leges Evangelicas pro conſecutione felicitatis æternæ collata eſt?* Ita colligitur ex Soto *in 4. ſent. d. 20. q. 1. ar. 1.* Suarez *de Legib. & Legiſlat. l. 4. c. 2. num. 10. & c. 3. per tot.* & Barboſa *de Epiſc. offic. inſtit. c. 1. & latiſs. de Jure Eccleſ. univ. l. 1. c. 1. & 2.*

In qua deſcriptione quadruplex illius cauſa indicatur, ſecundùm quam ab alia qualibet poteſtate diſtinguitur: Efficiens, cùm dicitur: *à Chriſto ſupernaturaliter collata*. Nam cùm Eccleſia ſit regnum ejus monarchicum, placuit aliquos ex hominibus aſſumere, quibus tanquam Officiariis, & Magiſtratibus ſuam tribueret facultatem. Subjectiva, cùm dicitur: *Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus*. Nam hæc poteſtas Apoſtolis primitùs collata, ab iis tranſiit ad Apoſtolicos viros; & ab illis in eorum ſucceſſores transfunditur uſquè ad conſummationem ſæculi: *can. In novo teſtamento diſt. 21. & Concil. Trident. ſeſſ. 23. de Sacram. Ordinis c. 1. & can. 1.* Formalis, cùm dicitur *ſecundùm leges evangelicas*, quæ dant formam utendi: cùm non ſit in libertate Eccleſiaſtici, ea poteſtate ad libitum uti; ſed ad legis Evangelicæ, & Eccleſiaſticæ præceptum, quæ unicuique definiunt, quid facto opus ſit; aliàs uſus eſſet abuſus. Finalis, cùm dicitur, *ad ædificationem Eccleſiæ*: eò quòd omnia ejus miniſteria ad malum removendum, & bonum promovendum occupentur; ut fideles à malis liberi, & in bono confirmati faciliùs ſuum finem aſſequantur.

Hæc

Digitized by Google

Hæc autem, ut miniſterium reſpicit exorciſticum, ſecernitur in poteſtatem Ordinis exorciſtatus, & ſacerdotalis, ac poteſtatem Juriſdictionis ordinariæ, & delegatæ, quæ ambæ poteſtates Exorciſtæ ſunt neceſſariæ modo, quo ſequentibus articulis explicabitur.

Duplex eſt. Ordinis (Exorciſtatus, (Sacerdotalis. Iuriſdictionis (Ordinariæ, (Delegatæ.

ARTICULUS I.

Ordinis Exorciſtatus.

CUM *Ordo ſit concentus operationum ad invicem communionis proportio, viciſſitudinis in omnibus cauſa, & contemperatio ad perficiendum idonea*, ut ait Speuſippus *in platonicis definitionibus*; & æquum ſit juxta apoſtolicum præceptum I. Cor. 14. *omnia honeſtè, & ſecundùm ordinem fieri*, in Eccleſia dari oportuit Sacrum Ordinem plures graduum, ac dignitatum Ordines in ſe continentem, in quibus ſingularis gratia, & ſpiritualis poteſtas, atq; officium traditur Ordinatis, ut munus ſuum in Eccleſia ex profeſſo gerant, ut docent Magiſter *in 4. d. 14. §. ſi autem.* D. Th. *ibi qu. 1. ar. 1.* Viguerius *in ſumma c. 16. §. 6.* & Barboſa *Juris eccleſiaſt. univer. l. 1. de Ordine, & qualit. Ordinan. c. 32. n. 2.* ut ſic ex ordinata illa poteſtate admirabilis officiorum harmonia conſurgeret, propter quam tot ordinum varietate circundata non immeritò caſtrorum aciei ordinatæ aſſimilatur. 4

Quid ſit Ordo generice ſumptus.
In Eccleſia ſunt plures Ordines.

Inter hos graduum ordines numeratur Ordo Exorciſtatus, *qui eſt ſpiritualis poteſtas, qua Ordinatus poteſt dæmones increpare, illoſque ab hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus expellere.* Qua poteſtate nemo uti valet ad dæmones expellendos, ac diſſolvenda opera diabolica, qui non fuerit ſaltem hujuſmodi Exorciſtatus Ordine inſignitus, *c. Non oportet. diſt. 69. ex Concilio Laodicenſi c. 26.* Alcuinus *de divin. offic. cap. 35.*

Cantic. 6.
Definitur Ordo Exorciſtatus.
Poteſtas in dæmones exercerè debet ab iis, qui ſunt in ordine Exorciſtatus.

Quapropter jure ordinario ab hujuſmodi miniſterio Laici repelluntur, nec poſſunt ſine pacti dæmoniaci ſuſpicione hoc ſibi munus de jure vindicare. Nam ſi hoc ſibi ex officio deberi aſſeverant, palàm convincuntur ſacrilegii. Si verò gratiam ad hoc ſpecialiter datam, puta, per fidem in Chriſti nomine, prætendunt, tenentur hujus juris extraordinarii documenta præbere Eccleſiæ Sanctæ Prælatis. Nam etſi dæmonum expulſio, & ſolutio maleficiorum per fidem in Chriſti nomine inter gratuita Dei dona connumerentur, quæ in aliorum utilitatem bonis, & malis, Clericis, & Laicis tribuuntur, ut docet Paulus I. Cor. 12. dicens: *Alii datur operatio virtutum*, qua fideles per fidem poſſunt dæmones expellere, ut Chriſtus dixit Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient.* Nihilominùs hujuſmodi gratiæ ab Eccleſia ſunt examinandæ, ſine cujus judicio, & auctoritate nemini licet, ſaltem publicè, vel miniſterialiter virtute peculiari exorcizare. 5

Iure ordinario ab hoc munere excluduntur Laici.
Infra num. 184. §. 5.

Simili ratione excluduntur ab eo numero ſimplices Clerici, qui licèt aſciti ſint in ſortem Domini, & veniant nomine perſonarum eccleſiaſticarũ; non tamen poſſunt hoc munus miniſterialiter obire, niſi Exorciſtatus Ordine ſint inſigniti. Ideò tota poteſtas penes illos manet, qui ſaltem in Exorciſtarum numero cooptantur.

Clerici ſimplices.

§. I.

HUnc autem ordinem unum eſſe ex iis, quos minores vocant, omnes ſciunt, quicumque eccleſiaſticam diſciplinam noverunt, cujus umbra præceſſit in lege veteri apud Judæos, inter quos adjurandis dæmonibus aliquos vacaſſe, probat illud Domini dictum Lucæ 11. & Matthæi 12. *Si autem ego in Beelzebub eiicio dæmonia, filii veſtri in quo eiiciunt? Ideò ipſi judices veſtri erunt.* Ubi Toſtatus loquens in perſona Chriſti *q. 64. ſuper illa Chriſti verba relata*, ait: *Nō eſt veriſimile, quòd dicatis, ſcilicet, me eiicere dæmonia in Beelzebub: quia ego, & filii veſtri eiicimus dæmonia in eadẽ poteſtate, & tamen nō conceditis, quòd filii veſtri eiiciant illa in Beelzebub: nec ergo debetis aſſerere, quòd ego eiiciã in Beelzebub; ſed in virtute Dei ſicut filii veſtri:* 6

Ordo Exorciſtatus eſt unus ex minoribus.
Figuratus in lege veteri.

cum non appareat aliqua ratio differentiæ, quare illos in virtute Dei, & me in Beelzebub dæmonia eiicere dicatis. Deinde ſubdit: *Quòd autẽ dicitur (Filii veſtri) accipitur de Exorciſtis. Nam apud Judæos erant Exorciſtæ, qui inſtructi à Salomone dæmones eiiciebant; & manſerunt ſemper in gente illa uſq; ad tempora Chriſti, & etiam poſt. Aſſerit enim Joſephus l. 8. Antiquit. cap. 2. quòd tempore belli Romani, Judæus quidam de gente Judæorum coram Veſpaſiano Cæſare dæmonem de obſeſſo corpore expulit; in cujus rei notitiam fecit, ut dæmon de corpore egreſſus vas aquæ coram poſitum videntibus cunctis everteret. Sicque de iſtis Exorciſtis Chriſtus loquebatur, qui erant filii Judæorum, ideſt, de gente illa.* Quod confirmat Chryſoſtomus *ſuper eadem verba Matthæi*, & Amalarius Fortunatus Epiſcopus Treviren. *lib. 2. de Eccleſiaſticis officiis cap. 9. de Exorciſtis:* ut habetur *tom. 9. p. 1. Bibliothecæ Veterum PP.* & Beda *tract. ſuper Actus Apoſtolorum* ab eo allegatus.

§. II.

7 *Inſtitutus à Chriſto in lege nova.* IN lege verò nova veritas ſubſecuta eſt, cùm ipſemet Chriſtus Ordinem hunc inſtituit; non, ut ajunt quidam, videlicet, quando Chriſtus tetigit aures ſurdi, & muti dicens: *Ephpheta, quod eſt adaperire:* Marci 7. Et quando Maria Magdalena à ſeptem dæmoniis ab eo fuit liberata. Matthæi 26. quia ſequeretur, quòd bis inſtituiſſet Ordinem Exorciſtatus, quod videtur abſurdum;

Et quando. Sed in ultima cæna; cum totum Ordinis Sacramentum inſtituit. Et licèt Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſ. univ. c. 33. de Ordine, & qualit. Ordin. n. 5. in fin.* videatur aſſerere, ſolùm Sacerdotiũ inſtitutum eſſe à Chriſto in ultima cæna, cæteros verò Ordines ab Apoſtolis, & ab eorum primis ſucceſſoribus introductos eſſe; omneſquè dici à Chriſto inſtitutos: quia ille omnium Ordinum officia in ſeipſo quodammodo geſſiſſe probatur; Nihilominus cùm ex ſententia Doctorum melioris notæ, nempè D. Thomæ *p. 3. q. 64. ar. 3.* Cajetani ibi, D. Bonav. *in 4. diſt. 24. q. 1. & 4.* Richardi. *q. 3. ar. 3.* & aliorum infra citandorum, omnes Ordines ſint Sacramenta, dubio procul eſt aſſerendum, Ordinem Exorciſtatus à Chriſto Domino inſtitutum fuiſſe in ultima cæna ſimul cum

Verſ. 1. Verſ. 15. Verſ. 1. toto Ordine; Vel dicendum eſt, Jeſum inſtituiſſe Ordinem Exorciſtatus, cum *Matthæi cap. 10 Marci 3. & Lucæ 9. Convocatis duodecim Diſcipulis ſuis, dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, ut eiicerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.* Juxta enim fidem omnia Sacramenta inſtituta ſunt à Chriſto Domino: ita expreſsè definitur in Concilio Trident. *ſeſſ. 7. de Sacramentis in genere can. 7.* cujus verba ſunt: *Si quis dixerit, Sacramenta novæ legis non fuiſſe omnia à Domino noſtro Jeſu Chriſto inſtituta, anathema ſit.*

8 *Servatus ab initio Eccleſiæ Vt teſtantur Patres.* Quem ordinem ſervatum fuiſſe ab initio naſcentis Eccleſiæ probant Doctores teſtimonio Sanctorum Patrum, ut Ignatii, qui in epiſtola ad Antiochenſes ſalutat Subdiaconos, Lectores, Cantores, Oſtiarios, Exorciſtas: Cypriani Epiſcopi, & Martyris, qui *lib. 4. epiſt. 7.* ſcribit per Exorciſtas voce humana, & poteſtate divina dæmones flagellari, uri, torqueri: Cyrilli Hieroſolomitani *in præfat. Cathecheſ.* aſſerentis, Exorciſtas per Spiritum Sanctum dæmones effugare: Optati Milevet. *lib. 4.* docentis, per Exorciſtas ſpiritus immundos depelli, & in deſertum fugari: Clementis Romani Papæ *epiſtola ad Jacobum fratrem Domini:* Cornelii Papæ, & Martyris *epiſt. ad Flavianum*, quam Euſebius conſervavit: Caii Papæ, & Martyris *epiſt. ad Felicem Epiſcopum:* Auguſtini *l. 2. de Nuptiis, & concupiſc. cap. 19. & 29.* Qui-

Concilia. bus adde Concilia, Roman. ſub Sylveſtro *can. 3.* Antiochen. *can. 10.* Carthag. 4. *can. 4.* cui interfuit, & ſubſcripſit idem Auguſtinus, Laodic. *cap. 26* & alia moderniora, quæ cum antiquis æqualis ſunt auctoritatis, & fidei.

§. III.

9 *Quem eſſe Sacramentum, ſuſtinent plures Theologi.* HUnc Ordinem, aſſerunt nonnulli cum Durando relati à Joſeph Angles *in 4. ſent. queſt. de Sacram. Ord. art. 1. diff. 3.* eſſe tantum ſacramentale; Attamen Sacramentum eſſe, ſicut & cæteros Ordines, tuentur, præter D. Thomam, & alios

Digitized by Google

allos ſupra relatos *n.7.* Paludanus *in 4.d.24.q.1.* Albertus Magnus, Almaynus, Major
ibi. Franciſcus à Victoria *Summa Sacram.q.6. de Ordine.* Coninchus *diſp. 28. dub.6.*
Nugnus *q.27.ar.2. concl.1.* & Bonacina *de Sacram. diſp.* 8. plures citans Doctores. *Ideò producere ſuum effectum ex opere operato: nempè dæmones expellere, ſi adſint omnia requiſita.*
Quare cùm Ordo Exorciſtatus ſit Sacramentum, cum ſuum producere effectum
non ſolùm ex opere operantis; ſed etiam ex opere operato, videlicet ex virtute Paſ-
ſionis Domini noſtri Jeſu Chriſti, nempe, ex ſe, & ex vi talis Ordinis abſolutè, & in-
fallibiliter ſecundum Dei legem ordinariam dæmones ab obſeſſis corporibus expel-
lere, ſi adſint omnia requiſita, ut mox dicetur *num.17.& ſequentibus*, fatemur indu-
bitanter cum Toſtato *par.2.in 1. Regum cap. 16. quæſt.41.* Alphonſo à Caſtro *lib. 6.*
adverſùs hæreſes verb Exorciſmus, Sanchez *lib.2.in præcepta Decalogi cap.42.n.16*
Suarez *tom.3.in 3.part.* D.Thomæ *quæſt 65.art.4.diſp.15.ſect 4.* Valentia *2.2.diſp.6.*
q.8.punct.2. Philiberto Marchino *tract.2.de Sacramento Ordinis par.4.cap.10.* Virtus *Probatur. Ex inſtitutione Christi.*
enim hujus Ordinis, quæ eſt expulſio Dæmonis ab obſeſſis corporibus per ſe pendet
ex inſtitutione divina, & poteſtate tradita à Chriſto Apoſtolis, & eorum ſucceſſo-
ribus, & ab Eccleſia ſuis Eccleſiaſticis Miniſtris, nempè, Exorciſtis. Sed neceſſe
eſt, ut Exorciſtæ in ſuis præceptis, nomen Dei, videlicet, vel Sanctiſſimæ Trinitatis,
vel Domini noſtri Jeſu Chriſti interponant.

Undè per ſola verba, quæ proferunt Exorciſtæ dæmones objurgantes, eos non
expellunt: quia ex ſe nullam habent efficaciam; ſed quando præcipiunt in nomine
Sanctiſſimæ Trinitatis, vel in nomine Jeſu Chriſti, dæmones expelluntur, non vi
verborum coacti; ſed à virtute Dei, qui vult operari, prolatis illis verbis.

Hoc probat Toſtatus loco citato à ſimili in Sacramento Euchariſtiæ. *Quemad-* 10 *Auctoritate Toſtati.*
modum enim, ait, *in Sacramento Euchariſtiæ prolatis verbis à Sacerdote eſt ibi verum*
corpus, & ſanguis Chriſti; & tamen iſta verba ex natura ſua non habent aliquam
virtutem ad hoc efficiendum: quia ſi in verbis eſſet virtus naturalis, à quocumque illa
proferrentur, conficeretur Euchariſtia. Sed falſum eſt: quia ſi Laicus illa protulerit,
nihil efficit. Etiam non eſt efficacia à Sacerdote: quia tunc quandocumque Sacerdos
illa proferret, conficeret. Sed falſum eſt: quia ſi non proferantur cum intentione con-
ſecrandi, ſed intentione jocandi, nihil efficit. Similiter ſi non proferantur ſuper de-
bitam materiam, nihil fit. Solus ergo Deus eſt, qui conſecrat, faciendo ibi eſſe verum
corpus Chriſti: & ſic ipſe fieri juſſit Joan.cap.13.& 1.Cor.11. Ita in Exorciſtis, quam-
quam verba, quæ ipſi proferunt, non habeant ex natura ſua aliquam efficaciam ad ex-
pellendos dæmones de corporibus; prolatis tamen illis verbis, quæ etiam in forma
dedit Deus, illicò dæmonem eiicit de corpore. Et hoc: quia ipſe promiſit, ſcilicet,
quòd prolato nomine ſuo iſta fierent: Marci ultimo, ſcilicet, In nomine meo dæmonia
eiicient, ideſt, prolato nomine meo. Hæc Toſt. Hoc ipſum confirmat Alphonſus à *Alphonſi à Caſtro.*
Caſtro loco citato: *Vis*, ait, *præcepti ab Exorciſta prolati contra dæmones verbis*
Chriſti innititur: In nomine meo dæmonia eiicient. Per quę promiſit non tantùm Exor-
ciſtis; ſed toti Eccleſię, ſe numquam illorum invocationi defuturum, qui nomen ip-
ſius interpoſuerint.

§. IV.

Hinc miniſterio huic exorciſtico, ea, quæ in Sacramentis concurrunt, propor-
tionaliter convenire, non eſt dubitandum. Quod facilè probari poteſt ex 11 *In miniſterio Exorciſtatus concurrunt omnia, quæ in Sacramentis proportionaliter.*
Sacramento Pœnitentiæ, in quo, ſicut in cæteris, concurrunt cauſa efficiens, mate-
ria, forma, & intentio Miniſtri, quorum ſi unum deficiat, Sacramentum non effici-
tur. Docet Concil. Trident. *ſeſſ.7.can.11.de Sacram.in genere*, Bartholomæus ab An-
gelo *Dialogo 1.§.27.* & Bonac. *diſp.1.de Sacr.in genere q.3.pun.2.* alios plures citans.
Efficiens cauſa, altera eſt principalis, quæ eſt Deus operans, peccata remittendo, &
gratiam conferendo: Altera minus principalis, Sacerdos nempe, verba proferens
abſolutionis, qui eſt velut inſtrumentum morale: ut ſerra eſt artificiale, quæ move-
tur à fabro lignario. Materia altera remota: Propinqua altera. Remota ſunt
peccata. Propinqua ſunt actus deteſtationis peccatorum, & confeſſionis eorum-

Digitized by Google

D Thom. 3. p. q. 84 ar. 2. Nugnus, & Vaſquez ibi, & Bonac. diſp. 5. de Sacram. q. 3.

dem. Forma altera remota, propinqua altera. Remota ſunt verba abſolutionis: *Ego te abſolvo à peccatis tuis, In nomine Patris, &c.* Propinqua eſt prolatio verborum ſuper debitam materiam. Intentio Miniſtri eſt, abſolvere hominem à peccatis, & gratiæ Dei eum reconciliare. Quæ omnia ſi adſint, Sacramentum ſuum producit effectũ.

Quænam ſint cauſæ Exorciſtatus, ut Ordo eſt.

Idem prorſus proportionaliter fatendum in miniſterio Ordinis Exorciſtatus. Non enim loquimur hic de Exorciſtatu, prout eſt ordinatio: quia ſic ejus cauſa principalis efficiens eſt Deus: minus principalis, dicta miniſterialis, eſt Epiſcopus. Materia remota eſt liber Exorciſmorum. Propinqua traditio ejuſdem. Forma ſunt verba ab Epiſcopo prolata, cùm traditur Exorciſtæ libellum, in quo Exorciſmi continentur, dicens: *Accipe, & commenda memoriæ, & habeto poteſtatem imponendi manus ſuper Energumenos, ſivè baptizatos, ſivè Catechumenos.* Intentio verò Epiſcopi eſt, inſtituere in Eccleſia Dei idoneum Miniſtrum ad dæmones expellendos. Ita præſcriptum eſt in Concilio Chartagin. 4. *can.* 7. & Eccleſiaſticis canonibus *cap. Exorciſta diſt.* 23. Et probant Valentia *tom. 2. diſp. 6. q. 8. par. 2. col. penult. verbo Jampridem* Sanchez *in Decalogi præcepta c. 42. n. 18.* Guilhielmus Durandus *in Rationali divin. offic. lib. 2. c. 6. n. 4.* Vivaldus *in candel. aureo par. 1. ubi de Sacram. Ordinis n. 12 & 13.* Cardinalis Bellarminus *de Clericis lib. 1. c. 13. verſ. tertius Ordin.* Henriquez *in Summa lib. 10. c. 9. §. 2.* Molſeſ. *in Sum. Theologiæ Moralis tract. 2. c. 6.* Filliuccius *tract. 9. num. 20. & 51.* Sebaſtianus *Cæſ. in relect. de Eccleſiaſtica Hierarchia diſp. 11. §. 3. in fin.* Vaſquez *tom. 3. in 3. p.* D. Thomæ *diſp. 237. c. 3. num. 32.* Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. in univ. l. 1. de Acolyt. & aliis ordin. c. 38. num. 14.* & Petrus Thyræus *de Dæmoniacis c. 37. num. 502.* ex illo Actuum 19. ubi dæmon objecit filiis Scevæ iniquè hujuſmodi poteſtatem uſurpantibus: *Jeſum novi, & Paulum ſcio, vos autem qui eſtis? & inſiliens in eos, &c.*

Verſ. 15.
Verſ. 16.

§. V.

12 Sed loquimur hìc de miniſterio Exorciſtatus, videlicet, prout actu exercetur ab Exorciſta. Hoc enim modo conſideratus, ejus cauſa principalis eſt Deus, qui dæmonem tum ab hominibus obſeſſis, aut maleficiatis, tum à rebus ad homines ſpectantibus virtute ſua expellit; ut docet Toſtatus *loc. cit. nu.* 10. Cauſa inſtrumentalis, ſeù miniſterialis eſt Exorciſta, qui in nomine Jeſu dæmoni præcipit, ut exeat è corpore, quod poſſidet. Ejus namque officium eſt, dæmonem adjurare, & increpare per nomen Domini, ut colligitur ex Auguſtino *lib. 1. de Vita beata*, ubi ait: *Exorcizare eſt per divinam virtutem immundum ſpiritum adjurando expellere.* Quod pariter teſtantur D. Iſidorus *in Epiſt. ad Ludifredum*, & refertur *in c. Perlectis diſt. 25.* Rabanus *l. 1 de Inſtitut. Clericorum c. 10.* Hugo *lib. 2. de Sacramentis p. 3. c. 8.* Stephanus Eduenſis *tract. de Sacramento Altaris c. 3. relatus tom. 10. Bibliothecæ Veterum Patrum.*

Exorciſtatus ut miniſterium eſt, ejus cauſa efficiens Principalis eſt Deus. Miniſterialis eſt Exorciſta. Exorcizare quid ſit.

§. VI.

13 Materia altera remota: propinqua altera. Remota eſt dæmon expellendus. Nam tota actio Exorciſtæ verſatur circa hujuſmodi dæmonis expulſionem, tanquam materiam circa quam: ut ſic patiens à diabolica tyrannide liber expeditius Deo inſervire poſſit. Propinqua eſt paſſiva dæmonis expulſio cooperante obſeſſo, aut maleficiato, (ſi eſt capax rationis) per actus liberi arbitrii, quibus dæmonem deteſtatur; ac proteſtatur, ſe nihil cum eo velle habere commune; ac firmiter credit, quòd Deus non ſolùm poteſt illum à Dæmone liberare, ac modum eum liberandi novit; ſed pro ſua infinita clementia, ac bonitate, ac pro veritate verbi ſui, quo promiſit omnibus in ſe confidentibus ſuum præſtare auxilium, illum abſque ulla dubitatione à dæmone liberabit, ſi hujuſmodi liberatio futura ſit animæ ſalutaris.

Materia remota miniſterii Exorciſtatus quænam ſit. Quænam materia propinqua.

Si verò obſeſſus, vel maleficiatus rationis uſu careat, tunc pro eo ſupplet Eccleſia. Veruntamen juvant maximoperè actus fidei, ac confidentiæ in Deum pro ejus liberatione eliciti à parentibus, vel conſanguineis, aut quibuſcumque Vexati curam habentibus.

Sicut

Digitized by Google

Sicut in Sacramento Baptiſmi, cùm Baptizandus eſt adultus, ante Baptiſmi ſuſceptionem circa ea, quæ credenda ſunt, catechizari debet, ut habetur *can. ante viginti*, & in Concilio Laodicenſi *can. Baptizandos*. & Concil. Bracharenſi *can. Non liceat. de Conſecrat. diſt.* 4. teneturque habere voluntatem determinatam actualem, ſivè virtualem Baptiſmum ſuſcipiendi. Definita eſt in *cap. Majores de Baptiſmo*. Et docet Scotus *in 4. diſt. 4. q. 4.* Pro parvulis verò voluntarium conſenſum præſtat Eccleſia. Ratio eſt; quia ſicut originale peccatum fuit voluntarium non in parvulo, ſed in Adam: ita remedium ſatis erit in parvulo, ut ſit voluntarium in Chriſto inſtituente, & Eccleſia miniſtrante: fuit enim primus Adam futuri Adæ, ſcilicet Chriſti, forma. Ita Joſeph Angles docet *Flor. Theolog. qq. in 4. qu. de recipientibus Baptiſmum art. 5. diffic. 4. concl.* 2. Pari modo obſeſſus, aut maleficiatus, ſi capax ſit rationis, tenetur ipſe habere voluntarium conſenſum ſuæ liberationis; & elicere actus fidei, ac confidentiæ in Deum, quòd pro ſua pietate, ac fidelitate, ad præceptum ab Exorciſta dæmoni faciendum, ut exeat, & recedat totaliter ab eo, illum Deus expellet, & in fugam vertet. Si verò rationis uſu careat, tunc ſupplet Eccleſia.

Declaratur à ſimili in baptizandis Adultis. Parvulis.

Veruntamen ſicut cùm parvulus ſolemniter baptizatur, fidem per verba geſtantium quodammodo profitetur, & per eorundem verba diabolo, & mundo abrenuntiat: & hoc fit vi Sacramenti, & divinæ gratiæ, quam Dominus donavit Eccleſiæ, ut habetur *can. Parvuli fideles de conſecrat. diſt.* 4. Ita obſeſſis, vel maleficiatis, aut ægrotis rationis uſu carentibus maximoperè juvat pro ſanitate à Deo illis impetranda, ſi eorum parentes, vel conſanguinei, aut curam habentes actus deteſtationis in dęmonem, ac confidentiæ in Deum efficaciter eliciant. Sic enim Redemptor noſter Jeſus Chriſtus pro fide Chananeæ filiam ejus à dęmone liberavit. Matth. 15. Pro fide Centurionis ſervo ejus ægroto ſanitatem contulit. Matth. 8. Pro fide eorum, qui paralyticum per tectum demiſerunt, à paralyſi liberavit eum. Matth. 9. Pro fide Archiſynagogi ejus filiam à mortuis ſuſcitavit. Luc. 8. Pro fide patris pro filio ſuo dęmoniaco rogantis, illum à dęmone eripuit. Marci 9. Unde Joannes Maldonatus Comment. in c. 9. Matthæi *verſ.* 28. ait: *Licèt nemo poſſit juſtificari aliena fide, poteſt benè gratias ſanitatis obtinere aliena fide.* 14

§. VII.

FOrma altera remota, propinqua altera. Remota ſunt verba à Chriſto inſtituta; Marci ult. *In nomine meo dæmonia eiicient.* Nam præcepta debent fieri in nomine Dei, præcipuè in nomine Jeſu Chriſti interpoſito. Sic teſtantur Jacobus de Graffiis *in aureis deciſionibus par. 2. lib. 1. cap. 9. num. 6.* Alciatus *lib. 8. pareg. cap. 23.* Durandus *in Rationali div. offic. lib. 2. cap. 6 num. 1. & 2.* Henriquez *in ſum. l. 10. cap. 9. §. 2.* Anaſtaſ. Germon. *de Sacrorum immunit. l. 3 cap. 3. nu. 38.* Rodulph. Cupers *in repet. cap. oportebat. diſt. 79. ſub titulo de Exorc. ar. 3.* Cardinal. Baronius *tom. 1. annal. Eccl. anno Chriſti 56. num. 7.* Petrus Gregorius *Syntagmat. Juris p. 2. lib. 16. c. 5. num. 1.* ubi declarat, qui dicantur Energumeni: Vaſquez *tom. 3. in 3. p.* D. Thomæ *diſput. 236. n. 23. verſ. tertius, & nu. 24.* Carolus de Graffiis *de effectibus Clericalibus in prælud. n.* 286. relati ab Auguſtino Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. univ. l. 1. de Acolyt. & aliis min. Ord. cap. 38. num. 15.* 15

Quænam ſit eius forma remota. Præcepta debent fieri in nomine Jeſu, vel Sanctiſſimæ Trinitatis.

Simili verborum forma ipſi Apoſtoli, ac Diſcipuli Chriſti faſſi ſunt, ſe uſos fuiſſe Lucæ 10. *Reverſi ſunt ſeptuaginta duo cum gaudio dicentes: Domine, etiam dæmonia ſubiiciuntur nobis in nomine tuo.* Quibus verbis Paulus Apoſtolus utebatur Actuum 16. ubi à puella pythonem ſpiritum eiiciens converſus ſpiritui dixit: *Præcipio tibi in nomine Jeſu Chriſti, exire ab ea: & exiit eadem hora.* S. Petrus ſimiliter, teſte S. Clemente, hac forma utebatur: *Non curo, quomodo hùc intraveris; ſed ut exeas, impero in nomine Jeſu Chriſti.* Sic S. Joannes Evangeliſta: *Interdico tibi in nomine Jeſu Chriſti Nazareni, ne ultrà hìc habites. Item in nomine Jeſu Chriſti hinc exite nunquam redituri.* Sic omnes Sancti utebantur, ut omnes eccleſiaſticæ ferunt hiſtoriæ. Quæ formæ eſſentialiter, & quoad ſenſum non differunt. Nam intentio Chriſti

Tali forma uſi ſunt Apoſtoli.

Verſ. 18.

eſt, ut præcepta fiant in nomine ejus. Ratio eſt: quia, ut ait Paulus Philipp. 2. *Deus dedit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen; Ut in nomine Jeſu omne genu flectatur*

Verſ. 9. Verſ. 10. Verſ. 12. *cęleſtium, terreſtrium, & infernorum*. Et Petrus Act. 4. *Hoc eſt nomen, in quo oportet nos ſalvos fieri*.

Forma propinqua. Forma verò propinqua eſt prolatio hujuſmodi verborum ſuper debitam materiam cum debita intentione; ut docent omnes Doctores in ſimili de Sacramentis.

§. VIII.

16 *Intentio, quam debet habere Exorciſta in ſuo miniſterio.*

INtentio, quam debet habere Exorciſta, eſt, non ſolùm ſe velle dęmonem torquere; ſed illum à corpore obſeſſo expellere. Vel ſaltem habere debet intentionem faciendi, quod intendit Eccleſia, vel Chriſtus inſtituit faciendum. Quæ intentio omninò neceſſaria eſt in quolibet Eccleſiæ Miniſtro. Ideò Exorciſta neceſſariò debet ad veritatem Sacramenti, ſuum actum exteriorem, puta, verba in hunc finem dirigere, ut per illum actum id, quod Chriſtus Jeſus, vel Romana Eccleſia faciendum inſtituit, conficiatur: ita definita eſt expreſsè hæc veritas in Concilio Florentino. Confirmant Theologi D. Thom. *3. par. q. 64. ar. 8.* Alexander Alenſ. *in 4. par. q. 19. mem. 1. ar. 4.* D. Bonav. *in 4. d. 6. q. 1. & 2. ar. 2* Ricard. *ibi. q. 1. ar. 1* Scotus *q. 3. 5. & 6.* & alii plures apud Joſeph Angles *in 4. q. de Miniſtro Sacramentorum*.

§. IX.

17 *Exorciſmus infallibiliter ſuum producit effectum, ſi adſint omnia requiſita.*

CUM ergo in hoc ſacro exorciſtico miniſterio ea, quæ in Sacramentis requiruntur, proportionaliter concurrere videamus, procul dubio aſſerere non ambigimus, vim exorciſmi, ſeu præcepti eccleſiaſtici dæmoni ab Exorciſta facti in nomine Jeſu non inniti Sanctitati miniſtri, & ſi ea non parum juvet; ſed invocationi Sanctiſſimi Nominis Jeſu, & fidei, & Sanctitati Eccleſiæ, in cujus perſona fiunt; Et hujuſmodi pręcepta vim habere dæmones expellendi non ſolùm ex opere operantis; ſed etiam ex opere operato, ſicut cætera Sacramenta in producendo ſuum effectum: ut colligitur ex D. Thoma *3. p. q. 71. ar. 3.* Et ideò ſicut infallibilis eſt Sacramentorum effectus, niſi adſit aliquis defectus vel ex parte miniſtri, vel ex parte formæ, vel ex parte materiæ, vel ſuſcipientis: Sic infallibilis eſt effectus actus Ordinis Exorciſtatus, qui eſt expulſio dæmonis, niſi ſit aliquis defectus vel ex parte cauſæ inſtrumentalis, vel intentionis Miniſtri, vel formæ, vel materiæ. Videamus ergo ex quanam cauſa defectus evenire poſſit; cum ſæpiùs multi obſeſſi, ac maleficiati exorcizentur, nec tamen à dæmoniaca obſeſſione liberentur.

Unde proveniat, quòd aliqui obſeſſi exorcizati non liberantur.

§. X.

18 *Non à Deo, ſi liberatio ſit ſalutaris animæ.*

EX parte cauſæ efficientis principalis, nempè, Dei, non poteſt eſſe defectus: quia Deus quantum eſt ex ſe ad liberationem concurrere ſemper eſt paratus, quando expulſio dæmonis animę obſeſſi futura eſt ſalutaris: quia Deus promiſit in eo credentibus, quòd dæmones eiicerent, Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hęc ſequentur: In nomine meo dęmonia eiicient.* Si crediderint, nempè, dæmones eiicere in nomine Jeſu. *Jeſus enim*, ait Gregorius homil. 28. in Evang. apud Gloſs. *Salvator eſt: vel etiam ſalutaris dicitur; & qui petit in nomine Jeſu, ſalutaria petit, & illa obtinet, quę petit.* Verba autem Dei præteriri non poſſunt: cùm Deus ſit verax, & omnia in veritate docens; & ita verax, quòd *Cęlum, & terra tranſibunt, verba autem mea non prętcribunt*, ait Jeſus Matth. 24. Ideò quantum eſt ex parte Dei ex vi promiſſionis factæ, quando liberatio à dæmone perſonæ liberandæ eſt ſalutaris, Deus infallibiliter concurrit, ſi adſint cætera requiſita.

19 *Adducitur error aliquorum.*

Hinc cautè legendi Auctores illi tàm priſci, quàm neoterici, qui dicunt, *Deum plerunque ſinere dęmonem in ſua voluntate, an obedire velit, nec ne; ſicut homines, quibus*

Deus

Digitized by Google

Deus aliqua præcipit; quia Deus regulariter omnia movet ſecundum modum ſuum; rationalia, ſcilicet, cum libertate. Sed tamen ſicut hominibus adhibet ſtimulos, ut velint obedire per Prędicatores, adverſitates, & hujuſmodi; Ita etiã malignis ſpiritibus adhibet ſtimulos urgentes ad ſuam obedientiam, qui ſunt exorciſmi, quibus dęmones ita ſpiritualiter cruciantur, ſicut homines verberibus corporalibus. Hęc dicti Auctores.

At quis non videat, prædicta verba expreſsè veritati Sancti Evangelii adverſari, in quo Deus promiſit in ſe credentibus, quòd dæmones eiicerent in nomine Salvatoris independenter à dæmonis voluntate, immò contra dæmonis voluntatem? Marci ult. ſicut etiam *cap.9.* dixit: *Omnia credenti ſunt poſſibilia*. Ubi videas eorum graviſſimum errorem à nemine hucuſque conſideratum, dum ex prædictis ſuis verbis, & ex ſimilitudine allata oſtendunt, hujuſmodi dæmonis expulſionem non fieri à virtute Dei dęmone invito; ſed pendere à libera dęmonis voluntate; ſicut obſervatio præceptorum dependet à libero hominis arbitrio, Deo adjuvante. Quod impium eſt aſſerere; cùm repugnet veritati Evangelicæ, & poteſtati Eccleſiæ, quæ hujuſmodi facultatem dęmones eiiciendi à Chriſto Domino accepit independenter à dæmonis voluntate. Quod magis, ac magis oſtendit factum, ac dictum Chriſti. Cùm.n. Diſcipuli ejus non potuiſſent ab illo puero lunatico dęmonem eiicere, acceſſerunt ad Jeſum ſecretò, & dixerunt: *quare nos non potuimus eiicere illum?* Quibus non dixit Jeſus: quia Pater meus noluit ita ſua omnipotenti virtute; ſed reliquit dęmonem in ſua libertate, & obſtinatione; ut dixiſſent præfati Auctores. Sed reſpondit: *Propter incredulitatem veſtram.* Matthæi 17. cauſam refundens non in Deum, ſed in Exorciſtas: quia non ſe benè diſpoſuerant ad fidem vigoroſam, ac confidentiam perfectam impetrandam per orationem, & jejunium: Nec non in obſeſſum, & ejus patrem dicens: *O generatio incredula, & perverſa quamdiù apud vos ero? quamdiù vos patiar?* Et reprobatur: Marc.16.

§. XI.

EX parte cauſæ inſtrumentalis, ſeu miniſterialis tunc eſt defectus, quando Exorciſta non cognoſcit ſuam poteſtatem à Chriſto ſibi traditam in perſona Apoſtolorum, & ab Eccleſia ſibi communicatam in Ordine exorciſtatus: qua mediante, debet credere, dęmonem teneri ejus pręceptis obedire, ſicut Deo in his, quæ ad liberationem pertinent obſeſſi, ſi etiam ipſe obſeſſus ſit benè diſpoſitus, & liberatio ſit ei profutura. Sicut enim ſecuris, vel ſerra eſt inſtrumentum fabri lignarii, & lignum obedit ſerræ, vel ſecuri, dum ſcinditur per eam: ſic dæmon neceſſariò miniſtro Chriſti, & Eccleſiæ tenetur obedire. Et ſicut non poteſt dęmon non obedire Deo: ſic non poteſt non obedire ejus miniſtro in his, quæ infrà ejus poteſtatis limites continentur. Quam veritatem dęmones ipſi pluries Venetiis, & alibi coacti per vim præcepti ſibi à me facti in nomine Jeſu, faſſi ſunt, antequam per ultimum præceptum expulſivum è corpore obſeſſo egrederentur. 20 *Quomodo ſit defectus ex parte Exorciſtæ.*

Hinc plures Exorciſtæ hujuſmodi ſuam ignorantes poteſtatem, confugiunt ad dęmonem; ac per vim præcepti tentant educere ex Orco Luciferum cum ſuis ſatellitibus, ut ipſe veniat, ac poteſtate ſua ſatanica hujuſmodi obſtinatos è corpore obſeſſo ſpiritus eripiat, eoſque ad inferos deducat. Immò ſæpiùs ab ipſomet dęmone obſidente quęrunt, ut ſi dicat, quando velit exire, qua die, qua hora, quo loco, per quam perſonam, per quem Sanctum ſit expellendus: Et in alios hujuſmodi labuntur errores, qui à nobis ut abominabiles, Deoque, & Eccleſiæ injurioſi, & obſeſſis, ac maleficiatis valdè noxii, quin & ipſis Exorciſtis admodum pernicioſi reprobantur infra *cap.3. articulo de Prudentia in vitandis erroribus.*

§. XII.

EX parte intentionis dęmonem expellendi, notabilis defectus videtur in regulis traditis ab antiquis Auctoribus, dum aſſignant ad dęmones eiiciendos multos 21 *Quando ſit error ex parte intentionis.*

dies,

dies, hebdomadas, menſes, & annos, in quibus multa præſcribunt adimplenda, & exercenda tum pharmaca corporalia, unctiones, balnea, vomitoria, fumigationes ſulphureas: tum irriſiva, & alia id generis, quæ in eorum libris continentur: in quibus aperte conſtat, nunquam Exorciſtam actualem, vel virtualem eiiciendi dæmonem tunc habere intentionem, quando illud de exitu facit præceptum, ſi credit cætera alia ſervanda eſſe neceſſariò: quia ſic verba contraria ſunt intentioni. Per verba enim præcipit, ut exeat citò; ſed intentio eſt, ut non exeat, niſi adimpletis hujuſmodi remediis, & deſtructis maleficii ſignis.

§. XIII.

22 *Error ex parte formæ.* EX parte formæ communis, eſt defectus ferè in omnibus exorciſmariis. Nam relicta forma tradita ab ipſo Chriſto, & ab Apoſtolis, ac Diſcipulis ejus uſitata, quæ quoad eſſentiam clara eſt in Evangelio: *In nomine meo dæmonia eiicient*: & ſæpius apud Evangeliſtas, & Acta Apoſtolorum memorata, novas quærunt alibi exorciſmorum formulas, unuſquiſque proprio ſuo Marte, & continuè multiplicantur novi exorciſmi vocati potentiſſimi, & efficac iſſimi, eò quòd in eis multæ continentur dæmonibus comminationes factæ; aſſerentes, neceſſe eſſe, Exorciſtam, quoties Energumenum exorcizare aggreditur, ſaltem per ſex horas continuas legere exorciſmos, quaſi modus expellendi dæmones conſiſtat in multitudine, & longitudine conjurationum, & non in virtute, & efficacia Sanctiſſimi Nominis Jeſu, qua ab Exorciſta dæmones ſunt expellendi.

Vadè proveniat multitudo exorciſmorum. Sed undenam tanta multitudo exorciſmorum, ex quorum lectione nimis defatigantur Exorciſtæ, & obſeſſi defeſſi aufugiunt, ſi à Chriſto data eſt verborum forma (ſaltem quoad ſubſtantiam) dæmones effugandi? Cur Exorciſtæ huc illucq; diſcurrunt, ut novas exorcizandi adinveniant formulas, ſi in Evangelio clara, & aperta traditur? Hoc utiq; non aliundè provenit, quàm ex ignorantia, qua laborant, eorum, quæ eſſentialiter ſpectant ad hanc artem. Hinc ex hac ignorantia ſequitur error pejor priore, quòd in hujuſmodi ſuis exorciſmariis admonent Exorciſtas, ut dæmonem, pattem mendacii interrogantes arctent, ut dicat: *Quibus verbis magis crucietur? Quinam ſint Sancti in Cœlo, & quinam dæmones in Inferno ſibi magis inimici.* Quas interrogationes in ſuis conjurationibus ſæpiùs repetunt; in quibus apertè manifeſtant, ſe nunquam agnoviſſe verba ſacri Evangelii, quibus Dæmones ab obſeſſis corporibus ſunt expellendi. Ubi videas, quomodo per hujuſmodi interrogationes occultè, & inconſideratè Exorciſtæ evadunt diaboli diſcipuli. Quos errores infrà deteſtamur *n.271. & ſequent.*

§. XIV.

23 *Error ex parte materiæ remotæ.* EX parte materiæ remotæ, quæ eſt dæmon expellendus, error evenit: quia ignorant, Chriſtum per Paſſionem ſuam dæmonibus abſtuliſſe omnem hominibus nocendi facultatem quoad actum ſecundum pro omnibus iis, quos Deus vult protegere ob aliquod bonum publicum, vel privatum, & maximè, quia confidunt in protectione Dei Altiſſimi, ac in virtute Sanctiſſimi Nominis Jeſu, cui Deus Pater dedit hanc virtutem, ut eo invocato dæmones effugentur, ac cætera mirabilia ſupernaturaliter ab hominibus operentur; ut latè *infrà num.65. & ſeq. nu.494.* Undè licèt dæmones maximam ex ſe vim habeant naturalem; attamen virtus hæc eorum quoad actum ſecundum, ideſt, quoad operationem eſt ligata, ut dixi, & maximè pro his, qui in Deum ſuam conſtituunt fiduciam, ut latiſſimè probatur infrà *loco citato, & ubi de Fiducia in Deum.*

Tan-

Digitized by Google

§. XV.

TAndem ex parte materiæ propinquæ, quam voco paſſivam dæmonis expulſionem, cooperante obſeſſo, vel maleficiato per actus liberi arbitrii, quibus dęmon deteſtatur, ac in Deum ſuam collocat fiduciam (ſi capax ſit rationis) eſt communis defectus: quia multi obſeſſi, ac maleficiati non ſe diſponunt ad fiduciam à Deo impetrandam, quæ eis, ut liberentur à dęmone, eſt neceſſaria. Non enim incumbunt orationi, nec jejuniis vacant, per quæ à Deo hujuſmodi fiducia facilè obtinetur, ut latiſſimè infrà, cùm de Ægroto erit ſermo *par. 2.* Alii accedunt ad Exorciſtas, ut exorcizentur, & orant, & jejunant; ſed nolunt credere, quòd Exorciſta poſſit prima vice (ſi expulſio fuerit ſalutaris) illos à dęmone liberare: ſed requiri, putant, multas temporis ſtationes, longas, ac ſępius exorciſmorum lectiones iteratas, rerum fętidarum fumigationes, unctiones, purgationes, & evacuationes crebrò adhibitas. Alii credunt, voluntatem Dei ſic eſſe determinatam, ut à dęmone ità diù vexentur pro animæ ſuæ merito abundantiori, ut faciunt perſonæ magis exercitiis ſpiritualibus addictæ. Et licèt perſonæ iſtæ non peccent; tamen ponunt obicem ad liberationem ob defectum confidentiæ, quæ omninò neceſſaria eſt in adultis; videlicet, ut credant, ac confidant, quòd Deus non tantùm poteſt, & novit illos à dęmone liberare, ſed pro ſua infinita bonitate, ac fidelitate ſuæ promiſſionis infallibiliter vult illos à dęmone liberare, ſi liberatio hujuſmodi eis ſit profutura. De his, & aliis hujuſmodi impedimentis latiſſimè infrà *par. 3. ubi de Dęmone obſiſtente.* 24 *Ex parte actus liberi arbitrii ſæpè deficiunt Obſeſſi.*

Si ergo in his quatuor cauſis nullus in ordine ad liberationem defectus occurrerit, Exorciſtam per fidem Sanctiſſimæ Trinitatis, ac virtutem Sanctiſſimi Nominis Jeſu ab hominibus obſeſſis, ac maleficiatis, & à rebus ad homines ſpectantibus infallibiliter dæmones expulſurum, nemini eſt ambigendum, ut toto tractatus decurſu exactè demonſtratur.

ARTICULUS II.

Ordinis Sacerdotalis.

QUamvis ſanctum expellendi dęmones miniſterium quilibet Exorciſta ritè ordinatus exercere poſſit, *can. Perlectis diſt. 25.* & conſtat de S. Petro Martyre, dicto Exorciſta; tamen ex communi Eccleſiæ praxi ad Sacerdotes propriè, ac principaliter pertinet; & convenientiùs ab illis exercetur, ſive dignitatem, ſive poteſtatem, ſive exercitium ipſum conſideres. 25 *Dæmones expellere ex conſuetudine Eccleſiæ ad Sacerdotes ſpectat ratione Dignitatis.*

Dignitas Sacerdotum tanta eſt, ut nullus in orbe, qualicumque ſplendore fulgeat, eis æquiparari valeat, ut pluribus docet D. Chryſoſt. *in lib. de Sacerdotio.* Undè decentiùs exorciſmi, & præcepta eccleſiaſtica ab eis fiunt: eò quòd per tantum miniſterium ſuper dæmones, & Angelos evehuntur: Cùm dæmones, quantumvis mali, Sacerdotali imperio parere cogantur: & Angeli, etſi natura, & ſanctitate ſublimes, ei honorem habere, & mandatis eorum aliquando obſequi non dedignantur; præcipuè cum de expellendo è corporibus dæmone, aut diſſolvendis maleficiis agitur. Nam ſicut mali hominum exitio ſemper invigilant; ita boni eò magis eorum ſalutem procurant, ut benè docet Joſeph Angles *in 2. diſt. 11. q. unica dub. 6.* & libenti animo vires angelicas poteſtati ſacerdotali connectunt, cùm vident Sacerdotes, qui nobilitate miniſterii æqualem, ſi non majorem, cum eis ſortiuntur conditionem, dæmones oppugnare; ut quaſi agmine facto Angeli cęleſtes, & terreſtres inſimul juncti, majori impetu ferantur in hoſtem, qui tam potenter oppugnatus aufugere cogitur. Quare aptè admodum hoc miniſterium Sacerdotibus reſervatur.

Digitized by Google

§. I.

26 *Poteſtatis.* HUic tantæ dignitati ampla poteſtas annexa eſt, cui multa conveniunt eorum, quæ ab Exorciſta in liberatione energumenorum, aut maleficiatorum ſunt præſtanda: ut vexatis Sanctiſſimam præbere Euchariſtiam: Sacramentales eorum audire confeſſiones: benedictionem impertiri rebus omnibus, quæ ad curationem illorum requiruntur. Quis enim ignoret, Sanctiſſimam Euchariſtiam eſſe potentiſſimum divinæ virtutis pharmacum, & efficaciſſimum omnium ſpiritualium armorum promptuarium? Sacramentum Pœnitentiæ omnia ligata ſolvere, clauſa reſerare, adverſa mitigare, contrita ſanare; confuſa lucidare, deſperata animare, dum peccata delet, quæ ut plurimum ſunt cauſa maleficiorum, & obſeſſionum? ut probatur infrà *cap. 2. ubi de Divina permiſſione*. Sacerdotales benedictiones rebus divinam conferre virtutem, per quam mirabilia perficiuntur? Quæ omnia ſimplex Exorciſta perficere nequit, & ad Sacerdotes pertinent, qui ſic convenientiùs dæmonem iis remediis oppugnant.

Quod pluries in variis energumenis, ac maleficiatis expertus ſum. Cùm enim dæmones præceptis ſibi à me factis in nomine Jeſu non obtemperant, quæſivi à patientibus, quantum temporis eſſet, ex quo peccata ſua non eſſent confeſſi, ac Sacratiſſimo Euchariſtiæ pabulo refecti. Qui reſpondentes: multùm temporis; ſtatim juſſi, ut ſuam diligenter examinarent conſcientiam, ex puro corde ſua deteſtarentur peccata, ac fideliter, humiliterque illa confiterentur; nec non ad Sacram Euchariſtiam ſumendam devotiſſimè ſe pararent: quia fides, ſeu fiducia in Deum licèt principaliter divinæ liberalitati, ac fidelitati innitatur; attamen ait Caſſianus *in ſuis Collationibus l. 1. Collat. 9. c. 32. de conſcientiæ puritate creditur emanare*. Quo peracto, iterùm dæmonibus præcepto impoſito de exitu, illicò in fugam verſi ſunt. Quare juvat plurimùm, Exorciſtam ſacerdotali dignitate eſſe inſignitum, ac poteſtate audiendi confeſſiones ſuffultum: quia ipſemet poteſt obſeſſum interrogare de peccatis, & noſſe, quæ pharmaca ſpiritualia ei ſint adhibenda ad faciliùs à Deo fiduciam obtinendam, qua ab omni valeat diabolica eripi vexatione.

§. II.

27 *Miniſterii.* QUod magis expediens videtur, ſi modum conſideres, quo miniſterium exorciſticum ſolemniter exercetur, nempè, manuum impoſitione, & applicatione ſtolæ.

Impoſitionem manuum ſuper vexatos à ſpiritibus immundis, & infirmos docuere Apoſtoli, & ea uſi ſunt. Immò quoad ægrotos ipſe Chriſtus Marci ultimo dicens: *Super ægros manus imponent, & benè habebunt*. Poſteà Sancti, ut S. Martinus, qui Treviris Tetradii ſervum à vexante dæmone liberavit, ut ſacræ ferunt hiſtoriæ; Et uſque modò Miniſtri Eccleſiæ juxta Eccleſiæ praxim. Sic enim Epiſcopus dum confert Clericis Ordinem Exorciſtatus, eis tradens librum Exorciſmorum ait: *Accipe, & commenda memoriæ, & habeto poteſtatem imponendi manus ſuper energumenos, ſive baptizatos, ſive Catechumenos*, juxta Concilii Carthagin. 4. præſcriptum, & *can. Exorciſta diſt. 23.* & Patres Theologos ſupra allegatos *n. 11.* Si autem qui exorcizant, ſint etiam Sacerdotes, per hujuſmodi manuum impoſitionem dæmones aliquando faciliùs deteguntur: eò quòd ad talem contactum contremiſcere ſoleant, non volentes illius manuum impoſitionem ſuſtinere, quæ quotidie corpus dominicum contrectant, & aliis adminiſtrant. Hoc tamen non eſt neceſſarium: quia Exorciſta poteſtatem manus imponendi ſuper energumenos obtinet ab ordine Exorciſtatus, & non Sacerdotali.

Idem dicendum de ſtolæ applicatione, qua energumenos cingere, aut eam in eorum collum iniicere conſueverunt; ut aliàs feliciter præſtitit Pontius Abbas Bonævallis *in vita S. Bernardi lib. 4. c. 7.* Etenim ſtola quaſi ferreis vinculis ſpiritus nequam alliga-

Digitized by Google

gatur, ut ſe Chriſti captivum eſſe cognoſcat, & ſuum victorem, atque tartareorum poteſtatum triumphatorem revereatur. At uſus rectus, & proprius ſtolæ ad Sacerdotes pertinet, quaſi externi ordinis, & officii ſignum; & conſequenter hic ritus aptiùs ab illis, quàm ab Exorciſtis obſervatur.

§. III.

VEruntamen, quia plures moderni Exorciſtæ doctiſſimi, ac diù in arte exorciſtica verſati, relicta multitudine Exorciſmorum, toto conatu incumbunt, ut obſeſſos, ac maleficiatos in fide, ac confidentia in Deo, & poteſtate Exorciſtis ab Eccleſia tradita ritè inſtruant: Ac tandem, cùm eos perfectè diſpoſitos agnoſcunt, In nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nominis Jeſu more Apoſtolico, non ut Sacerdotes, ſed ut Exorciſtæ, poſt aliqua convicia, & objurgationes vulgari idiomate ad dęmones directas, illis pręcipiunt, ut è corporibus obſeſſis aufugiant; & de facto videmus eos exire compelli: Dicimus, ſtolæ uſum non eſſe neceſſarium: quia licèt valdè ſit conveniens, miniſtrum, qui dæmones expellit, eſſe ſacerdotali inſignitum dignitate; nihilominus quia hoc non exercet munus, ut Sacerdos eſt; ſed prout ordine exorciſtico eſt adoptatus; ideò ad hoc munus obeundum ſtola non eſt neceſſaria. 28 *Stolæ uſus oſtēditur non neceſſarius exorciſtæ ad dæmones expellendos.*

Eſt tamen neceſſaria neceſſitate præcepti in ritu exorciſmorum, qui ante Baptiſmum præmittuntur, dum adulti, vel parvuli ſunt baptizandi: quia tunc cùm Sacerdotes, ut Sacerdotes ſunt, tale ſubeant onus *c. Sacerdotes, de conſecrat. diſt.* 4. cæremonias, ac ritus ab Eccleſia inſtitutos, & in ea univerſaliter receptos, vel in Epiſcoporum Conciliis conſtitutos, adeòque certam, & indubitatam originem habentes, diligenter obſervare tenentur. Per exorciſmos enim, & alia externa ſigna, quæ in Baptiſmi adminiſtratione ſolemni adhibentur, fidelibus innoteſcit, quid Baptiſmus interiùs in animo operetur. Non quòd diabolus in non baptizatorum corporibus tanquam obſeſſis habitet; nec quia homo ſecundùm naturam malus ſit: ſed quia ex lapſu primorum parentum originem peccati, atque juſtitiæ privationem trahit; Et idcircò diaboli infeſtationibus magis eſt obnoxius, uti S. Auguſtinus docet *lib. 1. de Symbolo ad Cathecum. c. 1. Non creatura Dei*, ait, *in infantibus exorcizatur, aut exſufflatur, ſed ille, ſub quo omnes, qui cum peccato naſcuntur. Eſt enim Princeps peccatorum. Ac per hoc propter unum, qui lapſus eſt, & omnes miſit in mortem, miſſus eſt unus ſine peccato, qui omnes in ſe credentes perducat ad vitam liberans eos à peccato.* 29 *Stolæ uſus eſt neceſſarius neceſſitate præcepti in ritu exorciſmorū, qui ante Baptiſmū præmittuntur.*

Qui exorcizandi ritus videri poteſt in Paſtorali, ſive Rituali Romano, ubi *de Sacramento Baptiſmi*. Et in antiqua Eccleſia ſemper fuit in uſu, ſicut conſtat ex Dyoniſio Areopagita *cap. 2. Eccleſiaſticæ Hierarchiæ par. 2.* Cyrillo Hieroſolimit. *Catecheſi* 1. Chryſoſtomo *homil. de Adam, & Eva*, Cęleſtino Papa *epiſt. 1. ad Epiſc. Galliæ cap.* 12. S. Iſidoro *lib. 2. de Officio Eccleſiaſtico cap.* 20. Alexand. Alenſ. *par. 4. qu.* 10. S. Bonaventura *in 4. diſt. 6. ar. 3. qu. 2.* Jacobo Pamelio *loco citato, verb. exſufflatur, & exorcizatur*, & aliis relatis à Paulo Layman *Theologiæ Moralis part. 2. lib. 5. tr. 21. cap. 8. de Sacramento Baptiſmi.*

Quare in adminiſtratione nedum Sacramenti Baptiſmi, ſed & aliorum Sacramentorum Parochi, ac cęteri Eccleſiæ Miniſtri operam dare debent, ut ritus eccleſiaſticos benè calleant, & cum decore, & populi ædificatione exerceant juxta præceptum Apoſtoli 1. Corinth. 14. *Omnia honeſtè, & ſecundùm ordinem fiant.*

In exorcizandis verò à dæmone obſeſſis, aut maleficiatis, licèt ſit proprium munus Exorciſtæ, *can. Perlectis diſt.* 25. attamen præſente Sacerdote, cui de jure tenetur præſtare obedientiam, ſine ejus licentia Exorciſta huic muneri non ſe intromittat. Eo verò abſente à Diacono, vel Subdiacono, vel ipſo Exorciſta exerceri poteſt; modò honeſtas, & recta Eccleſiæ conſuetudo, aut evangelica norma, ac methodus obſerventur, quæ poſtulant, ut coram ſuperioris Ordinis Clerico alter minoris gradus id ipſo invito non attentet, *can. Denique diſt.* 21.

A R-

Digitized by Google

ARTICULUS III.

Juriſdictionis ordinariæ.

30 *Poteſtas juriſdictionis requiritur.*

POST præfatam Ordinis poteſtatem, qua Exorciſta præditus eſſe debet, alia requiritur, nempè poteſtas juriſdictionis ſpiritualis, quæ (etſi alii aliter dicant) videtur habitualiter, ſeu aptitudinaliter eadem eſſe cum alia, cui tamen ſuperaddat applicationem materiæ, circa quam exerceatur. Hoc ſignificat Sotus *in 4.diſt.20.q.1.ar.1.* cùm docet, poteſtatem clavium non dicere niſi meram potentiam; Juriſdictionem verò non eſſe propriè potentiam; ſed applicationem materiæ ad agens, ut ſequatur actio. Sic in ſtatu politico, cùm Princeps alicui Medico facultatem facit utendi ſua arte, non ſuperaddit eidem arti vim aliquam operandi, ſed tantùm applicationem materiæ, circa quam operetur, hoc eſt, populum, cujus curationi incumbat. Sic in ſtatu eccleſiaſtico, cùm Beneficium Curato Sacerdoti confertur, non datur ei poteſtas Ordinis, quam per characterem Sacerdotalem jam habebat, ſed applicatur ei populus, in quem illam exerceat.

Hanc autem requiri dico, non jure communi, per quod Exorciſtæ, & Sacerdotes
31 *Non iure communi, ſed particulari pluriũ Epiſcoporum.*
exorcizare permittuntur: cùm nulla prohibitio ipſis facta reperiatur; ſed ex ordine Eccleſiaſtico multarum Diæceſum, quarum Epiſcopi prudenter interdicere conſueverunt, nè quis ſine eorum licentia, etiam in ſcriptis obtenta, audeat obſeſſos exorcizare. Veruntamen, quia plures ſunt infra citandi Auctores, qui aſſeverant locorum ordinarios hoc munus prohibere non poſſe: eò quòd talis auctoritas miniſtris Eccleſiæ à Chriſto Domino per illa verba Marci ult. *In nomine meo dæmonia eiicient*, conceſſa ſit, diligentiùs hæc veritas à nobis eſt enucleanda.

§. I.

32 *Epiſcopi non poſſunt prohibere munus exorcizandi.*

DIcendum ergo ex Martino Navarro *Conſiliorum l.1. de offic. Judic. Ordinarii conſ.6.* de hac exorcizandi poteſtate poſſe dupliciter loqui: Vel quoad poteſtatem generalem, quam omnes Chriſtiani habent à jure divino, eiiciendi dęmonia, & adjurandi increpatoriè; Vel quoad particularem poteſtatem, quam habent quidam in aliquibus terris particulariter deputati ab Epiſcopis ad officium hujuſmodi exorcizandi arreptitios cum ſuperpelliceo, & ſtola, & quibuſdam aliis cęremoniis.

Quoad poteſtatem generalem à Chriſto, & à iure communi acceptam.

Quoad primam facultatem non videtur poſſe reſtringi ſaltem ab inferiore Papa: quia tale ſtatutum videretur contra ordinationem ab ipſomet Chriſto factam Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia eiicient.* Quam tollere non poteſt inferior Papa. Immò nec ipſe Papa in totum, ſaltem ſine juſta cauſa *c. ſunt quidam, 25.q.1.* Quæ doctrina valet etiam pro Benedictione infirmorum. Sic teſtantur præter Navarrum *loc.cit.num.4.* Vgolinus *de offic. & poteſtate Epiſc.c.47.n.6.* Philibertus Marchinus *tract.2.de Sacramento Ordinis par.4. c 5.* Franciſcus Ceſpedes *tract.de Exemptione Regularium cap.6.dub.135.* Aloyſius Bariola *Aphoriſ.Inquiſ.verbo Exorcizandi*, & Franciſcus Pelizzarius *in Manuale Regularium tom.2. de Exemptione Regularium tract.8.c.6.ſect.1.n.54.* aſſerentes Epiſcopos non poſſe regulariter prohibere Clericis ſibi ſubditis exorcizare: Nam de jure divino eſt, ut unuſquiſque actum ſui Ordinis exerceat. Exorcizare autem eſt actus Ordinis Exorciſtatus; cùm hoc poſſit etiam facere quilibet Chriſtianus per fidem in nomine Jeſu Chriſti, dæmonem increpando die, noctuque; idque frequenter facimus, ut ait ipſe Navarrus *loco citato*, aſpergendo nos aqua benedicta, & dicentes: *Ecce crucem Domini, fugite partes adverſæ &c.*

Quo verò ad particularem poteſtatem videtur, quòd qui deputavit eos, poſſet
33 *Poſſunt Epiſcopi prohibere au-*
aſtringere ad aliqua ſervanda, quæ non tenerentur ſervare alii, qui volunt uti ſola poteſtate à Chriſto tradita: qualiter multi Sancti ſine aliquo apparatu ſolo verbo;

Digitized by Google

verbo; puta, præcepto facto in nomine Jeſu, vexatos à dæmoniis liberarunt. Quod ſuſtinet etiam Suarez *tom.2. de Religione lib.4. de Adjuratione c.4. n.5.* dicens: *Suppoſita neceſſitate hominis à dæmone obſeſſi, vel alia ſimili poſſunt Miniſtri Eccleſiæ ex officio obligari,* (puta ab Epiſcopo) *ad dæmonem adjurandum, ſeu exorcizandum juxta formam, & ritum Eccleſiæ: quia tenentur ſubvenire neceſſitati ſuorum fidelium per remedia convenientia, & ab Eccleſia inſtituta. Unum autem ex remediis pro illa gravi neceſſitate deſtinatum ab Eccleſia eſt exorciſmus.*

...nus exorcizandi quoad poteſtatem particularem.

§. II.

34 *Ob aliquam juſtam cauſâ poſſunt ſuſpendere ſuos ſubditos quoad functionem publicam. Quoad privatā tantùm delinquentes in ea.*

OB aliquam autem juſtam cauſam benè poteſt Epiſcopus ſuſpendere ſuos ſubditos ab exercitio talis Ordinis, puta, ob aliquod ſcandalum ex hujuſmodi exercitii abuſu exortum. Quæ ſuſpenſio poteſt eſſe generalis reſpectu omnium ſuorum ſubditorum quoad functionem publicam, & miniſterialem. Quò verò ad functionem privatam factam ſine ulla cæremonia, ſolùm per invocationem Sanctiſſimi Nominis Jeſu, non debet eſſe generalis reſpectu omnium; ſed tantùm reſpectu eorum, qui in tali functione obeunda deliquerunt: quia unuſquiſque hoc habet à jure divino, *Beneficium autem juris nemini eſt auferendum, niſi in jus ipſum peccaverit. L.4. Si quis condemnatus ff. de re judicata.*

35 *Poſſunt ſtatuere, ut ſubditi modeſtè, & ordinatè utantur tali facultate.*

Poſſet tamen Epiſcopus ſtatuere, ne quis ordinatè, ac immodeſtè uteretur hujuſmodi poteſtate; quia id non eſſet legem novam facere; ſed confirmare legem naturalem, qua tenemur benè, ac modeſtè facere, quæ facimus. Velle autem prohibere, ne in ædibus laicalibus, locisve privatis; ſed in Eccleſiæ loco aperto, & conſpicuo: neque in omni, & quavis Eccleſia; ſed in iis, quas certas Epiſcopus ſtatuerit, fiat exorciſmus: Item ne ante ortum, nec poſt occaſum Solis quiſquam exorcizetur. Et qui exorcizat, Sacerdos ſit; & antequam exorciſmum inchoet, Miſſæ ſacrificium faciat: tantas reſtrictiones non videri eſſe facultatis Epiſcopalis, cenſet Navarrus *loco cit. num.5.*

36 *Poſſunt examinare eos de modis, & formulis, quibus utuntur.*

Utillimum tamen erit, ſi Epiſcopi, vel ipſimet, vel per ſuos Theologos curaverint, ſuos Clericos Exorciſtæ munere fungentes, ſicut & quoſcumque alios ſive viros, ſive mulieres privatim per domos obſeſſos, aut maleficiatos, aut quoſcumque ægrotos benedicentes de modo, ac formulis, quibus utuntur, diligenter interrogari, & examinari; ne digni, & indigni ſe huic muneri, præcipuè exorcizandi tumultuariè exercendo ſe immiſceant cum ſcandalo puſillorum, qui eccleſiaſticam poteſtatem aut vanam, aut debilem reputant, ſi poſt exorciſmorum reiterationes laudabilis non ſequatur effectus, & talis, qui ab ipſis expectatur. Similiter ne formulis utantur ſuperſtitioſis; vel aliquod cum dæmone pactum habeant explicitum, vel implicitum, ut ſæpiùs cum maximo Reipublicæ Chriſtianæ detrimento evenire contingit.

Cùm ergo Epiſcopi exorcizandi munus ſive publicè quoad omnes: ſive privatim quoad delinquentes in tali munere, ne exerceatur abſque eorum licentia, prohibere poſſint, ac conſueverint, dixi, præter poteſtatem Ordinis, requiri poteſtatem juriſdictionis ſive ordinariæ, de qua nunc loquimur: ſive delegatæ, de qua agitur articulo ſequenti.

§. III.

37 *Poteſtas ordinaria fluit à Papa In (Prælatos. (Plebanos.*

JUriſdictio ordinaria primò, & principaliſſimè reſidet in Summo Pontifice, quæ ita ampla eſt, & tanta, ut ad omnes orbis plagas ſe extendat: cùm illa acceperit à Chriſto Domino, *can. Sacroſancta, diſt.22. cui data eſt omnis poteſtas in Cælo, & in terra.* Matthæi 28. non limitatam, ſed ampliſſimam, quando Petro Pontificum apici dictum eſt Joannis 21. *Paſce oves meas.* Quam illi priùs promiſerat collaturum Matthæi 16. dicens: *Tibi dabo claves regni Cælorum. Et quodcumque*

liga-

Digitized by Google

ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in Cælis: & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis. Quare in eo tanquam in Chriſti Vicario reſidet ſuprema poteſtatis plenitudo, quæ in cæteros Eccleſiæ prælatos, tanquam in partem ſollicitudinis paſtoralis vocatos, derivatur. Ex quibus poſteà fluit in Curatos, qui Eccleſiis particularibus in unaquaque Diæceſi præficiuntur: cum hac tamen differentia, quòd Papalis à duabus reliquis differt tum origine; eò quòd immediatè à Chriſto procedit, *can. In novo teſtamento, diſt.* 21. tum independentia; quia non dependet ab aliis, *can. Omnes, diſt.* 22. tum univerſitate; eò quòd reſtricta non eſt: *can. Quamvis univerſæ, diſt.* 21. ſed ad omnes urbes in univerſo mundo, ad omnia loca, perſonas, & cauſas extenditur.

§. IV.

38 *Ab veriſque exercetur laudabiliter in Energumenos. Ab Epiſcopis multis fuit practicata.*

EX quo ſequitur, omnes illos ordinaria poteſtate pollere, qui ratione dignitatis, aut Beneficii curam habent animarum; atque ea uti poſſe ad Energumenos exorcizandos, dæmoneſque pellendos ex corporibus. Sic Eccleſiaſtica narrat hiſtoria, plures Epiſcopos huic miniſterio quantumvis laborioſo laudabiliter incubuiſſe: ut S. Baſilius *apud Amphilochium in vita ejus*, S. Gregorius Thaumaturgus *apud Gregorium Nyſſenum*, S. Martinus Turonenſis *in vita ejus apud Vincentium Belvacenſem*, S. Urſmarus *apud Ratherium tom. 2. Surii*, S. Adelelinus Sagienſis *in vita S. Opportunæ*, S. Maurilius Andegavenſis *in vita ejus cap.* 10. S. Ambroſius Archiepiſcopus, ut colligitur ex exorciſmis, ac documentis ad dæmones effugandos ab ipſo traditis, S. Ubaldus Eugubinus, S. Zenon Veronenſis, & alii multi, quos, longum, ac tædioſum eſſet, recenſere.

Et certè aptiſſimè, & efficaciſſimè. Cùm enim ſint Apoſtolorum ſucceſſores, quomodo convenientiùs tales ſeſe exhibere poſſunt, quàm Apoſtolorum mores imitando, quos Energumenis liberandis, & ſolvendis dæmoniacis operibus juxta præceptum Domini vacaſſe, ex Evangelio, & Hiſtoria Sacra, eſt certiſſimum? Præſertim cùm majori poteſtate gaudentes, majori conatu tartareas poteſtates aggrediantur, quæ ſuſtinere nō poſſunt manus illius applicationem, qui Sacerdotes ordinat, auctoritatem confert remittend peccata, & ſacrificium incruentum pro vivis, & mortuis offerendi: dat facultatem prædicandi verbum Dei, & regendi populum ejus; aliaque facit, quæ Epiſcopali dignitati conveniunt; præcipuè Exorciſtis dæmones adjurandi, & è corporibus obſeſſis eiiciendi poteſtatem tradit. Mitto ædificationem, quæ ex tam ſancto opere conſurgit.

§. V.

39 *Ad quod munus exercendum vel {Per ſe, Per alios. Tenentur ex {Charitate, Iuſtitia.*

AD quod munus obeundum omnes Epiſcopos nedum ex charitate, ſed ex juſtitia teneri vel per ſe, vel per ſuos Clericos, Parochos, vel alios Sacerdotes, aut Exorciſtas, videlicet, providere ſuorum ſubditorum neceſſitatibus, quando aliquis eorum à dęmone divexatur, nemini eſt ambigēdum. Quod facilè colligitur ex verbis Principis Apoſtolorū Petri ſcribentis ad Clementem de univerſis Epiſcopis, relatis à Barboſa *de Epiſcopali munere. Tit.* 11. *Gloſ.* 12. *n.* 7. *Eccleſiarum omnium*, ait, *curam habentes miſericordes, & benevoli eſtote in omni verbo, & opere pro viribus agite: omniſque Pontifex ſacro Chriſmate perunctus carus, & pretioſus omnibus eſſe debet. Hæc eſt voluntas Dei, ut benefacientes obmuteſcere faciatis imprudentium hominum ignorantiam*. Quomodo autem benefacient ſuis ſubditis, ſi, cùm à dęmone ſęviſſimo tortore divexantur, eis opitulari non curant? Quod magis ac magis ex eorum nominibus deducitur. *Inter enim nomina*, ait Auguſt. Barboſa *de Epiſcopi nominis ethymologia, & ſignificatione c.* 2. *n.* 18. *quibus inſignitur Epiſcopus, ſortitur nomen militis armati, Cuſtodis, Leonis, Angeli, & aliorum, quæ à S. Gregorio Nazianzeno connumerantur in carmine ad Epiſcopos; ut ſua inſuperabili poteſtate*

dæmo-

dæmonum impetus perfringat. Et in ſumma quot ſunt neceſſitates hominum, tot ferè nomina attributa ſunt Epiſcopis ex earum ſimilitudine, ut norint ſe totidem officia obtinere. Unde *Epiſcop.* Græcè dictus, Latinè dicitur *Speculator*, vel *ſuperintendens*: eò quòd illius præcipuè munus ſit, gregis ſibi commiſſi mores, & vitam explorare, & inſpicere, eorumque neceſſitatibus providere. Quænam autem major neceſſitas poteſt homini obvenire, quam cum à dæmone ſpiritu potentiſſimo, & iniquiſſimo arripitur, affligitur, acriterque torquetur? Quænam urgentior indigentia, quàm cùm quis ad deſperationem, & per hanc ad colliſionem, præfocationem, in ignem projectionem, ad præcipitia horrenda, cæteraque pericula mortem inferentia, quibus anima ſimul cum corpore interire, neceſſe eſt, trahitur, & inducitur? Quæ omnia practicè in dies multis evenire energumenis, in comperto eſt. *Oſtenditur neceſſitas hujus muneris exercendi.*

40 Quot enim obſeſſi à dæmone, etiam hoc noſtro ævo, ſe aquis præfocarunt? Quot in ignem ſe projecerunt? Quot mortem ſibi violentam intulerunt? Nec alia de re à lupo fuerunt arrepti, niſi quia non habuerunt paſtorem, qui eos à lupi voracitate, ac pernicitate tueretur.

Quare Epiſcopi, ne Deus de manibus eorum animas ovium ſuarum requirat, tenentur in ſuis Diœceſibus invigilare, ut Parochi omnes in ſua Parochia, cùm neceſſitas poſtulat, Exorciſtæ munere fungantur, per præcepta in nomine Jeſu dæmonibus facta, artes eorum, ſævumque averni principem calcare, ac diſperdere ſtudeant; luporumque infernalium rabiem, ac ſævitiam omni, quo poſſunt, conatu deprimant, ac confringant; ut ſic oves ſuas ab eorum infeſtationibus, ac vexationibus illæſas tueantur, ac ſecuras ad ovile cœleſtis Beatitudinis perducant.

§. VI.

41 Hinc ergo pari modo, ſed non æqua poteſtate, hoc munus exercere debent Parochi, quibus animarum cura commiſſa eſt. Hi namque ordinaria poteſtate in energumenorum liberatione uti poſſunt, ac debent. Nam eo ipſo, quòd animarum curam ſuſceperunt, ſibi ex officio incumbere, oves ſuas à dæmonum inſultibus, ſivè viſibiliter, ſivè inviſibiliter, ſivè in anima tentando, ſivè in corpore affligendo divexentur, tueri, ac protegere, pro certo ſciant. Et hoc per Exorciſmos ab Eccleſia traditos, vel per præcepta dæmoni facta, Nomine Jeſu Chriſti interpoſito. Quod etiam docet Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. univ. lib. 1. de Acol. & aliis Min. Ordin. c. 38. num. 16.* ubi ait: *Eſt exorciſmus adjuratio contra dæmones, quæ non ſolùm circa corpora obſeſſa; verùm etiam circa obſeſſas animas per peccatum, vel infidelitatem exercetur.* Nec poſſunt Epiſcopi prohibere, niſi juſta de cauſa, quin tam publicè Parochi in ſua Parochia, quàm privatim per domos, cùm opus eſt, ſuos Parochianos obſeſſos, vel maleficiatos exorcizent, ac pro ſuo poſſe à dæmoniacis vexationibus eripiant; ſicut nec poſſunt, niſi juſta de cauſa, ab audiendis ſubditorum confeſſionibus, cæteriſque Sacramentis adminiſtrandis eos impedire: cùm hoc eis competat à jure. *Beneficium autem juris nemini eſt auferendum. L. 4. ſ. ſi quis condemnatus ff. de re judicata.* Quod intelligitur, niſi in jus ipſum peccaverint. *Ad idem obeundum tenentur Parochi vel per ſeipſos, vel per alios.*

§. VII.

Dico ergo, Curatum, ſeu Parochum, cùm neceſſitas poſtulat, quòd aliquis ex ſuis Parochianis à dæmone vexatur, teneri vel per ſeipſum, vel per alium idoneum Exorciſtam, non tantùm ex charitate, ſed etiam ex juſtitia, illum exorcizare, ac per remedia ſpiritualia pro virili ſe gerere, ut dæmonis tyrannidem perfringat, illius audaciam reprimat, ac meliori modo, quo poteſt, è corpore obſeſſi expellat, & extrudat. Secùs faciens peccat mortaliter, ut docet Joann. Baptiſta Poſſevinus *de officio Curati extra Sacramenta cap. 12. q. 25.* Et ego addo, illum teneri ad reſarcienda omnia damna, quæ ex ſua negligentia, vel malitia ſequuntur: ac cùm *Ex Charitate, & Juſtitia.*

Digitized by Google

viam univerſæ carnis ingredi cogetur , tenebitur ante Judicem ſupremum arctiſſimam eorum omnium , qui ob eius negligentiam , aut crudelem inhumanitatem perierunt , rationem reddere.

43 *Probatur Auctoritate Theologorum.*

Colligitur ex Navarro apertiſſimè *cap.24.num.*18.& Leonardo Leſſio *de juſtitia, & jure lib.2.cap.9.dub.3.num.*94.aſſerentibus, *Epiſcopos , & Parochos ex officio obligari ad ſuorum ſubditorum defenſionem ſecundùm modum ſuæ poteſtatis , & media ſuæ gubernationis; ſed in ordine duntaxat ad ſpiritualia.* Et benè. Nam poteſtas Epiſcoporum, & Parochorum , & media ſuæ gubernationis non reſpiciunt defenſionem per naturalia, ac corporalia adjutoria, puta, per vim armorum, ac robur militiarum , exceptis maximis neceſſitatibus ; ſed per auxilia ſpiritualia , ac ſupernaturalia adjutoria : ut per adminiſtrationem Sacramentorum, ac ſacramentalium . Sed quænam remedia requiruntur ad dæmonis audaciam , ac ſævitiam confrigendam , cùm aliquis ab eo divexatur, ac malè habetur? An gladius ? An ſcutum? An magna cohors militum? *At non eſt nobis colluctatio* , ait Paulus Epheſ.*6. adversùs carnem, & ſanguinem; ſed adversùs principes , & poteſtates , adversùs mundi rectores tenebrarum barum contra ſpiritualia nequitiæ in cæleſtibus* . Non ergo alia media requiruntur, quàm ſpiritualia , puta , præcepta facta dæmoni in Nomine Jeſu maxima in Deum fiducia , ac cætera hujuſmodi , de quibus *tota 3. part.* pertractatur, & infrà *cap. ſequenti articulo de Fiducia.* Quæ propriè, ac principaliter à Parocho ſunt adhibenda ad tartareas acies profligandas , & ab infernalium luporum rabie , ac ſævitia oves ſuas intactas conſervandas.

44 Confirmat hanc veritatem Suarez *tom.2. de Relig. lib.4. de Adjuratione cap.4. num.5. Suppoſita* , ait, *neceſſitate hominis à dæmone obſeſſi , vel alia ſimili , Miniſtri Eccleſiæ poſſunt ex officio obligari ad dæmonem adjurandum , ſeù exorcizandum : quia tenentur ſubvenire neceſſitati ſuorum fidelium per remedia convenientia , & ab Eccleſia inſtituta ; unum autem ex remediis pro illa gravi neceſſitate deſtinatum ab Eccleſia eſt exorciſmus .*

§. VIII.

45 *Ratione à ſimili.*

Ratio dictat à ſimili . Quemadmodum Medici à Communitate ſalariati , tenentur ex juſtitia , quotieſcumque neceſſitas poſtulat , ægrotis remedia exhibere corporalia, & diligentiam adhibere in viſitando infirmum , & alia ſuo muneri neceſſaria adimplendo , & ſi notabiliter ſint negligentes , vel negent alicui ſubvenire ægroto, peccant mortaliter, & tenentur ad reſarcienda omnia damna . Nam *qui cauſam damni dat* (etiam damnum non impediendo , quando ad id obligatur ex officio) *damnum dediſſe videtur. L. qui occidit §. pœn. ff. ad legem Aquiliam. cap. de cætero de homic. cap. ſtudeat. diſt.*50. Et colligitur ex Sylveſtro *verbo Medicus qu.*1. & Navarro *in Manuali cap.*17. *num.*17. & alii apud eundem .

Ita Parochi, cùm ſua interſit, Parochianos ſuos à dæmonum inſultibus tueri; ac maximopere in neceſſitatibus ſpiritualibus, cùm mala, & animæ , & corpori damnum inferunt , eis ex officio opitulari teneantur ; ſi ob negligentiam ſtudendi arti exorciſticæ, vel ſe præparandi ad præliandum contra ſpirituales nequitias in cœleſtibus, & adversùs infernales prædones dimicandum : vel quia non credunt , aliquem maleficio umquam eſſe affectum, nolunt hujuſmodi functionibus incumbere, nec per alios ſatisfacere curant, ſi aliquis ex ſuis Parochianis periclitetur , puta, à diabolo ſuffocetur, vel aquis ſubmergatur, vel maleficio interficiatur , vel quovis modo à dæmone obſidente , vel poſſidente inductus ipſe ſibimet mortem inferat, vel etiam grave damnum ſubeat, dicti Parochi mortaliter peccant, & tenentur ad omnia damna ſecuta reſarcienda , ac reſtauranda . Nam *ubi eſt eadem ratio , ibi idem jus eſſe debet. L. illud. ff. ad legem Aquiliam cum ſimilibus* . Immò Medicis Parochi eò graviùs peccant, & ſtrictiori vinculo tenentur ad reſtitutionem, quò majus eſt damnum, quòd obſeſſi, vel eorum conſanguinei ob ipſorum negligentiam,

vel

Digitized by Google

vel malitiam patiuntur : cùm multò anima corpore ſit pretioſior. Medici enim duntaxat damnificant in corpore, & bonis temporalibus ; ſed Parochi exorciſticam functionem, cùm neceſſitas urget, negligentes, vel contemnentes, & animæ, & corpori, & rebus temporalibus damnum ferunt.

§. IX.

AT fortaſſe nonnulli dicent, hoc onus nimis grave, ac periculoſum eſſe, ideòque nolle ei colla ſupponere? 46 *Nec excuſantur, eò quod nimis grave ſit onus.*

At meminerint (vellem) illius dicti triti, ac vulgati *Commoda qui ſentis, jungas onus emolumentis. §. 1. Inſtit. de legitima patronorum tutela.* Ad quid enim iſti eliguntur? An ut tantùm bonis temporalibus perfruantur? At dices: Ad Sacramenta adminiſtranda, ac funeralia exequenda. Sed hoc non ſufficit. Nonne ad cætera etiam ſacramentalia conficienda, & exercenda pro loco, & tempore, ac neceſſitate exigente? Nec eos ignorantia, vel puſillanimitas excuſant. Nam quod per ſe facere non poſſunt, vel non audent, per alios facere tenentur.

Nec prohibere poſſunt, quin ſui ſubditi, cùm aliquo afficiuntur maleficio, vel à dæmone poſſidente, vel obſidente divexantur, accedant ad eos, ad quos ſpectat de jure, ut per exorciſmos, ac præcepta eccleſiaſtica à dæmonis vexatione liberentur. 47

Quod magis, ac magis per ſimile confirmatur. Sicut Princeps, vel dominus temporalis prohibere non poteſt ſuos ſubditos, cùm ægrotantur, ne ad Medicos, accedant, ſanitatis corporalis gratia conſequendæ, cùm hoc à jure naturali, ac divino unicuique ſit conceſſum: ita Parochus prohibere non poteſt, quin ſui ſubditi, cùm à dæmone vexantur, liberè ad quoſcumque Exorciſtas accedant, ut à dæmonis vexatione liberentur.

Immò ſi aliquis daretur homo, qui publicè coram populi multitudine congregata pertinaciter aſſereret, nullam in tali Civitate, aut oppido, vel vico eſſe ſagam, nullum eſſe maleficum, qui valeat aliquem maleficio afficere, & conſequenter nullum eſſe infirmum maleficio affectum, omneſque infirmitates eſſe naturales; iſte ut magorum maleficorum, ac ſagarum ſaltem indirectè occultator, ac fautor cenſendus eſſet. Probat à ſimili de hæreticis occultantibus Farinacius *de Hæreſ. q. 182. n. 75. & 95.* plures cumulans Auctores. Ratio eſt, quia per hujuſmodi verba, vel operationes ſaltem indirectè impediret, vel occultaret, ſi qui eſſent magi, malefici, vel ſagæ, ne Tribunali S. Inquiſitionis denunciarentur, & ad manus curiæ devenirent. 48

ARTICULUS IV.

Juriſdictionis delegatæ.

GRavi officiorum eccleſiaſticorum oneri ferendo non ſufficit unus, in tanta humanarum virium infirmitate, & mole occupationum in diverſa trahentium; ex quo neceſſe eſt, Superiores aliis quaſi coadjutoribus eccleſiaſticam poteſtatem ad id muneris neceſſariam impartire, cùm illos in partem ſollicitudinis vocant. Et ita Parochus in ſua Parochia alios delegat, ut conſtat in *c. Omnis utriuſque ſexus.* Epiſcopus in ſua Diœceſi, ut probatur ex *c. quoniam, & c. inter cætera de offic. Judic. ordin.* & Summus Pontifex in toto orbe terrarum ob plenitudinem poteſtatis, *can. Decreto, 2. q. 6.* & Gloſſa *in c. Conſequens eſt, d. 11. & in c. Ut debitus, de Appellat.* Quilibet enim illorum ita poteſtatem juriſdictionis accepit, ut illa tam per ſe, quàm per alios uti poſſit, niſi Superior inferioris delegationem impediat. 49 *Poteſtas delegata duplex.*

Quare præter poteſtatem ordinariam alia datur extraordinaria, ſeu commiſſa, & delegata, quæ duplex eſt. Quædam eſt limitata ſolùm ad arbitrium committentis, & per ſe nullo jure ſuffulta. Quædam verò media inter ordinariam, & commiſſam, quæ ſervata forma à jure ſtatuta, ampliari poteſt arbitrio committentis. 50 *Limitata. Media.*

Digitized by Google

Per primam Clerici exorcizant.

51 Virtute primæ ſimplices Sacerdotes, quos Plebani aſſumunt in levamen laboris
(ſivè commiſſio fiat generaliter ad omnes Parochianos, ſivè ad aliquos, ſivè ad
unum ſingulariter) poſſunt publicè, ac miniſterialiter energumenos exorcizare in
iis Diœceſibus, in quibus exorcizandi munus Epiſcopis non reſervatur. Et eò ma-
gis, quòd ſine tali delegatione hoc eis licet, ſicut omnibus Exorciſtis, quibus id
nullo jure prohibetur eo modo, quo dictum eſt ſupra *num. 31. & ſequentibus.*

§. I.

Per ſecundam Regulares aliique. Licentia Epiſcopi hoc munus exercere poſſunt.

52 VIrtute ſecundæ Regulares idem munus obeunt, qui gaudent media illa pote-
ſtate, ſervata forma expreſſa in *c. Dudum de Sepulturis in Clement.* Et illam
accipiunt à Summo Pontifice, qui eſt Hierarchos, & Princeps in Eccleſia. Juxta
quam energumenis, ac maleficiatis illud impendere poſſunt. Nec ad id neceſſarium
eſt, licentiam ab Epiſcopo petere: ut apertè docent Portel. *in dub. Regularium, verb.
Exorciſ.* Diana *p. 3. Reſol. Moral. tract. 2. de Dubiis Regul. Reſol. 36.* Pelizzarius *Ma-
nuale Regul. tom. 2. de Exempt. Regular. tract. 8. cap. 6. num. 54.* Peirinus *in Formul.
Prælat. cap. 36. littera E. num. 5.* Ceſpedes *tract. de Exempt. Regular. cap. 6. dub. 135.*
Bordonus *Reſolut. 7. num. 144.* Lupus *Comment. in Edict. S. Inquiſit. part. 3. lib. 22. diſt.
4. art. 3. diffic. 4.* & Lezana *de Oblig. Regul. cap. 11. num. 21.*
Ratio eſt: quia id jure communi non prohibetur; ſed omnibus Exorciſtis, & Sa-
53 cerdotibus permittitur; ideòque Regularibus licet, etiamſi Epiſcopus in ſua Diœ-
ceſi id fieri prohibuerit, ſine ejus licentia exercere: quia talis Conſtitutio ſolos
Clericos ligat Epiſcopo ſubditos; non verò Religioſos, qui ab ejus juriſdictione
ſunt exempti per multa privilegia, quæ obſervari jubentur per *c. Nimis iniqua. cap.
Nimis prava de exceſſibus Prælatorum.* Clement. 1. *eodem tit.* Clement. 2. *de Cenſi-
bus* Concilium Trid. *ſeſſ. 25. de Regular.* ac noviſſimè per Conſtitutionem Gre-
gorii XV. incipit, *Inſcrutabili*. Nam etſi in dictis Decretis, & Conſtitutio-
nibus aliqua excipiantur, in quibus Regulares exempti Ordinariis ſubſunt; tamen
inter hujuſmodi exceptiones uſus exorcizandi non comprehenditur. Undè cùm
non excipiatur neque à jure communi antiquo, neque à jure novo, intelligitur con-
ceſſus: quia *exceptio firmat Regulam in contrarium, L. quæſitum. §. denique ff. de fun-
do inſtructo.*

§. II.

Regulares non incidunt in pœnas ab Epiſcopis latas contra Exorcizantes.

54 HInc ex hac concluſione colligit Ceſpedes, nullo pacto Regulares incidere in
illas pœnas Epiſcoporum, quas fulminant in exorcizantes, ut ſunt v. g. pœnæ
latæ ab Epiſcopo Parmenſi 1621 teſte Bordono. Primò ne Exorcizantes aliquid
recipiant licèt ſpontè oblatum etiam nomine eleemoſynæ ab obſeſſis, vel eorum
conſanguineis, ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda. Secundò ne audeant
ullo modo ægrotis præbere anthimonium, oleum, aut quodvis genus medicinæ, ni-
55 ſi de conſenſu Medici ſub pœna ſuſpenſionis, &c. Quæ leges utique juſtæ, ac ſan-
ctæ ſunt, ac deberent ab omnibus Exorciſtis obſervari; ſic enim evitarentur ſcanda-
la, quæ ex eorum tranſgreſſione oriri ſolent. De quibus infrà *n. 312. & ſequentibus.*

Ad hoc munus obeundum Regulares præcipuè Mendicantes tenentur ex charitate.

56 Quare licèt hoc munus dæmones adjurandi, obſeſſos, ac maleficio affectos à dæ-
moniacis vexationibus liberandi, ægrotos ſacris benedictionibus muniendi ex offi-
cio Parochis incumbat, ut pluribus ſupra demonſtratum eſt; Nihilominus etiam
Religioſi, præcipuè Mendicantes, qui quaſi Parochorum coadjutores, & in partem
ſollicitudinis vocati eccleſiaſtica poteſtate ſunt inſigniti, ardentiori devotione, ar-
miſque ſpiritualibus ad infenſiſſimum hoſtem profligandum ut plurimū ſunt ſuf-
fulti, ſi non ex officio, ſaltem ex charitate tenentur, cùm neceſſitas urget, hujuſmo-
di obire miniſteria. Immò ipſi, quia ſæpiùs orationi magis, quàm aliqui Parochi
ſunt intenti, nec vitam inter mundanas degunt vanitates, atque in ſpiritualibus
exercitiis magis ſunt verſati, faciliori, ac preſtantiori modo dæmones in fugam ver-
tere,

Digitized by Google

tere, eorumque opera maleſica deſtruere valent, ſi ad hujuſmodi munera obeunda ſint idonei.

Nonne hujuſmodi onera ſubiere ferè omnes SS. Patres, ac Religionum Sacrarum Inſtitutores? Quot dæmones profligarunt, & è corporibus obſeſſis ejecerunt. 57
S. Antonius, S. Benedictus, S. Hilarion, S. Bernardus, S. Gallus, Pontius Bonevallis, Iſidorus, Petrus Santutius Cœleſtinus Neotericus, & alii plures Abbates? Quot S. Dominicus, aliique ejus ſectatores? Quot Seraphicus P. S. Franciſcus ab Urbe Arretii, & alibi à pluribus energumenis deturbavit, ut rectè Baretius de Baretiis *in ejus vita cap. 2.* illum comparaverit Angelo Raphaeli, qui dæmonem excluſit à Sara Tobiæ uxore: David, qui Jebuſæum ab Urbe Jeroſolyma ejecit: Simeoni, qui advenas ab arce effugavit? Quot B. Joannes à Capiſtrano, B. Bernardinus à Feltria, B. Jacobus à Marchia, & alii D. Franciſci ſectatores? Quot S. Ignatius Loyola? Quot cæteri Theodicati ab hominibus obſeſſis, à domibus, Civitatibus, aliiſque rebus ad uſum hominum ſpectantibus infernales prædones ejecerunt, ut omnes ſacræ hiſtoriæ conteſtantur? Nonne hi cuncti zelum domus Dei, ac monaſticæ Religionis habuere? & tamen urgentibus neceſſitatibus vitæ ſolitariæ quieti ſæpius ceſſerunt, ut hujuſmodi charitatis exercitio opus ſuum impenderent.

Inſtitutores Religionum, ac Prælati huic muneri vacarunt.

Quare Religionum Prælati, ac Superiores, ſi quos noverint ex ſuis ſubditis ſcientia, prudentia, morum gravitate, ac vitæ probitate conſpicuos ad hujuſmodi munera obeunda eſſe idoneos, cùm fuerint requiſiti, ac neceſſitas urgeat, alicui obſeſſo, vel maleficiato ſuum præſtandi auxilium, libenti animo obedientiæ meritò eos excitent, ac muniant, animoſque augeant ad hujuſmodi munere fungendum. Et ſubditi ipſi non recuſent tale, etſi grave, ſubire onus, memores utrique ſcilicet, tam Superiores, quàm ſubditi dicti Salvatoris N. Jeſu Chriſti Matthæi 7. *Omnia quæcumque vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis*, & Lucæ 6. *Eſtote miſericordes, ſicut & Pater veſter miſericors eſt. Eadem quippè menſura, qua menſi fueritis, remetietur vobis*, & 1. Joann. 3. *Filioli non diligamus verbo, neque lingua, ſed opere, & veritate*, noſtro opitulando proximo, cùm in anguſtiis, ac neceſſitatibus verſatur. Nam *unicuique mandavit Deus de proximo ſuo*, ait Sapiens filius Sirach Eccliſ. 17. 58

Cap. II.

De Exorciſta Scientia prædito.

CUM nulla morbi alicujus curatio exacta haberi poſſit, niſi priùs cognoſcatur morbus: nec perfectè morbus aliquis cognoſci queat, niſi perfecta ipſius cauſarum, ac principiorum cognitio comparetur, ut docet Ariſt. 1. Poſter. 1. *Unumquodque*, ait, *arbitramur cognoſcere, cùm cauſas ejus cognoſcimus*. Non poterit Exorciſta accuratiùs apertam, de morborum dæmoniacorum curatione notitiam habere, quàm cauſas eorum indagare. Quas certè difficilè non erit adinvenire, ſi ſcrutemur, quid ſit maleficium, quod (relictis variis Auctorum definitionibus) poſſumus ſic definire: *Maleficium eſt prava operatio in corpore per virtutem dæmonis ex pacto tacito, vel expreſſo cum homine inito, & rerum naturalium applicationem, atque ejuſdem hominis ad ſuam malitiam explendam miniſterium, juſto ſemper, etſi occulto, Dei permittentis judicio facta*. Ex qua definitione (quæ clarè, & diſtinctè complectitur omnia ad ejus eſſentiam pertinentia) colligitur, quatuor cauſas ad maleficia patranda concurrere, quamvis diverſimodè: Dæmonem, Maleficum, Res naturales, & Deum: Dæmonem, ut cauſam efficientem: Maleficum ut cooperantem: Res naturales, ut moralem, vel phyſicam: Deum, ut permiſſivam. Quarum omnium, ſicut & ſignorum externorum, quæ in obſeſſionum, ac morborum maleficorum cognitionem ducunt, Exorciſta, ut notitiam habeat perfectam, omni, quo poteſt, ſtudio conari debet; ut ſic dicatur ſimilis Filio hominis, oculos habens igneos, idest, lucidos, & inflammatos, quibus non ſolùm ob- 59 60

Exorciſta debet cognoſcere cauſas maleficiorum.

Quæ in definitione maleficii includuntur.

Quid ſit maleficium.

Cauſæ maleficii ſunt Dæmon. Maleficus Res naturales. Deus.

ſeſſorum, ac maleficio affectorum indigentias, & anguſtias acutiſſimè videre poſſit, eiſque remedia ad eas tollendas, ac removendas ſpiritualia adhibere; verùm etiam illos inſtruere, & edocere ad fidei, ac confidentiæ in Deum, nec non deteſtationis in dæmonem actus eliciendos: atque ad amorem ardentem erga Deum, & proximum inflammare. Quod præſtabit, ſi ſequentes articulos ſæpius præ oculis habuerit.

ARTICULUS I.

De Dæmone, ut maleficiorum, & obſeſſionum cauſa efficiente.

61 *Dæmon eſt cauſa efficiens maleficiorum, & obſeſſionum.*

QUemadmodum Deus miſericors, & piiſſimus, ac ſummè bonus eſt cauſa omnium bonorum, quæ in mundo fiunt: ita è converſo dæmon impius, iniquus, ac peſſimus cauſa eſt efficiens omnium obſeſſionum, ac maleficiorum, eorumque architectus eſt eximius; eò ad malefaciendum, ac nocendum promptior, quò magis ſcientia, potentia, & malitia armatus ſcit, poteſt, & vult maleficia operari.

62 *In maleficiis concinnandis dæmon utitur Scientia, quæ eſt maxima.*

Scientia enim magna, & eminenti ſapientia à Deo donatum fuiſſe in fauſtis ſuæ creationis primordiis, teſtatur Ezechiel *cap.* 28. cùm illum alloquitur dicens: *Tu ſignaculum ſimilitudinis, plenus ſapientia, & perfectus decore.* Quæ ſcientia longo intervallo ſuperior eſt omni creata ſcientia, quæ in hominibus reperitur. Dæmon enim, viget ſubtilitate naturæ, experientia temporum, revelatione ſupernorum ſpirituum: ut benè docet B. Iſidorus *in libro de ſummo bono*, quem ſequitur Angles *in 2. diſt.* 11. *qu. unica de dæmonibus art.* 2. *dub.* 5. ac communiter Theologi *in 2.*

Sic triplici hujuſce ſcientiæ acumine dæmon præditus, quæ tripliciter extenditur ad præterita, præſentia, & futura, quæ habent cauſam naturalem determinatam, quid non poterit in adinveniendis maleficiis, & variis artibus, quibus innumera inducit mala? Perſpicaciſſimè enim cognoſcit cœlorum motus, ſtellarum influentias, planetarum conjunctiones, elementorum mixtiones, virtutes lapidum, operationes metallorum, qualitates mixtorum, herbarum vires, animalium proprietates, hominum temperamenta, occultas, & admirandas rerum omnium facultates, earumque inter ſe ſympathiam, vel antipathiam: inſuper quomodo invicem applicari, & temperari debeant: quo tempore opus ſit ad tempeſtivè operandum: quid prætenſos effectus impedire retardare, vel juvare poſſit: prætereà ſeligere materiam, cui naturalis inſit facultas alterandi, frigefaciendi, calefaciendi, nec non aperiendi, obſtruendi, dividendi, evacuandi, & urendi: denique quid mixtis, plantis, animantibus hominibus obeſſe, vel prodeſſe poſſit, & alterationes, morbos, cruciatus, mortem ipſam, aut alia quævis nocumenta inferre: cum uniuſcujuſque rei ſpecificæ per ſpecies ſibi congenitas, aut acquiſitas eſſentiam, cauſas, principia, effectus, antecedentia, concomitantia, ac conſequentia clariſſimè, ac perfectiſſimè agnoſcat, ut teſtantur D. Auguſtinus *ſuper Geneſ. cap.* 1. & 4. D. Bonav. *in* 2. *d.* 3. *art.* 4. *q.* 1 Scotus *ibi q.* 10. D. Thom. 1. *p. q.* 55. *art.* 2. & communiter Theologi, ubi *de Angelorum cognitione.*

63 *Potentia, quæ eſt eminentiſſima.*

Nec eſt mirandum, ſi ſpiritus tam ſagax, & ſubtilis in maleficiorum inventionibus tot, tanta, & tam mira operetur, cùm potentia ejus ſit tam magna, ut *non ſit poteſtas ſuper terram, quæ comparetur ei.* Job. 41. Non enim ſuperveniente peccato imminuta eſt; ſed poſt peccatum integra remanſit quoad actum primum, & eadem, quæ à Creatore ſummo in eorum primordiis naturæ angelicæ indita erat; ut docet D. Gregorius illa verba explicans *lib.* 34. *Moralium c.* 16. *Poteſtas dæmonis*, inquit, *ſuper terram cunctis eminentior perhibetur; quia etſi actionis ſuæ merito infra homines cecidit; omne tamen humanum genus naturæ angelicæ conditione tranſcendit.* Quod ibi Gloſſa confirmat; *Omnia dæmon humana ſuperat, etſi meritis Sanctorum ſubjaceat; quamvis enim internæ felicitatis beatitudinem perdidit, naturæ tamen magnitudinem non amiſit, cujus adhuc viribus humana omnia ſuperat,*

Digitized by Google

ſuperat. Cui potentiæ adhæret voluntas mala, & tam mala, quòd, teſte D Bernardino *ſerm.6. de miſericordiæ perfectione art. 2. cap.3. vult ſemper quòd pejus poteſt, ſi ejus poteſtas eſſet quoad omnia libera, & ſoluta, ineffabili modo ſine omni ordine, & menſura ſubverteret totum ſtatum inferiorum.* *Malitia, Quæ eſt inſignis.*

§. I.

PRopterea ejus potentia eſt ligata, ut non operetur omne, ad quod maligna ejus voluntas impellit.

64 Cœpit autem à Deo alligari uſque ab origine mundi, immediatè poſt Luciferi peccatum: non quoad homines tentandum; ſed quoad eos ſeducendum, & vexandum: Nam ſicut, cùm ſuperba ejus mens propriæ excellentiæ cupiditate intumeſcens à Deo averſa ad ſeipſam converſa eſt, utriuſque ſapientiæ ſupernaturalis, practicæ, nempè, ac ſpeculativæ jacturam fecit; quia practica, quæ eſt cauſa efficax amoris Dei totaliter ei fuit ablata, & ſpeculativa multùm diminuta, cùm in ſtatu damnationis non noverit tot myſteria ſupernaturalia, quot agnoviſſet, ſi in cognitione beata fuiſſet; ut docet Auguſtinus *lib.9. de Civit. Dei cap.21.* Sic ob ſuperbiæ peccatum meritò cœpit à Deo cohiberi ejus poteſtas, ut non poſſet ea omnia perficere, quæ vellet. Nam licèt poſt peccatum integra remanſerint ejus naturalia quantum ad fundamentum, & quoad ſubſtantialia, ideſt, quoad actum primum, ut dictum eſt ſupra: non tamen quoad actum ſecundùm; ideſt, quantum ad libertatem omnium operationum, & executionem earum. Quod perlucidè teſtatur Alexander Alenſ. *p.2.q.*100.*mem.2.art.2. Licèt ex prima*, ait, *poteſtate ſibi data poſſent dæmones ſuper hujuſmodi creaturas ex ordine naturali; tamen in pęnam peccatorum eorum, & bonum hominum cohibetur eorum poteſtas.*

Poteſtas dæmonis cœpit aliqualiter ligari ab origine mundi.

Sup. num 23.

§. II.

65 PER Paſſionem verò, ac mortem Chriſti confracta eſt, ac ſublata dæmonum potentia, ſed reſpectivè, ac dependenter à Dei voluntate. Hoc probat ipſa veritas Jo.20. *Nunc princeps*, ait, *hujus mundi eiicietur foras*. Quæ verba exponens S. Cyrillus Alexandrinus. *Habuit*, inquit, *quidem priùs dæmon per tyrannidem principatum in totum genus humanum, & dominatum crudeliter exercuit in omnes. Atqui virtute mortis Chriſti, & ſanguinis confracta eſt illius poteſtas, & ſublata potentia, & quos injuſtè detinuit captivos, juſtè perdidit*. Hilarion Monachus ſuper eadem verba: *Nunc princeps, &c.* loquens in perſona Chriſti ait: *Nunc morte mea fiet, ut dominatum in homines omninò amittat diabolus, qui peccato primorum parentum in omnes acerbiſſimè principabatur.* Et ſubdit: *Quis igitur ad hanc mentionem non lætetur? non gratias agat continuè pro liberatore?* Gloſſa ordinaria: *Nunc princeps, &c. Undè tam nunc Sanctos omnes non tenendo poſſidet; ſed tentando perſequitur. Nam quia non in eis intrinſecùs regnat, contra eos pugnat extrinſecùs, & qui intus dominium perdidit, bella molitur foris.* Joannes Maldonatus ibi: *Nunc princeps, &c.* ait: *Perinde, ac ſi dicat, deturbabitur de poſſeſſione ſua, eiicietur ex arce ſua. Ejectus foras dicitur, non quòd in mundo non ſit, & in multis etiam non dominetur; ſed quòd quantum in Chriſto fuit; ejectus fuerit; ita ut ſi homines vellent, nihil prorsùs in ipſos haberet poteſtatem. Eodem ſenſu dicitur Apoc. 12. de cælo in terram projectus, ideſt extra Eccleſiam, quæ per cælum ſignificatur, in terra, ideſt, in tenebras ſuas in infernum, & c.30. dicitur eſſe ligatus per annos mille. Non quòd aut revera extra Eccleſiam ejectus, aut omninò ligatus ſit: ſed quòd coercita ſit ejus potentia, atque tyrannis, ita ut ſi homines velint, nihil illis nocere poſſit*. Idem affirmat Toſtatus in *c.8. Matthæi q.*123. ubi quærit: *An conveniens fuerit, Chriſtum facere miracula eiiciendi dæmones de hominibus?* Et inter alias rationes affirmativas, quas adducit, unam, ait, eſſe, *ad dandum nobis ſpem, quòd liberaremur de poteſtate dæmonis, & de inferno.*

Per Paſſionem Chriſti dæmonum poteſtas ſublata.

Quomodo ſit ligata.

Digitized by Google

Colligitur hæc veritas etiam ex Vilhelmo Lindano *Panopliæ Evangelicæ lib. 4. cap. 78. poſt medium: Sicut Chriſtus*, ait, *olim ſuos miſit diſcipulos hac poteſtate munitos, ut diabolum ex hominum ſivè pectoribus, ſivè corporibus etiam profligarent: ita certo Clericorum generi ea poſt fuit cura à Majoribus credita, ut homines, vel ante Baptiſmum, vel poſt, dæmone obſeſſos, & occupatos vindicarent, & in libertatem per Chriſtum partam aſſererent*. Quid igitur agit Exorciſta, dum aliquem obſeſſum à dæmonis poteſtate eripit, niſi illum vindicare in libertatem, qua per crucem, ac Paſſionem Chriſti fuerat jam donatus?

QUÆSTIO I.

Pro quibus poteſtas dæmonis ſit ligata?

66 *Poteſtas dæmonis pro quibus ſit ligata.*

RESpondetur, dæmonis poteſtatem quoad actum ſecundùm in ordine ad damna inferenda animæ, vel corpori, eſſe ligatam pro his, quos Deus vult protegere, & à dæmonum infeſtationibus præſervare, vel ob eorum fidem, qua firmiter in Chriſtum credunt; vel ob eorum confidentiam in protectione Dei, vel in Sanctiſſimo Nomine Jeſu collocatam: vel ob aliud bonum publicum, aut privatum. Ita Lactantius *lib. 2. Divin. Inſt. c. 16.* in hæc verba: *Non nocent dæmones iis, quos manus Dei potens, & excelſa protegit*. Toſtatus *loco cit. de credentibus in Chriſtum*, ait, *Futurum erat, quòd per virtutem Deitatis Chriſti excluderetur poteſtas dæmonum ab hominibus crediturus in ipſum:* juxta illud Joann. 2. *Nunc princeps hujus mundi eiicietur foras, ſcilicet, diabolus. Ad oſtendendum ergo hoc, conveniens fuit, ut præcederent quædam ſigna ſcilicet, quòd Chriſtus expelleret dæmones.* S. Athanaſ. *orat. 1. contra Arianos: Omnes*, ait, *qui legitimè in Chriſtum fiduciam habent, pedibus conculcant eum, qui hæc verba dicebat: In cœlum conſcendam, ſuper aſtra Dei exaltabo ſolium meum, &c.* Iſaiæ 14. Idipſum S. Bernardus docet *ſuper Pſ. 90.* in illis verbis: *Qui habitat in adjutorio Altiſſimi, &c. Beatus*, ait, *planè, qui ſic habitat in adjutorio Altiſſimi; quia in protectione Dei cæli commorabitur. Quid ei nocere poterit eorum, quæ ſub cælo ſunt, quem Deus cæli protegere, & conſervare voluerit? Porrò ſub cælo ſunt, quæcumque nocere poſſunt; ſub cælo ſunt aereæ poteſtates: ſub cælo præſens ſæculum nequam, & caro adversùs ſpiritum concupiſcens. Optimè igitur dictum eſt; In protectione Dei cæli commorabitur; ut nihil eorum, quæ ſub cælo ſunt, timerè poſſit quiſquis protectionem ejus habere meruerit.* Hanc fidem in Chriſtum maximè commendat etiam magnus ille Antonius, ut refert Delrius *lib. 6. Diſquiſ. mag. cap. 2. ſect. 3. Magna*, inquit, *dilectiſſimi adversùs dæmonem arma ſunt vita ſincera, & intemerata in Deum fides*. Hanc docuit S. Hermam Pauli diſcipulum Angelus ejus Cuſtos, qui ſub forma Paſtoris diu cum eo habitavit, ut refert ipſe *tom. 1. Bibliothecæ Veterum Patrum lib. 2. mandato 12. Quicumque*, ait, *fide pleni ſunt, reſiſtunt diabolo, & ille recedit ab eis: quia non habet locum intrandi.*

Maxima Divi Ambroſii in Deum fiducia.

Quam virtutem in ſeipſo expertus eſt S. Ambroſius Epiſcopus, cui, ut memorat S. Paulinus *in vita ejus*, nullus unquam magnus, aut maleficus nocere potuit ob firmiſſimam in Deum fiduciam. Mortua namque Juſtina Imperatrice Arriana, cùm Innocentius Magus in quæſtionem raperetur, inter tormenta faſſus eſt, Angelum Ambroſii cuſtodem ſuum eſſet tortorem. Nam viva Imperatrice ejus juſſu ſe nocte intempeſta ſub templi tectum aſcendiſſe, & ſacrificaſſe dixit, ut Ambroſium infamem, inviſumque faceret plebi; nihilominus amorem in hunc virum, & fidem Catholicam magis, ac magis effloruiſſe: Miſſos etiam à ſe dæmones, qui Ambroſium necarent; ſed iis ultra ædium fores progredi non licuiſſe. En quibus excubiis Deus illos defendat, qui omnem in ſe ſolo collocant fiduciam! En quomodo poteſtas dæmonis ligatur, & totaliter cohibetur pro his, qui firmiter in Chriſtum credunt, ac in ejus protectione ſuam collocant fiduciam!

§. I.

Digitized by Google

§. I.

67 E Converſò facillimè colligi poteſt, cur ſæpiùs dæmonis poteſtas relaxetur, ut quamplures homines, ac mulieres diabolicis vexationibus afficiantur, nec non maleficis artibus devinciantur, aut necentur? Ut plurimùm eorum diffidentia in Deum eſt in cauſa. Hanc rationem apertè adducit Joan. Maldonatus ſuper illa verba: *Nunc princeps hujuſmodi, &c. Homines*, ait, *dæmoni portam arcis aperuerunt, & proditione quadam in ſuam quiſque domum admittit. Itaque etiam nunc regnat, & operatur, ſed in filios diffidentiæ.* Eph. 2. Habetur etiam *in c. nec mirum. §. Magi ſunt. 26. q. 5. Hi permiſſu Dei elementa concutiunt, turbant mentes hominum minus confidentium in Deo.* Cui aſtipulantur S. Iſidorus *lib. 8. Ethymol. c. 9* Burchardus *lib. 10. c. 42.* S. Ivo *par. 11. c. 67.* Panormit. *lib. 8. c. 65.*

Poteſtas dæmonis relaxatur reſpectu eorum, qui diffidunt de Dei protectione

Sed audias, quàm perpolitè de hoc rationem reddat P. Hieremias Drexelius *de Conformitate voluntatis lib. 5. cap. 10. § 7. Sed quæras fortè*, inquit, *cur Deus permittat tot homines maleficis artibus devinciri, & necari? Nè mirare: ſumma in Deum diffidentia etiam ſupplicii genus meretur. Jure Deus per hos punit, per quos tam variè offenditur: Multis enim vix alius eſt Medicus, quàm Magus: nec alius pharmacopæus, quàm diabolus.* Et paulò infra: *Heù quàm in Orbe rari ſunt, qui Deo fidant toto animo! Mores hominum conſidera, & plurimùm ubiquè reperies diffidentiæ, quæ quotannis penè eadem redit, ac reviviſcit; & indè tàm vani timores.* Poſteà in fine concludit, hujuſce diffidentiæ rationem reddens: *Et hoc indè*, ait, *quia de Dei bonitate, ac potentia parum rectè, parumvè liberaliter ſentiunt.*

§. II.

68 H Inc, cùm peccatores ut plurimùm in Deum nullam, vel ſaltem exiguam habeant fiduciam, quia peccatis ſuis ipſum continuè offendunt, ſuper eos dæmoni etiam major à Deo permittitur poteſtas, quàm ſuper juſtos. Quod videtur annuere Auguſtinus adverſus Manichæos: *Diabolus*, inquit, *poteſtatem habet in eos, qui præcepta Dei contemnunt.* Sed clarius Alexander Alenſis *part. 2. qu. 100. mem. 2. ar. 4. Diabolus in malis*, inquit, *poteſtatem habet ad ſeducendum, & ad perdendum, niſi prohibeatur à Domino. In bonis autem non habet poteſtatem ad perdendum; ſed ad probandum.*

Dæmon maiorem poteſtatem habet ſuper peccatores, quàm ſuper iuſtos.

Quam poteſtatem in corpus hominis exercet, prout ſibi permittitur à Deo. In animam verò juxta varias hominum inclinationes, ac propenſiones multiformiter exercere ſolet, quatenus motus quoſdam pravos in corpore excitat, ac prava ſenſibus externis, & internis obiicit, quibus quodam quaſi pondere voluntatem ad malum pertrahit, etſi cogere nequeat: ut benè docet Thyreus *lib. de Dæmoniacis toto cap. 4 & 5.* Quem ſequitur Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. num. 7.*

Hanc autem poteſtatem dæmon maximè habet in Magos, Maleficos, & Sagas, quorum animam ſibi vindicat per conſenſum in tam immane ſcelus: ſicut in corpus dominatur, quod verberibus quoque ſubiicit, ſi maleficus ad ejus beneplacitum ſervitutem illi non impendat: ut apertè docet Alexander Alenſis *loco citato*; ac pluribus exemplis probat Nicolaus Remigius *lib. 1. Dæmonolatr. cap. 13.*

Præcipuè ſuper Magos, Maleficos, & Sagas.

§. III.

69 V Eruntamen hujuſmodi dæmonum poteſtas eſt limitata, nedum quoad animam, cui nocere nequeunt, niſi ipſa velit; ut docet Auguſtinus *lib. 20 de Civit. Dei cap. 8.* dicens *Dæmon eſt quaſi canis à Chriſto ligatus, qui latrare poteſt, ſollicitare poteſt, mordere omninò non poteſt, niſi volentem.* Sed etiam quoad corpus, quod torquere non poſſunt, niſi quando, & prout ſibi permittitur à Deo; ut idem

Hæc poteſtas dæmonis eſt limitata, & quoad animam, & quoad corpus.

Augu-

Auguſtinus docet *lib.18. de Civit. Dei cap.18. Dæmones, ait, non omnia, quæ volunt facere poſſunt, niſi quantum illis divina ordinatione conceditur.* Quam veritatem ſæpiùs per os Energumenorum dæmones per vim præcepti ſibi à me facti, divino nomine Jeſu interpoſito, fateri coacti ſunt; quorum de duobus tantùm hic referam. Anno reparatæ ſalutis 1648. Venetiis dæmon, à quo poſſidebatur quidam adoleſcens Juſtus nuncupatus annos 14. natus filius Joannis de Taxis, cum à me interrogatus eſſet: cur ingreſſus eſſet in corpus illius Adoleſcentis; reſpondit: *Hùc ingreſſus ſum, ut puerum hunc de medio tollam: quia ſic à Malefico juſſus ſum.* Idipſum reſpondit eadem die alius dæmon, qui quandam Adoleſcentulam 15. annos natam poſſidebat. Sed mihi adhuc ſciſcitanti: cur eos nondum occiderant, cùm jam integro anno eos poſſiderent; Reſponderunt ambo: *quia poteſtas Dei nos impedit, nec ſinit facere omne malum, quod volumus.* Qui ambo ab eadem divina poteſtate eadem die per invocationem Sanctiſſimi Nominis Jeſu ad meum præceptum ab eorum corporibus egredi coacti ſunt.

QUÆSTIO II.

Cur dæmon maximos peccatores omnes in corpore non poſſideat?

70 *Ratio dubitandi.* CUM dæmon ſuper peccatores Magos, Maleficos, & Sagas, nec non ſuper hæreticos, ſchiſmaticos, & infideles magnam habeat poteſtatem, cur non omnes illos poſſidet in corpore, vel maleficiis non afficit?

Dæmon maximos peccatores rarò vexat in corpore, niſi juſſu à Deo, ut magis eos cruciat in animâ.

Huic difficultati reſpondet Leonardus Vairus *de Faſcino lib.3. cap.7. Cùm dæmones, ait, procerto ſciant, hos peccatores ſui eſſe juris, impræſentiarum rarò eos vexant in corpore, quos perfectè poſſident in anima in perpetuum ſimul cum corpore torquenda in orco, & affligenda,* puta, (niſi juſſi à Deo). Quod videtur etiam annuere D. Gregorius *lib.24. Moral. c.7.* dicens: *Dæmon eos pulſare negligit, quos quieto jure poſſidere ſe ſentit.*

Teſtantur Patres.

Ratio eſt, quia finis principalis in hominibus vexandis à dæmone intentus, eſt, ut illos divina privet amicitia, ad peccatum eos inducendo; æternaque illos expertes reddat beatudine: ut benè docet Toſtatus *q.121. in c.8. Matthæi: Dæmones,* inquit, *ex invidia tentant hominem inducere in peccatum, nè aſſequatur beatitudinem: quòd ſi non poſſunt; ſaltem volunt ei corporaliter nocere, quod eſt minus nocumentum; & ita deſiderant intrare in eum: quia intrando vexant.* Et paulò infra aliam reddens rationem, cur dæmones velint, homines poſſidere? *ut oſtendant,* ait, *hominibus poteſtatem ſuam, ac per hoc ab eis adorentur: ſicut fuit inter Gentiles, qui quoſdam Deos colebant, credentes ſe ab eis poſſe beneficia recipere: alios autem colebant, nè eis nocerent.* Sed clariùs hujus rationem reddit Suarez *p.2. to.1. de Angelis lib.8. c.20. n.3. Dæmon hoc modo,* inquit, *nocet homini, ut illum ad impatientiam, deſperationem, blaſphemiam, vel aliud ſimile vitium inducat.* At quia hujuſmodi Magi, Malefici, ac Sagæ, ſicut & hæretici, aliique hujuſmodi peccatores quàm maximè in malo ſunt obſtinati, ſemperquè præcipites ad malum currunt, continuèque abominandis criminibus ſe obnoxios reddunt, Deum graviſſimè offendentes blaſphemiis execrandis, abominandis ſacrilegiis, impietatibus intolerandis, ac iniuſtitiis deteſtandis dæmonis voluntati in omnibus ferè obſequentes; nec ſeipſos tantùm criminibus continuis illaqueantes; ſed ut diaboli miniſtri alios ſeducere tentantes, & ad perditionem trahere conantes; proptereà ſicut dæmon eos pulſare negligit in anima: quia quieto jure eos poſſidet; ita non curat illos affligere in corpore, niſi vel juſſus à Deo, vel fortaſſe cùm aliquando ſibi ad beneplacitum ſuum obſequium, ac ſervitutem non impendunt: quia dum ſanitate pollent, plura, & atrociora peccata in Divinæ Majeſtatis offenſam, ac contemptum perpetrare non ceſſant; dæmonique ipſi divinitatis cultum, & honorem (ut faciun, Magi, & Malefici) tribuere non detrectant.

Quam

Digitized by Google

Quam veritatem faſſus eſt etiam quiddam dæmoniorum princeps Beelzebub 71 nuncupatus in Gallia apud Oppidum Laudunum, ut refert Bartholomæus Fajus Regius in Senatu Pariſienſi Conſiliarius, ac Inquiſitionum Præſes in ſuo Energumenico: *Dum enim*, ait, *Burſus Cillius Cathedralis Eccleſiæ Canonicus quandam Nicolam Energumenam exorcizaret, pluribus Hæreticis præſentibus, à prædicto dæmone, qui eam poſſidebat, quæſivit: cur tot vafris Hæreticis omiſſis ſimplicem Catholicam adortus eſſet?* Reſpondit dæmon: *Plecteres tibi morigeros?* Si enim dæmon hujuſmodi peccatores obſtinatos maleficiis, ac diris vexationibus ſæpè affligeret in corpore; non poſſent tot crimina patrare: idcircò dæmon verſipellis ſæpiùs deſinit, afflictionibus corporeis, quæ minora ſunt mala, eos afficere, ut illos pluribus criminibus, & atrocioribus delictis, quæ majora ſunt mala, magis illaqueet, & obnoxios reddat. Et licèt quandoque vexationes corporeæ Vexatum inducant ad blaſphemias, ad deſperationem, & alia peccata; nihilominus etiam quandoque peccatores reducunt ad ſanam mentem, ad ſuorum petendam veniam peccatorum, ad dæmonem ſpernendum, & ad caſtra Dei confugiendum. Nam ſæpè vexatio dat intellectum: *& mala, quæ nos hìc premunt*, ait Gregorius, *ad Deum citiùs nos ire compellunt*. Quare hac de cauſa dęmon, licèt majorem ſuper maximos peccatores, quàm ſuper juſtos, habeat poteſtatem, eos tamen non ſæpiùs, ſed raró vexat in corpore, niſi jubeatur à Deo, ut magis ac magis eos vexare poſſit in anima in perpetuum ſimul cum corpore flammis gehennalibus uſtulanda, & affligenda.

Experientia docet.

Lib. Moral.

QUÆSTIO III.

Quas moleſtias dæmon ſoleat hominibus inferre exiſtens extra corpora ipſorum?

RESpondetur, dæmonem quinque modis regulariter ſolere extrinſecè homines vexare.

Primò per imaginarias apparitiones; ſolet enim ſpecies in imaginatione eorum, 72 quos vexare deſiderat, commovere; ita ut ſe ab eo agitari, moleſtia affici, aut etiam occidi, & jugulari putent. Quod fit aliquando in vigilia, & aliquando in ſomnis.

In vigilia enim accidunt, cùm homines nihil minus cogitantes ſubito terrore corripiuntur. Imaginatio etenim, cùm ſit corporalis potentia, quæ aliàs phantaſia dicitur, inter cognoſcitivas media, nempè ſenſum externum, cui eſt ſuperior, & intellectum, cui eſt inferior, diabolicæ operationi eſt ſubjecta; atque in ea ſpecies intentionales, quas vocant rerum aut exiſtentium, aut fictitiarum ſimulacra, ad libitum movet, & accommodat, quibus ea, quæ ipſe exhibere deſiderat, repræſentantur. Hoc teſtantur D. Auguſtinus *lib. de cura pro mortuis agen. cap.12.* D. Bonavent. *in 2. diſt.8. art.4.qu.3.* Toſtatus *in c.8. Matthæi q.216.* & Joſeph Angles *ibi qu.8. diffic.12.*

Dæmon homines vexat extrinſecè.
Per apparitiones imaginarias
Aliquando in vigilia.
Et quomodo.

In ſomnis verò hæ viſiones haud raró contingunt. Obſcura enim, falſa, & hor- 73 renda excitat ſomnia. Nam cùm in dormientibus potentiæ intellectivæ ſopitæ maneant; ſenſitivæ verò internæ, & maximè appetitivæ ſint cibo ac potu obſtupe factæ, naturali propenſione vel immoderatè delectantur, vel triſtantur, dum variæ ſpecies ac ſimulacra vel delectabilia, vel triſtia ſibi obiiciuntur, ac repræſentantur. Quòd ſi iis naturalibus diſpoſitionibus virtus accedat diabolica, quid non patitur miſer homo phantaſticis, & imaginariis viſionibus! quaſi tot furiis agitatur: timor artus occupans, pallor diſperſus per totum corpus, clamores inſoliti, ululatus lamentabiles, ſudor per omnes poros emiſſus, longa ſuſpiria ex immò pectore educta, horrendi fremitus, violenta membrorum agitatio, totumque corpus efferum id teſtantur. Quæ accidentia ſæpè ſunt præludia futuræ diabolicæ obſeſſionis, niſi Patiens ad divina confugiat remedia. Illaque experiuntur ut plurimum ii, qui aliquo maleficio tangi incipiunt: dæmones enim ſuæ operationis primordia conteſtantur, ut plu-

Aliquando in ſomnis.

Vexationes imaginariæ ſũt præludia futuræ obſeſſionis.

Digitized by Google

ut pluries in variis obſeſſis, ac maleficiatis experientia comprobavi. Qui ſi ſtatim ac incipiunt hujuſmodi viſiones pati imaginarias, ad peritum accedant Exorciſtam, facillimè à quacumque dæmoniaca vexatione liberantur, ac præſervantur.

§. I.

74 *Moleſtiæ à dæmone effectæ per viſiones corporales.*

SEcundò per Viſiones corporales. Aliqui enim ante dæmonis ingreſſum in corpus ſuum vident eum ſub variis figuris, ac phantaſmatibus apparentem. Alii ſub forma leonis, vel urſi, vel ſerpentis, vel draconis: alii ſub forma tauri, vel canis, vel lupi, aut felis: alii ſub forma gallinæ, vel corvi, aut vulturis: alii ſub ſpecie hominis atri, aut mulieris recenter mortuæ, vel alterius ſpectri terribilis, & horrendi: alii ſub ſpecie ingentis muſcæ, aut araneæ, vel alicujus ramenti, aut minutioris pili, quæ oculis obverſantur, & in faucibus ſe ingerunt, ut ex pluribus Energumenis experimentaliter cognovi. Undè quidam profectam hinc volunt

Vndè mos exortus, os ſigno ✠ crucis muniendi cùm homo oſcitat.

conſuetudinem, quæ apud Catholicos viget, quando oſcitant, os ſigno ✠ crucis munire, quaſi hac crucis ſignatione dæmonum in corpora ingreſſus prohibeatur. De his legendi ſunt Toſtatus *in cap. 8. Matthæi q. 115.* Delrius *Diſquiſ. Magic. libr. 2. q. 26 ſect. 3.* ac Petrus Thyreus *lib. 1. de apparit. ſpirituum cap. 16.*

§. II.

75 *Moleſtiæ per auditum.*

TErtiò per Auditum. Percipiuntur enim aliquandò voces tàm interiores, quàm exteriores, tàm de locis remotis, quàm de propinquis, leves ſtrepitus, ſimulati inceſſus, riſus, cachinni, ſuſpiria, gemitus, clamores, & alia, quæ ſub aurium ſenſum cadunt, atque à ſpiritibus excitantur. Qui ſpiritus vulgò apud Italos *Folletti* nuncupantur. Veruntamen hos quandoque rumores cauſant etiam alii dæmones, & antequam corpus alicujus hominis poſſideant, & etiam poſtquam illud ingreſſi ſunt. Volunt namque Dei, & Angelorum mores contraria æmulatione ſectari: ut quemadmodum illi adventu ſuo operationes ſuas externis ſignis quibuſdam, magniſque argumentis teſtantur, & indicant; ita ſpiritus nequam ſuam præſentiam volunt innoteſcere ſenſibili aliquo ſigno, vel modo, nè in hac re ipſi videantur inferiores; cum hac tamen differentia, quòd illi cupiunt omnes quieto eſſe animo, ad quos divertunt; hi turbatum volunt, & territum; undè terriculamenta, & perturbantia adhibent ſigna, antequam miſeros homines invadant. De quibus latiſſimè Delrius plures cumulans Auctores *lib. 2. Diſquiſ. Magic. q. 27. & 28.*

§. III.

76 *Moleſtiæ per odoratum.*

QUartò per Odoratum. Hic enim ſenſus ſæpiùs fætorem ſuſtinet intolerabilem, qui in omnibus dæmoniacis operibus ferè intervenit, veſteſque aſtantium, domos, aerem, & circunſtantia loca ſic replet, ut longo tempore duret. Quare dæmonum fæderati, ut ſunt Magi, Malefici, & Striges ut plurimùm fætent, atque è veſtibus, ore, & corpore graveolentia emittunt non ferenda: quia cum dæmone familiariter converſantur, qui fætoribus, & putoribus aerem inficere ſolet, quoties ſe præbet viſibilem, ut omnes hiſtoriæ conteſtantur.

77 *Moleſtia per guſtum.*

Quintò per Guſtum. Sæpiùs enim hic ſenſus malè à dæmone afficitur, quando unà cum cibo, aut potu in os hominis latenter dæmon ingreditur, & mox in corpus ingreſſus magna tyrannidis exempla dat, ut ſuo damno ſenſit Virgo illa, de qua Gregorius *lib. 1. Dialogorum c. 4.* narrat, quòd cum lactuca dæmonem latitantem hauſit, à quo ſtatim poſſeſſa eſt. Quare ut plurimùm ſolent Magi, & Malefici pomum, aut quid ſimile edendum præbere iis, quos maleficio inficere conantur. Id

Exemplis comprobatur.

pluribus exemplis teſtatur Remigius *lib. 3. c. 5.* Cujuſdam Cathinæ Gillotiæ inſignis maleficæ ſua manu poma, pruna, aliaque eſculenta præbentis iis, quos

vel per

Digitized by Google

vel per maleficia debilitare, vel ſanitate donare cupiebat. *Lib.2. c.7.* Alterius vene-
ficæ Barbelinæ Rayel medicatum pyrum in via deponentis, quaſi id è viatoris pera
fortè excidiſſet; quo imprudenter à quodam Ludovico, à quo iniuriam paſſa
erat, ſublato, ac guſtato, ſtatim gravi morbo correptus vix præ dolore do-
mum pedes ſe referre ſuſtinuit. Aliorum plurium refert exempla *lib.2. c.4. &*
lib.3. c.3.

Sed quid immoror circa iſta? unicum referam eorum, qui hoc modo à dæmone
malè affecti ad me acceſſerunt gratia ſanitatis conſequendæ. Anno Domini 1648. 78 *Exemplum ab Auctore relatum*
ultima die Auguſti coram me fuit adducta Venetiis adoleſcentula quædam annos
14. nata, nomine Magdalena Forlana à Caſtro Franco Oppido Diæceſis Tarviſinæ,
à dæmone obſeſſa, quæ præſente ejus avia, aliiſque pluribus perſonis mihi enarra-
vit, ſe vigilia S. Laurentii poſtquam accepiſſet quoddam pomum à quadam vetula
ſua conterranea, quæ vulgò malefica exiſtimabatur, illicò ſenſiſſe ſibi ſtomachum
quaſi igne aduri, ſæpè terribiles habere vomitus, nihil tamen eructare potuiſſe; fre-
quenter ita ſenſibus deſtitui, ut planè mortua videretur: quæ omnia ſucceſſivè ſic
dæmon à me juſſus in nomine Jeſu, illi palàm intulit, ſine ulla tamen juvenculæ
læſione. Quibus viſis, & auditis, ipſa ante pedes meos genuflexa, dæmoni præcepi in
nomine Jeſu, ut & ipſe enarraret per os juvenculæ quando, & quomodò in corpus
illius eſſet ingreſſus. Qui ſtatim reſpondit, ſe ingreſſum eſſe illius corpus vigilia S.
Laurentii ſubter pomum latens, quod à malefica adoleſcentulæ Magdalenæ tradi-
tum fuit ad edendum: quo comeſo cæpiſſe omnia prædicta tormenta illi inferre;
quia ſic juſſerat malefica, ut illam ſic torqueret toto tempore vitæ ejus. At iniquus
tortor, cùm à me juvencula illa in fide, ac confidentia in Deum fuiſſet inſtructa, fa-
cto illi præcepto in nomine Jeſu, ut egrederetur, illicò ab ea recedere coactus eſt,
ejus guttur fætore ſulphureo in ſuo exitu repletum relinquendo. Ex quo videas,
quomodo homines vexat nedum in ſenſu odoratus per fætores; ſed in guſtu per eſ-
culenta, & cætera comeſtibilia.

§. IV.

DEnique per tactum varias in hominibus cauſat afflictiones. Aliquando enim 79 *Moleſtiæ per tactum.*
illi tenebriones hominum aures vellicant: aliquando è lecto detrahunt: aliàs
crines abradunt: modò accubare cum eis tentant in eodem lecto: nunc propulſant,
& proſtrant renitentes: nunc fuſtibus excipiunt: modò allidunt ad angulos: ali-
quando præcipites agunt: ſæpiùs uſtiones, & verbera infligunt, aliiſque malis dor-
mientes, & vigilantes moleſtant antequam morbos inferant, vel ipſam mortem.
Quæ præſtare poſſunt vel per aſſumpta corpora: vel vi, & poteſtate ipſis innata, mo-
re hominum, qui aut fuſte, gladio, haſta, & hujuſmodi inſtrumentis utuntur in
vulneribus infligendis: aut opera concitati aeris, cujus vi deiiciuntur ædes, conci-
tantur maria, arbores radicitus evelluntur: aut robore naturali corporibus nervo-
ſis indito. His tribus modis à dæmone plures vexati inveniuntur, alii tali hora de-
terminata diei: alii tali hebdomadæ die: alii ſemel in menſe; quo tempore ſenſuum
alienatione, crurium morſibus, cordis punctionibus, & aliis hujuſmodi moleſtiis
afficiuntur. Quam veritatem docet Toſtatus *in c.8. Matthæi q.120.* & Petrus Thyr.
lib.1. de Apparit. ſpirituum. Et praxis in multis à dæmone vexatis docet in dies.

§. V.

SED hoſtes verſipelles, ut magis homines decipiant, & in naſſam trahant, ſæpiùs 80
fingunt, ſe eſſe animas defunctorum, præcipuè animam alicujus ſcelerati ho- *Dæmones ſæpiùs ſimulant ſe eſſe animas defunctorum.*
minis; Et hoc vel ut inducant homines in illam hæreſim, quæ aſſerit animas ſcele-
ratorum hominum poſt mortem in dæmones, & in quæcumque animalia bru-
ta ſuis meritis congrua converti. De qua Auguſtinus *lib. de Hæreſibus cap. 68.*
Vel ut ſe aſpicientes errore aliquo decipiant, puta animam alicujus maximi pec-
cato-

Digitized by Google

catoris, qui abſque peccatorum ſuorum confeſſione, vel ullo doloris, aut contritionis actu interno, & externo ſigno è vivis ad mortuos migravit, eſſe in tuto ſalvationis loco, viventibus perſuadeant: Sic mortuos in peccato mortali pœna gehennæ æterna non puniri credant. Vel ſi mortui ſunt ſancti divina jam beatitudine perfruentes, eos infament dicentes, magnos in Purgatorio pro ſuis delictis ſuſtinere cruciatus: ita eruditè docet Auguſtinus *lib. 10. de Civit. Dei, cap. 11. à medio*. Chryſoſtomus *homil. 29. in Matthæum*. D. Thom. 1. *par. q. 117. art. 4. ad* 2. Sanchez *tom. 1. Decalogi lib. 2. c. 38. num. 23.* Sylveſter *verbo maleficium q. 4. dict. 2.* Victoria *de Magia Relect. 12. q. 4. num. 17.* Sotus *de juſt. lib. 8. q. 2. art. 2. colum. 4. verſ. Sed rogat*, Cirvelo *de ſuperſt. par. 3. cap. 8.* Pedraza *in ſumma in 1. præcepto.* §. 10. Delrius *lib. 2. Diſquiſ. Magic. qu. 26. ſect. 7.* & Stephan. Facundez *par. 1. lib. 1. in 1. præceptum, Decalogi cap. 36. num. 10.*

Et quamvis bona conſulant, perantque ſuffragia fieri, aut aliquid reſtitui, hoc faciunt gratia poſteà faciliùs decipiendi; ut benè docet Pedraza, Victoria ibidem, & Petrus Thyræus *de ſpirituum apparitionibus cap. 16. num 9.* Ideòque magna cautela in talibus apparitionibus eſt utendum. Nam abſque particulari Dei gratia nemo poteſt in iis eſſe tutus: cùm diſcretio ſpirituum ſit gratuitum Dei donum, teſte Paulo Apoſtolo 1. *Corinth. 12.*

§. VI.

81 *Modi, quibus cognoſcuntur mali à bonis ſpiritibus, & animæ veræ ab illuſionib. diabolicis.*

VEruntamen à Doctoribus varia traduntur ſigna, malos à bonis ſpiritibus, & veras animas ab illuſionibus diabolicis diſcernentia, quæ etſi non certam fidem, probabilem tamen opinionem faciunt; quorum aliqua breviter hic referam ex Petro Thyræo *loco citato*, Delrio *lib. 2. Diſquiſ. Magic. q. 26. ſect. 3. verſ. metum nobis hic obſtrudunt*, & Peltano *de Purgatorio cap. 5.*

Primò ſi ſignum crucis, nomen Jeſu, Mariæ, vel aliorum Sanctorum, cereumvè, reliquias, agni Dei ceream effigiem, luſtralem aquam, panem, ſalem, aliaque hujuſmodi ſacramentalia, vel Catholicæ religionis ſymbola fugiant, aut deteſtentur, diabolus eſt.

Secundò ſi poſtquam exegerunt ſemel id, quod volebant, adhuc fruſtra iterùm appareant, & ſint importuniores (nam animæ veræ, cùm illis ſatisfeceris, vel ampliùs non apparent; vel ſemel tantùm, ut gratias agant; è contrà dæmones cauſas ex cauſis, ut funiculum nectant, ut vel obſideant, vel ſaltem graviter decipiant) his ergo concurrentibus diabolus eſt.

Tertiò ſi prætexit apparitioni cauſam falſam, vel malam; ver. gr. dicit, ſe apparere coactum vi conjurationis magicæ, vel ut revelet curioſa, parùm neceſſaria, aut quæ neſciri expediret, dæmon eſt.

Quartò ſi aliter ejus oratio ſit falſa, ſuperſtitioſa, deſperati, libidinoſi, vindictæ appetentis, aut aliter perturbati præferens animi oſtentationem, dæmon eſt.

Quintò ſi appareat forma non humana formoſa, & benè formata; ſed tetra, deformi, aut vili, vel Canis, Serpentis, Suis, Draconis, Aranei, Bufonis, vel ſimilium, vel nigri Æthiopis, malus eſt genius: ſi verò forma humana bona, Angeli, vel Beati, vel Chriſti; tunc conſideranda operatio: ſi ex genere ſuo eſt improba, ut blaſphemiæ, ſuperſtitionis, mendacii, homicidii, luxuriæ, &c. vel doloſa ex modo operationis, ut ſi primo congreſſu lætitiam afferat animo, & tranquillitatem, poſteà horrorem, turbationem, vel deſolationem, vel etiam magno cum fætore, ſtrepitu, vel clade abeat, dæmon eſt. Sic D. Antonius hanc ſuis cautionem tradidit his fermè verbis: *Non eſt difficilis bonorum, malorumque ſpirituum diſcretio, ſi enim poſt timorem ſucceſſerit gaudium, à Domino ſciamus veniſſe auxilium: ſi autem incuſſa formido permanſerit, hoſtis eſt, qui videtur.*

Non eſt credendum dæmoni dicenti per os.

Sextò ſi dicat, ſe animam eſſe alicujus damnati, mentitur, & dæmon eſt ut plurimum; vix enim unquam damnatorum animæ ſinuntur egredi.

Ex hoc

Digitized by Google

Ex hoc ſequitur, ſemper mentiri dæmonem, quando in dæmoniaco loquitur dicens, ſe talis, vel talis defuncti damnati, vel non damnati animam eſſe: quia anima defuncti nunquam alterius hominis corpus ingreditur: ut docent Sanchez *tom.1. Decalogi lib.2. cap.38. n.24.* Delrius *in Ana cephal. monit.1. & lib.2. q.26.* latiſſimè Toſtatus *cap.8. in Matthæum q.124. ad 1.* Ideò non eſt faciendum, quod præſcribunt. Nam ex his occaſionem quærunt, vel homines in errorem aliquem inducendi quoad animam: vel eos in corpore poſſidendi.

obſeſſi, ſe eſſe animam defuncti.

QUÆSTIO IV.

Quomodo dæmones humana corpora ingrediantur?

82 *Dæmon in corpus peccatorum maximorum ingreditur aliquando nedum permiſſus, ſed à Deo juſſus.*

SUppoſita divina permiſſione, ſine qua nec minimum quidem nocumentum dæmon hominibus inferre poteſt, dico, illum ingredi corpora humana, Aliquando ob divinam juſſionem, nempè quia ſic jubetur à Deo, ut talem puniat hominem in corpore propter aliquod graviſſimum peccatum: Et tunc dæmon non per magorum, aut maleficorum, vel ſtrigarum, aut aliorum hominum peſſimorum; ſed per ſeipſum tantùm malum inducit. Ratio eſt, quam affert Suarez *lib.8. de Angelis cap.20. num.7.* quia quoties dæmon, ut pœnam, vel malum aliquod uni inferat, alium ad peccandum inducit: vel quando pœna ipſa intrinſecè includit ſimilem inductionem (ut contingit, quando inſtigatio, ſeù tentatio ad unum peccatum eſt pœna prioris peccati) tunc pœna illa non provenit jubente Deo, ſed permittente: quia intrinſecè involvit tentationem, & ſuggeſtionem mali culpæ, cujus Deus auctor eſſe non poteſt. Quod confirmat D. Anſelmus *lib.1. Cur Deus homo. cap.7.* dicens: *hoc miniſterium malum inferendi* (intellige, quando aliquo modo includit culpam) *à dæmone nunquam fieri Deo jubente, ſed tantùm permittente.* At quando dæmon immediatè per ſeipſum, vel per creaturam irrationalem malum purè pœnale infert homini, tunc nihil vetat, quin dæmon, non ſolùm permittente, ſed etiam jubente Deo id faciat: Quia de ſe non involvit malum culpæ, nec ejus cauſalitatem; ſed ſolius tantùm pœnæ. Dico autem *de ſe*: quia non obſtabit, quòd dæmon ſemper peccaturus ſit, illud mandatum Dei exequendo: vel ſemper id faciens ex odio contra hominem: vel dolens, quòd illa vindicta, & actio ſua in gloriam Dei cedat: vel quòd Deo obedire cogatur. Hoc, inquam, non obſtat; quia hæc malitia non eſt per ſe conjuncta tali actioni, ſed per accidens adjungitur ex pravitate operantis, quam Deus impedire, aut vitare non tenetur; & ideò licèt Deus jubeat dæmoni actionem, & executionem juſtitiæ erga peccatorem; nihilominus malitiam, quam dæmon admiſcet, Deus ſolùm permittit.

Hoc modo B. Paulus Corinthium inceſtuoſum Sathanæ tradidit, 1. Corint. 5. nec non Alexandrum, & Himenæum blaſphemos dæmoni torquendos permiſit 1. Tim. 1. ſic multorum peccatorum exempla affert Delrius *lib.3. Diſquiſ. Magic. par. 1. q.7. ſect.2.* qui per dæmonum poſſeſſionem, ac diram vexationem, & per mortem ipſam pœnas ſuis ſceleribus debitas ſolverunt.

§. I.

83 *Quandoque dæmon corpora ingreditur per timorem.*

ALiquando ingreditur per timorem, ut dicunt aliqui, quando, ſcilicet aliqua creatura varias habet dæmonum viſiones imaginarias, vel corporales, aliaſque patitur à dæmone moleſtias exteriores, de quibus ſupra *à n.72. & ſequent.* vel invenitur in aliquo periculo, vel loco obſcuro: vel minæ illi graves intentantur; tunc enim dæmon ſuggerit illius imaginationi, quòd in tali loco ſint dæmones, ſpiritus, umbræ, animæ mortuorum, aliquis abſconditus, ſerpentes, feræ, & id generis monſtruoſa animalia, ut timeat, ac ſic timore animo conſternato in fide tepeſcat, ac dæmoni intrandi in corpus januam aperiat.

Sed nè

Digitized by Google

Hic modus explicatur.

Sed nè error nos capiat, eſt adnotandum, quòd dæmon ex timore poteſtatem non accipit intrandi in corpus hominis timore correpti. Nam ait Toſtatus *in cap. 8. Matt. qu.122. quòd Deus permittit homines torqueri à dæmonibus, ut timeant ipſos dæmones, & caveant eorum futurum conſortium.* Non ergo timere dæmonem eſt cauſa, quòd ille corpus timentis ingrediatur. Si enim, cùm hujuſmodi timor advenit, homo ex tali timore motus ſtatim ſe ſigno crucis muniet, ad Deum confugiat, ſanctiſſimum nomen Jeſu devotiſſimè invocet, ac in eo totam ſuam collocet fiduciam, illicò dæmon aufugit, timor abſcedit, nec malum ullum incurrit, Deo ipſum protegente, ac cuſtodiente. Quod benè admonet D. Bernardus ſuper illa verba Pſ.90. *Non timebis à timore nocturno. Quia timor ipſe,*ait, *tentatio eſt, congruè dictum eſt ei, qui circundatur ſcuto Domini, quòd à tentatione hac non timebit. Caminus eſt timor iſte; ſed ut examinet, non exurat, Veritas facit.*

84 *Ratione diffidentiæ.*

At cùm homo timore conſternatus Dei protegentis obliviſcitur, de ejus diffidit bonitate, ac protectione, nec credit Deum velle in ſe confidentes tueri, atque defendere, murmuratque de Dei providentia, bonitate, ac liberalitate; hic dum Deum deſerit, meretur aliquo modo deſeri à Deo: ſic aliquando contingit, quòd dæmoni à Deo licentia concedatur, corpus illius poſſidendi, ac diris cruciatibus vexandi, quod benè docet Drexelius *de Conformatione voluntatis lib. 5. c. 5. §.5.* ſuper illa verba Prover. c.3. *Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo. Porrò,*ait, *qui hac fiducia ſunt vacui, humana tantùm circumſpiciunt, omniaque humanis viribus metiuntur. Et ferè contingit, ut hos in manu conſilii ſui deſtituat Deus,* & c.10. §.7. ait: *Sed quæras fortè, cur Deus permittat tot homines maleficis artibus devinciri, & necari? Nè mirare: Summa in Deum diffidentia etiam ſupplicii genus meretur.* Quod idem prorſus fatendum etiam in his, qui ſine maleficorum cooperatione à Dæmone poſſidentur. Nam, ut ſubdit idem Doctor, *Plerumque qualis eſt hominis in Deum confidentia, talis eſt Dei in hominem liberalitas.* Undè qui valdè timent diabolum, ac timore conſternati ad Deum non confugiunt, oſtendunt ſe de divina diffidere bonitate, ac protectione. Cujus rei monitum ſaluberrimum dedit Angelus Cuſtos ſub forma paſtoris S. Hermæ diſcipulo Pauli Apoſtoli ei apparens, ſecumque viſibiliter ac domeſticè uſque ad finem vitæ ejus converſans, ut habetur *tom. 1. Bibliothecæ Veterum PP. lib.2. mandato 12. Quicumque* ait, *fide pleni non ſunt, timent diabolum, quaſi poteſtatem habentem. Quicumque pleni ſunt fide, reſiſtunt illi fortiter, & ille recedit ab eis: quia non habet locum intrandi. Tunc vadit ad illos, qui non ſunt in fide pleni, & quoniam habet locum, indè intrat in illos, & quæcumque vult, facit illis, & fiunt famuli ejus,* & mandato 7. *Diabolum,* ait, *nè timeas: timens enim Dominum dominaberis illius: quia virtus in eo nulla eſt; In quo autem non eſt virtus, is timendus non eſt. In quo verò eſt virtus glorioſa, is etiam timendus,* & loco ſup. cit. *Diabolus timorem facit; ſed timor illius vanus eſt: Nolite ergo timere eum, & fugiet à vobis.* Et Lactantius Firm. *lib.2. Divin. Inſt. c.16. Nocent,* ait, *dæmones quidem, ſed iis, à quibus timentur, quos manus Dei potens, & excelſa non protegit.*

§. II.

85 *Quandoque dæmon in corpus alicujus ingreditur, ſumpta occaſione ex ejus ira, vel indignatione, vel alio defectu*

ALiquando dæmon occaſionem ſumit intrandi in corpus alicujus hominis, illudque poſſidendi, dum talis homo, vel mulier graviter iraſcitur, & indignatur. Non quòd indignatio, ira, aut furor ſint cauſa ingreſſus dæmonum; nam ſequeretur, quòd quotieſcumque aliquis iraſcitur, vel indignatur, aut furit, à dæmone poſſideretur, quod eſt falſum; ſed quia novit verſipellis, qui teſte Auguſtino *lib. 18. de Civit. Dei cap.12. ex ſe nocendi cupidiſſimus eſt,* quòd dum homo per aliquam actionem, quæ Deo diſplicet, Deum offendit, tunc Deus etiam aliquo modo ipſum deſerit, ſic faciliùs dæmoni intrandi in corpus ejus, illudque poſſidendi permittitur poteſtas; ideò tali occaſione iræ, indignationis, furoris, libidinis, ebrietatis, crapulæ, vel alterius ſibi oblata, intrandi occaſionem quærit. Hanc veritatem

erudi-

Digitized by Google

eruditè docet Hieremias Drexelius *loco citato cap. 10. §. 7.* loquens de peccato Saulis ſuper illa verba 1. Regum c. 28. *Coarctor nimis, ſiquidem Philiſtiim pugnant adverſùm me, & Deus receſſit à me*; ſic ait: *Non receſſiſſet à te ô rex, niſi tu priùs ab illo. Hoc & tu, mi Chriſtiane, cogites: neminem deſerit Deus, niſi deſertus.*

Ob hujuſmodi rationem quidam dæmon per os cujuſdam Energumeni faſſus eſt 86
mihi ſe illum hominem obſediſſe (quicquid ſit de veritate verbi dæmonis, Deus ſcit) factum ſanè memorabile referam. Anno Domini 1648. die 4. Septembris Venetiis in Conventu S. Bonaventuræ coram me fuit adductus Bartholomæus de Bonjovannis à Caſtro Franco Oppido Diæceſis Tarviſinæ annos natus 32. vir ſimplex, & idiota, in cujus corpus ingreſſus erat dæmon dictus Beelzebub, illemet, qui à Sathana, ſeù Lucifero dæmoniorum principe (ut ipſe dixit) illi ab ortu nativitatis ejus ad tentandum illum, & ad malum inducendum deſtinatus fuerat. Quem ut ſeduceret, & ad peccatum traheret, cùm varias adhibuiſſet artes; nec tamen ad grave aliquod, ſed ad levia duntaxat peccata inducere potuiſſet; eò quòd vir bonus eſſet, rectus, ac timens Deum, ac Sanctiſſima ſæpiùs frequentans Sacramenta, tandem eum zelotipia erga uxorem torquere decrevit. Idcircò una dierum ſolemnium Pentecoſtes dæmon occaſione accepta, quòd præfatus homo ex vino, quod biberat, ſemiebrius erat, domum ingredienti præſtigiator apparuit ſub ſpecie juvenis incogniti, propè uxorem ipſius ad lectum ſedentem in cubiculo manentis, qui eam amplexari videbatur. Tunc prædictus homo hoc viſo ira percitus, ac indignatione repletus illicò diſtricto enſe, ut uxorem occideret, adverſùm illam ictum jecit: ſed juvenis ille virum amplexus, impedivit, nè occideret: ex quo ictu in manu tantùm grave vulnus uxor accepit, & ſtatim juvenis ille diſparuit. Tunc præfatus homo putans juvenem illum per ſcalam aufugiſſe deorſum, illum eſt inſecutus gladio diſtricto, ut de medio tolleret: ſed cùm ad imum ſcalæ perveniſſet, illic fratrem uxoris ſuæ invenit, cùm quo plures habere cæpit de ſorore ejus querimonias, quòd ſibi conjugii fidelitatem non ſervaſſet. Qua de re homo ille admiratione repletus rogavit, ut omnia diſtinctè enarraret: quibus auditis, cùm nec ille, nec ullus alius illum vidiſſent juvenem, quem cum uxore ſua concubuiſſe aſſerebat, aufugientem, uxorque injuſto vulnere ſauciata lacrymas, gemituſque effundens Deum pro ſua innocentia conteſtaretur; parentes, & amici ejus ebrietati hoc attribuendum rati ſunt. At præfatus Bartholomæus his acquieſcere nequivit; ſed acriter erga uxorem cæpit zelotipia comedi, graviterque in ſtomacho, ventre, cruribus affligi, ac torqueri: & veluti ventum, ſeù formicarum multitudinem ſentire in corpore diſcurrentem: nexus omnes, ac nodos corporis ligatos habere, ita quòd vix poſſet aliquis pro ſui ipſius, uxoris, & filiorum alimentis acquirendis operari. Tandē die 30. Auguſti totius mali inventor ſe patefecit, dum forma ingentis muſcæ aſſumpta in os ejus intravit; ex quo delirio repentino, ac phreneſi vehementi laborare, ac furiis ita agitari cæpit, ut ab alto loco, niſi à parentibus impeditus fuiſſet, præcipitem ſe dare vellet. Cùm ergo in conſpectu meo eſſet in Capella Salvatori noſtro Jeſu Chriſto dicata, quæ eſt in viridario præfati Conventus, præſentibus fratre ejus majore natu, & altero homine ejus conterraneo, ſtatim per os prædicti obſeſſi dæmon voce tremula dicere cæpit vulgari idiomate: *Egrediar, egrediar illicò, ſi ſic præcipis, ex corpore iſtius: quia non poſſum ampliùs manere in eo.* Quam promptitudinem egrediendi antiqui adverſarii ego conſpiciens, præcepi illi in nomine Jeſu, nè egrederetur, donec ego ſic illi præcepiſſem. Statimq; prohibui, nè loqueretur, nec hominem illum ulla afficeret moleſtia, nec ſenſus ejus ſivè interiores, ſivè exteriores impediret, quin omnia, quæ ſibi eveniſſent, mihi clarè, ac diſtinctè enarrare poſſet. Qui ſenſibus, ac potentiis omnibus benè valens, ac plenè mentis compos omnia, ut ſupra clarè, ac diſtinctè mihi explicavit. Quibus auditis, dæmoni præcepi in nomine Jeſu, ut omnia ſua facinora patefaceret, & lingua obſeſſi uteretur, ſed auditum, cæteraſque potentias ſenſitivas nedum exteriores, ſed etiam

Exemplum memorabile relatum ab Auctore.

Digitized by Google

interiores non impediret, ut ipſemet obſeſſus, ac cæteri aſtantes clarè, ac diſtinctè omnia audire poſſent, uxoriſque ipſius agnoſcere innocentiam. Sic dæmon omnia ſupradicta enarravit, dixitque, mulierem illam eſſe puram, & innocentem; ac virum illum bonum, ac juſtum: & addidit: *Cùm virunculum hunc variis modis impetere contenderem, nec ei prævalere poſſem, ab aliis dæmonibus ut ignavus irridebar, ac ſubſannabar, ſed præcipuè à principe noſtro Lucifero arguebar, & ut iners, & ſegnis acriter reprehendebar. Quare illum ut ſaltem zelotipia affligerem, & inter ipſum, & uxorem rixas diſſeminarem, odiaque foverem, juvenis illius ſpeciem aſſumpſi; ſed cùm vir vellet uxorem ſuam occidere, prohibui, nè faceret: quia ſic eum impedire mihi præcepit Deus: nec, ut tot mala inferrem, mihi permittere voluit. Tunc autem quando ex oculis ejus evanui, corpus ipſius ſum ingreſſus, & in eo, quas pertulit omnes hoc quadrimeſtre, præſtiti afflictiones; ſed cùm ampliùs clam manere non potuiſſem, ingentis muſcæ forma aſſumpta, ejus guttur violenter penetravi, eum agitando, mortemque illi inferre tentando: quod utique, niſi Deus prohibuiſſet, opere complevisſem.* Dixit inſuper ſe eſſe unum ex ultimo Angelorum ordine Beelzebub nuncupatum; non quia eſſet dæmoniorum princeps; ſed ratione officii, quo fungebatur: quia à Lucifero datus illi erat ad ſeducendum, & ad peccata illum inducendum: *Beelzebub enim interpretatur vir muſcarum, ideſt animarum peccantium, quæ reliquerunt verum Sponſum Chriſtum.* At tandem cùm illi præcepiſſem, ut diceret an ingreſſus eſſet miſſus ab aliqua Saga opere maleficii? Reſpondit, *non. Cur ergo*, dixi, *ingreſſus es, & veniſti ad torquendum hunc ſimplicem, & pauperculum?* Reſpondit: *quia ſic mihi placuit*. Sed ego adhuc: *Undè hæc tua complacentia?* Et ille: *Ex mea voluntate.* Et deniq; coactus fuit dicere: quòd ex malitia ſua, & improba voluntate ad malefaciendũ ingreſſus erat. Qui audito precepto à me ſibi facto in nomine Jeſu, ut ex corpore illius egrederetur, ſtatim ſine ulla mora egreſſus eſt; & ille bonus vir totus hilaris à demonis tyrannide ereptus, & zelotipia erga uxorẽ depoſita, unà cùm aliis ſuis conterraneis ad propriam domum reverſus eſt. Ex quo videas, quomodo aliquando dæmon nullo Magorum, aut Maleficorum opere interveniente, ex aliquo peccato, vel vitio etiam levi occaſione accepta, corpus hominum ingredi, ac vexare conatur, prout ſibi à Deo permittitur.

§. III.

Sæpiùs dæmon ingreditur per maleficia.

82 ALiquando dæmon ingreditur per maleficia; & hic modus cæteris eſt frequentior; facto enim maleficio contra aliquam determinatam perſonam, dæmon ex pacto cum Malefico inito, niſi à cauſa ſuperiori impediatur, ingreditur corpus illius, ac illud poſſidet: vel in aliqua tantùm parte, puta in ſtomacho, vel in corde, vel in capite, vel in ſanguine, vel in venis, ut mox dicetur; & tunc dicitur maleficiata. Vel in toto corpore habet poteſtatem, in illiuſque potentiis ſenſitivis internis, & externis varias habet operationes; & tunc dicitur energumenus, ſeu arreptitius; ut docet Archidiaconos *in Gloſſa cap. Exorciſta. diſt.* 23.

Quando quis dicatur maleficiatus, vel energumenus.

Verùm quia maleficia ex ſe nullam vim augent dæmonibus, ut quæ priùs non poterant in aliqua creatura, poſteà valeant efficere, niſi velimus dicere cum Victoria, *Relectione de Arte magica*, demones non adeò impediri nocere per Magos, Maleficos, & Sagas, cæteroſque homines iniquos, ſicut per ſeipſos. Et ratio fortaſſe eſt: quia ſicut homo ex divina permiſſione, qua committitur ſuæ libertati, poteſt per ſeipſum male facere, puta unus alterum occidere, veneno afficere, & id generis mala inferre; ita etiam poteſt per invocationem dæmonis ex pacto cum ipſo inito maleficia inferre, mediante ejus ope, ſi Deus permittat. Veruntamen, cùm hæc major libertas dæmoni non adveniat ex opere maleficii, ſed à Deo, dicendum eſt ſi Deus permittit dæmonibus per maleficia alicui majora damna inferre, hoc eſt vel ratione ipſius minimę, vel nullę in Deum confidentiæ, ut dictum eſt ſupra *n.* 67. *& ſequentib.* vel ob aliquam aliarum cauſarum, de quibus infra, ubi *de ratione divinæ permiſſionis n.* 133. *& ſeq.*

Quomodo dæmon poteſtatem ſumat intrandi per maleficia.

§. IV.

Digitized by Google

§. IV.

88 *Quandoque dæmon ingreditur Vel mediante imaginatione. Vel ſecundùm imaginationem*

ALiquando dæmon ingredi dicitur per imaginationem. Quod poteſt dupliciter intelligi: Aut mediante imaginatione: Aut ſecundùm imaginationem. Primo modo, cùm quis imaginatur ſe à dæmone eſſe obſeſſum, licèt non ſit; nec credit ſe protegi à Deo, vel protectum fuiſſe contra dæmonem, ac ſpreto divino auxilio ad Magos confugit, ut liberetur, murmurans de Dei providentia, ac detrahens ejus bonitati: hic cùm Deum deſerat, meretur aliquo modo deſeri à Deo; Sic aliquando contingit, ut qui tantùm imaginariè erat obſeſſus, mereatur verè, ac realiter à dæmone poſſideri. Secundo modo dicuntur obſeſſi à dæmone, qui imaginantur ſe eſſe obſeſſos, nec tamen ſunt obſeſſi: ſed aliqua naturali laborant ægritudine. Hoc præcipuè contingere ſolet in mulieribus menſtruorum patientibus defectum; Humores enim illi, ſeù vapores venenoſi ad ſtomachum aſcendunt, cibum conturbant, inficiunt, atque corrumpunt, in eoque plures cruditates generant, & ſic cibi novi attrahendi tollunt appetitum. Deindè ſe elevant ad cerebrum, ac in phantaſia phantaſmata confundunt; undè ex tali confuſione phreneſi laborare videntur; ex quo ab aliquibus energumenæ creduntur. Tandem à capite deſcendunt, ac per corpus diſcurrunt, creduntque ſæpiùs, illos eſſe ſpiritus. Undè tales mulieres actus admodum vexatorum ſimiles quandoque faciunt. Quare prudens Exorciſta non ſit præceps ad judicandum de vexatione in mulieribus; ſed prudenter obſervet motus, & verba: quæ ſi appareant ſine ratione dicta, & extra propoſitum, & in dicendo, & agendo patiens non perſeveret in eodem, ſemper declinans à propoſito, & multa dicens; nec ad aliquod præceptum inſtructivum, vel lenitivum det reſponſum, nec ullum ſignum præbeat evidens præſentiæ diabolicæ, ſunt effectus humorum matricalium.

Eadem ratione humores melancholici dant cauſam apparentis vexationis; ſed hi cognoſcuntur tum per medicamenta, quæ comprimunt illos; ſicut etiam humores matricales: tum per patientis complexionem, ac Medici judicium, qui unà cum Exorciſta poterit ſolvere difficultatem, ac ſalutaria ægroto adhibere pharmaca, ille corporalia, iſte ſpiritualia.

89 *Corda non ingrediatur aliquando in corpora infantium*

In puerulos verò, & infantes, qui adhuc uſus rationis ſunt expertes, ac ſub cura parentum vitam degunt, dæmon ingreditur ut plurimùm ob eorum parentum, vel curam habentium negligentiam in eos commendando divinæ protectioni, ſignando ſigno crucis, rebus ſacris muniendo, angelicæ cuſtodiæ conſignando, & confidendo in Deum, quòd ob ſuam infinitam bonitatem, ac liberalitatem ab omni maleficio, ac dæmoniaca infeſtatione, & à cunctis periculis illos ſit ſervaturus. Quod rectè docet Auguſtinus *ſerm. 2. Dom. 23. poſt Trinitatem. Mox*, ait, *ut homo ſæculo naſcitur, & vitam plenam miſeriæ velut propheta futuri laboris ſui præconio lacrymoſæ vocis ingreditur, etiamſi nondum in animo ſuo, in animo tamen parentum ſuorum, vel quorumlibet hominum, in quorum manibus nutrienda ejus infirmitas jacet, tentari jam poteſt, & diaboli circumventionibus rapi, aut per ligaturas execrabilium remediorum: aut per ſacrilega ſacra gentium: aut ſi fortè mors urget, negligentia renuntiationis in Baptiſmo ſalutari; & ut brevi complectar, tentatur illa ætas, cùm à ſuis in mundo diligitur, & in Chriſto negligitur.*

QUÆSTIO V.

Quomodo dæmones exiſtant in corpore humano.

90 *Dæmones aliquando plures, aliquando unus exiſtunt in corpore humano.*

EXiſtentia talis eſt, ut aliquando unus, aliquando plures ſint in uno corpore. Nam in nocendo homini gaudent ſocietate. Undè aliquando integra legio, quæ 6666. ideſt, ſex millibus, ſexcentis, ac ſexaginta ſex dæmonibus conſtans in uno

Digitized by Google

corpore reperitur: ut probatur ex dæmoniaco Lucę 8. & dicto Chriſti aſſerentis Lucæ 11. immundum ſpiritum ſuis ſedibus expulſum ſeptem alios ſpiritus nequiores ſe, per quos multitudo dæmonum intelligitur aſſumere, atque in domum reverti, ex qua exierat. Hi autem ſpiritus non inſunt, ut accidentia ſuis ſubjectis: nam ſunt ſubſtantiæ perfectę. Nec ut partes ſuis totis, & compoſitis: quia partes corporis, aut animæ non ſunt; ut bene docet etiam Toſtat. *in c. 8. Matthæi q.* 113. *ad* 1. Non enim ex dæmone, & corpore fit unum per ſe, ſicut ex materia, & forma. Nec utriuſque nec alterius ſupplere poſſunt vices, ſi idem homo vivus perſeveret. Neque totum quoddam, & abſolutum in aliquo ſuppoſito referre queunt concurrentibus duabus perfectis naturis in unam hypoſtaſim: hoc enim ſoli Chriſto Domino convenit; ſed inſunt ut motores rebus motis: nam corpora movent; ſed ita ut nullum iſtis dent novum eſſe; nec propriè unum quid cum obſeſſis conſtituunt. Et licèt in corpore ſimul ſint cùm Anima; non tamen eodem modo exiſtunt in illo: Nam anima eſt per modum informantis: Dæmon verò per modum aſſiſtentis, vel poſſidentis, ſicut motor in mobili. Anima ſimul cùm corpore, in corpore, & in eſſentia corporis, ut eſſentia, eſt: Dæmon ſimul cùm corpore, & in corpore; ſed non in eſſentia corporis, ut eſſentia, eſt, ut teſtatur Abulenſis *loc. cit. ad* 2.

Quomodo inſint corpori humano.

Joſeph Angles in 2. diſt. 8. q. 2. diffic. 3. & 4.

91 Sic dæmones exiſtentes in corpore aliquando totum corpus hominis occupant: Aliquando membrum aliquod, caput, brachia, tibia, pectus, & hujuſmodi partes ſingulares, in quibus ſuas ſedes ponunt: Aliquando in ſumma, & imperceptibili hominis particula, in qua latent; cùm ſint ſpiritus corporis expertes; nec tamen ita inſunt in illis, ut ſemper in eadem parte permaneant: cùm ſæpè mutent ſtationes, & nunc plures poſſideant, nunc pauciores, ut ſuo damno probant in dies maleficiati, & à dæmone poſseſſi: Aliquando ad tempus deſerunt, ſed poſteà redeunt: Ita docet Petrus Thyreus, & Sanchez. Et licèt ſint in corpore, & poſſint eſſe in quacumque parte corporis; non tamen poſsunt eſse intra animam, nec ei illabi, quod ſolius eſt Factoris, ut docet Auguſt. *lib. de Eccleſiaſt. dogmatib. cap.* 81. *tom.* 3. *Dæmones*, inquit, *per energicam operationem non credimus ſubſtantialiter illabi animæ; ſed applicatione, & oppreſſione uniri: Illabi autem menti illi ſoli poſſibile eſt, qui eam creavit, qui natura ſubſiſtens incorporeus, capax eſt ſuæ facturę*. Idem pluribus probat Toſtatus *loco cit. ad* 3.

In qua parte corporis reſideant.

Lib. de dæmoniacis c. 8.

Lib. 2. in præcept. Decal. cap. 42. num 7. *Nō poſſunt illabi animæ.*

QUÆSTIO VI.

Quid Dæmones operentur in corpore, quod poſſident?

92 OMiſſis, quæ dæmones in ſenſibus tum externis, tum internis extra corpus manentes operantur, de quibus ſupra breviter *n. 72. & ſeq.* Dico, eos intùs manentes operari: Primò ſenſibus internis illudendo, maximè imaginativæ, ac phantaſiæ, quam etſi novæ ſpeciei impreſſione immutare non poſſint, & per cōſequens efficere, ut qui numquam vidit colores externos, elegantiam tabellæ pictæ diſcernat: aut qui non audivit, judicet de muſicæ ſono; poſsunt tamen potentias illas decipere, & turbare, vel corpus formando phantaſticum, quod oculis obiiciant; Vel ſpecies eorum, quæ homo vidit aliquando, confundendo, & ex illa cognitione formando novas ſpecies eorum, quæ numquam vidit: Vel ſpiritus animales, qui interiorum ſenſuum functionibus peragendis inſerviunt, movendo: Vel in corpore concitando motiones, & affectiones varias: atque ita ex illis formationibus, concitationibus, commixtionibus, & agitationibus ſpecierum, aſsumptis etiam vaporibus inſtituto accommodatis, efficere, ut homo videat, aut ſe videre credat ea, quæ non ſunt nec viſa, nec audita umquam fuere: quod facit oſtendendo præſens, quod non eſt: aut aliter quàm eſt; aut abſcondendo, quod præſens eſt, ut docet Auguſt. *lib. de cura pro mortuis agen. c. 12. D. Bonav. in 2. diſt. 8. p. 2. ar. 1. q. 3.* & Toſtat. *in c. 8. Matthæi. q.* 116.

Dæmones in corpore exiſtentes ſenſibus internis illudunt.

Infra num. 596.

Ex

Ex quibus operationibus horrendę procedunt infirmitates: cùm omnes extraordinarii effectus, qui in energumenorum corpore conſtituuntur, & à dęmonibus cauſantur, huic perturbatæ potentiæ ab incredulis, qui poſſeſſiones reales negant, aſſignentur. Tam enim potens eſt in homine agitando, ut ejus effectus omnem naturæ virtutem prętergredi videantur. Inter plura exempla, quibus hæc veritas comprobari poſſet, unicum referam cujuſdam Paſqualini de Tondellis à Ceneta annos nati 40. Hic Anno 1649. Calendis Decembris Tarviſii ad me acceſſit, dicens, ſe multa extraordinaria contra ſuam voluntatem ſolitum eſſe operari, ac multa videre inſolita: pręcipue quòd ſæpius obſcura nox ſibi videbatur clara dies: idcircò media nocte è domo egreſſus per Civitatem huc illuc diſcurrebat. Cùm eſſet colonus, dum frumentum ſeminabat in agro, ſibi videbatur, manum plenam habere ſerpentibus, eoſque quaquaverſum proiicere, ac diſpergere. Dum Eccleſiam Cathedralem ingredi volebat, illa ſibi videbatur à ſummitate uſque ad ſolum totam plenam eſſe pulvere, ac plumis ita denſis, ut ipſius oculos replerent, quòd in Eccleſiam ingredi non poſſet. At quia in mente ſua cognoſcebat, hanc eſſe deceptionem, vim ſibi ipſi faciebat, ac ſe ſigno crucis ſignans, ipſo facto præſtigium evaneſcebat, & ipſe templum introibat. Cùm tranſiret ante quandam crucem grandē, quæ eſt ante januam Eccleſiæ S. Franciſci, illa crux ſibi videbatur eſſe ſuus currus, ex quo cùm decidere clavus videretur, ipſe accepto malleo, vel lapide fortiter crucem percutiebat, putans clavum in ſuo curru infigere. Plura alia ſæpiùs videbat, puta unam rem pro alia; ita ut nunc hic, nunc illic ſe abſconderet; nunc fugeret ab hominum conſortio; nunc alia hujuſmodi perageret, pro quibus ab omnibus ut ſtultus putabatur. Quæ prædicta, ſicut & alia mihi enarravit etiam ipſius uxor, dicens hæc illi ſexdecim annis continuis eveniſſe. Quibus à me auditis experiri volui, an præſtigia hujuſmodi fierent à dæmone extrinſecùs manente, vel intrinſecùs eum poſſidente. Sic dęmoni juſſi in nomine Jeſu, quòd ſi in corpore illius exiſteret, ſe manifeſtaret. Et ecce ſtatim præſtigiator antiquus ſeipſum propalavit, hominem torquendo, ac conſternatum agitando; ſed ſtatim dæmoni juſſi, ut ceſſaret à vexatione, nec illi ullum afferret nocumentum. Poſteà inſtruxi hominem in fide, ac confidentia in Deum collocanda, ac poteſtate à Deo, & ab Eccleſia ad dęmones expellendos mihi tradita, cumque admonui, ut interim per orationem ſe diſponeret, ac poſt aliquot horas rediret. Sic tempore debito regreſſus præſentibus RR. PP. Antonio à Cadoro Guardiano illius Conventus, Bernardo Veneto Vicario, & Ægidio à Melo Sacræ Theologiæ Lectore, Concionatore Eccleſiæ Cathedralis. & Conſultore generali S. Officii Tarviſii, quibus Paſqualinus pręfatus omnia ſupra dicta enarraverat, iterùm obſeſſo inſtructo, & excitato ad actus confidentiæ in Deum, ac deteſtationis in dęmonem eliciendos, cępi dæmonem acriter objurgare, qui per obſeſſum pugnis me impetere minabatur; numquam tamen me offendere potuit; ſed poſt aliquas breves vexationes, in terram colliſiones, ac volutationes, quibus exagitavit obſeſſum, ab illo per pręceptum à me factum in nomine Jeſu exire coactus eſt. Sic homo ille totus hilaris Deo gratias agens pro ſua liberatione, ad ſuam patriam remeavit.

93 *Ex illuſionibus procedunt infirmitates, & effectus extraordinarii. Exemplum ab Auctore relatum.*

§. I.

SEcundò humores movet, ac perturbat; Excitat enim atram bilem, quam adauget admotis cauſis opportunis, vel detento ipſo humore, nè expurgetur; fuligines in cerebrum, & internos ſenſuum meatus propellit; noxia excrementa coacervat ad juncturas; ſpirituoſam ex ipſo ſanguine ſubſtantiam expurgat à craſſitie materię, & ea inficit ſpiritus vitales, atque diverſas infert noxas: Undè Codroncus Medicus timoratus, & doctus *lib. 3. c. 2. de morbis veneficis*: *Si aliquem*, ait, *melancholię morbo dęmon afficere velit, melancholicum ſuccum auget; vel jam genitum, aut auctum commovet in cerebrum, atque in internorum ſenſuum ſedes vapores atros*

94 *Dæmon in corpore excitat humores.*

deſert. Quòd ſi apoplexiam, catochum, & alios ſimiles affectus excitare ſtatuerit, craſſos ſuccos ad cerebrum deſert, quibus venas cerebri, vel ejus ventres, vel nervorum origines obſtruit. Si cæcitatem, excrementa ad oculos traducit: vel etiam humorem aqueum chryſtallinum oppoſitum agitat, vel craſſefacit, ut ſpiritus viſivi permeare non poſſint. Simili ratione ſurditatem infert, vel excrementa acervando: vel retinendo aerem congenitum, quominùs moveatur. Hæc Codroncus.

95 *Vires debilitat, diſſolvit, deſtruit.*

Vel hoc præſtat, virium, & potentiarum debilitatione, diſſolutione, & deſtructione. Nam ſi integræ, & ſuis locis conſtitutæ ſua exequuntur munia, non dubium eſt, quin ad illa præſtanda reddantur ineptæ, ſi debilitentur, diſſolvantur, aut deſtruantur: ut cùm cæcitatem vult inferre, nervos viſorios ita comprimit, quominùs ſpecies viſiva per eos recipiatur. Sic cum ſurditatem, nervum auditorium, quominùs ſuum valeat exequi munus. Comprobatur exemplo illius dæmoniaci, *quem*, ait Lucas *cap. 11. dæmonis operatione mutum fuiſſe*; Apud Mattheum *non ſolùm mutus, ſed & cæcus fuiſſe narratur*: ut docet Beda, ac Remigius, Theofilatus non ſolùm mutum, ſed ſurdum vocat. *Qui autem*, ait, *Domino oblatus fuit, & mutus erat lingua, & ſurdus auditu.*

§. II.

96 *Organa corrumpit.*

TErtiò nocet homini organa corrumpendo, quibus ſenſus ſunt alligati. Nam ſic eos vel hebetat, vel noxiè afficit. Cùm enim non poſſit corpus ritè operari, niſi illis mediantibus, tunc à dæmone eis corruptis, non ſolùm deſinunt ſuas exequi functiones; ſed omninò fatigantur, franguntur, langueſcunt, & pereunt.

Membra diſtrahit, vel contrahit.

Vel nocet contractione, & diſtractione membrorum, undè maximi excitantur dolores. Nam ſi parturientes tanta patiuntur, quid maleficiis affecti, cùm membra contrahantur, & diſtrahantur tàm atrociter, ut in equuleo torqueri videantur? Simili diabolica vexatione affecta erat mulier illa, *quæ*, ut ait Lucas *c. 13. annis 18. habebat ſpiritum infirmitatis, & erat inclinata, nec omninò poterat ſurſum reſpicere, quam* ait Chriſtus, *Sathanam alligaſſe*.

97 *Impellit in varia pericula.*

Quartò hominibus obſeſſis dæmon nocet impellendo eos in varia pericula, nunc in ignem, ut flammis conſummentur: nunc in aquam, ut ſuffocentur: nunc in præcipitia, ut collidantur, aut aliàs miſerè pereant; cujus impulſionis Marci 9. luculentum habemus exemplum in illo dæmoniaco, qui ad hujuſmodi mala incurrenda à dæmone impellebatur, qui à Chriſto fuit à dæmoniaca tyrannide liberatus.

Mortem ipſam infert.

Tandem ſæpè mortem ipſam variè infert: Nam, ut benè etiam docet Toſtatus *cap. 8. in Matthæum qu. 120. Dæmones plurimos homines occidunt; nec longa mora opus eſt ad hoc, quia ſubitò poterunt multos occidere*; ſic fuit de dæmone, qui occidit ſeptem viros Saræ, Tobiæ 3. ſic etiam dæmones occiderunt una hora in Ægypto omnia primogenita hominum, & pecorum: Exod. 12. fuerunt autem dæmones, qui hoc fecerunt. Pſalm. 77 ſcilicet, *Miſit in eos iram indignationis ſuæ, &c. immiſſiones per Angelos malos.* Quando enim permittuntur à Deo occidere, occidunt. Hæ ergo, & aliæ ſimiles ſunt operationes dæmonum malignæ, quibus homines intrinſecè vexare conſueſcunt.

§. III.

98 *Prædicta mala Pſſunt fieri à dæmonibus extra corpora manentibus.*

HArum autem operationum nonnullæ à dæmone, ſivè intra corpus, ſivè extra corpus exiſtente exerceri valent. Poteſt enim extra manens ſic torquere arrepetitios (dummodo ſint intra ſpheram activitatis ſuæ) eos cogendo cadere in ignem, vel aquam; ſicut illum, de quo Matthæi 17. & Marci 9. Movere ex impetu ad diſcurrendum huc, illucque ut dicitur de quodam arreptitio Luc. 8. qui ruptis vinculis agebatur à dæmonio in deſertum: Inducere, ut ſe torqueant, ut ille, qui ſe concidebat lapidibus Marci 5. Aliaque hujuſmodi opera in eis exercere, ſicut

Actuum

Digitized by Google

Actuum 19. de arreptitio, qui invaluit contra duos, ita ut nudi, & vulnerati fugerent de manibus ejus. Quæ omnia poſſunt fieri à dæmone extra corpus manente per ſolam applicationem virtutis motivæ ad impellendum; licèt meliùs fiant exiſtente dæmone intra corpus: quia meliùs poteſt ſibi coaptare illud ad movendum, quàm ſi extra manſerit: ut latè docet Toſtatus *in c. 8. Matthæi qu. 113.* ſicut prædictis Energumenis, actualiter dæmone exiſtente intra corpus, omnia prædicta eveniſſe, credendum eſt.

Aliæ verò ſunt operationes, ad quas regulariter dæmon eſt intra corpus, ut 99
per os Energumeni perfectè loqui. Multa enim arreptitii loquuntur, quæ, conſtat, eos non dicere, ſed dæmones per illos: cùm ſæpè ipſi non ſe intelligant. Ad hoc autem neceſſe eſt, ait Toſtatus *loco citato*, dæmonem eſſe in corpore: quia locutio fit per motum organorum interiorum, quæ à dæmone moventur prout eſt in corpore.

Quædam operationes fiunt à dæmonibus nonniſi intra corpora exiſtentibus, ut perfectè loqui.

§. IV.

SED non ſolùm regulariter, quando per homines loquuntur dæmones, ſunt in 100
corpore; ſed etiam ſæpiùs, quamvis non loquantur. Nonne *Jeſus*, Lucæ 11. *erat eiiciens dæmonium, & illud erat mutum?* Ad quid enim Chriſtus, cùm aliquem ſanabat arreptitium, de corpore exire dæmoni præcepiſſet, niſi in corpore fuiſſet? Hunc namque modum loquendi: *Exi ab homine ſpiritus immunde*, non ad operationem tantum; ſed ad perſonam dæmonis in corpore exiſtentis, & operantis dirigi planè conſtat. Quarum locutionum formulæ extant Matthæi 8. Marci 5. Lucæ 8. Undè non ſolùm verum eſt de ſpiritibus loquentibus, ut dicitur Marci 1. & Lucæ 4 ſcilicet, *Exibant dæmonia à multis clamantia, & dicentia: Tu es filius Dei*, & Actuum 16. dixit Paulus ſpiritui: *Præcipio tibi in nomine Jeſu exire ab ea*, & dicitur, quòd *exiit eadem hora*. Sed etiam de ſpiritibus non loquentibus: ſic patet Marci 9. de illo dæmone, qui allidebat puerum, & cogebat ſpumare, & proiiciebat in ignem, & in aquam, & tamen non loquebatur; quia erat ſpiritus mutus, & ſurdus, ſicut Chriſtus dixit illi: *Exi ab eo, & ampliùs nè introeas in eum.* Poteratnè clariùs Chriſtus explicare, ac demonſtrare, dæmonem eſſe in corpore ſecundùm ſuam ſubſtantiam, & exiſtentiam? Si enim tantùm in corpore ſuam habuiſſet operationem, ut dicunt quidam, cùm poſſit operari in corpore etiam manendo extra corpus, Chriſtus tantummodo præcepiſſet dæmoni, nè ampliùs noceret homini; nec uſus fuiſſet illo verbo: *Exi ab homine, nec introeas*: quæ verba ex vi propria reſpiciunt dæmonis ſubſtantiam, & exiſtentiam, & non putam operationem: cùm dæmon poſſit manere in corpore definitivè, & nullam ſenſibilem efficere operationem. Sic generaliter quandocumque agitur de ſanatione arreptitiorum dicitur, quòd eiiciuntur dæmonia, ut habetur Matt. 10. *Dedit Diſcipulis ſuis poteſtatem ſpirituum immundorum, ut eiicerent illos*; qui neutiquam eiici dicerentur, niſi priùs intra corpus exiſtentiam haberent. Quam veritatem docet Toſtatus *q. 113. in c. 8. Matthæi*, Scotus *in 2. d. 2. q. 5. & 6.* Joſeph Angles *ibi qu. 3. diffic. 2.* cum tota Scotiſtarum Schola. Hæc de dæmone. Qui majora videre cupit, legat Delrium *lib. 2. Diſquiſ. Mag. per totum*, Theologos *in 2. ubi de Angelis*, Pelbartum *tom 2. Roſarii. ver. Dæmon.* Malleum Maleficarum, Anan. *de natura dæmonum*, Compendium Malef. Guaccii, ac cæteros ſupra in hoc articulo allegatos.

Dæmones ſæpiſſimè ſunt in corpore, etiamſi non loquantur.

Conſtat ex variis locis Evangelii.

ARTICULUS II.

De Maleficis, ut cauſa Maleficiorum.

CErtiſſimum eſt apud omnes, qui de maleficiis pertractarunt, ut maleficium 111
aliquod perficiatur, præter divinam permiſſionem, de qua infrà *art. 4.* & dia-

Ad maleficium requiritur libe.

 boli

Digitized by Google

..ra hominis in maleficium conſentientis voluntas.

boli operationem, de qua ſupra, requiri liberam hominis ex malitia in illud conſentientis voluntatem, ſine qua opus malum etiam à Deo permiſſum, & à dæmone conſummatum maleficium dici non poteſt. Ex quo tentationes, morbi, calamitates, cæteraque mala, quibus dæmon per ſeipſum Sanctos inſequitur, ut S. Job, S. Antonium, & alios, ſicut & tormenta, ac punitiones, quibus aliquando in hac vita aliqui peccatores iniqui torquentur, ut Saul, & nonnulli tyranni, non maleficia, ſed opera diabolica vocitantur, & Sancti, & homines illi iniqui iis affecti, haud maleficiati, ſed vexati dicuntur: nam licèt omnes maleficiati ſint vexati à dæmone; non tamen omnes vexati à dæmone ſunt maleficiati. Quare ad perfectionem operis malefici non ſufficit, dæmonem id malum efficere; ſed neceſſe eſt, hominem maleficum libero arbitrio, & malitioſo conſenſu, & voluntate determinata ad illud concurrere; ut ex operatione diabolica, & humana cooperatione ejus conſurgat integritas, ut teſtatur Delrius *Diſquiſ. Magic. lib. 3. par. 1. q. 1.* Binſfeldius *tract. de Confeſſ. malefic. prælud. 1. 2. & 3.* & communiter omnes, qui de maleficiis tractant.

§. I.

112 *Maleficorum varia nomina.*

HI autem Malefici à Doctoribus, qui de maleficiis tractant, variis nominibus inſigniuntur, prout ſunt varia eorum ſtudia, in hoc tamen uno omnes convenientes, quòd maleficiis exercendis, quibus ope dæmonum aliis damnum paratur, operam navant.

Magi vocantur ob abſtruſam rerum naturalium, & effectuum mirabilium notitiam, quam præſeferunt, Venefici: quia veneno homines, & animalia inficere, & interficere conſueverunt. Incantatores: quia verbis, & carmininibus opera magica perficiunt. Sortilegi ob ſortilegium, quod univerſaliter acceptum omnes diabolicas artes complectitur. Sortiarii ob ſortes immiſſas in creaturas. Sagæ à ſatis agendo, aut ſagiendo: quia in officio ſatis, & nimis agunt, nimiaque ſcire deſiderant. Striges ab ave Poetarum fabuloſa, quæ nocturno tempore infantes necare, & rapere, eorumque ſanguinem ſugere, & abſorbere dicitur. Lamiæ à beſtia monſtruoſa, quæ fætus dilaniare creditur. Pharmaceutriæ à Virgilio: quia pharmaca ſivè noxia, ſivè proficua ſanis, vel ægrotis propinare ſolent. Et communiori vocabulo Malefici à maleſaciendo: eò quòd ſtudio, operatione, & conatu malis inferendis inſudant; nec aliud magis avent, quàm impellente, & operante dæmone maleficiis non ſolùm homines, ſed & alias creaturas, quæ ad homines ſpectant, inficere, ac divexare, ut habetur *26. qu. 5. can. Nec mirum. & L. Nemo. C. de malef. & mathemat.* & ita eos communiter appellat vulgus.

QUÆSTIO I.

Quibus modis Malefici concinnent ſua maleficia.

103 *Per maleficium ſomniferum quid operentur Malefici.*

REſpondetur, Maleficos variis modis, operante dæmone, ſua maleficia concinnare: quæ omnia ad triplex maleficii genus revocari poſſunt, nempè ad Somniferum, Amatorium, & Hoſtile.

Somnifero maleficio hominibus damnum inferunt Malefici, dum eos potione aliqua, vel malo carmine, aut certis ritibus ſoporant, ut intereà eis venenum infundant; vel infantulos rapiant, aut necent, vel furtim quid ſubtrahant; vel ſtupro, adulteriove aliquam mulierem contaminent. Quod faciunt interdum Malefici, & fieri poteſt naturalibus ſoporiferis venenis. De his plurima exempla congerunt Binsfeldius *de Confeſſionibus malefic. p. 1. concluſ. 5* Remigius *lib. 2. cap. 4. dæmonol.* Delrius *lib. 3. par. 1. Diſquiſ. magic. q. 2.* & patet exemplo, quod narratur *in vita D. Bernardi lib. 2. c. 6.* nam ibi tot annis adjacentem maritum incubus

uxoris

uxoris fefellit, quod eo dormiente factum oportuit. Simile mihi enarravit anno Domini 1649. quædam vidua, quæ viginti, & ampliùs annis à dęmone incubo vexata erat; qui ſingulis noctibus cum ea carnaliter, ac ſi maritus ejus eſſet, commiſcebatur, loquebatur, ac familiariter converſabatur; immò, ut ipſa dixit, noctu in cameram quandoque introducebat Magos, ac Maleficos, qui eam comprimebant: & dum maritus adhuc viveret, & cum ea in eodem lecto decumberet, eo dormiente dæmon incubus forma viri aſſumpta illam cujuslibet generis ſpurcitiis carnalibus fędabat; quod non ita facilè dæmon aſſecutus fuiſſet, niſi priùs illius maritum ſomnifero maleficio ſoporaſſet.

§. I.

Maleficio amatorio homines affici dicuntur, dum dęmone ſuis maleficis philtris, & poculis amatoriis operante, ad impurum amorem tam validè flectuntur, ut non amare, ſed furere videantur. Quod dęmonem perficere poſſe, divinæ teſtantur ſcripturæ. Oſeæ 4. Hoſtis humani generis vocatur *ſpiritus fornicationis*: quia poteſt incendere hominem ad libidinem, non tamen cogere niſi volentem, ut explicat Caſſianus *Collat.7.c.3*. Nahum 3. *Propter multitudinem fornicationum meretricis ſpecioſę, & gratę, & habentis maleficia.* Quod de maleficiis amatoriis rectè interpretatus eſt Franciſcus Ribera. Ferè ſimilia verba ſunt apud Baruch *in epiſtola Jeremiæ 8. verſ.42.* 104 *Maleficium amatorium quid per. tur in hominibus.*

Idem Patres aſſeverant, S.Irenæus *lib.1.c.9.* S.Greg. Nazianzenus *orat.29. in laudem Cypriani*, S.Gregorius Roman. *lib.1. Dialogorum c.4.* S.Epiphanius *lib.1.tom.2. contra hæreſ. Ebionatar.* Arnobius *lib.1. contra Gentes*, & S.Hieronymus *lib.3. Comment. in epiſt ad Epheſ.c.6.* qui docet, aliquos eſſe dęmones amoribus, & amatoriis canticis ſervientes.

Theologi uno ore talem admittunt poteſtatem, S.Thom. D.Bonav. Petrus de Palude *in 4. ſent. diſt.34.* Alphonſus à Caſtro *lib.2. de juſta hęretic. punit. c.15.* Michael Medina *lib.2. de recta fide in Deum c.7.* & moderni omnes ſequuntur.

Idipſum confirmant leges, quæ ſub gravioribus pęnis pocula amatoria vetant, *l. Conſtantiniana. Eorum. C. de Maleficis, & Mathem. L.3. § Adjectio, ff. Ad legem Corneliam, de Sicariis, & L Si quis aliquid, §. Abortionis, aut poculum amatorium, ff. de pænis*. Quibus aſtipulantur omnes Juriſperiti. Idem teſtantur Philoſophi, Medici, ac Poetæ, quos omnes videre licet apud Delrium *Diſquiſit. Mag. lib.3. par.1. q.3.* ubi etiam explicat modum, quo hujuſmodi formantur maleficia, & effectus, quos dęmones in hominibus operantur, ad quem remitto Lectorem.

§. II.

Hoc unum non reticendum cenſeo: videlicet, quòd in iis operationibus magicis quantumvis efficacibus, numquã voluntas, ſeu liberum arbitrium poteſt cogi. Nam etſi diabolus poſſit movere corpus, turbare phantaſiam, & mediis ſenſibus internis, & externis in intellectum cogitationes excitare; tamen non ſic movere voluntatem poteſt, ut in ſuo actu cogatur: quia implicat contradictionem, illam eſſe liberam, & tamen quoad actum ſuum interiorem cogi, ut eruditè docet D. Bonaventura *in 2. diſt.25. p.2. q.5.* & ſuſtinent communiter Theologi. Si quid enim vult, ex hoc, quòd libera eſt, liberè vult: & ſi aliquid vult, voluntariè vult. Si autem cogeretur, aliquid ſerviliter vellet, & invitè vellet, & ſic ſimul, & ſemel actum haberet liberum, & ſervilem; voluntarium, & involuntarium, quod eſt impoſſibile. Ideò totum, quod facit veterator ille, eſt, liberum arbitrium allicere, & libidinis pabulum miniſtrare per concupiſcentiæ motus, & cogitationes intrinſecùs commotas, & excitatas. 105 *Per maleficium amatorium non poteſt cogi voluntas ad amandum.*

Unde

Unde ſi quis per maleficium amoris inductus moveatur ad aliquam mulierem concupiſcendam, eamque in ſponſam ducendam, matrimonium tenet, nec poteſt dirimi: quia licèt ibi fuerit inductio; non tamen ibi fuit coactio: Actus enim voluntatis, quo præſtitit conſenſum, fuit liber, quod ſufficit ad validitatem contractus.

§. III.

206 *Maleficium hoſtile quæ damna homini inferat.*

HOſtili maleficio quot modis, putas, ſævit in homines furens eorum inimicus, qui nomine *Abaddon* Hebraicè vocatus, Græcè *Apollyon*, Latinè *Exterminans dicitur*; & re, & facto talem ſe exhibere deſiderat, generalia in bonis animæ, & corporis, & fortunæ exterminia inducendo, hoſtilibus maleficiis, aut damnum inferentibus, aut aptis inferre, aut ideò adhibitis, ut inferatur: dum actu, potentia, & intentione hominem à facie terræ exterminare, ſeu ut explicat S. Antonius à Padua *ſerm. 24. extra terminos vitæ æternæ ponere* conatur: quod præſtat multipliciter.

Nocet Animæ. Primò enim dæmones animam maleficiis aggrediuntur, dum errorem in intellectum, in voluntatem odium, in memoriam oblivionem inducunt; ut docet Toſtatus *in c. 8.* Matthæi *q. 121. Dæmones*, ait, *ſunt valdè invidi, & ſummè deſiderant nocere homini; ideò ex invidia tentant eum inducere in peccatum, ne aſſequatur beatitudinem*; quod intellige, tentant, ſive per ſeipſos, ſive per Maleficos.

Suarez lib. 8. de Angelis c. 20. num. 8.

Corporis damna infert. Secundò *ſi non poſſunt animæ nocere, ſaltem tentant damna corpori inferre*, ut proſequitur Toſtatus; quod ut plurimùm exequuntur per ſuos Symmiſtas, nempè per Maleficos, qui hominibus nocent, nunc devovendo, id eſt dæmonem in brutorum, vel hominum corpora ſola imprecatione immittendo, ut pluribus exemplis Remigius *lib. 2. c. 9. & 10. dæmonolatriæ* confirmat. Nunc viros, ac mulieres malè afficiendo: Et hos quidem genitalium languedine, retractione, abſconſione, ſubtractione, caſtratione, ſeminis exſiccatione, infrigidatione, & ſpirituum vitalium ad membra generationis prohibitione: Illas verò muliebrium locorum arctatione, obſeratione, dilatatione, matricis indignatione, & concubitus horrore: Utroſque impotentia coeundi, odio reciproco, impedimento contactus, cohærentia mutua canum more, variiſque modis. De quibus Paludanus *in 4. diſt. 34. q. 2. art. 3.* Petrus Gregorius *in Syntaxi Artis mirabilis tom. 1. lib. 7. c. 7.* Auctores Mallei Malefic. *p. 1. q. 8.* Binsfeldius *tract. de Confeſſionibus malefic. par. 1. qu. concluſ. 6.* & communiter Theologi *in 4. diſt. 34.* Canoniſtæ *in tit. de frigidis, & malefic. & diſt. in. 33. q. 1. c. ſi per ſortiarias.*

Varia in uſu matrimonii.

§. IV.

207 *Mulieribus prægnantibus.*

INſuper dæmonum ope Malefici, ac Striges mulieribus uterum gerentibus abortus, vel vehementiſſimos partus dolores mittunt: ut habetur *L. ſi quis aliquid, §. qui abortionis, ff. de pænis, & L. prægnantem, eodem ff.* Aliquando lac mulierum ita deſiccant, ut etiamſi maturos edant partus, tamen illo ſemper carent. Quod etiam operantur in fæmellis animalium; ut exemplis confirmat Paulus Grillandus *tract. de Sortilegiis q. 6.* Tandem miſeros homines variis ægritudinibus vexant, dolore capitis, dentium, pectoris, ſtomachi, ventris, renum, membrorum debilitatione, nervorum attractione, carnis tumefactione, hydropiſi, paralyſi, ipſaque morte, ut ſupra proſecuti ſumus *nu. 92. & ſequentibus.* Maximè autem, ac ſæpiùs nocent infantibus; quia hoc ſecuriùs præſtant, cum illi eos de offenſa, & delicto accuſare non valeant. Hos autem nunc faſcinatione, nunc ſtrigatione è medio tollere conantur, ut teſtantur Delrius *Diſquiſit. Magic. lib. 3. q. 4. ſect. 1.* ac Bartholomæus Spineus Magiſter Sacri Palatii *q. 8. de Strigibus.*

Tertiò

Digitized by Google

§. V.

TErtiò Malefici poſt perturbatas animas, & læſa corpora in bona fortunæ graſſantur præcipuè per incendia, quæ excitant in domibus deponendo gladium, haſtam, ſcipionem, linteolum, quo involutæ ſunt minutiæ quædam inſtar teni diſſecti, aliaque id generis ignis, & caloris expertia; ex quibus poſteà flamma prorumpens inextinguibilis citò ædes abſumit, quoquid domeſtici in contrarium nitantur: ut certiſſimo exemplo cujuſdam Janæ Nigræ Armacurianæ confirmat Remigius *lib. 2. cap. 13. dæmon.* Vel iidem à dæmone ollam plenam ignitis carbonibus accipientes, eam in domos, pagos, & oppida invertunt, ut brevi tempore conſumantur (Sicut Oppido Schiltaco in Helvetia intra horam igne conſumpto accidit) ut referunt Eraſmus *in Epiſtolis*, & Lycoſthenes *in prodigiis*. Ex incendiis colligere licet, quid poſſint in tempeſtatibus, grandinibus, nebulis, pruinis, aquarum diluviis, inundationibus, ſubmerſionibus, bruchis, vermibus, peſte, fame, aliiſque publicis calamitatibus excitandis, quorum omnium exemplis abundant omnes Auctores, qui de Maleficis, ac maleficiis tractant. Rationem reddit Toſt. *in c. 8. Matt. q. 126 Tanto*, ait, *ardore dæmones hominibus nocere deſiderant, quòd ſi non poſſunt nocere eis in ſeipſis, ſaltem volunt nocere in quibuſcumque rebus eorum.*

108 *In Bonis fortunæ.*

Petrus Binſ. de Conf. Malefic.

§. VI.

PRædicta omnia Magorum, ac Maleficorum deteſtanda crimina complectitur, deteſtatur, ac pænis debitis expiari jubet Innocentius VIII. Bulla ſequenti, quæ meritò hìc eſt deſcribenda pro incredulis, qui hujuſmodi Maleficorum facinora intoleranda negant.

109 *Crimina Magorum puniri jubet Innocentius VIII.*

Sanè nuper, inquit, *ad noſtrum non ſine ingenti moleſtia pervenit auditum, quòd in nonnullis partibus Alemaniæ ſuperioris, nec non in Moguntinen. Colonienſ. Treviren. Salzburg. & Bremen. Provinciis, Civitatibus, terris, locis, & diœceſibus complures utriuſque ſexus perſonæ propriæ ſalutis immemores, & à fide Catholica deviantes cum dæmonibus incubis, & ſuccubis, ac ſuis incantationibus, carminibus, & conjurationibus, aliiſque nefandis ſuperſtitionibus, & ſortilegiis, exceſſibus, criminibus, & delictis, mulierum partus, animalium fœtus, terræ fruges, vinearum uvas, & arborum fructus: nec non homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diverſorum generum animalia; vineas quoque pomeria, prata, paſcua, blada, frumenta, & alia terræ legumina perire, ſuffocari, & extingui facere, & procurare; ipſoſque homines, mulieres, jumenta, pecora, pecudes, & animalia diris tam intrinſecis, quàm extrinſecis doloribus, & tormentis afficere, & excruciare, ac eoſdem homines, ne gignere, & mulieres, ne concipere, viroſque ne uxoribus, & mulieres, ne viris actus conjugales reddere valeant, impedire: Fidem prætereà ipſam, quam in ſacri ſuſceptione Baptiſmi ſuſceperunt, ore ſacrilego abnegare: Aliaque quàm plurima nefanda, exceſſus, & crimina, inſtigante humani generis inimico, committere, & perpetrare non verentur, in animarum ſuarum periculum, Divinæ Majeſtatis offenſam, ac ſcandalum plurimorum, &c.* Poſteà hujuſmodi criminoſos debitas ſuis criminibus pænas ſolvere præcipit.

Quæ maleficia Malefici, ac Sagæ perficiunt dæmonis ope aliquando per ſeipſum operantis; Aliquando mediantibus rebus naturalibus. Cùm per ſeipſum operatur, tunc Exorciſta remediis ſpiritualibus, cùm patiens eſt benè diſpoſitus juxta regulas infra explicatas, poteſt tollere, ac deſtruere maleficium: At cùm in maleficio adhibita ſunt media naturalia, ſervanda ſunt, quæ traduntur articulo ſequenti.

ARTICULUS III.

De Rebus Naturalibus, ut ſunt cauſa maleficiorum.

110 *Dæmon in maleficiis utitur rebus naturalibus. Velut Cauſis naturalibus. Cauſis moralibus.*

QUamvis communis humani generis hoſtis ſæpè ſine rebus naturalibus hominés diverſimodè lædere conſueverit; illis tamen ſemper in maleficiis uti, quandocumque alicui malefaciendo operatur, incomperto eſt. Quas vult à Maleficis adhiberi, vel ut cauſas naturales: vel ut cauſas morales.

QVÆSTIO I.

Quænam ſint cauſæ naturales maleficiorum.

Cauſæ naturales vim habent nocendi à natura. Quibus dæmon utitur. Vel per motum localem.

REſp. cauſas naturales eſſe omnes illas, quæ nocendi vim à natura inditam habent, & naturaliter agunt in eum, cui vel ingeruntur interiùs: vel exteriùs applicantur. In confeſſo namque eſt, dæmonem non ſemper præſtigiosè ſed ſæpius verè, & realiter operari, præcipuè cum infirmitates, incendia, tempeſtates & id generis mala excitare deſiderat. Quod duobus modis facere conſuevit: Alteró per motum localem, quo inferiora corpora Angelis parent; ut docent D. Auguſtinus *lib. de Divinat. dæmon. c. 3. & 5. & lib. 3. de Trinit. c. 7. 8. & 9.* D. Thom Sotus, Victoria, Angelus, & alii relati à Delrio *lib. 2. Diſquiſ. Magic. q. 8.* Altero per alterationem, activa paſſivis applicando, qui modus ipſi facillimus eſt. Noſcit enim rerum omnium, quæ in mundo ſunt, vires, ſympathias, antipathias hominibus ignotas, ipſi notiſſimas; & ideò illa ſeligere ſolet, quæ optatum effectum producere poſſunt. Si perturbationes in animo ſunt excitandæ, & morbi in corpus immittendi, ſcit, quæ res naturalis phantaſmata commovere, turbare imaginationem, inſanias, & deliria cauſare valet: quæ humores vitioſos agitare, inquinare ſpiritus animales, detrudere nervos, & generare paralyſim, epilepſiam, febres phreneticas, cæteraſque infirmitates. Noſcit, quomodo aptè applicari debeant; cum optimè ſciat, quid uniuſcujuſque valetudini noxium, aut commodum ſit: quo loco, tempore, circunſtantiis debeant adhiberi: qua arte corporibus vel ſecundùm totam ſuam ſubſtantiam, vel ſecundum ipſarum partem ſpirituoſam, & maximè efficacem clam ingerendæ ſint: quænam morbum, & dolorem in aliqua corporis parte determinata aliis læſis, aliis illæſis excitent; cùm ſint multa venena, quæ à tota ſubſtantia habent facultatem lędendi aliquam partem, ut Medicis manifeſtum eſt. Noſcit denique ubinam locorum lateant illæ, quibus opus habet; & eas undecumque, & à quocumque vult, maxima facilitate, & celeritate aſportat, & applicat, earumque virtutem auget, ut earum auxilio illa peragere queat, quæ ſolius naturæ operatio numquam efficeret.

Vel per alterationem activa paſſivis applicando.

§. I.

111 *Dæmon utitur agentibus naturalibus, ut inſtrumentis.*

HOC autem Dæmon præſtat, agentia naturalia ſumendo ut inſtrumenta; ut docet D. Auguſt. *lib. de Geneſ. ad lit. c. 17.* Inſtrumenti verò conditio eſt, effectus non tantùm naturali ſuæ virtuti æquales, ſed longè excellentiores, & facultati agentis principalis à quo moventur reſpondentes producere. Unde ſicut ſecuris, quæ in ſe virtutem habet ſecandi dumtaxat, poteſt, quatenus inſtrumentum eſt periti fabri, à quo ſcitè movetur, ſtatuam elegantem, aut menſam artificioſam perficere: Et calor nativus, qui eſt in humano ſemine, quà calor eſt, poteſt calefacere, rarefacere, ſegregare, condenſare; ſed quà inſtrumentum eſt animæ, oſſa, nervos, & carnem generare poteſt, ita cauſæ naturales, quæ ſecundùm communem naturæ curſum natæ ſunt, aliquos particulares effectus producere poſſunt,

alios

Digitized by Google

alios edere ſuis viribus præſtantiores, ſi à dæmonibus applicentur, qui illis tanquam notis inſtrumentis utentes, quoad ſubſtantiam, modum, vel celeritatem admiranda operantur; ut benè docet Delrius *loco citato*.

Hæc tamen numquam naturæ cancellos effugiunt; aut excedunt cauſæ vim naturalem; ut benè docet D. Thomas 1. *par. q.* 110. *ar.* 7. *ad* 3. *& lib.* 3. *contra Gentes c.* 103. Inſunt enim revera hi effectus ipſis naturalibus agentibus eo modo applicatis, quibus dęmon applicando nihil confert præter conditionem, ſine qua effectus iſti non producerentur. Licèt namque vi rerum naturalium applicatarum utatur; operatur tamen potiſſimùm per modum artificioſum. Unde in iis admirandis productionibus nec ſola activitas rei naturalis ſecundùm ſe debet attendi, nec ſola quoque ſecundùm ſe dæmonis applicatio; ſed ambo ſimul, ideſt vis naturalis applicata à dęmone, ſecundùm quod cauſa inſtrumentalis iis operationibus eſt res applicata; Cauſa verò principalis ipſe dæmon applicans. Tunc enim naturaliter effectus producitur, cùm utriuſque cauſæ conjunctæ non ſuperant facultates. 112 *Res prædictæ non excedunt naturæ terminos: vel vim naturalem cauſæ.*

Quare dæmon illas omnes rerum proprietates, virtutes, & potentias naturales perſpectas habens, cùm vult mala inducere, ea jubet à maleficis adhiberi, quæ naturalem habent actionem in ordine ad effectus, quos producere intendunt; & ſic applicari venena ad interficiendum, herbas ad ſanandum, pulveres, & unctiones ad maleſaciendum. Quæ omnia à Dęmone jubente, & Malefico operante ritè compoſita, cauſæ verè reales, & phyſicæ illarum ægritudinem ſunt, & appellantur: eò quòd alicui paſſo applicata propriè phyſicè, & ex natura ſua habent vim attingendi effectum, quem producunt, videlicet cauſandi talem ægritudinem.

QUÆSTIO II.

Quænam ſint cauſæ morales maleficiorum?

RESpond. cauſas morales maleficiorum eſſe res illas, quæ virtutem non habent ex ſe producendi tales effectus, quales Dæmon, & Malefici intendunt; atque applicantur non ut cauſæ phyſicæ, & reales ægritudinum operatione malefica immiſſarum; ſed ut cauſę morales, vel ſaltem cauſæ, ſine quibus non, utpotè ſigna, & ſymbola externa, quibus poſitis Maleficus dæmonem invocat, & dæmon ad Malefici placitum operatur. Cùm enim dæmon in omnibus ſtudeat Deum æmulari, ſignis mirificè delectatur. 113 *Cauſæ morales ſunt res, quibus dęmon utitur ut ſignis.*

Deus propria ductus bonitate ſigna quædam ſacra, quæ ſacramenta vocamus, ad ſalutem humani generis inſtituere dignatus eſt, quæ ſecundùm Scotum *in* 4. *d.* 1. *q.* 4. ſunt veræ, & propriæ cauſę inſtrumentales morales gratię, non phyſicę; ideſt non ex ſua vi naturali; ſed ex virtute principalis agentis, ſeu ex divina inſtitutione. His verò ita aſſiſtit, ut quoties adminiſtrantur, toties gratiam dignè ſuſcipientibus infundant: illoſque ſpiritualibus donis ſanctificent juxtà propriam cujuſque inſtitutionem. Ita dęmon ejus ęmulus conjuratus pro ſua multiplici nequitia vult ad hominum exitium promovendum, ſalutemq; evertendam, ſenſibilia ſigna inſtituere, quibus ita ſemper aſſiſtit, ut quoties à Malefico adhibentur, niſi à Deo impediatur, peragat maleficium, de quo ambo ex pacto convenerunt. Solet enim cum illo pactum inire, ut quandiù ligatura, ver. gr. ſic annodata fuerit, vel quid tale defoſſum ſub limine, aut talis imago igni applicata, tamdiù talis perſona ſit maleficiata; aut qui tali porta domum intrabunt, vel exibunt, tali dolore corripiantur: non quòd illa vim habeant ex natura ſua, & per ſe producendi, & attingendi noxios illos effectus; ſed quòd ex pacto dęmonem ad illos producendos invitent, & diſponant, ut latè Delrius *Diſquiſ. Magic. lib.* 6. *cap.* 2. *ſect.* 1. *qu.* 3. innumeros cumulans Auctores.

Unde non ſunt ſigna certa, & infallibilia, qualia ſunt Sacramenta; ſed falſa, & deceptoria; quia dęmon invocatus non ſemper adeſt, & multoties Maleficum 114 *Signa maleficiorum ſunt falſa, & deceptoria.*

C. irri-

Digitized by Google

irridet, nec vult ad votum illum audire; vel quia non poteſt; vel quia non permittitur; vel quia ſic lubet.

Quæ dæmon vult apponi, ut per ea honoretur.

Illa tamen vult apponi, cùm aliquid ab eo ejus miniſter poſtulat, ut ſicut Deus in Sacramentis colitur, ita ipſe in maleficiis honoretur. Quod Auguſtinus *lib. de Civit. Dei cap.6.* aptè docet iis verbis: *Dæmones*, inquit, *illiciuntur per varia genera herbarum, lapidum, lignorum, animalium, carminum, rituum, non ut animalia cibis; ſed ut ſpiritus ſignis, inquantùm, ſcilicet hæc eis exhibentur in ſignum divini honoris, cujus ipſi ſunt cupidi.* Unde ad malefaciendum ſæpiùs non operantur etiam pluries invocati, niſi ſigna pacti ponantur, res nempè ſenſibiles, puta cortices, herbæ, plantæ, plumæ, oſſa, capilli, & id generis quiſquiliarum, ut hac ratione malefici ſuam exhibeant ſervitutem, debitumque teſtentur obſequium: ut docent Leonardus Leſſius *lib.2. de Juſt. & Jure, cap.44. de Magia, dub.6.* Delrius *loco citato.* Binsfel. *Comment. in C. de malef. & mathem.* Auctores Mallei, ac omnes, qui dè maleficiis tractant.

QUÆSTIO III.

An ſpectet ad Medicum, vel Exorciſtam judicare de rebus naturalibus in maleficiis adhibitis?

115 *Spectat ad Medicum judicare de rebus naturalibus naturaliter adhibitis.*

DIco 1. Quando res naturales adhibentur, ut cauſæ phyſicæ naturaliter operantes, ad Medicum ſpectat judicare de illis; ipſe enim qui de rerum naturalium proprietatibus, actionibus, vi, & efficacia unicuique ad ſuos proprios, & naturales effectus producendos à natura ingenita diſputat, ſententiam ferre debet, an naturalis virtus inſit (puta huic minerali, auripigmento, alumini, iis herbarum radicibus, foliis, capillamentis, iis avium roſtris, unguibus, plumis, iis animalium oſſibus, pellibus, inteſtinis, iis oleis, unguentis, pulveribus, quæ in lectis, culcitris, veſtimentis, aut domibus reperiuntur, eorum, qui maleficio ſunt affecti) naturaliter inducendi talem morbum, quo hic vir, aut mulier laborat. Et an vi operantis naturæ ſolida, puta acus, lapilli, oſſa ex eorum ore prodeuntia in corporibus generari, in ea immitti, in eis retineri, & ex eis egeri valeant. Hæc enim, & ſimilia, prout ſunt cauſæ naturales naturaliter applicatæ, & naturalem operantes effectum, ad Medici cognitionem pertinent, qui circa phyſicam eorum actionem tanquam de re arti medicæ ſubjecta determinat, quæ, qualis, & quanta naturaliter eſſe poſſit: Et ideò, cum talia reperiuntur, in quibus ſubeſt ſuſpicio maleficii, ipſi offerri debent, ut ex ſcientiæ Medicæ concluſionibus judicet, an à tali re naturali huic perſonæ, vel loco naturaliter applicata talis effectus, qualis videtur in infirmo, vi naturæ, & phyſica operatione oriri poſſit.

§. I.

116 *Medicus poteſt ſententiã ferre de maleficio negativè, & indirectè. Et quòdo.*

QUòd ſi rem hujuſmodi, quæ maleficii cauſa eſſe putatur, cenſeat ex artis Medicæ preſcripto non habere à natura virtutem inducendi hujuſmodi morbum, qualem maleficiatus patitur, tunc negativè fert ſententiam, & indirectè judicat eſſe maleficium. Cùm enim juxta ſcientiæ medicæ regulas directè declarat, ex hac herba, ver.gr. aliave ſimili re morbum hunc naturaliter non poſſe procedere, indirectè aſſerit, illum aliunde preternaturaliter provenire. Et cùm cauſam naturalem non habeat, habere preternaturalem, ſeu liberam, dæmonem nempè opus maleficum perficientem, eſt aſſerendum.

Dico

Digitized by Google

§. II.

DIco 2. Pari modo quando res naturales in maleficiis naturaliter, ac phyſicè ſunt applicatæ, ac naturalem operantur effectum (puta dolorem in ſtomacho, vel in capite, vel torſiones in toto corpore) ut cum à Maleficis dæmonis ope adhibita ſunt venena, aut venenatæ potiones propinatæ, vel id generis in corpore immiſſa; ſi infirmitates ab hujuſmodi cauſis productæ à perito Medico agnoſcantur, nec Dæmon ampliùs aſſiſtat, ſed ſponte, vel coactè per exorciſmos, ac præcepta eccleſiaſtica, vel alia remedia ſpiritualia, de quibus infra, ab ægroto totaliter receſſerit, quis non fateatur, poſſe peritum Medicum remediis naturalibus hujuſmodi curare morbos? Ratio eſt: quia quæ mediantibus cauſis naturalibus proveniunt, mediantibus contrariis ejuſdem ordinis tolli poſſunt. *Nihil enim eſt tam naturale, quàm eodem genere quicquam diſſolvi, quo colligatum eſſe reperitur. L. nihil. ff. de Reg. juris.* 117

Cum maleficia ſunt inducta per cauſas naturales naturaliter operantes, ſi dæmon nocere ceſſaverit, aliquando curari poſſunt à Medico.

Experientia hoc docet in dies in multis ægrotis, quorum ægritudines partim ſunt naturales, & partim tranſnaturales. Naturales prout proximè, & immediatè à cauſa proxima naturali, à rebus nempè naturalibus provenire dignoſcuntur: Tranſnaturales verò prout remotè, & mediatè à dæmone oriuntur, qui per ſe, vel per maleficos venena, vel alia hujuſmodi noxia interiùs, vel exteriùs adhibendo, varias in corpore excitat infirmitates, ad quas tollendas (præter exorciſmos, ac præcepta eccleſiaſtica, aliaq; id generis ſpiritualia à perito Exorciſta ad cauſã tranſnaturalem auferendam remedia adhibita) ægrotis quoque ad Medicos eſt confugiendum, qui ſuis pharmacis vitioſos compeſcere humores, cauſaſque morbi naturales auferre ſatagant, ut ſic faciliùs perfectam valeant conſequi ſanitatem.

Experientia conſtat.

Quare Exorciſtæ diligentiſſimè eſt obſervandum, ne feſtinanter, ac præcipitanter ſuo judicio, vel ipſorum afflictorum dictis acquieſcat, qui ne pecunias impendant in ſolvenda Medico mercede, libentiùs, ac faciliùs ad Exorciſtas confluunt, quos ſciunt, ſuum gratis præſtare, (vel ſaltem debere præſtare) auxilium. Sed circùmſpiciat cautè, ac prudenter ſingula perpendat, ac præter ſigna certa, & evidentia, vel ſaltem probabilia, de quibus infra *art.* 5. obſervet etiam cauſas ægritudinis naturales, de quibus compendioſè infra *nu.* 119. Quòd ſi fortaſsè morbum deprehendat ab aliqua hujuſmodi cauſarum provenire, ac omninò eſſe naturalem, vel per cauſas naturales à dæmone immiſſum, ſuadeat ægrotis, ad peritos Medicos ſuum habere recurſum; nec ullo modo ſe intromittere debet in medicinis corporalibus exhibendis: ut latè infra demonſtratur ubi *de Prudentia in erroribus cavendis num.* 206. *& ſequentibus.*

Non ſit præceps Exorciſta in iudicio ferendo de maleficio.

§. III.

SÆpè tamen ex accidenti, & adjunctis circumſtantiis contingere poteſt, quòd ars Medicorum non ſufficiat, puta ſi venenum fuerit validiſſimum, ita ut ſtatim totius corporis diſpoſitionem invaſerit: aut ſi nimis diù expectatum fuerit, antequam Medicorum cura ſit adhibita, juxta illud Ovidii *lib.* 1. *de remedio amoris.* 118

Principiis obſta, ſerò medicina paratur,
Cùm mala per longas invaluere moras.
Sed propera, nec te venturas differ in horas.

Aliquando contingit, etſi morbus ſit naturalis, quòd ars Medicorum non ſufficit eum tollere.

Aut ſi ſubjectum veneficiis infectum ita ſit debilis complexionis, quòd medicinas uſque ad debitam operationem retinere nequeat, ſecundùm illud ejuſdem Ovidii 1. *Pont.* 4.

Non eſt in Medico ſemper relevetur ut æger,
Interdum docta plus valet arte malum.

Atque hoc etiam perpendendum, quòd impii Malefici, & Sagæ frequenter venenis

Digitized by Google

nis à dęmone pręparatis, & porrectis utuntur, quæ ſine dubio efficacioris ſunt operationis, quàm ea, quæ pręparantur arte, & induſtria humana. Quæ venena ſolet dęmon non raró in congregatione, finita chorea, diſtribuere, ut ex multorum confeſſione didiciſſe fatętur Binsfeldius *Comment. in Titul. C. de Malef. & Mathem. qu. 6. concluſ. 2.*

§. IV.

119 *Quando res naturales adhibentur ut ſigna, Medicus non poteſt rectè iudicare de maleficiis. Cauſa ſanitatis, & ægritudinis naturalis quanam.*

DIco 3. Quando Res naturales in maleficiis adhibentur, ut cauſæ morales (ut plurimum evenit, quòd ſolus dęmon virtute ſua morbum operatur) ad Medicum non ſpectat de maleficiis judicare: Ratio eſt, quia malefici operis cognitio non eſt medicæ, ſed theologicæ ſcientię. Nam *Medicina*, ut deſcribitur ab Avicenna, & ſuſtinent cęteri Medici, *eſt ſcientia, qua humani corporis diſpoſitiones noſcuntur ex parte, unde ſanatur, vel à ſanitate removetur; ut habita conſervetur, & recuperetur amiſſa.*

Sanitatis verò, & ęgritudinis quatuor cauſas Medici aſſignant: Materiales, quæ ſunt ſubjectum tum propinquum, ut membrum, aut ſpiritum: tum longinquum, ut humores, & eis longinquiora, elementa. Efficientes, quę ſunt conſervantes, aut permutantes humani corporis diſpoſitionem: ut aerem, aquam, eſum, potum, evacuationem, retentionem, motum, quietem, ſomnum, vigiliam: & alterationes in diverſis anni temporibus, regionibus variis, artibus, & moribus, aliiſque rebus, quę humano corpori ſuperveniunt, atque ipſum tangunt, ſive ſint, ſive non ſint contra naturam. Formales, quę ſunt complexiones, & virtutes, quę poſt eas eveniunt, & compoſitiones. Finales denique ſunt operationes. Iis addunt cauſarum morbos facientium abolitionem à contrariis fieri: (quia contrariorum contraria ſunt medicamina, & pro diverſis morborum cauſis, eorum etiam medicationes ex rebus naturalibus, ſimplicibus, aut inter ſe compoſitis) puta mineralibus, herbis, radicibus, & corporibus ſolidis, liquatis, lixatis, & in maſſam, oleum, pinguedinem redactis ſumendas, & conficiendas variari debere.

120 *Medicus per ſe quid conſideret.*

Ex quibus colligitur, Medicos nihil aliud per ſe conſiderare pręter humanum corpus ex parte, unde ſanatur, vel à ſanitate removetur; Et hoc ſecundùm cauſas planè ſenſibiles, & corporeas, quas per medicationes ſimpliciter ſenſibiles, & corporeas tollere debent, & per conſequens, cùm de morborum cognitione agitur, illos nullam aliam cauſam cognoſcere poſſe pręter quatuor elementorum, humorum, partium ſimilium, & inſtrumentalium ſymmetriam, vel ametriam, ſęu moderationem, & immoderationem, quarum illa ſanitatis, hęc ægritudinis ſunt cauſæ intrinſecæ. Inſuper regimen in comeſtione, & potu; electionem aeris; evacuationem, & retentionem, motum, & quietem corporis; mutationes ętatum, regionum, cæteraque ex rebus externis extrinſecùs advenientia.

Non poteſt Medicus, ut Medicus eſt, directè cognoſcere maleficia.

Unde ſequitur, maleficiorum cognitionem ad eos pertinere non poſſe: quia maleficia cauſam habent intrinſecam, & extrinſecam tam procreantem, quàm ſanantem extra naturam corporum, nempè Dæmonem, & Veneficum, qui in cauſando ſunt inſenſibiles: eò quòd neuter per ſe quoad modum cadit ſub ſenſu, vel phantaſmate, ideòque illorum notitia per principia ſcientiæ medicinalis haberi non poteſt, quæ non fertur extra naturam corporum, totamque haurit à ſenſu, & phantaſmate cognitionem; morborumque cauſas exquirit à ſenſibilibus, non autem ab inſenſibilibus, quales ſunt dęmones: eò quòd à naturali philoſophia ſua fundamenta mutuatur.

§. V.

120 *Ad Medicos non ſpectat cu-*

DIco 4. Pariter aſſerendum eſt ad Medicos non ſpectare morbos maleficos curare, aut maleficia ſolvere: Ratio eſt, quia cùm ipſi nihil aliud norint, quàm

me-

medicamina apponere contraria, & ea juxta diverſas morborum cauſas variare, quæ à rebus ſenſibilibus, & corporalibus deſumunt (nempè ſanguinem emittendo, purgantia pharmaca adhibendo, victus rationem, vel alia hujus generis remedia aſſignando, penſatis priùs debitè cauſis tùm externis, tùm internis, quas à ſenſibilibus indagare conſueverunt) maleficia aliquo contrario medicamine ſenſibili curari non poſſunt: cùm enim juxta Ariſtotelis doctrinam 2. *Topic.* & 5. *Metaph. Contrariorum contrariæ ſint cauſæ*: abolitio cauſarum morbos facientium oportet fiat à contrariis: quia contrariorum contraria ſunt medicamina, & pro diverſis morborum cauſis eorum variantur medicationes; Ideò quanam ratione morbi malefici, cauſa dæmoniaca ſuppoſita, à Medicis ipſis poterit depelli? quænam ſanguinis emiſſio? quæ concoquentia, quæ purgantia pharmaca? quæ victus ratio; vel alia hujuſmodi remedia erunt dæmoniaco ejus morbo contraria: cùm dæmones ſint ſubſtantiæ: *Subſtantiæ autem nihil ſit contrarium*: ex Ariſtotele in *Poſtprædicam*? Nulla ergo proculdubio erit medicina, per quam tales morbi tranſnaturales à Medicis per res naturales auferri poſſint.

rare maleficia ut maleficia ſunt.

121

§. VI.

HAnc veritatem teſtantur Medici, quorum primus venit Joannes Fernelius vir ſanè doctiſſimus, qui ad mentem Codronchi tàm disertè, & luculenter egit de morbis veneficis, & eorum cauſis, differentiis, & effectibus, ut omnes antiquiores, & recentiores Medicos faciliimè ſuperaverit, & meritò à quolibet ſtudioſo, ac Chriſtiano ſcientiæ medicæ profeſſore ſit audiendus. Ille etenim has affectiones aptiſſimè traſnaturam nuncupat: eò quòd cauſam arti medicæ non obſequentem obtineant. 122

Hoc teſtantur Medici.

Hoc ipſum ſæpiſſimè idem Codroncus in medicina peritiſſimus docet, repetit, & inculcat in ſuis libris *de Veneficiis*, in quorum præfatione hoc omnibus notum eſſe voluit, cùm dixit: *Quid igitur mirum, ſi plerique doctiſſimi Medici veneficos morbos, cùm cauſam extrinſecam tùm procreantem, tùm ſanantem extra naturam corporum poſſideant, ignorare cogantur; nec ullam opportunam medicinam adhibere poſſint?* Hæc ille. & *lib. 4. cap. 2. Experimur*, ait, *remedia naturalia his morbis nihil prodeſſe, & Medicos fruſtra laborare in hujuſmodi affectibus curandis. Quamvis enim ipſi intemperies adimere, & obſtructiones aperire, noxios humores educere, & alia munia obire ſtudeant; dæmones tamen omnes Medicorum conatus irritos reddunt: cùm non ſinant medicamenta effectus ſuos ſortiri: vel morbos continuè foveant, & cauſas adaugeant*. Et poſtquam hujuſce veritatis rationem reddidit ex principiis medicinæ deſumptam, concludit dicens: *Quinimmò, ſi Medici rerum omnium naturalium eſſent gnari, ut Angeli, & dæmones, & adamuſſim mederentur; nihilominus maleficio affectos nequaquam per ſeipſos ſanitati reſtituere poſſent, niſi virtus ſuperior dæmonibus maleficium efficientibus à Deo ipſis Medicis impartita eſſet.*

Huic ſe ſubſcribit lubentiſſimè in hac parte alius Medicus Daniel Sennertus *lib. de morbis à veneficio inductis cap.* 10. ſcribens ſic: *Quibuſcumque remediis naturalibus in morbis à veneficio inductis nemo certè ſanitatem ſibi polliceri poteſt: quia diabolus non ſolùm diſpoſitionibus Medicis vulgò notis utitur, ſed & ignotas introducere poteſt. Et cùm Medico ignotum ſit, quibus modis diabolus ad nocendum uſus ſit, talia remedia aliquid juvare, morbum verò planè tollere non poſſunt.* Et ſi Medici non valent morbos maleficos curare, quomodo poterunt Exorciſtæ, qui per medicinas corporales illos auferre tentant, cùm ipſi ſcientiæ Medicæ ſint ignari?

Digitized by Google

§. VII.

123 *Res naturales etiam naturaliter applicatæ à Dæmone, ac Maleficis, durante dæmonis operatione, non ſunt de Medici conſideratione.*

DIco 5. Quamvis res naturales in maleficiis applicatæ, ut cauſæ phyſicæ, ac reales, ſuum naturalem producentes effectum, ſint de Medici conſideratione, & per conſequens earum actio naturalis, prout talis eſt, ab illo debeat cognoſci, & definiri: verùmtamen prout à dæmone, & malefico applicantur ex pacto ad morbum maleficum, aut quid ſimile cauſandum, non ſunt de Medici conſideratione; cùm ea, quæ dæmonis naturam, & operationem ſpectant, Theologo dijudicanda remaneant.

Quod ex communi experientia, quæ tria probat, confirmatur.

Probatur experientia ex tribus dictis.

Primùm: Has res naturales, cùm applicantur in maleficiis, non ſolùm ſuum naturalem producere effectum, qui unicuique juxta naturæ vires competit; ſed ulteriùs progredi, & majora conari, quàm virtus naturalis poſſit perficere. Quod manifeſtum ſignum eſt dæmoniacæ poteſtatis virtuti naturali ſuperadditæ, cujus effectum non Medicus, ſed Theologus diſcernere debet.

Secundùm: Has res applicatas, ut plurimùm à Medicis non agnoſci: quia à dæmone conficiuntur, & poſteà Maleficis conſignantur: ut patet in pulveribus venenariis, quibus utuntur, cùm aliquem maleficio afficere cupiunt. Nam ſi Medico offerantur, definire, & aſſignare non poteſt, ex quibus rebus componantur, & rationem reddere, quare horum alii ſint atri, alii cineracei, alii rufi coloris: multò minùs, cur ater necem, cineraceus morbum gravem, rufus infirmitatem afferat, & albus conferat ſanitatem; & eò magis, quare cinereus, ſeu cineraceus v.g. per unum ex Maleficis applicatus infirmitatem, per alterum necem, per alium morbum afferat, eodem pulvere contrarios effectus producente: ut teſtatur Nicolaus Remigius *dæmonol. lib. 1. cap. 2. & 3.* Immò nec ipſe Maleficus hoc novit, qui virtutes illorum ignorat.

Tertium: Rariſſimè, & ferè numquam res naturales, ut cauſas phyſicas ad ſuum phyſicum effectum ſolùm producendum in maleficiis applicari; ſed præter ſolitum naturæ curſum aliud agere, & operari; atque ideò apponi, ut ſigna conventionis, & pacti inter dæmonem, & maleficum.

Concluditur, ſpectare ad Theologum Exorciſtam cognoſcere, ac curare morbos maleficos.

Undè ſequitur, hujuſmodi rerum applicationem ad Theologi Exorciſtæ judicium pertinere, utpotè judicis competentis operum Maleficorum; ad cujus tribunal ſtandum ab iis, qui eorum vi infirmitate detinentur, aut quid ſimile nocuum patiuntur.

§. VIII.

124 AMpliùs hæc veritas comprobari poſſet ex ipſis actionibus nedùm realibus, & phyſicis, ſed intentionalibus ſenſibilibus, phantaſticis, & intelligibilibus, ex quibus Medici non obſcurè cognoſcerent, quid, & quomodo res naturales agere, vel non agere valeant in dæmones; ſed de his latè, ac diſtinctè divino opitulante Numine tractabitur tempore magis opportuno.

Quid agendum à Medicis, cùm ſuſpicantur, aliquem eſſe maleficio affectum.

Interim Medicos quæſo, ut cùm maleficio vexatis opitulari vocantur, ut moris eſt, cùm cæteros ægrotos inviſere ſolent, exequantur ea, quæ ſunt partes Medici, non quæ ad Theologos ſpectant. Nec intolerandum quorundam Medicorum errorem ſequi velint, qui ſi ſemel alicujus ægroti curam ſuſceperint, & cæperint ei præſcribere remedia, quæ ad ejus ſanationem conducere videntur, etiamſi latentem dæmonem poſteà deprehenderint, eò quòd in tollendo morbo laborant incaſſum, irritaque ſunt omnia pharmaca, quæ ab ipſis adhibentur; nolunt tamen fateri maleficium; ſed in pharmacorum uſu aſſignando, & remediis naturalibus applicandis perſeverant; erroreſque errori adiicientes, non ceſſant ægrotum à dæmone vexatum eo modo curare velle, quo ſanandus eſſet, ſi infirmitate aliqua à cauſa naturali proveniente corriperetur, quaſi rè ſit, ſuum honorem in errore perſeverando

Digitized by Google

rando tueri, quem labefactari, atque inſigni nota deturpari putarent, ſi ceſſarent ab errore, qui tandem cum ipſorum ſummo dedecore omnibus manifeſtatur. Sed eorum ſemitas ſequantur, qui hanc obſtinatam in malo perſeverantiam jure meritò damnant ſua praxi contraria. Nam, cùm tales infirmi ipſis offeruntur: Primò omnia morbi ſymptomata, ſeù quæ pręter naturam eveniunt, omneſque actus nempè obſeſſionem, poſſeſſionem, ſeù vexationem dęmoniacam, aut maleficium patientis attenta, exacta, & juſto pondere librata meditatione conſiderant, & obſervant. Tum illos ad principiorum Medicorum normam, & artis medicę regulas examinant. Indè quibuſdam experimentis, quęnam ſit cauſa latens, explorant; quod facilè aſſequuntur conſiderando ſigna, quę habentur infrà *art.* 5. Et cùm inuſitatos effectus, motuſque inſolitos deprehendunt, qui à naturali cauſa ortum habere non poſſunt, hujuſmodi ſanandis infirmis non ſe ampliùs immiſcent; ſed illos ad Theologos Exorciſtas, & Eccleſię Miniſtros remittunt, ad quos ſciunt talium morborum cognitionem, & curationem pertinere.

§. IX.

Dico 6. Quandocumque res naturales in maleficiis adhibentur, ut cauſę morales, poteſt Exorciſta maleficia tollere, ac deſtruere per curationem moralem, ideſt, per deſtructionem ſignorum, quibus pactum dæmonis cum Malefico initum adhęret, nocendi alicui perſonę, quamdiù ſignum durat: hęc enim curatio licita eſt, & recta, ut latè probat Delrius *Diſquiſ. Magic. lib. 6 ſect. 1. qu. 1.* 125

Exorciſta poteſt licitè tollere ſigna maleficii

Fatemur tamen indubitanter, ſine maleficorum ſignorum deſtructione poſſe morbos maleficos depelli, ac dęmones fugari. Et experientia didicimus, multos per pręcepta dęmoni facta in nomine Jeſu à quacumque dęmonis vexatione perfectè ſanatos fuiſſe, nullo modo quęrentes, vel conſulentes quęrere, aut comburere maleficii ſigna; ſed omni, quo potuimus ſtudio, ac labore conati ſumus, Energumenis, ac maleficiatis ſuadere, eoſque inſtruere, ut maximè in Dei bonitate, ac liberalitate infinita, ejuſque incommutabili veritate, ac fidelitate, nec non in virtute Sanctiſſimi Nominis Jeſu totam ſpem ſuam, ac fiduciam collocarent; ac Sanctę Matris Eccleſię poteſtati ſuis miniſtris traditę ad effugandos dęmones, ac maleficia deſtruenda fidem adhiberent; ac pro virili dęmonis tyrannidem, & audaciam conculcarent, ut latè docetur infrà *part.* 3. Idcircò talem ſignorum deſtructionem ad dęmones expellendos, aut maleficia deſtruenda neceſſariam non eſſe, aſſerere non ambigimus: quia virtus divina, ac poteſtas eccleſiaſtica in deſtruendis maleficiis non dependet ab illorum ſignorum deſtructione; nec ullam relationem habet ad talia ſigna, quę non phyſicę, ſed morales tantum ſunt cauſę maleficiorum. Quod etiam pręſtitit S. Hilarion Abbas (ut refert S. Hieronymus *in vita ejus*) cùm quędam puella à dęmone obſeſſa ad eum liberanda delata eſſet. Cùm enim dęmon reſpondiſſet Hilarioni: *Exire me cogis, & ligatus ſubter limen teneor: non exeo, niſi me adoleſcens, qui tenet, dimiſerit*, (utique niſi ablatis ſignis maleficii.) Noluit S. Abbas, antequam purgaret Virginem, ſigna jubere perquiri: *Nè*, inquit S. Hieronymus, *aut ſolitis incantationibus receſſiſſe dæmon videretur: aut ipſe ſermoni ejus accommodaſſe fidem*. Non quòd inveſtigare ſigna malum eſſet; ſed ſimpliciter noluit. *Qua abſoluta locutione indicare videtur* (ut obſervavit Suarez *tom. 1. de Religione l. 4. de Superſtit. c. 17. num. 18.*) *non ex neceſſitate, ſed ex perfectiori virtute ita ſe geſſiſſe, ac ſubinde non id omiſiſſe, quia eſſet malum; ſed quia plus de Deo confidebat. Erat enim dignum tali viro, ut altiori virtute, & perfectiori modo dæmonis opera deſtrueret; & ideò de quærendis ſignis non curavit*. Deindè fortaſſe Hilarion metuebat aliquod ſcandalum, ut ſignificant illa verba: *Nè ſolitis incantationibus receſſiſſe videretur*, ideſt, nè aſtantes putarent, quòd dęmon nullo modo expelli poſſet, niſi deſtructis iis ſignis, quaſi non eſſet aliud reme-

Poſſunt tamen maleficia deſtrui ſine ſignorum maleficorum deſtructione.

Conſtat exemplo S. Hilarionis.

dium, puta pręceptum dęmoni factum in nomine Jeſu, quo dęmones expelli poſſent; facilè enim crederent, non potuiſſe dęmonem expelli à Viro Sancto invitum, & non ablatis ſignis. Vel dicendum, quòd noluit S. Abbas, illa ſigna priùs quęri, ac deſtrui, nè videretur ipſe dictis diaboli fidem pręſtaſſe, qui negabat, aliter ſe expelli poſſe, niſi ſigno malefico deſtructo.

§. X.

126 *Maleficus pænitens non tenetur à dæmone quærere chirographum, quod eſt in ejus poteſtate.*

DIco 7. Quando res naturalis, ſivè artificialis eſt ſignum non maleficii facti, vel faciendi; ſed primi pacti à Malefico cum dęmone initi, ſi ſignum, ſeù chirographum ſit in poteſtate dęmonis, non tenetur Maleficus, cùm ad ſanam mentem revertitur, & convertitur ad Deum, illud quęrere à dęmone, ac conſignare, atque dilaniare; ſed ut è dęmonis poteſtate liberetur, ſufficit, peccatorum ſuorum veram, ac ſinceram agere pœnitentiam ex puro corde peccata deteſtando, dæmoni abrenunciando, ac toto affectu Dei miſericordiam, & auxilium ejus implorando: ita tradunt Arſenale S. Inquiſ. *part. 10. art. 162.* Naldus *verbo Dæmon. num. 2. & verbo chirographum num. 4.* Suarez *tom. 1. de Relig. lib. 2. de ſuperſt. cap. 17. num. 4.* Sanchez *in præcept. Decalogi lib. 2. cap. 40. num. 53.* Simanch. *tit. 63. num. 13.* & noſter Lupus *Comm. S. Inquiſ. part. 3. lib. 20. diſt. 5. art. 2. diffic. 2.*

Maleficus pænitens tenetur deſtruere, vel conſignare chirographum, quod eſt in ſua poteſtate.

Si tamen ipſe Magus, ſeù Maleficus apud ſe chirographum retineat, illiuſvè tranſumptum, cogendus eſt rumpere, aut comburere: Ita docent Sanchez *loco citato*, & Naldus *verbo chirographum num. 4.* (Regulariter enim cùm aliquis homo Deo abrenunciat, ac dęmoni ſe devovet, ſolent duo fieri chirographa ejuſdem tenoris, in quibus continentur conventiones, & pacta inita inter dęmonem, & Maleficum, quorum unum apud dęmonem conſervatur, alterùm apud Magum, vel Maleficum.) Vel ſi non datur chirographum (ut puta ſagis ignaris, & vilis plebeculę,) datur aliquod aliud ſignum factum, vel conſignatum propria manu ipſius ſagę, & ab ipſo dęmone aliqua nota confirmatum, ſed duplum, ita quòd unum extat in poteſtate dęmonis, alterùm in poteſtate ſagę, ut ſic per hoc ſignum extrinſecùm continuè teſtetur, ac proteſtetur, ſe ſemper ratam habere, ac firmam abrenunciationem Deo factam, ac devotionem, & venerationem dęmoni exhibitam: ac per hoc externum ſignum, internum voluntatis actum in dęmonis obſequium ſemper profiteatur. Ita etiam mihi enarravit incidenter quidam ſolemnis Magus doctiſſimus, cum quo (Ex mandato Reverendiſs. P. Inquiſitoris illius Civitatis, ubi ipſe morabatur, ut ab erroribus illum revocarem, & ad ſanam mentem reducerem) integro menſe diſputavi.

Quare licèt Magus, aut Maleficus non teneatur, ſcripturam, vel chirographum, ſeù aliud ſignum exiſtens in poteſtate dęmonis requirere à dęmone, ut ſcindatur, ac deſtruatur, ut dicunt pręfati DD.; tenetur tamen illud, quod eſt in ſua poteſtate, reſcindere, ac deſtruere; vel tradere Confeſſario, ſi pœnitentiam agat in foro interno, vel Reverendiſſimo P. Inquiſitori, ſi in foro externo, ut per hujuſmodi traditionem externam, coram Eccleſię Miniſtris internam teſtetur dęmoni abrenunciationem; ac veram, & ſinceram ad Deum profiteatur converſionem. Nam manente, ac durante cauſa morali pacti, ac conventionis diabolicę, manet, & durat pactum, & conventio: Quod intellige, quando ſignum eſt in poteſtate Malefici, aut Sagę, nec illud deſtruere vult.

§. XI.

127 *Maleficium quando dicatur temporale.*

DIco 8. Quandocumque res naturales, vel artificiales, ut ſigna adhibita in maleficiis, ſunt in poteſtate Malefici, aut Sagę, ita quòd pro libitò ſuo poteſt illa tollere, ac deſtruere, illud maleficium dicitur temporale: quia poteſt tolli, ac deſtrui opere humano, ſeù induſtria humana: Quando verò ſigna, ſeù

inſtru-

Digitized by Google

inſtrumenta maleficii non ſunt in poteſtate Sagæ, aut Malefici, ita quòd non poteſt illa tollere, ac deſtruere ad ſuum libitum, ſuamet induſtria, & opere humano; ſed neceſſe habet pro deſtructione recurrere ad dæmonem, tunc maleficium dicitur perpetuum, etiamſi poſſit à Deo auferri, vel ab Angelis, vel à Miniſtris Eccleſiæ, vel à Chriſti fidelibus per fidem, vel ab ipſo dæmone: Dicitur enim perpetuum, non reſpectu Dei, vel Angeli, vel Eccleſiæ, aut credentium in Chriſti nomine, vel ipſius dæmonis; ſed reſpectu humanæ induſtriæ, & potentiæ: quia humano opere minimè auferri poteſt: ita latiſſimè docet Toſtatus *qu. 90. in cap. 19. Matthæi*, cui ſe ſubſcribit Lupus *part. 3. Comm. in Edictum S. Inquiſ. lib. 20. diſt. 8. art. 2. diffic. 3.* Undè in maleficio matrimonii, quando maleficium durat per triennium, cenſetur diſſolutum matrimonium, ut habetur *in cap. laudabilem, & cap. litteræ tuæ extra de frigidis, & maleficiatis*: tunc enim maleficium cenſetur eſſe perpetuum eo modo, quo dictum eſt. *Quando dicatur perpetuum.*

ARTICULUS IV.

De Deo, ut cauſa maleficiorum permiſſiva.

Quamvis dæmonum valdè magna ſit ſcientia, ac potentia, & Maleficorum in maleficiis concinnandis iniquitas perverſiſſima; nec deſint eis res naturales, quibus utuntur vel ut cauſis phyſicis, vel ut cauſis moralibus ad damna hominibus inferenda; ſi tamen Deus non concurreret permittendo hujuſmodi operationes, ſed cohiberet, nihil penitùs efficere valerent: videndum ergo imprimis. 128 *Dæmon nihil poteſt efficere ſine permiſſione divina.*

QUÆSTIO I.

An maleficia ſint à Deo volente, vel tantùm permittente?

Reſpondetur, in maleficiis, ſicut etiam in obſeſſionibus diabolicis (prout malum culpæ includunt, vel ad malum culpæ ſunt inducentia) duo reperiri: alterum eſt ſubſtratum, ſeu materiale actionis, quatenus maleficium, vel actio malitioſa eſt entitas quædam poſitiva: Alterum eſt malitia ipſa, ſeu deformitas, qua formaliter talis actio mala eſt, & mala vocatur. 129 *Quomodo Deus maleficia velit.*

Si de maleficii ſubſtrato, ſeu entitate poſitiva, aut materiali loquamur, Deus illam vult. Nam Deus, cùm ſit omnium rerum, quæ cœli ambitu continentur, cauſa prima, univerſaliſſima, actualiſſima, & immediata, ut eruditè docet D. Bonav. in *1. ſentent. diſt. 45. art. 1. qu. 2.* concurrit ad omnes operationes ſecundarum cauſarum, ſive liberæ, ſive naturales ſint. Hæc concluſio eſt D. Auguſtini *3. de Trinitate*, ubi dicitur, Deum per ſuam voluntatem eſſe cauſam omnium motionum liberi arbitrii. Et cùm maleficium, aut peccatum pro materiali ſit operatio liberi arbitrii, vel elicita, vel imperata, ſequitur Deum velle illam entitatem, & ex conſequenti eandem efficere: Ita docent D. Bonav. S. Thom. Scotus, & Ricard. *in 2. ſentent. diſt. 37.* quos refert Angles ibi *quæſt. 7. art. 1. diff. 1.* *Pro materiali.*

Hinc colligitur, Deum eſſe cauſam motionis linguæ blaſphemantis, & occiſionis, & extenſionis manus Malefici ad maleficium concinnandum. Et ratio eſt: quia ſicut concurrit Deus cum bruto, & leone ad hominem devorandum; ita etiam cum homine, ac dæmone ad peccati actionem efficiendam. Quærenti autem, quid ſit iſte concurſus: Reſpondebis, eſſe volitionem ſecundam ipſius Dei, qua vult omnes cauſas, tam liberas, quàm naturales poſſe ſuas operationes exercere. Et quia peccatum eſt operatio hominis, vel dæmonis, vult Deus illam operationem ab illis poſſe phyſicè exerceri; & ita talis operationis entitativæ, & poſitivæ dicitur eſſe cauſa: Ita Angles *loco citato*. *Appendix.*

Digitized by Google

§. I.

130 VEruntamen per hujuſmodi concurſum generalem ad maleficium licèt Deus velit actionem ſubſtratam maleficii; non tamen dicitur velle maleficium, vel eſſe maleficii cauſa, niſi permiſſivè. Ratio eſt: quia denominatio actionis non fit à cauſa univerſali, & indifferente; ſed à cauſa propria, & particulari. Nam actiones, & paſſiones, & cujuſcumque generis operationes attribuuntur cauſis propriis, & particularibus, & non univerſalibus, teſte Ariſt. 2. *Phyſic* Deus, & leo concurrunt ad devorandum hominem; non tamen dicitur Deus devoraſſe hominem, ſed leo. Deus, & Maleficus concurrunt ad maleficium concinnandum; non tamen dicitur Deus maleficium concinnaſſe, ſed Maleficus: quia Deus ſua generali permiſſione, & concurſu, non ut cauſa particularis, & propria, ſed ut cauſa univerſalis, & indifferens concurrit ad maleficia; ideòque illi talis non eſt attribuenda operatio.

§. II.

131 *Pro formali maleficia non vult, ſed permittit.*

Auguſt. lib. 2. de Symbolo cap. 1.

SI de maleficio loquamur pro formali, ſcilicet quoad malitiam, ſeù deformitatem, ac defectum rectitudinis virtutis oppoſitæ, maleficia, ſicut & obſeſſiones diabolicæ, prout quædam ſunt tentationes ad malum culpæ inducentes, non ſunt à Deo volente, ac jubente, ſed permittente. Prior pars probatur: Nam D. Paulus Rom 9. tanquam evidentem veritatem hanc concluſionem confitetur, quando dicit: *Nunquid iniquitas apud Deum? Abſit.* & Pſalm. 5. *Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.* Confirmatur rationibus: quia, cùm Deus ſit omnipotens, non poteſt deficere, & ex conſequenti neque peccare. Poſſe enim peccare, & poſſe deficere pro eodem à D. Auguſt. accipiuntur.

Deinde Deus eſt ſumma bonitas, qua major, & melior excogitari non poteſt, & ſi poſſet peccare (quod eſt impoſſibile) alia major bonitas poſſet excogitari, nempè illa, quæ peccare non poſſet. Altera pars probatur: Nam Deus dicitur eſſe cauſa maleficiorum, ac peccatorum permiſſiva, quatenus ipſe non impedit, nec prohibet, aut ſubtrahit ſuum influxum, & concurſum ad illum actum materialem, & ſubſtratum, cui annexa eſt deformitas, ac malitia, ut non deſtruat decretum ſuum, quo ſancivit, ut creatura libera liberè operetur, quod eſt (propriè loquendo) velle permiſſivè.

Faventinus in 4. diſt. 14. diſp. 8. cap. 6. num. 3.

Confirmat hanc veritatem Suarez *part. 2. tract. de Angelis l. 8. cap. 20. num. 3.*

132 loquens de dæmoniacis obſeſſionibus, ac vexationibus, quibus homines à dæmone affliguntur: *Sicut facultas*, ait, *tentandi non eſt ex poſitiva Dei ordinatione; ſed ex permiſſione: ita hæc poteſtas nocendi in ordine ad talem finem (ſcilicet ad peccatum) tantùm eſt ex permiſſione divina, ſuppoſita naturali poteſtate, quam dæmon ad nocendum habet: eſt enim in utraque licentia eadem ratio.* Et infrà exponens ſententiam D. Anſelmi *lib. 1. Cur Deus homo cap. 7.* aſſerentis, hujuſmodi pœnas à dæmone inflictas numquam fieri Deo jubente, ſed tantùm permittente, ait, *quando pœna eſt tantùm ad probationem, & exercitium, licèt ſupponat generalem ſtatum naturæ lapſæ, cùm tamen non ſupponat proprium reatum talis pœnæ ex proprio, ac perſonali peccato contractum, non eſt à Deo volente, ac jubente, ſed permittente: quia non habet intrinſecè illam æquitatem juſtæ punitionis, & vindicationis.*

Solùm ergo dæmonem, vel hominem dæmone cooperante; maleficiorum, & obſeſſionum cauſam eſſe, nemini eſt ambigendum, qui talento optimo, nempè generali, & indifferenti illo Dei concurſu in ſuam perniciem abutitur, quamvis tàm liberaliter illo donatus ſit à Patrefamilias, ut eo utatur ad ſalutem.

At cùm Deus pientiſſimus ſit, ac clementiſſimus, ac poſſit dæmonum tyrannidem, ac Maleficorum iniquitatem cohibere, cur non cohibeat, & impediat; patebit ſequenti quæſtione ex ratione divinæ permiſſionis.

QUÆ-

Digitized by Google

QUÆSTIO II.

Quare Deus permittat maleficia, & obſeſſiones.

CUM divina permiſſio vulgò hominum, & his, qui de mundo ſunt, ac de mundo loquuntur, vix aliud videatur, quàm humana, quæ nihil agendo deſidet otioſa, & agere volentes non impedit, etſi poſſit; ex quo errore mala gignuntur innumera, præſtat rationem agnoſcere, & cauſam divinæ permiſſionis. Nam licèt Deus mala, quæ tantùm permittit, nec approbet, nec velit; illorum tamen ordinationem & vult, & approbat, teſte D. Thoma 1. *par. q.* 114. *art.* 1. Non quòd velit, & approbet ordinem, quo dæmones, vel iniqui homines nos oppugnant; *ſed quia* ait Vaſquez ibi *diſp.* 245. *cap.* 2. *num.* 10. *oppugnationem, qua ipſi adversùs nos utuntur, Deus in finem ſuæ providentiæ refert: ſicut etiam peccata non vult, ut fiant, ſed facta refert in finem ſuæ providentiæ.* Propterea dicendum cum Seraphico D. Sancto Bonaventura *in* 1. *ſent. diſt.* 47. *qu.* 3. Deum mala, ac maleficia permittere propter bona, quæ ex hujuſmodi permiſſione procedunt, ſivè ex ordine rerum in univerſo: ſivè ex ordine rerum in finem. 133

Mundani male ſentiunt de divina permiſſione.

Deus licèt peccata non velit; illa tamen ab hominibus patrata ordinat in fine bonum.

Si ordo attendatur rerum in univerſo, in confeſſo eſt, malum ad Univerſi accidentalem perfectionem, & decorem occaſionaliter conferre, in quantum conjungitur alicui bono, quod eſt de ejus perfectione, nempè vel Subſtrato, vel Oppoſito, vel Elicito.

Nempè Subſtratum malitiæ. Oppoſitum illi. Elicitum ea.

§. I.

Quantum ad bonum ſubſtratum.

PRimò enim malum, ac maleficium ordinatur ad bonum, quod ei ſubſternitur, nempè naturam defectibilem, quæ, ut talis eſt, Univerſum decorat, & perficit. 134
Nam ſicut reperiuntur creaturæ liberæ natura defectibiles, nempè homines, quibus Deus dedit libertatem arbitrii, quo liberè poſſunt bonum, & malum agere: ita debuit permittere, ut illis agentibus ex præſcripto naturæ ſuæ poſſent operari, nec illa libertate privarentur: quia ad ejus providentiam ſpectat, ut unaquæque creatura naturæ ſuæ relinquatur, nec ſemper impediatur in ſuis officiis obeundis. *Providentia,* ait S. Dyoniſius *cap.* 4. *de divin. nomin. non deſtruit naturam, ſed conſervat.* & Auguſt. *lib.* 7. *de Civit. Dei cap.* 3. *Sic itaque Deus adminiſtrat omnia, quæ creavit, ut etiam ipſas proprios exercere, & agere motus ſinat.*

Quid ſit bonum ſubſtratum.

Nè libertas arbitrii impediatur, Deus maleficia permittit.

Hæc autem libertates eſt ſummum bonum naturale creaturæ intellectualis, ex quo, tanquam è fonte rivuli, alia bona ſcaturiunt, omnes nempè virtutis actiones, & omnia opera meritoria, quæ à mundi exordio facta ſunt, & fient uſque in finem. Ideò conveniens fuit, ut Divina Providentia homines non cogeret; ſed fineret unumquemque ſpontè ferri, vel ad bonnm, vel ad malum; nè, ſi malum non permitteretur; & amoverentur naturæ defectibiles, ſubtraherentur tot gradus bonitatis, & pulchritudinis ab Univerſo: Ita docent D. Bonav. *loc. cit.* Guilhelmus Vorillon *diſt. ead.* D. Bernardus *de libero arb.* relati à Pelbatto *tom.* 1. *Roſarii* verbo *Permiſſio* §. 4.

Idipſum de dæmonibus teſtatur Abulenſis *qu.* 122. *in cap.* 8. *Matthæi*, ubi quærit: *quare Deus permittit homines à dæmonibus torqueri.* Et inter alias rationes reſponſivas, quas adducit, una eſt: *quia nihil debet ſuperfluum manere in Univerſo; dæmon autem eſt ſubſtantia ſpiritualis potens aliquid agere, quæ ſi permanſiſſet* (puta in gratia) *fuiſſet beata, & Deo aſſiſteret: cum verò ceciderit, & jam non poſſit eſſe miniſter Dei ad bonum, conſtituit eum Deus miniſtrum ad malum, ideſt, ad inferendas pœnas, quæ ſunt quoddam malum: conveniens ergo eſt, quòd dæmones aliquando vexent hominem.* Hæc illic.

§. II.

Quantum ad bonum oppoſitum.

136 *Deus permittit maleficia, ut bonum oppoſitum clarius agnoſcatur, ardentiùs appetatur.*

SEcundò malum habet ordinem ad id, quod eſt ei oppoſitum, nempè bonum; in quo non parum auget pulchritudinem, & perfectionem Univerſi, quæ ex illa oppoſitione conſurgit, in quantum per eam bonum, & clariùs agnoſcitur, & ardentiùs appetitur. Hanc enim ſtabilivit diverſitatem in hoc mundo, ut unicuique rei contrarium aliquod ſivè in naturalibus, ſivè in moralibus aſſignatum videatur, ut verè dictum ſit à Sapiente Eccliſ. 33. *Contra bonum malum ſtat, & contra vitam mors: ſic contra juſtum peccator; & ſic intuere in omnia opera Altiſſimi bina contra bina, & unum contra unum.* Quare conveniens eſt, à Deo mala, ac maleficia permitti, ut bonum oppoſitum, & clariùs agnoſcatur, & ardentiùs appetatur, per quod mundus nova quotidiè recipit decoris, & perfectionis incrementa.

§. III.

Quantum ad bonum elicitum.

137 *Deus permittit maleficia, quia multa bona eliciuntur.*

TErtiò malum habet ordinem ad bonum, quod ex illo procedit; & ſic confert ad decorem Univerſi. Nam ex eo, quòd aliqui malè operantur, multa bona eliciuntur. *Numquam*, ait Drexelius *de conformatione voluntatis l.1.c.2.§.1. Bonitas illa infinita tantam in Orbe malitiam permitteret, niſi majora indè bona eliceret, & reperta ad perniciem verteret ad ſalutem. Permiſit Deus fraternam invidiam in Joſephum innocentem ſævire, ſed quanto id bono permiſit, non ſolùm parentum, & fratrum; ſed totius Ægypti? Permiſit Deus inſontem David ab impio Saule graviſſimis injuriis exagitari; ſed Davidis, totiuſque regni Hebræi bono maximo. Permiſit Deus Danielem iniquiſſimè accuſatum in leonum voraginem præcipitari; ſed grandi Danielis ipſius, & plurimorum bono.* Sed quid hæc narro? Permiſit Deus Filium ſuum ab impiis, & iniquis crucifigi; ſed permiſit hoc bono totius humanæ naturæ inexplicabili, ut jure exclamare poſſimus cum D. Gregorio, immò cum tota Eccleſia: *O felix culpa, quæ talem, ac tantùm meruit habere Redemptorem.* Quod eruditè teſtatur Auguſt. *in Enchyridion cap.11.& 27. Deus*, inquit, *nullo modo ſineret aliquod malum eſſe in ſuis operibus, niſi uſque adeò omnipotens eſſet, & bonus, ut benefaceret etiam de malo.* Et ideò convenientiſſimè ex ordine rerum in Univerſo mala, & maleficia permittenda ſunt, ut bonis illis verè magnis ſummam pulchritudinem, & conſummatam perfectionem ipſum conſequatur.

§. IV.

138 *Maleficia à Deo permittuntur ex ordine rerum in finem.*

SImul etiam mala, ac maleficia permittenda ſunt ex ordine rerum in finem: cùm ex tali permiſſione multa bona elicere ſoleat Divina Providentia, ſine quibus ea non concederet; inter quæ Gloria Dei, Eccleſiæ ſplendor, Bonorum profectus, & Malorum pœna, ut potiora computantur.

Ob Gloriam Dei.

Gloria Dei exurgit ex maleficiorum permiſſione.

MAgna quidem gloria ex malorum, & maleficiorum permiſſione majeſtati ejus accedit. Quamvis enim ſeipſa non poſſit augeri, cùm ſit infinita; tamen in nobis nova ſuſcipit incrementa, cùm magis, ac magis divinæ ejus perfectiones oculis noſtris manifeſtantur: ut in iis permiſſionibus, in quibus præcipuè oſtenditur.

Pro-

Digitized by Google

Providentia, quæ maleficia, & obſeſſiones moderatur, & ordinat. Auguſtinus: *Dæmones non omnia, quæ volunt, facere poſſunt, niſi quantum Deus illis permiſerit.*

Auguſt lib.18. de Civit. Dei cap.18.

Potentia, quæ attingit à fine uſque ad finem fortiter: quæ talis eſt, ait Gregorius Nazianzenus, *quòd ſolo Dei nomine invocato dæmones contremiſcunt.*

Greg Naz. de libero arbit.

Sapientia, quæ ex maleficiis, & obſeſſionibus tot bona elicit. Drexelius: *Ex permiſſione malorum altiùs ſapere docemur, & admirabiliſſimam cauſarum ſeriem, ac connexionem fateri cogimur, per quam tandem è tantis malis tot emergunt bona.*

Drexelius de conform. volunt.l.1 c.2.§.2.

Juſtitia, quæ per maleficia peccata hominum punit: Idem Drexelius ibidem: *Si Deus mala non permitteret, & permiſſa non ordinaret, & ordinando in bonum derivaret, vindicem juſtitiam vix agnoſceremus.* Juſtitia enim Dei in puniendis peccatis maximè eluceſcit.

Bonitas, ac clementia, dum poteſtatem dedit omnibus in ſe credentibus, ut in nomine Jeſu dæmones eiicere valerent. Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient.*

Quapropter maleficia permittendo, Deus evadit glorioſior non ſolùm coram bonis, ſed etiam diſcolis; illis præcipuè, qui nihil aliud exiſtere aſſeverant, quàm quod oculis corporeis patet, negantes ſpiritus, dæmones, & infernum, ut Sadducei, de quibus Act.23. immò Angelos, & Deum ipſum, ut Athei, de quibus latè Faventinus *adverſ. impios Atheos.* Ipſa enim experientia illos convincit: quia cùm tot inſolitos maleficiorum effectus, & portentoſas dæmonum operationes vident, aliquod ſpirituale magnum, & efficax ſupra corporalia confiteri coguntur. Nec poteſt efficaciùs Sadducæorum, & Atheorum error convinci, quàm maleficam operationem eis obiicere, ut ritè docet Toſtatus *qu.*122. *in c.*8. *Matthæi*; ita ut jure appellare poſſimus maleficiorum permiſſionem, Sadducæorum, & Atheorum confutationem, & divinæ gloriæ occaſionem, cujus ſplendor ſic inimicorum oculos perſtringit, ut ſeipſam etiam invitis aperiat, & manifeſtet. 139

Convincuntur Sadducai. Athei.

§. V.

Ob Splendorem Eccleſiæ.

Similis ſplendoris acceſſus fit Eccleſiæ Sanctæ Dei, quæ à Chriſto ſuo ſponſo poteſtatem accepit dæmones eiiciendi, ac cuncta opera malefica deſtruendi, cùm Marci 16. dixit: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient.* Unde S. Juſtinus Martyr de virtute Chriſtianæ Religionis diſſerens ait: *Nos, qui in Crucifixum credimus dæmonia cuncta, ſpiritusque malignos adjurantes ſub poteſtate noſtra eos habemus ſubditos.* Ideò meritò S. Eccleſia hac poteſtate munita nedum pulchra ut Luna, & electa ut Sol, ſed terribilis ut caſtrorum acies ordinata eſt nuncupanda: cùm ſua poteſtate tartareas acies, & omnes infernales poteſtates vim habeat proſternendi, confringendi, in fugam vertendi, ac diſperdendi. An aliqua in mundo poteſtas reperiri poteſt huic æquiparanda? Reges potentiſſimi cum ſuis exercitibus, & innumera militum manu ab uno dæmone vertuntur in fugam: & tota dæmonum caterva ab uno Exorciſta fugatur, & imbecillis homuncio potentes ſpiritus ita ſubiicit, ut eos ad ſibi exactiſſimam etiam in actibus ſubmiſſionis præſtandam obedientiam cogat; atque ita omnibus innoteſcit, Eccleſiam eſſe Dei ſponſam, quæ divina potentia, quam à ſponſo accepit, ac ſuis miniſtris communicat, inimicis invitis licèt, & frementibus dominatur. 140

Splendor Eccleſiæ luceſcit ex maleficiorum permiſſione.

Cantic. 6.

§. VI.

§. VI.

Ob Bonorum profectum.

141 *Boni ob maleficia proficiunt in ſchola perfectionis, Declinando à malo.*

NEC minor eſt Bonorum profectus ex illa permiſſione procedens. Solent enim Boni maleficia patienter, & innocenter ferendo implere omnem juſtitiam, quæ in duobus præcipuè conſiſtit, declinare à malo, & facere bonum.

Primum certum eſt: nam culpas eò diligentiori ſtudio vitare contendunt, quò per maleficia in ſeipſis experiuntur, quanta, quàm dira ſit dæmonum tyrannis, qui ita corpora torquentes in animas acriùs ſæviunt; ideo ſe à peccato cuſtodiunt, nè ad ſervitutem illam intolerabilem redigantur: Ita docet Toſtatus *q.122. in cap. 8. Matthæi*.

Bonam operando.

Secundum æquè certum eſt, nempè per hanc maleficiorum, ac vexationum diabolicarum tolerantiam obſeſſos, ac maleficio affectos ſæpiùs meliores, ac perfectiores evadere ad omne genus virtutum ſibi viam ſternendum, ac pœnas peccatis debitas, quorum culpæ per pœnitentiam ſunt deletæ, ſatisfactorio opere perſolvendum. Quod eruditè docet Joan. Chryſoſt. *homil. 41. in Act. Apoſtol. Datur*, ait, *tulis poteſtas dæmonibus, ut meliores, & modeſtiores boni efficiantur, & ut pœnas peccatorum hìc dantes puri ad Dei conſpectum migremus*.

142 Veruntamen, quia dæmon etiam ad multa mala obſeſſos, ac maleficio affectos inducit, & multa impedit bona, ut experiencia docet in dies, ſatius erit vexatis, & maleficio affectis, ad Eccleſiæ accedere miniſtros, ut à dæmoniaca eripiantur poteſtate, ac Deo cum libertate animæ, & corporis ex toto corde inſervire valeant.

§. VII.

Ob malorum Pœnam.

143 *Deus per maleficia peccatores punit:*

SED in iis permiſſionibus malorum pœna clariùs eniteſcit. Maleficia etenim exercentur ab iis, qui ſe dæmoni devoverunt; & nocent, ut plurimùm iis, qui ſuis peccatis iram Dei concitarunt: cum ſoleat Divina Juſtitia temporali caſtigatione in homines animadvertere in hac vita, nè in alia æternis ignibus illos addicere cogatur. Quare Malefico permittit maleficiis illos vexare, ejuſque miniſterio utitur, ſicut judex carnificis opera, ut illorum ſcelera puniat: *Jure Deus*, ait Drexelius, *per hos* (ideſt maleficos) *punit, per quos tàm variè offenditur.* Quarum punitionum varia exempla refert Delrius *Diſquiſit. Magic. l.3. p.1 q.7. ſect.11.* eorum, qui ob graviſſima delicta variis à dæmone obſeſſionibus, ac diris vexationibus, ac morte ipſa, Deo ſic permittente, vel jubente, affecti ſunt.

Drexel. de conform. volunt. lib.3. c.10. §.7.

§. VIII.

414 *Rationes divinæ permiſſionis epilogantur.*

HÆc, & ſimilia ex maleficiorum, & obſeſſionum permiſſione bona procedunt, quæ Deus ſua providentia elicit conſequenter. Quapropter licet colligere juxta duplicem illum ordinem rerum in Univerſo, & in finem: quare Deus alios maleficia exercere: alios maleficia perpeti permittit. Primi exercent: quia illorum libertatem non vult: quamvis multoties impediat, nè producant noxium effectum, quem illi perficere curant; ſæpiùs enim impedit, nè maleficium efficax ſit. Secundi patiuntur: quia vel caſtigat peccata propria ſivè mortalia, ſivè venialia: vel ad majora provocat, ſcilicet virtutes, gratiam, & gloriam. Denique utrique agunt, & patiuntur: quia ex illorum actionibus, & paſſionibus bonis, & malis ſuam, & Eccleſiæ gloriam manifeſtat. Undè mirandum non eſt, ſi non ſolùm nocentes, & peccatores, ſed etiam innocentes, & juſtos maleficia attingant, & vexent.

Digitized by Google

vexent. Illi enim ob peccata mortalia rei ſunt; Ibi ob venialia: cùm nullus ſit, qui quotidie in illa non prolabatur, teſtante Sapiente Proverb. 24. *Septies in die cadit juſtus*, quorum unum ſolum ſine Divinæ Juſtitiæ præjudicio morbis gravioribus, immò ipſa vexatione dæmoniaca puniri poteſt; ut innotuit in Abbate Caſſiano propter leviculam iram, *apud Caſſianum Collat.* 7. In Religioſo propter tepiditatem, & diſtractionem, *in vita S. Bernardi lib.* 2. *cap.* 21. Et in quadam Religioſa propter gulam præcipitem, & levem, *apud S. Gregorium lib.* 1. *Dialogorum cap.* 4.

Idem dicendum eſt de puerulis, & infantulis, quibus potiſſimùm veneficia nocent: quia ætas illa imbecillior eſt ad reſiſtendum, incautior ad cavendum, & incapacior ad accuſandum, & revelandum. Hoc enim finit Deus, vel ut parentes puniat, ſi mali ſint: vel ut eos probet, ſi boni: vel ut infantem, ſi baptizatus ſit, à peccatis præſervet, & ad cælum rapiat, antequam malitia mutet intellectum ejus; ut videtur annuere Aug. *lib.* 21. *de Civit. Dei cap.* 14. Si verò non ſit baptizatus, nè graviorem ei damnationem imponat propter actualia peccata, quæ commiſſurus erat, ſi viveret. 145

§. IX.

SEd quamvis in utriſque adultis ſcilicet, & puerulis peccata non reperirentur, aut merita; juſtè tamen Deus poſſet permittere, illos maleficiis, & diabolicis affici vexationibus, non ad punitionem, aut remunerationem; ſed ad ſuam gloriam, quæ, cùm maximum bonum ſit, omni creaturarum malo anteponenda eſt, & nulli malo poſtponenda. (Quod maximè Exorciſtis, & Parochis attendendum eſt; & obſeſſis, maleficiatis, & ægrotis ab ipſis inſinuandum, & inculcandum.) Hoc probat dictum Chriſti Joan. 9. de illo Cæco nato, dum diſcipulis ſuis cauſam ſciſcitantibus: cur natus eſſet cæcus: videlicet, an propter peccata propria, vel parentum: Reſpondit: *Neque hic peccavit, neque parentes ejus; ſed ut manifeſtentur opera Dei in illo*, nempè omnipotentia Dei, ejuſque ſapientia, ac bonitas, dum Chriſtus ab eo cæcitatem auferret, ac perfectum illi viſum reſtitueret: ut benè explicat Euthimius Zigabonus *in Bibliotheca VV. Patrum*. Quod magis, ac magis comprobavit ipſe Chriſtus Joan. c. 14. dicens; *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio*; quaſi dicat. Si in veſtris obſeſſionibus, infirmitatibus, tribulationibus, ac neceſſitatibus me invocaveritis, exaudiam vos: quia ſic Deus Pater vobis illas potiſſimùm permittit, ut vobis invocantibus me, nomen meum honoretur, ac glorificetur Pater in Filio, dum ea, quæ juſtè, piè, ac fiducialiter petitis, vobis gratioſè conceduntur, ac liberaliter communicantur. 146 *Potiſſima omnium ratio permiſſionis maleficiorum eſt gloria Dei.*

QUÆSTIO III.

Quomodo Deus obſeſſiones, & maleficia permittat.

IN iis maleficiorum, & obſeſſionum permiſſionibus maximopere eſt cavendum, nè prava illa opinio in animum irrepat, omnimodam tùm demonibus, tùm Maleficis à Deo tribui poteſtatem; ita ut poſſint laxatis habenis prorumpere in omne opus maleficum: aut quos volunt, magicis artibus impetere. Uterque enim ſæpiùs coercetur à Deo, vel impeditur tùm per ſeipſum, tùm per Angelos. 147 *Dæmones, ac Malefici in maleficiis operandis ſæpiùs coercentur à Deo.*

§. I.

PEr ſeipſum Deus ſæpiùs dæmonum ſævitiam, ac Maleficorum conatus dupliciter impedire, vel coërcere ſolet, poſitivè nempe, ac negativè. *Per ſeipſum.*

Poſi-

Digitized by Google

Poſitivè eis impedit obſiſtendo.

Poſitivè Deus utique eis obſiſtit, cùm eorum vim repellit, ac confringit audaciam divina ſua vitute; quæ certè ſumma eſt, infinita, ac perfectiſſima, & talis, cui reſiſtere nemo poteſt; ut apertè confeſſus eſt Mardochæus Eſther. 13. dum in anguſtiis poſitus, memor omnium operum Dei, ſic illum deprecatus eſt: *Domine, Domine rex omnipotens, in ditione enim tua cuncta ſunt poſita, & non eſt, qui poſſit tuæ reſiſtere voluntati, ſi decreveris ſalvare Iſrael. Tu feciſti cælum, & terram, & quidquid cœli ambitu continetur: Dominus omnium es: nec eſt qui reſiſtat Majeſtati tuæ.* Nil ergo canina diaboli malitia proficiet in ſuis maleficiis, ſi à divina virtute impediatur: cùm univerſa potentia creata huic comparata ſit radius ad orbem ſolarem, gutta ad oceanum, arenula ad totius terræ molem, immò aliquid minus; nec minus ſolùm, ſed minimum: nec minimum tantùm, ſed nihil. Nonnè ridiculum ſe præbebit dæmon, ſi velit obniti omnipotenti Deo, rumpere non catenam ferream, ſed potentiam infinitam, & tentare impoſſibilia contra ſtimulum calcitrando?

148

Negativè impedit concurſum ſuum ſubtrahendo.

Negativè verò dæmoniacam, ac maleficam potentiam impedit, vel coercet, cùm ſuum ſubtrahit concurſum vel ab ipſis dæmonibus, aut Maleficis, vel à rebus naturalibus, quibus utuntur in ſuis maleficiis concinnandis. Ratio eſt: quia cùm omnes cauſæ ſecundæ à prima dependeant, & ſine ejus influxu nec operari, nec eſſe poſſint, ut teſtantur D. Bonav. *in* 1. *diſt.* 12. *q.* 2. & 3. dicens: *Cauſa prima, & univerſaliſſima plus influit in cauſatum, quàm ſecunda; & tanta eſt ejus influentia, quòd nulla creatura agit aliquid, ejus influentia remota; ipſa enim vehementiùs eſt cauſa rei, quam cauſa propinqua, immò ipſa adjuvat cauſam ſecundam ſecundùm operationem ſuam, & influit virtutem ſuam ſuper eam, & ſervat eam.* Si hujuſmodi cauſa prima, & univerſaliſſima, quæ eſt Deus, ut probatum eſt ſupra *nu.* 129. non influat, nullum poſſunt cauſæ ſecundæ producere effectum. Undè ſi à dæmone, vel à Maleficis activa paſſivis applicentur, ſi Deus non concurrat, quid illis manebit, niſi confuſio? Ecce meditentur Malefici nova maleficia, ut hominibus noceant; cùm ipſi, dæmone mediante, cujus eſt malum perficere, operantur, ipſe utique intellectùm habet ſubtiliſſimum ad illa invenienda, voluntatem ad exequenda propenſiſſimam, virtutem maximam ad præparanda, & efficienda; ſed nec intelligere, nec velle, nec agere quicquam poterit, ſi Deus non concurrat. Sed dæmon dimittatur liber in ſuis potentiis, inveniat intellectus, voluntas impellat, virtus exeat ab agente tàm ſubtili, tàm voluntario, tàm potente, tentet maleficia, ut ſolet, activa paſſivis applicando; attamen omnia virtute carebunt, ſi Deus ſubtrahat ſuum concurſum: ut patet de S. Juſtina, ac de S. Ambroſio Archiepiſcopo, quibus nocere non potuerunt maleficia à Magis contra illos concinnata, divina virtute vel obſiſtente, vel ſuum concurſum ſubtrahente. Licèt enim res, quibus dæmones utuntur in maleficiis concinnandis, de ſe ſint alterabiles; nihilominus non concipient calorem, aut frigus, aut humidum, aut ſiccum, aut alias exteras qualitates, ſi tàm ab activis, quàm à paſſivis Deus ſuum ſubtraxerit concurſum; atque ita dæmon, ac malefici dupliciter illudentur à Deo non concurrente cum illis, vel rebus ab ipſis applicatis: nec poterunt quantumvis minimum effectum producere, etſi omnem moveant lapidem, & totam verſent induſtriam.

§. II.

149

Per Angelos Deus dæmones coercet.

PEr Angelos etiam ſæpiùs ſolet Deus dæmonum, ac Maleficorum conatus impedire, vel coercere. Quod ipſi præſtant duplici virtute, qua pollent, naturali nempè, ac divina, præcipuè illi ſpiritus beati, quibus orbis cura commiſſa eſt, & hominum cuſtodia demandata; ut eruditè docet Alexander Alenſ. *par.* 2. *quæſt.* 100. *mem.* 2. *art.* 6.

Virtute naturali ſuperiores coercent inferiores.

Virtute namque naturali ſuperiores Angeli in natura poſſunt coercere inferiores, puta dæmones, ſi ordinis ſint inferioris; ut docent S. Auguſtinus *lib.* 83. *qu. q.* 79.

S. Thom,

Digitized by Google

S. Thom. 3. *par. q.43. art.2. ad 3. & q.109. art.2. & 3. & de Potentia Dei q.6. art.* 10. Albertus Magnus, & Dionyſ. Carthuſ. *in Lucam c.*11. Caſſianus *Collat.* 8. *cap.* 14. Joannes à Turrecremata *in qq. Evangel. quæſt.*1. *dom.*3. *Quadrag.* Victoria *in Relect. de Arte Magic. num.*22. Angles *in* 2. *ſent. diſt.* 11. *quæſt. de eadem materia art.*5. Benedictus Pererius *l.*1. *de magia c.*5. ac Petrus Binsfeldius *de Confeſſ. Malefic. dub.*3. *concl.*10.

Ratio eſt: quia rerum ſubordinatarum debent quoque actiones ad invicem eſſe ſubordinatæ, ut patet in corporibus cœleſtibus, quorum motibus, & actionibus actiones, & motus corporum inferiorum, ſicut & ipſa corpora, ſubiiciuntur. At cùm inter Angelos alii aliis ſint in naturalibus ſubordinati, ſuperiores ſupra inferiores poteſtatem habent.

150 *Virtute divina quilibet Angelus poteſt dæmones cohibere.*

Nec virtute tantùm naturali Angeli valent cohibere dæmones (ſi iſti illis ſint inferiores) ſed etiam divina virtute, qua cùm omnes polleant, minimus inter illos totam dæmonum catervam in fugam convertere poteſt: quia per gratiam conſummatam major eſt illis data prælatio, quàm ſit præſidentia Luciferi, aut aliorum quorumcumque. Et hoc modo tàm ſuperiores, quàm inferiores Angeli diabolicos impediunt conatus; ut probatur ex facto S. Michaelis, qui ut refert S. Judas in ſua epiſt. canonica, *dum diſputans altercaretur cum diabolo de Moyſi corpore, non eſt auſus judicium inferre blaſphemiæ, ſed dixit: Imperet tibi Dominus.* Ubi vides non naturali, ſed divina virtute illum cohibuiſſe, nempè interpoſitione divini nominis. Hoc teſtantur Patres, quorum ſententias videre licet infra *à n.* 514.

Appendix.

Hinc certò credendum eſt, Angelos tutelares, & cuſtodes à ſuis clientibus dæmones arcere, nè illis nocumenta valeant inferre: ac præſides provinciarum frequenter eos impedire, nè detrimenta inferant civitatibus, agris, fructibus, & aliis mortalium bonis ad uſum hominis ſpectantibus, & ordinatis. En quibus modis Deus dæmonum, eorumque aſſeclarum impetus cohibeat, nè hominibus divina fretis protectione, & adjutorio detrimentum, aut vexationem quacumque arte, vel dolo inferre valeant!

APPENDIX.

151 *Concluditur, Exorciſtam debere eſſe imbutum.*

EX prædictis quatuor maleficiorum cauſis facillimum eſt cognoſcere, Theologum Exorciſtam ſibi ſpeculativam, & practicam maleficiorum cognitionem jure meritò vindicare.

Speculativam, dum in paleſtra theologica ſacræ doctrinæ concluſionibus enucleandis, & ſolvendis quæſtionum nodis laudabiliter ſe exercet.

Practicam, dum in Eccleſia Sancta Dei divina, & eccleſiaſtica poteſtate munitus exorcizandis Energumenis, & diſſolvendis maleficiorum operibus perſeveranter intendit.

Philoſophiæ, ac Theologiæ ſcientiis.

Nè in varios incidat errores.

In paleſtra namque theologica continuo ſtudio addiſcit, quænam ſit Angelorum bonorum natura, ſcientia, potentia, operatio, & malorum lapſus, obſtinatio, malitia; quæ ſocietas inter dæmonem, & hominem eſſe poſſit: quæ ſignorum conventionis vis, & efficacia: quæ divinæ providentiæ in malis permittendis œconomia; atque ideò maleficiorum cauſas probè agnoſcit, quas ignorare neceſſe eſſet, ſi illa non noſſet. Optimum namque eſſet, ut qui exorcizandis Energumenis, & maleficiatis curandis ex eccleſiaſtico munere deputantur, ut ritè, tutò, ac perfectè valerent ſuum obire munus, prius philoſophiæ, ac theologiæ ſcientiis apprime imbuerentur, quàm ſacro huic muneri vacarent, nè ex defectu ſcientiæ prolaberentur in intolerandos errores cum eccleſiaſtici miniſterii contemptu, & generali omnium ſcandalo, ſi dæmonem occultè operantem non deprehendant; aut circa maleficio affectos non rectum judicium ferant.

152

Quod certè difficillimum eſſe, nemo negabit, ſi conſideret, hinc quanta ſit dæmonis malitioſa potentia, dum variis artibus, efficacibus modis, & verſutiis ſub-

dolis

Digitized by Google

dolis ſua opera concinnat, & mala innumera non ceſſat in orbem invehere, quæ vix, ac nè vix quidem à nobis homuncionibus agnoſcuntur: illinc quàm periculoſum, de morbo malefico judicare, qui ſæpiùs, (ſi ſigna externa conſiderentur) à naturali diſcerni non poteſt; & ideò Medicis, & Theologis diſputationis anſam præbet, dum quiſque ejus cognitionem ſibi vindicat. Ex quo aliquando nimis frequenter accidit, ut qui Theologiæ ſedulò, ac præcipuè doctrinæ de dæmoniacis operationibus operam non navarunt: nec non de ægritudinum naturalium cauſis aliqualem non habuerunt cognitionem, cùm de quocumque morbo obvii cujuſque infirmi judicant, tranſeunt de potentia ad actum; quas enim in libris infirmitates legunt à dæmone cauſari poſſe, eas ſemper ab illo inductas exiſtimant, & poſſibile pro facto reputantes, quot vident infirmos, tot maleficiatos credunt. Quare dum cæcutientes iſti Exorciſtæ cæcos infirmos ducere contendunt, ſeipſos, & alios in foveam præcipitant. Undè fruſtra eccleſiaſticis remediis eum curare nituntur, qui naturali infirmitate laborat. Ex quibus videas, quàm neceſſe ſit, Exorciſtam theologica ſcientia probè, & aliquali naturalium cauſarum ægritudinum notitia imbutum eſſe, ad illud munus ritè, perfectè, ac tutò obeundum.

Nè in indicando de maleficiis cæcutiat.

Ac ſeipſum, & ægros, in foveam præcipitet.

153 Practicè verò Theologus Exorciſta maleficia cognoſcit, dum actu aliquem exorcizans, & curans per exorciſmos, ac præcepta dæmoni facta in nomine Jeſu, quibus dæmon cogitur ſe vertere in fugam, mutationes in infirmis videt inſolitos; & ſic à poſteriori cognitionem eorum nanciſcitur, quæ ut plurimùm à priori haberi non poteſt.

ARTICULUS V.

De ſignis, quibus maleficia, & obſeſſiones cognoſcuntur.

154 *Signa maleficiorum, & obſeſſionum quæ.*

SIgnorum externorum, quibus Exorciſta modò obſeſſum, modò maleficiatum deprehendit, alia ſunt certa, & evidentia; alia conjecturalia, & probabilia.

Certa, & evidentia ſunt illa, quæ ſumuntur ab effectu, qui provenire non poteſt à cauſa naturali; ſed neceſſe eſt, proveniat à cauſa ſuperiori, puta à dæmone.

Conjecturalia, ſeù probabilia ſunt ea, quæ ſumuntur ab effectu, qui ſæpiùs, vel ut plurimùm procedit à cauſa tranſnaturali, nempè dæmone; aliquando tamen provenire poteſt à cauſa naturali.

Signa certa, & evidentia, ex quibus Exorciſta certum diabolicæ præſentiæ, & operationis judicium formare poteſt, indicantur ſigno ✠.

Signa conjecturalia, ſeù probabilia ſunt reliqua omnia ſine ſigno, quorum aliqua ſunt probabiliora; aliqua minùs probabilia.

Hæc autem ſigna quædam ſumuntur ex potentiis animæ ipſius perſonæ obſeſſæ, ſeù maleficiatæ; quædam ex diſpoſitione corporis.

QUÆSTIO I.

Quænam ſigna ſumantur ex potentiis Animæ.

CUM tres ſint animæ genericè ſumptæ facultates, ſeù potentiæ, nempè Intellectivæ, Senſitivæ, & Vegetativæ, ex harum qualibet multa dæmoniacæ præſentiæ ſigna deprehendimus.

§. I.

Ex Potentiis intellectivis.

POtentiæ intellectivæ, ſeù rationales duę ſunt, videlicet Intellectus, & Voluntas, in quibus licèt dæmon immediatè nihil operari queat, puta intellectum

ſpe-

ſpeciebus illuſtrando, ac perficiendo, aut voluntatem cogendo, & impellendo; mediantibus tamen potentiis ſenſitivis exterioribus, & interioribus multa in eis operari valet; ut benè docet D. Bonan. *in 2. d. 8. art. 4. q. 4. & 5.* Ideò ex earum operationibus extrinſecis facilè cognoſci poteſt, an aliquis ſit à dęmone poſſeſſus, vel aliqua naturali laboret ægritudine.

Ex Intellectu.

✠ 1. CUM aliquis eſt rudis, & ignarus, ſi diſtinctè, & ordinatè diſcurrat, & diſputet de arduis, & ſublimioribus quęſtionibus, ut de philoſophicis, vel theologicis; angelicus eſt, vel dæmoniacus.

✠ 2. Cùm quis delirio, ac phreneſi laborat nulla alia affectus ægritudine, ſi Exorciſta dęmoni (ſi adſit) conditionaliter pręcipiat in nomine Jeſu, ut definat nocere illi, ac ceſſet impedire eum in ſuis functionibus, & operationibus ſenſitivarum potentiarum; ſi, inquam, immediatè ceſſet delirium, ac phreneſis recedat, & ritè, & ordinatè diſcurrat, & ad omnia ſeriò reſpondeat interrogata, dęmonem adeſſe pręceptum factum intelligentem; ſignum eſt evidens.

✠ 3. Quando ægrotus eſt rudis, & linguę latinę ignarus, & clarè, ac perfectè Exorciſtam idiomate latino loquentem, ac pręcepta facientem intelligit, dęmoniacę pręſentię ſignum eſt evidens; pręcipuè ſi Exorciſta vocabulis utatur latinis obſcuris, & ab idiomate vulgari totaliter diverſis, quę, impoſſibile ſit, intelligi ab illo idiota, & ignaro.

✠ 4. Quando occulta annunciat, remota adducit, futura prędicit, & ſimilia opera, quę naturaliter ab intellectu humano ſciri, aut fieri nequeunt, nec dęmoniacam excedunt cognitionem, aut potentiam, ſi ex vitę ſuę ſanctitate non arguatur, talia à divina revelatione prodire, homo dęmoniacus eſt, vel diabolicus, videlicet vel eſt poſſeſſus à dęmone, vel cum dęmone habet commercium.

✠ 5. Quando quis concidit velut mortuus, & ſurgit ſine mora ad pręceptum ab Exorciſta factum dęmoni in nomine Jeſu; ſignum eſt ibi eſſe dęmonem pręceptum intelligentem.

✠ 6. Cùm in aliqua corporis parte eſt aliquis dolor, vel tumor, ſi ad ſignum ✠ crucis, & pręceptum dęmoni factum in nomine Jeſu, ut recedat, aufugiat; & iterum jubente Exorciſta accedat; diabolicę pręſentię ſignum eſt evidens.

Ex voluntate.

✠ 1. SI homo inopinatò ſine ulla pręcedente cauſa velit ſibi mortem inferre; ita ut ſe ſaxis collidat, in ignem ſe immittat, ac pręcipitem det, nec tamen ſequatur ſibi aliquod malum, ſignum eſt evidens, dęmonem adeſſe hęc mala volentem, & intentantem; ſed Deum diabolicam malitiam impedientem, & Patientem ab hujuſmodi periculis pręſervantem.

2. Quando Patiens aliàs bonus, & timoratę conſcientię, nulla de cauſa odio habet Sacerdotes, Religioſos, parentes, amicos, & maximè in ſacris conſtitutos, eoſque contra ſuam propriam voluntatem conviciis, & opprobriis afficit; ſi non eſt evidens ſignum dęmoniacę pręſentię, ſaltem valdè eſt probabile.

§. II.

Ex Potentiis ſenſitivis interioribus apprehenſivis.

CUM potentię ſenſitivæ alię ſint interiores, alię exteriores: Interiores verò alię cognitivę, ſeu apprehenſivę, alterę appetitivę, ab interioribus apprehenſivis exordium ſumam, ex quibus plura deducuntur ſigna.

Ab

Digitized by Google

Ab Æſtimativa.

1. QUando quis abſque ulla præcedente cauſa (ſi non eſt mente captus) ſuos parentes, conſanguineos, amicos, ac familiares, ut inimicos exiſtimat, & ab eis tanquam ſibi noxiis aufugit.

2. Quando quis præter ſuam naturalem inclinationem, & conſuetudinem remedia naturalia ſibi utilia, & proficua, & omnia delectabilia, ut noxia judicat, & ſibi inconvenientia, ac moleſta exiſtimat.

Ab Imaginativa, ſeù Phantaſia.

1. QUando continuè patienti fiunt apparitiones inhoneſtę fortiter moventes phantaſiam, etiam contradicente voluntate, ac ſi oculis corporalibus viderentur.

2. Quando ſępius occurrunt imaginationi viſiones horribilium, pręcipitiorum, ac periculorum, nec eſt natura timidus.

3. Quando apparent viſiones rerum ſpiritualium frequenter, & patiens non habet fundamenta ſanctitatis, ac virtutis.

4. Quando ſentiuntur allocutiones interiores formatę, & diſtinctę, & cognoſcitur, illas à Deo non eſſe.

5. Quando ſomnia ſunt ordinaria horribilium, vel libidinum in perſona timorata, & caſta.

✠ 6. Quando imaginationi ſe pręſentant res inhoneſtę vehementes circa imagines Sanctorum, vel Beatiſſimę Virginis, vel etiam Jeſu Chriſti, ſi eodem tempore ſimul ſentiant in capite, ea parte, qua reſidet phantaſia, veluti plumbum, vel aquam frigidam, vel ferrum ignitum, aut quid ſimile, quod fugiat ad ſignum ✠ crucis, & invocationem Sanctiſſimi nominis Jeſu, & ſe recipiat ad alterum corporis membrum, ita ut eodem tempore etiam ceſſet imaginatio talium objectorum, ſignum eſt evidens pręſentię diabolicę.

A Memoria.

1. QUando quis repentè abſque ulla pręvia ęgritudine obliviſcitur omnium ſcientiarum, vel artium, quibus, ritè, & perfectè inſtructus erat.

2. Quando quis poſt multa vel confusè enarrata, vel diſtinctè, ſed naturę ſuę, & artis captum excedentia, repentè mutatur, & omnium, quę dixerat, ampliùs non recordatur.

§. III.

Ex Potentiis ſenſitivis appetitivis.

157 POtentię ſenſitivę appetitivę duę inſunt vires. Concupiſcibilis una: altera Iraſcibilis, quarum utráque plures ſub ſe continet paſſiones.

Concupiſcibilis.

IN Concupiſcibili paſſiones ſex continentur, nempè Amor, Deſiderium, Gaudium, Odium, Fuga, & Triſtitia: quarum primę tres ſunt reſpectu boni convenientis: alię reſpectu mali diſconvenientis. A quarum ſingulis ſignum aliquod dęmoniacę pręſentię, & operationis mutuari poteſt.

Ab Amo-

Digitized by Google

Ab Amore.

1 QUando quis præter ſuam conſuetudinem amat obſcura, & tetra loca, & quærit horrores ſolitudinis.

✠ 2. Quando quis timoratæ conſcientiæ, ac honeſtatis amator aliquam ardentiſſimè amat perſonam; præcipuè ſi aliqua adoleſcentula pura, & modeſtiæ, ac caſtitatis amatrix, inopinatò incipit amare ardentiſſimè virum aliquem, vel juvenem, cum quo priùs nullam domeſticam habuit converſationem, vel longam ipſius pulchritudinis aſpectionem, ac meditationem; & ſi videatur potiùs furere, quàm amare, ſignum eſt evidens malefici amoris.

3. Quando quis aliàs ſanæ mentis inopinatò incipit pericula, & alia id generis ſibi noxia amare, & quærere.

A Deſiderio.

✠ 1 QUando aliquis homo, vel mulier timoratæ conſcientiæ cum aliqua perſona carnaliter commiſceri ita vehementer deſiderat, ut ſentiat ſibi pectus aduri, niſi illam quærat, & impatiens velit ad illam accurrere, vel clamet ſe mori, niſi ſibi illa adducatur, nulla præcedente diſpoſitione, puta domeſtica converſatione, allocutione, imaginis ipſius expreſſivæ longa meditatione, vel beneficii alicujus acceptione; dæmoniacæ operationis ſignum eſt evidens.

A Gaudio.

✠ 1 QUando quis bonæ mentis, & chriſtianæ modeſtiæ ſtudioſus gaudet malè agere, puta parentes contemnere, conviciis impetere, Religioſos, & præcipuè Sacerdotes irridere, & ſubſannare, & hoc contra ſuam voluntatem, ſentiens intrinſecùs in corde repugnantiam; ſignum eſt evidens.

Ab Odio.

✠ 1 QUando quis, puta maritus odio habet uxorem præſentem, quam abſentem vehementer diligit; vel è converſo uxor maritum; vel Pater filium, aut filius Patrem; Mater filiam, vel filia Matrem, vel alias hujuſmodi perſonas, quas natura ipſa amare docet: ſi hoc ſit contra propriam voluntatem, nec adſit aliqua ratio ad odium excitans; ſignum eſt evidens.

2. Quando quis parentes, amicos, & maximè in ſacris conſtitutos odio habet ſine ulla præcedenti cauſa.

✠ 3. Quando quis Sacramenta, Sacramentalia, Sanctorum tumulos, & Reliquias, omneſque res ſacras contra ſuam propriam voluntatem odit, & abhorret.

A Fuga.

1 QUando quis fugit hominum, parentum, & amicorum familiaritatem, ac conſortium, nec orationi, aut meditationi vacat; ſed acedia preſſus, ac melancholia obrutus præter ſuam naturalem inclinationem, ac ſolitam naturæ ſuæ conſuetudinem ſolus permanet ſine ulla præcedenti gravi tribulatione.

2. Quando quis abſque ulla cauſa fugit Sacerdotes, Eccleſias, Divina Officia; Miſſarum celebrationi aſſiſtentiã, quamvis aliàs ſit devotus, & timoratæ cõſcientiæ.

3. Quando quis fugit, & abhorret habitare magis in uno cubiculo, quàm in alio; in una domo, quàm in alia; in una Civitate, quàm in alia: nec hujuſce rei ullam habet rationabilem cauſam, nec ipſe ullam adducere novit.

4. Quando quis oculis ſanus fugit lucem omni ſuo conatu.

Digitized by Google

A Triſtitia.

1 Quando quis triſtatur, & dolet, & qua de cauſa triſtetur, vel qua parte doleat, proferre neſcit: nec adeſt aliqua cauſa triſtitiæ naturalis.

2. Quando quis triſtatur, ſudoriſque guttas emittit ad præſentiam Sacerdotum, & non aliorum, ad rerum ſacrarum applicationem, ad Sanctiſſimi Sacramenti Euchariſtiæ perceptionem, ad ipſius in Miſſa elevationem, ad confeſſionem ſacramentalem, & ad cætera ſpiritualia exercitia, & maximè ad præcepta dæmoni facta ab Exorciſta.

3. Quando quis triſtatur, ac dolet magis exiſtens in uno loco, quàm in alio, in uno tempore, quàm in alio, puta in aliquo menſe, hebdomada, die, vel hora determinatis, non habita ratione ad planetarum mutationes, & influxus; ſed quatenus talis hebdomada, talis dies, & talis hora.

4. Quando magis triſtatur, ac dolet in vigiliis, ac ſolemnitatibus majoribus, ut in Quadrageſima, Adventu, Quatuor Temporibus, non ratione jejunii; ſed quia talis dies; vel in die Paſchatis, Pentecoſtes, Nativitatis, & Aſcenſionis Domini, Epiphaniæ, & hujuſmodi feſtivitatum; & ſit hoc pluries à ſe obſervatum.

5. Quando quis in locis lætis, ac deliciarum præter ſolitam ſuæ naturæ inclinationem, ac conſuetudinem non gaudet; & ubi alii lætantur ſonando, cantando, & ſaltando, ipſe magis, ac magis triſtatur, nec habet aliquam triſtitiæ rationabilem cauſam; immò ſi ſolitaria loca quærat amica mæroribus; nec tamen ſtudio, aut orationi vacet.

Iraſcibilis.

158 IN Iraſcibili quinque ſunt paſſiones, ſcilicet Spes, Audacia, Timor, Deſperatio, & Ira, ex quarum ſingulis aliqua dæmoniacæ præſentiæ indicia deſumi poſſunt.

A Spe.

1 SI quis ſperat, & ſe jactat conſequi aliquid nimis arduum, quod naturæ humanæ, & induſtriæ vires, ac communem ordinem naturæ excedere videtur, ſi non eſt mente captus, dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

Ab Audacia.

1 PAtiens, qui audet facere aliquid excedens totam naturam humanam, vel induſtriæ vires; ſi id à Deo eſſe veriſimiliter exiſtimari non poſſit; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

2. Quando quis ſubit ſponte pericula mortis, puta ſe ab alto loco præcipitat, vel quid ſimile agit, ad quod deberet mors ſequi, nec tamen ſequitur, neque aliud malum; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

A Timore.

1 Quando quis ſine ulla cauſa timore, ac terrore ſubitaneo inaniter percellitur, & neſcit quid timeat.

2. Quando nulla cauſa præcedente quis valdè timet occidi, præcipuè ab amicis; & ideò ab eis fugit, & ſe abſcondit.

A De-

Digitized by Google

A Deſperatione.

✠ 1 QUando nulla præcedente tribulatione, vel perſecutione agitatus quis ſe deſperat: ac propterea nunc veſtes, ac propria membra dilacerat: nunc pugnis ſe percutit: modò in puteis, modò in ſtagnis, aut lacunis ſe ſubmergit: aliquando in ignem ſe deiicit: aliquando ſaxis ſe collidit, vel ab alto loco ſe præcipitat; dæmoniacæ præſentiæ ſignum eſt evidens, ſi hoc faciat contra ſuam propriam voluntatem.

Ab Ira.

1 QUando quis timoratæ conſcientiæ nulla præcedente cauſa contra ſeipſum iraſcitur: vel etiam contra parentes, amicos, & domeſticos; ac ira percitus profert blaſphemias in Deum, Chriſtum, Mariam Virginem, & Sanctos, dæmonemque invocat in ſui auxilium; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

2. Quando quis velut canis rabidus, aut lunaticus ſpumat, & dentibus fremit, ſi non eſt ſtultus, vel aliqua naturali infirmitate correptus; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

✠ 3. Quando ſtatim ac vir, & uxor ſunt in proſpectu, ſi alter alterum fugit; vel ita iraſcuntur ad invicem; ut unus alterum aggrediatur calce, pugnis, unguibus, morſu quaſi hoſtem infenſiſſimum, licèt ſeparati ſe ament ardentiſſimè; ſignum eſt evidens diabolicæ operationis.

§. IV.

Ex Potentiis ſenſitivis exterioribus.

EX ſenſibus pariter externis, videlicet Viſu, Auditu, Guſtu, Odoratu, & Tactu multa dæmoniacæ præſentiæ ſigna hauriri ſolent.

Ex Viſu.

✠ 1 CUM ſubitò patienti lumen aufertur, & ſubitò reſtituitur; quòd ſi frequenter accidat, ſignum eſt evidens.

✠ 2. Quando patiens diurno tempore nihil videt: nocturno verò benè videt, & ſi ſciat legere, legit ſine lumine, ita quòd illi dies videtur nox, & nox videtur dies; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

3. Quando patiens videt res in alia diſpoſitione à ſua propria, & naturali; ut ſi canem videret ut hominem, lignum pro homine, & alia hujuſmodi, periculum eſt obſeſſionis, vel alterius dæmoniacæ perturbationis.

4. Cùm oculus patientis ſic perturbatur, ut terreat videntes, terribileſque, ac perlucidas monſtrat oculorum acies.

5. Cùm lacrymas emittit ab oculis abſque alia cauſa, neſciens, quid ploret.

6. Cùm faciem Sacerdotis, & præcipuè Exorciſtæ patiens vix aſpicere valet, & album oculorum variis modis mutat. Quod maximè attendendum in infantibus, & puerulis, ex quibus alia ſigna difficillimè hauriri poſſunt.

7. Quando videt dæmonem ſub aſpectu minantis, aut jactantis, ſe corpus ejus velle poſſidere: vel ſub forma monſtruoſa, puta gigantis, vel hominis atri, aut recenter mortui: vel etiam canis, leonis, urſi, lupi, hirci: vel avis, ut vulturis, accipitris, corvi, picæ, galli, gallinæ, vel ſerpentis, aut bufonis, vel alterius generis; ſignum eſt, dæmonem jam corpus poſſidere; vel tentare ingreſſum, ut poſſideat.

8. Quando aliqua, quæ erant ante oculos, ſubtrahuntur, ut non videantur; deinde ſubitò apparent; ſignum eſt diabolicę illuſionis.

Digitized by Google

Ex Auditu.

✠ 1 QUando ſubitò variatur auditus, ita ut patiens ſit ſurdus, & poſteà benè audiat: ſi hoc eveniat in audiendo ſpiritualia, evidens eſt ſignum.

2. Quando patiens audit quaſdam voces ſe vocantes, & ille maximè attendit.

3. Quando eſt rumor continuus in auribus, nec adſit probabilis cauſa naturalis aſſignanda.

4. Quãdo exorciſmos, evangelia, ſacraſq; lectiones non ſolùm cum extraordinario tędio; ſed etiam cum ingenti perturbatione, vel gravi ſopore affectus auſcultat.

5. Quando pulſantur campanę benedictę; vel aliud ſignum datur ſpirituale, ſi gravi afficiatur tędio.

Ex Guſtu.

✠ 1 QUando ultra ſeptem, vel novem dies patiens nihil comedit, vel parum; & tamen fortis eſt, & pinguis, ſicut prius; ſignum eſt evidens eſſe dęmoniacum, vel diabolicum.

2. Quando per multos menſes non potuit guſtare panem, vel carnem, quę prius ſine difficultate comederat; nec tamen aliqua videtur correptus ęgritudine.

✠ 3. Quando patiens vehementiſſima ardet ſiti; nec tamen poteſt aquam, aut vinum bibere, immò quicquid aptum eſt extinguere ſitim, abhorret.

✠ 4. Quando quis videtur fame perire; nec tamen cibum ullum guſtare poteſt: immò omne comeſtibile fugit, & abhorret.

5. Quando quis inceſſanter cruda devorat, nec ſatietatem præſefert.

6. Quando comedit beſtialiter in magna quantitate, & bibit valdè exceſſivè contra ſuam conſuetudinem; nec tamen umquam ſatiatur.

7. Quando patiens cum difficultate comedit, ita ut violenter oporteat illum cibare, & nullam habet infirmitatem hoc cauſantem.

8. Quando patiens magis abhorret cibum benedictum, quàm alium.

9. Quando patiens gravi velut delirio correptus longam fert inediam.

Ex loquela.

✠ 1 QUando quis loquitur linguis, quas ipſe non intelligit.

✠ 2 Quando quis loquitur altè de myſteriis ſupra propriam capacitatem nisi conſtet probabiliter ex ejus ſanctitate, vel aliundè id eſſe divino afflante Spiritu.

✠ 3. Quando prædicit futura, vel quæcumque ſibi ipſi occulta, quæ excedunt intellectum humanum, non tamen intellectum diabolicum; dæmoniacus eſt, vel diabolicus.

✠ 4. Quando inopinatò vocem amittit, nec poteſt loqui, nec os aperire, etiam volens; ſi poſteà loquatur ad præceptum dæmoni factum ab Exorciſta in nomine Jeſu, ſignum eſt evidens.

5. Quando improvisò exeunt ex ore hominis ſani, nec vino, aut paſſione perturbati, vel phreneſi laborantis verba, quorum ſtatim poſtea non recordatur, ac neſcit ſe illa dixiſſe, vel nollet ea dixiſſe.

6. Quando quis timoratæ conſcientiæ, abſq; ulla cauſa verba profert, parentes, vel amicos, quos honorare conſuevit, miro modo pungentia, ac ſubſannantia.

7. Quando quis non ex inſtituto, nec liberè volens, voces interdum brutis non parùm abſimiles emittit.

✠ 8. Cùm varios abſque connexione quis profert ſermones; niſi ſit phreneticus, vel mente captus, vel ebrius, vel ſit mulier patiens defectum menſtruorum; dæmoniacus erit.

9. Quan-

Digitized by Google

9. Quando quis ſacra verba difficillimè profert, nec niſi truncando, & balbuciendo, præcipuè cùm recitat Pſalmum 50. *Miſerere mei Deus*, &c. vel 90. *Qui habitat in Adjutorio Altiſſimi*, &c. Vel profert Sanctiſſimum Nomen Jeſu, vel Beatiſs. Deiparæ Mariæ; aut initium Evangelii S. Joannis.

10. In verbis prolatis à mulieribus patientibus defectum menſtruorum obſervanda ſunt, quæ habentur ſupra *num.* 88.

Ex Odoratu.

1 QUando quis aufugit ſacrorum odores: ut rerum benedictarum, thuris, rutæ, roſarum, & hujuſmodi, ſi illos non benedictos non abhorreat.

2. Quando de ore patientis exeunt fœtores infernales, ut ſulphuris, picis, fuliginis, carbonum, & hujuſmodi.

Ex Tactu.

1 QUando quis tangendo nimis urit, vel igneſcit; aut ſubitò frigeſcit.

2 Cùm percutiendo leviter nimium infert dolorem.

3. Quando ad ſimplicem tactum manuum ſacerdotalium patiens capitis gravedinem, vel rem frigidiſſimam ſentit.

§. V.

Ex Potentiis vegetativis.

CUM Vegetativa Potentia triplici ornata ſit facultate, ſcilicet Nutritiva, Augmentativa, & Generativa; Ex harum ſingulis apertè varia dæmoniacæ operationis ſigna deſumi poſſunt.

Ex Nutritiva.

1 QUando quis nulla naturali ægritudine affectus cibum non poteſt attrahere ad ſtomachum ad corpus nutriendum.

* 2. Quando quis alioquin ſanus, & benè diſpoſitus canina, aut lupina fame vexatur; & licèt maximam cibi quantitatem devoret, ſemper tamen eſurit.

3. Quando cibum in ſtomacho retinere non poteſt; ſed illum vomitu rejicere cogitur, licèt aliàs ſanus ſit: ſi verò ſit benedictus, illum retinet.

4. Quando quis aliàs ſanus, & benè diſpoſitus cibum digerere non poteſt, licèt magnam habeat in ſtomacho caliditatem.

5. Quando bolum ferè perennem ſentit in ſtomacho, & per ſæpè ad guttur accedentem, quo ſuffocari videtur; precipuè ſi hoc contingat etiam immediatè poſt ſumptam medicinam evacuantem.

6. Cum quis vomitu reiicit cultros, clavos, acus, capillos, vitra, & alia id generis artificialia.

7. Quando quis per poſticum eadem emittit; vel quæcumque alia, quæ in corpore generari non poſſunt; vel continuum per multos menſes emittit ſanguinem nulla affectus ægritudine.

Ex Augmentativa.

* 1 QUando puer, vel puella, adoleſcens, vel adoleſcentula, qui aliàs erant natura pingues, & alacres, nulla apparente ægritudinis cauſa non ſolùm nō augentur, & quantitate molis proficiunt; ſed potiùs decreſcunt, & continua

macie afficiuntur, & conſumuntur, quamvis manducent, & bibant non ſolùm more ſolito, ſed majori in quantitate.

2. Quando quis contra ſolitum naturæ ſuæ, ac complexionis curſum nimio tumore, ac pinguedine afficitur in aliquibus corporis partibus: vel etiam in toto corpore, nulla alia affectus ægritudine.

Ex Generativa.

✠ 1 QUando vir uxori, vel uxor viro appropinquare non poteſt; quia ſibi videtur aliquod eſſe corpus intermedium.

2. Quando perſonæ, vel corpora, aut generationis organa apparent horribilis formæ, vel fœditatis intolerandæ.

3. Quando vir, etſi calidæ ſit naturæ, & complexionis robuſtæ, non poteſt ſemen decidere intra vas muliebre, licèt ſeminet extra.

✠ 4. Quando vir non poteſt habere copulam cum uxore, vel perſona, quam amat: quia ſtatim elumbis, & elanguens recedere cogitur; quod tamen ei non evenit, ſi cum aliis mulieribus commiſcetur.

5. Quando ex parte fœminæ vas muliebre, quod priùs erat latum, ita conſtringitur, quòd à virga penetrari non poteſt; licèt vir ſit robuſtus.

6. Quando uterque conjux ex parte ſuorum parentum ſunt fœcundi; nec tamen generare poſſunt; eò magis ſi conſtat ex aliis cauſis uxorem eſſe maleficiatam, nec apparet cauſa naturalis ſterilitatis.

Cauſæ autem naturalis ſterilitatis, ut docet Hippocrates *in Aphor. ſect. 5. ver. Aphor. 46.* & ibi Ogglerius Medicus, ſunt, ex parte viri nimia frigiditas naturæ: quia tunc ejus ſemen eſt generationi ineptum: ex parte verò mulieris, puta nimia ejus pinguedo, aut caliditas: quia nimia pinguedo impedit ſeminis retentionem; & nimia caliditas cauſat illius extinctionem: Ex parte tandem utriuſque quando videlicet illorum ſemen non eſt proportionatum: ut ſi viri eſt melancholicum, & mulieris ſanguineum: nam agens, & patiens debent eſſe proportionata, aliàs impeditur actio.

QUÆSTIO II.

Quænam ſigna deſumantur ex diſpoſitione corporis.

161 *Signa deſumpta ex diſpoſitione corporis etiam Medicis deſerviunt.*

EX variis corporis effectibus inuſitatis, motibuſque inſolitis, qui à naturali cauſa, ut plurimùm, ortum habere non poſſunt, ſolent Exorciſtæ quędam ſumere experimenta, quibus, quænam ſit cauſa latens, facilè explorant: quæ plurimùm etiam Medicis deſervire valent ad cognoſcendum, cùm morbi à cauſa non procedunt naturali.

Hos autem inuſitatos effectus deprehendunt, dum morbus inchoatur, augetur, & perſeverat.

Signa deſumpta ex morbo inchoante.

Dum morbus inchoatur, ſi ſtatim ab initio nullis peccantibus humoribus in cauſa exiſtentibus morbus ſe prodit cum graviſſimis ſymptomatibus, ut ſunt:

1. Mentis quædam ſtupiditas.

2. Varia deliria melancholica.

3. Motus quidam convulſivi, qui epileptici videntur.

4. Repentinæ corporis paſſiones, & oppreſſiones, quas ipſe oppreſſus explicare neſcit.

5. Ejuſdem generalis extenuatio, & color infauſtus, puta viridis, pallidus, cedrinus, aut croco ſimilis.

6. Spontanea nervorum, oſſium, medullarumque vexatio, aut rigiditas, ut convulſionem præſeferat.

7. La-

Digitized by Google

7. Laceratio, & conſtrictio inteſtina viſcerum ; ac dolor in ventre cum maximo rumore, & revolutione vitalium.

✠ 8. Dolor continuus in capite ſine aliquo intervallo, ſivè ſit per modum gravaminis, ſivè per modum percuſſionis: ut cerebri, vel temporum indeficiens, & intima terebratio, ſi ad ſignum crucis ✠ ſtatim ceſſet.

9. Pulſatio arteriarum circa collum.

10. Cordis gravatio, & punctura, ac ſi acubus configeretur.

11. Dolor in ſtomacho perpetuus: ut puncturæ in ore per momenta pungentes, vel per modum indigeſtionis, vel magnæ debilitatis, aut duræ pilæ aggravantis, quo ſuffocari, ac ſtrangulari videtur ægrotus.

13. Cibus ſemper indigeſtus, crebræque vomitiones ; ſi hoc non eveniat, quando cibus eſt benedictus.

14. Ventris dejectio, inflatio, & tumor per flatum frigidiſſimum, vel calidiſſimum ſenſibiliter permeantem, diſcurrentem, & evaneſcentem.

15. Colli, & renum frequentes perpeſſiones.

16. Particulæ corporis velut nexibus ligatæ, & oculorum palpebræ ita aſtrictę, ut vix aperiri poſſint.

17. Sudores leves circa noctem, quamvis temporis conſtitutio frigida rigeat, quorum Medici neſciunt cauſam naturalem aſſignare.

18. Syncoparum accidentia ſtatutis horis advenientia cum continuo vitæ tædio, gravamine melancholiæ, obſtinata taciturnitate, & ſuſpiriis, quæ luctuoſa vocantur, abſque manifeſta cauſa emiſſis.

19. Tremor in membris, & præcipuè in capite patientis cauſatus per præſentiam ſpiritualium rerum, vel perſonarum.

20. Inquietudo, qua aliquis nullo modo quieſcere poteſt, nec ſtando, nec ſedendo, nec decumbendo, & infirmitas nulla apparet.

21. Tuſſis ſicca valdè moleſta patienti, & aliis ſine pituitæ expulſione, quę numquam conſummatur ; ſed aggravatur, dum ſpiritualia adminiſtrantur.

22. Oſcitatio frequens cum maxima oris dilatatione ; & præcipuè dum aliqua ſacra lectio habetur.

23. Tumores ſubiti, qui in aliqua parte corporis citò oriuntur, & ſine aliqua cura naturali citò evaneſcunt.

24. Decurſus ſubiti caloris, vel frigoris exceſſivi per humeros, & renes.

✠ 25. Ventus quidam vehemens, qui decurrit per totum corpus ad modum formicarum : vel ad modum ſerpentis velociter quaquaverſum ſerpit : vel ſicut mus modò in hanc, modò in illam corporis partem ſe intromittit.

✠ 26. Deportatio corporis, & illius elevatio contra voluntatem patientis, & non videtur, à quo deportetur ; ſignum eſt evidens diabolicæ præſentię.

✠ 27. Vociferationes, clamores, ſciſſio veſtium, arrotationes dentium, & quæcumque corporis agitationes ſine ulla cauſa, ſi patiens non eſt ſtultus, & hæc ei diſpliceant, & cognoſcat illa, & nollet ; ſignum eſt evidens.

✠ 28. Vis, ſeu impulſus ſupra naturam patientis : ut cùm homo natura debilis non poteſt teneri à multis : cùm manibus, ac dentibus frangit ferrum, & alia ſimilia, de quibus ſuprà, ubi de ſignis ex parte Animę ; eſt ſignum evidens.

Infantes autem, ac pueruli deprehenduntur eſſe maleficio affecti, vel à dæmone vexati ex ſequentibus ſignis. *Signa, quibus cognoſcuntur pueri maleficio affecti.*

1. Quando ſæpius contremiſcunt nulla apparente cauſa ; maximè ſi adjungatur, quòd continuè flent, & non dormiunt, & priùs non erant tales.

2. Quando habent oculos timidos, ac pavidos, nec audent rectà aſpicere Exorciſtas, ac Religioſos devotos.

3. Quàdo repentè amiſſa bona facie, ac totius corporis cõſtitutione fiunt pallidi, ac macilètes; & pręcipuè ſi Mater, vel aliquis ex domeſticis eſſet maleficio affectus, & effectus cõſimiles pateretur. Nam aliquàdo tota una familia maleficio afficitur.

Digitized by Google

4. Quando non ampliùs volunt lac ſugere, & tenent os apertum.

Filii ſuppoſititii qui. ✠ 5. Quando numquam poſſunt lacte ſatiari, etiamſi continuè lac ſugant, nedùm ex una, ſed ex pluribus nutricibus, ac magis fiunt macilentes, ſignum eſt evidens. Si verò etiam habeant faciem ad modum hominis ſenis eunuchi, & ſint ponderoſiſſimi, periculum eſt, quòd filii ſint ſuppoſititii, ideſt à dæmone poſiti loco filiorum verorum. Hi autem filii ſuppoſititii, ſi ab Exorciſta benedicantur, quandoquè poſt aliquot dies moriuntur. Quod experientia comprobavi anno 1646.

6. Quando infantes videntur ſæpiùs mori, & non moriuntur.

7. Quando nullis peccantibus humoribus ex ſanis repentè fiunt infirmi: & præcipuè ſi in aliquo membro ſint compreſſi: vel appareat aliquod foramen in corpore, ut ſub lingua, in auribus, circa umbilicum, in pedibus, in cruribus, in naticis, vel cæteris corporis membris.

8. Quando circa renes, vel in pectore ſunt nigri propter decurſum ſanguinis, quem Saga ab ejus corpore ſuxit; ut docet Delrius *lib.3. Diſquiſ. Magic. p.1. q.4. ſect.* 1. ac Spinæus Sacri Palatii Magiſter *q. 8. de Strigibus*.

163 *Signa deſumpta augente morbo.* Dum morbus verò augetur, ſi non creſcit paulatim more naturalium morborū, qui ſenſim ut plurimùm vires acquirunt, donec ad ſtatum perveniant, ſed ſubitò, & frequenter ſe prodit, & valdè inconſtans eſt, rarò periodos ſervando, licèt periodicorum naturam referat: undè licèt naturalibus morbis in aliquibus ſimilis eſſe videatur, in multis tamen diſcrepat: atq; adeò doctiſſimos etiam Medicos fatigare ſolet, qui in iis dijudicandis hæſitant, & huc, illucque animo agitantur ambigui, nec certi quidquam de his proferre audent, aut ſtatuere poſſunt, quo ſibi ipſis ſatisfaciant. Hoc enim ſignum eſſe maleficii, Medici communiter docent: Immò Daniel Sennertus *de morbis à Faſcino, & Incantatione à veneficio inductis* agens, & ſigna maleficiati *par.9. lib.6. cap.9.* enumerans: illud primum aſſignat.

164 *Signa deſumpta morbo perſeverante.* Denique ſi morbus in eodem ſtatu perſeverat poſt adhibita à medicæ artis peritis varia remedia, quibus infirmus juvari non valet: ſed morbus exaſperari, & in dies augeri comperitur. Nam hoc evidentiſſimum ſignum eſſe maleficii, fatetur Sennertus poſt alios celebriores Medicos. *Si enim*, ait, *naturalis eſſet morbus, utique naturalibus remediis, phyſiciſque medicaminibus ſolveretur*.

Sed hæc regula ſæpiùs fallit: quia multoties ſunt aliqui morbi intrinſeci incurabiles, puta alicujus organi, aut membri interni extenuatio, deſiccatio, vel putrefactio. Cui (cùm ſit intrinſecum) remedia naturalia ritè applicari non poſſunt: ideoque pharmaca à Medicis peritiſſimis adhibita aliqualiter ſublevare dolorem, ac mitigare, vitamque aliquandiù prorogare queunt: ſed ſanitatem nequaquam integram, ac perfectam conferre valent.

Cap. III.

De Exorciſta virtutibus ornato.

165 *Virtus definitur.* CUM *virtus* juxta Ciceronem in Rhetor. *ſit affectio animi conſtans, convenienſque, laudabiles efficiens eos, in quibus eſt: & ipſa per ſe ſua ſponte, ſeparata etiam utilitate, laudabilis*: ſi in omnibus Eccleſiæ miniſtris virtutes tùm theologicæ, tum morales ſunt neceſſariæ, ut dignè, ac laudabiliter ſua valeant obire miniſteria, has maximè Exorciſtis, nedùm ut dignè, ac laudabiliter, ſed efficaciter, & tutò ſui muneris intentum conſequi valeant, neceſſarias eſſe quis audeat negare?

Virtus theologicæ ac morales qua ratione ſint neceſſariæ Exorciſtis.

Quod Joannes ſufficienter in Exorciſta indicat, cùm ſimilem filio hominis in medio 7. candelabrorum aureorū ſtantem, & præcinctū repræſentat. Ad quid enim ſtatus ille deſcribitur, niſi ut oſtendatur, illum ſemper eſſe paratum ad candelabra erigenda, ſi cadant: emungenda, ſi minus luceant; accendenda, ſi extinguantur, ut explicat Alcazar? Non ſedet otioſus, ſed ſtat ut laboris avidus: Non diſcinctus eſt,

Digitized by Google

eſt; & implicatus veſtibus laxis, quæ iter impediant; ſed ſuccinctus, ut ſe quaquaverſum vertere poſſit, & accurrere, cùm neceſſitas, & opus vocant: Non ſtat in extremis anguli, undè longior via ad oppoſitos pateat; ſed in medio, ut breviori curſu opem ferat, & ſic ſtando totus ardere videtur vultu, manibus, pedibus, quaſi ſemper paratus cogitare, operari, & currere ad ea perficienda, quæ è re eſſe videntur. Sic Exorciſta ſeptiformi munere maximè debet fulgere virtutum, Fidei, nempè, Spei, Charitatis, Fortitudinis, Patientiæ, Perſeverantiæ, atque Prudentiæ; quarum unaquæque ſuo loco ſingulari modo typicè figurata demonſtrabitur, ut in medio Eccleſiæ conſtitutus, ac hujuſmodi virtutum ſplendore ornatus, hinc fideles tenebris circumfuſos illuminare, dejectos erigere, nutantes fulcire, ſtantes corroborare: illinc follicularios dęmones, aut obſidentes fugare, aut poſſidentes expellere, aut malefacientes cohibere, aut incantantes abigere; ut ſequentibus articulis manifeſtabitur.

ARTICULUS I.

De Fide.

CUm fides ſit præcipuum fundamentum, cui innituntur fideles ad dæmones expellendos juxta verba Chriſti Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient,* & Joannis 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet*: ut innoteſcat, quomodo Exorciſtæ fides ſit neceſſaria, de ea examinandæ ſunt ſequentes quæſtiones, ut ſic per fidem Exorciſta appareat ſimilis filio hominis in facie lucente ſicut Sol: Nam ſicut facies demonſtrat perſonam, quænam ſit, ita per fidem, quam unuſquiſque profitetur, cujus ſit religionis, & qualis ſit, oſtenditur. 166

Exorciſta per fidem ſit ſimilis filio hominis in facie lucente ſicut Sol.

QUÆSTIO I.

Quid nomine fidei intelligatur in hoc articulo.

REſpondetur, in hoc articulo non tractari de fide humana, ſeu fidelitate, quæ eſt quędam virtus moralis, quæ præbet conſtantiam in ſervandis promiſſis, & à Latinis vocatur fides, de qua Cicero *lib.1. Officiorum*, ait: *Fides eſt dictorum, & conventorum conſtantia, & veritas.* Neque de fide gratia gratis data, quæ, ut docet Suarez *diſp.8. de diſtinctione fidei ab omnibus donis, &c. ſect.2. nu.4.* datur homini, ut tam diſtinctè, & perfectè intelligat, & apprehendat res fidei, ut poſſit eas alios docere, ſimpliciter tamen, & ſine ornatu ſcientiæ, & ſapientiæ. Neque de fide, quæ accipitur pro fiducia: In qua ſignificatione multi Doctores putant ſæpè accipi in ſcriptura fidem pro fiducia; ita tenet Vega *quæſt.1. de Juſtif. & lib.9. in Trident. c.29.* Janſenius *in Concord. cap.30. 32. & 35.* Balthaſar Paes *in Epiſt. D. Jacobi cap.1. verſ.1.* Lyndanus *de quatripar. juſt. 1. part. lib.2. c.3.* & recentiores Theologi *ad initium* 2. 2. D. Thomæ. Hoc enim modo fiducia non eſt fides, de qua loquimur; ſed ſpes connotando quandam perfectionem, ſeu robur ejus; ut benè docet Suarez *diſp.1 proœmiali de fide, ſect.1. num. 6. & 7.* & Drexelius *de Conformatione voluntatis lib.5. c.2.* & de hac agitur *ſequenti articulo*. Sed tractari de fide theologica, ſeu divina, quæ per ſe includit habitum, ſeu lumen fidei, actum ejus, & objectum, quæ tria ſigillatim etiam ſumpta ſolent in ſcriptura nomine fidei ſignificari. 167

Fides humana deſcribitur.

Fides gratia gratis data quæ.

Fides pro fiducia ſumpta.

In hoc articulo agitur de fide Theologica.

Fides divina includit tria.

§. I.

DE objecto fidei intelligitur illud ad Galat. *cap.3. Ex auditu fidei*; & infra *At ubi venit fides*, & ad Epheſ.4. *Unus Dominus, una fides*, & Apocalypſ.2. 168

1. Objectum.

Non

Non negaſti fidem meam; & ita etiam dicit Athanaſius in Symbolo. *Hæc eſt fides catholica, quam niſi quiſque fideliter, firmiterque crediderit*: nam fides, quę creditur, objectum eſt virtutis fidei; ut eruditè docet Suarez *loco cit. ſect. 2. num. 3.*

2. *Actus.* De actu verò fidei intelligitur illud Matthęi 9. *Secundùm fidem veſtram fiat vobis*; & illud ad Roman 1. *Fides veſtra annunciatur in univerſo mundo*; & in toto capite undecimo ad Hebręos: eodem modo ſumitur fides, cùm illi varii effectus tribuuntur, & quoties in ſcriptura pręcipitur fides tanquam ad ſalutem neceſſaria, de hac fide ſermo eſt; quia pręcepta de actibus dantur: Ita Suarez *loco cit.*

3. *Habitus.* De habitu autem fidei rectè intelligitur illud 1. ad Corinth. 13. *Nunc autem manent tria hæc, fides, &c.* & in eodem ſenſu loquitur Trident. *ſeſſ. 6. cap. 7.* cùm dicit, in juſtificatione ſimul infundi Fidem, Spem, & Charitatem.

QUÆSTIO II.

Quodnam ſit objectum fidei theologicæ.

169 *Objectum fidei triplex.* RESpondetur, in objecto fidei tria diſtingui à D. Thom. 2. 2. *quæſt. 1. art. 1.* ſcilicet objectum materiale, ideſt materiam, circa quam verſatur virtus; & objectum formale, ſcilicet rationem, ſub qua verſatur, ſeu motivum, propter quod fides credit. Tertium vocat D. Thomas accidentale, & in ſolutionibus argumentorum explicat ſub hoc membro includere omnia objecta creata, quæ ſecundariò, & quaſi conſequenter dicit pertinere ad fidem. Verumtamen Suarez *diſp. 2. de objecto fidei*, omnia illa, quæ creduntur ex teſtimonio divino, comprehendit ſub objecto materiali fidei. Sed ait, pręter objectum materiale, & formale, requiri ad credendum ſufficientem propoſitionem doctrinæ fidei, juxta illud: *Quomodo audirent ſine prædicante?* (Roman. 10. verſ. 14.) Nam quia nec Deus teſtificans, nec res teſtificatæ videntur, ideò neceſſe eſt, ut per auditum ſufficienter proponantur; nam ideò dicitur eſſe Fides ex auditu. Hæc ergo objecta à nobis breviter explicanda ſunt ſequentibus dictis.

§. I.

170 *Objectum primarium fidei quodnam ſit.* DIco 1. Deus ſecundùm abſolutam rationem Deitatis, & eſſentiæ ſuæ eſt primarium objectum fidei. Hęc eſt ſententia D. Thomæ *1. part. quæſt. 1. art. 7. & quæſt. 14 de veritate art. 8. & in 3. diſt. 24. art. 1.* & idem tenet Scotus *diſtinct. 23. quæſt. unica.* Durandus *diſt. 24. q. 1.* Capreolus *quæſt. 4. Prolog. art. 2.* Alber. & alii *in 3. diſt. 23.* Idem ſentit Marſilius *in 1. quæſt 2.* ubi refert varias opiniones; Tenet etiam Henricus *Quodlib. 12. quæſt. 1.* Alexand. Alenſ. 3. *par. q. 68. memb. 7. art. ult.* & Suarez *diſput. ead. ſect. 1. num. 5.*

Ratio eſt, quia Deus ipſe, quatenus Deus eſt, eſt primarius ſcopus fidei, ſeu ratio, quæ principaliter intenditur per fidem. Quod videtur ſatis probari ex illis verbis Pauli Hebræor. 11. *Accedentem ad Deum oportet credere, quia eſt*: nam quia eſſe Dei eſt ejus ſubſtantia, & eſſentia, cognoſcere Deum eſſe, idem eſt, quod cognoſcere Deum eſſe verum Deum, atque adeò habere veram divinitatem; ergo hoc eſt primarium objectum, quod fides intendit. Et ideò dicebat Chriſtus Joan. 14. *Creditis in Deum, & in me credite*: quia illud primum eſt fundamentum reliquorum: facit etiam illud Joannis 17. *Hæc eſt vita æterna, ut cognoſcant te.* Hæc ergo abſoluta cognitio Dei eſt intenta per fidem.

§. II.

171 *Deus qua ratione ſit objectum materiale fidei.* DIco 2. Inter objecta materialia fidei Deus eſt objectum maximè neceſſarium, & inſeparabile à revelatione fidei: Ita Suarez docet *diſput. 2. de objecto fidei ſect. 1. num. 8.*

Ratio

Ratio eſt, quia nihil eſt credibile per fidem, niſi ſub teſtimonio divino, ut nunc ſuppono. Quiſquis ergo credit aliquid per fidem infuſam, credit illud revelatum eſſe à Deo, & teſtimonium Dei eſſe infallibile: ergo impoſſibile eſt credere aliquid fide divina, quod non ſit Deus, quin ſupponatur aliquid creditum de ipſo Deo, quod ut minimum eſſe debet, Deum eſſe, & eſſe veracem in his, quæ teſtificatur: ſic ergo Deus ut objectum materiale, ſeu cognitum habet neceſſariam connexionem cum fide, quam non habent alia objecta: nam poſſet Deus multa revelare de ſeipſo, & nihil de creaturis.

§. III.

Dico 3. Deus non eſt adæquatum ſubjectum, & (ut ſic dicam) directum fidei; 172
Objectum materiale adæquatum fidei eſt quodlibet ens revelabile à Deo.
ſed hoc eſt quodlibet ens revelabile à Deo obſcura revelatione: Ita ſumitur ex D.Thom.2.2.*q.1.art.1.* & *dicta quæſt.14. de Veritate, artic.*8. docet Scotus *in 3. diſt.23.q.unica*, ibi Gabriel, & alii communiter, partim ibi, partim *diſt.* 14. Anton. 3.*p.tit.8.cap.*4.& Abulenſ.*in cap.*22.Matth.*q.*301.Suarez *loc.cit.ſect.2.nu.*2.

Ratio eſt, quia & de creaturis multa per fidem creduntur, quia de illis & multa à Deo ſunt nobis revelata, & ideò etiam ipſæ ſub hac ratione, qua revelatæ ſunt, pertinent ad objectum adæquatum fidei.

§. IV.

Dico 4. Deus ipſe, quem credimus, eſt etiam prima ratio credendi. In hac 173
Deus eſt prima ratio credendi.
aſſertione conveniunt Theologi, D.Thom. 2.2.*q.1.ar.1.* & 1.*par.q.1.ar.3.* & 7. & Reliqui *in Prologo ſentent.* & *in 3.diſt.*24. Altiſiodor.ſtatim *in principio Summæ in proœmio*, & Alenſ.3.*par. quæſt.68.*

Hoc notum eſt; nam divina ſcriptura ſæpè docet, veram fidem ad ſalutem neceſſariam ipſi Deo inniti: ſic dicitur Gen.15. *Credidit Abraham Deo, & reputatum eſt illi ad juſtitiam*; quod dicit Paulus ſcriptum eſſe propter nos; quia fidem illam, & credendi modum imitari debemus, ut juſtificemur. Similia ſunt frequentia in Scriptura; & ideò meritò dixit Ambroſius *lib.de Abraham cap.3.* & *lib.2. Epiſtolarum Epiſt.12.ad Valentinianum*: *Cœli myſterium doceat me Deus ipſe, qui condidit; non homo, qui ſeipſum ignoravit. Cui magis de Deo, quam Deo credam?*

§. V.

Dico 5. Deus ut revelans, ſeu teſtificans res credendus per fidem eſt objectum
formale fidei. Hæc eſt aperta ſententia D.Thomæ 1.*par.quæſt.1.ar.3.* Idem 174
Deus qua ratione ſit objectum formale fidei.
tenet Scotus *in 3.diſt.23.quæſt.unica,* & *diſt.25.q.2. in fine*, Richardus *diſt.23.art.4. quæſt.3.* & alii plures relati à Suarez *diſp.3.de objecto form.fidei ſect.2.n.3.* colligitur ex ſcriptura juxta illud Joannis epiſt.1.c.5. *Qui credit in filium Dei, habet teſtimonium Dei in ſe*, & aliis locis.

Ratio eſt, quia Deus non movet ad credendum, niſi mediante teſtimonio ſuo. Quomodo enim ei credemus, niſi nobis loqueretur? Ergo non eſt objectum formale fidei, niſi ut teſtificans, & revelans.

QUÆSTIO III.

Quinam ſit actus fidei?

Reſpondetur, *actum Fidei eſſe aſſenſum firmum, in auctoritate Dei obſcurè reve-* 175
Actus fidei definitur.
lantis fundatum: ita colligitur ex D.Thom.2.2. *q.* 2. *art.1.* Dicitur *aſſenſus*: quia diſtinguitur actus fidei ab omni actu elicito à voluntate: qui non eſt actus

eli-

Digitized by Google

elicitus à voluntate; ſed imperatus à voluntate. Diſtinguitur ab omni apprehenſione, vel inquiſitione intellectus, & ſignificat judicium, quo intellectus ad unam partem determinatur. Additur *firmus*, ut ab opinione diſtinguatur, quæ etiam prebet aſſenſum, ſed formidoloſum, & aliquo modo dubium; fides autem debet eſſe firma. Quia verò hoc ſolet etiam ſuo modo tribui fidei humanæ, & multò magis cuicumque aſſenſui evidenti; ideò additur ultima particula *in auctoritate Dei, &c.* per quam actus fidei infuſæ tam ab acquiſita fide, quàm ab actu ſcientiæ, & à quovis actu evidente diſtinguatur: Et prætereà per illam particulam deſignatur ultima differentia eſſentialis, & ſubſtantialis actus fidei; nam hæc differentia ſumitur ex objecto formali, quod per illam particulam explicatur: Ita eruditè docet Suarez *diſp.6. de Actu fidei, ſect.1. num.5.*

Ex hoc colligitur, actum fidei infuſæ eſſe actum ab intellectu elicitum, & imperatum à voluntate; ac proinde ſubjectari in intellectu; ut teſtatur Paulus 2.Cor. dicens: *In captivitatem redigentes omnem intellectum in obſequium Chriſti.*

QUÆSTIO IV.

Quomodo Fides Theologica definiri poſſit.

176 *Fidei Theologica definitio.* RESpondetur, Fidem Theologicam definiri à D.Paulo Hebræor. 11. quòd *ſit ſubſtantia rerum ſperandarum argumentum non apparentium*: Ita Magiſter Sent. *in 3.diſt. 23.cap.penultimo, & ultimo* dicit hanc eſſe fidei definitionem. Conſentiunt cum Magiſtro Scholaſtici, qui planè affirmant hanc eſſe definitionem fidei, quæ eſt virtus intellectus. Bonavent. *eadem diſt.ar.1. quæſt.1.* Ricardus *art.4. q.1.* Paludan. *quæſt.4.ar.1.§.quantum ad tertium.* Major *quæſt.8.* Albertus *art.18.* & alii plures relati à Vaſquez *tom.2.in 1.2 quæſt.113.diſp.209. c.2.* Dicitur *ſubſtantia rerum ſperandarum*: quia eſt fundamentum ſpei, & quatenus ſubſtat aliis; proprium enim eſt fidei, fulcire ſpem, & fiduciam: quia non poſſet homo ſperare, niſi crederet; ideò certitudo fiduciæ proportionata eſt certitudini fidei; nam eſt veluti baculum, in quo Viatores nituntur ad ſperandum. Unde Ambroſius *lib. de Cain, & Abel* ait: *Fides eſt radix omnium virtutum; & quod ſuper hoc fundamentum ædificaveris, hoc ſolum ad operis tui fructus, & virtutis proficit mercedem.* Dicitur *argumentum non apparentium*, ideſt firmus aſſenſus, quo intellectus convincitur, & inducitur ad credendum ea, quæ non videntur; ita exponit Suarez *diſp.6. de Actu fidei ſect.2. n.5.* Vel dicitur *argumentum non apparentium*: quia ejus actus eſt inclinare intellectum ad actum credendi, ac eidem intellectui cooperari influendo in actum ipſius, quo actu intellectus firmiter aſſentit, ſeu adhæret revelatis à Deo.

QUÆSTIO V.

Quomodo Fides Theologica dividatur.

177 *Fides duplex, Univerſalis.* RElictis variis diviſionibus, quæ à Theologis afferuntur, unicam referam, ut magis inſtituto noſtro convenientem. Fides ergo dividitur in univerſalem, & particularem.

Fides univerſalis dicitur illa, quæ per ſe neceſſaria eſt ad ſalutem, & communi uſu Eccleſiæ *Catholica* nominatur; tum etiam quia ipſum nomen *Catholica* univerſalitatem ſignificat. Hæc autem fides univerſalis eſt & quoad perſonas: quia pertinet ad omnes, qui placere Deo volunt; & quoad tempora: quia ſemper in Eccleſia fuit; & quoad loca: quia ubique prędicata eſt, & prędicatur; & quoad dogmata: quia eſt de omnibus particulis fidei, & conſequenter etiam de omnibus, quæ in illis continentur: Sic docet Suarez *diſp.ead.ſect.3.num.6.*

Fides

Digitized by Google

Fides autem particularis dicitur illa, quæ in aliqua privata revelatione fundatur, vel inſtinctu Spiritus S., qui illi æquivaleat. Et meritò particularis dicitur; quia in materia, perſona, & propoſitione privata fundata eſt. Hæc autem rurſus triplex eſt. Prima, qua aliquis credit ea, quæ ſibi peculiariter revelata ſunt. Quo pacto Prophetæ crediderunt multa, quæ non omnibus fidelibus, ſed ſibi tantum revelata fuerunt. Et Abraham credidit multa, quæ ſibi ſoli fuerunt per revelationem promiſſa. Secunda fides privata eſt miraculorum, qua aliquis certò ſibi ſtatuit, Deum facturum aliquid præter conſuetum ordinem. De qua dicitur Matthæi 17. *Si habueritis fidem ſicut granum ſinapis, dicetis huic monti, tranſi hinc illuc, & tranſibit, & nihil impoſſibile erit vobis*: Tertia fides huic eſt ſimilis, nempè qua quis credit ſe à Deo conſecuturum aliquid ſpirituale, vel temporale ad ſpiritualia pertinens, puta dæmonem ab obſeſſo expulſurum etiam ſine poteſtate exorciſtica; vel ſanitatem corporis in ordine ad ſalutem animæ obtenturum; vel quid ſimile animæ ſalutare à Deo impetraturum: Ita docet Vaſquez *q.113. in 1.2.* D. Thomæ *diſp.209.cap.5.* ac Suarez *diſp.ac ſect.eadem num.7.* Particularis.

QUÆSTIO VI.

An fides miraculorum, ac promiſſionum ſit eadem cum fide Catholica?

Reſpondetur cum Suarez *diſp.8.de diſt.fidei ab omnibus donis, &c.ſect. 1.nu.3.* tria poſſe conſiderari in eo, qui facturus eſt miracula; vel aliquod beneficium à Deo miraculosè impetraturum. Primum eſt credulitas de omnipotentia Dei, & veritate promiſſionum ejus. Secundum eſt quędam quaſi applicatio hujus univerſalis fidei ad hoc factum in particulari, ita ut aliquis judicet certò, & credat ſe facturum hoc miraculum; vel obtenturum hoc beneficium miraculoſum hic, & nunc. Tertium eſt fiducia quędam, quæ inde reſultat in voluntatem. 178 *Tria conſiderentur in eo, qui facturus eſt miraculum.*

Primum eorum, certiſſimum eſt, omninò in opere miraculoſo eſſe neceſſarium: quia illud eſt fundamentum omnium cæterorum. Unde Matth. 9. quando Chriſtus Dominus illuminaturus erat quoſdam cæcos, exigens ab illis fidem neceſſariam dixit: *Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* Dixerunt: *Utique, Domine; tunc tetigit oculos eorum dicens: ſecundùm fidem veſtram fiat vobis*, & cap. 13. in fine: *Non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem illorum*. Erat ergo neceſſaria credulitas. *Actus fidei.*

Secundum ſi debito modo explicetur, dicimus, illud judicium non eſſe omninò impoſſibile: poſito enim firmo aſſenſu fidei, me obtenturum à Deo, quicquid petiero, ſi debitè petam, & cum conditionibus, quas Chriſtus in ſuis promiſſionibus requirit, fieri poteſt, ut aliquis hìc, & nunc, & hoc in opere, non divina, ſed morali quadam certitudine judicet concurrere omnia neceſſaria ad impetrandum miraculum: ſive quia illa manifeſtè videt: ſive quia ſimul etiam juvatur interius auxilio Dei, ut poſſit ita exiſtimare; ex quibus elicitur illud judicium certum aliquo modo ſimile judicio theologico, vel prudentiali; quæ omnia non eſſe impoſſibilia per ſe patet. Non tamen credo hujuſmodi judicium eſſe ſimpliciter neceſſarium: tum quia nulla eſt ratio, quæ cogat ad exigendum illud: tum etiam quia ad debitam fiduciam, & excludendam omnem dubitationem reprehenſibilem, ſatis eſt firmiter judicare, non ſolùm in genere, ſed etiam in hoc facto me impetraturum, quod intendo, certitudine conditionata, *Si per me non ſteterit, &c.* *Applicatio illius actus.*

Tertium eſt fiducia illa, quæ ex hujuſmodi applicatione fidei univerſalis ad hoc factum in particulari reſultat in voluntatem, quæ neceſſaria eſt ad obtinendum, ut latè oſtenditur *articulo ſequenti*. Quæ fiducia ſæpiùs inſinuatur in divina ſcriptura, quæ interdum utitur nomine *credulitatis*: interdum nomine *confidentiæ*; & Chriſtus Dominus ſæpè dicit, *Confidite, confidite, &c.* Item quia nemo poteſt orare, ut opor- *Fiducia exea reſultans.*

Digitized by Google

oportet, niſi ſperet, & confidat etiam ut oportet: miracula autem maximè perficiuntur oratione convenienter facta.

§. I.

179 *Fides miraculorum & promiſſionum eſt eadem cum fide Catholica.*

AD quæſtionem ergo dicimus, Fidem illam, quam ſcriptura requirit ad patranda miracula, & alia beneficia miraculosè obtinenda, quoad ſubſtantiam, & eſſentiam eſſe ipſum actum Catholicæ Fidei ita elicitum, & applicatum ad hoc particulare factum, ut poſſit generare illam fiduciam, & actus alios neceſſarios ad impetrandum miraculum.

Suſtinent Theologi.

Hanc concluſionem ſuſtinent D. Thom. 2. 2. *q.* 178. *ar.* 1. *ad* 5. Cajetan. Matth. 17. Soto 2. *de Natura, & Grat. cap.* 6. Et eſt aperta ſententia D. Cypriani *lib.* 3. *ad Quirin. cap.* 42. & valde indicant Ambroſius *lib.* 8. *in* Luc. *ad illud Adauge nobis fidem*, & Hilar. *in* Matth. *canone* 17.

Conſtat ex divina ſcriptura.

Colligitur in primis clarè ex 1. ad Corinth. 13. *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam;* ubi Apoſtolus expreſsè loquitur de Fide Theologali, & Catholica, & eam comparat cum charitate. Unde poſteà concludit, *Manent hæc tria Fides, Spes, & Charitas.* Similis locus eſt ad Hebræos 11. Nam illa Fide, quam definierat, *eſſe ſubſtantiam, &c. & ſine qua* dixerat *eſſe impoſſibile placere Deo*, dicit patrata eſſe miracula. *Hac*, inquit, *fide ſuſceperunt mulieres de reſurrectione mortuos ſuos, &c.* id eſt obtinuerunt reſurrectionem ſuorum virorum.

Probatur ratione.

Ratio eſt: quia Fides, quæ ad miracula requiritur, non pertinet ad novum habitum, ſeu virtutem infuſam; neque conſtituit novum genus, aut ordinem actuum. Nam ex tribus enumeratis actibus, qui maximè poſſunt concurrere ad opus miraculoſum, primus manifeſtiſſimè eſt actus fidei. Tertius quoad ſubſtantiam eſt actus ſpei; quia ſpes, & fiducia non diſtinguuntur eſſentialiter. Secundus verò (ſi adſit) ejuſdem rationis eſt cum aſſenſu Theologico, & juvari poteſt à prudentia infuſa, vel acquiſita quoad applicationem generalis fidei, ad hoc particulare factum, vel has circunſtantias particulares. Et ex his tribus actibus primus fons eſt, & radix aliorum, & cùm aliàs ſit propriiſſimè actus fidei, ideò illi propriſſimè convenit ratio fidei miraculorum.

Prętereà fides miraculorum, ac promiſſionum idem omninò habet objectum formale, nempè Deum ut revelantem, & notificantem res credendas per fidem; quod habet etiam fides theologica; non ergo inter ſe differunt eſſentialiter. Cur enim quis confidit, ſe aliquid miraculosè à Deo obtenturum? Certè quia credit, Deum eſſe omnipotentem, ſummè bonum, ac fidelem in ſuis promiſſionibus: hoc autem credit, quia Deus per divinas ſcripturas hoc revelavit.

§. II.

180 *Obiectio.*

OBiicies. Actus fidei Catholicæ, & quævis ejus perfectio eſt in noſtra poteſtate; hęc verò fides miraculorum non ita, ſicut nec patrare miracula. Unde Matthæi 17. Apoſtoli non potuerunt expellere dęmonem, cùm tamen fidem Catholicam haberent.

Dilutio.

Reſpondetur, aliud eſſe patrare miracula, aliud habere fidem de ſe ſufficientem ad ea impetranda. Primum non eſt in hominis poteſtate ſemper; tum quia completa poteſtas, quæ requiritur ad opus miraculoſum, non inhæret per modum habitus, etiam in illis, qui frequenter miracula edunt: ut docet D. Th. 2. 2. *quæſt.* 172. tum quia præter fidem requiruntur multa ex parte Dei, quæ non ſemper dantur, etiam poſita fide, quia non expedit; attamen illud ſecundum (hoc eſt habere fidem) in hominis poteſtate poſitum eſſe cenſet Suarez *loco citato num.* 8. eſſeque actum verè liberum, & humanum; ac licèt pendeat ex auxilio gratiæ; illud tamen non deerit volenti credere, ut oportet: quod planè docet Paulus ad

He-

Digitized by Google

Hebræos 11. & 1. *Corinth.* 13. Et colligitur ex Matth. 14. & 17. Ubi Chriſtus reprehendit Apoſtolos, vel etiam quoſdam alios, quòd carerent hac fide: erat ergo in illorum poteſtate, aliàs non fuiſſent reprehenſione digni. Item Lucæ 10. & ſæpè aliàs conſulit, ut habeamus hanc fidem; & Jacob. 1. *Poſtulet in fide nihil hæſitans.* Eſt ergo in noſtra poteſtate. Tandem hujuſmodi fides in eo, qui impetrat miracula, eſt laude digna, & meritoria; ergo & libera.

QUÆSTIO VII.

Quomodo Fides Theologica poſſit eſſe major in uno, quàm in alio.

ANte ſolutionem tres præmittendæ ſunt diſtinctiones.

Prima diſtinctio. Quantitas habitus fidei poteſt conſiderari dupliciter: Uno modo ſecundùm rationem formalem objecti: Alio modo ſecundùm ea, quæ materialiter credenda proponuntur. 181 *Diſtinctiones tres de fide.*

Secunda diſtinctio. Fides poteſt attendi uno modo ſecundùm ea, quæ creduntur implicitè: Alio modo ſecundùm ea, quæ explicitè creduntur.

Tertia diſtinctio. Fides poteſt conſiderari ſecundùm participationem ſubjecti, & hoc dupliciter: nam actus fidei procedit ex intellectu, & ex voluntate, ut docet D. Thom. 2. 2. *q. 4. ar.* 1. His poſitis.

Dico primò. Fides Theologica ratione objecti formalis non poteſt eſſe major in uno, quàm in alio: quia formale objectum fidei eſt unum, & ſimplex, ſcilicet Veritas prima: Unde ex hac parte fides non diverſificatur in credentibus, ſed eſt una ſpecie in omnibus. *Aſſertio 1.*

Dico ſecundò. Fides ſecundùm ea, quæ implicitè creduntur, in omnibus credentibus eſt eadem. Ratio eſt: quia quando quis incepit credere, ſubjecit animum ſuum omnibus credibilibus, quæ Catholicorum tenet aſſertio, & quæcunque de novo à Deo fuerint revelata: & ita id, quod nunc ſibi revelatur, jam credebat implicitè: objectum enim fidei adæquatum, ut dictum eſt ſupra, eſt quodlibet ens revelabile à Deo obſcura revelatione. Unde actus fidei hoc modo neque augetur, neque diminuitur, neque major eſt fides in uno, quàm in alio. *Aſſertio 2.*

§. I.

DIco tertiò. Fides Theologica explicitè, non ratione objecti formalis, ſed materialis, ideſt ſecundùm ea quæ materialiter credenda proponuntur, poteſt eſſe major in uno, quàm in alio: Ratio eſt: quia cùm credibilia plura ſint, & poſſint accipi vel magis, vel minùs explicitè, ſecundùm hoc unus homo plura explicitè, quàm alius poteſt credere; & ſic in uno poteſt eſſe major fides, quàm in alio ex parte objecti materialiter ſumpti ſecundùm majorem fidei explicationem: Et ſic fides in uno vel ad majora, vel etiam ad plura quàm in alio poteſt ſe extendere: Ita D. Thom. 2. 2. *q. 5. ar.* 4. 182 *Aſſertio 3.*

Unde quidam dicuntur habere magnam fidem: alii parvam: alii magnam reſpectu unius gratiæ obtinendæ; ſed exiguam reſpectu alterius conſequendæ: alii majorem in ordine ad unum beneficium ſecundùm unum modum impetrandum; ſed non ſecundùm alium. Conſtat ex verbis Chriſti Salvatoris noſtri, qui admiratus de verbis Centurionis, quando dixit: *Domine, non ſum dignus, ut intres ſub tectum meum, ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur puer meus: ſequentibus ſe dixit: Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Iſrael!* Si ergo tantam fidem non invenerat, ſignum erat, quòd aliquam minorem hac invenerat; quod utique nemini eſt dubitandum. Nam alii plures ex Hebræis, ait Toſtatus *quæſt. 165. in cap. 17.* Matthæi, credebant quidem, quòd Chriſtus poſſet ſanare infirmos; ſed dummodo ad eos accederet, & manu tangeret eos. Sic Regulus in Jeſum credidit, & rogavit illum, ut ſana- *Diverſitas credentium.* *Matth. cap. 8. verſ. 8.* *Ioan. 4.*

Digitized by Google

Verſ.49. ſanaret filium ſuum; ſed dixit ad eum, *Domine, deſcende priuſquam moriatur filius meus*. Neceſſarium judicavit, quòd Chriſtus accederet ad ægrotum. Sic mulier, quæ ſanguinis fluxum patiebatur, credidit in Jeſum, quòd à fluxu ſanguinis ſanaretur; ſed dummodo tangeret ſaltem fimbriam veſtimenti ejus. Unde dicebat in-

Matth. 9. verſ. 21. tra ſe: *Si tetigero tantùm veſtimentum ejus, ſalva ero*. Sic quidam Princeps rogavit

Ibid.verſ.18. Jeſum pro filia ſua defuncta, dicens: *Domine, filia mea modò defuncta eſt*; ſed addidit: *Veni, impone manum tuam ſuper eam, & vivet*. Sic plures alii credebant ſe à Chriſto beneficium aliquod vel ſibi, vel alteri accepturos; ſed quoad modum conſecutionis nullus habuit tantam fidem, ſicut Centurio. Credidit enim, quòd Chriſtus ſolo

Matth.8. v.8. ſuo verbo etiam in abſentia ſanaret ſervum ſuum, dicens: *Domine non ſum dignus, ut intres ſub tectum meum; ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur puer meus*; quaſi diceret: Domine, ſcio, ac credo, quòd tu es omnipotens, & in te eſt virtus infinita, non eſt ergo, cur deſcendas in domum meam, quia peccator ſum, ut ſanes ſervum meum; ſed ſufficit unicum verbum tuum, in quo facta ſunt omnia, & illicò ſanabitur puer meus. His ergo verbis auditis à Chriſto jure meritò admiratione reple-

Verſ. 10. tus dixit: *Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Iſrael*.

§. II.

283 *Aſſertio 4.* Dico quartò. Fides Theologica ſecundùm participationem ſubjecti poteſt eſſe major in uno, quàm in alio, tum ex parte intellectus propter majorem certitudinem, & firmitatem: tum ex parte voluntatis propter majorem promptitudinem, ſeu devotionem, vel confidentiam: Ita D.Th. *artic.eodem*.

Probatur ratione. Ratio eſt: quia de ratione fidei eſt, ut Veritas prima omnibus præferatur; ſed tamen eorum, qui eam omnibus preferunt, quidam certiùs, & devotiùs ſe ei ſubiiciunt, quàm alii. Et ſecundùm hoc etiam fides eſt major in uno, quàm in alio.

Exemplo. Hoc apertè conſtat in muliere Chananæa, quæ accedens ad Jeſum rogavit eum

Matth.15. verſ. 22. dicens; *Miſerere mei, Domine, fili David: filia mea malè à dæmonio vexatur*. Cui tan-

Verſ. 28. dem Jeſus dixit: *O mulier, magna eſt fides tua: fiat tibi ſicut vis*. Sed cur Chriſtus magnam vocavit ejus fidem? Non utique ratione petitionis: quia non erat aliquod magnum, quod petebat, cùm ferè quotidie Chriſtus ab Energumenis (etiam non rogatus) dæmones expelleret; ſed magnam appellavit ob firmitatem, ac ſtabilitatem in credendo; nec non ob promptitudinem, ac devotionem in perſeverando. Licèt enim Chriſtus non reſponderet ei verbum, immò eam repelleret, ac vocaret eam canem, nihilominus non infirmata eſt fide, non vacillavit, nec dubitavit de Jeſu potentia, bonitate, ac fidelitate in tribulatis ſublevandis, & obſeſſis à dæmone li-

Verſ.25. Verſ.27. berandis: ideò perſeveravit in petendo dicens: *Domine, adjuva me: nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de menſa dominorum ſuorum*. In quo oſtendit firmitatem fidei ſuæ, qua credebat Chriſtum eſſe Dominum potentem filiam ſuam à dæmonio liberare, ac piiſſimum, ideòq; ejus tandem preces non deſpecturum; ſed id, quod ipſa petebat, largiturum.

QUÆSTIO VIII.

An Fides Theologica differat à Fide gratia gratis data, & conſequenter à cæteris gratiis gratis datis?

Gratiæ gratis datæ quot, & quæ. ANte ſolutionem queſtionis ſciendum, novem eſſe gratias gratis datas à D. Paulo enumeratas 1.Cor.12. *Alii per Spiritum Sanctum datur ſermo ſapientiæ: alii ſermo ſcientiæ ſecundùm eundem ſpiritum: alteri fides in eodem ſpiritu: alii gratia ſanitatum in uno ſpiritu: alii operatio virtutum: alii prophetia: alii diſcretio ſpirituum: alii genera linguarum: alii interpretatio ſermonum. Hæc autem omnia operatur unus, atque idem Spiritus dividens ſingulis prout vult*,

1. Ser-

Digitized by Google

1. Sermo ſapientiæ eſt donum, quod datur homini, ut non ſolùm poſſit fidei doctrinam proponere ſimpliciter; ſed etiam ex illa multas veritates reconditas elicere, & perſuadere; & propterea per cauſas, vel altiores rationes divina myſteria explicare. *Deſcribuntur.*

2. Sermo ſcientiæ eſt gratia, per quam homo rationibus naturalibus, vel exemplis fidem explicat, & quæ contra obiiciuntur, ſolvit.

3. Fides in eodem ſpiritu eſt gratia, per quam datur homini, ut tàm diſtinctè, & perfectè intelligat, & apprehendat res fidei, ut poſſit eas alios docere; ſimpliciter tamen, & ſine ornatu ſcientiæ; & ſapientiæ. Hæc ab aliquibus vocatur fides miraculorum.

4. Gratia ſanitatum eſt illa, per quam quis, divina operante virtute, alicui ſanitatem confert, quam naturaliter, vel ſaltem niſi poſt longum tempus, conſequi non potuiſſet.

5. Operatio virtutum eſt gratia, per quam homo ad confirmationem fidei, nec non utilitatem aliorum, dæmones ab obſeſſis corporibus expellit, ſecluſa poteſtate exorciſtica; & alia opera efficit, quæ naturam ſuperant. Hæc ab aliquibus vocatur gratia miraculorum.

6. Prophetia eſt ſupernaturalis quædam cognitio in divina revelatione fundata, à qua locutio, vel prædictio prophetica procedit.

7. Diſcretio ſpirituum eſt revelatio cogitationum interiorum cordis.

8. Donum linguarum eſt gratia, per quam confertur homini recipienti illud linguas varias cognoſcere, & intelligere.

9. Interpretatio ſermonum eſt donum, quo quis ex ſpeciali Spiritus Sancti motione ea, quæ legit, vel audit, ita benè intelligit, ut poſſit illa aliis interpretari juxta ſenſum loquentis, vel ſcribentis. Sic hæ gratiæ deſcribuntur à Suarez *diſp. 8. de diſtinct. fidei ab omnibus donis, &c. ſect. 2. & 3.*

§. I.

AD quæſtionem ergo reſpondetur, fidem gratiam gratis datam modo prædicto explicatam non idem eſſe cum Fide Catholica. In primis enim illa nullam requirit obſcuritatem. Nam juxta certam Auguſt. doctrinam *Epiſt. 57.* & D. Thomæ *3. part. qu. 7. art. 7.* In Chriſto fuerunt omnes gratiæ gratis datæ; non tamen in eo fuit Fides Catholica, ſeu obſcura: ergo Fides Catholica diſtinguitur ab omnibus gratiis gratis datis. 185 *Fides Theologica diſtinguitur à fide gratia gratis data, & à cæteris gratiis gratis datis.*

Deinde fides gratia gratis data non videtur tàm conſiſtere in judicio, quàm in apprehenſione rerum fidei, quæ ita à Spiritu Sancto dirigitur, ſicut expedit ad docendos alios. Et idem proportionaliter dicendum eſt de aliis gratiis gratis datis. Nam hujuſmodi gratiæ gratis datæ ordinantur ad utilitatem aliorum per actus exteriores fidei manifeſtativos. Fides verò Catholica ordinatur ad juſtificationem, & ſalutem ipſius credentis.

QUÆSTIO IX.

Quomodo Fides neceſſaria ſit Exorciſtæ ad dæmones expellendos.

AD quæſtionem dico primò. Ad expulſionem dæmonis (ſimpliciter, & abſolutè loquendo) Fides Theologica Exorciſtæ non eſt neceſſaria. Ratio eſt: quia ſufficit, quòd in miniſtro ſit poteſtas Ordinis Exorciſtatus, intentio faciendi, quod Romana Eccleſia facit, ac ipſe dæmoni præcipiat divino nomine interpoſito. Patet; quia Ordo Exorciſtatus habet ſuam vim ex opere operato; ſicut ſatis probatum eſt *num. 9.* Et ideò ad ipſius miniſterium neque fides actualis, neque habitualis in miniſtro eſt abſolutè neceſſaria, ut producatur effectus, nempè expulſio dæmonis. 186 *Ad expellendam dæmonem Exorciſtæ ſimpliciter, & abſolutè fides non eſt neceſſaria.*

nis. Sic & in omnibus Sacramentis ad producendum ex opere operato ipſorum effectum ſufficiunt Materia, Forma, & Intentio Miniſtri, faciendi ſcilicet quod facit Eccleſia, ut ex Concil. Florent. colligitur: Ita teſtantur Alexand. Alenſ. 4. *part. q. 16. mem. 3. art. 5.* D. Thom. 1. 2. *qu. 64. art. 9.* Ricardus *in 4. diſt. 5. qu. 4. art. 3.* & Joſeph Angles *Flor. Theol. qq. in 4. qu. de Miniſtro Sacr. art. 7.*

§. I.

187 *Fides Theologica neceſſaria eſt Exorciſtæ, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat.*

DIco ſecundò. Ut Exorciſta tutò, & efficaciter ab obſeſſis hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus dæmones valeat expellere, neceſſaria eſt ei Fides Theologica, qua firmiter aſſentiat nedum articulis Fidei, ac myſteriis noſtræ ſalutis, ſed etiam credat, ſe eſſe Miniſtrum Chriſti, & Eccleſiæ; & habere poteſtatem ſuper dæmones, ut in nomine Jeſu eos ab obſeſſis corporibus expellat, quando expulſio eſt ſalutaris: nec non Chriſtum per ſuam Paſſionem abſtuliſſe à dæmone hominibus nocendi facultatem pro eis, quos Deus vult protegere, ac præſervare; & maximè pro his, qui credunt, ac confidunt in Sanctiſſimo Nomine Jeſu; ut latè probatum eſt ſupra *num. 65. & ſequentibus*.

Hoc teſtatur Alphonſus à Caſtro *lib. 6. adversùs Hæreſes verbo Exorciſmus* dicens: *Quod autem non ſemper fiat, ut invocato nomine Jeſu dæmon egrediatur, minima fides ipſius invocantis eſt in cauſa. Nam ſi perfectè crediddiſſet, hæc, & majora feciſſet. Et ad hos ſolos, videlicet in fide perfectos Dei promiſſio* (Marci ultimo *In nomine meo dæmonia eiicient*) *pertinere videtur; quia priùs dixerat; Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur, &c.*

Propterеà maximopere juvat Exorciſtæ, ſæpiùs elicere actus fidei, credendo firmiter, quòd Deus ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac miſericordiæ, ac fidelitatis ſuæ invariabilis virtute ſua divina concurret ad dæmones expellendos, cùm ipſe Exorciſta in nomine ejus dæmoni præcepta faciet, ſi talis expulſio perſonæ obſeſſæ fuerit ſalutaris.

§. II.

188 *De facto nullus Hæreticus, vel infidelis dæmones eiicere, aut miracula, facere ſolet.*

DIco tertiò. De facto loquendo, nullus Hæreticus, vel Infidelis dæmonem eiicere ſolet; vel aliquod valet facere miraculum, ut docet Ægydius de Coninch *diſp. 11. de objecto fidei dub. 3. num.* 85. & Lupus *part. 3. Edicti S. Inquiſit. lib. 22. diſt. 3. art. 2. diffic. 2.* Ratio eſt: quia promiſſio facta à Chriſto Eccleſię eſt reſpectu credentium: *Signa autem eos, qui crediderint, &c. In nomine meo dæmonia eiicient*. Nec Eccleſia ſupplet pro eis: quia ipſi non ſunt membra Eccleſię, cùm ſint ab ea ſeparati; Nam hęc ſigna, nempè dęmones eiiciendi per fidem; variis linguis loquendi; ſerpentes tollendi; infirmos curandi; &c. divinitùs ſupra omnem vim naturę operandi, in teſtimonium fidei noſtrę conceduntur; ut ait Marcus Evangel. cap. 16. poſt illa verba, *ſigna autem eos, &c. Apoſtoli*, inquit, *profecti prædicaverunt ubique Domino cooperante, & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis*. Immò etiamſi inter Hęreticos ſit aliquis ordine exorciſtatus inſignitus, non valet dęmones expellere, ſi ei deficiat recta intentio, quę eſt, faciendi id, quod Sancta Eccleſia Romana faciendum intendit: nam hic potiùs intendit facere, quod ſua docet ſecta, cui adhęret.

Quid acciderit Hæreticis id attentare volentibus.

Quare dum iſti dęmonis aſſeclę, quaſi alii Pharaonis Magi curare maleficia, & Energumenos à dęmone liberare, quandoque attentarunt, idem illis accidit, quod ſeptem filiis Scevę, qui Paulum in exorcizando imitabantur (de quibus Actuum 19.) nempè Vanus labor, fruſtra adhibitis ſuis adjurationibus è cerebro confictis: Contemptus, inſultante dęmone, & clamante: nihil ſit timendum ab illis: Confuſio, ridentibus, & ſubſannantibus populis, qui aſſiſtebant: Et quod pejus eſt, vulnera accepere, ad quę evitanda fugam arripere coacti ſunt. Unus pro omnibus ſufficiat

ficiat

Digitized by Google

ficlat Martinus Lutherus hujus ſęculi Novatorum anteſignanus, qui illa omnia expertus eſt, cùm velut ſimia Miniſtrorum Eccleſię in Sacrario Vvirtembergenſi dęmonem exorciſmis è ſuo, puta, Evangelio novo depromptis, voluit expellere. Etenim irriſiones, & inſultus dęmoniacos, iterata, & repetita verbera, ſummas anguſtias, & alvi profluvium perpeſſus ſuo malo didicit, non uſurpare amplius ea, quę ſunt catholicę poteſtatis: & ridiculum ſuis fautoribus auctoritatis Lutheranę ſpectaculum prębuit; ut narrat Staphylus oculatus teſtis, tunc Lutheri ſectator, poſteà Catholicę Eccleſię filius *in abſoluta reſponſione contra Smidelinum*.

ARTICULUS II.

De Spe, ſeu Fiducia in Deum.

SEcunda virtus, qua pręditus eſſe debet Exorciſta, ut tutò, & efficaciter ſuum 189
valeat exercere miniſterium, eſt Spes, ſeu Fiducia, vel Confidentia in Deum, quę pręſidio non fulcitur humano, ſed divino innititur auxilio; & decertante Exorciſta aſſiſtere debet, ut quod ſuis viribus aſſequi non poteſt, hoc ſuperna ope confortatus aſſequatur. Unde ſimilis filio hominis pedes habebat ſimiles aurichalco, ut oſtendatur, Exorciſtam ſuam ſpem, ac fiduciam totam debere fixam habere in Deum: pedes enim ſpem ſignificant, ut docet D. Bernardus in verba illa Pſal. 90. *Quoniam in me ſperavit, liberabo eum*, dicens: *Quemcumque locum calcaverit pes veſter, veſter erit. Pes veſter utique ſpes veſtra eſt, & quantumcumque illa proceſſerit, obtinebit, ſi tamen in Deum tota figatur, ut firma ſit, & non titubet.*

Spes, ſeu fiducia in Deum neceſſaria eſt Exorciſtæ, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat.

Quæ ſpes, (ut reſpicit tanquam objectum primarium formale, ſolam bonitatem Dei clarè viſi, ſivè beatitudinem noſtram tàm objectivam, quàm formalem, quatenus nobis bona eſt) dicitur virtus Theologica. Hæc videtur eſſe ſententia Scoti *in 3. diſt. 26. quæſt. unic. §. ad quæſtionem.* Eandem tenet Gabriel *ibidem*, Suarez *in 3. part. tom. 1. qu. 7. in Commentario art. 4.* Bannez *2. 2. quæſt. 17. art. 5. §. Cajetanus, &c. verſ. Nota ſecundò*, & Ægydius de Coninch *diſp. 19. de Spe dub. 4. num. 52.*

Objectum ſpei.

Sic autem definitur à D. Thoma *in 3. ſent. diſt. 26* quòd *ſit expectatio certa futuræ beatitudinis, proveniens ex Dei gratia, & ex meritis noſtris*, à Filliucio verò *tract. 22. de præceptis Fidei, Spei, & Charitatis, &c. cap. 8. de virtute ſpei* ſic deſcribitur: *Spes eſt virtus Theologica divinitùs infuſa, per quam certò expectamus futuram beatitudinem per merita ex divina gratia provenientia.*

Definitio ſpei.

Spes verò (quatenus reſpicit nedum bonitatem Dei clarè viſi; ſed ejus omnipotentiam, qua poteſt omnia nobis ſalutaria conferre bona, ac fidelitatem ejus in promiſſis ſervandis) dicitur fiducia; quæ eſſentialiter non differt à Spe Theologica; addit tamen ſupra ſpem firmitatem quandam, ſeu robur: undè Fiducia eſt ſpes perfecta, ac robuſtiſſima, ut benè docet Drexelius *lib. 5. de Conformatione hum. volunt. cum divina cap. 2. §. 1.* dicens, *Spem hoc ſuperat Fiducia, quòd Fiducia non qualiſcumque ſpes ſit; ſed robuſtiſſima, & perfecta.*

Objectum fiduciæ.

Hæc autem definitur à D. Thoma *2. 2. qu. 129. art. 6.* quòd *ſit ſpes futuri auxilii concepta ex dictis aliorum: vel ex his, quæ ſunt in ſe, vel in alio.* Expreſſiùs autem ſic definiri poteſt. *Fiducia Theologica eſt ſpes firmiſſima, ac robuſtiſſima futuri auxilii concepta ex frequentatis actibus fidei Theologicæ, qua quis firmiter credit, Deum nedum poſſe ratione ſuæ omnipotentiæ; ſed ratione etiam ſuæ infinitæ bonitatis, benignitatis, ac fidelitatis velle ei concedere quod animæ eſt ſalutare:* Ita colligitur ex Suarez *diſp. 1. proœm. ſect. 1. num. 8. & diſp. 8. de diſt. fidei ab omnibus donis, &c. ſect. 2. num. 3.*

Fiducia definitur.

QUÆSTIO I.

Quomodo hujuſmodi Fiducia augeatur.

190 *Fiducia quomodo augeatur.* QUoniam plura adducemus infrà *p. 3. ubi de ratione*, ex quorum conſideratione maximopere affectus in Deum moveri poteſt, ac fiducia erigi; hìc dumtaxat modus, ſeu actus, quo talis fiducia augetur, eſt explicandus. Fiducia ergo proportionaliter augetur in voluntate, prout in intellectu augetur fides; quod ſolet contingere dupliciter.

Uno modo, quando fides non tantùm præbet aſſenſum veritati revelatæ, nec in ea ſolum cognoſcenda, ſeu credenda ſiſtit; ſed extenditur ad praxim, veritatem creditam applicando voluntati, ut ſecundùm illam moveatur, ſeu operetur; tunc in voluntate proportionalis augetur fiducia, & animus orantis erigitur in ſpe, eamque actu ipſe exercendo, in ea firmatur, ac roboratur, ita quòd animus ejus non fluctuat; nec deficit in petendo.

Alio modo, quando aliquis non tantùm habitu credit, ſed actu ſe exercet conſiderando promiſſionem Dei, ejus veritatem, fidelitatem, ac bonitatem infinitam; tunc in voluntate augetur devotionis fervor, aufertur tepiditas, magis, magiſque creſcit confidentia.

E converſò, quando intellectus deficit in applicanda practicè veritate credita

191 *Defectus fiduciæ, undè veniat.* voluntati, ut ſecundùm illam cum magna fiducia oret, licèt talis homo non habeat defectum in aſſenſu fidei, neque in certitudine, qua credit, Deum eſſe fidelem in ſuis promiſſis; attamen ex defectu talis applicationis provenit in voluntate proportionalis defectus in ſpe, & fiducia: nam interdum animus orantis non erigitur in ſpe, non quia deſperet; ſed quia non actu exercet ſpem; unde fit, ut animus fluctuet, & deficiat in petendo, ſicut oportet. Secundò quando quis deficit in exercitio, quia non actu conſiderat promiſſionem Dei, & veritatem ejus, licèt nullam habeat dubitationem contrariam certitudini fidei; ex defectu tamen actualis fidei provenit in voluntate proportionalis defectus; quia tepidè, & remiſsè exercet ſpem; ideò vel non perſeveranter petit; vel in ipſamet petitione nimis eſt remiſſus, & etiam plus hæſitat, vel dubitat, quàm ſecundùm rectam rationem poſſit, aut debeat; quod totum redundat in imperfectionem, & defectum fiduciæ debitæ: Ita docet Suarez *tom. 2. de Virtute, & ſtatu Religionis, lib. 1. de Oratione cap. 24. num.* 8. Propter autem hujuſmodi defectus Apoſtoli non potuerunt illum Lunaticum curare; quia tunc habuerunt fidem languidam, nec rectè illa uſi ſunt ad conſiderandum ea, quæ poſſent movere affectum, & fiduciam erigere.

QUÆSTIO II.

Quomodo Fiducia tollat hæſitationem.

192 *Fiducia tollit hæſitationem.* REſpondetur, ſicut fides non excludit quoad intellectum niſi dubitationem certitudini fidei repugnantem; ita fiducia quoad voluntatem ſolùm excludit illum timorem, vel animi trepidationem, quæ excludat Theologicam ſpem: Ac proinde ſi oratio fiat ex vera fide, & ſpe, ex hac parte habet conditionem ſufficientem ad impetrandum infallibiliter ex vi promiſſionis; quantumvis vel ex parte intellectus interveniat aliquod genus formidinis, vel dubitationis indeliberatæ, quæ ad

Quomodo. infidelitatem non perveniat: vel ex parte voluntatis intercedat nimius timor, vel puſillanimitas ex conſideratione proprii defectus concepta. Nam hi defectus vel non ſunt culpabiles; vel non graviter; unde non excludunt verum actum fidei, & ſpei; nec reddunt culpabilem ipſam orationem: Ita docet Vega *lib. 9. in Concil. Trid. cap.* 28. Gloſſ. ord. *ſuper epiſt. canon. D. Jacobi cap.* 1. & Suarez *loco citato num.* 7.

Verun-

Digitized by Google

Veruntamen ſubdit Suarez *num. 8. in fine*; quòd debita fiducia in Deum deberet hujuſmodi defectus ſuperare, ac vincere: Quod præſtaret, ſi orans conſideraret nedum divinam promiſſionem; ſed infinitam Dei bonitatem, providentiam, benignitatem, charitatem, liberalitatem, ac cætera Dei attributa. Ex qua conſideratione licèt non perveniatur ad judicandum certò, & infallibiliter, Deum effecturum, quod petimus; ſæpè tamen pervenitur ad judicium ita credibile, ac determinatum, ut excludat actualem hæſitationem, & animum orantis pacatum reddat: Ita Suarez *loco cit. num. 9.*

Quando verò Deus vult per aliquem operari miraculum, ſolet ita movere animum petentis, ut nihil hæſitet; ſed firmiter credat, illud impetraturum: quæ ab aliquibus ſolet dici fides miraculorum, quæ præſupponit fidem Theologicam; & numeratur inter gratias gratis datas; provenitque ex quadam peculiari motione, & præveniente gratia, cui homo non poteſt reſiſtere quantum ad illam particularem firmitatem intellectus, licèt quoad actum deſiderandi, & petendi liberè operetur: Ita docet Abulenſis *in cap. 17. Matth. qu. 165.* & Suarez *loco cit.* 193 *Fiducia in miraculo operando qua.*

Frequentiùs verò, licèt non tam ſpecialis gratia concedatur, datur major, vel minor præveniens gratia ita movens ad petendum cum fiducia, ut magis etiam, vel minùs hæſitationem tollat, vel animum petentis ſecurum reddat: Quo modo dixit Caſſianus *Collat. 9. cap. 32.* ſignum futuræ impetrationis eſſe, quando Spiritus Sanctus movet ad petendum cum magna fiducia, & quaſi ſecuritate impetrandi.

QUÆSTIO III.

Quos effectus efficere ſoleat hujuſmodi Fiducia in ſuis poſſeſſoribus.

INnumeri ſunt admirandi effectus, quos cauſare ſolet hujuſmodi fiducia in eos, qui illam poſſidere ſtudent. Eſt enim in manu Exorciſtæ, & omnium Chriſti fidelium veluti panoplia, ſeu omnis generis armatura; aut altera virga moſayca, qua valent nedum ab inimicis tàm inviſibilibus, quàm viſibilibus, & à quacumque re adverſa ſeipſos, & omnia ad ſe ſpectantia tueri, ac conſervare; verùm etiam, cùm opus eſt, ob Dei nomen ſanctiſſimum glorificandum, Eccleſiæ ſplendorem augendum, ac totius Reipublicæ Chriſtianæ utilitatem proſequendam (ad id ſpecialiter Deo cor movente) admiranda opera operari. Hi autem effectus genericè collecti clauduntur, ac breviter ad ſexdecim Fructus revocantur. 194 *Fiducia eſt armatura, ac veluti virga moſayca in manu confidentis in Deum.*

FRUCTUS PRIMUS.

Fiducia in Deum præſervat à peccatis plurimis.

PRimò hæc fiducia in Deum, ac firma confidentia in ejus tutiſſima protectione præſervat eum, qui illam poſſidet, à vitiis, & à peccatis plurimis. 195 *Fiducia in Deum præſervat hominem à vitiis, & à peccatis.*

David *Pſal. 33. verſ. 23. Et non delinquent omnes, qui ſperant in eo.*

Ubi Franciſcus Titelmanus. *Qui in eo*, inquit, *ſpem ſuam jactatam, & benè firmatam habuerint, non cadent in peccatum tale, quo prorſus à Deo ſeparentur. Sollicitè enim curabunt, ne peccatum ullum tale admittant: & ſi fortè contigerit incidere, ſollicitè curabunt, ne in peccato permaneant; ſed reſurgent quantociùs in ſpe miſericordiæ Dei.*

Joannes Baptiſta Folengius: *Qui ſpem, ait, omnem ſuam in Deo collocant, hi delinquere haud quaquam poſſunt ad mortem, quia ex Deo nati ſunt, ſemenque Dei in ſe inſitum habent. Nihil ergo damnationis*, clamat Paulus, *eſt his, qui ſunt in Chriſto Jeſu, qui non ſecundùm carnem ambulant. Et hi ſunt quidem, qui ſperant in eo, ut è ſpe tandem, fiduciaque in Deum copulata ſanctificationem omnem noſtram auguremur. Omnis*, inquit Joannes, *qui ſpem habet hanc in eum, ſanctificat ſe.* Rom. 8. ver. 1. 1. Jo. 3. ver. 3.

Idipſum confirmat Drexelius *de Conformatione voluntatis lib.5. cap.5. §.4.* dicens: *Vera in Deum fiducia non tantùm inquieti pectoris agitationem, ſed & huic contrarium torporem mentis, ac ſenium tollit. Quiſquis hanc feliciſſimam artem callet, ac reipſa tàm voluntati divinæ, quàm providentiæ ejus perfectè ſe tradit, graves vitiorum inſultus non metuit. Ita Deo innixum nulla vix, nulla fraus, nulla jam illecebra poterit, vel ſtantem deiicere, vel ſubiicere dominantem.*

Diſertè hoc ipſum teſtatur D Bernardus *ſuper eundem Pſalmum,* dicens: *Ita animus, ſi non præſumat de ſe; ſed ſi confortetur à Deo, poterit utique dominari ſui, ut non dominetur ei omnis injuſtitia.*

196 *Diffidentia origo eſt plurium vitiorum.*

E converſo diffidentia de Deo eſt cauſa plurimorum vitiorum, ac ſcelerum execrabilium. *Deo diffidere,* ait Drexelius *loc. cit. c.10. §.7. aut eſt principium plurimorum ſcelerum, aut finis.* Ideò benè ait Folengius in Pſ.31. verſ.1. *Unde ambitio? unde cupiditas? unde dominandi libido, etiam in his, qui in intimis Eccleſiæ penetralibus, & clauſtris latitant? unde luxus? unde faſtus, ſimultaſque, ſimulatio, diſſimulatio, atque omnis generis vitia emanant? niſi quòd in alia re, quàm in Deo ſuam collocant fiduciam, ac ſpem mortalium plerique?*

FRUCTUS SECUNDUS.

Non ſinit facilè homines cadere in tentationes.

197 *Fiducia in Deum non ſinit facilè cadere in tentationes. Conſtat auctoritate Divinæ Scripturæ.*

SEcundò hæc fiducia in Deum eſt telum acutiſſimum in hoſtes inviſibiles intorquendum, quo facillimè debellari queunt, ne inducant homines in tentationem.

Aptiſſimè Folengius *in Pſal.26.* apud ipſum 27. explicans illa verba: *Si conſiſtant adversùm me caſtra, non timebit cor meũ;* ait: *Multa ſunt caſtra illa* (nempè vitia, quibus diabolus nos impugnare tentat;) *ſed multa etiam nimis ſunt caſtra Domini: hæc quidem fortia, illa verò debilia, parumque in Deo ſperantibus extimeſcenda. Habet etiam & ſpiritus ſua caſtra in cordis theatro, habet ſua tela, ſuas acies, ſuaſque teſtudines, atque arietes: quæ ſanè omnia ſpirituali tantummodo viro ſunt nota. Equidem neſcio, an tela acutiora in hoſtes intorqueri poſſint, quàm ea, quæ hîc memorat Vates, nempè ſpem, ac confidentiam in Deo.* Unde Titelmanus in illa verba Pſal.90.

Theologorum

Quoniam ipſe liberavit me de laqueo venantium, ait: *Tu namque es, Deus meus, qui tibi fidentem hactenus liberaſti, & liberabis (uti non dubito) etiam impoſterum, de laqueis, & inſidiis omnium inimicorum meorum, qui ad modum venatorum pauperculam animam meam ſummo ſtudio, & ſedulitate maxima perſequuntur, ut eam interimant, ponuntque laqueos multiplices, & varias inſidias, ut illaqueatam in eis animam meam morte afficiant: quo modo ſolent venatores maximis laboribus perſequi innoxia animacula, & laqueos ponere, foveas effodere, aliaſque inſidias ſtruere tantùm, ut illa poſſint comprehendere, & vita privare,* & infrà *verſ.6.* in illa verba: *Non timebis, &c. à negotio perambulante in tenebris. Deus ita illæſum te ſervabit ab omni malo, quòd in tenebrarum latibulis obambulat, à tentatione gravi, moleſta, & diuturna, quæ te multùm, & diù, quaſi circumeundo, & circumambulando moleſtat, ut tandem vel importunitate vincat: aut ex occulto tandem aliquando te opprimat, ſi quando te videat minùs paratum,* & paulò infrà ait: *Ab inimicis hujuſmodi ſivè apertè per vim tentationum oppugnantibus æquè ſalvaberis in divino auxilio; non poterunt tibi adverſarii dæmones prævalere propter divinam cuſtodiam, quoſcumque tandem modos adinveniant, quamcumque tandem viam experiantur, ſivè occultè nocere cupiant, quaſi in occulto tenebrarum, abſque oppugnatione aperta, ſub latibulo aliquo, ſivè etiam apertam perſecutionem, aut tentationem omni ſibi conceſſa virtute adversùs te exſuſcitent: etiamſi in omni ſua virtute adversùm te conentur, & apertè te oppugnent, nihil patieris incommodi.*

Hoc idem teſtatur Dionyſius Carthuſianus in eundem Pſalmum. *A quatuor,* ait, *tentationibus liberatur, qui in adjutorio Altiſſimi habitat, ſcilicet à timore no-*

cturno,

Digitized by Google

cturno, à ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris, ab incurſu, & dæmonio meridiano: & *ita nullam tentationem quantumcumque gravem, ſeù undique illatam veretur, dicens cum Apoſtolo: Omnia poſſum in eo, qui me confortat.* Philipp. 4. 13.

Idipſum teſtantur omnes Patres Pſalmum prædictum exponentes, Auguſtinus, Ambroſius, Hieronymus, Bernardus, Caſſiodorus, Paraphraſtes, & alii innumeri relati à Joanne Lorino *in eundem Pſalmum.*

Diffidentia facit ſuccumbere tentationibus.

E converſò qui ſolis ſuis viribus, & non divina protectione innituntur, cuicumque facillimè diabolicæ ſuccumbunt tentationi; ut benè obſervat Drexelius *de Conformatione voluntatis l. 5. c. 4. §. 5.* dicens: *Porrò, qui hac fiducia ſunt vacui humana tantùm circumſpiciunt, omniaque humanis viribus metiuntur. Et ferè contingit, ut hos in manu conſilii ſui deſtituat Deus.* Ex quo dæmones ſuis telis, ac jaculis illos (Deo non obſiſtente) haud difficulter proſternere valent.

FRUCTUS TERTIUS.

Liberat, ac præſervat à maleficiis, obſeſſionibus, ac moleſtiis diabolicis.

198 *Fiducia in Deum liberat, ac præſervat à maleficiis.*

TErtiò hæc fiducia in Deum liberat, ac præſervat homines in Deum confidentes à maleficiis, incantationibus, obſeſſionibus, ac vexationibus dæmoniacis; ut latè probavimus ſuprà *num. 66.* Quod experientia comprobavit anno 1648. menſe Septembri hac fiducia munitus, dum filium ſuum Dominicum primogenitum annos natum 16. Energumenum à dæmone liberavit, Joannes de Fantinis à Caſtro Franco. Is enim, dum præfatum filium ſuum à dæmone obſeſſum ad me adduceret Venetias, ut à dæmonio liberarem, cæpit dæmon in itinere illum vexare, & acriter torquere; quare prædictus vir utique pius, prudens, atque devotus memor inſtructionis, qua ante ſemeſtre à me fuerat imbutus, dum filiam ejus Franciſcam annos 15. natam energumenam (Sanctiſſimo Nomine Jeſu à me interpoſito) à dæmone liberaveram, divino fretus auxilio dæmonem objurgare cæpit, & increpare, ac ſuo modo vulgari ſermone illi præcipere, ne vexaret filium; ſimulque filium excitare, ut in Deum confideret, quòd à dæmonio dubio procul fuiſſet liberatus. Propterea dæmon, divina virtute eum impellente ob fidem illius viri firmam, ac ſinceram, coactus fuit è corpore juvenis exire; ſed in egreſſu ſubmiſſa voce in aure illius dixit: *pro certò ſcias, quòd ex eo: quia Venetias nolo ad fratrem illum accedere, ſed cùm ad patriam tuam redieris, iterùm in domum meam intrabo, unde exivi.* Cùm ergo coram me fuiſſet adductus, illum totaliter à dæmone liberum eſſe, comperi. Quare illum in fiducia benè inſtruxi, admonens, ut totam ſuam in Deo fiduciam collocaret, nec ullo modo dæmonem timeret: quia nihil poteſt contra eos, qui in Deum ſuam collocant fiduciam: qui ita benè inſtructus à quacumque dæmoniaca vexatione liber, ac illæſus permanſit.

Exemplum relatum ab Auctore.

199 *Præſervat à timore dæmonis, & apparitionibus, ac nocturnis terriculamentis.*

Sed non tantùm à maleficiis, ac dæmoniacis obſeſſionibus, qui in Deo ſuam collocant fiduciam; ſed etiam à timore ipſorum dæmoniorum, ab eorum apparitionibus, ac nocturnis terriculamentis liberantur, ac præſervantur.

Hoc probant Richelius, Eugubinus, Genebrardus, R. Abenezra, R. Kimmhi, qui exponentes illa verba Pſalmi 90. *Non timebis à timore nocturno, à negotio perambulante in tenebris,* intelligunt de timore, quo ſolent aliqui nocturno tempore concuti, ſivè naturali imbecillitate propriæ imaginationis, ſivè ſomniorum triſtium, ac turpium etiam objectu, ſivè terriculamentis de induſtria à dæmonibus excitatis. Quæ vocantur, ut docet Joann. Lorinus in Pſal. 90. verſ. 5. & 6. *phantaſmata, ſpectra terricula, terriculamenta, lemures, empuſæ, ſpecies, umbræ, larvæ, manes, ſimulachra, dæmones nocturni.* Ab horum omnium timore liberantur, qui totam ſuam ſpem, ac confidentiam conſtituunt in Domino. Hoc probat eruditiſſimè S. Bernardus prædicta verba exponens: *Scuto circumdabit te, &c.* dicens: *Benè dicitur, non timendum à timore nocturno, & non dicitur à nocte: quia non ipſa afflictio tenta-*

tentatio eſt: ſed magis timor ipſius. Nam & omnes laboramus, cùm tamen non omnes inde tentemur; & qui tentantur, multò magis timore futuræ pœnæ (intellige, ait Lorinus loco citato, pœnæ corporalis, puta maleficii, vel obſeſſionis) *quam præſentis dolore læduntur. Quia ergo timor ipſe tentatio eſt, congruè dictum eſt ei, qui circundatur ſcuto Domini, quòd à tentatione hac non timebit.*

ERUCTUS QUARTUS.

Defendit ab inimicis; ac perſecutoribus viſibilibus.

Fiducia in Deum defendit ab inimicis, ac perſecutoribus. Teſtantur Patres.

200 QUartò non tantùm Deus protegit in ſe confidentem ab inimicis inviſibilibus; ſed etiam à viſibilibus, ab hominibus nempè iniquis, ac perverſis, qui quærunt ſanguinem ejus fundere, honorem deturpare, ac ſubſtantias ipſius diſperdere, diſſipare, aut uſurpare.

Eruditiſſimè hanc veritatem teſtatur Titelmanus *in Pſalmum 90. ad litteram* explicans illa verba: *Scapulis ſuis obumbrabit tibi*, dum ait: *Vox prophetæ eſt ad eum, qui habitat in adjutorio Altiſſimi. O tu quiſquis es, qui ſic (ut modò dictum eſt) tali confidentia habitas in adjutorio Altiſſimi, quàm benè tibi erit, & quàm eris ſecurus in iſta tua fiducia! Ecce Deus ipſe, in quo habes fiduciam, ſuæ potentiæ fortitudine tibi obumbrabit, quaſi ſcapulas ſuas ſuper te expandet, ſuum auxilium ſuper te faciet apparere; ut nocumentis nihil ad te poſſit pertingere: Quomodo, cùm pater ſcapulas ſuas, & humores obiicit pro filio, ut is, qui parvulo nocere cupit, non poſſit, obſtaculum præbentibus latis obumbrantis patris ſcapulis. Et ſub expanſis alis miſericordiæ, ac bonitatis ejus ſecurus ages, & confidendo tutus eris ab omni adverſariorum nocumento; quomodo pulli gallinæ ſub alis, & pennis maternis agunt ſecuri, qui, cùm extra alas evagantur, accipitris, aliarumque rapacium avium patent unguibus, ſuntque direptioni, & morti expoſiti.*

201 Idem *in eundem Pſalmum verſ.* 14 loquens in perſona Domini, rationem reddens, cur hominem in ſe confidentem protegat ab inimicis, ac perſecutoribus ſuis, aliiſque periculis animæ, & corporis; *Quoniam*, inquit, *in me ſperavit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognovit nomen meum. Ecce ego, ait Dominus, juxta Prophetæ verbum, eum liberabo, & ſalvum faciam ab omni malo propter quod in me ſpem, & fiduciam conſtituerit, ſecundùm fidem ipſius faciam illi, & non eum fruſtrabor, neque confundam ab expectatione ſua, quoniam non novi ego in me ſperantes derelinquere: Ego eum defendam ab omnibus adverſariis, & omni malitia, eò quòd nomen meum cognovit, eò quòd in me credidit, & ſperavit, atque ut Patrem, Dominum, Protectorem, & Salvatorem invocavit.*

202 Huc appoſitè Chryſoſtomus *in Pſal.* 124. initio, & paulò poſt initium in illa verba: *Qui confidunt in Domino ſicut mons Syon, &c.* ſic ait: *Montem dixit, ſpem in Deum incommutabilem, firmam, & conſtantem, invincibilem, & inexpugnabilem. Quemadmodum enim ſi quis innumerabiles adhibeat machinas, montem nec convellere, nec labefactare poterit: ita etiam qui eum aggreditur, qui ſpem in Deum collocavit, revertetur domum vacuis manibus. Sed cur non dixit abſolutè:* Sicut mons, *ſed montis Syon meminit? Docens nos non debere animum deiicere in calamitatibus, nec ab eis peſſundari; ſed à ſpe in Deum pendentes, omnia ferre fortiter & bella, & pugnas, & tumultus. Quemadmodum enim hic mons, qui fuerat quandoque deſertus, & nudatus habitatoribus, ad priorem redierat proſperitatem, veteri ſtatu recepto, cùm incolæ rediiſſent, & miracula rursùs oſtenderentur; ita etiam vir fortis, & generoſus, licèt ab innumerabilibus invadatur calamitatibus minimè evertitur.*

§. I.

Digitized by Google

§. I.

HInc juremeritò hæc confidentia in Deum à Drexelio *de Conformatione vo-* 203
luntatis lib.5.c.5. vocatur galea, lorica, & anchora. *Hæc*, inquit, *in Deum* *Fiducia in*
fiducia eſt galea nullis rumpenda vulneribus, eſt lorica nulli penetrabilis telo, eſt an- *Deum eſt galea,*
chora nulli obnoxia naufragio. Hanc ſicut anchoram habemus, ait Apoſtolus Hæbr. *lorica, anchora.*
c.6. *animæ tutam, ac firmam.*

Hac galea, lorica, & anchora firmata erat, ac roborata Suſanna, nobiliſſimum, *Hac roborata*
& Pudicitiæ, & Fiduciæ ſpecimen. Hæc cùm ad capitis ſupplicium, & ſaxatiles *fuit Suſanna.*
nimbos jam duceretur, flens ſuſpexit ad cœlum: *Erat enim cor ejus fiduciam ha-*
bens in Domino. Nec fruſtra: omnium calculo, Daniele judice, omni crimine, Daniel. c. 13.
ac dedecore liberata eſt. verſ.35.

Hac non inferior Eſther rem magnam aggreſſa eſt per hanc itidem in Deum fi- *Hac fuit muni-*
duciam. Lex erat in Aſſueri aula, ut ſi quis ad Regem ingrederetur non vocatus, *ta Eſther.*
morte id lueret, niſi Rex virgam auream protendiſſet in ſignum clementiæ. Cùm
verò Eſtherem hinc Mardochæus aſſiduis precibus urgeret, ut Regem adiret; il-
linc obſtaret lex, & terreret; hoc demum iniit conſilii: Judæi omnes juſſi ſunt
triduum totum inter preces, & jejunia exigere: quod idem & Eſther fecit cum ſuis
virginibus: *Triduo ſic exacto, Regina fiduciam in Deum ampliſſimam concipiens,*
(docet Drexelius loco cit. cap.4.§.3.) *ingreſſa eſt ad Regem pro ſua gente depre-*
catura. Ex voto ceſſerunt omnia.

Nec illud ſilentio involvendum, quod fertur à C.Fabr. *hiſtor. de Electoribus Sa-* 204
xoniæ. Dux Saxoniæ Fridericus II. cognomento Placidus, Anno Chriſtiano mil- *Hac ſuffultus*
leſimo quadringenteſimo ſexageſimo quarto obiit. Hic princeps aliquot ante obi- *Antiſtes Mag-*
tum annis Friderico è Comitum ſtirpe Antiſtiti Magdeburgico litem, & ab ea bel- *deburgicus.*
lum cæpit movere. Quod ut prudentiùs gereret, & cuncta cederent feliciùs, explo-
ratorem miſit, qui de apparatu bellico, & conſiliis adverſæ partis cognoſceret. Fa-
ctum exploratis omnibus renuntiatum eſt, nil opportunum bello parari, ſed nec
militem ſcribi: Antiſtitem præterea dixiſſe, cauſam ſe commiſſurum Deo, qui pro
ſervo ſuo arma ſumeret. Hoc ut Elector audivit: *Alius*, inquit, *inſaniat, & bel-*
lum inferat ei, qui confidit ſuperiorem ſe futurum in cauſa ſua, Deo defenſore. Lau-
dandus Præſul, qui Dei patrocinio fiſus: laudandus Princeps, qui poſitis armis
Deum veritus eſt adverſarium.

Tali confidentiæ lorica, ac galea munitus fuit S. Martinus Epiſcopus Turonen-
ſis, ad quem, ut refert Villegas *in vita ejus*, cùm quidam homo iniquus, ac per- 205
verſus acceſſiſſet, ut ipſum occideret, & jam diſtricto enſe adversùs ipſius caput *Fiducia maxi-*
ictum jeciſſet, ut feriret, alio enſem retinente, & impediente, ne caput Sancti *ma D. Martini.*
Epiſcopi attingeret, ipſe inconcuſſus manens, & immutabilis exiſtens nec timuit,
nec tremuit, nec facies ejus ex pavore colorem mutavit: Ex quo à ſuis Clericis in-
terrogatus, quomodo tam impavidus in tanto diſcrimine vitæ perſtitiſſet? Reſpon-
dit vir Dei; *Numquam tam modicus pavor me corripuit, ſicut nunc; certiſſimum*
namque mihi eſt, quòd Deus meus, cui ſervio, & in quem omnem meam conſtitui fidu-
ciam, numquam me in majoribus neceſſitatibus dereliquiſſet. Digniſſimum ſanè tanto
viro reſponſum. Nam teſte Iſaia c.40. *Qui ſperant in Domino, mutabunt fortitudi-* Verſ.31.
nem (.i. humanam in divinam) *aſſument pennas ſicut aquilæ: current, & non labo-*
rabunt: ambulabunt, & non deficient. Sic animoſiſſimus Rex David: *In Domino* Pſalm.25.
ſperans, inquit, *non infirmabor.* Optimè Theodoretus: *Gubernatorem*, inquit, *ha-* Verſ. 1.
beas Deum, & aurigam, & res tuæ ab illa providentia pendeant; nam hoc modo in-
concuſſus manebis, & immutabilis.

Sed non ſolùm tuetur Deus in ſe confidentes in diſcrimine vitæ, & honoris; ve- *Deus tuetur in*
rùm etiam in periculis jacturæ bonorum temporalium, præcipuè contra incendia- *ſe confidentes*
rios, fures, inſidiatores. Sic Euthymius apud Lorinum explicans illa verba Pſ.90. à *etiam in pericu-*
lis iacturæ bo-
norum tempora-
lium;

time-

Digitized by Google

timore nocturno, à negotio perambulante in tenebris ait: *Timor nocturnus, unà cum negotio perambulante in tenebris indicant fures, incendiarios, inſidiatores, qui tali potiſſimùm tempore graſſantur, & incautos adoriuntur.* A quibus Deus protegit, ac defendit omnes in ſe confidentes, ne poſſint eis ullum quamvis minimum inferre nocumentum. Ergo *viriliter agite, & confortetur cor veſtrum omnes, qui ſperatis in Domino.*

Pſam. 30. Verſ. 25.

FRUCTUS QUINTUS.

Liberat, ac præſervat à morſu, ac veneno brutorum animalium.

206 *Fiducia in Deum liberat, ac præſervat ab innumeris periculis.*

QUintò liberat, ac præſervat hæc fiducia in Deum ab innumeris periculis, quibus mortalis obnoxia eſt infirmitas, & à quibus homines quandoque ſolent inopinatò offendi; præcipuè tuetur à morſu, ac veneno brutorum animalium; ita ut non noceant iis, qui in Deum ſuam conſtituunt fiduciam (Deo illos protegente): Sic plures Doctores explicant illa verba Pſalmi 90. *Super aſpidem, & baſiliſcum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem.* Quæ licèt myſticè intelligantur de dæmonibus, vel etiam de hominibus iniquis; vel de vitiis, ac peccatis, ut plures exponunt Patres relati à Joanne Lorino in dicta verba: verumtamen ad literam accipiuntur de irrationabilibus, venenoſiſque brutis, quæ multis Sanctorum, præſertim in nova lege ſine læſione calcaverunt, ſicut eorum venena ſine nocumento biberunt, juxta illud Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, &c. Serpentes tollent, & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit.*

Varia miracula hoc teſtantur.

Verſ. 2. *Serpentes tollent.* Hoc patet de Paulo Apoſtolo Act. 28. qui percuſſus à vipera in nullo læſus fuit; ſed viperam pendentem ad manum ejus in ignem excuſſit. Quod partim quoque contigit filiis Iſrael ex Ægypto gradientibus per eremum vaſtam, atque horribilem, & venenoſis animalibus plenam, quæ nocumentum non intulerunt filiis Iſrael, quemadmodum Moyſes ſcripſit Deuteron. 8. *Dominus ductor tuus fuit in ſolitudine magna, & terribili, in qua erat ſerpens flatu adurens, & ſcorpio, ac dypſas.*

Verſ. 15.

Ita teſtatur Dionyſius Carthuſianus in illa verba Pſalmi 90. Idipſum annuit Joa. Lorinus ibidem. Conſtat in Daniele, cui non nocuerunt ora Leonum, licèt exiſteret in medio eorum. Daniel. c. 6. & 15. In S. Franciſco, cui Lupus vorax, qui plures homines occiderat, nedum non nocuit, ſed ut agnus manſuetus humilis ſe ſubjecit, ac obedientiam præſtitit; & in aliis pluribus, quos ſacræ referunt hiſtoriæ.

Chronic. Fr. Minor. in vita ejus par. 1. libr. 2. c. 39.

207 *Confirmant Sacræ Scripturæ interpretes.*

Hanc apertè veritatem fatetur Franciſcus Titelmanus in eadem verba: *ſuper aſpidem, &c.* loquens ad eum, qui totam in Deo ſuam conſtituit fiduciam. *Denique,* ait, *nec univerſum ſerpentum genus tibi quicquam nocere poterit; ſed abſque læſionis nocumento perambulabis ſuper aſpidem, & baſiliſcum, & ſimiliter ſuper aliarum ſpecierum ſerpentes cujuſcumque tandem malitiæ, aut interfectionis fuerint, nihil tibi mali illorum venenum inferet. Immò neque leonem, neque draconem in via timebis; ſed ſecurus, & imperterritus in via tua conculcabis eorum capita; tametſi leo ferociſſimum ſit animal, draco aſtutiſſimum: tu tamen, & illius ferocem fortitudinem, & hujus nocivam aſtutiam æquè victor calcabis, atque ſuperabis, hoc eſt, nulla virtus inimicorum, ſive infirmorum, ſive fortiorum, ſive magnorum, ſive parvorum tibi nocere poterit, aut prævalere. Ecce enim altiſſimus, in quem poſuiſti refugium, & ſpem tuam, dedit tibi poteſtatem calcandi ſuper omnes ſerpentes, & ſcorpiones; & ſuper omnem virtutem inimici.*

Sic ad literam transfert Felix: *Super leonem,* ait, *& aſpidem iter facies, conculcabis catulum leonis, & draconem. His quidem ferarum vocibus,* ait Baptiſta Folengius in eadem verba, *rerum omnium, quæ vel morſu, vel veneno, vel alia ratione quælibet noxia, & lethali obeſſe poſſunt, feritatem intelligi voluit; quas quidem non ſolùm Dei amicis nocere haud quaquam poſſe, aſſerit; verùm etiam illis fore uſui, ac commodo. Ecce,* inquit Chriſtus, *dedi vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones*

Lucæ 10. verſ. 19.

nes,

Digitized by Google

net, & ſuper virtutem omnem inimici, & nihil vobis nocebit. Quæ enim res tam formidabilis eſſe poteſt cui non imperet Dei amicus, atque illi frænum ponat?

Et ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit. Conſtat de S. Joanne Evangeliſta, qui venenum mortiferum hauſit, & nihil ei nocuit. Idem præſtitit S. Antonius à Padua pro converſione quorundam hæreticorum: ut habetur *Chron. Fratr. Min. par. 1. lib. 5. cap. 20. in vita ejus.* Idipſum B. Jacobus à Marchia Pragæ in Boemia coram totius populi multitudine congregata ob Hæreticorum converſionem egit, & ſtatim poſt venenum hauſtum majori ſpiritus fervore ſine ulla animi, vel corporis moleſtia altiſſima de fide Catholica, ac Romana Eccleſia contra Hæreticos myſteria prædicare cæpit, ut narrat Marcus à Lisbona *Chron. Fratr. Minor. par. 3. lib. 6. cap. 12.* Quod etiam alii Sancti præſtiterunt: ut ſacræ ferunt Hiſtoriæ.

Marci 16.

FRUCTUS SEXTUS.

Liberat à peſte.

208 SExtò, qui perſeveranti, fortique animo ſub Altiſſimi tutela, tanquam ſub ſcuto ſeſe texerint, dubio procul illorum protectionem aſſumet Deus, & præter alia mala, ac pericula, à quibus eos eripiet, liberabit etiam à peſte, & ab ægritudine repentina, prout magis expediens fuerit animæ eorum.

Fiducia in Deum liberat à peſte.

Sic teſtatur Simeon de Muis *Comment. in Pſal. 90.* ubi explicans illum verſiculum. *A ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris:* legit: *A peſte perambulante, &c.* aitque *Peſtis, ſi eſt à cauſa frigida, noctu, ſi à calida, interdiu, ac præſertim de meridie, cùm vehementior eſt ſolis calor, infeſta maximè eſt.* Sic interpretantur R. Ezra, D. Hieronymus, & alii, ut tradunt Simeon, & Lorinus, *à peſte, ſeu lue, exterminio, extitiali morbo, ægritudine repentina, noxa vaſtante in meridie.* Rationem reddit Simeon: *quia ſicut ſagitta,* inquit, *pernici volatu magnum aeris tractum momentò permeat, ita peſtilentiæ venenum puncto temporis longè, latèque ſpargitur, præſertim de die, cùm ſolis calore fuſa, atque biantia corpora virus promptiùs hauriunt.*

Teſtantur divinæ ſcripturæ interpretes.

Cur peſtis vocetur ſagitta.

Idipſum confirmat Folengius dicens: *Ex Hebræo ſic transferunt: A peſte in caligine ambulante, ab ægritudine repentina devaſtante in meridie. Nam illud exploratiſſimum eſt, quòd à quocumque peſtis genere, ſive occultum illud fuerit, ſive manifeſtum, immunis is erit, atque intactus, qui in protectione Dei cœli, hoc eſt ſummè potentis commorabitur.* Quare ſic Paraphraſtes: *A peſte, quæ clam invadere homines ſolet, & ab ea, quæ de improviſo exorta ſæviet, ſecurus erit.*

209 Hac confidentia vallatus S. Bernardinus Senenſis, ut refert Drexelius *par. 1. Roſæ virtutum c. 1. de Charitate proximi. §. 8.* prima ſanctitatis rudimenta per charitatis obſequia apud Cives ſuos deponens, cùm Senæ Hetruſcæ gravi peſtilentia vaſtarentur, Bernardinus duodenis juvenibus comitatus, quos ſibi delegerat, ægrotantium lectulos obire, graviter affectos conſolari, egeſtate laborantibus ſubvenire, ſepelire mortus, paratus omnes ſubire caſus, quos tetra lues illa ſe temerè ingerentibus adducere potuiſſet. In eo autem ampliſſimæ charitatis munere magis verebatur; ne quid decedentibus officeret ad beatitudinem conſequendam, quàm quis ſibi morbus obreperet ad vitam auferendam. Cæterum tantæ pietatis vir in tam præſenti periculo ſanus, & incolumis meruit conſervari, dignuſque fieri, qui Religioni Seraphicæ adſcriptus multò magis prodeſſet hominibus concionando, quàm profuerat priùs miniſtrando. Poterat Bernardinus cum Joanne gloriari dicens: *Nos ſcimus, quoniam tranſlati ſumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres.* Et dicere cum Apoſtolo: *Spe ſalvi facti ſumus.*

Fiducia hac munitus S. Bernardinus peſtem evaſit.

Chron. Fr. Minor. par. 3. lib. 1. c. 5.

1. Joan. c. 3. Verſ. 14.

Roman. c. 8. Verſ. 24.

FRU-

FRUCTUS SEPTIMUS.

Illæſos, & ſecuros ſervat in bello.

210 *Confidentia in Deum à vulneribus tuetur in bello. Teſtantur ſacræ ſcripturæ interpretes.*

SEptimò, qui hujuſmodi in Deum confidentia ad bellum muniti incedunt, quodammodo illæſi, ac ſecuri redduntur, eo quòd Deus per Angelos ſuos à quocumque vulnere, aut noxa illos tuetur, prout eorum ſaluti, ac divinæ gloriæ magis convenit.

Hoc apertiſſimè teſtantur R. Ezra, & R. Kimmhi illa verba Pſal.90. *Cadent à latere tuo mille, &c.* exponentes de bello, ac ſæviente prælio; *quo tempore*, ajunt, *qui ſe Dei miſericordiæ committit, hinc inde millenis hominum corruentibus ſalvus emergit, nec ad eum ullum malum, aut hoſtis accedit.* Quibus ſe ſubſcribit Simeon de Muis. *Commen. in eund. Pſal.*

Idipſum confirmat Paraphraſtes apud Baptiſtam Folengium illa verba exponens tam de peſtilentia, quàm de bello, in quibus nullam patiuntur læſionem, qui in Deum ſuam conſtituunt fiduciam, firmiter credentes, ac confidentes, quòd Deus ob infinitam ſuam bonitatem, ac fidelitatem eos ſit protecturus. *Etſi*, inquit, *tanta fuerit peſtis calamitas, aut bellorum immanitas; ut hinc à latere ſiniſtro mille, illinc à dextro decem hominum millia corruant; nihil tamen erit, quòd tu tibi metuas, ſiquidem te id mali non attingit.* Addit Folengius, *Vide juſti hominis conſtantiam, qui, vel ruat æther, immobilis perſtat in Deo.* Utrumque etiam fatetur Titelm. in illa verba: *Non accedet ad te malum*, dicens: *Quoniam ipſum, qui eſt Altiſſimus, Dominum poſuiſti refugium tuum; ideò non poterit tibi ullum malum appropinquare: nullum te malum valebit apprehendere, ut nocumenti quicquam inde ſuſtineas: & nullum flagellum, nulla peſtis, nullum verò malum poterit ad domum manſionis tuæ intrare. Is enim, in quo refugium tuum poſuiſti Altiſſimus te ſibi fidentem ab omni malo ſervabit, & noxia omnia longè profligabit.*

211 *Hoc experti ſunt belli duces.*

Hoc experientia in ſeipſis comprobarunt plures belli duces, qui hac divina protectione muniti innumeros exercitus abſque ulla noxa, aut vulnere in proprio corpore inflicto profligarunt. Taceo de Davide, Joſue, Ezechia, Gedeone, Amaſia, Joſaphato, & aliis, quos ſacræ conteſtantur hiſtoriæ, innumeras inimicorum catervas conſtraviſſe, ipſoſque divina fretos protectione prorſus illæſos extitiſſe: de unico referam Carolo V. auguſtiſſimæ memoriæ Imperatore: De hoc narrant Juſtus Lipſ. *lib.1. monit. polit. c.7. n.*10. & Franciſcus Robortel. *in orat. funebr. Bononiæ dicta.*

Hac fiducia Carolus V. illæſus ſervatus fuit in bello.

Cùm in Germania ad Ingolſtadium copias haberet, cinxiſſentque eum ingenti exercitu fæderati hoſtes, & ænæorum tormentorum copia ferream grandinem in caſtra ipſa non ſine gravi pernicie immitterent; amicis monentibus, ut ſibi proſpiceret: Cæſar immutato vultu, & loco, arridens dixiſſe fertur: *Confidite, nullus umquam Imperator tormenti ictu interiit.* Hic idem Imperator, cùm intra vallum jam armatus ſtaret in hoſtem proditurus ad prælium, magna eum baliſtarum vi repellere conabatur hoſtis. Itaque iterùm monebatur, ut ſaluti ſuæ conſuleret, quibus animoſè reſpondit: *Canes, qui valde latrant, non ſunt valde metuendi. Nec eſt, quòd timeamus, cùm præſidio Dei ſatis vallati ſimus.* Nimirum *Angelis ſuis mandavit Deus de te, ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis.*

Pſ.90. v.11.

212 *Deus protegit etiam quotquot ſunt de familia in ſe confidentium.*

Sed quod mirum eſt, nedum protegit Deus à peſte, & bello in ſe confidentes; ſed quotquot ſunt de familia eorum tuetur.

Hanc veritatem teſtatur Simeon de Muis Comment. in Pſ.90. in illa verba: *Non accedet ad te malum*, dicens: *Non accedet* (Hebr. *accidet*) *ad te malum ullum: & flagellum*, Hebr. *plaga, peſtis ſcilicet, aut alterius cujuſvis mali, non appropinquabit tabernaculo tuo*, ideſt, *nec tibi, nec cuiquam è familia tua: tranſiliet* enim *Dominus juxta oſtium, & non ſinet percuſſorem*, ſeu *vaſtatorem ingredi domus veſtras, & lædere;* ut eſt Exo 12. 23. *Tabernaculum* pro domo uſurpat, uxoremque, & liberos intelligit, & quotquot domi agunt.

Idipſum

Digitized by Google

Idipſum apertè docet Folengius in cadem verba: *Tabernaculum pro tota domo*; ait, *& familia hîc poni judico. Et eſt perinde atque tuti erunt tui omnes, non modò tu ſolus ab omni malorum genere, ac plaga*. Unde ſic Paraphraſtes: *Quod ſi feceris*, ait, (dixerat enim verſiculo præcedenti, ſi poſuerit Altiſſimum refugium ſuum) *auſim tibi polliceri, non futurum, ut ullum inopinatum malum te corripiat, vel ulla plaga familiam tuam infeſtet. Nullum igitur fatum, nullumque inſperatum malum te, aut tuos opprimet liberos, & uxorem, ô tu qui fiduciam tuam in Domino collocaſti! Bellabunt adverſùm te, & non prævalebunt, quia ego tecum ſum*, ait Dominus, *ut liberem te*.

Hierem. c. 1. Verſ. 10.

FRUCTUS OCTAVUS.

Famem tollit, dans eſcam eſurientibus.

OCtavò, hæc confidentia in Deum ſufficienter ſuccurrit in his, quæ ad vitam ſunt neceſſaria.

213 Hoc probat illud David Pſ. 54. *Jacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet*. Immò ut diſcipulis ſuis, ac omnibus ſuis fidelibus Chriſtus magis inculcet, & urgeat ad hanc unam in Deo fiduciam collocandam, corvos, lilia, paſſerculos oculis ſubiicit: *Conſidera te*, inquit, *corvos, quia non ſeminant, neque metuunt, quibus non eſt cellarium, neque borreum, & Deus paſcit illos. Quantò magis vos pluris eſtis? Quis autem veſtrum cogitando poteſt adiicere ad ſtaturam cubitum unum? Si ergo neque quod minimum eſt, poteſtis, quid de cæteris ſolliciti eſtis? Conſiderate lilia, quomodo creſcunt: non laborant, neque nent; dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria ſua veſtiebatur, ſicut unum ex iſtis. Si autem fænum, quod bodie eſt in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit, quantò magis vos puſillæ fidei? Pater veſter ſcit, quia bis indigetis*. Sic pluribus experimentis Diſcipulos ſuos probavit, ut eos edoceret, Deo ex toto corde fidere. Ita quaſi quinque millia hominum paſtu excepturus in vaſta ſolitudine Philippum interrogat, unde panes emendi ſint. *Hoc autem dicebat tentans eum*. Sic & quatuor millia hominum cibo refecturus Diſcipulos in eam rem conſultores adhibens: *Quot*, inquit, *panes babetis*? At illi non magnæ fiduciæ: *Unde illos quis poterit*, ajunt, *hîc ſaturare panibus in ſolitudine?* Quibus Drexelius *de Conformat. voluntatis lib. 5. cap. 1. §. 3.* ait: *O viri, Deus poterit, qui nos ſibi in rebus omnibus vult fidere quàm integerrimè. Providentia divina falli non poteſt; fallere non vult: ſtabit Deus promiſſionibus ſuis*.

Fiducia in Deum dat cibum eſurientibus. Verſ. 23. *Hoc docet ſcriptura ſacra.* Luc. 12. V. 24. & ſeqq. Joan. c. 6. v. 6. Marci c. 8. v. 4.

214 Docemur hoc omnium ætatum exemplis: Ut annonam Deus præſtaret Eliæ in ſe confidenti primò quidem Prophetæ dapiferos juſſit eſſe corvos. 3. Regum. c. 17. *Corvi quoque deferebant ei panem, & carnes manè, ſimiliter panem, & carnes veſperi. Ut magis, ac magis*, ait Drexelius, *Dei eluceſceret providentia in ſuos amicos, ac confidentes, en aves rapaciſſimæ, quæ alioqui commiſſum ſibi commeatum conſumpſiſſent in via, niſi obſtitiſſet divina providentia, jamiam à dapibus ſunt, & ad cyathos ſtant*. Deinde hunc ipſum Eliam Deus per pauperculam viduam pavit, cujus omnes facultates erant pugillus farinæ, & paruin olei, quo ungeretur, non quo veſceretur; & tamen quot farinæ modii, quot libræ olei in pauperrimo hoc penu relatebant? Tertiò cùm Elias egeſtatem ſuam ſecuro ſomno ſolaretur, adſuit alius Angelus è cœlo, panem, & aquam ferens; ut Habacuc Danieli meſſorum prandium attulit.

Teſtantur omnium ætatum exempla. *Hac ſuffultus refectus fuit Elias Proph.* Drexel. lib. 5. c. 7. Daniel. c. 15.

§. I.

215 EAndem hanc ſingularem benevolentiam Deus ſexcentis aliis ſuorum amicorum in ſe confidentium exhibuit; farinam, panes, vinum occulta vi augendo; aut cùm hæc penitus deeſſent, inexpectata gratia ſubmittendo.

Paulo

Digitized by Google

S. Paulus Anachoreta. Paulo inter Anachoretas primo annis ſexaginta dimidium panem detulit corvus, integrum præſente Antonio.

Joannes Eremicola quatuordecim annis à nullo mortalium viſus, Cervæ lacte paſtus eſt.

S. Rochus. Beatus Rochus aliquanto tempore panem quotidie accepit à cane; quemadmodum Elias à corvo.

Non unus Eremicolarum illorum è palmis & cibum, & veſtem impetravit; una illis arbor & ſator fuit, & piſtor.

S. Franciſcus cum ſuis Frat. Seraphicus P. noſter S. Franciſcus tam firmam, & inhæſitantem habebat in Deo fiduciam, ut Rom. Pontifici de alimentis ſciſcitanti reſponderit: *Matrem quidem habemus pauperem, Religionem: ſed patrem ditiſſimum.* Et hanc confidentiam ſuis in viaticum dare ſolitus erat, inſinuans illud Pſaltæ. Pſal. 54. *Jacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet.* Nec eum fefellit, aut confudit ſua ſpes.

Verſ. 13. Nam cum ſemel è Dalmatia Anchonam verſus navigaret, nec aliquid ſecum haberet ad manducandum, divina fretus clementia, nedum ſibi, ac ſocio, ſed pro omnibus in nave exiſtentibus à Deo meruit annonam per Angelum exhiberi: Ita *in vita ejus par. 1. Chronic. Fratr. Min. lib. 1. c. 3.*

Aliàs cùm ſibi, ac toti familiæ defeciſſet panis, ac tantùm tres panes eis remanſiſſent, Fratreſque tunc eſſent numero triginta, & unum, facto ſigno Crucis ſuper tres illos panes, eos multiplicavit; ita ut ſufficerent nedum ad ſatiandum omnes illos Fratres; ſed etiam ex eis remanſerit cophinus fragmentorum. Ita *par. 1. lib. 2. cap. 17.*

Sic cum quidam homo in itinere illum comitans ex ſiti vehementi quaſi deficeret; priùs à Sancto ad Deum oratione effuſa, velut alter Moyſes ſuæ fiduciæ virga è petra aquam eduxit, qua ſitim illius hominis extinxit, ſtatimque fons ille exſiccatus eſt: Ita *par. 1. lib. 1. cap. 82.*

Sic aliàs fontem aquæ mutavit in vinum, ut plurium operariorum ſitim extingueret; & paulò poſt vas plenum aceto in vinum generoſiſſimum convertit: Ita *par. 1. lib. 2. cap. 52.* Alia plura hujuſmodi paſſim leguntur miracula, quibus Dei maxima oſtenditur clementia, ac providentia in ſervum ſuum in providendo illi victui neceſſaria ob ipſius in Deum maximam fiduciam collocatam.

§. II.

216 *S. Clara cum ſuis Monialib.* SImili fiducia filia ejus ſpiritualis primogenita S. Clara ſigno crucis panem, & oleum auxit, quantum pro tota ſua familia alenda ſatis erat: Ita *in vita ejus par. 1. lib. 8. cap. 9.*

Pari modo Seraphici Patris plures filii eadem fiducia imbuti, ſæpiùs ſibi neceſſaria ad vitæ ſuſtentationem à Deo per Angelos ſubminiſtrari meruerunt; ut ex variis Chronicorum locis facillimè colligi poteſt.

S. Didacus. Beato Didaco ſervo ſuo iter agenti menſam paravit Deus, & vero Iſraelitæ in deſerto cibaria miniſtravit: Ita *ex officio ipſius Sancti; & Chronic. par. 3. lib. 5. cap. 3.*

B. Joannes à Capiſtr. Beato Joanni è Capiſtrano Appenninos montes tranſeunti unà cum aliquibus ſociis præ fame ferè pereuntibus, nec habentibus, ex quo ſe reficerent, ab Angelo delatus fuit pro ſingulis panis recens, ac delicatus: *par. 3. lib. 4. cap. 2.*

Duo Fratres Minores. Alii duo Fratres iter agentes in deſerto ab Angelo ſub ſpecie Juvenis pulcherrimi hoſpitio recipiuntur, cibariis reficiuntur, ſuper fænum ad quietem capeſſendam adducuntur, ac mane diluculò idem Juvenis illos uſque ad ſemitam rectam comitatur, ſtatimque ab oculis eorum evaneſcit: *par. 2. l. 2. c. 21.*

Immò quibuſdam aliis Deus in ſe confidentibus ab ipſis dæmonibus ſub forma Monachorum provideri voluit: *par. 2. lib. 2. cap. 31.*

217 *Angelus hanc fiduciam inſinuavit duobus* Alia innumera leguntur exempla, nedum in Chronicis Fratrum Min. ſed omnibus hiſtoriis ſacris, eorum qui ob maximam in Deum fiduciam collocatam meruerunt ſibi à Deo victui neceſſaria adminiſtrari, quos longum nimis, ac tædioſum eſſet, re-

Digitized by Google

ſet, recenſere. Attamen non eſt reticendum hic unum memorabile dictu: Duo Fratres more apoſtolico iter agentes ſine pera, ſine edulio, cùm die quadam nihil ad manducandum inveniſſent, ob nimiam abſtinentiam cibi videbantur fame perire: petierant quidem oſtiatim eleemoſynam, ſed pro pane pacem, ac latratus canum audierant; idcircò quaſi diffidentes, omni ſpe vacui, mærore, ac triſtitia affecti incedebant; ſed ecce obvium habent adoleſcentem, qui eis duos tradens panes, ac mæſtitiæ cauſa perquiſita, ſe Angelum manifeſtavit, eoſque acriter reprehendens dixit: *Modicæ fidei, quare dubitaſtis? Cur menti veſtræ non revocaſtis verba toties à veſtro Seraphico Patre repetita: Jacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet? Si fidem habuiſſetis, majora vobis dona communicaſſet Deus*. Confidite ergo, quia *nullus ſperavit in Domino, & confuſus eſt*.

Fratribus iter agentibus. Par. 2. lib 2. Chron. Fratr. Min.

Eccl. c. 2. v. 11.

Quare optimè concludit Drexelius *de Conformat. volunt. lib. 5. c. 1. §. 3.* dicens: *Numquam nobis eſt deſperandum. Res anguſtæ domi ſunt? Dominum habemus divitem, qui numquam paſſus eſt ſuos extingui fame. Inimica inſurgunt agmina, ſive terris nata, ſive inferis excitata? Ducem habemus potentiorem, qui uno flatu regnorum diſperdet exercitus. Maledicæ premunt linguæ, & falſis onerant criminationibus? Deum intueamur judicem, vindicemque, & humana non metuemus. Neque enim ſe vinci ab homine patietur Deus, aut munificentiam ſuam ab humana fiducia ſuperari. Audet quis fidere? majora donare audebit Deus. Audet ſperare magna? vincet humanam ſpem Deus, & è locuplete cælorum theſauro, longè majoribus beabit: ita ut ad pellendam egeſtatem humanam ſatis ſit ſpem ſuam poſuiſſe in Deo, ac de illius liberalitate magna ſperaſſe*. Ergo fide Deo: nam *beatus vir, qui ſperat in eo. Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & paſceris in divitiis ejus*.

FRUCTUS NONUS.

Infirmitates curat.

NOnò, hæc confidentia in Deum, ac fiducia in ejus infinita bonitate, ac indeficienti fidelitate ægritudines expellit, ac morbos ſanat. 218

Pſal. 33. v. 8.
Pſal. 36. v. 3.

Quam virtutem ſanandi ægrotos Chriſtus Marci 16. communicavit omnibus in ſe credentibus, ac confidentibus dicens: *Super ægros manus imponent, & benè habebunt. Quibus verbis*, ait Alphonſus à Caſtro, verb. Exorciſmus, *Chriſtus promiſit, ſe numquam illorum invocationi defuturum, qui nomen ipſius interpoſuerint*. Et Joan. 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & majora horum faciet*.

Fiducia in Deum infirmitates ſanat. Conſtat ex poteſtate à Chriſto in Evangelio tradita.

Hac fiducia Apoſtoli, ac Sancti in nomine Jeſu cæcis viſum, ſurdis auditum, claudis greſſum, & curſum, ſermonem mutis, ſanitatem ægrotis dederunt. Hac mediante quicquid ſalutare à fidelibus ſive per Sanctos, ſive per orationem, ſive per res ſacras, puta, brevia, agnus Dei, cruces, coronas, benedictiones, & alia id generis petitur, obtinetur.

Verùm, ut hac fiducia homo obtineat id, quod petit, ea debet eſſe ſine ulla hæſitatione: ita ut ægrotus (ſi velit à Deo optatam conſequi ſanitatem) debeat primò credere, quòd Deus dubio procul poteſt eum à tali infirmitate liberare: ſecundò quod ratione ſuæ fidelitatis, (ſi ſanitas fuerit ſaluti animæ profutura) illam infallibiliter juxta promiſſiones ſuas ei communicabit: Ita Suarez *to. 2. de Religione, lib. 1. de orat. cap. 24. n. 4.* & nos latè infra *par. 2. ubi de orat.*

Quæ fiducia debet eſſe ſine hæſitatione.

Confirmat hanc veritatem Benedictus Juſtinianus in illa verba Jacobi Apoſtoli cap. 1. *Poſtulet in fide nihil hæſitans. Poſtulat*, ait, *hoc loco Apoſtolus confidentiam, hoc eſt, ſpem minimè hæſitantem. Hæſitatio enim, ut in rebus agendis actionem, ſic in re propoſita orandi ſtudium vel retardat, vel omninò impedit*. Ideò ſubiungit Apoſtolus: *Qui enim hæſitat, ſimilis eſt fluctui maris, qui à vento movetur, & circumfertur: non ergo æſtimet homo ille, quòd accipiat aliquid à Domino*. Quæ verba Apoſtoli expli- 219

Digitized by Google

cans Titelmanus, ait: *Ut autem ſuæ petitionis conſequatur effectum, illud videat; ut fide poſtulet, nihil addubitans. Qui enim hæſitans orat Dominum, propter inſtabilitatem ſpei ſuæ comparandus venit fluctui maris, qui ab omni vento nunc huc, nunc illuc ſine ordine agitur.*

Apertè hoc docet idem Apoſtolus cap. 5. dicens: *Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum; ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei ſalvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus: & ſi in peccatis ſit, remittentur ei.* Quæ verba clarè indicant, orandum eſſe ad Deum cum fiducia, ſi volumus in infirmitate impetrare ſanitatem.

§. I.

220

Fiducia in Deum eſt neceſſaria ægroto adulto, ut ſanetur.

HÆC autem fiducia nedum requiritur in curante; verùm etiam in eo, qui curandus eſt, (ſi ſit adultus rationis capax) ut docere videtur Suarez *diſp. 8. de diſtinctione fidei ab omnib. donis ſect.* 1. Quam regulariter etiam Chriſtus exigebat ab ægrotis, antequam illis impenderet ſanitatem: Sic illi languido piſcinæ Joan. 5. dixit: *Vis ſanus fieri?* ſic illi cæco nomine Bartimeo, qui poſt Jeſum clamabat: *Jeſu filii David miſerere mei*, dixit: *Quid vis, ut faciam tibi?* Marci 10. Sic aliis duobus cœcis Matthæi 9. dixit: *Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* A quibus omnibus conſenſu voluntatis præſtito, & actu fidei elicito, ipſe liberaliter eis ſanitatem largitus eſt, dicens: *Secundùm fidem veſtram fiat vobis; fides tua te ſalvam fecit.* Volebat enim, quòd ipſimet ægroti (ſi rationis erant compotes) peterent ſanitatem, ac crederent, quòd poſſet illis tale conferre beneficium: Idcircò ſecundùm fidem eorum gratias illis conferebat.

Hoc probat factum cuiuſdam Cæci.

Hanc veritatem magis, ac magis probat id, quod accidit cuidam cæco à gentibus Bethſaidæ Chriſto oblato Marci 8. *in cujuſvis oculos Jeſus expuens, impoſitis manibus ſuis, interrogavit eum, ſi quid videret: Et aſpiciens ait: Video homines velut arbores ambulantes.* Ita quòd non perfectè cæpit videre; ſed tantùm confusè, & imperfectè cæpit diſtinguere objecta. *Deinde iterùm impoſuit manus ſuper oculos, & cæpit videre, & reſtitutus eſt, ita ut clarè videret omnia.* Sed cur ſtatim in principio perfectam non recepit viſionem? An Chriſtus fortaſſe tunc perfectam ſanandi non habebat facultatem, ut perfectè citò illum ſanare poſſet? Abſit, ut dicamus hoc! Cur ergo perfectam illicò non eſt aſſecutus ſanitatem, ſicut alii plures cæci, muti, ſurdi, claudi, paralytici, aliiſque ægritudinibus affecti? Theophilactus eruditè reſpondit: *Quia cæcus ille perfectam non habuit fidem, idcircò non ſtatim ipſum reſpicere facit; ſed ſenſim, utpotè integra carente fide. Juxta enim fidei magnitudinem & ſanitas datur.*

221

Ægroti iuxta fidei magnitudinem ſanitatem accipiunt.

Hoc idem prorſus evenit ægrotis noſtri temporis, cùm deſiderio ſanitatis conſequendæ Sacerdotes advocant, ut ab eis ſacris benedictionibus muniantur. Nam juxta Chriſti ſententiam Joan. 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & majora horum faciet*, ſi ægroti maxima ſunt muniti confidentia, quòd Deus mediante illius Sacerdotis benedictione, nedum poſſit illos à tali ægritudine eripere; ſed ratione ſuæ infinitæ bonitatis, & fidelitatis invariabilis, eis dubio procul ſit ſanitatem præſtiturus (ſi ſit ſaluti animæ profutura) hi utique vel notatam obtinent ſanitatem, vel aliquod aliud donum: Immò quando infallibiliter vult talem conferre ſanitatem, *Non ſolùm*, ait Toſtatus quæſt. 165. in c. 17. Matthæi, *dat deſiderium petendi; ſed etiam confidentiam certiſſimam obtinendi, & tunc obtinent infallibiliter id, quod petunt. Cùm autem non dignatur concedere, quod petunt, etiamſi concedat deſiderium petendi, & ſpem aliquam obtinendi; non tamen donat fiduciam certiſſimam obtinendi. Et cùm petant ſine fide: quia hæſitant, non obtinent*: vel tantùm obtinent partim, & imperfectè.

Experientia docet.

Hoc centies experientia mihi evenit in variis nedum obſeſſis, ac maleficiatis; ſed etiam naturali ægritudine affectis Romæ, Venetiis, Bergomi, & alibi; Adultis enim

Deus

Digitized by Google

Deus ſecundùm fidem eorum ſanitatem impertiebat. Nam alii etſi in limine mor-
tis exiſtentes, & à Medicis prorſus ut incurabiles derelicti: quia fide inhæſitanti
confidebant, ſe à Deo mediante mea benedictione, & ad Deum deprecatione conſe-
cuturos ſanitatem, à fiducia ſua non ſunt fraudati: alii verò, quia fiducia debita
carebant, idcircò ſanitatem non ſunt aſſecuti: alii, quia modicam habebant fidem,
incipiebant meliùs ſe habere, & pedetentim obtinuere ſanitatem. Ita quòd juxta fi-
dei eorum magnitudinem & ſanitas illis dabatur. *Fili, ergo in infirmitate ne deſpi-* Eccliſ. c. 38. v. 5.
cias te ipſum; ſed ora Deum, & curabit te: quia *nullus ſperavit in Domino, & con-* c. 2. verſ. 11.
fuſus eſt.

FRUCTUS DECIMUS.

Defendit à terræmotu, fulmine, aquarum ſubmerſione aliiſque periculis inopinatis;

Decimò, defendit hæc fiducia in Deum à terræmotu, fulmine, aquarum ſub- 222
merſione, incendiis, aliiſque periculis, quibus humana fragilitas ſubjacet. *Confidentia in*
De terræmotu narrant Evagrius *lib.4.c.6.* Theophanes *Miſcell. lib.* 16. Cedrenus *Deum defendit*
in Annal. & Nicephorus *lib.17. cap.* 3. quòd Antiochia terræ motibus creberrimè *A Terræmotu.*
erat quaſſata, præſertim anno quingenteſimo vigeſimo octavo, quo tempore Deus *Sic Antiochia*
viro ſancto id conſilii dictavit, ut ædium foribus inſcriberetur. CHRISTUS NO- *ſervata fuit.*
BISCUM: STATE. Quicumque hoc ſuis domibus inſcripſerunt, iis terræ tre-
mores nihil obfuerunt. Inde urbs novo nomine dicta eſt Theopolis. Idem de ho-
mine illo affirmaveris, cujus pectori, ſeu cordi altiùs inſcriptum eſt: CHRISTUS
MECUM; STO, ET ILLI FIDO. Ubi hæc ædium frons eſt, ibi Chriſtus pro-
pugnator eſt, qui calamitatem omnem amantiſſimis illis vocibus ſolatur, *Ego ſum,* Lucæ cap. 24.
nolite timere nec hoſtem ullum, nec ulla adverſa. Ego ſum adjutor in opportuni- v. 36.
tatibus, in tribulatione.

De Fulmine refert Joan. Baptiſta Folengius Monachus Caſſinenſis, quòd cùm in
excelſum Caſſinum montem crebra cadant fulmina, ideò hac de cauſa cùm ipſi 223 *A fulmine.*
Monachi ſoleant ad dæmones fugandos, ac Deum propitium habendum in ſubli-
me cruces erigere, facere ſupplicationes, & vota; in Pſalmum. 18. ait: *Vidimus*
ſæpè, maximo cum ſpectantium miraculo, & ſtupore, ipſius fulminis telum jamjam In Pſal. 77.
terris propinquum vi precum in aere pendere, tandemque in mediis ipſis coruſcationi- *Sic Monaci in monte Caſſino*
bus unà cum nimbis in tenuiſſimum vaporem reſolvi. Quis tenuit fulmen, ne terram *ſervati ſunt.*
pertingeret; ſed potiùs in vapores ſolveretur? Non utique aliud, quàm oratio
cum maxima fiducia ad Deum directa.

De aquarum ſubmerſione quomodo fiducia in Deum ſervet, teſtis eſt Elcearius 224
Comes notæ ſanctitatis vir, de quo narrat Drexelius *de Confor. voluntat. lib.5. cap.* *Ab Aquarum*
4. §. 5. quòd cùm mari ſe commiſiſſet Neapoli cum tota familia Provinciam repe- *ſubmerſione.*
titurus, maxima exorta tempeſtate, omnibus, qui in navi exiſtebant, nihil aliud *Sic S. Elcea-*
deeſſe videbatur, quàm ſecum navim ſepeliri aquis. Solus Elcearius formidine *rius cum tota*
abjecta forti animo perſtabat, eadem illi ſerenitas, idem oris color, eadem animi *ſua familia ſer-*
conſtantia. Nam dum alii cum iratis fluctibus luctabantur, ille ſuaviter cum *vatus eſt.*
Deo agebat, ac cœlum fiducialibus fatigabat precibus. Tandem ſubducta in por-
tum navi nonnullos è ſuis graviter incuſavit, quòd clamoribus, & lacrymis ſatis
oſtendiſſent, perexigua ſeſe fiducia in Deo niti, nimiumque à morte abhorrere.
Seorſum autem Dalphina conjux interrogabat Elcearium, an ipſe ſolus in tam
præſenti periculo deſiiſſet eſſe homo, & mortem tam vicinam non timuiſſet? Cui
ille: *Totum me*, inquit, *divinæ voluntati tradidi, paratus, ſi ſalvis omnibus, ſolus* Verſ. 5.
haurirer fluctibus. Hoc eſt, quod Hebræus ſapiens monuit Prover. c.3. *Habe fidu-*
ciam in Domino ex toto corde tuo.

Digitized by Google

§. I.

Fiducia in Deum aſylum eſt ſecuriſſimum in omnibus periculis.

225 HÆC enim fiducia eſt velut aſylum ſecuriſſimum, ad quod in omnibus periculis, tribulationibus, ac neceſſitatibus eſt confugiendum.

Hoc elegantiſſimè docet Drexelius loco citato c. 3. §.2 *Si quem calamitas feriat*, inquit, *fiduciam ille in Deum augeat. Quid enim, obſecro, mi homo agis, cùm te ſubitus imber opprimit? in urbe tectum, credo, ſubis, deprehenſus in campo patulam circumſpicis arborem, qua nimbum defendas. En tibi tectum, en arborem, en aſylum ſecuriſſimum, fiduciam in Deum: nec umquam opportunum eſſe poteſt in ſolitudine hoſpitium, in imbre tectum, in frigore ignis, aut balneum, atque tibi erit in omnibus adverſis fiducia in Univerſi Dominum: quæcumque demum in te ruant procellæ, tutiſſimus ſtabis ſub hoc imbricato tecto. Fide Deo, & uti nautæ, cùm omnia ad navigandum comparant, ventum à Deo præſtolantur, ita tu officio tuo non deſis, cætera curabit Deus: tu propoſitiones pone, concluſionem Deo relinque, fac antecedens, conſequentiam faciet Deus. Fide Deo.*

226 Rationem reddit Titelmanus in Pſalmum 45. verſ. 1. Quia *Dominus Deus noſter, in quem credimus, qui nobiſcum eſt uſque ad conſummationem ſæculi, ipſe eſt tutiſſimum noſtrum refugiũ, & noſtra fortitudo, per quem ab obvenientibus quibuſcumque periculis ſperamus ſalvari, ipſo tanquam aſylo intra ſeſe nos concludente, & tanquam forti pugnatore pro nobis propugnante, adjutor eſt nobis magnus valde, ſemper paratus in omnibus tribulationibus, & malis, quæcumque nobis obvenerint, numquam derelinquens ſervos ſuos in afflictionibus, atque periculis. Propter ergo fiduciam ejus non deſperabimus, neque deiiciemur, aut conſternabimur animo, neque timebimus quicquam. Revela* igitur *Domino viam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet.*

Pſal. 36. v. 5.

FRUCTUS UNDECIMUS.

Victoriam reportare facit de inimicis.

Fiducia in Deum vincit inimicos.

227 UNdecimò, hæc fiducia in Domino collocata præclaras reportare facit victorias de inimicis, prout ex eis exoritur gloria Dei, & animæ ſaluti magis expedit.

Hoc teſtatur David de ſeipſo.

Hoc apertè fatetur ille ſtrenuiſſimus belli dux, ac Judeæ, Iſraeliſque princeps David Pſalmo 59. *Lætabor*, ait, *& partibor Sichimam.* Ego, ut rex, & princeps populi tui, ò Deus, lætabor in triumphis victoriæ, ex virtute dexteræ tuæ contra adverſarios populi tui, & dividam terram Sichem, tanquam bello partam, populo meo: *Et convallem tabernaculorum metibor*, & vallem illam, quæ Sochot dicitur (ideſt tabernaculorum) ego dimetiar tanquam meo dominio, & juri ſubjectam.

Eius præclara victoria recenſentur.

Meus eſt Galaad, & meus eſt Manaſſes, & Ephraim fortitudo capitis mei. Populus Galaad item mihi ſubjectus eſt, ſimiliter & Manaſſe: populus autem Ephraim præcipua, & velut capitanea eſt fortitudo mea, & qua robur, ac virtus capitis (ideſt principatus mei) utpotè aliis tribubus potentior, belliçoſior, & numeroſior. *Juda rex meus.* Tribus Judæ regnum mihi præſtat, in qua & principium fuit regni mei. *Moab olla ſpei meæ. In Idumæam extendã calceamentũ meum: mihi alienigenæ ſubditi ſunt.* Populus Moabitarum eſt mihi veluti olla, & lebes oblectationis, unde haurire poſſim delicias, & oblectationem, eiſque liberè uti juxta deſiderium meum. Super filias Edom extendam calceamentum meum, ſuper illos calcabo tanquam perfecta ſubjectione pleniſſimè ſubjectos mihi Philiſtiim, Amalechitæ, & alienigenæ per circuitum facti ſunt mihi tributarii. *Quis deducet me in Civitatem munitam? quis deducet me uſque in Idumæam?* Et quis eſt, qui me perduxit uſque in Civitates munitas, ut loca etiam tutiſſima obtinerem? Quis me deduxit in Civitates Idumeorum admodum robuſtas, & populoſas, ut eas cogerem ſub imperium regni Dei?

Dei? *Nonne Deus, qui repuliſti nos? & non egredieris Deus in virtutibus noſtris?* Quis alius præter te Domine, qui olim videbaris abjeciſſe nos; nec volebas cum exercitibus noſtris ad pugnam egredi, nolebas pugnare cum exercitibus noſtris, nolebas tua præſentia defendere populum tuum pugnantem; ſed quaſi à prælio abſens permiſiſti vinci exercitus noſtros ab adverſariis? Nunc idem ipſe reſpexiſti nos, & egreſſus nobiſcum dediſti nobis præclaras victorias. *Da nobis auxilium de tribulatione*. Tu itaque, Domine, ſemper præſta nobis de tribulatione auxilium: cùm inſurrexerint adversùm nos adverſarii, & tribulatores populi tui, ſuccurras tu nobis auxilio. Quid tot copiæ nos juvabunt, niſi tu præeas? *Quia vana ſalus hominis*. Prorſus vaniſſimum eſt auxilium, & ſalutem expectare ab humana potentia, cùm tu illam habeas in manu tua. *In Deo faciemus virtutem, & ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos*. Non, inquit, noſtris copiis, ac viribus freti, quia prorſus imbecilles ſumus, & impotentes; ſed te ſolo, ò Deus, fortiter agemus, in tuæ virtutis fiducia, & auxilio validiſſimè agere poterimus magnæ virtutis opera, tua virtute confortati viriliter. Tu quoque facillimè hoſtes noſtros proſternes, & conculcabis: tu abſque omni labore, ac ſine moleſtia noſtra, aut periculo ad nihilum deduces omnipotenti fortitudine tua adveſarios noſtros, quanticunque tandem ſive numero, ſive fortitudine extiterint: propter quod in te ſemper fiducialiter perſtare volumus, & tuo ſancto cultui ſemper inhęrere, neque abs te abſcedere in perpetuum.

Prædicta verba ad literam ſic exponunt, ac legunt Gręcus, Latinus, Chaldæus, & Hebræus: ita Simeon de Muis, Franciſcus Titelmanus, Jo. Baptiſta Folengius, Dionyſius Carthuſianus, Joannes Lorinus, & alii communiter. Non ergo mirandum, quòd David tot victorias de inimicis reportaverit, tot glorioſos egerit triumphos, cùm ſæpiùs coram Deo ſe fuerit proteſtatus, pugnare non propriis innixus viribus, non de humana potentia confiſus; ſed ſola Dei omnipotentia, ac virtute fretus. Sic Gigantem Goliath in nomine Domini proſtravit: ſic Philiſthęos; ſic cæteras nationes hac fiducia munitus ditioni ſuæ ſubjecit.

§. I.

SImili artificio divino illuſtriſſimi viri de inimicis ſuis præclariſſimos egere triumphos. 228 *Abraham in Deum fiducia.*

Abrahamus cum trecentis octodecim vernis quatuor Reges aggreſſus vicit ſumma in Deum fiducia. Geneſ. 14.

Moyſes Deo nixus quæ non prodigia patravit? univerſos Ægypti exercitus uno *Moyſis.* maris ſepulchro clauſit. In Amalecitano bello, dum populus Iſrael contra Amalec pugnabat, ipſe ſtans in vertice collis velut ſpectator ocioſus, virgam Dei habens in manu ſua totos proſtravit exercitus. Exod. *cap.* 17. *Verſ.* 9. Moyſis panoplia fuit virga, & in Deum fiducia.

Quid de Calebo memorem? *Calebi.* qui tantæ fuit fiduciæ in Deum, ut tot centenis hominum millibus variè tumultuantibus, unus ille animosè obſiſtens proclamarit: *Nolite rebelles eſſe contra Dominum, neque timeatis populum terræ hujus, quia ſicut panem, ita eos poſſumus devorare; receſſit ab eis omne præſidium: Dominus nobiſcum eſt, nolite metuere*. Numer. cap. 14. Verſ. 9.

Et quantæ in Deum fiduciæ fuit Gedeon *Gedeonis.* ad trituram potiùs, quàm ad militiam educatus, qui cum trecentis viris tot hoſtium millia & invadere eſt auſus, & vincere? Judic. cap. 7. Verſ. 20.

Sic Ezechias *Ezechiæ.* ingenti fiducia plenus non tantùm quindecim annos vitæ ſuæ auctarium impetravit, ſoliſque umbram per decem lineas revocavit; ſed inſignem de inimicis victoriam reportavit. Nam priùs cilicium, quàm loricam ſuaſit induendum, quo armatus primus ipſe templum adiit, & populum ad preces, & fiduciam concipiendam hortatus: *Viriliter agite*, inquit, *& confortamini: nolite timere, nec paveatis regem Aſſyriorum, & univerſam multitudinem, &c.* 2. Paralipom. c. 32. v. 7. & 8. *Cum illo enim*

eſt brachium carneum, nobiſcum Dominus Deus noſter, qui auxiliator eſt noſter, pugnatque pro nobis. En pleniſſimam fiduciæ adhortationem!

§. II.

229 *Joſaphati regis* 2. Paral. c. 20.
NOn eſt ſilentio prætereundum id, quod accidit regi Joſaphato, cùm ingens Moabitarum, & Ammonitarum exercitus ei immineret: Hic cum viribus
Verſ. 3. nequaquàm par eſſet hoſti, ingenti fiducia *totum ſe contulit ad rogandum Deum*.
Verſ. 12. Jamque prolixiùs precatus, præclariſſimam hanc clauſulam adjecit: *Cùm ignoremus, quid agere debeamus; hoc ſolùm habemus reſidui, ut oculos noſtros dirigamus ad te*.
Verſ. 15. Hic Jahaziel divino afflatu æſtuans, proclamat è turba: *Attendite omnis Juda, & qui habitatis Jeruſalem, & tu Rex Joſaphat: Hæc dicit Dominus vobis: Nolite timere, nec paveatis hanc multitudinem; non enim eſt veſtra pugna, ſed Dei*.
Verſ. 17. *Non eritis vos, qui dimicabitis; ſed tantummodò confidenter ſtate, & videbitis auxilium Dei ſuper vos*. His vocibus mirè animatus Rex Joſaphat exercitum duxit in hoſtem; ne verò ſui milites ad tantæ multitudinis occurſum trepidarent, inſtar ſtrenuiſſimi ducis omnium animos oratione præmuniens: *Audite me viri Juda*, in-
Verſ. 20. quit, *credite in Domino Deo veſtro, & ſecuri eritis*. Et mox contra quam fieri ſolet
Verſ. 21. in prælio, *ſtatuit cantores Domini, ut laudarent eum in turmis ſuis, & antecederent, ac voce conſona dicerent: Confitemini Domino, quoniam in æternum miſericordia ejus*. En Regem cum milite in aciem, velut Epiſcopum cum Sacerdote ad templum prodeuntem! Res planè inſolita, & ridicula in bellis imbellem cantantium turmam in fronte agminis collocare. Sed adfuit Deus Joſaphato tanta Dei fiducia pugnaturo. Cùmque cæpiſſent, non milites tela jacere; ſed cantores ſacra carmina canere, hoſtes in ſeipſos verſi mutuis ſeſe vulneribus conciderunt. Porrò Joſaphati exercitus, cùm progrederetur, omnem campum cadaveribus ſtratum reperit, nec ſupererat, cui necem liceret effugere. In tanta verò cadaverum ſtrage ſpolia inventa ſunt tam opima, & copioſa, ut aſportandis iis nec triduum quidem ſuffecerit. En quid poſſit ſincera in Deum fiducia rerum omnium potens, inexpugnabilis!

§. III.

230 *Plurimorum victoriæ.*
TAceo victorias, quas Deo pugnante pro ipſis, præclariſſimas obtinuerunt de inimicis ſuis. Eliſæus contra Milites Regis Samariæ: Judith de Holoferne, ejuſque milite ingenti: Debora prophetiſſa de Siſara, ac grandi exercitu Regis Aſſyriorum: Onias ſummus Sacerdos de Heliodoro, ejuſq; exercitu, illud duntaxat Judę Machabæi monitum referam memoria dignum, quod ipſe ſuis militibus multitudinem inimicorum timentibus tradidit 1. Machab. c. 3. *Facile eſt*, inquit, *concludi multos in manu paucorum, & non eſt differentia in conſpectu Dei cæli, liberare in multis, & in paucis: quoniam non in multitudine exercitus victoria belli; ſed de cęlo fortitudo eſt. Ipſi veniunt ad nos in multitudine contumaci, & ſuperba, ut diſper-*
Judæ Machabæi maxima in Deum fiducia. *dant nos, &c. Sed ipſe Dominus conteret eos ante faciem noſtram*: Et 2. *Machab. c.* 10. opus dignum geſſit, quod à quocumque milite Chriſtiano litteris aureis cordi inſcribatur. Hic cum adversùs exercitum peregrinæ multitudinis cum paucis militibus prælium eſſet commiſſurus, *priùs deprecatus eſt Dominum unà cum ſuis militibus, caput terra omnes aſpergentes, lumboſque ciliciis præcincti ad altaris crepidinem provoluti, ut ſibi propitius, inimicis autem eorum eſſet inimicus, &*
Exod. 23. v. 20. Deut. 28. v. 7. *adverſariis adverſaretur, ſicut lex dicit. Primò autem Solis ortu utrique commiſerunt: iſti quidem victoriæ, & proſperitatis ſponſorem cum virtute Dominum habentes: illi autem ducem belli animum habebant. Sed cum vehemens pugna eſſet: apparuerunt adverſariis de cælo viri quinque in equis, frænis aureis decori, ducatum Judæis præſtantes; ex quibus duo Machabæum medium habentes armis ſuis*

circum-

Digitized by Google

circumſeptum incolumem conſervabant : in adverſarios autem tela, & fulmina jacie-
bantur, quo & cæcitate confuſi, & repleti perturbatione cadebant. En tutiſſimam
Dei protectionem pro iis, qui in illo ſuam conſtituunt fiduciam, ab eoque omne
expectant auxilium; illi omnem vim, ac fortitudinem tribuentes, ac conſequen-
ter victoriam non ſibi, aut ſuo robori, ſed ejus gloriæ, & honori referentes: ſicut
faciebat iſte dux inviċtiſſimus, qui non ſuam, ſed Dei victoriam appellabat: ut ha-
betur c. 13. ejuſdem libri: *Et dato ſigno ſuis Dei victoriæ !* Ex his autem enarratis
quid aliud colligitur, *quàm eos omnes, qui in alios habent imperium, monere, ut fidu-*
ciam locent in ſolo Deo, qui animos hominum verſat, jubetque ſumma, & ima medio
curſu ſiſtere? ait Drexelius *de Conform. voluntat. lib. 5. c. 4.* Confide ergo in Deo chri-
ſtiane miles: *& bellabunt adverſùm te, & non prævalebunt, quia ego tecum ſum, ait* Verſ. 19.
Dominus, ut liberem te. Hierem. c. 1. Veſtigia ſequere illius Judæ Machabæi qui 2. Machabæor. c. ult.
hoſtilem apparatum conſiderans, *extendit manus in cælum, & Dominum prodigia* Verſ. 21.
facientem invocavit, qui non ſecundùm armorum potentiam; ſed prout ipſi placet,
dat dignis victoriam. Nec ipſe ſolùm dux ante congreſſum *os Domini interrogavit*
ardentiſſimis precibus; ſed & copias ſuas ad idem faciendum exemplo ſuo accen- Verſ. 26.
dit. Ita, *qui cum eo erant, invocato Deo, per orationes congreſſi ſunt*. Neque tan-
tùm ad pugnæ initium; verùm etiam in ipſo pugnæ furore Deum aſſiduè appella- Ibid. v. 27.
bant: *manu quidem pugnantes, ſed Dominum cordibus orantes, proſtraverunt non*
minus triginta quinque millia, præſentia Dei magnificè delectati. Hoc eſt, os Do-
mini ſeriò interrogare.

FRUCTUS DUODECIMUS.

Neminem fallit, aut confundit.

DUodecimò, hæc fiducia in Deum neminem fallit, vel confundit, aut pudore 231
afficit. Id teſtatur Paulus Roman. cap. 5. *Spes non confundit*, quod monitum *Fiducia in Deum neminem fallit, vel confundit.*
prius fuit à Sapiente traditum Eccliſ. cap. 2. *Scitote*, ait, *quia nullus ſperavit in Do-*
mino, & confuſus eſt; quis enim permanſit in mandatis ejus, & derelictus eſt? aut quis
invocavit eum, & deſpexit illum? In hanc fiduciam regius pſaltes ſeſe attollens: Verſ. 11. & 12.
In te, Domine, ſperavi, ait, *non confundar in æternum*. Scitè Auguſtinus in Pſal- *Teſtatur divina ſcriptura.*
mum 38. conc. 2. ante med. *Quis eſt*, inquit, *qui confunditur? Qui dicit, ego quod* Pſal. 30. v. 1.
ſperabam non inveni non immeritò. Sperabas enim de te, aut ſperabas de homine ami-
co? maledictus autem qui ſpem ſuam ponit in homine. Confunderis, quia fefellit te
ſpes poſita in mendacio; omnis enim homo mendax. Si autem ponas ſpem tuam in Deo
tuo, non confunderis: quia ille, in quo ſpem poſuiſti, falli non poteſt. Spes
non confundit.

Hic, obſecro te benigne Lector, fiduciam Moyſis, quàm ea pudeſacta non ſit, Rom. c. 5. v. 5.
attendas. Refert Joſeph *lib. 2. Antiquit. Jud. cap. 7.* Cùm Hebræi ex Ægypto digreſ- *Moyſis ingens in Deū fiducia.*
ſi, in arctum locum omnes concluſi eſſent, (jam enim à tergo hærebat hoſtis Pha-
rao, in oculis montes, & mare fugam omnem negabant) Moyſes has preces effu-
diſſe dicitur: *Domine, tuum eſt hoc mare, tuus & mons, qui nos claudit: & hic po-*
teſt te jubente aperiri, aut in planitiem ſolvi: poteſt & mare in terram verti: poſſu-
mus & nos per aerem ſublimes effugere, ſi nos ita ſervari tibi placeat. Hæc preca-
tus, mare virga percuſſit, quo ictu repentè ſciſſum tranſituris expeditiſſimum iter
monſtravit: ſic experientia probavit, quòd ſpes non confundit.

§. I.

232 *Spes mundo, vel viribus humanis innixa fallit, & confundit.*
E Converſò ſpes, qua quis mundo, vel ſe ipſo nititur, fallit, atque confundit. Pul-
chrè Plato: *Spes mortalium*, inquit, *ſomnia vigilantium, aut potiùs deſide-*
rantium. Anno Chriſti milleſimo octogeſimo quarto, refert Drexelius de
Brogn. Man. Exorciſt.

Conformat. volunt Jib. 5. c. 5. §. 1. quòd Odo Antiſtes Guilielmi Angliæ Regis frater ſortilegorum vaticiniis inductus, proximum (à Gregorio VII.) Pontificem ſe futurum credidit, & ut viam ſibi muniret ad hoc ſolium per argenteos gradus, pecuniam per nefas undecumque contraxit, jamque Romanis arcibus ſpe imminens, à Fratre Guilielmo in carcerem conjectus eſt, ubi totum peregit triennium: hoc ſcilicet ſolium huic ſpei debebatur. Nec umquam Odo Romanam tiaram ſuo capite recepit. Ita multis aliis ſpes ſua dedecori eſt, & damno, *Spes impii*, ait Sapiens.
Verſ. 15. Sap. c. 5. *tanquam lanugo eſt, quæ à vento tollitur: & tanquam ſpuma gracilis, quæ à procella diſpergitur: & tanquam fumus, qui à vento diffuſus eſt: & tanquam memoria hoſpitis unius diei prætereuntis.*

Experientia quotidiana hoc docet. Hoc experientia probant in dies, qui humanis favoribus nituntur. Eſt famulus, cui in ſuo Domino plurimùm fiduciæ: brevi mors Dominum rapit, & jam tota famuli ſpes ubi eſt? Alius patrono nititur opulento, ac potente; patronus moritur, aut ipſius opes, ac potentia imminuuntur; ita jam hujus ſpes ubi eſt? Jam ut lanugo à vento ablata: jam ut ſpuma à procella diſperſa. Filii ſubinde parentum auctoritate, officiis, dignitate præclarè ſe defenſos credunt; ſubitò Deus aufert hoc umbraculum, ſicut hederam exſiccavit, ſubter cujus umbra Jonas Propheta quieſcebat, & velut fumum illam dignitatem diffundit; ita ut miſeri, contra quam ſperarant, urantur à ſole, & excæcentur à fumo: quia conſilium Pſaltes non ſervaverunt, dicentis: *Nolite confidere in principibus: in filiis hominum, in quibus non eſt ſalus. Beatus* ergo, *cujus Deus Jacob adjutor ejus, ſpes ejus in Domino Deo ipſius*, quia *nullus ſperavit in Domino, & confuſus eſt.*

Pſal. 145. v. 3. Ibid. v. 4. & 5. Eccliſ. cap. 2. v. 1.

FRUCTUS TERTIUSDECIMUS.

Maximam vitæ affert tranquillitatem.

233 *Fiducia in Deum hominem quietat.* TErtiodecimò, qui Deo ſeriò fidit, officia ſua, quamvis latiſſimè pateant, ſine tumultu obit, etiam inter adverſa lætus. *Lætentur omnes*, ait Pſaltes Pſal. 5. *qui ſperant in te, Domine.* & Pſal. 2. *Beati omnes, qui confidunt in eo.* & Paulus Rom. cap. 8. *Spe*, ait, *ſalvi facti ſumus.*

Aug. tom. 8. Hoc teſtatur Auguſtinus pulcherrimè pro more ſuo in verba Pſalmi 127. *Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & benè tibi erit. Quaſi perverſè*, inquit, *videtur dicere non intelligentibus; debuit enim dicere, fructum laborum tuorum manducabis. Multi enim manducant fructum laborum ſuorum: qui laborant in vinea, ipſum laborem non manducant; ſed quod de labore ipſorum naſcitur, &c. Quid ſibi vult labores fructuum tuorum manducabis? Modò labores habemus, fructus poſtea erit. Sed quia & ipſi labores non ſunt ſine gaudio propter ſpem, de qua paulò ante diximus: Spe gaudentes, in tribulatione patientes: modò nos ipſi labores noſtri jucundant, & lætos nos faciunt de ſpe. Si ergo labor noſter potuit manducari, & potuit jucundari, manducatus fructus laboris ipſius qualis erit?*

[illegible]antur Pa[illegible].

Verſ. 4. Id perpolitè Joan. Baptiſta Folengius in illa verba Pſalmi 145. *Beatus, cujus Deus Jacob adjutor ejus, ſpes ejus in Domino Deo ipſius*, teſtatur dicens: *Felix nimirum, atque iterùm felix is eſt, cui Deus Jacob, Deus, inquam, ille, quem Sanctæ colunt animæ, & adorant, eſt præſidio, cujuſque fiducia ſolùm Domino Deo ſuo, non conſervis ſe interdum debilioribus nititur. Qui Deus cæli auctor eſt, terræque, mariſque, atque omnium omninò rerum, quæ in illis inſunt, conditor.* Idem repetit in illa verba Pſalmi 33. verſ. 8. *Beatus vir, qui ſperat in eo*, dicens: *Felix ille, qui fidei illius ſeſe committit penitus.*

234 Idipſum eruditè docet Titelmanus in eadem verba: *Verè beatus eſt*, ait, *vir ille, & ſecurus eſt de bona ſalute, quiſquis ſpem ſuam, & fiduciam in eo conſtituit, illique ex toto corde ſuam animam, & ſeipſum in benefactis commendat.* Eadem verba repetit in illa verba Pſalmi 39. *Beatus vir, cujus eſt nomen Domini ſpes ejus*, & Pſal. 145. in il-

Digitized by Google

in illa verba: *Beatus, cujus Deus Jacob, &c.* ſupra relata, dicens: *Qui ſpem ſuam omnem, atque fiduciam conſtituit in Domino Deo ſuo, qui creavit de nihilo cælum, & terram, & maria, & omnia, quæ in eis ſunt, cæleſtia, atque terreſtria; per quam verum creationem nota fit omnipotentia ejus, cui ſoli poteſtas competit veram ſalutem donandi. In hoc* (inquam) *qui ſperat, beatus eſt, qui præter quòd eſt omnipotens, & ſalvare potens, eſt etiam fideliſſimus in omnibus verbis ſuis, cuſtodiens veritatem promiſſionum ſuarum, & fidem ſervans in ſempiternum, ita ut mentiri aliquando non poſſit, neque fallere.* Fide ergo Deo ex toto corde tuo, & felix eris, tranquillus, atque beatus.

FRUCTUS QUARTUSDECIMUS.

Exaltat homines etiam in hac vita.

QUartodecimò, qui fiduciam ſuam conſtituit in Deum, meretur à Deo etiam 235
in hac vita honoribus decorari, ac favoribus ampliari. Id probat Folengius *Fiducia in*
in illa verba Pſ. 90. *Clamabit ad me, &c.* (*Invocabit me*, vertit Felix, *& reſpondebo* *Deum exaltat*
illi.) *Vide*, ait, *certam de Divino præſidio pollicitationem. Reſpondebo*, inquit, *illi:* *etiam in hac*
hoc eſt, illius votis annuam, adero, faveboque illi. Neque id ſatis quidem: ò cæcas *vita.*
mentes! illum illum (*inquam*) *haud multò pridem mihi infenſum: modò verò ſpe mihi, atque amore reconciliatum, non ſolùm à periculis illis vitæ continuis, & ærumnis eximam; verùm etiam inter homines honoratum, cunctiſque verendum faciam.* Idipſum teſtatur Simeon de Muis in eadem verba ferè iiſdem verbis.

Sic Abraham, qui Deo fretus *contra ſpem in ſpem credidit*, ut ait Paulus, *qui in* *Hac fuerunt*
repromiſſione Dei non hæſitavit diffidentia, ſed confortatus eſt fide, dans gloriam *exaltati Abraham.*
Deo, pleniſſimè ſciens; quia quæcumque promiſit, potens eſt & facere, qui filium Rom. c. 4.
ſuum unigenitum divinæ voluntati mactare non recuſavit, meruit fieri conſcius ver. 18. 20. 21.
ſecretorum Dei, ac nuncupari pater multarum gentium.

Joſephus toties ad extremas devolutus miſerias, & anguſtias, quia tamen non *Joſeph.*
cecidit animo; ſed cor ejus erat fiduciam habens in Domino, ad tam ſublime ſolium meruit exaltari.

David Rex Hebronis ad tantum ſanctitatis faſtigium, ac regium thronum evexit ſumma in Deum fiducia: hac ille virtute pollebat, ſi ullus unquam mortalium. *David.*
Inſpice Pſalmos, & mecum ſenties, quàm ille aſſiduè & ore, & pectore verſabat
hæc talia: *Dominus illuminatio mea, & ſalus mea, quem timebo? Dominus protector* Pſal. 27.
vitæ meæ, à quo trepidabo?

Daniel ob fiduciam in Deum conſtitutam meruit nedum inter impaſtos leones *Daniel.*
illæſus, & tutus ſervari, ſed princeps conſtitui ſuper provincias, & regna.

Tobias in hoc genere admirandus: Facultates, & patriam, & oculorum viſum *Tobias.*
perdidit, egenus, & exul; & cæcus; fiduciam tamen retinuit tenaciſſimè. Et licèt
tam cognati, quàm uxor, & parentes ipſum irriderent, dicerentque. *Ubi eſt ſpes* Tob. cap. 2.
tua, pro qua eleemoſynas, & ſepulturas faciebas. Manifeſtè vana facta eſt ſpes tua, verſ. 16. & 18.
ipſe tamen eos increpans: *Nolite ita loqui*, ajebat, *quoniam filii Sanctorum ſumus, & vitam illam expectamus, quam Deus daturus eſt his, qui fidem ſuam nunquam mutant ab eo.* Hæc ei fiducia & facultates, & patriam, & oculorum uſum reſtituit, & præmium inſuper contulit æternum.

Non minori fiducia in Deum prædictus fuit Job. Adfuit dæmon (Deo permit- 236
tente, ac facultatem dante) qui vaſtavit, mactavit, ac depopulatus eſt omnia. *Job.*
Ventus liberos, ignis partem pecudis, hoſtis cætera rapuit. Job ipſe in fimetum è folio ejectus eſt. At ipſe tam fuit incredibili conſtantia, ac fiducia præditus, ut di-
xerit. *Etiamſi Deus occiderit me in ipſo tamen ſperabo.* De futuris nil angor, *Deus* Job. c. 13.
providebit. Sed audite denuo indicem bonorum Job. *Et facta ſunt ei quatuordecim* verſ. 15.
millia ovium (pro ſeptem millibus) *& ſex millia camelorum* (pro tribus) *& mille* Idem c. 42. verſ. 12.

juga boum (pro quingentis) *& mille aſinæ*, cùm anteà quingentas ſolùm habuerit: geminato fænore omnia redierunt. Immò & liberi ſunt redditi. Nam iterùm *fuerunt ei ſeptem filii, & tres filiæ*. Fidite ergo Deo, quia, ut ait Scribonius in Super. Relig lib. 1. c. 27. *Gaudet Deus in beneficiis dandis, & munificentiæ ſuæ dona ſpargit in eos præcipuè, qui in magnam exurgunt fiduciam. Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia ejus.* Hieremias cap. 17. verſ. 7.

FRUCTUS QUINTUSDECIMUS.

Facit homines velut omnipotentes.

237 *Fiducia in Deum facit velut omnipotentes.*

QUintodecimò; Per veram in Deum fiduciam velut omnipotentes efficimur. Liberè proclamat Paulus Philip. c. 4. *Omnia poſſum in eo, qui me confortat*. Et quamvis cuique noſtrum hic obiici poſſit: Tu longè ſequere, & Pauli veſtigia adora. Nihilominus tamen quis illorum, qui Deo fidunt, non animosè dicat cum Job cap. 17. *Pone me juxta te, & cujuſvis manus pugnet contra me?*

Verſ. 3.
Verſ. 31.

Vel cum Paulo Apoſtolo Rom. c. 8. *Si Deus pro nobis, quis contra nos?* Sed quid opus teſtimoniis? Chriſtus diſertiſſimè: *Si potes credere*, inquit, *omnia poſſibilia ſunt credenti*. In quæ Domini verba egregiè Bernardus: *Quidni*, inquit, *omnia poſſibilia ſint innitenti ſuper eum, qui omnia poteſt? Nil omnipotentiam Dei clariorem reddit, quàm quòd omnipotentes facit omnes, qui in ſe ſperant. An non omnipotens, cui omnia poſſibilia ſunt?*

Mar. c. 9. v. 23. Bern. ſer. 85. in cantic. *Hoc teſtatur divina ſcriptura. Confirmant Patres.*

Idipſum inſinuavit Apoſtolis Matthæi 17. cùm enim ipſum interrogaſſent, cur non & ipſi lunaticum adoleſcentem illum à dæmone obſeſſum potuerint liberare: Chriſtus cauſam omnem diffidentiæ aſcribens: *Propter incredulitatem*, inquit, *veſtram: Amen quippe dico vobis, ſi habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis monti huic, tranſi hinc illuc: & tranſibit, & nihil impoſſibile erit vobis*. Quæ verba explicans Drexelius *de Conformat. volunt. lib. 5. cap. 5.* ait: *Hîc non chriſtiana ſolummodo fides commendatur; ſed & illa fiducia, quæ divina ſe Omnipotentia ſic induit, ut ardua quævis aggrediatur, & admiranda patret*. Quamvis Chriſtus non dixerit: *Edite miracula*, ſed *Habete fidem Dei*: querelas contra Dei diſpoſitionem omittite, puſillanimitatem ad ardua trepidantem vincite, omnem à vobis diffidentiam expellite. *Amen dico vobis: quia quicumque dixerit huic monti: Tollere, & mittere in mare, & non hæſitaverit in corde ſuo; ſed crediderit, quia quodcunque dixerit, fiat, fiet*. *Quod utique fieri potuiſſet*, ait Venerabilis Beda lib. 3. Comment. in Mar. *ſi id neceſſitas fieri popoſciſſet. Quomodo legimus factum precibus B. Gregorii Neocæſareæ Ponti Antiſtitis, viri meritis, & virtutibus eximii, ut mons in terra tantum cederet, quantum incolæ civitatis opus habebant. Cùm enim volens ædificare Eccleſiam in loco apto, videret eum anguſtiorem eſſe, quàm res exigebat, eò quòd ex una parte rupe maris, ex alia monte proximo coarctaretur: venit nocte ad locum, & genibus flexis admonuit Dominum promiſſionis ſuæ, ut montem longiùs juxta fidem petentis ageret. Et manè facto reverſus invenit montem tantum ſpatii reliquiſſe ſtructoribus Eccleſiæ, quantum opus habuerant. Poterat ergo hic, poterat alius quis ejuſdem meriti vir, (ſi opportunitas exegiſſet,) impetrare à Domino merito fidei, ut etiam mons tolleretur, & mitteretur in mare.*

Marci c. 11.

§. I.

238 *Creaturæ inſenſibiles obediunt ei, qui confidit in Deum.*

HAnc veritatem confirmat Alphonſus à Caſtro *lib. 6. adversùs Hæreſes verbo Exorciſmus*, illa verba explicans Lucæ 17. *Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis huic arbori moro: Eradicare, & tranſplantare in mare, & obediet vobis. At arbor morus*, ait, *ſenſum non habet, & juſſa fidelium præcipientium adimplet.*

Verùm

Digitized by Google

Verùm ſi hujuſmodi creaturæ ſenſum non habent, quomodo poſſunt juſſa fidelium præcipientium audire, nedum adimplere?

Huic difficultati eleganter reſpondet Suarez *tom. 2. de Religione l. 4. de Adjurat. num. 13.* dicens: *Poſſunt creaturæ irrationales adjurari per immediatam efficaciam ſupernaturalem, quæ directè, & immediatè verſetur circa ſuum effectum, & quia hujuſmodi efficacia ſolet per imperium explicari, ideò dicimus hoc modo poſſe has creaturas in ſe etiam adjurari imperio: non quia illæ percipere valeant morale imperium, aut ſeſe movere ad intelligentiam illius, ſed quia* (teſte Hieronymo Matthæi 8.) *omnes creaturæ ſentiunt Creatorem, non errore hæreticorum, qui omnia putant animantia; ſed majeſtate conditoris, quæ apud nos inſenſibilia, illi ſenſibilia ſunt.* Sic enim exponit, quod de Chriſto ibi dicitur, quòd *ſurgens imperavit ventis, & mari*, & ſecuta eſt obedientia, ita ut videntes mirati fuerint, dicentes: *Quis eſt hic, quia venti, & mare obediunt ei? Quod ergo tunc fecit Chriſtus virtute propria*, ait Suarez, *poſſunt facere ſervi ejus in fide, & virtute illius*: ut ipſe dixit Joannis 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & majora horum faciet. Poſſunt enim imperare huic monti, ut hinc transferatur, & faciet, & locuſtis, ut recedant, & obedient, non morali; ſed (ut ita dicam) phyſica obedientia*: videlicet divina virtute impellente.

Modus explicatur, quo creaturæ inſenſibiles juſſu præcipientis intelligunt.

Matt. c. 8. v. 26. Verſ. 28. Mar. 4. v. 27.

Hac fiducia poſſunt mirabilia opera homines ut fecerunt ſervi Dei.

Hoc modo Moyſes imperavit aquis, ut converterentur in ſanguinem; fluminibus, ut ranas emitterent; pulveri, ut produceret ſcinifes, & muſcas; & ſic de aliis ſignis, quæ fecit Moyſes in eductione populi Iſraelis de Ægypto. 239

Moyſes.

Sic Joſue dux belli incredibili prorsus fiducia pollens, auſus eſt imperare ſoli, ac dicere: *Sol contra Gabaon ne movearis. Stetit itaque ſol in medio cæli, & non feſtinavit occumbere ſpatio unius diei. Non fuit anteà, & poſteà tam longa dies, obediente Domino voci hominis, & pugnante pro Iſrael*: id eſt exaudiente Deo vocem hominis, ac pugnante pro Iſrael.

Joſue.

Joſ. c. 10. v. 12. 13. 14.

Sic Ezechias ſolis umbram per decem lineas revocavit. Sicut autem Joſue Solem ſtitit: ita Ezechias Solem retroegit itinere prorsus immenſo. *Nimirum animus Deo fidens Deum impellit, ut orbem turbet, & naturas mutet*, ait Drexelius *lib. 5. cap. 4.*

Ezechias.

Hac fiducia Apoſtoli, Diſcipuli Domini, ac omnes Sancti miracula fecerunt, dantes cæcis viſum, ſurdis auditum, claudis greſſum, & curſum, ſermonem mutis, vitam mortuis, ac dæmones ab obſeſſis corporibus effugantes.

Apoſtoli Diſcipuli Domini.

Unde prout hac fiducia homines miracula operantur, dicuntur donati eſſe à Deo gratia miraculorum, ſeu (ut alii dicunt) operatione virtutum, ad quam reducitur etiam expulſio dæmonum ſolùm per fidem, ſecluſa exorciſtica poteſtate: Nam expellere dæmones per poteſtatem Ordinis exorciſtatus, non eſt miraculum; cùm ſic fiat jure ordinario. Ut verò per hujuſmodi fiduciam ægrotos ſanant, dicuntur gratia ſanitatum eſſe prædici, quæ licèt ratione formali non differat à gratia miraculorum, ut docet Suarez *diſp. 8. de diſtinct. fidei ab omnibus donis, ſect. 2.* attamen tam operatio virtutum, quàm gratia ſanitatum peculiariter à D. Paulo numerantur, & diſtinguuntur; quia ſingularem quandam vim habent ad movendos homines, & ad afficiendas eorum voluntates: quia non ſolùm ſunt miracula, ſed etiam beneficia: ut D. Thomas docuit, 2. 2. *q.* 178. *ar.* 1. *ad* 4.

Fiducia hujuſmodi dicitur gratia miraculorum, ſeu operatio virtutum.

§. II.

QUoquo modo autem ſumatur fiducia: ſive pro operatione virtutum ad expellendos dæmones, ſecluſa exorciſtica poteſtate: ſive pro gratia ſanitatum ad ægrotos ſanandos: ſive pro fide miraculorum ad miracula facienda, ut per eam obtineatur id, quod petitur, debet eſſe firma, & non hæſitans, ut ſuprà docuimus *num.* 192. & 193. Præclariſſimè hoc fatetur D. Bernardus in Pſal. 90. ſerm. 15. poſt medium. *Dulciſſima liberalitas*, inquit, *in ſe ſperantibus non deeſt. Hoc enim eſt* 240

Fiducia quoquo modo ſumpta debet eſſe firma, & ſine hæſitatione.

Teſtantur Patres.

totum

totum hominis meritum, ſi totam ſpem ſuam ponat in eo, qui totum hominem ſalvum fecit. In te ſperaverunt Patres noſtri, ſperaverunt, & liberaſti eos: ad te clamaverunt, & ſalvi facti ſunt: in te ſperaverunt, & non ſunt confuſi. Sperate in eo omnis congregatio populi: quemcumque enim locum calcaverit pes veſter, veſter erit. Pes veſter utique ſpes veſtra eſt, & quantumcumque illa proceſſerit, obtinebit, ſi tamen in Deum tota figatur, ut firma ſit, & non titubet.

Idipſum erudititiſſimè docet Caſſianus Collatione 19.cap.32. *Cùm orantes,* inquit, *nulla nos interpellaverit hęſitatio, & fiduciam petitionis noſtræ quadam deſperatione dejecerit; ſed obtinuiſſe nos hora ipſa orationis effuſione, quod poſcimus, ſenſerimus, non ambigamus, preces noſtras ad Deum efficaciter penetraſſe. Tantùm enim quis exaudiri, atque obtinere merebitur, quantùm vel inſpici ſe à Deo, vel Deum crediderit poſſe pręſtare: Irretractabilis namque eſt Domini noſtri ſententia: Quęcunque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis.*

Affirmant hoc Toſtatus, ac Suarez *loco citato nu.*192.193. Quibus conſentit Vaſquez *1.2.diſput.209.cap.4.num.26.*

FRUCTUS SEXTUSDECIMUS.

Dat vitam longam in pręſenti ſęculo, & Beatitudinem in futuro.

241 *Fiducia in Deum dat vitam longam in hoc ſeculo.*

ULtimò, qui in Deum ex corde in omnibus actionibus ſuis totam ſuam conſtituit fiduciam, vita longa à Deo donatur in hoc ſęculo, & gaudiis æternis perfruitur in futuro.

Hæc eſt promiſſio Dei facta per Prophetam Regium Pſ.90. illis verbis: *Longitudine dierum replebo illum, & oſtendam illi ſalutare meum.* (*Longitudine dierum replebo eum in hac vita*) legit Simeon de Muis, *faciam, ut multos annos in terris vivat, tandemque deficiens moriatur in ſenectute bona, ſenex, & plenus, ac ſatur dierum inſtar Abrahami, Iſaac, ac Davidis.* Non ſolùm, inquit, *faciam, ut ſeneſcat, ſed etiam ut ad extremam ſenectutem perveniat: hanc enim vim habet* (*longitudine dierum replebo eum*). Promiſſio porrò, quæ hoc verſu continetur, etſi prima fronte fallere interdum videatur, non tamen fallit. Nam hoc tenendum eſt, promiſſiones temporales ſemper eſſe intelligendas ſub hac conditione; modò expediat, ut fiat, quod promiſſum eſt. Igitur quia pios citius interdum è vita migrare, & ipſis, & publicæ Eccleſiæ ſaluti utile eſt; rapiunturque, ne malitia mutet intellectum eorum: nihil mirum videri debet, ſi non ſemper ad extremam ætatem, ſicut in hoc verſu promittitur, pii annos perducant. Neque verò vir *juſtus ſi morte pręoccupatus fuerit*, minùs propterea ſenex, & plenus dierum exiſtimandus eſt. *Senectus enim venerabilis eſt, non diuturna, neque annorum numero computata: ſed cani ſunt ſenſus hominis. Et ętas ſenectutis vita immaculata.* Ac vir *conſummatus in brevi explevit tempora multa.* Et quia *placita erat Deo anima illius: propter hoc properavit educere eum de medio iniquitatum.*

Hæc promiſſio Dei intelligitur conditionatè, nempè ſi expediat.

Sapientiæ. 4.

Obtinet beatitudinem in futuro.

Et in futuro ſęculo, ideſt in altera vita *oſtendam illi*, ait Dominus, *ſalutare meum.* Ita ex R. Ezra, & R. Kimmhi. *Faciam illum*, ait Titelmanus in perſona Dei, *meę ſalutis participem, meam ſalutem illum videre, guſtare, experiri, & poſſidere faciam, & meam gloriam, meam divinitatem, (quę eſt ſalus, & vita omnium Beatorum) ego illi oſtendam, ita ut facie me contueatur ad faciem, quomodo videt homo facie ad faciem amicum, & proximum ſuum, ut qui in hoc tempore in me ſperavit, quem non videbat, in æternitate perpetua meæ divinitatis viſione, atque perfecta fruitione mecum lætetur per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.*

Hi ſunt fructus ſexdecim dulces gutturi illius, qui in Domino ſuam collocat fiduciam. Qui poteſt eos capere, capiat.

QVÆ-

Digitized by Google

QUÆSTIO IV.

Quomodo hæc Fiducia poſſit facilè acquiri.

QUoniam *par. 2. ubi de Oratione ad Deum*, ea, quæ maximoperè conducunt ad hujuſmodi fiduciam comparandam, exactiſſimè pertractamus, hic dumtaxat ex omnibus prædictis fructibus parvam divinarum promiſſionum, quæ plurimùm præſtant ad talem fiduciam in nobis facillimè excitandam, ſylvam formamus; ut nedum Exorciſtæ, ac Parochi; ſed cuncti ſacrarum literarum gnari hujuſmodi ſententias ſæpiùs præ oculis habentes, ac intellectu attentè contemplantes ad actus fiduciæ eliciendos promptiùs diſponantur. Nam *quæcumque*, ait Apoſtolus Rom. c. 15. *ſcripta ſunt, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt; ut per patientiam, & conſolationem ſcripturarum ſpem habeamus*. In ſcripturis enim ſanctis vix ullum invenitur caput, ut benè obſervavit P. Ludovicus Granat. *lib. 7 memoral. cap. 9.* in quo Deus opem, gratiam, & confidentiam omnibus illis non promittat, qui in illo confidunt. 242

Hæc fiducia facilè acquiritur per attentam, ac devotam lectionem, ac conſiderationem ſacrarum ſcripturarum.

Sylva parva divinarum ſcripturarum.

Beatiſſimus Rex David hujus fiduciæ magiſter excellentiſſimus hanc unam pleno ore ingerit in Pſalmis penè omnibus. Et quàm illa confidentis animi ſunt? Quorum verſiculi aliqui, ſicut & aliorum ſacræ ſcripturæ locorum ſententiæ aliquæ hic ſubiiciuntur.

Beati omnes, qui confidunt in eo. Pſal. 2. verſ. 13.
Quoniam tu Domine ſingulariter in ſpe conſtituiſti me. Pſal. 4. verſ 10.
Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus. Pſal. 17. verſ. 2.
Deus meus adjutor meus, & ſperabo in eum. verſ. 3.
Protector meus, & cornu ſalutis meæ, & ſuſceptor meus. verſ. 4.
Dominus illuminatio mea, & ſalus mea, quem timebo? Pſ. 26. verſ. 1.
Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo? verſ. 2.
Si conſiſtant adversùm me caſtra, non timebit cor meum. verſ. 5.
Si exurgat adversùm me prælium: in hoc ego ſperabo. ibi.
In te, Domine, ſperavi, non confundar in æternum. Pſ. 30. & 70. v. 1.
Et non delinquent omnes, qui ſperant in eo. Pſ. 33. verſ. 23.
Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & paſceris in divitiis ejus. Pſ. 36. verſ. 3.
Revela Domino viam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet. verſ. 5.
Beatus, cujus nomen Domini ſpes ejus, & non reſpexit in vanitates, & inſanias falſas. Pſ. 39. verſ. 5.
Invoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me. Pſ. 49. verſ. 15.
Jacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet. Pſal 54. verſ. 23.
Qui habitat in adjutorio Altiſſimi, in protectione Dei cœli commorabitur. Pſ. 90. verſ. 1.
Quoniam Angelis ſuis Deus mandavit de te, ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis. verſ 11.
Super aſpidem, & baſiliſcum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem. verſ. 13.
Quoniam in me ſperavit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognovit nomen meum. verſ. 14.
Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipſo ſum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum. verſ. 15.

Lon-

Digitized by Google

verſ. 16. Longitudine dierum replebo eum, & oſtendam illi ſalutare meum.

Pſ. 113. verſ. 11. Qui timent Dominum, ſperaverunt in Domino: adjutor eorum, & protector eorum eſt.

Pſ. 117. verſ. 8. Bonum eſt confidere in Domino, quàm confidere in homine.

verſ. 9. Bonum eſt ſperare in Domino, quam ſperare in principibus.

Pſ. 124. verſ. 1. Qui confidunt in Domino, ſicut mons Syon, non commovebitur in æternum, qui habitat in Jeruſalem.

Pſ. 145. verſ. 5. Beatus, cujus Deus Jacob adjutor ejus, ſpes ejus in Domino Deo ipſius.

Pſ. 146. verſ. 11. Beneplacitum eſt Domino ſuper timentes eum, & in eis, qui ſperant ſuper miſericordia ejus.

243 Erat quidem huic Regi cor ampliſſimum, & pleniſſimum ingenti fiducia in Deum: nimirum hos eructarat, quos biberat fontes.

Sed videas, eandem fiduciam ſapientiſſimos, ac ſanctiſſimos viros plurimùm ſemper commendaſſe? Illud ſapientiæ miraculum Salomon ait:

Prover. verſ. 4. Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne innitaris prudentiæ tuæ.

verſ. 5. In omnibus viis tuis cogita illum, & ipſe diriget greſſus tuos.

Eccliſ. 2. v. 11. Nullus ſperavit in Domino, & confuſus eſt.

c. 11. verſ. 22. Confide in Domino, & mane in loco tuo.

cap. 38. verſ. 9. Fili, in infirmitate ne deſpicias te ipſum; ſed ora Deum, & curabit te.

Hierem. c. 1. verſ. 19. Bellabunt adversùm te, & non prævalebunt, quia ego tecum ſum, dicit Dominus, ut liberem te.

cap. 17. verſ. 7. Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia ejus.

Dan. c. 3. v. 41. Non eſt confuſio confidentibus in te.

c. 13. v. 60. Benedixerunt Deum, qui ſalvat ſperantes in ſe.

1. Mach. c. 2. verſ. 61. Cogitate per generationem, & generationem: quia omnes, qui ſperant in eum, non infirmantur.

Conſidera, benigne Lector, quæ Chriſtus, qui eſt veritas, quæ nec falli poteſt, nec fallere, ſæpiùs docuit apud Evangeliſtas.

Matth. 7. v. 7. 8. Luc. 11. v. 9. 10. Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulſate, & aperietur vobis; omnis enim, qui petit, accipit; & qui quærit, invenit, & pulſanti aperietur.

Matth. 9. v. 28. Creditis, quòd poſſum facere hoc.

verſ. 29. Secundùm fidem veſtram fiat vobis.

Matth. 17. v. 19. Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis monti huic: Tranſi hinc illuc, & tranſibit, & nihil impoſſibile erit vobis.

Matth. 21. v. 22. Omnia, quæcunque petieritis in oratione, credentes, accipietis.

Mar. 9. v. 22. Si potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti.

c. 10. verſ. 51. Quid vis, ut faciam tibi?

c. 11. verſ. 23. Habete fidem Dei. Amen dico vobis; quia quicumque dixerit huic monti: Tollere, & mittere in mare, & non hæſitaverit in corde ſuo; ſed crediderit, quia quodcumque dixerit, fiat, fiet ei. Propterea dico vobis, omnia, quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis.

c. 16. verſ. 17. verſ. 18. Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient: linguis loquentur novis: ſerpentes tollent: & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit: ſuper ægros manus imponent, & benè habebunt.

Quis

Quis ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut pi- Luc. 11. verſ. 11.
ſcem: numquid pro piſce ſerpentem dabit illi? Aut ſi petierit ovum; num-
quid porriget illi ſcorpionem? Si ergo vos, cùm ſitis mali, noſtis bona da-
re filiis veſtris, quantò magis Pater veſter de cælo dabit ſpiritum bonum pe-
tentibus ſe?

Conſiderate lilia, quomodo creſcunt: non laborant, neque nent: dico c. 12. verſ. 27.
autem vobis, nec Salomon in omni gloria ſua veſtiebatur ſicut unum ex iſtis.
Si autem fœnum, quod hodie eſt in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus
ſic veſtit, quantò magis vos puſillæ fidei? Pater veſter ſcit, quia his indi-
getis.

Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis huic arbori moro: Era- c. 17. verſ. 6.
dicare, & tranſplantare in mare, & obediet vobis.

Vis ſanus fieri? Joan. 5 verſ. 7.

Amen amen dico vobis, qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe c. 14. verſ. 12.
faciet, & majora horum faciet: quia ego vado ad Patrem. Et quodcumque verſ. 13.
petieritis in nomine meo, hoc faciam. verſ. 14.

Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint: quodcumque vo- c. 15. verſ. 7.
lueritis, petetis, & fiet vobis.

Omnis, quicumque invocaverit nomen Domini, ſalvus erit. Act. 2. verſ. 21.

Spes autem non confundit: quia charitas Dei diffuſa eſt in cordibus no- Rom. 5 verſ. 5.
ſtris per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis.

Nihil eſt damnationis his, qui ſunt in Chriſto Jeſu, qui non ſecundùm cap. 8. verſ. 1.
carnem ambulant.

Spe ſalvi facti ſumus. verſ. 24.

Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio filio ſuo non pe- verſ. 32.
percit: ſed pro nobis omnibus tradidit illum: Quomodo non etiam cum il-
lo omnia nobis donavit?

Omnis, qui credit in illum, non confundetur. cap. 10. verſ. 11.

Idem Dominus omnium, dives in omnes, qui invocant illum. Omnis verſ. 12.
enim quicumque invocaverit nomen Domini, ſalvus erit.

In quo habemus fiduciam, & acceſſum in confidentia per fidem ejus. Eph. 3. verſ. 12.

Adeamus cum fiducia ad thronum gratiæ ejus, ut miſericordiam conſe- Hæbr. 4. v. 16.
quamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno.

Si quis veſtrum indiget ſapientia: poſtulet à Deo, qui dat omnibus af- Jacob. c. 1. v. 5.
fluenter: & non improperat, & dabitur ei. Poſtulet autem in fide nihil hæ- verſ. 6.
ſitans. Qui enim hæſitat ſimilis eſt fluctui maris: qui à vento mouetur, &
circumfertur. Non ergo æſtimet homo ille, quòd accipiat aliquid à verſ. 7.
Domino.

Omnis, qui habet hanc ſpem in eo, ſanctificat ſe, ſicut & ille ſanctus eſt. Joan. c. 3. v. 3.

In hoc apparuit filius Dei, ut diſſolvat opera diaboli. verſ. 6.

Si cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad eum, & quic- verſ. 21.
quid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus cuſtodimus: &
quæ ſunt placita coram eo, facimus. verſ. 22.

Et hoc mandatum eſt ejus: ut credamus in Nomine filii ejus Jeſu Chriſti. verſ. 23.

Hæc eſt fiducia, quam habemus ad eum: quia quodcunque petierimus ſe- verſ. 24.
cundùm voluntatem ejus, audit nos.

Quæ

Digitized by Google

244 Quæ ſententiæ, ac verba ſunt ita vera, quòd potiùs Cælum, & terra deſtruetur, quàm ipſa non adimpleantur: ut ait ipſemet Chriſtus Matthæi 24. *Cælum, & terra tranſibunt, verba autem mea non præteribunt*. Quod priùs per David manifeſtaverat Pſal.88. verſ.35. dicens: *Neque profanabo teſtamentum meum; & quæ procedunt de labiis meis non faciam irrita*, & Pſ.144. ipſemet David fatetur hanc veritatem verſ.14. *Fidelis Deus in omnibus verbis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis*.

Veritas dictarum ſententiarum eſt infallibilis.

Quare ſi Exorciſta, vel Parochus, vel quicumque Chriſti fidelis ſacrarum litterarum gnarus ad hujuſmodi verba divina ſæpiſſimè mentis oculos diriget, ac devotè meditabitur in corde ſuo, ea non tantùm implicitè credendo, ſed circa ſingula, vel eorum aliqua fidei actus implicitè eliciendo, ac voluntate firma eis adhærendo, tunc fides, quæ eſt habitus, ac virtus theologica, in eo fiet major ex parte intellectus propter majorem certitudinem, & firmitatem: & ex parte voluntatis fiducia fiet major propter majorem promptitudinem, ſeu devotionem: quia ſecundùm majorem firmitatem fidei in intellectu, fiducia magis, ac magis augetur in voluntate; qua veluti panoplia armatus ſe, & ſuos ab inimicis tam viſibilibus, quàm inviſibilibus, & à quibuſcumque rebus adverſis tueri; ac veluti Moſayca virga omnia ſaluti animæ, & corporis neceſſaria obtinere, Deumque in cunctis neceſſitatibus propitium habere poterit. *Nolite itaque amittere confidentiam veſtram, quæ magnam habet remunerationem*.

Quæ Exorciſta ac Parochus nõ tantùm credere debent; ſed eis firmiter voluntate adhærere.

Hab.10.v.35.

ARTICULUS III.

De Charitate erga Deum, & Proximum.

245 Tertia virtus, qua fulgere debet Exorciſta, eſt Charitas: quæ ſecundùm Auguſtinum *l.14. de Civitate Dei c.7.* & Theologos communiter *in 3. Sent. diſt.27. eſt animi affectio, qua diligitur Deus propter ſe, & proximus propter Deum*.

Charitas deſcribitur.

D.Th.2.2. q.23.

Quod indicat typus ſimilis filio hominis, qui oculos habebat tanquam ignis, faciem, ſicut Sol lucet in virtute ſua; & pedes ſimiles aurichalco tanquam in camino ardenti. Nam quis eſt ille ignis caput, & pedes inflammans, & ardens in utraque hominis extrema parte, niſi charitas, quæ ſurſum in Deum dirigatur, & deorſum vergit ad proximum? Qua homo flagrans oculos habet ignitos, cognitione lucentes, & faciem ardentem amore, ut nihil aliud aſpiciat in omnibus, quæ agit, quàm Deum, & ejus gloriam. Quare Exorciſta, ac Parochi, ut tutò, & efficaciter dæmones profligare valeant, ægrotis ſanitatem à Deo impetrare, illumque in cunctis ſuis actionibus propitium habere, hac carere non debent, ſive prout ſurſum dirigitur in Deum; ſive prout deorſum vergit ad proximum.

Hac munitus debet eſſe Exorciſta, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat.

§. I.

246 Charitas (prout hominem dirigit in Deum amore, ac dilectione) maximè Exorciſtis, ac Parochis eſt neceſſaria, ut dignè, tutò, & efficaciter ſuas valeant adimplere partes. Nam licet ad dæmones expellendos in Exorciſta ſimpliciter ſufficiat poteſtas Ordinis Exorciſtatus, intentio faciendi, quod Romana Eccleſia facit, & quod ipſe præcepta formet ad præſcriptum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, divino nomine interpoſito. Nihilominus, quia ad tutò, & efficaciter dæmones expellendos neceſſaria eſt fides, ac fiducia in Deum theologica, ut latè ſupra docuimus *num.183. & ſeqq.* conſequenter eſt aſſerendum, ei neceſſariam eſſe charitatem; nam fides, ac ſpes, ſeu fiducia non poſſunt eſſe perfectæ ſine charitate.

Charitas, (ut reſpicit Deum) qua ratione ſit neceſſaria Exorciſtæ.

Eruditè id probat Auguſtinus *lib.14. de Civit. cap.9.* dicens: *Boni animi motus, atque affectus* (quales ſunt actus fidei, ſpei, ac confidentiæ in Deum robuſtiſſimæ) *ex amore, & ſancta charitate veniunt*: quatenus ſcilicet quis ſperat Divinum à Deo

(ut

Digitized by Google

ut ab amico) impetrare auxilium. Confirmant hanc veritatem D. Ambroſ. in illud Lucæ 17. *Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, &c.* & D. Thomas 2.2.*q.*23.*art.*8. *ad* 2. ac communiter Theologi vocantes charitatem formam omnium virtutum.

247 Ratio ipſa dictat: Nam qui manet in charitate, in Deo manet, ut docet Joan. prima ſua canon. c.4. dicens: *Deus charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Qui autem manet in Deo, quodcumque voluerit à Deo obtinere, obtinebit: ut ipſemet Chriſtus docet Joan. c.15. *Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint: quodcumque volueritis petetis, & fiet vobis.* Nam cùm charitas excludat vitia, & peccata, ut docet Caſſiodorus ſuper Pſalmos. *Charitas*, inquit, *eſt mors criminum, virtus pugnantium, palma vitiorum, concordia mentium, ſocietas electorum, quam fides concipit, ad quam ſpes currit, cui profectus bonorum operum ſervit;* qui illam poſſidet, (cùm ſit Deo gratus, nec illum alicujus mortalis noxæ conſcientia reprehendat) facilè confidere poteſt, ſe in ſuis functionibus divinum obtenturum auxilium. Quod docet Joannes prima ſua canon. cap.3. *Si cor noſtrum*, ait, *non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad eum: & quicquid petierimus, accipiemus ab eo*, & Caſſianus *Collationum lib. Collat.* 9.*c.*33. id docet dicens: *Hæc fiducia de conſcientiæ puritate creditur emanare.*

Charitas quid operetur in habente.

248 Quare Exorciſta, ut facilè ſuis præceptis dæmonem ſubjugare queat, ejus tyrannidem perfringere, ac tutò, & efficaciter illum in fugam vertere, per charitatem, & gratiam ſeipſum à vitiis expurgare debet, & à peccatis cunctis conſcientiam ſuam mundare, ut ſic gratus Deo in ſuis functionibus, ac miniſteriis divinum ejus auxilium ſecurè impetrare valeat. Quod benè admonet Stephanus Eduenſis Epiſcopus *tract. de Sacram. Altaris cap.*3. relatus tom. 10. Bibliothecæ Veterum Patrum: *Exorciſtæ*, inquit, *debent coram Deo, & hominibus clarere munditia vitæ, ſordibus vitiorum expulſis, Sancti Spiritus gratia mundante. Qui enim ſuper immundos ſpiritus habent imperium, eos oportet, habere ſpiritum mundum. Et qui tradita ſibi poteſtate malignos ſpiritus eiiciunt de corporibus obſeſſis, ſpiritu benignitatis, & operibus mundis vitia, & immunditias expellant de cordibus ſuis; & quorum medicina aliis proficit, ſibimet ſciant mederi. Non enim probatus eſt Medicus, qui alii medetur, neſciens curare morbum, quo læditur: præcipuè cùm eodem languore laborent ipſe, & ille, cui medetur.* Idcircò S. Cyprianus *tract.*4. *de Idolorum vanit.* ait: *Dæmones vel exiliunt ſtatim: vel evaneſcunt gradatim, prout fides patientis adjuvat: aut gratia curantis aſpirat.*

Exorciſta ſeipſum purgare debet à vitiis.

§. II.

249 CHaritas verò, ut deorſum flectitur ad proximum, quàm maximoperè Exorciſtæ ſit neceſſaria, probat Joannes prima ſua canon. c.4. dum dicit: *Qui non diligit fratrem ſuum, quem videt: Deum, quem non videt, quomodo poteſt diligere? Et hoc mandatum habemus à Deo, ut qui diligit Deum, diligat & fratrem ſuum* quaſi dicat: Si Exorciſtæ neceſſaria eſt charitas, quæ ſurſum illum dirigat in Deum, ut dignè, tutò, & efficaciter ſuo valeat munere fungi: etiam illi neceſſaria eſt charitas, quæ deorſum vergat erga proximum: non enim poteſt amare Deum, & proximum non amare propter Deum: Nam qui diligit Deum, diligit & proximum: quia tam ſecundum, quam primum eſt præceptum Dei: immò teſte Gregorio in Paſtorali, *tunc ille ad alta mirabiliter ſurgit, cùm ad ima proximorum ſe miſericorditer attrahit; & qui benignè deſcendit ad infima, valenter incurrit ad ſumma.* Unde Exorciſta, ſeu Parochus pedes habet ignitos, & probatos, affectus nempè, qui igne charitatis ſplendent, quando cum aliis infirmatur; alios curat ædificare: alios erigit: ad alios inclinat: aliis blandus: nulli inimicus: omnibus omnia factus. Probantur verò in camino ardenti, cùm currit, ut opem ferat, non quæ ſua ſunt, quærendo; ſed quæ aliorum: nec proximo ob propriam utilitatem ſerviliter; ſed ad ejus commodum liberaliter obſequium exhibet. Quare neceſſaria

Exorciſta non poteſt amare Deum, niſi amet proximum.

Quomodo charitas proximo ſit exhibenda.

eſt

Digitized by Google

eſt Exorciſtæ non tantùm ut à Deo obtineat fidem perfectam, ac firmiſſimam fiduciam, qua facillimè proximum à dæmone obſeſſum ab ejus tyrannide eripere poſſit; ſed etiam ut ejus ignea tela retundere valeat, ſuperbiam nempè, & avaritiam, quibus, ut plurimùm, eccleſiaſticos miniſtros oppugnare ſolet, ut ſic fructus liberationis impedire valeat.

§. III.

250 *Dæmon per ſuperbiam tentat Exorciſtam, patenter laudando.*

PRimum, quod eſt omnium ſcelerum cauſa, ſuperbia nempè, tanquam potentiſſimum telum à dæmone contorquetur in Exorciſtam, ut elatione vitioſa efferatur, quod facit duobus modis.

Aliquando miris illum laudibus effert, & ſe ejus humilitate torqueri, ſanctitate vexari, agitari charitate, cæteriſque virtutibus, quaſi tot tormentis immaniter uri: magnis clamoribus, & boatibus, variiſque exclamationibus ejus virtutes publicat: nunc ad iſtum, nunc ad illum: modò ad circunſtantes dirigendo ſermonem; ſed omnia fictè, ut Exorciſta ſe laudari audiens in hominum conſpectu, faſtu mentis intumeſcat.

Occultè ſuggerendo.

Aliquando tacitis ſuggeſtionibus illum adoritur; & tunc periculoſiùs illum laceſſit. Quòd ſi patientem aurem hujuſmodi occultis encomiis præbere videat, ambitioſo flabello ventum excitare, & vanitatem inducere non ceſſat, donec mens ejus infletur. Utroque modo ſæpiùs prævalet; quia ab homine ipſo ad ſuperbiam propria inclinatione propenſo adjuvatur. Ideò Exorciſta ſollicitè cavere debet, ne hujuſmodi laudibus publicis, aut occultis extollatur; ſed ardenti charitate deorſum feratur ad proximum ſublevandum propter Deum; Et ad gloriam ejus manifeſtandam, ac nomen ſanctum ejus glorificandum intentos habeat oculos, hujuſmodi vanitatis fumoſitates igne divinæ charitatis abſumendo, & opus ſuum humiliter, & charitativè proſequendo. Quod docet Chriſtus Dominus Lucæ 10. cùm diſcipulos exultantes de expulſione dæmonum, & dicentes cum gaudio: *Domine, etiam dæmonia ſubiiciuntur nobis in nomine tuo*, reprehendit dicens: *In hoc nolite gaudere, quia ſpiritus ſubiiciuntur vobis*. Si illos nolebat gaudere, quomodo gloriari? ut diſcant Exorciſtæ, poteſtatem in dęmones non ſibi, ſed Deo referre, aliàs parum proderunt; ut confirmatur exemplo relato à Cæſario *lib.4. cap.5.* cujuſdam adoleſcentis Monachi à Priore ſuo aſſumpti, eò quòd noverat eum virginem, ut dęmonem ab obſeſſo expelleret. Nam obſidens ſpiritus ab illo Priore interrogatus: an auderet remanere, ſi Monachus iſte virgo ei exire præciperet: Reſpondit: *Non illum timeo: quia ſuperbus eſt.*

§. IV.

251 *Dæmon per avaritiam, ut ſagittam, Exorciſtam ferit.*

SEcundum eſt avaritia, quæ tanquam ſagitta potentiſſima in eccleſiaſticos viros vibratur à dæmone. *Quorum aliqui*, inquit Bernardus in Cantic. ſermone 10. *Chriſti opprobria, ſputa, flagella, clavos, lanceam, crucem, & mortem, hæc omnia in fornace avaritiæ conflant, & profligant in acquiſitionem turpis quæſtus, & pretium univerſitatis ſuis marſupiis includere feſtinant*. Quod ſummoperè cavere debet Exorciſta, ne ſimilis ſit dominis Pythoniſſæ Act.16. magnum quæſtum ex ipſius divinatione facientibus: Vel Simoni, qui ab Apoſtolis Spiritum Sanctum emere tentavit. Act.8.verſ.13. Caveat ergo, ne tam indignum, & intolerandum ſcelus admittat, Dei dono abutendo ad temporalia acquirenda. A quo ſi liberari velit, pedes habeat ignitos, affectus nempè charitatis igne fulgentes, & ab omni avaritiæ ſcoria purgatos; ut poſſit dicere cum Paulo 2. Cor.12. *Non quæro quæ veſtra ſunt, ſed vos*. Et ſic charitativè ſe gerendo, victoriam contra dæmones conſequi valeat. Quia, ut benè Auguſtinus *de Doctrina Chriſtiana* dixit: *Sola charitas eſt, quæ vincit omnia, ſine qua nihil valent omnia, & quæ, ubicumque fuerit, trahit ad ſe omnia.*

A R-

Digitized by Google

ARTICULUS IV.

De Fortitudine, & ejus actibus.

QUarta virtus eſt Fortitudo, quæ juxta doctrinam D.Thom.2.2. *qu.123.art.4.* *eſt firmitas animi in ſuſtinendis, & repellendis his, in quibus, maximè eſt difficile, firmitatem habere propter bonum virtutis*. Hæc ſecundùm Macrobium præſtat fiduciam, ſecuritatem, magnificentiam, magnanimitatem, conſtantiam, tolerantiam, ac firmitatem. 252

Fortitudo deſcribitur.

Unde duplex eſt fortitudinis actus, ſcilicet Aggredi, & Suſtinere: ut eruditè docet D.Thom.2.2.*queſt.128.art.1.in Reſpon.* Ad actum aggrediendi requiruntur duo, quorum primùm pertinet ad animi præparationem, ut ſcilicet aliquis promptum animum habeat ad aggrediendum. Et quantùm ad hoc ponit Tullius Fiduciam, de qua ſupra *toto articulo* 2 Secundùm pertinet ad operis executionem, ne ſcilicet aliquis deficiat in executione illorum, quæ fiducialiter inchoavit. Et quantùm ad hoc ponit Tullius magnificentiam, *quæ eſt rerum magnarum, & excelſarum cum animi ampla quadam, & ſplendida propoſitione cogitatio, atque adminiſtratio*, ideſt, executio; ut ſcilicet amplo propoſito non deſit adminiſtratio. Et hanc probatur poſſidere, qui erga Deum, & proximum magna flagrat charitate; de qua *articul.præced.*

Magnificentia quid ſit.

Ad alium actum Fortitudinis, qui eſt ſuſtinere, duo requiruntur, quorum primùm eſt, ne difficultate imminentium malorum animus frangatur per triſtitiam, & decidat à ſua magnitudine, & charitate. Et quantùm ad hoc ponit Patientiam. Undè dicit, quòd *Patientia eſt honeſtatis, aut utilitatis cauſa rerum arduarum, aut difficilium voluntaria, ac diuturna perpeſſio.*

Patientia quid ſit.

Aliud autem eſt, ut ex diuturna difficilium paſſione homo non fatigetur uſque ad hoc, quòd deſiſtat, ſecundùm illud ad Hebr.cap. 12. *Non fatigemini animis veſtris deficientes.* Et quantùm ad hoc ponit Perſeverantiam. Unde dicit, quòd *Perſeverantia eſt in ratione benè inſtituta ſtabilis, & perpetua permanſio.* Hæ igitur duæ virtutes, ſcilicet Patientia, & Perſeverantia, ſi coarctentur ad propriam materiam Fortitudinis, erunt ipſius partes integrales.

Perſeverantia quid ſit.

§. I.

SUnt autem veluti duæ columnæ, quibus innititur fiducia. Nam *Fiducia in Deum*, ait Drexelius *de Conformat.volunt.lib.5.cap.3. diù non ſtabit, niſi eam Patientia firmet, & Perſeverantia. His columnis duabus Patientia, & Perſeverantia fulcienda eſt Fiducia. Nimiam triſtitiam reprimit Patientia. Perſeverantia non nimis longum eſt, quicquid tempore clauditur.* 253

Fiducia patientiæ, ac perſeverantia innititur.

At quis non videat, has maximè neceſſarias eſſe Exorciſtæ? Quomodo poterit adversùs mundi rectores tenebrarum harum bellum movere; ejuſque tyrannidem reprimere, niſi & ipſe ad ſuſtinendas perſecutiones ſit paratus?

Quàm ſint neceſſariæ Exorciſtæ.

Quas enim animi perturbationes, invidias, odia, ac furores adversùs eum commovere non tentabit antiquus ille ſuperbus adverſarius, dum ſe ab eo contemni, ac parvipendi experitur? Quibus contumeliis, ſubſannationibus, ac conviciis illum impetere non ſataget? Videas, ſi Exorciſta ſit Eccleſiaſticus ſæcularis, per mulieres malæ famæ rixas, ac tumultùs commoveri, ut ab aliis Presbyteris odio habeatur, & tanquam pacis, & quietis perturbator ad Epiſcopum denuncietur; atque à muneris hujuſmodi executione ſuſpendatur! Si verò Exorciſta ſit regularis, En verſipellis hoſtis quot laqueos tendit? quot machinamenta ſtruit? Nunc apud plebem eum nimis laudat, & extollit, ut ſanctum, ut virginem, ac Deo valdè gratum proclamans, tum ut ipſe ſuperbia elatus ſeipſum magnifaciat, cæteros deſpiciat, ac virtutem humilitatis amittat, ut diximus *art.præced.* tum ut cæteri fratres videntes

Diaboli perſecutiones graviſſimæ contra Exorciſtas.

Digitized by Google

illum ſit laudatum, & exaltatum plùs quàm merita ejus exigunt, turbentur, eumque inviſum habeant. Nunc adversùs eum ſuſcitat mulierculas ſagarum conſanguineas, vel ipſas ſagas, quæ tamen à ſimplicibus etiam Religioſis, ut bonæ, & ſanctæ reputantur: Vel earum fautores excitat, qui omnes, ne opera ſua mala per miniſterium exorciſticum veniant ad lucem, lacrymis onerati ad præfatos Religioſos, vel etiam eorum prælatos accedunt, enixè rogant, ut tot tantiſper rumoribus ab Exorciſtis excitatis providere non differant, aliter multa, & maxima ex his eventura mala, & ſcandala prænunciant. Quapropter quandoque aliqui Superiores perterrefacti ad tollendos, & evitandos hujuſmodi rumores prænunciatos, ſæpiùs Exorciſtas præceptis, mortificationibus, è conventibus mutationibus, comminationibus, & aliis hujuſmodi infeſtationibus vexare non detrectant.

Patientia facit eas ſuperare. Quare Exorciſtis *Patientia*, quæ eſt virtus, contumeliarum, & omnis adverſitatis impetus æquanimiter portans, potiſſimùm *eſt neceſſaria, ut voluntatem Dei* in ſuo munere facientes, ex hoc juxta Apoſtoli monitum Hebr. 10. *promiſſionem reportare valeant.* *Verſ. 36.*

§. II.

254 *Perſeverantia facit palmam obtinere.* AB hac ſeparanda non eſt ejus fideliſſima ſoror Perſeverantia, *ſine qua* ait Bernardus epiſt. 129. *nec pugnans victoriam, nec victor palmam conſequitur. Nutrix enim eſt ad meritum, mediatrix ad præmium: Soror eſt patientiæ, conſtantiæ filia; amica pacis, amicitiarum nodus, unanimitatis vinculum, ſanctitatis propugnaculum. Tolle perſeverantiam, nec obſequium mercedem habet, nec beneficium gratiam, nec laudem fortitudo.* Sola eſt, cui æternitas redditur, vel potiùs quæ æternitati hominem reddit, dicente Domino: *Qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit.* *Math. 10, 22.*

Quis autem non videat, ſine hac Exorciſtam triumphare non poſſe, cujus vox ſimilis eſſe debet voci aquarum multarum, quæ continuè, & clamoroſè extollitur? Nam etſi nihil aquis infirmius, & labilius; attamen nihil fortius, dum aliqua mole curſus impeditur, aut retardatur. Nam vires colligunt, ut obſtaculum auferant: aut ſi pares non ſint oneri tollendo, frementi clamore, & frequenti ſpuma circumquaque perſtrepunt, & indeſinenter vocem efferunt, quæ longiùs perſonat. Sic enim Exorciſta homo labilis, & infirmus, ſed divina virtute confortatus, fortis, & conſtans Eccleſiæ miniſter tandiù in officio perſeverare tenetur, & in acie ſtare, vocemque attollere, quandiù rebellis inimicus ſtare, & obſtare perſeveraverit. Nec continua laborum perpeſſione, nec vehementi obtrectatorum infeſtatione fatigari, ac deterreri, donec ſuperno favente Numine de infernali dracone, & tartareis aciebus glorioſos egerit triumphos.

255 *Documenta ad fortiter ſuſtinendum, ac conſtanter perſeverandum.* Ne autem Exorciſta, vel Parochus in adverſis animo deficiat, & in hujuſmodi charitatis, ac pietatis officiis exercendis terreatur; ſed fortiter ſuſtineat, & conſtanter perſeveret, præ oculis habebit, & attentè obſervabit ſequentia documenta ex Hieremia Drexel. deſumpta.

Primum documentum.

1. Deo tuam cauſam expone. CUM tibi malè eſt, quàm primùm, & eo ſtatim momento ad Deum te verte, & illi expone quicquid dolet. Hic plerique graviter erramus: cùm nos urgent adverſa, complurium aures querelis innumeris opplemus, omnium poſtremus Deus, cujus opem imploramus, ordine prorsùs præpoſtero. Longè aliter Rex David: *Levavi*, inquit, *oculos meos in montes, unde veniet auxilium mihi: auxilium meum à Domino.* *Pſalm. 120.* Qui hoc non facit principio cujuſque mali, ab ira, dolore, injuria ſic occupatur, ut ſui fiat impos. Quamprimùm ergo commotum te ſentis, dic, *Domine, quid me vis facere?* *Act. c. 9. verſ. 6.* & reſpondebit tibi divinæ voluntatis interpres: *Expecta Dominum,* *Pſal. 26, v. 14.*

Digitized by Google

minum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum. Malignas cogitationes, quantùm potes, coerce, & hoc aſſiduè cogita: *Domine, quid me vis facere?*

Secundum documentum.

TAce, & ſaltem os, & linguam contine, ſi minùs potes animum. A Rege ſapientiſſimo hoc conſilium accipe: *Dixi*, ait, *cuſtodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea, Poſui ori meo cuſtodiam, cum conſiſteret peccator adverſùm me: Obmutui, & humiliatus ſum, & ſilui à bonis.* Ergo tace; Nam ſi inter ærumnas, aut injurias frænum dimiſeris linguæ, certò ſcias in præceps te trahendum: vix incipies loqui, & offendes. Ergo tace præſertim de tuis adverſariis. Non potes de iis benè loqui? Saltem ne loquaris malè. Tua te conſcientia ſoletur, & æquiſſimus Judex Deus, cujus oculos nec adverſarii tui, nec eorum machinationes vitare poſſunt, tui curam habebit. Deo fide, & ſile. 256 *2. Os, & linguam contine.* Pſalm. 38. verſ. 1. 2. 3.

Tertium documentum.

CUM ad Deum te verteris, & tacere cæperis, tunc te ipſum Deo devotè commenda: ac divinæ voluntati te totum quàm arctiſſimè adſtringe, & devove. Sed & gratias Deo age, quòd dignum te judicet, qui patiaris innocens: aut ſi nocens, patientia tamen repares innocentiam. In hoc divinæ voluntatis amplexu homo Deum velut brachiis ſtringat, dicatque, quod Jacob cum Angelo luctans dixit: *Non dimittam te, niſi benedixeris mihi.* 257 *3. Divinæ voluntati te aſtringe.* Gen 32. v. 26.

Quartum documentum.

CUM tempeſtas non nihil ceſſaverit, ad preces te compone, Matrem Domini, Sanctoſque Angelos ad cauſæ tuæ patrocinium invita, iiſque omne negotium tuum commenda; nec id ſemel, iterùmque feciſſe ſatis eſt: compluribus diebus, annis, & luſtris, (ſi res illud exegerit,) idem facitа; nec ceſſes, donec pugnum, quem tibi Deus, velut vir robuſtiſſimus compreſſis digitis clauſum oſtendit, fiducia grandi, obſecratione conſtanti explices. Rex Ezechias, cùm impias Sennacherib litteras accepiſſet, *aſcendit in domum Domini, & expandit eas coram Domino, & oravit.* Illud autem pectore, & ore aſſiduè verſabat Ezechias: *In Domino Deo noſtro habemus fiduciam* Expande & tu, bone Exorciſta, & quiſquis affligeris, tuas etiam litteras coram Deo, & quidquid querelarum habes, apud hunc æquiſſimum Judicem, & benigniſſimum patrem depone. Et videbis, quomodo tui protectionem aſſumet. Si verò aliquando, quod petis, non impetras, arcaniſſima Dei judicia, & certiſſimam ab æterno providentiam ſuſpice, eique te totum committe. Feciſti quod in te erat, interim tu ſuſtine, & perſevera in benè operando, cætera curabit bonus Deus. 258 *4. Ad preces te compone.* 5. Reg cap. 19. verſ. 14. Ibi c. 18. v 22.

Quintum documentum.

UTere conſilio prudentis, ac probi viri. Siracides monens: *Fili*, ait, *ſine conſilio nihil facias, & poſt factum non pænitebis.* Eccleſ 32. v. 24. Summopere etiam cave, ne tuos affectus, tuumque impetum ſequaris. Perdidiſti manſuetudinem, perdidiſti patientiam omnem, ſi Conſiliarios admittis Affectum, & Impetum: Conſiliarios ſanè peſſimos. Deus hanc telam, quam miraris, orſus eſt, & ipſe omnium optimè novit, qua ratione illa ſit pertexenda. Quòd ſi tu importunè intervenias, illudque ingemines: 259 *5. Utere conſilio prudentis, ac probi viri.*

Hoc volo, ſic jubeo, ſit pro ratione voluntas.

Suaviſſimam Dei diſpoſitionem quantum eſt in te, turbabis, & ideò eventus malos nemini, præterquam tibi, aſcribes. Omne nobis malum ex eo eſt: Quod Baruch ingemiſcens: *Non credidimus*, inquit, *diffidentes in eum: & non fuimus ſubjectibiles illi, & non audivimus vocem Domini Dei noſtri, ut ambularemus in mandatis ejus*. Idcircò habe fiduciam in Deo, ſuſtine, & perſevera in bono; tantò enim eris ab omni hoſte ſecurior, quantò fiducia tua in Deum fuerit robuſtior.

Baruch cap. 1. v. 17. & 18.

Sextum documentum.

260 *Si nihil ſuccedat è voto, credas, hæc eſſe experimenta.* Verſ. 4.

QUòd ſi adhibita omni diligentia nihil ſuccedat è voto, ne indignationem in Deum, nec in ullam rem creatam convertas; hoc potiùs cogitato, ſcire Deum ad unguem omnia, quæ paſſus, aut paſſurus es, cumque velle, hæc eſſe conſtantiæ tuæ experimenta. Ea de cauſa quicquid Deo, hoc omne, & tibi quoque placeat. Nam verè, *Beati ſumus*, ait Baruch cap. 4. *Iſrael, quia quæ Deo placent, manifeſta ſunt nobis*.

Verſ. 13. 14.

Nemo dicat: Ut video, fruſtra laboro. Petivi quidpiam à Deo magna in Deum fiducia, magna in divinam voluntatem reſignatione; ſed nihil impetro. *Quid enim novit Deus?* ait Job. cap. 22. *& quaſi per caliginem judicat, nubes latibulum ejus, nec noſtra conſiderat, & circa cardines cæli perambulat*. Impiorum hæc cantilena eſt. Nullo modo fruſtra fit, quicquid benè fit. Num Deus unam ſolummodo arcam ærariam habet, ita ut qui ex ea nil doni accipit, nil ſperet ex alia? Fatui ingenii ſervus eſt, qui cùm Dominum ſuum habeat debitorem, monetam aliam, quàm ſeſtertios recuſat admittere. Quid, ſi Dominus moneta aurea, quid, ſi frumento ſelectiſſimo nomen velit expedire, num ſervus obſtinatè clamet: Seſtertios volo, ſeſtertios? Ita qui non impetrat à Deo, quod rogat, certiſſimus ſciat, non fruſtra ſe rogaſſe, ſed impetraturum certò alia, & meliora.

ARTICULUS V.

De Prudentia in erroribus vitandis.

261 *Prudentia deſcribitur. Effectus Prudentiæ.*

QUinta virtus, qua fulgere debet Exorciſta, eſt Prudentia, quæ ab Ariſtotele definitur 6. Ethic. *quòd ſit recta ratio agibilium*. *Cujus*, ut docet Plato in lib. Diffinitionum, *eſt, conſilium capere, & bona, malaque diſcernere, & petenda, fugiendave in vita dijudicare, & bonis iis, quæ quidem conceſſa nobis natura ſunt; præclarè uti, & rectè cum hominibus congredi, & opportunitatem rerum cernere, & rationem, orationemve ſagaciter adhibere, & eorum, quæ nobis poſſunt eſſe uſui, omnium experimentum, ſcientiamque tenere*.

Maximè Exorciſtæ, ac Parocho neceſſaria ad errores vitandos. *Ad ſemitas rectas eligendas.*

Hæc autem Exorciſtæ, ac Parocho maximoperè eſt neceſſaria, ut ſciat errorum ſcopulos evitare, per ſemitas rectas ambulare; bona, & mala diſcernere; diaboli inſidias fugere; ipſius technas, & machinamenta deſtruere; & in nihilum redigere; miſeros obſeſſos ab ipſius tyrannide eripere; ac de ejus iniqua poteſtate glorioſos triumphos reportare.

Errores vitandi.

Quod typicè figuratur in ſimili filio hominis caput, & capillos albos ad modum nivis, & lanæ gerente. Nam quid caput, & capilli albi referunt, quàm utramque ſenectutem, annorum, & morum, in qua maximè vigere ſolet prudentia? Qua ſenectute, ſi non prima, ſaltem ſecunda ornatus eſſe debet Exorciſta, ac Parochus, ut cum ſapientia, ac prudentia, non humanitùs parta, ſed acquiſita divinitùs ſuo fungatur officio; valeatque circa adjurationem errores evitare, de quibus in hoc articulo ſequentes formantur quæſtiones; ac ſemitas rectas in hoc munere ſequi, de quibus alter articulus infra inſtituetur.

QUÆ

Digitized by Google

QUÆSTIO I.

An licitum ſit, aliquem exorcizare, nullo habito ſigno evidenti, vel probabili ipſius obſeſſionis?

ANte hujuſce quæſtionis ſolutionem præmittenda eſt duplex diſtinctio. Prima eſt: Signorum maleficii, ſeu obſeſſionis, aliud eſt evidens, aliud probabile. Evidens eſt, quod ſumitur ab effectu, qui provenire non poteſt à cauſa naturali; ſed neceſſe eſt, proveniat à cauſa ſuperiori, puta à Dæmone. Signum verò probabile eſt, quod ſumitur ab effectu, qui ſæpiùs, vel ut plurimùm procedit à cauſa tranſnaturali, ſcilicet à Dæmone; aliquando tamen provenire poteſt à cauſa naturali. 262

Signum evidens quale.

Signum probabile quale.

Secunda diſtinctio eſt: Exorcizare, ſeu adjurare dæmonem, poteſt intelligi dupliciter: Vel per præceptum expulſivum, quo Exorciſta abſolutè dæmoni præcipit, ut exeat ex corpore obſeſſi: Vel per præceptum probativum, aut lenitivum, quod fit dæmoni; vel ad probandum, an ſit in tali corpore: vel ad impediendum, ne noceat obſeſſo.

Quot modis Exorciſta poſſit exorcizare dæmonem.

Quando debeat dæmonem adjurare.

His poſitis, dico primò, quòd illicitum eſt, aliquem exorcizare præcepto dæmoni facto expulſivo, niſi prius habito aliquo ſigno evidenti præſentiæ dæmonis in tali corpore. Ratio eſt: quia Exorciſta ſe exponit periculo artem exorciſticam infamandi, ſi talis infirmitas ſit à cauſa naturali, dum aſtantes vident illum oleum, & operam perdere; nec ægrotum optatam conſequi ſanitatem. Numquam ergo Exorciſta ad præcepta deveniat expulſiva, niſi prius habeat ſignum aliquod evidens dæmoniacæ præſentiæ in corpore ægroti; & ipſe obſeſſus perfectam ad liberationem habeat diſpoſitionem.

Dico ſecundò, inconveniens eſſe, devenire ad præcepta probativa, aut lenitiva, vel etiam inſtructiva, de quibus infra *num. 663. & ſequentibus*, niſi priùs Exorciſta dæmoniacæ pręſentiæ habeat aliquod ſignum probabile ſaltem leve. Ratio eſt; quia ſit injuria miniſterio exorciſtico, dum nulla habita inveſtigatione, an aliquis naturali, vel diabolica vexatione ſit affectus, utitur Exorciſta, præceptis eccleſiaſticis: cùm materia, circa quam ſunt dirigenda præcepta ab Exorciſta facta, ſit omninò incerta. Si tamen adſit aliquod ſignum probabile, poteſt Exorciſta formare præceptum conditionatum contra dæmonem, per quod certitudinaliter in cognitionem deveniet veræ, & realis præſentiæ diabolicæ: ut docetur infrà *num. 620.*

QUÆSTIO II.

An utile ſit, interrogare dæmonem, quo nomine vocetur?

QUamvis ferè omnes Doctores, qui de hac re tractant, aſſeverent, utile eſſe, dæmonem de nomine interrogare, ut ex nomine ſciat Exorciſta, ad quem ſuum dirigat ſermonem; nihilominus dicimus, hanc interrogationem eſſe ſuperfluam, & periculoſam. 263

Interrogare dæmonem de nomine, ſuperfluum eſt.

Superflua eſt: quia, ut docet Toſtatus *qu. 62. in cap. 12. Matthæi*, dæmones propriè non habent nomina. Ratio ipſius eſt: quia nomina imponuntur ad notificationem: In dæmonibus autem, & Angeliſ non eſt talis notificatio; nam cognoſcunt ſe in alterutrum perfectè per differentias, & rationes ſuas ſivè ſpecificas, ſivè individuas; & ideò ad ſe notificandos nullis egent nominibus. Nihilominus aliqua nomina eis ſunt impoſita vel ratione ordinis, ut pro novem ordinibus bonorum Angelorum novem nomina: nam vocantur Angeli, Archangeli, Principatus, Poteſtates, Virtutes, Dominationes, Throni, Cherubin, & Seraphin: Sic dæmones aliqui vocantur à D. Paulo Eph. 6. principes, ac poteſtates. Vel ratione officiorum, ſeu operationum: ut Michael, Gabriel, Raphael. Sic enim vocantur, *ut ſignetur*, ait Gregorius

Nomina ut ſunt impoſita ad diſtinctionem perſonarum non ſunt in Angelis, dæmonibus.

Nomina eis ſunt impoſita ratione ordinum, & officiorum.

homil.34.in Evang.ante med.*per vocabula etiam in operatione,quid valeant.* Sic dicitur Michael *quis ut Deus:quia pro Deo prœliatus eſt cum Dracone:*Gabriel *Fortitudo Dei; quia veniebat nunciare illum, qui ad debellandas aereas poteſtates humilis apparere dignatus eſt.* Raphael *medicina Dei: quia videlicet, dum Tobiæ oculos quaſi per officium curationis tetigit, cæcitatis ejus tenebras terſit.* Sic dæmones variis nominibus vocantur, prout varia ſunt vitia,de quibus nos tentant, ut docet Magiſter Sentent.*in 2.diſt.6.* Unde Lucifer, qui inter ſpiritus infernales primarium locum tenet, ſuperbiæ, quaſi omnium peccatorum capiti,præeſſe dicitur: Mammon avaritiæ;Aſmodæus luxuriæ;Sathan iræ;Beelzebub gulæ;Leviathan invidiæ:Beelſegor acediæ, & ſic de cæteris.

Propterea ſatius eſt dicendum,ſuperfluam eſſe hujuſmodi interrogationem:quia Exorciſta, ut cognoſcat dæmonem adeſſe in obſeſſo, non per illius nominis notitiam ſibi eſt deveniendum in cognitionem præſentiæ dæmoniacæ in corpore ipſius patientis; ſed per operationes varias, quæ non à cauſa naturali, neque divina, ſeu ſupernaturali; ſed à tranſnaturali, ſeu diabolica provenire dignoſcuntur. Ideòque ſat eſſe debet Exorciſtæ, cognoſcere in patiente eſſe dæmonem, ejuſque officium, & operationem eſſe, illum tentare quoad animam, & acriter divexare quoad corpus. Nam cognitis ab Exorciſta operationibus, quas dæmon in corpore obſeſſi exercere ſolet,poſthabita nominis interrogatione, facillimè opportuna pro dæmonis expulſione remedia miſero obſeſſo adhiberi poſſunt.

§. I.

264 *Obiectio communis. Refellitur.*

AT dicent fortaſſe antiqui Auctores: Ex nomine agnoſci, ad quem nominatim dirigenda ſint præcepta facienda ab Exorciſta.

Sed valdè frivola eſt hujuſmodi ratio; Nam ſufficit vocare dæmonem poſſidentem nomine communi cum differentia aliqua ſingulari deſumpta ab ejus operatione, nempè dirigere præcepta ad dæmonem exiſtentem in tali corpore, & in eo has, vel illas cauſantem vexationes, ſivè unus ſit, ſivè plures. Unde ſicut etiam cùm homines alloquimur, non ſemper eos vocamus proprio nomine, cùm ſæpè illud ignoremus; ſed nomine communi cum aliqua differentia ſingulari, ut dicendo: *Tu ò homo,qui rides,veni huc: Tu qui loqueris, ſilentium impone ori tuo: Tu qui ſaltas,quieſce: Vos omnes, qui eſtis in hac domo, ſtatim egredimini ex ea:* Ita cum dæmonibus idem eſt obſervandum.

Interrogatio de nomine, Obſeſſo nocet.

Quare ſatius erit, quòd Exorciſta nil prorsùs curet de nomine; ſed præcepta dirigat ad dæmonem, vel dæmones exiſtentes in corpore obſeſſi, ut exeant, nec ampliùs nocere præſumant. Nam velle interrogare de nomine,nil aliud præſtat,quàm differre liberationem;magis,magiſque obſeſſum miſerum torquere: quia, cùm hoc non ſit neceſſarium ad liberationem, dæmon non niſi difficulter reſpondebit: nec Deus tenetur virtute ſua divina illum compellere ad ſuum explicandum nomen; etſi aliquando concurrat ob reverentiam Sanctiſſimi ſui Nominis,quod ab Exorciſta in ſuis præceptis interponitur.

§. II.

265 *Interrogatio de nomine periculoſa eſt ipſi Exorciſtæ.*

PEriculoſa inſuper eſt hujuſmodi interrogatio. Nam cùm dæmon ſit pater mendacii, nec ad aliud collimet, quàm homines decipere, & maximè Exorciſtas, nonne poteſt aliquod ridiculum, aut obſcænum Exorciſtæ manifeſtare nomen, ut ſæpius experientia comprobatum eſt;vel hebraicum,aut græcum, vel alterius idiomatis incogniti, quod in noſtro idiomate ſonet aliquod ridiculum, aut turpe, immundum, ac prorsùs deteſtabile, ut ſic illud appoſitum exorciſmis, ac ſacris verbis admixtum,dæmonibus ſit occaſio Exorciſtam irridendi, ſubſannandi, ac parvipendendi?

An

Digitized by Google

An fortaſſe Exorciſta advertere poterit, & cognoſcere dolum, cùm illius idiomatis ſit ignarus?

Nec obſtat illud Marci *cap.* 5. de Chriſto interrogante dæmonem dicendo: *Quod eſt tibi nomen?* Nam ſi reſponſum dæmonis dicentis: *Eſt mihi nomen legio*, conſideremus, & favente Deo, intelligemus, hoc factum eſſe ad noſtrã inſtructionem. Nam ait Apoſtolus Rom. 15. *Quæcumque ſcripta ſunt, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt*. Ob id Chriſtus dæmonem interrogavit, non ut ignarus; ſed primò, ait Gloſſa ſuper prædicta verba: *ut ipſe confiteretur ſuam peſtem*. Secundò, ut nos edoceremur, quòd ſicut Chriſto mentitus eſt, (ipſo permittente) nobis attendendum, quòd & nos ſua malitia decipiet. Nam hujuſmodi reſponſio de nomine, cùm dixit: *Eſt mihi nomen legio*, neque fuit ſecundùm nomen ſuæ naturæ; cum ſub nomine naturæ omnes vocentur ſpiritus: neque ſecundùm nomen officii, quo diverſimodè nominantur, ut ſupra diximus; idcircò veritati non reſpondit; cùm legio ſit multitudo ſpirituum, quæ in ſe non habet nomen, ſed multitudinem. Officium enim eſt, quod quemque pro conditione ſuæ perſonæ facere decet, obſervata locorum, temporum, & perſonarum ratione.

266 *Ad quid interrogatio Chriſti ſit ordinata?*

QUÆSTIO III.

An conveniens ſit, interrogare dæmones: An ſint multi, vel pauci: unus, vel plures in eodem corpore?

Reſpondetur, hanc interrogationem eſſe fallacem, ac divinæ omnipotentiæ injurioſam. Videas ejus fallaciam. Quomodo poterit ſcire Exorciſta in uno corpore eſſe unum dæmonem, vel plures? An ex locutione? Nonne idem dæmon poteſt ſucceſſivè formare plures voces, atque diverſas, modò hanc, modò illam: nunc ſibi unum, nunc ſibi aliud imponendo nomen? Et qui unus eſt, nonne poteſt fingere ſe eſſe plures, ut ſic diutiùs in hiſce vanis, & ridiculis quæſtionibus detineatur Exorciſta, donec fatigatus, ac defeſſus deſiſtat ab opere incæpto? Unde cognoſcet Exorciſta, quòd unus dæmon det locum alteri, & eo recedente alius vocari poſſit, à quo per præcepta veritatem extorqueat, ut docent tam antiqui, quàm moderni Auctores? An fortaſſe Exorciſta per præcepta poterit dæmones inviſibiles viſibiles reddere, & intueri, & agnoſcere, quiſnam eorum ſit major, aut minor? quis ſuperior, aut inferior? quis magis, vel minus obediens? Si dæmones eſſent oves, aut capræ, poſſet utique modò ab una, modò ab altera lanam tondere, vel lac mulgere, & iſtas ſegregare ab illis. At cùm dæmones ſint ſpiritus immateriales, & inviſibiles, in his, oportet, Exorciſta patris mendacii dictis totum ſe committat: quo quid abſurdius?

267 *Interrogatio de numero dæmonum in corpore obſeſſi eſt fallax.*

§. I.

Præterea hujuſmodi interrogatio, ac praxis maximè divinæ eſt injurioſa omnipotentiæ. Nam qua virtute, aut poteſtate prætendit Exorciſta, dæmonem è corpore obſeſſi expulſare? An propria virtute, quæ finita eſt, ac limitata: vel virtute divina, quæ infinita eſt, & illimitata? Si putat eum expellere virtute propria, puta verbis opprobrioſis, ſecernat dæmones (ſi poteſt) unum ab alio, & nunc iſtum, nunc illum reprehendat, & tandem licèt fuerit ultimus, & infimus omnium dæmonum, ad illius congreſſum ſuccumbet; cùm non ſit poteſtas ſuper terram, quæ comparetur ei: ac perfectè noverit verſipellis dæmon modos, quibus valeat cum detrimento Exorciſtę ipſius retundere objurgationes. Si verò intendit, dęmones virtute divina propulſare, nonne injuria Deum afficit, dum neceſſarium putat, ſegregatim dęmones eſſe aggrediendos, quaſi virtus divina, qua miniſter Eccleſię operatur, non ſit ſufficiens ad omnes infernales dęmones unico actu expellendos?

268 *Divinæ omnipotentiæ eſt injurioſa. Ratio dictat.*

Digitized by Google

Cùm enim virtus omnium dęmonum, qui ſunt in aere, ſuper faciem terrę, & ſubter terram, ſit finita, & limitata, & virtus Dei, qua expellendi ſunt, infinita,& illimitata, tàm facilè Exorciſta in virtute Sanctiſſimi Nominis Jeſu expellet à corpore obſeſſo centum millia dęmoniorum, ac unum tantùm, ſi perfecta ſit diſpoſitio tàm ex parte Energumeni, quàm Exorciſtę. Unde Exorciſta pro certò tenere debet, quòd in curando vexatum nulla eſt differentia ex parte Dei, ac poteſtatis ab Eccleſia traditę, ſi dęmones expellendi plures ſint, vel unus tantùm: nec ſi vexatio ſit recens, aut diuturna. Unde non ſunt attendendi illi Auctores, qui dicunt, quoſdam eſſe dęmones aliis ad expellendum duriores: quia ſunt ad ſuſtinenda opprobria, ac verba divina contemnenda fortiores: Nam regulariter non expelluntur dęmones per opprobria, aut verba ſimplicia, ut verba ſunt; ſed per virtutem divinam operantem ad pręcepta facta ab Exorciſta in nomine Jeſu, dęmonem expellentem. Quòd autem dęmonum alii aliis videantur fortiores in reſiſtendo pręceptis Exorciſtę, & obſeſſorum alii aliis difficiliùs liberentur, non provenit ex defectu divinę virtutis, ac potentię, vel eccleſiaſticę poteſtatis; ſed ex defectu vel miniſtri; ut latè demonſtratum eſt ſuprà *num.20. & ſequentibus*; vel obſeſſi, ut infra fusè declaratur *num.719. & ſequentibus:* vel quia talis liberatio non fuiſſet obſeſſo ſalutaris.

QUÆSTIO IV.

An licitum ſit inquirere à dæmone cauſam ingreſſus?

Interrogatio de cauſa ingreſſus omittenda eſt, ad mala, quæ ſequuntur, evitanda.

269 QUamvis licitum eſſe aſſeverent Leonardus, Leſſ., Sylveſt., Thyręus, Delrius, & Sanchez, dicentes: conferre, eam noſſe, ut ea remota (ſi tolli poſſit) minor ſit dęmonis in hominem poteſtas: & (ſi ſit aliquod peccatum) ut aſtantes à ſimilibus caveant; & eo expiato, faciliùs ſanetur energumenus. Nihilominus fatemur, ſatiùs hanc interrogationem ſilentio eſſe prętereundam, quàm ad praxim reducendam. Nam dęmon ex hac facillimè locum poteſt ſumere, aliquem, vel aliquos, qui erunt ſatis illęſę famę, ac bonę conditionis, infamandi, eiſque honorem detrahendi: Immò ipſummet Exorciſtam non difficulter in naſſam trahendi, dicendo (ut plurimùm conſuevit) ſe ingreſſum fuiſſe in tale corpus, quia ſic juſſus eſt à tali Malefico, vel tali Saga, quę poſuit ſigna maleficii, ſed abſcondidit ea; ideò non poſſe egredi à tali corpore, niſi priùs obſeſſi ad Sagam, vel ad Maleficum confugiant, & rogent, ut ipſe hujuſmodi tollat ſigna, quibus manet ligatus: ſicque maleficio affectos; vel obſeſſos in eam impellat neceſſitatem, ut quos certò noverint, Deo, univerſoque hominum generi infenſos, atque inimicos, ipſiſque (etiam privatim afflicta valetudine) injurios; eos tamen ſuppliciter adire, obteſtari, atque etiam munerari non dubitent. Quod benè advertit Nicolaus Remigius *lib.3. dæmonol.cap.2* dicens: *Hoc eò redit, ut prædonibus, ſuiſque inimicis, ac tortoribus gratiam habeant maleficiati, quòd ſpoliaverint, non etiam trucidaverint: ut Malefici ferociores, atque ad nocendum deinceps confidentiores reddantur, quòd pro ſupplicio præmium reportare ſe videant. Ut tandem corporis brevis, incertaque valetudo animæ ſempiterno, atque indubitato luatur interitu.* Noli ergo, mi bone Exorciſta, noli tam facilè à dęmone inquirere cauſam ingreſſus, niſi velis ab eo in naſſam trahi: Raro enim Dęmon verùm fatetur, niſi cognoverit ſub ſpecie veritatis aliquid ad hominum perditionem plantare poſſe: ut docet S. Cyprianus *tract. 4. de Idolorum vanitate*, dicens: *Dæmones falſa veris ſemper involvunt.*

Ratio dictat.

270 Si autem Exorciſta fortaſſe dubitat, dęmonem ingreſſum fuiſſe ob aliquod peccatum, ut dicunt prędicti Auctores, recurrat ad noſtras inſtructiones infrà poſitas *part.3.* & inveniet inter aliàs, quòd Exorciſta ſemper omnes maleficiatos, & obſeſſos (ſi rationis uſu ſint participes) hortari debet, ad deteſtandum ex corde

omnia

Digitized by Google

omnia ſua peccata; proximas peccati occaſiones relinquendas, integrè, ac fideliter cuncta ſua facinora confitenda; impoſterum vitam in melius commutandam; Deoque piè, humiliter, & ex totis præcordiis inſerviendum: hoc modo abſque periculo cauſam ingreſſus removebit, (ſi fortaſſe ſit peccatum) & cauſa remota, removebitur effectus.

Verumtamen, quia poteſt dari aliquis caſus, in quo expediens eſt, dæmonem interrogare de cauſa ingreſſus (ut egomet feci in illo caſu relato ſupra *num.86.* & quibuſdam aliis) tunc dæmonem non interroget, niſi paucis ipſius obſeſſi conſanguineis, vel parentibus præſentibus: nec verbis dæmonis credat, niſi veritati rei ſint conformia.

Excepto aliquo caſu.

QUÆSTIO V.

An licitum ſit, quærere à Dæmone: Per quam perſonam, & per quem Sanctum ſit ab obſeſſo expellendus?

NOtum eſt omnibus exorciſticæ arti addictis, hujuſmodi interrogationem, 271
ſicut & alias præcedentes, & ſubſequentes contineri in Exorciſmariis antiquorum Auctorum; eaſque Exorciſtis in ſuis adjurationibus adhibendas inculcari nulla ratione ſuffultas. Nos tamen indubitanter aſſerimus, illicitam eſſe, ac perniciosam hujuſmodi interrogationem. Quis enim ſanæ mentis illam approbet? Proh dolor! Quot dæmon hoc medio perdidit Exorciſtas? Nonne hoc eſt, aſſumere ſibi dæmonem in Magiſtrum, & Exorciſtam fieri diaboli diſcipulum? An fortaſſe Chriſtus modum non tradidit in Evangelio, quo dæmones ſunt expellendi, ut neceſſe ſit, à dæmone quærere de tali modo? Nonne per has interrogationes, ô bone Exorciſta, fateris te ignorare auctoritatem, ac poteſtatem, quam à Chriſto, & ab Eccleſia accepiſti ad dæmones expellendos, dum quæris à dæmone, per quam perſonam, & per quem Sanctum ſit expellendus? Quid, ſi reſponderit dæmon, non poſſe expelli niſi per talem mulierem, quam vulgus vocat Sagam; ſed ipſe bonam, & ſanctam prædicaverit? An erit adimplendum hujuſmodi conſilium, & monimentum diabolicum? Quid ergo ſtultius, quàm Exorciſtam velle edoceri ab inimico, quibus armis ipſe uti debeat ad illum confodiendum? quærere à vulpe, quibus laqueis capi valeat? Quid gratius dæmoni, quàm Exorciſtam ejus diſcretioni, ac magiſterio ſe totum committere, ſeque coram eo imperitum fateri, ac præcipuè ſuæ poteſtatis exorciſticæ ignarum, apertè demonſtrare? quia ſic facillimè in naſſam ab illo trahi poteſt.

Illicitum eſt, interrogare dæmonem de perſona, vel Sancto, à quo eſt expellendus.

Ratio dictat.

§. I.

JUxta hujuſmodi indubitatam veritatem inter alia, unicum exemplum animi gratia referam eorum, qui hoc noſtro ævo his interrogationibus à dæmone decepti ſunt.

Quidam Prælatus ſpectatæ fidei mihi enarravit, quòd in adoleſcentia ſua in qua- 272
dam Lombardiæ Civitate (utriuſque nomina reticeo, quia ſic expedit) pluries adfuit, dum quidam Exorciſta quandam adoleſcentulam à dæmone obſeſſam exorcizabat: ubi cùm pluries dæmonem interrogaſſet: *per quam perſonam, & per quem Sanctum eſſet expellendus, & à quo magis cruciaretur;* poſt repetitas conjurationes, poſt peremptoria facta, & multa addita tormenta (ut ipſe putabat Exorciſta) tandem obſtinatus dæmon, licèt coactè (ut fingebat) faſſus eſt veritatem more ſuo; dixitque magno cum ejulatu: Neminem magis, ac magis ſibi adverſari, quàm quendam Clericum adoleſcentem, qui ut plurimùm comitabatur Exorciſtam; nec per aliam perſonam, aut Sanctum eſſe expellendum, quàm per illum ob ejus puritatem, ac ſimplicitatem. Qua de re admonitus Exorciſta, impoſterùm quoties obſeſſam exorci-

Comprobatur veritas. Exemplo relato ab Auctore.

Digitized by Google

exorcizabat, toties ſecum Clericum ducebat, cui præcipiebat, ut & ipſe dæmoni præcepta faceret: Vel (ſi quandoque non aderat) dæmoni minabatur, ſe Clericum illum advocaturum, niſi à vexatione ceſſaret; ex qua comminatione dæmon magnos emittebat clamores, oſtendens ſe ab illo Clerico nimis affligi; cui illicò exactiſſimam præſtabat obedientiam. Quare Energumenæ parentes Clerum rogarunt, & obſecrarunt ut quotidie adoleſcentulam inviſeret: cùm dæmon alteri, quàm illi obtemperare nollet; Qui ſatis diligentem, & aſſiduum in tali charitatis officio adimplendo ſeſe exhibens, quotidie obſeſſam viſitabat, ſoluſque cum ſola in cubiculo morabatur. (Quis umquam aliquid mali ſuſpicatus eſſet?) Nihilominùs quotidie poſtquàm per præcepta dæmonem ſibi obedientiſſimum compreſſerat, & in digito pedis relegaverat, ab eodem ſpiritu tàm Clerici, quàm puellæ venereis partibus ad luxuriam excitatis, modeſtiæ, ac continentiæ laxatis habenis, corpus etiam Obſeſſæ comprimebat, & cum ea carnaliter commiſcebatur. Quod peccatum per menſes aliquot quotidiè perpetravit, quamvis publicè coram Exorciſta, & Energumenæ parentibus, & conſanguineis, aliiſque circumſtantibus dæmon clamaret, ſe nimis ab illo Clerico cruciari, atque torqueri; illumque ut purum, ut caſtum, ut ſimplicem, & ſanctum proclamaret. Qui Clericus quibuſdam ſuis condiſcipulis ſecretò prædicta enarrans, eos invitavit, & obſecravit, ut & ipſi carnaliter Energumenam cognoſcerent, nec timerent; quia ipſe dæmonem in parvulo digito pedis relegaſſet; ita ut ab eo in carnali concubitu impediti non fuiſſent, nec ullum ab illo damnum, ac nocumentum recepiſſent. Qui recuſantes tale perpetrare facinus, rem Energumenæ parentibus patefecerunt. Clericuſque ille pœnas ſuos ſceleri debitas perſolvere fuit coactus.

Quæras modò, ò bone Exorciſta, à dæmone: *per quam perſonam, & per quem Sanctum ſit expellendus, & à quo magis crucietur*, quòd benè modum; & viam te edocebit, quibus faciliùs, ac citiùs in naſſam cadas, & ad interitum traharis.

QUÆSTIO VI.

An licitum ſit, quærere à dæmone, ut dicat: quinam ſint ſui inimici in Cœlo, & qui in Inferno?

273 *Interrogatio da Sanctis, qui ſunt inimici dæmonis, Sanctis ipſis eſt injurioſa.*

HÆc quæſtio duas partes continet: Prima eſt, an licitum ſit, interrogare dæmonem, *quinam ſint ſui inimici in Cœlo*; Altera; *quinam in Inferno*.

Si primam interrogationem apertis intellectus oculis conſiderate volumus, ſtatim agnoſcemus, per hanc interrogationem maximam Sanctis ipſis inferri injuriam. Si enim quæras à dæmone, *quem Sanctum inimicum habeat in Cœlo*: ſi dæmon reſponderit: *S. Petrum*: quid de cæteris Sanctis erit judicandum? an fortaſſe, quòd ipſi ſint dæmonis amici? nam lex docet, quod: *Incluſio unius eſt excluſio alterius. L. cum prætor. ff. de judic. L. Cùm maritus. ff. de procuratoribus L. quamvis. ff. de pignoribus. L. ait prætor. §. Sed quod Papinian. ff. de minorib. cap. nonne. de præſumpt.* Si ergo dæmon nominat tantùm, ut inimicum ſuum talem Sanctum, videtur à ſua inimicitia excludere alios Sanctos?

Verùm quia aliquis poſſet obiicere, quòd illa interrogatio intelligitur comparativè, id eſt *quinam Sanctus ſit magis ſuus inimicus*, ſeu, *quem Sanctum majori odio proſequatur*, ut videtur illam regulam juris interpretari Auguſtinus Barboſa *de Axiomatis Juris uſu frequent. Axiom.* 120. *n.* 13. & 14. aliam adducam rationem.

274 *Ratio dictat.* Supponamus, maximum omnium diaboli inimicum eſſe Sanctum Ubaldum Epiſcopum Eugubinum: vel Sanctum Antonium Abbatem, qui de tot dæmonibus trimpharunt. Quid, ſi dæmon poſt longas, ac repetitas conjurationes, in quibus oportet, miſer, & infelix Energumenus multas ſuſtineat torſiones, dixerit eſſe Sanctum Joannem Baptiſtam, vel S. Paulum Apoſtolum, vel S. Dominicum, aut

S.Fran-

Digitized by Google

S. Franciſcum, vel alium ex primoribus Paradiſi Anteſignanis? Si credis, quod ait dæmon, credis falſum: quia (ex ſuppoſitione) inimicus ejus eſt S. Ubaldus; vel S. Antonius Abbas. Si non credis, quòd ſit aliquis illorum dæmonis inimicus, injuria afficis dictos Sanctos, quaſi ipſi non ſint diaboli inimici, ſed amici: vel quaſi ipſi non ſint ſufficientes ſuis meritis à Deo impetrare Obſeſſo à dæmoniaca vexatione liberari. Ceſſet igitur Exorciſta ab hujuſmodi interrogatione: Non ceſſet tamen ſeipſum, & obſeſſos commendare Sanctorum interceſſioni, & maximè Beatiſſimæ Deiparæ, Angelorum, & aliorum Sanctorum; non quos nominaverit diabolus ut inimicos; ſed ad quos propria magis inclinaverit devotio; & qui ſua humilitate, ac fiducia in Deum dęmonibus terribiliores extiterunt, nullum umquam excludendo; ſed omnes ſaltem implicitè, ac generaliter in cunctis ſuis neceſſitatibus implorando.

Secunda interrogatio refellitur infra *quæſt.* 13.

QUÆSTIO VII.

An ſit licitum quærere à dæmone: quibus verbis magis crucietur?

RESpondeo breviter, hoc eſſe illicitum: Primò, quia Exorciſta ſeipſum prodit 275
ignorantem. Si enim Chriſtus tradidit verba in Evangelio, quibus dæmones ſunt expellendi, nempè præcipere dæmoni in nomine Jeſu. (ut ſæpius diximus, & ſuo loco docetur infra *par.* 3.) cur quærit à dæmone, ut de hoc certior fiat? Nonne hac interrogatione ſe diſcipulum conſtituit diaboli? Secundò, cùm dæmon plenus ſit omni dolo, & aſtutia: oſtendet ſe graviſſimè torqueri, dum Exorciſta aliqua ſacra proferet verba, quæ directè non ſunt ordinata ad dæmones fugandos: cùm verò proferet verba ordinata à Chriſto ad dæmones pellendos, nulla oſtendet affici vexatione, ut ſic relictis ab Exorciſta verbis à Chriſto inſtitutis, præceptis nempè in nomine ipſius formatis, ipſe diù tale poſſideat corpus. Sic quidam Exorciſta anno Domini 1648. Venetiis mihi enarravit, ſe, dum exorcizaret quandam mulierem, quadraginta annis, & ampliùs à dæmone obſeſſam pluries obſervaſſe, quòd dęmon magis cruciabatur, dum ipſe recitabat illam antiphonam: *O Clavis David &c.* quæ legitur ad Veſperas una ex feriis ante Nativitatem Domini. Ita ut relictis pręceptis factis in nomine Jeſu, legebat illam; non tamen dæmonem expellebat. Nimis eſſet longum, tædioſum, ac ridiculum, recenſere varias orationum lectiones, ac repetitiones, in quibus plures boni, ac ſimplices Exorciſtæ à dæmone admoniti inſudarunt, ut illum ab obſeſſis corporibus expellerent: ſed in caſſum, ſurdo verba facientes, ac dæmone illos irridente, & ſubſannante.

Interrogatio de verbis, quibus dæmon magis crucietur, Exorciſtam ignarum manifeſtat. Ratio dictat.

Probatur exemplo relato ab Auctore.

QUÆSTIO VIII.

An licitum ſit quærere à dæmone: Qua die, & hora ſit egreſſurus?

LIcèt communiter hæc interrogatio facienda inſinuetur ab Auctoribus, qui de 276
arte exorcizandi pertractant: verumtamen mihi videtur Divinæ Majeſtati, & eccleſiaſticæ poteſtati injurioſa. Optarem, non mediocriter ſapientes, ac prudentes profundiùs oculis intellectualibus attenderent, ac conſiderarent errores, qui ex tali interrogatione oriuntur. Dic mihi, quæſo, ò bone Exorciſta, Poteſtas, quam ab Eccleſia accepiſti in ordine Exorciſtatus ad dæmones adjurandos, & è corporibus obſeſſis expellendos, à quo dependet? A voluntate divina, vel à voluntate dæmoniaca? Si dicas: à voluntate dæmoniaca: te hęreticum manifeſtas: quia, cùm Eccleſia ſit ſponſa Dei, & Chriſtus ſit caput ejus, omnem poteſtatem habet ab ipſo Chriſto. Si ergo dependet à voluntate divina: nonne ipſius Dei eſt, dæmonem expellere, prout lubet! quem certè ex promiſſione facta Marci c. 16. *Signa autem eos, qui cre-*

Interrogatio de die, vel hora exitus dæmonis injurioſa eſt Divinæ Majeſtati, Ratio dictat.

qui crediderint, hæc ſequentur, In nomine meo dæmonia eiicient, etiam primo præcepto facto ab Exorciſta in nomine Jeſu, ipſe expellet, ſi tam Exorciſta, quàm obſeſſus conditiones habuerint requiſitas, de quibus infra *part.3. & ſupra cap.1.* & liberatio ſit ſalutaris. Quod egomet pluries experientia comprobavi in variis energumenis, qui eo ipſo, quo perfectam habuerunt fiduciam in Deum pro ſua liberatione, illicò dęmon exiit ab eis, & perfectam conſecuti ſunt ſanitatem. Immò ipſemet dęmon per vim pręcepti ſibi à me facti coactus eſt fateri hanc veritatem, nempe immediatè quòd perſona obſeſſa habet perfectam fidem, & credit ſine ulla hęſitatione, etiam ad primum pręceptum dęmoni faciendum ab Exorciſta, ſe à dęmone eſſe liberandam, indeſinenter Deum compellere dęmonem exire, ac talem derelinquere perſonam; & ſi in fide perſeverat, dęmonem nullo modo ei nocere poſſe. Quam veritatem etiam aliàs nonnulli dęmones faſſi ſunt Sancto Cypriano priùs mago, poſteà Sancto, cùm illos interrogaſſet, cur non potuiſſent maleficio afficere Sanctam Juſtinam: reſponderunt: *Propter ejus fidem inhæſitantem: his enim, qui firmiter credunt, ac confidunt, ſe à Deo protegendos fore, nullo modo nocere poſſumus*: ut benè tradit Delrius *lib.6. Diſq. Magic. c.2. q.3. ſect.2.*

§. I.

277 *Error plurium Exorciſtarum oſtenditur.*

SEd vis ſcire, unde proveniat, quòd ferè omnes antiqui Auctores petunt à dęmone, quando velit exire? Hoc eſt in cauſa: quia putant, quòd pręcepta contra dæmonem formata ab Exorciſta ſint ſicut præcepta Decalogi, quorum obſervatio pendet à libero hominis arbitrio divina gratia adjuto; ideò ſicut eſt in poteſtate hominis illa obſervare, & non obſervare; ita eſt in poteſtate dæmonis (ajunt iſti Auctores) præceptis Exorciſtæ vel obedire, vel obſiſtere. Attamen addunt *ſicut Deus hominibus adhibet ſtimulos, ut velint obedire, per Prædicatores, adverſitates, & hujuſmodi; ita etiam malignis ſpiritibus adhibet ſtimulos urgentes ad ſuam obedientiam, qui ſunt exorciſmi, quibus dæmones ita ſpiritualiter cruciantur, ſicut homines verberibus corporalibus*: Ita docet Hieronymus Menghus à Viadana in Flagello Dæmonum.

Prædictus error refellitur.

Sed graviter hallucinantur prædicti Auctores. Nam in exorciſmis, & conjurationibus duo continentur, ut dicitur infra *n.355.* ſcilicet objurgatio, & præceptum. Quoad objurgationem, verum eſt, eam eſſe veluti ſtimulum, quo dęmonis audacia confringitur, (ſi recto modo fiat, ut habetur *n.659.*) ſed falſum eſt, quòd præceptum maximè expulſivum (ſi fiat juxta regulas infra traditas *p.3.*) ſit tantum ſicut ſtimulus, ac veluti præcepta Decalogi: Nam contra ſtimulum poteſt dæmon calcitrare, & contra objurgationes obſtinatus perſiſtere; ſed non contra pręceptum, (ſi Energumenus perfectam habeat fidem, ut ſupra dixi.) Similiter falſum eſt, quod præceptum expulſivum dæmonis ab Exorciſta formatum ſit ſicut præcepta Decalogi homini impoſita, quæ poſſunt ab eo obſervari, & non obſervari; ſed eſt ſicuti forma Sacramentorum, vel ſacramentalium, qua (ſi ſuper debitam materiam proferatur,) fit Sacramentum, vel ſacramentale, quod ſuum producit effectum. Quando enim Exorciſta cum debita intentione format præceptum expulſivum contra dæmonem, ſi ipſe habeat omnia requiſita, & Energumenus per fidem, & confidentiam in Deum perfectè ſit diſpoſitus, ac liberatio ei ſit ſalutaris, Deus concurrit, ac virtute ſua dęmonem invitum expellit; & contra hunc ſtimulum dæmon calcitrare non poteſt, ut latè ſupra explicatum eſt *n.13. & ſequent.*

Dæmon poteſt calcitrare circa obiurgationes; ſed non contra præceptum.

Quomodo.

Quando:

278 Advertat hic benevolus Lector, quicquid aſtrui *qu.2. de nomine dæmonum quærendo: q.3. de numero: qu.4. de cauſa ingreſſus: & q.8. de die, & hora agreſſus*; licèt videatur refragari his, quæ in Rituali Romano præſcribuntur; nihilominus ſi attentius conſideretur, ac maturiùs juxta ſequentem diſtinctionem diſcutiatur, nulla contrarietas adinvenietur.

Dicen-

Dicendum ergo, de egreſſu dæmonis ex corpore obſeſſi poſſe loqui dupliciter. Uno modo de eo, qui provenit ex induſtria humana, quatenus homo deſtruit ſigna maleficii, quibus deſtructis dæmon quandoque voluntariè egreditur, ut oſtendat Sagæ, aut Malefico, qui ſigna illa poſuit, ſe nulla moleſtia afficere obſeſſum, aut maleficatum, niſi quandiù ſigna maleficii permanent; ut ſic credant, ſigna illa aliquam vim habere homines divexandi. Alio modo eſt loqui de egreſſu dæmonis, qui fit per poteſtatem eccleſiaſticam divina virtute illum ad egrediēdum compellente.

Primo modo non videtur illicitum, interogare dæmonem de nomine, ut homo ſciat, ad quem dirigat ſermonem: de numero, ut cognoſcat, an etiam plura ſigna repoſuerint: de cauſa ingreſſus, ut intelligat, cujus generis ſit illud maleficium, an ſit perpetuum, vel temporale: ac de die, & hora, qua ſit egreſſurus; quia talis egreſſus dependet à voluntate dæmonis ex pacto inito cum Malefico; Et hoc modo (ut puto) loquitur Rituale Rom. Nam Sancta Romana Eccleſia, quæ infirmantium mater eſt pia, ac clemens, ſæpiùs connivere videtur ſuorum filiorum neceſſitatibus, eos hortando non tantùm ad divina confugere ſubſidia; ſed etiam humana adhibere remedia: ſicut etiam jubet perquirere maleficii ſigna, eaque comburere; quod remedium utique humanum eſt cenſendum. At loquendo de dæmonis egreſſu, qui fit per poteſtatem eccleſiaſticam, dico, hujuſmodi interrogationes eſſe relinquendas iis de cauſis, de quibus ſuprà.

Verumtamen ſi prædicta mea doctrina aliquo modo his, quæ in Rituali Romano continentur, adverſetur, ea, ſicut & omnia, quę in hoc opere traduntur, judicio, & correctioni Sanctę Romanæ Eccleſię Catholicę ſubjecta ſunto.

QUÆSTIO IX.

An licitum ſit quærere à dæmone, in quo loco ſit egreſſurus?

HÆC quęſtio breviter reſolvitur, ſicut antecedens, dicendo, illicitum eſſe, 279

Illicitum eſt, quærere à dæmone, in quo loco ſit egreſſurus.

quęrere à dęmone de loco, in quo ſit egreſſurus. Ratio eſt; quia in hoc oſtendit Exorciſta, ſe credere, quòd ptoeſtas dęmones expellendi dependeat à loco: quod impium eſt aſſerere; non enim à loco, ſed à Deo dependet. Sed ſupponamus, quòd licèt talis poteſtas non dependeat à loco; attamen unus locus magis quam alius poſſit Exorciſtam, vel obſeſſum ad majorem excitare devotionem, ac confidentiam in Deum eliciendam, quòd per merita, puta, vel Beatiſſimę Virginis, vel Sancti alicujus, quem populi venerantur, ac colunt in tali loco, obſeſſus ſanitatem optatam ſit conſecuturus; Verumtamen ſi quandoque talis locus ſit eligendus, non inquirendum eſt à dęmone, ut ipſe eligat; ſed ab ipſomet Exorciſta eſt deputandus: nam hoc inquirere à dęmone, nil aliud eſt, quàm ejus laqueis capiendum ſe exponere.

Comprobatur exemplo relato ab auctore.

Vis inter multas deceptiones adversùs Exorciſtas inſtructas unicam tibi referam? Quidam Exorciſta vir utique bonitate pręditus hoc noſtro ęvo aliquandiu quandam exorcizavit mulierculam obſeſſam: cùm autem dęmoni pluries pręcepiſſet, ut horam, diem, & locum ſui exitus patefaceret, dęmon (acſi coactus eſſet) dixit: *poſt menſem, tali die, hora meridiana, in tali Eccleſia*. Qua die, cum multitudo populi conveniſſet, dęmon poſt multos rumores, ſtrepitus, & ululatus tandem cachinnans Exorciſtam irridebat, & ſubſannabat, omneſque ejus defectus naturales, ac morales publicè ei obiiciebat, qui omnia patienter ſuſtinebat. Iterùm Exorciſta ei præcipiebat, & peremptoria faciebat, ut de die, hora, & loco ſui exitus veritatem fateretur, qui dæmon iterùm tempus prorogabat, jurando, quòd poſt tot dies, & in tali loco eſſet egreſſurus. Quod pluries promiſit, & ad varia loca duxit Exorciſtam; ſed ſemper more ſuo promiſſis ſtabat, Exorciſtam irridendo, & ſubſannando. Tandem magno ejulatu dixit, ſe amplius non poſſe ſuum exitum prorogare; non tamen poſſe exire, niſi Exorciſta unà cum Energumena, & Virginum comitatu Brixiam peteret, quæ à Vico, ubi morabatur Exorciſta, viginti circiter milliaria diſtat; & per viam Litanias Beatiſſimæ Virginis decantarent. Quòd ſi hæc obſervaſſent, ſe

tandem

Digitized by Google

tandem egreſſurum (licèt invitum) ante imaginem Sanctæ Mariæ Gratiarum, cujus ſacellum pluribus donariis ditatum, ac ferè innumeris tabellis ſuſpenſis coopertum in ea urbe exiſtit. Bonus Exorciſta (his auditis) ſic optimè à dæmone inſtructus (jam omnibus neceſſariis paratis) aggreſſus eſt iter unà cum muliere illa obſeſſa, ac nonnullis adoleſcentulis ex vili plebecula (omnibus ſe virgines prædicantibus;) quas, (ne tædio afficerentur in via) comitabantur earum amatores, qui omnes cantabant, & in itinere collaudabant B. Virginem juxta diaboli mandata. Cùm autem ſtatuta die, & hora ante imaginem B. Virginis aſtitiſſent, dæmon poſt multos clamores, & ejulatus per os Obſeſſæ emiſſos, quibus aſſerebat, ſe valde cruciari, ac torqueri, tandem multis cachinnis irridere, ac ſubſannare cæpit Exorciſtam, eò quòd tàm facilè crediciſſet, multiſque, ac variis eum laſceſſivit injuriis, ac contumeliis. Quare bonus ille Exorciſta confuſione, & ignominia plenus domum regreſſus impoſterum munus exorciſticum exercere recuſavit. Crede modo diabolo, & te ignominia afficiet, ac confuſum relinquet.

QUÆSTIO X.

An licitum ſit, quærere à dæmone, ſi aliquo pacto, vel maleficio ſit alligatus. Et quomodo hujuſmodi maleficium poſſit deſtrui?

280 *Dæmon non poteſt ab homine alligari ſignis. Ratio dubitat.*

Signa maleficii quærere, & inventa deſtruere, licitum eſſe ſupra diximus *nu.* 125. Attamen dæmonem interrogare, ut ipſe annuat locum, ubi ſunt talia ſigna; ac modum, quo hujuſmodi maleficium ſit deſtruendum, ut illicitum reprobamus.

Prima pars probatur. Dæmon non poteſt naturaliter, aut violenter ab homine rebus, ſeu ſignis naturalibus, vel artificialibus alligari: quia omnes res corporeæ ſublunares naturaliter angelicis ſpiritibus ſubiiciuntur, ut docet Auguſtinus *libr. 3. de Trinit. c.* 4. in hæc verba: *Mali Angeli præponuntur poteſtate rebus viſibilibus, & illis utuntur privato jure aliquando.* Quod privatum jus non eſt aliud, quàm poteſtas naturæ ſecundùm Alexandrum Alenſem *par.* 2. *q.* 112. *mem.* 2. *art.* 2. Si ergo dæmon alligari non poteſt ſignis, vel maleficiis, ad quid quærere, ut dicat, an ſit alligatus? nonne hæc eſt mera fatuitas? Sed fortaſſe quis dicet; ſicut in maleficiis ſigna ponuntur, quibus poſitis dæmon malum, ac maleficium operatur; ita maleficium deſtrui nequit, niſi deſtruatur ſignum, quod ſæpiùs inveniri non poteſt, niſi dæmon illud indicet. Reſpondemus, quòd credant hoc, (ut lubet) Sagæ, ac Malefici, qui jam ſuum corpus, & animam dæmoni crediderunt; quia nos, qui catholicè ſentimus, hanc fatuitatem toto cœlo deteſtamur; & indubitanter aſſerimus, ſine ſignorum maleficorum inquiſitione, inventione, ac deſtructione dæmones poſse expelli, ac maleficia deſtrui per remedia ſpiritualia, ut practicè tota tertia parte demonſtratur. Illa enim alligatio dæmonis illis ſignis non eſt naturalis, nec coacta, ſeu violenta, ſed libera, & voluntaria. Cogatur igitur dæmon ab Exorciſta per præcepta illi facta in nomine Jeſu, ut ceſset homini nocere, & nihil nocumenti poterunt afferre illa ſigna.

281 *Cautè legendi ſunt Auctores antiqui, ac moderni talia aſſerentes. Et quare.*

Hinc cautè ſunt legendi illi Auctores tam priſci, quàm neoterici, qui ajunt, non poſse maleficium deſtrui ſine deſtructione ſigni; ſed ſtante maleficio materiali in loco, ubi poſitum fuerat, durare maleficium formale: & addit quidam Neotericus: *hac de cauſa Saulis divexatio iterabatur, & perſeverabat.* At horum Auctorum poſitio ita falſa eſt, ſicut falſum eſt, dæmonem ſubiici naturaliter, aut coactè illis ſignis materialibus. Non enim ſubiicitur naturaliter; quia cunctæ res ſenſibiles ſublunares ſubjectæ ſunt dæmonibus, ut dictum eſt *numero præcedenti*; non ergo poſsunt detinere dæmones. Neque coactè ſubiicitur: quia dæmon ipſe eſt, qui præcipit Sagæ, aut Malefico, ac docet, talia ſigna ponere; ergo doceret ponere contra ſeipſum, quod aſſerere, eſt ridiculum.

Vexatio Saulis unde.

Quòd autem Saulis vexatio iteraretur, non proveniebat ex eo, quòd ſignum, ſeu ma-

Digitized by Google

ſeu maleficium materiale non eſſet deſtructum: quia dæmon non poſſidebat Saulem per maleficium; ſed ex Dei permiſſione, vel juſſione propter ipſius peccata, ob quæ receſſerat ab eo Spiritus Domini; & ideò exagitare eum cæpit ſpiritus nequam à Domino, ut habetur 1. Regum.c.16. Id teſtatur Abulenſis q.33. in dictum caput, *Spiritus iſte Domini*, inquit, *erat Dæmon, & datus eſt in pœnam Sauli, ut vexaret eum, ſicut faciunt dæmones in arreptitiis*. Iterabatur autem vexatio; quia iterabatur cauſa primaria vexationis, nempè peccata, maximè malitia, & invidia, ob quam conabatur Davidem è medio tollere; ideoque merebatur iterum magis, ac magis à dæmone torqueri.

§. I.

ALtera pars probatur: Nam præcipere dæmoni, ut dicat, quomodo malefi- 282
cium poſſit deſtrui, eſt beneficium à dæmone requirere; Hoc autem eſt illicitum: ut docent D. Thom. 2.2.*q.90.art.2.* & ibi Cajetan. *ar.1.* D. Anton. 2.*par.tit.*10.*c.*8. Sylveſt. *verb.adjuratio.q.*7. & ibi Angelus *n.*2. & 4. Tabiena *n.*6. Sotus *libr.*8. *de Juſt.q.*3.*ar.*2 Suarez *to.*2.*de Relig.lib.*4.*de Adjuratione.c.*2.*num.*8. & 9. Leonard. Leſſ. *lib.*2.*de Juſt.c.*42.*dub.*13.*n.*70. & 71. & latiſſimè probans ex multis ſcripturis, Sanctorum teſtimoniis, & rationibus, ſolvenſque contrarias, & dicens, eſſe de fide. Valentia 2. 2. *diſput.*6. *q.*8. *punct.*2. *q.*2.

Illicitum eſt petere à dæmone modum, quo maleficium deſtruatur.

Ratio verò, cur non imperativè liceat, eſt: quia Chriſtus non reliquit poteſtatem Eccleſiæ adverſus dæmones, niſi ad eos arcendos, vel repellendos tanquam hoſtes, ne nobis noceant. Quod eſt ab eorum ſocietate recedere: ut docent Sanchez *tom.*1.*in præcepta Decalogi lib.*2.*cap.*42. *num.*19. Et Ferdinandus de Caſtro Palao *de Adjuratione Diſp.*4.*punct.*4.*num.*8. At velle petere à dæmone, ut dicat, quomodo maleficium poſſit deſtrui, idem eſt, quòd ei præcipere, ut nos doceat modum, quo deſtrui poſſit maleficium: ſic eſt uti ejus miniſterio, & obſequio, quod pertinet ad quoddam pactum, & ſocietatem cum ipſo, ſaltem implicitam.

QUÆSTIO XI.

An licitum ſit, quærere à dæmone, ut dicat: quis ſit eorum princeps in illo corpore?

HÆC quæſtio remanet ſoluta ex dictis ſupra *quæſt.*3. *bujus articuli.* & infra 283
*quæſt.*13. ad quæ remitto Lectorem.

QUÆSTIO XII.

An licitum ſit, quærere à dæmone, ut dicat, an talis perſona, quam poſſidet, ſit verè vexata?

QUàm ſit ridiculum hoc quæſitum, & totaliter ſibi contrarium, audias. Volunt 284
iſti Auctores, quòd Exorciſta interroget dæmonem exiſtentem in corpore Energumeni; & illum cogat ad veritatem fatendam per os Obſeſſi, dicendo: *Si talis perſona ſit verè obſeſſa, necne?* Quis non irrideat hujuſmodi nugas indignas prorſus, quæ ab ore Miniſtri Eccleſiaſtici enuncientur! Si tu vis, ut dæmon per os Obſeſſi loquatur, nonne ſupponis, jam dæmonem verè, ac realiter talem perſonam poſſidere? Cur igitur vis quærere, ut ipſe dicat, an ſit verè vexata? Quid, ſi dæmon reſponderit, quòd non; ſed humore melancholico eſſe affectam: quia (cùm ſit adoleſcentula) maritum habet ſenem: vel dixerit, humoribus matricalibus eſſe perturbatam. An fortaſſe his verbis erit credendum? Facilè hoc crederent, qui negant

Ridiculum eſt quærere à dæmone, ut dicat, an perſona obſeſſa ſit verè obſeſſa, necne.

Digitized by Google

gant maleficia, obſeſſiones, ac poſſeſſiones dæmonum reales; quia hi, ut plurimùm, negant etiam eſſe dæmones, & Infernum, & Paradiſum. At cùm ſupponamus, dæmonem loqui per os Obſeſſæ, conſequenter ſupponimus, dæmonem eſſe in tali corpore ex dictis, & probatis ſupra *n.99*. Qui ergo audiret dæmonem loquentem per os Obſeſſæ, & crederet ei dicenti, Obſeſſam non eſſe Obſeſſam; ſed humore melancholico, aut matricali affectam; potiùs ſcutica dignus eſſet, quàm munus exorciſticum exercere. Quis non apertè agnoſcat, hujuſmodi interrogationes ad aliud non proficere, quàm ad ignarum Exorciſtam confundendum, & confuſione refertum ad ultimum exitium perducendum?

QUÆSTIO XIII.

An licitum ſit Exorciſtæ, præcipere Dæmoni ſuperioris ordinis, ver. gr. Lucifero, ut dæmones ſibi inobedientes excruciet in Inferno. Item ſpiritui principali in corpore obſeſſo, & quòd ſecum educat totam ſocietatem ſuam?

285 *Plures Auctores docent, licitè poſſe dæmoni ſuperiori imperari, ut inferiores expellat. Refellitur ab Auctore.*

HOC licitum eſſe, ſuſtinent Sylveſter Prieras *tract. pro Exorciſtarum inſtructione*, Zacharias Vicecomes *in Comp. artis Exorciſt. doctr.2.* Hieronymus Menghus *in Compend. artis Exorciſt. lib.1. cap.4. & Fuſte dæmonum cap.6.* & alii.

At quia horum opinio nulla probabili ratione fulcitur, dico, illicitum eſſe, ac ſuperſtitioſum, præcipere dæmoni ſuperiori, ſive exiſtenti extra corpus, ſive exiſtenti intra corpus, ut cæteros inferiores ſpiritus expellat. Hoc apertè conſtat, ſive conſideremus hujuſmodi præcepta reſpectu dæmonum, ad quos diriguntur: ſive reſpectu poteſtatis, quam accepit Exorciſta ab Eccleſia dæmones expellendi.

Ratione ſumpta à parte dæmonum;

Si conſiderentur reſpectu dæmonum, quis non videat illa prorſus à dæmonibus parvipendi? Nam etſi in dæmonibus ſit aliqua prælatio, & ſuperbiæ inſtinctu unus alteri aveat dominari; (ut dicunt dicti Auctores, & concedunt omnes Theologi.) Hæc tamen prælatio, & aviditas dominandi non eſt in ordine ad bonum, & utilitatem hominis, qualis eſſet, ſi ſuperiores expellerent inferiores; ſed in ordine tantùm ad hominis perditionem. Immò licèt dæmones non ſe diligant mutuò, ſed potiùs oderint; magis tamen odit quilibet dæmon homines, quàm alios dæmones: ut eruditè probat Abulenſis *q.61. in cap.12. Matthæi. verſ. Dicendum igitur*.

Quomodo ergo poterit Exorciſta expellere dæmones inferiores mediante miniſterio ſuperiorum? An fortaſſe Exorciſta majorem poteſtatem habet præcipiendi dæmonibus ſuperioribus, quàm inferioribus? Quis hoc aſſeret? Si non poteſt compellere dæmones inferiores, ut ſibi obediant, & exeant è corpore obſeſſi, quomodo poterit Luciferum evocare ex orco, ut veniat, & expellat illos dæmones, & eos excruciet in inferno? Vel compellere dæmonem ſuperiorem in illo corpore, ut inferiores ſpiritus inobedientes expellat? An fortaſſe dæmones ſuperiores ſunt melioris conditionis, & inferiores ſunt pejores, perverſiores, & in malo obſtinatiores? Sed hoc eſt falſiſſimum: quia dæmones ſuperiores, cùm ſint natura perfectiores, ſunt etiam ſapientia excellentiores, potentia ſtrenuiores, & malitia iniquiores; ideòque cæteris inferioribus perverſiores, ac in malo obſtinatiores; ſapientia enim, ac potentia utuntur, non ab bonum, ſed duntaxat ad malum operandum. Quomodo ergo ſuperiores obedient Exorciſtæ, dum illos præſumit vel ex inferno evocare; vel (ſi ſunt in corpore) eos compellere, ut ſecum trahant ſuam ſocietatem, ſi in iſtis major inobedientiæ adeſt ratio? Nonne hoc apertè rationi rectæ repugnat?

§. I.

286 *Non efficit, dæmones hoc præſtare juſſos à Magis.*

ESTò, quòd quandoque dæmones ſuperiores ad præcepta Magorum, ac Maleficorum è corporibus obſeſſis expellant dæmones inferiores: ſi faciunt hoc, non

alio

Digitized by Google

alio fine faciunt, quàm ut maleficium minus majori ſolvant maleficio, maleficium transferendo ab una in aliam perſonam (ut faciunt Magi, & Malefici) & ab homine malefico transferente adorationes, oblationes, proſtrationes, cæteraque obſequia ſibi exhibita recipiant. Nullo tamen pacto unus dæmon alteri præeſſe cupit, nec unus ſuper alterum principatum affectat, ut homini prodeſſe queat; ſed duntaxat ut malefaciat, ei damnum inferat in anima, vel in corpore, & tandem ad exitium perducat; ut docet Toſtatus loco citato.

Conſtituat ergo Exorciſta juxta monita dictorum Auctorum, dæmonem principem ſuper alios, ac præcipiat dæmoni principi conſtituto; ut ſuo utatur jure, cæteros inferiores è corpore obſeſſo expellendo, magna promittet; ſed nulla ſervabit; nondum tempus adeſſe talis ejectionis, ſed opportuno tempore omnia executurum, aſſeverabit: priùs oportere, talem herbam quærere, ut ejus ſuffitu rebelles torqueantur ſpiritus: talem lapidem inveſtigare, ut ad collum appenſum deferat, qui non poterit inveniri niſi cum maxima difficultate: Maleficum compellere, ut ſigna maleficii deſtruat: tot Eccleſias viſitare: tot candelas offerre: adverſus orientem brachiis extenſis tot vicibus orare: tot nomina incognita Angelorum proferre: cacumina montium ſcandere, ubi ſit ædicula Deiparæ Mariæ dicata: aliaque id generis, quæ aliquam admixtam habent ſuperſtitionem, adimplere jubebit. Quinimmò quandoque unus, & idem ſpiritus ſe plures eſſe, finget: ac modò Luciferi, modò alterius principis, nunc officiarii ſubalterni, nunc ſubditi vices geret, hiſque aliiſque hujuſmodi technis incautum, decipiet Exorciſtam; ipſumque nonniſi irriſionibus, contumeliis, conviciis, & ignominia affectum relinquet; ut experientia ſæpiùs comprobarunt nimio ſuo malo, & dedecore plures Exorciſtæ hujuſmodi Auctorum quaſdam ſuperfluas, & illicitas ſequentes traditiones: cùm genium diaboli non ſit cæteris dæmonibus præeſſe, eoſque coercere in hominis utilitatem, & ſolatium; ſed tantùm in ejus ruinam, perniciem, ac damnationem. 287 *Praxis deſcribitur.* *In qua ſæpiùs concurrunt multa ſuperſtitiones.*

§. II.

SI verò conſiderentur præcepta in ordine ad poteſtatem, quam Exorciſta à Deo, & ab Eccleſia accepit in Ordine Exorciſtatus ad dæmones expellendos, illicitum eſt præcipere dæmoni exiſtenti ſive in inferno, ſive alibi extra corpus obſeſſi, ut inferiores dæmones expellat. Ratio eſt: quia hoc eſt petere beneficium à dæmone, ad quod præſtandum cogi non poteſt præceptis: Non enim Exorciſtæ data eſt poteſtas à Chriſto, cogendi dæmonem ſuperiorem, ut inferiorem expellat; ſed ſolùm data eſt poteſtas expellendi dæmones, qui in corporibus extiterint. Ergo petere illam expulſionem à dæmone ſuperiori (etiamſi fiat præcipiendo) eſt velle ab eo beneficium habere: ac proinde eſt illicitum: Ita etiam tenet Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adjuratione diſp. 4. punct. 4. num. 9.* 288 *Ratione ſumpta à poteſtate Exorciſtæ.*

Si autem dæmon ſuperior, cui præcipis alios expellere, ſit in corpore obſeſſi unà cum aliis dæmonibus inferioribus, quæro à te, ò bone Exorciſta: qua virtute, putas, quòd ille dæmon ſuperior ſit inferiores expulſurus? an divina, vel dæmoniaca? Non divina: quia Deus non promiſit Eccleſiæ, nec docuit, ſe velle virtutem ſuam dæmonibus communicare ad dæmones expellendos, cùm potiùs convenientius fuiſſet, hoc per Angelos Beatos adimplere; quod tamen non fecit; ſed quando Eccleſiæ communicavit poteſtatem dæmones expellendi; id ſe facturum promiſit, non per dæmonum miniſterium; ſed per Eccleſiæ idoneos miniſtros; vel quoſcumque fideles perfectè credentes in nomine ſuo; à quo ſtatu, ac conditione dæmones penitùs ſunt extorres. 289 *Sive divina virtute ſit expulſurus.* *Quod non conceditur.*

Si tandem dæmon ſuperior eos ſua virtute naturali expellat: vel hoc facit invitus, & coactus à Deo: vel voluntarius. Non invitus: quia etſi Deus quandoq; utatur miniſterio dæmonum ad aliquod opus peragendum; in miniſteriis tamen eccleſiaſticis non utitur miniſterio dæmoniaco; nec convenit illos cogere ad aliquid operan- 290 *Sive naturali ſua virtute.* *Quod eſt illicitum.*

operandum in hominis obſequium, & utilitatem, cùm hoc poſſit vel per ſeipſum, vel per Angelos bonos: (niſi aliquando ob aliquam ſpecialem ſanctitatem alicujus hominis, vel ſingularem rationem, quæ in continuis miniſteriis eccleſiaſticis non præſumitur.) Ergo ſi ſuperiores dæmones aliquando obediunt Exorciſtæ, inferiores expellendo, hoc faciunt voluntariè, ut Exorciſtas incautos decipiant; cùm præceptis divinis, ac Sanctiſſimo Dei nomine abutuntur, virtutem divinam ſuopte Marte ad diabolicam applicantes, & ſeipſos ſaltem implicitè dæmoni quodammodo mancipantes, dum à dæmone beneficium poſtulant. Conſequenter arguunt; adjurationes Eccleſiæ inſufficientes eſſe ad dæmones inferiores expellendos, dum pro eorum expulſione confugiunt ad dæmones ſuperiores; Ergo nulla ratione hoc licere poteſt.

Licita tantùm ſunt Exorciſtæ, quæ ex poteſtate à Chriſto accepta expulſioni dæmonum conducunt.

Neque obſtat, hanc petitionem, ſeu præceptum conducere expulſioni, ut inde inferas tibi licere: quia ſolùm ea, quæ expulſioni conducunt ex poteſtate à Chriſto accepta, licita tibi ſunt; non ea, quæ ex voluntate dæmonis conducunt, qualis eſt hæc petitio, vel præceptum: quia (ut ſuprà dixi) Chriſtus non dedit poteſtatem dæmones expellendi per alios dæmones, ergo nec Exorciſta poteſtatem habet præcipiendi: Et ita tenet Sotus *lib.8.de Juſtitia, quæſt.3.ar.2.* Suarez *tom.1. de Religione. lib.2.de Superſt.cap.*18.*n.*8. Leſſius *lib.2.cap.44.dub.6.n.46.* Sanchez *lib.2. ſum. c.42 num.*21.& Ferdinan. à Caſtro Palao *loco cit.*

291 Potes tamen, ò bone Exorciſta, præcipere dæmoni ſuperiori, ut perfectè exeat cum omnibus ſatellitibus ſuis: quia tunc non ſolùm ipſi, ſed omnibus ejus ſatellitibus expulſionem præcipis. At ſi ſuperiori dæmoni præcipias, ut exeat è corpore, & exeundo pellat ſecum quemcumque dæmonem inferiorem ibidem exiſtentem, videtur non licere: quia illo modo petendi convinceris, te non expellere dæmones inferiores; ſed dæmonem ſuperiorem illos ad tui petitionem expellere; teque indigere auxilio dæmonis ad illos expellendos. Eaque de cauſa Sotus, Suarez, Leſſius, Sanchez, ac reliqui Doctores abſolutè affirmant, non licere præcipere dæmoni ſuperiori, ut inferiorem pellat. Præterquam quòd tale præceptum ſuperfluum eſt. Nam ſi virtus adjurationis efficax fuit ad pellendum ſuperiorem dæmonem, à fortiori inferiorem pellere poterit. Nulla ergo neceſſitas eſt, petendi à ſuperiori, ut inferiorem pellat.

QUÆSTIO XIV.

An ſit licitum Exorciſtæ, dæmonem in locis deſertis alligare?

Illicitum eſt, velle dæmonem in deſertis alligare.

Conſtat ex verbis Evangelii.

292 DIco abſolutè, hoc eſſe illicitum. Ratio eſt: quia poteſtas Exorciſtæ ſive ratione Ordinis Exorciſtatus, ſive per fidem in Nomine Jeſu, eſt tantùm ad dæmones eiiciendos, & non ad terminum, ſeu locum ejectionis aſſignandum; ut conſtat ex verbis Evangelii Marci 16. *In nomine meo dæmonia eiicient*; Ita tenet etiam Caſtro Palao *loco cit. n.* 12. Nec Deus promiſit concurrere, niſi ad ejectionem, non ad alligationem in deſertis locis, aut alibi. Conſtat etiam ex poteſtate, quam Chriſtus tradidit ſuis Diſcipulis dæmones eiiciendi Matthæi 10. Marci 3. & Lucæ 9. ubi ſic habetur; *Convocatis duodecim Diſcipulis ſuis, dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, ut eiicerent eos.* ubi Toſtatus *qu.* 16. *ſuper cap.*10. *Matthæi*, ait, *Poteſtas eorum ſe extendebat ſolùm ad eiiciendos eos è corporibus*, ideſt ab hominibus, & rebus ad homines ſpectantibus. Nihil enim aliud facere poterant. Idem dicendum de iis, qui dæmones alligant in parvo digito pedis.

Nihil obſtat obiectio de Aſmodæo alligato ab Angelo Raphaele in deſerto.

293 At dicent aliqui, Aſmodæum, à quo Sara filia Raguelis, & uxor Tobiæ junioris obſeſſa erat, fuiſſe alligatum in deſerto ſuperioris Ægypti per aliquod temporis ſpatium. Sed de hoc ſanè non eſt mirandum, cùm unus Angelus ſive bonus, ſive malus (ſi alio ſuperior ſit virtute) illum alligare, ideſt detinere poſſit in aliquo loco ſua virtute naturali; ut docet Delr. *Diſq.Magic.lib.2.q.30.ſect.2.* Sive-

rò ſit

Digitized by Google

rò ſit Angelus ſanctus, etiamſi ſit inferior dæmone virtute naturali, nihilominus per gratiam à Deo acceptam (quamvis ſit minimus Angelus Paradiſi) ſuperior eſt omnibus dęmonibus: ideò virtute divina, ac ſupernaturali poteſt alligare quemcunque dęmonem cujuſcumque ordinis ſit, ac conditionis. Exorciſta autem nullam habet facultatem; non naturalem, cùm longè ſit inferior quocumque dęmone, cui nulla poteſtas ſuper terram comparari valet. Non ſupernaturalem, ac divinam; quia non conſtat per Scripturam ſacram, Deum promiſiſſe, ſe ad hujuſmodi pręcepta facta ab Exorciſta virtute ſua divina præſtò adfuturum ad dæmones alligandos, ubicumque placuerit Exorciſtę.

Quòd verò à Sanctis Viris aliquando dęmones fuerint alligati: ut docet Toſtatus *q.132.in c.8.Matth.* & ex eo Sanchez, Thyreus, & alii recentiores, quando hoc factum ſit, & quomodo, hoc non dicunt, niſi de Raphaele (de quo ſuprà) qui non erat Exorciſta, nec homo, ſed Angelus.

Sed eſtò quòd ab aliquibus aliquando factum fuerit, hoc ex Dei ſpeciali inſpiratione, & ſingulari ipſius auxilio ob eorum maximam ſanctitatem, & ſub conditione divini beneplaciti factum eſſe, credendum eſt.

QUÆSTIO XV.

An Exorciſta poteſtatem habeat dæmones mittendi in Infernum?

294 *Antiqui Exorciſtæ putant, ſe poſſe mittere dæmones in infernum.*

SI antiquorum Exorciſtarum mentem ſequi vellemus, dubio procul quęſtionem ſolveremus affirmativè. Nam paſſim in exorciſmis ab ipſis collectis, quos quotidie prę manibus habent Exorciſtę, legunt ſequentia verba; *Præcipio vobis dæmones, &c. ut ſtatim recedatis ab hac creatura Dei, numquam ad eam redeuntes; ad locum, ubi deinceps nullam creaturam Dei lædere poſſitis, protinus ire feſtinetis, &c. alioquin in virtute D.N. Jeſu Chriſti in ſtagnum ignis, & ſulphuris vos præcipito, & æternaliter condemno.* Et ſępiùs repetunt hujuſmodi verba in ſuis conjurationibus, quibus mittunt dęmones in profundum abyſſi: dicentes: *Conjuro te, &c. ut dicas mihi: quis eſt ille, qui debet te hinc expellere, & eiicere: Alioquin mittam te in profundum inferni, & abyſſi cum ſequentibus tuis, &c.* Paſſimque repetunt ſequentia verba: *Cedite hinc maledicti dæmones, alioquin mittam vos in profundum inferni in loca pęnarum magnarum, de quibus non exibitis.* Et addunt aliqui: *Et in caſu inobedientię, niſi vis incurrere illicò pænam annorum centum mille; & alias maledictiones arbitrio meo, &c.*

295 *Opinio eorum eſt temeraria, & vana.*

At dicant mihi iſti Exorciſtę, qui hujuſmodi ediderunt exorciſmos: in qua parte Evangelii, vel in quo divinę Scripturę loco invenerunt, ſibi hanc à Deo communicatam eſſe facultatem, ut ad gehennam infernalem dęmones mittere, ac detrudere, eiſque pęnas ad arbitrium ſuum imponere, & augere valeant? Qua virtute, qua ratione, quo jure, & qua potentia illùc eos mittere, ac deportare prętendunt? Eſtò ex Evangelii Marci ultimo verbis illis: *In nomine meo dęmonia eiicient:* & ex Ordine Exorciſtatus poteſtatem habeat Exorciſta dęmones eiiciendi ex corporibus obſeſſis, & è rebus ad uſum hominis ſpectantibus: non tamen facultatem accepit eos mittendi in infernum, & pęnas illis ibi augendi: Hoc enim eſt ſolius Judicis ſupremi, qui Joanni apparens in Apocalypſi c.1. ait: *Fui mortuus, & ecce ſum vivens, & habeo claves mortis, & inferni:* quę verba explicans Primaſius apud Cornelium à lapide ait: *Habeo poteſtatem, diabolum, qui eſt auctor, & preſes mortis, & inferni, judicandi, & condemnandi.*

Sacra Scriptura teſtatur.

Quibus verbis, Pannonius, Alcazar, & alii dicunt, Chriſtum ſeipſum & mortis, & inferni herum, & dominum manifeſtaſſe; ac ſe liberum, ac plenum habere dominium, & imperium in mortem, & infernum; illaque Chriſto quaſi Domino ſuo per omnia obſequi; nec quemquam invadere, niſi ex Chriſti nutu, ac imperio. Ideò temeritate non vacat, Exorciſtam hanc ſibi velle uſurpare poteſta-

tem. Nec mirum, ſi à dæmonibus maxima præditis ſapientia ſæpiùs ſubſannetur, & irrideatur, omneſque ejus conatus fiant irriti. Quod benè probat Toſtatus *quæſt. 60. in cap. 10. Matthæi*. dicens: *Poteſtas data Apoſtolis ſuper dæmones non fuit abſoluta, ita ut poſſent quicquid vellent ſuper dæmones; ſed ſolùm ut poſſent eos eiicere*: ut colligitur ex littera Evangelii eodem capite, ubi habetur: Chriſtum dediſſe illis poteſtatem ſpirituum immundorum, ut eiicerent eos. Nec major poteſtas datur Exorciſtis ab Eccleſia, quàm à Chriſto ſuis Diſcipulis communicata fuerit.

§. I.

296 SED quæſo, ſapiens lector, videas, & attentè prædictorum præceptorum conſideres confuſionem, ac contradictionem. Dicunt, ac minantur dæmoni iſti Exorciſtæ his verbis: *Cedite hinc, & exite ex corpore iſtius Creaturæ Dei, alioquin mittam vos in profundum abyſſi, &c.* & alibi: *Conjuro te, &c. ut dicas, quis eſt ille, qui debet te hinc expellere: Alioquin mittam te in profundum inferni, & abyſſi, &c.* Dic mihi, bone Exorciſta: ſi dæmon noluerit obedire exeundo ex corpore obſeſſi, vel tibi reſpondendo, ac dicendo: quis ſit ille, qui debeat eum expellere? quid facies, ut valeas illicò eum mittere in infernum? forſan eum ligabis fune, vel catena ferrea? Si non vult tibi obedire in his, quæ videtur eſſe tui juris, quomodo obediet in his, quæ tuam excedunt facultatem? An aliquo adunco ſereo illum extrahes ex corpore obſeſſi, & ligatum per tuos ſatellites mittes in infernum? Nonne hæ ſunt minæ puerorum? Tu non vales auctoritate tibi tradita ab Eccleſia dæmonem expellere ab obſeſſo, & putas illum detrudere in infernum, quod munus eſt ſolius Judicis ſupremi! Si dæmon non exibit ex illo corpore, permanebit utique in illo, niſi à virtute ſuperiori expellatur. Ubi inveniſti, quòd Deus umquam promiſerit, ad præcepta Exorciſtæ divina ſua virtute dæmonem detrudere in infernum? Quare ſcias, mi Exorciſta, quòd licèt Deus concurrat virtute ſua ad dæmones expellendos, quando debito modo Exorciſta præcipit, & omnia adſunt requiſita, nedum ex parte Exorciſtę; ſed etiam ex parte obſeſſi, & expulſio eſt ſalutaris: Non tamen Deus concurrit ad omnia quæcumque voluerit Exorciſta dæmonibus præcipere; Idcircò antequam præcepta formes, ſis valde cautus, & priùs conſideres omnia, quæ ad dæmonis conducunt expulſionem, ne pro expulſione irriſionem, ignominiam, ac confuſionem conſequaris.

In præceptis præmiſſis ſibi contradicunt dicti Auctores.

Ratio dictat.

QUÆSTIO XVI.

An peccatum ſit grave, de vanis, & inutilibus, & fortè nocivis, & iis, quæ ad expulſionem non conducunt, dæmonem interrogare?

RESpondetur, dubio procul peccatum eſſe: Quia ad ea interroganda non eſt data poteſtas Exorciſtis. An verò hoc ſemper ſit grave peccatum, non ita certum eſt. Et quidem in aliquibus caſibus indubitatum eſt, grave eſſe peccatum.

Peccatum eſt, de vanis, & inutilibus dæmonem interrogare.

Quibus caſibus ſit grave peccatum.

Primò: Si ex interrogatione aliquod occultum peccatum proximi timetur manifeſtandum: quia dare occaſionem abſque neceſſitate, ut proximus infametur, injuſtum eſt.

Secundò: Si interrogatione longos etiam vanarum rerum, & inutilium ſermones multiplices: quia adeſt periculum, quòd dæmon iis interrogationibus aliquos errores miſceat; & præcipuè, quia ſignum eſt amicitiæ, abſque neceſſitate cum dæmone longos miſcere ſermones.

Tertiò: ſi adſit finis addiſcendi, quia eſt dæmonis honoratio, eum velle habere in magiſtrum. Quod à fortiori procedit, ſi certam fidem ejus reſponſis concedas.

Nam

Nam licèt dæmoni fides dari poſſit in iis, quæ exorciſmis Eccleſiæ coactus manifeſtat, dummodo non contrarientur veritati Sancti Evangelii, auctoritati Sanctorum Patrum, rectæ philoſophiæ, ac bonis moribus; In aliis tamen, quę ipſe ſponte dicit, ei fides non eſt præſtanda: Dixi, dummodo non adverſentur veritati Sancti Evangelii, &c. quia multoties dæmon fingit, ſe dicere aliqua coactum, quę adverſantur veritati evangelicæ, &c. Dum enim Exorciſtæ dæmones interrogant, *per quem Sanctum, per quam perſonam, per quæ verba ſit expellendus: qua die, hora, & loco ſit egreſſurus: quomodo maleficium ſit deſtruendum, & alia, de quibus ſupra*, licèt Exorciſta hoc faciat per præcepta nomine Jeſu interpoſito; nihilominùs dęmon multa reſpondet à veritate aliena: quia hujuſmodi interrogationes ſunt illicitæ: in eo ſenſu, quem poſuimus ſupra *n.* 278. idcircò illi fides non eſt pręſtanda.

Quartò: Si deprecativè, & non imperativè interroges: quia interrogatio deprecativa eſt ſignum amicitiæ, & nota ſubjectionis. Subiicit enim ſe dæmonibus, qui dæmones precatur: ut quoſdam feciſſe Exorciſtas in Civitate Penarum, narrat Zacharias Vicecomes *par. 1. Complem. art. Exorciſt. doct.* 8. Quo ſcelere quid gravius? Eſt enim velut quoddam transfugium ad Dei, & hominum hoſtes, cum quibus per conſequens nullum fœdus, neque implicitum eſt ineundum; ſed perpetuę gerendæ inimicitiæ; ut numquam fas ſit, aut deprecando, obſequium: aut rogando, receſſum ab eis quoquomodo poſtulare. Ita tenent D. Thom. 2. 2 *q. 9. ar.* 2. D. Antonin. 2. *par. tit.* 12. *c.* 1. §. 5. Sotus *lib. 8. de Juſt. c. 3. ar.* 2. Navarrus *c.* 11. *num.* 28. Suarez *tom. 2. de Religione tract. 4. de Superſt. lib 4. de Adjurat. c.* 2. Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42 n. 19. &* 25. Layman. *tom. 2. lib. 5. tract. 9. c. 14. nu.* 7. Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adjuratione diſp. 4. punct. 4. n.* 6. & Bonacina *tom. 2. diſp. 4. quæſt. 1. punct. ult. num.* 9. 298

§. I.

VErùm ex levitate, & curioſitate in materia levi unam, vel alteram rem vanam interrogare non deprecando, ſed imperando, neque fidem certam adhibendo: ver. gr. quòd Exorciſta imperet dæmoni, ut moveat lapidem, vel aliud ſimile, plures, graviſſimique Doctores cenſent, non excedere culpam venialem. Sic Sylveſt. *verbo Adjuratio quæſt. 5. in fine, & q.* 7. Cajetanus 2. 2. *q. 90. ar. 1. ad finem.* Sotus *lib. 8. de Juſtitia q. 3. ar. 2. circa ſolutionem ad* 2. Navarrus *ſum. c. 12. num.* 28. Valent. 2. 2. *diſp. 6. qu. 8. punct. 2. circa finem, verſ. ad tertium.* Suarez *loco citato cap. 2. nu.* 9. Leſſius *lib. 2. cap. 42. dub. 13. n.* 71. Sanchez aliis relatis *lib. 2. ſum. cap. 42. n.* 25. Bonacina *loco citato n.* 25. Ratio eſt: quia hæc interrogatio non videtur notabile ſignum benevolentiæ, & amicitiæ cum dæmone. 299 *In materia levi tantùm eſſe veniale, cenſent plures Auctores.*

Cęterùm verius exiſtimat Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adjuratione diſ. 4. pun.* 4. *n.* 8. (per ſe loquendo) quamlibet interrogationem, quę ad expulſionem non conducit, quamlibetq; petitionem vani operis præſtandi, mortale peccatum eſſe: Quia hoc petere non potes imperio, ſed deprecatione. Non enim habes poteſtatem compellendi dæmonem ad hoc pręſtandum: Quia non habes poteſtatem naturalem, ut de ſe conſtat. Nulla enim humana poteſtas ei comparari poteſt. Neque etiam habes poteſtatem à Chriſto acceptam: qui ſolùm ad expulſionem, & conculcationem dęmonis eam conceſſit. Ergo non imperio, ſed deprecatione petis; tametſi verbis imperativis utaris. Petere autem deprecando, ipſemet Sanchez docet, ſemper eſſe mortale. Ergo ſemper eſt mortale illa interrogatio, & petitio: Et confirmo: Dæmon nec cogitur interrogationi reſpondere, neque opus illud poſtulatum præſtare; ſed ſpontè reſpondet, & poſtulatum præſtat. At cùm nihil dæmon ſpontè faciat, quod ob ejus obſtinationem non ſit ex odio Dei, & ad obſcurandam ejus gloriam, & noſtram perd[illegible]tionem procurandam, grave peccatum eſſe videtur, abſque neceſſitate occaſionem dare, hæc peccata tam gravia committendi, quibus dehoneſtatur Deus, & nos offendi poſſumus. Hæc Caſtr. Pal. 300 *Mortale eſſe peccatum, docet Caſtro Palao.*

QUÆSTIO XVII.

An licitum ſit Exorciſtæ, præcipere dæmoni ſub pœna excommunicationis, ut Energumenum ampliùs non divexet?

301 *Illicitum eſt, præcipere dæmoni ſub pœna excommunicationis.* NON deſunt Exorciſtæ, qui in ſuis exorciſmariis talia præcepta formant, paſſimque veluti prælati formidabilem totius auctoritatis machæram deprimentes, excommunicationis majoris, & minoris latæ ſententiæ mucrone dæmonem compellere tentant, ut è corpore Obſeſſi exeat aut nubes, animalia, bruchos, & id generis irrationalia inſectantur, quaſi dæmones, ac illa irrationalia ſint excommunicationis capacia.

Ratio eſt manifeſta. Illicitum ergo eſt dæmoni præcipere ſub tali forma: cùm dæmon, & irrationalia ſint extra Eccleſiam militantem: *De his, quæ foris ſunt, nihil ad nos. c. Gaudemus. de Divort. ſeu Conſort.* Blaſphemum inſuper eſt, hanc ſacram Eccleſiæ cenſuram ſic deriſui, & ludibrio habere: non ſecus ac ſi quis ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ juberet canibus, ne latrarent, & lupis, ne ulularent; aut vulpem abſolveret à rapinis gallinarum, &c. Ita docent Suarez *tom. 5. par. 3 diſp. 5. ſect. 1.* Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi c. 42. num. 32.* Baucius *in Miſcellaneis pract. tract. 1. ibi Quartò petes*, & Lupus *Comment. Edicti S. Inquiſ. par. 3. lib. 22. diſt. 4. art. 1. diffic. 3.*

QUÆSTIO XVIII.

An ſit licitum Exorciſtæ, dæmoni præcipere, vel irrationabilibus per terminos judiciarios?

302 *Superſtitioſum eſt inſtituere litem cum dæmonibus.* SOlent nonnulli, ut dæmonem expellant ab aliquo loco: vel ab ejus juriſdictione aliquem Magum, vel Maleficum volentem ſe ad Deum convertere, eripiant, ac in libertatem aſſerant, litem inſtituere, conſtituere Judicem, & duos Advocatos, qui litem conteſtentur, in qua ſervantur proceſſus ordinarii, & cætera acta judiciaria perficiuntur. Sic hoc noſtro ævo in variis Italiæ Civitatibus actum fuiſſe, à teſtibus fide dignis audivi. At hoc illicitum eſſe, ac ſuperſtitioſum, ratio ipſa dictat. Nam quo jure, aut qua ratione autumant dæmonem compellere, à tali loco

Sive ratione humana fiat. exire, ac Magum pænitentem derelinquere? An humana, vel divina? Si humana; hallucinantur utique; quia dæmon, cùm ſit ſapientiſſimus, & doctrina ſuper omnes homines maximè polleat, Advocatum, qui partem ſuam gerit, ſubtilibus inſtruet rationibus, & in ſomnis phantaſiæ, imaginativæ, ac memoriæ ſenſitivæ ſubtiliſſima, ac validiſſima ſuppeditabit argumenta; immò ipſemet ſcripturis hoc præſtabit, (ſicut alicubi præſtaſſe quidam referunt) quibus alter domini loci, vel Magi pœnitentis Advocatus obrui, neceſſe ſit; Sicque uterque manifeſto ſe periculo exponunt, iſte, ut diaboli technis, ac fallaciis confundatur, & confuſus neſciat, quid loqui: ille verò auxilium à dæmone, favorem, & obſequium expectandi, ac recipiendi: quod graviſſimum ſuperſtitionis eſt peccatum: ut docent D. Thom. 2. 2. *q. 90. art. 9.* & ibi Cajetanus *art. 1.* D. Anton. *2. par. tit. 10. c. 5.* Sylveſt. *verb. Adjuratio q. 7.* Tabiena *nu. 6.* Sotus *lib. 8. de Juſt. quæſt. 3. ar. 2.* Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 4. de Adjurat. c. 2. num. 8. & 9.* Leſſius *lib. 9. de Juſt. c. 42. dub. 13. num. 70. & 71.* Armilla *verb. Adjuratio in fine*, & Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. num. 19.*

303 *Sive auctoritate divina.* Si verò putant ratione, & auctoritate divina dæmonem compellere è tali loco diſcedere, Magum pœnitentem in libertatem aſſerere: tunc, cùm hæc poteſtas competat Exorciſtæ à jure divino, & ipſi communicata ſit ab Eccleſia independenter à voluntate dæmoniaca, cur ponere ſub lite, quod certum eſt? Nonne

Digitized by Google

Eccleſiam maxima afficiunt injuria? Nam ſi loquamur de loco à dæmone poſſeſſo: cùm poſſeſſio hujuſmodi ſæpè fiat, divina permittente voluntate, ob aliquod dominorum, vel incolarum ibi patratum crimen: hortetur Exorciſta loci dominos, vel habitatores, ut per pęnitentiam, orationem, & eleemoſynam divinę juſtitiæ vindicanti ſatisfaciant, ex præcordiis ad Deum confugiant, & totam ſuam in Deum collocent fiduciam; & confidant, quòd Deus, mediante poteſtate Eccleſię ſuis miniſtris communicata, Dæmones vertet in fugam; ideòque talem locum deſerent. Nec ſub lite ponat Dei, & Eccleſiæ poteſtatem: quia ſic & Deo, & Eccleſiæ maximam infert contumeliam. Si verò loquamur de Mago, aut Malefico ad Eccleſiam confugiente: tunc ſi credas, hominem viatorem, (etſi diabolo per pacta, ac publicas conventiones ſe devoverit, eique & corpus, & animam tradiderit, promiſeritque nunquam ad Deum ſe converſurum, ac peccatorum ſuorum acturum pænitentiam,) adhuc per liberum arbitrium poſſe dæmoni abrenunciare, ad cor redire, pacta ſcindere, ſyngrapham deſtruere, peccata deflere, ac deteſtari, à dæmoniaca ſe eripere poteſtate, & à Deo peccatorum ſuorum veniam obtinere, (ſicut verè, & infallibiliter Deus veris promittit pænitentibus, Ezech. c. 18. dicens: *Si impius egerit pænitentiam ab omnibus peccatis ſuis, quæ operatus eſt, & cuſtodierit omnia præcepta mea, & fecerit judicium, & juſtitiam: vita vivet, & non morietur: omnium iniquitatum ejus, quas operatus eſt, non recordabor.*) Si credis, inquam, quòd Magus, & Maleficus per actus liberi arbitrii divina adjutus gratia verè poſſit pænitere, & à diaboli tyrannide ſe ſubducere, cur vis ponere ſub lite, ac dubio, quod certum eſt, ac de fide tenendum? Dum ergo vis litigare de hoc, quod Catholica docet fides, oſtendis te nutare in fide.

Tunc ſit præjudicium poteſtati Eccleſiæ.

Ac libertati arbitrii.

§. I.

IDipſum prorſus fatendum de iis Adjuratoribus, qui vindicant ſibi artem quandam, aut poteſtatem peculiarem, ut à Deo conceſſam, expellendi, necandique campi bruchos, locuſtas, cantaros, & alia inſecta, atque vermina, quæ fructus, radices, & ſemina depaſcuntur, & ſpem agricolarum deludunt: & tales multis in locis, ut refert Delrius *Diſquiſ. Magic. lib. 3. par. 2. q. 4. ſect. 8.* ſolent à ruſticis quotannis magno pretio acceſſiri. 304

Superſtitioſum eſt, litem inſtituere contra irrationalia.

Praxis eſſe ſolet hujuſmodi: Impoſtor iſte ſe judicem conſtituit: comparent coram eo duo procuratores: Unus cauſam populi agens fungitur vice accuſatoris, Alius à Vicario Epiſcopi, vel Regio officiato loci conſtitutus vicem ſubit Rei pro locuſtis, vel aliis inſectis: Litem conteſtantur, & ſervantur proceſſus ordinarii, omnes tricæ, ac moræ, ac dilatorii termini.] Tandem in cauſa concluditur, & bellus Judex fert ſententiam, qua inſecta illa, jubet, intra certum dierum ſpatium terminis illis territorii excedere, ſub pæna excommunicationis latæ ſententiæ, &c.

Praxis quorundam oſtenditur.

Quis autem eſt tam ignarus, qui dictam artem non judicet prorſus illicitam, & ſuperſtitioſam? Apertior enim eſt hic ſuperſtitio, quàm ut queat tegi. Quare jure meritò ab omnibus Doctoribus Sanctis condemnatur: eò quòd lis inſtituatur contra creaturam irrationalem, quæ quid agatur, nec ſcit, nec ſentit, nec poteſt intelligere; propterea quis non agnoſcat, injuſtam eſſe excommunicationem latam in eas creaturas, quæ nec mortaliter, nec venialiter peccare poſſunt? Et ſi lis intentetur adverſus dæmones, à quibus fortaſſe moventur, adhuc illicitum eſt, illos accuſare: aut defendere: ut ſupra latè probavimus *nu. 302. & 303.* Et ita docent Sotus *lib. 5. de Juſtit. quæſt. 12. art. 2. in fi. & lib. 8. quæſt. 3. art. 3. in fi.* Navar. *lib. 5. Conſil. tit. de ſent. excommu. in 1. edit. toto conſil. 5. in 2. toto conſil. 2.* Cirvelus *de Superſt. 3. par. c. 10.* Valentia *2. 2. diſq. 6. q. 8. punct. 2.* Delrius *Diſquiſit. Magic. lib. 3. par. 2. quæſt. 4. ſect. 8. & in Anacephaleoſi monit. 11.* Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. num. 39.* & Henriquez *lib. 13. de excomm. cap. 25. num. 1.* 305

Improbatur Ratione.

Auctoritate.

QUÆSTIO XIX.

An licitum ſit Exorciſtæ medicinas corporales obſeſſis, ac maleficiatis applicare?

306 *Scientia requiſita in perfecto Medico.*

AD quæſtionem dico, neminem licitè poſſe, ac ſine peccato artem medicam exercere, niſi in ea ſit peritus, ac communiter à peritis illius facultatis reputetur idoneus. Qui ſic reputari dicitur, ſi non ſecundùm propriam voluntatem; ſed juxta artis medicæ ſcientiam regulatur, attentè, & diligenter conſiderando, & obſervando.

Reſpectu perſonarum.

Raynerius de Piſis in Pantheologia de pœnitentia à cap. 29. uſque ad 33.

Primò in perſonis complexiones corporum, diſpoſitiones humorum, varietates temporum, diſcretiones ſexuum, ac diverſitatem ætatum: Quia alia medicina danda eſt debili, alia forti propter conſtitutionem corporum. Alia cholerico; alia phlegmatico; alia ſanguineo; alia melancholico propter diverſas diſpoſitiones humorum. Alia in hyeme; alia in æſtate; alia in vere; alia in autumno propter varietatem temporum. Alia viro; alia mulieri propter diverſitatem ſexuum. Alia tandem juveni; alia ſeni propter varietates ætatum.

307 *Reſpectu infirmitatum.*

Secundò in infirmitatibus conſiderando Diuturnitates; quia quantò morbus eſt diuturnior, ac prolixior, eo fortiori, ac validiori indiget medicina. Diverſitates: nam ſimplex morbus medicina ſimplici, & per contraria eſt curandus. Contrarietates: contra enim cauſam infirmitatum calidam, frigida debet eſſe medicina; & è converſo; ita quòd ſemper contraria contrariis curentur. Quantitates: quia ſecundùm quantitatem morbi debet eſſe quantitas medicinæ. Qualitates denique: nam quando morbus cauſatur ex repletione, cura debet eſſe per evacuationem; & è contrà quando infirmitas cauſatur ex inanitione, tunc cura debet eſſe per reſtaurationem.

308 *Reſpectu medicinarum.*

Tertiò in medicinis attendendo varietatem, nempè quæ medicina ſit morbi corporalis ad extra attractiva: quæ immutativa: quæ digeſtiva; quæ laxativa: quæ conſtrictiva; quæ curativa: quæ aperitiva: & quæ ſanitatis conſervativa.

309 *Reſpectu herbarum medicinalium.*

Quartò conſiderando in herbis medicinalibus vires: eorum qualitatem, ac graduum diverſitatem, videlicet quæ medicinalis ſit calida; quæ frigida; quæ humida; quæ ſicca: & in quo gradu habeat iſta: an in primo: vel in ſecundo; vel in tertio: aut in quarto.

310 *Reſpectu curarum.*

Quintò denique conſiderando in curis qualitates, & varietates, ac cætera, de quibus latiſſimè Medici tractant in ſuis pharmacopæis, ac medicis inſtitutionibus.

Quorum omnium ſufficientem debet habere notitiam, qui prætendit licitè, ac tuta conſcientia ægrotis medicinas exhibere corporales; ut docet Sylveſt.

§. I.

311 *Exorciſta ignarus traditorum illicitè ægrotis corporales medicinas exhibet. Error graviſſimus Exorciſtarum oſtenditur.*

EN modò, mi curioſe Exorciſta, qui in alienam meſſem falcem mittere præſumis: tu te ipſum judica, an licitè, ac tuta conſcientia valeas obſeſſis, ac maleficiatis medicinas exhibere corporales. Ediſſere, quis te edocuit, agnoſcere corporum conſtitutiones, diſpoſitiones humorum, & id generis in perſonis alia neceſſariò attendenda? Cujus Doctoris præceptis fuiſti imbutus ad cognoſcendas infirmitatum diverſitates, contrarietates, quantitates, & qualitates? In qua palæſtra medica ſecernere didiciſti medicinas attractivas ab immutativis: digeſtivas à curativis: laxativas à conſtrictivis; aperitivas à conſervativis? Quas pharmaceuticas inſtitutiones, pharmacopæas, ſive antidotaria pervolviſti, ut herbarum medicinaliū vires, qualitatem, ac graduum diverſitatem probaveris? Quanto tempore ægrotorum curis operam navaſti, ut de eorum qualitatibus, ac varietatibus periculum feceris; ægrotiſque neceſſaria ad ſanitatem conſequendam, ac conſervandam præcepta tradideris? A quo Collegio, vel Univerſitate conceſſa eſt tibi medendi facultas?

Digitized by Google

tas? Quid reſpondes ad hæc? Neſcis quid loqui! Nonne vides, dum ſecundum tuam voluntatem; non ſequendo artis medicinæ regulas, ægrotis medicamina præſumis exhibere corporalia, cæcus es, & dux cæcorum? Cæcus inquam: quia operaris ſine lumine rationis; nec artis medicæ ſcientiam, ac præcepta calles. Et licèt videaris in cęlum lęvam porrigere, aſtraque indice notare, dum cæleſtium influxum, ac rerum medicinalium exploratorem, expertumque te jactitas; te tamen prodis caput aſini habentem; quia non capit mens tua res humanas, nec ſenſus res divinas; abuteriſque ratione ad intelligendum, atque ipſo corpore ad operandum. Fis dux cęcorum; nam ægroti, dum ad te confugiunt exiſtimantes, propriis conſulere morbis, cæci ſunt, & palpitant in tenebris, fiuntque Corebo ſtultiores. Nullum enim diſcrimen ponunt inter album, & nigrum, inter lyncem, & talpam, inter luſciniam, & upupam, inter ſapientem, & ignorantem. Hinc ſequitur, *Dum cæcus cæco ducatum præſtat, ambo in foveam cadunt:* (ut Jeſus Servator noſter admonet Matthæi 15.) Exorciſta in foveam lethalis culpæ: Ægroti necis corporeæ.

§. II.

Exorciſta in foveam tunc cadit lethalis culpæ: cùm ex notabili ignorantia, vel imperitia in ſua cura nocet infirmo. Facit enim contra illud: *Non occides: de pænit.d.1.cap.homicidium*. Ubi teſte Auguſtino lib.19.contra Fauſtum cap.23. *Aperuit Dominus omnem iniquum motum ad nocendum fratri in homicidii genere deputari*. Et ſecundùm Ricardum tenetur infirmo ad ęquivalens, ex quo non poteſt reſarcire principales; immò etiamſi ſanitas ſequatur, peccat mortaliter: quia expoſuit ſe periculo peccati mortalis, ideſt operi, unde ſequi poteſt notabile damnum proximo: Ita docet Sylveſter *ver.Medicus q.1.* & Jacobus de Graffiis *l.2. Deciſ. aurear. cap.61. num.* 57. Nec eum excuſat ignorantia juxta illud Ovidii *Epid.* 19. 312 *Exorciſta quando peccet mortaliter ægrotis medicinas tradendo corporales.*

Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ.

Neque involuntarium detrimentum: quia licèt hoc non intendat, nec velit directè; Voluntariè tamen exponit ſe ad illud, unde hoc natum eſt ſequi, ut habetur 15. *q.1.c.meritò*, & §. *obiicitur de Lamech*: quia non ſequitur traditiones artis: ut notat Petrus *in auth. Sed hodie, C.de judiciis*. Ideò ejus imperitia, & ignorantia culpæ annumerantur. *L.ſi quis fundum*, §.*Celſus*, *ff. loc.* & *l.imperitia*, *ff. de reg.jur.* Hoc tamen Panormit. *in c.ad aures, de ætat.* & *qualit.* limitat, quando aſſumit officium voluntariè. Secus ſi ex neceſſitate bona fide fecerit, quod potuit deficientibus Medicis: Ita Sylveſt.& Jacobus de Graffiis *loco citato*.

Nec ipſum juvat alia excuſatio; niſi quòd medicinæ in libris ſic ordinatæ inveniuntur. Sed & in hoc ſuam ipſemet Exorciſta prodit ignorantiam, dum medicinas in libris ordinatas legens, documenta præpoſita pro talium medicamentorum uſu neceſſaria omittit; legitque antecedens ſine conſequente: vel conſequens ſine antecedente: Vel neſcit connectere antecedens cum conſequente. Vel non novit diſtinguere inter propoſitiones de poſſibili, & de facto: inter univerſales, ac particulares: inter indefinitas, & ſingulares; ideò in penè innumeros incidit errores; ac tam imprudenter circa hoc ſe gerit, quòd ſine aliqua cognitione; an talis perſona ſit maleficiata, vel aliqua naturali laboret ægritudine, prędictas medicinas, quas deſcriptas in libris reperit, illis præbet; & quot videt infirmos, tot maleficiatos eſſe judicat. Hoc teſtantur Valerius Polidorus *par.2. Diſperſ.dæmonum, cap.9.* Maximilianus ab Eynaten *in Manuale Exorciſmorum par.1. inſtruct.* 3. Hoc illicitum eſſe, ait Sanchez *lib.2. in præcepta Decalogi, c.42.num.*31. Guilielmus Philiarcus *de off. Sacerdotis tom.1.par.2.lib.3.cap.11.* & Hieronymus Menghus de *Fuga dæmonum cap.* 10. 313 *Ignorantem ſe prodit.*

Digitized by Google

§. III.

314 *Avarum ſe oſtendit.*

NEc tantùm ignorantes; ſed pecuniæ ſervientes, & avaritiæ ſtudentes ſe oſtendunt. Nam inſtar circulatorum aquas, oleum, & pulveres, alioſque liquores vendunt maleficiatis ad ipſorum maleficiales curandas infirmitates, nihilque honorem Dei, & clericalem dignitatem exiſtimantes, de Exorciſtis, qui debent eſſe, evadunt Simpliciſtæ, Pſeudomedici, & Circulatores, hanc, vel illam herbam contra dęmones quærentes, medicinas, pulveres, & his ſimilia maleficiatis, & à dęmone obſeſſis abſque alio conſilio Medicorùm præbentes, etiam contra præcepta, regulas, & ordines in libris hujus artis præſcriptos temerariè ſibi officium Medicorum uſurpant, ut magis poſſint augere pecuniam: ſic mundum ſcandalizant, hoc ſacrum exercitium deturpant, & reputationem, honoremque à veris auferunt Exorciſtis. Ideò jure meritò dici poſſunt in foveam cadere lethalis culpæ; præter irregularitatem, quam incurrunt, dum cum ipſis ſpiritibus immundis quandoque etiam animas quorundam ex ipſis corporibus excutiunt: Ita etiam contra hujuſmodi Exorciſtas invehitur, ac de eis conqueritur Menghus *loco citato*.

§. IV.

315 *Ægroti ut cæci in foveam necis corporea cadunt.*

PAri modo Ægroti ab hujuſmodi Exorciſtis ducti, ut cæci cadunt in foveam necis corporeæ. Experientia enim rerum magiſtra docet in dies, eorum, qui ab hiſce Exorciſtis, vel Religioſis, vel etiam mulierculis, aliiſque hujuſmodi pſeudomedicis alexipharmaca ſumpſerunt, puta anthimonium præparatum, cataputiam, ſcammonium, elleborum, colocynthidem, ac cætera hujuſmodi medicamina pro ſanitate conſequenda, plures feſtinanter viam univerſæ carnis eſſe ingreſſos. Sic fatetur Zacharias Vicecomes *in Complem. art. Exorciſt. loco cit.* ſe vidiſſe aliquos Exorciſtas ſine conſilio Phyſicorum medicamina ægrotis exhibentes, eos occidiſſe. Unde etiam Alexander Albertinus *in ſuo Malleo dæmonum in epiſtola nuncupata, Documentum ad vexatum*, ſic eum admonet: *Te hortor, ſi quis Religioſus tibi vellet corpoream exhibere medicinam, quòd eam omnino reſpuas, nec ullo modo ſumas: quia ego propriis oculis vidi nonnullos juvenes veſperè à quodam Religioſo aliqua ſumpſiſſe medicamina, qui poſt ſex, vel ſeptem horas ultimum obiere diem; quod mihi maximum fuit ſcandalum.* Hoc idem eveniſſe in territorio Bergomenſi egomet audivi.

Quare cùm maleficio additur morbus naturalis, ſive à cauſa naturali, ſive à dęmone excitatus, infirmus ſe committat Medico, qui diſponat ſicut expediens judicaverit. Et licèt varii Auctores ſuis exorciſmariis varia corporalia appoſuerint medicamina; multas tamen circunſtantias addiderunt, quæ nec obſervantur, nec intelliguntur à multis.

§. V.

316 *Exorciſtæ, quãvis in arte medica periti, prohibentur corporeas medicinas exhibere.*

SEd eſto quòd plenam, atque perfectam habeat Exorciſta artis medicæ notitiam, adhuc illi onus medicinas corporeas exhibendi, non incumbere nemo eſt, qui ambigat. Clericis enim, qui ſunt in ſacris, vel etiam in minoribus conſtituti (dum tamen ſint ſufficienter beneficiati) ſecundùm Raynutium non licet operari in medicina phyſica, niſi gratis, pro miſerabilibus perſonis, vel conſanguineis; nec tunc ubi poſſet eſſe periculum. Quod etiam in clauſtralibus diſtrictiùs eſt obſervandum, ut habetur in titulo *Ne Clerici, vel Monachi ſæcularibus negotiis ſe immiſceant.*

Hoc idem in Rituali Romano (ubi de forma exorcizandi obſeſſos agitur) Exorciſtis

Digitized by Google

ciſtis cavetur his verbis: *Caveat proinde Exorciſta, ne ullam unquam medicinam infirmo, vel obſeſſo præbeat; aut ſuadeat; ſed hanc curam Medicis relinquit*. Hujuſmodi Exorciſtarum inconvenientia etiam Epiſcopus Parmenſis Anno Domini 1621. teſte Bordono *Reſolut.7.* ſub pęna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda pręcepit ſuis ſubditis Exorciſtis, ne auderent ullo modo præbere anthimonium, oleum, aut quodvis gentis medicinæ, niſi de conſenſu Medici.

QUÆSTIO XX.

An ſit licitum Exorciſtæ, cum ægrotis, obſeſſis, aut maleficiatis Chirurgi munere fungi?

HÆc quæſtio juremeritò eſt examinanda: quia experientia docet, in dies plures Exorciſtas ſæpiùs hoc ſibi vendicare munus.

317 Alii enim Obſeſſos, ac Maleficiatos, præcipuè adoleſcentulas, ac juvenculas manibus ſuis tangunt, & partem vexatam palpant, modò vultum, modò pectus: nunc brachia, nunc manus: ſæpè collum, ſæpè pectus perfricando, donec dæmon ad manuum ſacerdotalium contactum aufugiat: ſic à teſtibus omni exceptione majoribus audivi, quoſdam Exorciſtas tales exercuiſſe functiones, ad quorum contactum, ac perfricationem fingebat dęmon maximam percipere vexationem, ſed utinam per talem actum tam in juvencula, quàm in Exorciſta alteram vexationem, carnalem nempè delectationem, non exercitaſſet, ob quam multoties Exorciſtæ ab baratrum peccati pervenerunt.

Varii Exorciſtæ manus Chirurgi ſibi aſciſcunt. Quorum alii partem vexatam palpant.

Quis audebit talem exorcizandi modum approbare? Si dæmon compoſitus eſſet ex humoribus, ita ut in corporis ſuperficie abſconſus ſtaret, poſſet utique Exorciſta manibus corporis læſas partes contrectare; ſed cùm dæmon ſit ſpiritus immaterialis, ad quid tangere partem corporis vexatam? Quare juſtiſſimè hoſce tractus prohibuit S. Carolus Borromæus *in Synodo 4. Provinciali*. Ideòque Exorciſta oculis, & manibus, & in omnibus ſuis motibus, & actionibus debet eſſe pudicus, & cautus non ſolùm propter ſeipſum; verùm etiam propter Obſeſſam; & eò magis, quò minus ejus cogitatus agnoſcit: tum etiam ne ſcandalizentur circunſtantes.

Hoc prohibitum eſt à S. Carolo Borromæo.

§. I.

318 ALii unctionibus, ac lenimentis partes à dæmone vexatas inungunt. Quarum unctionum uſus licèt ſit licitus, & bonus, ſi rectè exerceatur, ut fecerunt plures Sancti; Verumtamen valdè periculoſus eſt. Nam dæmon verſipellis, qui præſentialiter Obſeſſum, ac Maleficiatum vexat in corpore, retorquendo nunc caput, nunc collum: modò brachia, modò pectus: nunc renes, nunc ventrem: ſæpè coxas, ſæpè crura, ac cæteras partes corporis etiam verecundas, ad unctionem olei, dummodo unctio fiat manibus Exorciſtæ, illicò aufugit: nec aliter à vexatione ceſſare vult, quicquid remedii adhibere tentent. Undè, cum (ut plurimùm) mulieres juvenculæ, & adoleſcentulæ pulchræ, ac venuſtæ hujuſmodi vexationibus dęmoniacis afficiantur, tunc dęmon aſtutiſſimus data occaſione magis, magiſque ſuos tendit laqueos, ſuaque expandit retia, ut in naſſam incautos trahat Exorciſtas. Ideòque tales mulieroulas vexare incipit in collo; nec ceſſat à tali vexatione, donec Exorciſta ſuis ſacratis manibus oleo ſacro collum inùgat: dęmon è collo velut fulgur fugit ad pectus, & illud torquet: iterùm neceſſe eſt, ad dęmonem fugandum, Exorciſta manibus ſuis pectus oleo liniat; ſed ecce repente ut ventus validiſſimus dęmon ſub mamilla ſe abſcondit, & vexat, quam denuò oportet, Exorciſta manibus tangat, & ungat, devotè tamen, & honeſtè. Hinc ſtatim fugit, ac recedens ſe recipit ad matricem, & eam acriter torquet: tunc Exorciſta caſti-

Alii partes vexatas inungũt. Vſus unctionum etſi licitus ſit, ſi rectè fiat; tamen eſt periculoſus.

Experientia docet.

tatis

Digitized by Google

tatis amator renuit illas tangere partes; ſed clamat adoleſcentula, ac ſuppliciter rogat, ut tangat, quia neceſſitas urget, citò ungendi, & liniendi, quia dolor nimis cruciat, & urit, affirmans nullum in tantis pœnis aliud ſentire levamen, quàm ex tactu ipſius manuum ſacerdotalium. Quare bonus Exorciſta charitate ductus, ac pietate impulſus, tangit partes illas verecundas, ungit, & lenit cum maxima tamen verecundia. Sed ecce follicularius dæmon interim, qui adoleſcentulam torquebat, ex tali manuum contactu magnum ei affert oblectamentum, & dirum, durumq; angorem in carnalem mutat ardorem, ac ſimul in tangente Veneris faces accendens, non ceſſat, donec ex unctione eos trahat ad conjunctionem. Quod hoc noſtro ævo nonnullis Exorciſtis etiam animarum Parochis in quadam Lombardiæ diœceſi nimio ſuo damno, totius populi ſcandalo, artis exorciſticæ infamia, & Chriſtianæ Religionis ignominia eveniſſe, in comperto eſt; qui etiam pœnas tanto ſceleri debitas ſolvere coacti ſunt.

§. II.

319 *Alii utuntur balneis, ſed cum magno patientis detrimento.*

ALii balnea adhibent: alii ſuffumigia ex ſulphure, ex ruta, ex limatura ungulæ aſini, ex ſtercore canis, & aliis hujuſmodi; ſed utique cum maximo Obſeſſi, aut Maleficiati detrimento.

Nam qui balneis utuntur, illa parant ex lixivio cum cinere olivarum, & aqua fluminis, in quibus ebulliant ruta ſabina, hypericon, artemiſia, verbena, palma Chriſti, & ariſtolochia rotunda, in quibus jubent totum corpus Obſeſſi, vel Maleficiati immergi, & ablui. Sed, ſi putant his balneis dæmonem fugare, valde hallucinantur: quia nulla res corporalis agere poteſt in dæmones actione ſive phyſica, ac reali; ſive intentionali ſenſibili, aut phantaſtica. Immò ſæpiùs Obſeſſo, ac Maleficiato maximo ſunt detrimento: cùm balnei uſus juxta Medicorum placita tot expoſcat conditiones tum ex parte morbi, & ægrotantis: tum ex parte balnei, & miniſtrorum, ut difficillimum ſit, omnes ſimul convenire. Quare ſatius erit Exorciſtæ, balnea Medicis relinquere paranda, prout ipſi expediens judicaverint: ut benè admonet Codroncus *de morbis venef. lib.4. cap.5.*

320 *Alii ſuffumigia adhibent, quæ varias in patiente ægritudines cauſare poſſunt.*

Qui verò ſuffumigia adhibent, recipiunt galbanum, ſulphur, aſam fœtidam, ariſtolochiam, hypericonem, rutham, carnam, vel limaturam ungulæ aſini, canis, ac diaboli ſtercora, ut videre licet in Flagello dæmonum Hieronymi Menghi, & Compendio Artis exorciſticæ Zachariæ Vicecom. *par.1. de rebus corporalibus*: ex quibus facto fœtido ſuffumigio maleficiati, aut obſeſſi nares fumigant; ut dæmon tali perculſus odore in fugam verſus ab obſeſſo recedat. Sed quid hiſce ſuffumigiis operantur iſti Exorciſtæ? Mortuos incenſant, & lapides elixant. Ipſi enim dæmones de nulla re magis delectantur, quàm de rebus fœtidis: ut patet in omnibus eorum apparitionibus corporeis, in quibus ſemper fœtores percipiuntur. Fingit tamen verſipellis dæmon, hiſce ſuffumigiis magna ſe affici moleſtia, ut ignarus Exorciſta diaboli aſtutiam non præcavens, iterùm, & iterſim ea repetat, ac replicet; quæ, (cùm ſint calida, & calidi natura ſit aſcendere) ad ægroti caput aſcendunt, ſecumque alios vapores adducunt, qui ſimul illud implentes, in eo gravitatem efficiunt, ac cum maximo ipſius patientis detrimento ſua caliditate quandoque inflammationem progignere, & humores frigidos fundendo epilepſiam, apoplexiam, convulſionem, & alios graves morbos excitare poſſunt: ut docet Codroncus *lib.4. de morbis veneficis cap.6.* Quare Exorciſta à ſe procul abiiciat talium ſuffumigiorum uſum, ac remediis ſpiritualibus, de quibus in toto hoc tractatu peragitur, utatur, ac pro virili dæmonem in fugam vertat.

QUÆ-

Digitized by Google

QUÆSTIO XXI.

An licitum ſit Exorciſtæ, Energumenum vexare flagellis, & dehoneſtare opprobriis, aliave ſimilia facere?

BReviter reſpondent Petrus Thyreus *de dæmoniacis cap.46.nu.31.* Sanchez *lib.2. de præcepta Decalogi cap.42.n.30.* Bonacina *tom.2.diſp.4. de Juram. part. ult. nu.12.* & Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adjuratione diſp.4 punct.4. nu.25.* licitum eſſe, ſi prudenter, & moderatè fiat, ea, inquam, moderatione, ut potiùs in conculcationem dæmonis, quàm in afflictionem Energumeni cedat. Nam cùm illæ actio- 321 nes ea ſolùm ratione ad expulſionem dæmonis conducant, quatenus dæmon illis conculcari ſe ſentit, videns ob ſuam cauſam Energumenum vilipendi, ejuſque corpus malè tractari, (eſtò graviter Energumeno moleſta non ſint) effectum habere poſſunt.

Aliqui ſentiūt, licere flagellis vexare Energumenum, ſi honeſtè, & moderatè fiat.

Verè prædicti Auctores benè locuti ſunt, addentes illa verba: *ſi prudenter, & moderatè fiat, &c.* Sunt enim aliqui Adjuratores, qui non Exorciſtæ, ſed tortoris ſævitiam exercent, ac crudelitatem, graviter Energumenum exagitantes flagellis, & alapis, ac pugnis percutientes, boum nervis, ac fuſtibus cædentes, longa terræ ſpatia lingua vertere jubentes; addenteſque doloribus dolores, vexationem internam dęmonis, vexatione externa dira, & crudeli, faciunt & prolixiorem, & intolerabiliorem. Heu miſeri illi arreptitii, qui talium tortorum diſcretioni ſe committunt. Nam grave ſatis eſſet, tortorem dęmonem habere internum, abſque eò quòd carnificem etiam Adjuratorem haberent externum. Ideò hoc juremeritò damnant plures Auctores: Ita Jacob.Simanc. *de Cathol.inſtit.tit.63. n.32. allegato Bartholomæo Sibilla.* Delrius *lib.2.Diſquiſit.Magic.q.30.ſect.3.*

Sunt aliqui Adjuratores Obſeſſorum carnifices, ac tortores.

Satius ergo erit Exorciſtis, omninò ſe ab hujuſmodi pęnis afflictivis miſeris Energumenis infligendis abſtinere. Nam cùm dęmon ſit ſpiritus incorporeus, non afflictionibus corporeis, ſed verbis contumelioſis, & objurgatoriis eſt conculcandus; ut latè docetur infra *n.355.* Energumenus verò, ac Maleficiatus verbis blandis ſuavitate conditis, ac conſolatoriis ſublevandus, pro ſua liberatione in ſpem erigendus, & excitandus ad fiduciam in Deo collocandam, nec non ad dæmonem deteſtandum, & conculcandum; ut infra *par.3.* docetur.

Satiùs eſt totaliter à prædictis abſtinere.

QUÆSTIO XXII.

An Exorciſta licitè poſſit fictionibus uti, ad probandum, an aliquis ſit verè, vel imaginariè, aut fictè obſeſſus?

HÆc quæſtio movetur propter eos Exorciſtas, qui ad probandum, an aliquis 322 ſit à dęmone obſeſſus verè, vel tantùm fictè, aut imaginariè, pro Reliquiis Sanctorum ad illum benedicendum, utuntur oſſibus animalium brutorum, vel hominum mortuorum, qui ab Eccleſia non ut ſancti ſunt reputati: Vel pro Reliquiario adhibent parvulum horologium: vel quid aliud ſimile: pro libro exorciſmorum librum poetarum, vel fabularum, vel id generis fictiones præſtant, attendentes, ſi dęmon hujuſmodi res fictas agnoſcat. Nam ſi perſona obſeſſa ad talium applicationem, nedum ullum ſentiat dolorem, aut moleſtiam; ſed potiùs ſubrideat, dolum, ac fictionem manifeſtans, tunc concludunt, eam verè, ac realiter eſſe à dęmone obſeſſam. Si verò ad eorum applicationem clamet, ac dicat ſe nimis aduri, & roget, ut illa auferant, tunc argumentantur, eam non eſſe verè; ſed tantùm fictè, vel imaginariè obſeſſam.

Quidam fictionibus utuntur ad veros, aut fictos obſeſſos agnoſcendos.

Veruntamen dicimus, illicitum eſſe Exorciſtæ hiſce fictionibus uti. Ratio eſt: tum

Hoc illicitum eſſe probatur.

Digitized by Google

tum quia illicitum eſt, & inconveniens, miniſtros Eccleſiaſticos in ſuis functionibus, ac miniſteriis eccleſiaſticis, fictiones, ac ſimulationes adhibere: Tum etiam quia dęmon, qui eſt aſtutiſſimus, cùm talia fictitia novit applicari, poteſt clamare fingendo ſe nimis cruciari, & aduri ab hujuſmodi rei fictæ applicatione, ut tam Exorciſta, quàm parentes perſonæ Obſeſſæ hujuſmodi clamores audientes, ac ſcientes res illas eſſe fictitias, ac ſimulatas, exiſtiment eam non verè, ac realiter, ſed dumtaxat imaginariè, aut fictè eſſe obſeſſam: Sic impoſterum remedia ſacra totaliter abiiciant, nec ampliùs per exorciſmos, ac miniſteria eccleſiaſtica eam à dęmoniacis vexationibus liberari curent. Prorsùs ergo fictiones fugiant Exorciſtæ, & ad probandum, an aliquis ſit verè, vel fictè, aut imaginariè obſeſſus, ſervent documenta, quæ habentur infra *num.* 375.

QUÆSTIO XXIII.

An Obſeſſi, ſeu Energumeni, ac Maleficiati per ſolum diſſenſum voluntatis poſſint ſeipſos à quacumque dæmoniaca vexatione totaliter liberare?

323 *Hoc tuentur aliqui Exorciſtæ Theologi is Rationibus.*

HUnc modum ſe à dęmone eripiendi per diſſenſum, tuentur nonnulli moderni Exorciſtæ Theologi rationibus, & auctoritatibus; ſimulque experientia ſuam probant aſſertionem. Qui modus, cùm doctrinæ à me in hoc opuſculo allatæ adverſetur, neceſſariò eò attentiùs, maturiùs, ac diligentiùs eſt diſcutiendus, quò magis inuſitatus, & tamen à quibuſdam viris doctis probatus, & ab aliquibus Exorciſtis famoſioribus in praxim ductus; & ab eis, ut mirabilis prędicatus. Expendamus ergo hujuſce opinionis fundamenta principalia poſita in quodam opuſculo manuſcripto, cujus exemplar à pluribus exorciſtis conſervatur; ejuſque quidditatem medullitùs inquiramus; & utique inveniemus, eam non ſuper ſtabilem petram doctrinæ evangelicæ, ſed ſuper arenam eorum propriæ imaginationis eſſe fundatam, coloribuſque adulterinis dumtaxat concinnatam; & latere anguem in herba.

§. I.

Fundamenta dictæ opinionis.

324 *Prima ratio ſumpta à conſenſu voluntatis.*

PRimum fundamentum, quod eſt eorum Achilles, ad quod in omnibus ſuis reſponſis confugiunt, hoc eſt: In regularibus vexationibus non poteſt dęmon ſine conſenſu ipſius hominis (ſaltem interpretativo) ſuggeſtioni diabolicæ priùs præſtito ingredi corpus ejus, illudque actualiter vexare. Quia, cùm dęmonis poteſtas per paſſionem Chriſti fuerit alligata, immò totaliter ablata; nec Deus pręciſè permittat (ut ipſi dicunt) in regularibus vexationibus aliquem vexari, niſi in caſibus particularibus, qui per divinam manifeſtantur revelationem, non poteſt dæmonis poteſtas relaxari, niſi priùs ipſe homo diabolicę conſentiat ſuggeſtioni: quod poteſt eſſe multipliciter, puta, Vel credendo, dæmonem habere poteſtatem corpus ſuum intrandi, illudque vexandi: Vel dęmonem timendo, ita ut patiens credat, eſſe periculum maleficiorum: Vel imaginando ſe eſſe maleficiatum, aut obſeſſum: Vel alteri id generis ſuggeſtioni diabolicæ conſentiendo.

Eius confirmatio. *Sumpta à Credulitate, Timore. Imaginatione.*

Ab oppoſitis ergo (ajunt) ſi ab hiſce ſuggeſtionibus homo diſſentiat, vel credendo, dęmonem adverſus ipſum nihil poſſe: Vel nullum periculum adeſſe maleficiorum: Vel imaginando ſe non eſſe maleficiatum, aut obſeſſum: Vel ab alia ſimili ſuggeſtione diſſentiendo, dęmon neutiquam poterit eum poſſidere, aut vexare. Et ſi corpus ſuum fuerit ingreſſus, eò quòd alicui ejus conſenſerit ſuggeſtioni, per hujuſmodi diſſenſum illicò exire, ac recedere cogetur: quia ſicut poſita cauſa ponitur effectus: ita remota cauſa removetur effectus, *c. cum ceſſante de appellat. & L. generaliter, C. de Epiſc. & Cleric.*

Secun-

Secundum fundamentum. *Deus fecit hominem rectum, & reliquit eum in manu conſilii ſui*. Eccliſ.c.15. hoc eſt in ſua libertate, non ſolùm quoad operationes animæ; ſed etiam corporis, prout anima eo, ut organo uti, neceſſe habet. Sicut ergo contradicentibus nobis non poſſunt dæmones animæ nocere, ita nec corpori; aliter fieret præjudicium libero arbitrio; quod non convenit ordini divinæ Providentiæ: quia cùm corpus ſubditum imperio voluntatis, (quod eſt ſibi naturale) non poteſt dæmonis imperio (quod eſt accidentale) ſubjacere, ſi voluntas ipſa contradicat: cùm non poſſit idem corpus ſimul duplici imperio ſubjacere, niſi imperia ſint ſubordinata: vel unum cedat alteri. 325 *Secunda ratio ſumpta à libertate arbitrii.*

Tertium fundamentum. Natura providit omnibus creatis neceſſaria non ſolùm quoad ſufficientiam victus, & veſtitus; ſed etiam quoad congruentem defenſionem ſuppoſiti, ut ab inimicis propriis præſervetur: Ergo ſicut alia animalia habent, quo naturaliter poſſunt ſe defendere: ita & homo debet habere, quo naturaliter poſſit dæmonis poteſtatem impedire, ne ſibi noceat. Hoc autem aliud non eſt, quàm ratio, ſeu liberum arbitrium. 326 *Tertia ratio ſumpta à providentia naturæ univerſalis.*

Nec eſt dicendum (addunt) quòd remedia dederit ſpiritualia: quia adhuc ſequitur, quòd natura defecerit in neceſſariis. Nam cùm dæmones pugnent viribus naturæ, nempè intellectu, & voluntate contra hominem, adhoc ut bellum ſit juſtum, debet eſſe ejuſdem generis armorum; ideòque & homini naturæ viribus, intellectu nempè, & voluntate adverſùs dæmonem eſt pugnandum, aliter Auctor naturæ defeciſſet in neceſſariis, quod eſt inconveniens.

§. II.

Auctoritates, quibus ſuam probant opinionem.

AUctoritatibus inſuper ſuam conantur probare opinionem, adducentes verba D. Petri Chryſologi ſerm. 16. dicentis: *Dæmones lædere non valent, niſi juſſi*. S. Ambroſii in Pſalmum 118. *Adverſùs diabolum non vocis magnitudine, ſed magnitudine cordis utendum eſt*. D. Auguſtini ſerm. 197. de tempore. *Fratres, quàm ſtultus eſt homo ille, quem canis in catena poſitus mordet. Tu te illi per voluntatem noli conjungere, & ille ad te non præſumet accedere: latrare poteſt, ſolicitare poteſt, mordere omninò non poteſt, niſi volentem*. Chriſtus etiam cùm Paralyticum ſanavit, priùs conſenſum ab eo expiſcatus eſt, dicens: *Vis ſanus fieri?* Et in ſanitatibus conferendis requirebat conſenſum infirmorum, ergo, &c. 327 *Auctoritatibus.*

§. III.

Fundamenta prædictæ opinionis deſtruuntur.

HÆc ſunt profectò hujuſce opinionis fulcimenta, hæc ſunt illuſtria, ac valida munimenta, quibus mirabilis apparet. Sed modò ingenioli mei acie ferar ad ea, & funditus eorum ſtabilitatem, firmitatemque experiri conabor. 328 *Prima ratio improbatur.*

Primum fundamentum, quàm ſit infirmum, ac debile, non mediocriter ſcienti non eſt ignotum. Suppoſita enim divina permiſſione, qua mediante, abſque ulla alia particulari revelatione, ac manifeſtatione quodlibet maleficium, ac quævis à dæmone vexatio fieri ſolet, ut latè probatum eſt ſupra *c. 2. ubi de divina permiſſione*. Dico, Diabolum ex vi naturæ ſuæ, (cùm ſit ſpiritus) poteſtatem habere naturalem ſuper omnia corpora ſublunaria, illaque movere poſſe motu locali è voto ſuo ſine hominis conſenſu, immò ipſo contradicente: (eò quia, ut docet Auguſtinus *lib. 83. qq. q. 79. & lib. 3. ſuper Geneſ. ad lit.* quem ſequuntur communiter omnes Theologi, materia corporalium ſublunarium obedit Angelis ſive bonis, ſive malis quoad motum localem;) quo motu etiam activa paſſivis applicando, illam move-

te,

Digitized by Google

re, turbare, & alterare poteſt, ut lubet, niſi à Deo impediatur per ſe, vel per Angelos, ut benè probatum eſt ſupra *num.* 147. *& ſequentibus.*

329 *Inſtantia refellitur.* Nec obſtat, quòd dęmonis poteſtas religata ſit in pęnam peccati ſui, & per paſſionem Chriſti totaliter ablata: quia non eſt religata, & ablata pro omnibus abſolutè, & efficaciter, aliter dęmones nunquam poſſent alicui nocere, etiamſi illis ſuum præſtaret conſenſum, ſed reſpectivè pro illis, qui in potentia, virtute, ac bonitate Dei; vel efficacia Sanctiſſimi Nominis Jeſu ſuam conſtituunt fiduciam, in adjutorio Altiſſimi habitantes: Vel etiam Beatiſſimæ Virginis Mariæ, ac Sanctorum Angelorum ſuffragia, ac protectionem implorantes: Vel pro his quoque, quibus Deus ob aliquod bonum publicum, vel privatum, dęmones nocere non permittit; ut ſupra docui *num.* 66.

330 Et quis tam mente captus invenitur, qui crudeliſſimum hoſtem in ſuo proprio corpore inhabitare, conſentire velit, ac crudeles torſiones, ac vexationes, quæ ſæpiùs etiam ſpiritualia impediunt exercitia voluntariè appetat? Eſtò multi diabolicis, quæ in peccatum inducunt, conſenſum præſtent ſuggeſtionibus: At hæc ſub ſpecioſo velamine boni ſenſibus objiciuntur. Sed vexationes diabolicæ nihil boni naturalis, neque apparentis ſecum admixtum habent. Nemo ergo niſi deſperatione ductus: vel aliquo ſpiritualis deſiderii exceſſu patiendi pro amore Dei: vel pro brevi tempore, ut exinde ſumatur occaſio poſteà totaliter ab illis ſe eximendi, conſenſum præſtabit. Immò Vexati vellent omnes ſe eripere à dæmoniacis vexationibus, ideò remedia quærunt. In quo expreſsè oſtendunt, ſe explicitum habere diſſenſum, ac nolitionem talium vexationum.

§. IV.

331 *Objectio eorum.* SEd dicunt iſti Theologi in ſua Theorica *quæſt.* 18. *in reſponſione ad* 7. Vexatos velle quidem omnes liberari, & hac de cauſa quærere remedia, ut ſanentur: quia propriam nolunt vexationem. At quia volunt illam implicitè, ideò non curantur, donec etiam conſenſus implicitus fuerit revocatus, atque remotus.

Reprobatio. Verùm quis non videat hoc nullatenus conſiſtere poſſe? Nam ſicut conſenſus explicitus, ſeu volitio explicita alicujus rei includit conſenſum, ſeu volitionem implicitam, ſive interpretativam ejuſdem: ſic diſſenſus, ſeu nolitio explicita includit diſſenſum, & nolitionem implicitam, ſeu interpretativam reſpectu ejuſdem rei. Modò conſenſus, & diſſenſus, ſeu volitio, & nolitio ſunt duo actus poſitivi voluntatis contrariè oppoſiti; ita quòd poſito uno removetur reliquum, ut docet Ariſtot. *in Poſtprædicam*: quia non poſſunt ſtare ſimul reſpectu ejuſdem, eodem tempore; Ergo ſi vexatus habet diſſenſum, ſeu nolitionem explicitam reſpectu dæmoniacæ vexationis, & obſeſſionis, habet etiam nolitionem implicitam reſpectu ejuſdem: Ergo ſicut poſita nolitione explicita removetur, ac deſtruitur volitio explicita reſpectu ejuſdem: ſic etiam poſita nolitione implicita, removetur, ac deſtruitur volitio implicita: quia non poſſunt eſſe ſimul eodem tempore reſpectu ejuſdem. *Poſito enim uno contrariorum removetur reliquum* ex Ariſtotele *loc. cit.* Si ergo obſeſſi habent nolitionem explicitam, cùm hæc includat nolitionem implicitam, quæ contrariæ opponitur volitioni implicitæ, impoſſibile eſt, quòd explicitè Vexati nolint ſuam vexationem, & ſimul eodem tempore implicitè velint eandem, aliter ſimul, & ſemel aliquis obſeſſus, & vexatus eſſet obſeſſus, & non obſeſſus, vexatus, & non vexatus. Obſeſſus, & vexatus: quia implicitè vult obſeſſionem, & vexationem. Non obſeſſus, nec vexatus: quia explicitè non vult vexationem, & obſeſſionem. Sicut qui actualiter, & explicitè omnia ſua peccata deteſtatur, non eſt dicendum, quòd velit ea implicitè, & interpretativè, aliter contradictoria ſimul, & ſemel verificarentur de eodem; quia ſimul ea deteſtaretur, & non deteſtaretur, quod implicat contradictionem. Falſum eſt ergo, quòd per conſenſum interpretativum homo velit à dęmone vexari, aut poſſideri.

Eo

Digitized by Google

§. V.

EO autem magis convincuntur, ac ſuis ſe confodiunt armis, quò in reſponſione ad 14. ejuſdem quæſtionis aſerunt: Si Vexati formaſſent verum, & efficacem diſſenſum ſicut formarunt conſenſum, dæmon ceſſaret à vexatione; atque etiam de corpore exiret: quia remota cauſa, removetur effectus. Quod fatentur, ſe multoties expertos eſſe: Ergo per ipſos, ut dęmon ex corpore expellatur, ſufficit minimus Obſeſſi diſſenſus interpretativus. Nam in reſponſione ad 4.5.6.& 7. arg. & alibi paſſim in toto illo ſuo opuſculo ſępiùs repetunt, non eſſe credibile, quòd quis explicitè velit, corpus ſuum proprium à dęmone inhabitari, & crudeliter vexari; ſed credibile eſt, quòd hoc velit implicitè, & interpretativè, in quantum vult id, ex quo ſequitur vexatio, nempè prout diabolicę conſentit ſuggeſtioni; & ita per minimum conſenſum interpretativum (ut mordicùs ſuam tueantur opinionem) ajunt, dęmonem corpora ingredi humana, eaque acriter divexare. Ergo ſecundùm ipſos, & per minimum diſſenſum interpretativum dęmon ex corpore exire cogetur. Sed per ipſos in reſponſione ad 7. Vexati omnes habent non tantùm diſſenſum implicitum, & interpretativum; ſed explicitum, & efficacem: quia vellent omnes à dęmone liberari, ideò remedia quærunt ad liberationem opportuna; Ergo ex eorum aſſertione nullus Obſeſſus obſidetur, ac nullus Vexatus vexatur: quia omnes habent diſſenſum vel explicitum; vel ſaltem implicitum, & interpretativum, quo illicò, ac ſine mora à quacumque obſeſſione, ac vexatione dæmoniaca liberari, neceſſe eſt. Sic ſuperfluus per ipſos eſt Ordo exorciſtatus à Chriſto inſtitutus, ſupervacanea Eccleſiæ poteſtas, inanis in Chriſti nomine fiducia ad dæmones expellendos ab ipſomet Chriſto ſuis fidelibus inſinuata, ab Apoſtolis practicata, & à tot Dei præconibus publicata. Et quomodo ſuis ipſiſmet rationibus, & argumentis ſuum coguntur fateri errorem, dum tam apertè in ſuis dictis ſibi contradicunt! 332 *Oſtenditur in dictis eorum contradictio.*

§. VI.

AD primam confirmationem de credulitate, qua dicunt, hominem conſentire dæmoni, ut ingrediatur corpus ſuum, ac illud vexet, cùm credit, dęmonem poſſe illud poſſidere, ac vexare: Reſpondeo non ſequi: quia homo credit ſe poſſe à dæmone poſſideri, ac vexari, ergo vult ab eo poſſideri, & vexari: Ibi enim fit tranſitus ab actu intellectus ad actum voluntatis, ideſt, à credere ad velle: ſeu potiùs à timore concepto, dæmonem poſſe vexare, ad velle ab eo vexari. 333 *Confirmatio prima impugnatur.*

Sed dicunt iſti in eodem Opuſculo *quæſt.22. Credere* ex D. Thoma 2.2. *eſt alicui aſſentire ex præcepto voluntatis.* Aſſentire verò idem eſt, quod conſentire, & approbare ea, quæ dicuntur, vel fiunt. Dum ergo quis credit, dæmonem poſſe poſſidere corpus ſuum, illudque vexare, conſentit ei, & approbat ſuggeſtionem, & per conſequens dæmon acquirit poſſe ſuper corpus ejus. Verùm ſi quis apertis oculis intellectualibus veritatis lucem intueatur, erroris quidem tenebras conſpicere, ac comprehendere, ſibi dabitur. Concedo utique D. Thomam ſapientiſſimè locutum eſſe, dicendo: *Credere eſt alicui aſſentire ex præcepto voluntatis*, aliter actus fidei non eſſet meritorius, niſi concurreret voluntas. Veruntamen D. Thomam ab iſtis Theologis non eſſe rectè expoſitum, ejuſque doctrinam non benè intellectam, aſſerere non ambigo. Cùm enim quis credit, dæmonem poſſe corpus ſuum poſſidere, atque vexare, concurrit voluntas, & ſuum præbet conſenſum per actum imperativum, ut benè explicat D. Thomas illis verbis: *Ex præcepto voluntatis*: quia voluntas convertitur ſuper actum intellectus, imperatque intellectui, ut id, quod agnoſcit credendum, firmiter, ac ſine ulla hæſitatione credat. Modò, dum quis credit dæmonem poſſe ſuum corpus poſſidere, atque vexare, voluntas converti-

tur ſuper actum intellectus, eique ſuum præbet conſenſum imperando, ut hoc firmiter teneat, nempè in dæmone reſidere talem poſſidendi, ac divexandi potentiam quoad actum primum: Non tamen conſentit ſuper actum obſidendi, aut vexandi, ſeu (ut aliis verbis utar) ſuper potentiam poſſidendi, atque vexandi quoad actum ſecundum, ſcilicet quòd actu corpus ſuum ſit poſſeſſurus, ac vexaturus: cùm potiùs contrarium velit. Sicut dum credo, *poſſe Deum creare mille mundos, & me poſſe damnari*, concurrit mea voluntas, & conſentit prædictis propoſitionibus, tanquam veris, ac indubitatis, imperatque meo intellectui, ut firmiter illis adhæreat, & ſine ulla hæſitatione credat, ita eſſe, nempè in Deo eſſe talem creandi potentiam: quia poteſt quicquid non implicat contradictionem. Et in me talem damnationis poſſibilitatem: cùm adhuc ſim in via, nec in gratia confirmatus. Non tamen voluntas mea concurrit ſuper creandi, ac damnandi actum ſecundum, videlicet, quòd Deus creet, vel ſit creaturus mille mundos; neque quòd ego ſim damnatus, vel damnandus: Immò potiùs oppoſito adhæret, nempè Deum non alium creaturum mundum, ac me ſalvandum, divino favente auxilio, ſperat, & optat. Quamvis ergo voluntas conſentiat, dæmonem poſſe poſſidere, & vexare corpus meum, non tamen ſuum præſtat conſenſum ſuper actum poſſidendi, atque vexandi; nec dæmon acquirit aliquod dominium ſuper illud: quia nemo, niſi ſit rationis impos: vel deſperatione ductus, vel maximo patiendi pro amore Dei deſiderio impulſus, vult à dæmone poſſideri, atque vexari.

§. VII.

334 *Confirmatio ſecunda ſolvitur eodem modo.*

AD ſecundam confirmationem de timore, in qua dicunt: Qui timet periculum maleficiorum, dat conſenſum dæmoni. Dico, quia hoc probant per ſupradictam rationem de fide, ideò per eandem ſolvitur reſponſionem. Quomodo autem dæmon dicatur corpora ingredi per timorem, declaratum eſt ſupra *num.* 83.

335 *Confirmatio tertia deſtruitur.*

Ad tertiam confirmationem, qua dicunt, per imaginationem præſtari conſenſum; cùm quis imaginatur, ſe eſſe maleficiatum, dum illa imaginatio fiat (ut dicunt) per præcedentem diabolicam ſuggeſtionem, cui voluntas aſſentiatur; Reſpondeo, hujuſce confirmationis falſitatem ſatis ex eorummet aſſertionibus apparere. Nam ſecundùm ipſos *in eodem ſuo Opuſculo quæſt.* 31. nullam habent dæmones facultatem in corpus noſtrum, nec habere poſſunt ullam actionem in illud, niſi ex præcedente ſuggeſtione, ac conſenſu à nobis illi præſtito: quia, ut ajunt, facultas naturalis dæmonum adverſus nos eis per paſſionem Chriſti eſt ablata. At quis non videat, ad hoc ut dæmones aliquid nobis ſuggerant, oportere, ut rerum ſpecies ſenſibus affingant exterioribus, obtrudant eis ſpectra, & imagines; deinde receptas in exteriori ſenſu ad interiorem reducant: vel nova excitent ſpectra, obiiciantque in phantaſmate, quo tanquam ſpeculo talium rerum ſimilitudines repræſententur; eaſque componant, vel dividant; ſic compoſitas, vel diviſas imaginationi proponendo: vel jam per naturam formatas phantaſiæ ſub aliquo ordine obiiciendo? Sed quis talem dedit dæmoni operandi in corpore facultatem? Non à divina accepit permiſſione; quia ſecundum ipſos Deus non permittit, dæmonem aliquid in nobis poſſe, niſi in caſibus particularibus, qui per divinam manifeſtantur revelationem. Non à ſe ipſo: quia ei poteſtas operandi in hominem per paſſionem Chriſti eſt ablata. Reſpondebunt ergo, habere talem facultatem ex præcedenti ſuggeſtione, & conſenſu; ergo non poteſt dæmon movere phantaſiam, vel imaginationem, eique aliquid ſuggerere ſine præcedenti ſuggeſtione. Et tunc de illa eſt quærendum: quomodo potuit dæmon operari in corpore, ac ſuggerere, ſi nullam habet facultatem operandi in eo ſine præcedenti ſuggeſtione? Sic debet dari proceſſus in infinitum: vel tandem eſt deveniendum ad unam ſuggeſtionem primam factam ſine alia præcedenti ſuggeſtione, in qua dæmon potuerit, & de facto operatus ſit in corpore ſine alia præcedenti ſuggeſtione, ac conſenſu; ac conceden-

Digitized by Google

dendum, dæmonem poſſe operari in corpore humano, illud movendo, alterando, obſidendo, poſſidendo, atque vexando ſine ipſius hominis conſenſu præcedenti, prout ſibi à Deo eſt permiſſum; quod eſt contra prædictum eorum fundamentum. Idemque aſſerendum de ſomniis à dæmone excitatis, in quibus in vigilia nullus præceſſit conſenſus. Sic de illis, qui diù fuerint maleficiis affecti, vel à dæmone obſeſſi, ipſis hoc ignorantibus, nec umquam de maleficiis, aut dæmoniaca obſeſſione cogitantibus, exiſtimantibus, morbum eſſe à cauſa naturali inductum; & per conſequens non eſt dicendum, eos priùs aliquem præſtitiſſe conſenſum: quia conſenſus quomodo accipiatur, cum ſit actus voluntatis, non fertur niſi in præcognitum. Quomodo autem poſſit dæmon dici per imaginationem ingredi corpora humana, declaratum eſt ſupra *num.*88.

§. VIII.

SEcundum fundamentum, in quo dicunt: Deum feciſſe hominem rectum, eumque reliquiſſe in manu conſilii ſui (hoc eſt in ſua libertate) &c. non minùs primo mancum eſt, ac defectivum. Concedo namque, hominem plenum habere dominium ſuper corpus ſuum quoad ea, quæ cadunt ſub imperio voluntatis. Sed quia non omnia, quæ ſunt in corpore humano, poſſunt imperari à voluntate; ideò reſpectu eorum non poteſt dici homo perfectum habere dominium: ut ſunt potentiæ vegetativæ, & etiam ſenſitivæ interiores quoad aliquas functiones. Non enim poteſt voluntas imperare nutritivæ, ne poſt cibum ſumptum nutriat corpus: vel augmentativæ, ne augeat: Vel mulier accepto in matrice ſemine virili, ne fiat conceptus fœtus: Vel memoriæ, ut illicò ſcientias, aut alia præterita reminiſcatur: vel ne obliviſcatur eorum, quæ percepit: Vel phantaſiæ, ne componat, vel dividat; licèt poſſit aliqualiter eas à ſuis functionibus diſtrahere per intenſam alterius potentiæ ex his, quæ ſub ipſius cadunt dominium, & imperium, applicationem. 336 *Secunda ratio principalis refellitur.*

Nec officit id, quod aſſerunt, has potentias eſſe ſub dominio liberi arbitrii, de verò, & pleno jure, ſicut animalia, agri, campi, & domus, &c. ſub poteſtate domini: quia ſi hoc eſſet verum, poſſet liberum arbitrium è ſuo corpore expellere malos humores, & noxios, febrim, apoplexiam, paralyſim, & alios id generis morbos, ſicut dominus agri ab eo poteſt expellere animalia noxia, poteſt vendere, vel deſtruere aurum, equum, domum, &c. quod non poteſt licitè, ac juſtè homo facere reſpectu ſuorum corporis membrorum: quia nemo eſt dominus ſuorum membrorum. *L. Liber homo. ff. ad L. Aquiliam, &c. contingit. 1. de ſent. excommunic.* 337 *Inſtantia reiicitur.*

Ampliùs, ſi homo plenum haberet dominium ſui corporis, ſenſus numquam poſſet ullo modo rationi repugnare; nec aliquod dominium rationi contrarium operari; quod expreſsè divinæ Scripturæ adverſatur. Nam Paulo Apoſtolo datus eſt ſtimulus carnis Angelus Satanæ, qui eum colaphizabat: & dicit: ſe rogaſſe Deum, ut auferretur ab eo; ergo caro ſpiritui repugnabat; nec ſtimulo illi ipſe aſſentiebat, ut potè qui expreſsè legi mentis adverſabatur; ideòque non ſui corporis habuiſſe dominium dici poteſt. Quod apertiùs teſtatum reliquit Roman. 7. *Quod enim operor*, ait, *non intelligo. Non enim quod volo bonum, hoc ago; ſed quod odi malum, illud facio*; & parum infra ſubdit: *Non enim quod volo bonum, hoc facio: ſed quod nolo malum, hoc ago.* Deinde: *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captivantem me in lege peccati, quæ eſt in membris meis.* Poterat ne clariùs Apoſtolus in humano corpore oſtendere contrarietatem, qua caro, & ſenſus repugnant, ac ſe opponunt arbitrii libertati, multaque ratione contradicente operantur? Quid ergo ſi etiam dæmon, qui eſt ſpiritualis ſubſtantia facillimè ſe potens obtrudere in corpus,

pus, multa operetur in eo, & in ſenſu, libero arbitrio repugnante, rectaque ratione renuente? Eò magis quòd dominium acceptum à dæmone non eſt naturale, ac verùm, ſed tyrannicum, ac falſum, quod facillimè per divinam virtutem per ſe, vel mediante poteſtate Eccleſiaſtica tollitur, atque deſtruitur.

§. IX.

338 *Tertia ratio principalis improbatur.*

TErtium denique fundamentum, quo aſſerunt, Naturam providiſſe omnibus creatis neceſſaria etiam quoad defenſionem, quis non videat non benè rationi rectæ ſe accommodare? Concedo enim naturam providiſſe homini neceſſaria ad ſe ipſum naturaliter tuendum contra omnia adverſa, quæ intra naturæ corporeæ, ac ſenſibilis limites continentur. Nam homo pro ſtatu iſto, quia animam habet corpori alligatam, non poteſt aliquid operari, niſi per ſenſibilia: nihil intelligere, velle, & amare naturaliter, niſi ſub aliqua re ſenſibili priùs ſenſibus exterioribus præſentetur: deinde interioribus per ſpecies phantaſticas; poſteà per intelligibiles intellectui: & tandem voluntati obiiciatur. Modò dæmones, cùm ſint puri ſpiritus, non eſt dicendum, cadere ſub ſenſus, & per conſequens poſſe per ſenſibilia ab homine cognoſci; ſed per ea, quæ per divinam habentur revelationem. Ideò ſicut naturæ corporeæ limites tranſcendunt: ita ab eis non ſe poteſt homo defendere naturaliter. Quare Auctor naturæ; qui non deficit in neceſſariis, ſicut ei naturalia dedit auxilia, quibus contra hoſtes ſe tueatur naturales: ſic ſupernaturalia illi tradidit adjutoria, nempè Angelos Cuſtodes, qui illum defendant, ac protegant contra ſpiritus nequitiæ; ut docet per Prophetam Pſal. 90. dicentem: *Angelis ſuis Deus mandavit de te, ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis. In manibus portabunt te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.* En angelica protectio, quæ inviſibiliter ab inviſibilibus hoſtibus defendit! Sed quid inde? *Super aſpidem, & baſiliſcum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem.* En victoria ab homine hujuſmodi angelico tutamine de hoſtibus reportata! Nam per aſpidem, baſiliſcum, leonem, & draconem allegoricè intelliguntur dæmones: quos licèt homo in tentationibus poſſit iiſdem intellectus, & voluntatis, quibus ipſi pugnant, armis impugnare, eis reſiſtendo per deteſtationem, ac nolitionem; non tamen eiſdem naturaliter in corpore ſe tueri poteſt: cùm occultè inſidias in eo tendat ſubdolus hoſtis, quarum prorsùs ille eſt ignarus, niſi per intellectum fide illuſtratum, & per frequentatos fidei actus elevatum: ac per voluntatem charitate Dei, & proximi inflammatam elicientem actus ſpei firmiſſimæ, ac confidentiæ inhæſitantis in Dei bonitate infinita, ac fidelitate immutabili collocatæ, Beatiſſimæ Deiparæ interceſſione, Angelicæ cuſtodiæ tutela, ac Sanctorum ſuffragantibus meritis ab omni diabolica vexatione, & incurſu dæmoniaco ſe eximat, ſecurumque liberum, & illæſum ſe præſervet.

Dyoniſ. Carthuſ. in Pſ. 90.

§. X.

339 *Sanctorum auctoritates explicantur.*

DEnique illas Sanctorum auctoritates à prædictis Theologis relatas dico, *intelligendas* eſſe de tentationibus diabolicis, quibus nullus ſuccumbere cogitur, niſi voluntarium eis ſuum præbeat conſenſum; ut ex verbis ipſas antecedentibus, & ſubſequentibus facilè eſt colligere: non autem de vexationibus corporalibus, quibus, non eſt neceſſe, ut homo vexatus ſuum præſtet conſenſum.

Ad illud D. Petri Chryſologi. Quòd *dæmones non poſſunt lædere, niſi juſſi*: Dico, quòd intelligitur, niſi à Deo permiſſi: Non enim Chriſtus dæmonibus juſſit intrare in porcos, ſed permiſit, ut latè docet Toſtatus *in cap.* 8. *Matthæi qu.* 130. Aliquando tamen nocent etiam juſſi, quando vult Deus per ipſos dæmones, homines punire propter aliquod grave peccatum ab eis patratum; ut probatum eſt ſupra *num.* 82.

Ad id,

Digitized by Google

Ad id, quod ait D. Ambroſius, quòd *magnitudine cordis adversùs dæmonem eſt pugnandum*. Dico, verum eſſe, prout voluntas nititur divina protectione, & elicit actus ſpei, ac confidentiæ in Deum; non autem prout ſimpliciter elicit actus naturales.

Auctoritas verò D. Auguſtini intelligitur de tentationibus ad peccandum, quibus nemo, niſi volens, ſuccumbere poteſt.

Quod autem dicitur de Chriſto, qui cùm Paralyticum, Languidum, ac cæ-
teros ſanavit infirmos, conſenſum ab eis requirebat, facili negotio ſolvitur: 340
Nam aliud eſt, conſenſum requiri ad ſanitatem obtinendam per remedia opportuna: aliud conſenſum requiri ad obſeſſionem, & vexationem dæmoniacam incurrendam. Primum facillimum eſt præbere; Hujuſmodi enim conſenſum, ac fiduciam pro ſanitate obtinenda de lege ordinaria (ut præviam diſpoſitionem) requiri in adultis: in ratione verò carentibus ſupplere Eccleſiam, probavimus ſupra *num.* 13. & infra latiùs declarabitur *part.* 3. Quod quidem Chriſtus docebat, cùm infirmos à languoribus ſanabat dicens: *Vis ſanus fieri? Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* & ſimilia: quia volebat, ut ægroti remedium quærerent, & ſe ab eo ſanitatem obtenturos ſine hæſitatione crederent. Conſentire autem dæmoni, ut proprium corpus poſſideat, ac vexet, hoc eſt difficillimum, ac rarò evenire ſolet; ac valdè pauci à dæmone vexarentur, ſi talis conſenſus eſſet neceſſarius, cùm omnes naturaliter velint oppoſitum. Sicut ad ſe liberandum à dæmonis obſeſſione, ac vexatione non ſufficit diſſenſus à vexatione, & obſeſſione; ſed inſuper remedia requiruntur à Deo nobis tradita, & ordinata, de quibus toto agitur hoc tractatu. Sic Chriſtus, poſtquàm ægroti conſenſum præſtiterant, ut ab eo ſanitatem impetrarent, verbo virtutis ſuæ eis optatam largiebatur ſanitatem, dicens Leproſo: *Mundare*: & Languido: *Surge, tolle grabatum tuum, & ambula*, cæteriſque ſimilia verba.

Joann. c. 5. v. 7. Matth. v. 9. v. 18.

Matth. c. 1. v. 4. Joann c. 5. v. 8.

De poteſtate tamen abſoluta potuit, & de facto ejecit dæmones, etiam non 341
requiſito conſenſu ab ipſo obſeſſo. Non enim legitur conſenſum exquiſiiſſe ab illis Energumenis, qui habitabant in ſepulchris. Matthæi 8. & Marci 5. Nec ab illo, de quo dicitur Lucæ 11. *Erat Jeſus eiiciens dæmonium*. Nonne etiam Paulus Coloniæ in Macedonia ejecit à Puella ſpiritum pythonem non ſolùm abſque conſenſu ipſius; ſed etiam ejus parentibus contradicentibus: quia exierat ſpes quæſtus eorum, quem eis maximum præſtabat divinando, propter quod ſimul cum Barnaba eum, ut ſeditioſum apprehenderunt, ac Magiſtratibus puniendum obtulerunt?

Actuum c. 16.

Quare indubitanter eſt concludendum; ſicut ad obſeſſiones, ac vexationes dæmoniacas in corpore hominis inducendas ipſius conſenſus non requiritur: ſic ad eas tollendas, ac totaliter removendas ipſius non ſufficere diſſenſum. Quòd ſi prædicti Theologi Exorciſtæ plures à dæmonibus, ac maleficiis ſe liberaſſe hoc modo, aſſeverent: hoc non per purum Obſeſſi, aut Maleficiati diſſenſum, ac nolitionem; ſed potiùs per poteſtatem exorciſticam, remedia divina, & eccleſiaſtica ejeciſſe: vel dæmonem voluntariè exiiſſe, ut in hujuſmodi errorem Eccleſiaſticos induceret miniſtros, facilè eſt credendum.

QUÆSTIO XXIV.

An ſit neceſſe, in exitu dæmonis è corpore, ei præcipere, ut juret, ſe exiturum, nec ampliùs regreſſurum?

Reſpondetur negativè. Ratio eſt: tum quia dæmon eſt pater mendaci, ideò 342
quamvis juraret, tamen adhuc juramentum non ſervaret: Tum quia ſervare juramentum dependet à voluntate jurantis; ſed exitus diaboli à corpore Obſeſſi dependet à voluntate Dei, qui virtute ſua dæmonem expellit, cùm obſeſ-

In exitu dæmonis è corpore non eſt neceſſe ei percipere, ut iuret, ſe exiturum.

Digitized by Google

obſeſſus perfectam habet fiduciam in Dei bonitate, ac fidelitate ejus volentis dæmonem expellere, & expulſio ſalutaris eſt animæ ſuæ. Sic etiam dæmonis non regreſſus non dependet ex vi juramenti dæmonis; ſed ex protectione Dei hominem in ſe confidentem à diabolicis vexationibus cuſtodientis, ac præſervantis.

QUÆSTIO XXV.

An licitum ſit, annuere dæmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi ei permittatur in alium ingredi?

343 *Illicitum eſſe, ſuſtinent aliqui, dæmoni permittere, ut corpus alterius ingrediatur, niſi quadruplici conditione concurrente.*

RESpondet Sanchez *lib.2. in præcepta Decalogi cap.42. num.36.* cum Thyræo *de dæmoniacis cap.ultim. à num.8. & ſequentibus*: Carolo Baucio *in Miſcellaneis practicis tract.2. ibi petes 7.* regulariter non licere: quia eſt in proximi damnum: At licitum eſſe quadruplici concurrente conditione. Prima: ut is, quem dæmon poſſeſſurus eſt, ſit peſſimus, & eo ſupplicio dignus. Secunda: ut adjurans habeat imperium in eum, quem dæmoni traditurus eſt; atque poteſtatem in ipſum dæmonem, ſummumque jus ad ipſum expellendum quandocumque libuerit. Tertia: ut adſit boni majoris ſpes: quia ſcilicet ſperatur fore, ut hac ratione proximus juvetur, qui aliis rationibus juvari poſſe non videbatur. Quarta: ut abſit voluntas placendi dæmoni; ſed id tantùm fiat ad utendum ipſo tanquam lictore, & carnifice. Ratio autem, quare concurrentibus iis conditionibus, licitum eſſe videatur petitioni dæmonis annuere, ea eſt, quia rem de ſe honeſtam petit, & quæ, ſecluſa illa occaſione, ſolùm ob bonum proximi præſtari poterat. Sed hæ conditiones nullæ ſunt, ut mox dicam.

QUÆSTIO XXVI.

An ſecluſis illis quatuor conditionibus à Sanchez adductis, adhuc liceat petitioni ſupradictæ connivere?

344 *Secluſis illis quatuor conditionibus adhuc licere, id permittere putat Caſtro Palao Ratio eius adducitur.*

HUic quæſtioni videtur reſpondere affirmativè Ferdinandus à Caſtro Palao *de Adjuratione diſp.4. punct.4. verſ. Verùm*. Ratio ipſius eſt: quia ex duobus malis minus eſt permittendum. Additque, conſenſum illum Exorciſtæ non eſſe cooperationem, aut inductionem ad ingreſſum; ſed ſolùm illius permiſſionem, & acceptationem, quæ ob vitationem majoris mali ſufficienter videtur honeſtari. Neque ob id inhonorari exorciſmos Eccleſiæ: Non enim negas illis virtutem ad expellendum dæmonem: ſed illa conceſſa, experiris expulſionem impediri ob cauſam tibi ignotam, & ad vincendam illam difficultatem admittis petitionem dæmonis. Nec dicendum eſt, dæmonem ſponte antiquum domicilium relinquere; ſed coactum exorciſmis Eccleſiæ petere loco domicilii relinquendi, ut aliud ſuccedat. Non igitur in acceptatione hujus petitionis apparet clara turpitudo, poſito, quod ingreſſus de novo petitus minus nocivus ſit, quàm poſſeſſio de præſenti habita. Hæc Ferdinandus.

345 *Refellitur prædicta poſitio Ferdinandi.*

Veruntamen hæc poſitio mihi probanda non videtur. Non enim ſunt facienda mala, ut eveniant bona. Nec valet ratio de vincenda illa difficultate. Nam cùm dæmon à corpore obſeſſi non viribus humanis, ſed virtute divina ſit ab Exorciſta expellendus, non poteſt aliquod dari impedimentum ex parte dæmonis, quin egredi cogatur, ſi illa expulſio obſeſſo ſit profutura, & adſint cætera requiſita, tum ex parte Miniſtri, tum ex parte ipſius Energumeni; ideò eccleſiaſticæ poteſtati fit injuria, dum integrum eſſe cenſetur, ad hoc ut dæmon facilius egrediatur, Exorciſtam ei connivere, ut corpus alterius ingrediatur, quaſi Eccleſia ſufficientem non habeat

Digitized by Google

beat poteſtatem dęmones expellendi, niſi Exorciſta eis concedat facultatem corpus alterius ingrediendi.

346 *Conditiones à Sanchez adductæ reprobantur.*

Nec illæ quatuor conditiones à Sanchez poſitæ *quæſtione præcedenti* alicujus ſunt roboris; Nam prima quoad ſecundam partem cuilibet Exorciſtæ prorſùs eſt ignota; non enim poteſt ſine ſpeciali Dei revelatione ſcire, an iſte, vel ille maximus peccator tali ſupplicio dignus ſit. Secunda numquam adeſſe poteſt: nullus enim purus homo habet tale imperium in alium hominem quantum ad iſtum effectum: nec abſolutum habet dominium in dæmones, niſi hoc habeat ex ſpeciali Dei auxilio, quod non præſumitur in Exorciſta. Tertia eſt frivola: non enim ſunt facienda mala, ut eveniant bona. Quarta non ſanat malitiam hujus actionis.

Non videtur tamen inconveniens, poſſe Exorciſtam dæmones objurgare obiiciendo illis, cur non vexent Magos, ac Maleficos, qui voluntariè animam, & corpus ſuum illis tradiderunt, dicendo per modum objurgationis, ut potiùs iſtos ſuos aſſeclas, ac mancipia, quàm homines juſtos, ac pios vexent, ac caſtigent; ſed juxta Dei voluntatem; & eo modo, quo permiſerit illis Deus.

ARTICULUS VI.

De Prudentia in rectis ſemitis eligendis circa adjurationem.

347 *Exorciſta conſiderare debet media neceſſaria ad dæmonem expellendum.*

Ut rectè, ac prudenter ſe gerat Exorciſta in ſuo miniſterio, diligentiſſimè conſiderare debet omnia media neceſſaria ad finem ſuum conſequendum, qui eſt dæmonem expellere è corpore obſeſſi, ut ex hoc Deus magis, ac magis laudetur, ac glorificetur, ac ſplendor Eccleſiæ ejus ſponſæ magis illuceſcat.

Primò ergo ei eſt attendendum, quid ſit Adjuratio: quotuplex ſit: & in quo differat à juramento, & oratione.

Adjuratio quid ſit.

Adjuratio, teſte D. Thoma 2. 2. *qu.* 90. *art.* 1. *eſt, aliquam perſonam imperando, aut obſecrando inducere ad aliquid faciendum, omittendumve invocatione alicujus rei ſacræ*: ut Paulus ad Roman. fecit: *Obſecro vos per miſericordiam Dei.* Cap. 12. v. 1.

Quotuplex ſit.

Duplex autem eſt: quædam deprecativa, quæ fit deprecando: quædam imperativa, quę fit imperando.

Quomodo conveniat cum juramento. *Quomodo differat.*

Convenit verò adjuratio cum juramento: quia ſicut hoc adhibetur ad veritatis affirmatę confirmationem; aut majorem promiſſionis factę firmitatem: ita adjuratio fit, ut poſtulatio, aut juſſio ſint efficaciora. Differt verò ab illo, quòd in juramento adducatur Deus, ut teſtis veritatis, aut quaſi fidejuſſor promiſſionis: In adjuratione verò ut objectum amoris, vel timoris ejus, quem adjuramus, ut inde ejus amore, vel timore ducatur ad rem petitam concedendam: Ita Sanchez *l. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. num. 1.*

Quomodo differat ab oratione.

Differt tandem ab oratione: quia per orationem aliquid à Deo petitur, ſed propter Deum; & ita poteſt id peti à Deo, & tunc conjunguntur adjuratio, & oratio: Aut ab hominibus, & tunc non eſt oratio aliqua; & aliquando nihil petitur, ſed imperatur; Ita Sanchez *loc. cit.*

348 *In adjuratione tria concurrunt. Adjurans.*

Secundò, Exorciſta obſervare debet, tria concurrere in adjuratione, nempè adjurantem, adjuratum, & id, per quod fit adjuratio.

Adjurans debet eſſe neceſſariò res intellectualis, cujus ſolius eſt rogare, aut jubere. Poteſt autem adjurare Deus ipſe; ut ob nomen ſuum aliquid pręcipiendo. Poſſunt etiam Angeli, & dęmones; ut Marci cap. 5. dęmon Chriſtum adjuravit: *Adjuro te per Deum, ne me torqueas.*

Res adjurata.

Res adjurata debet quoque neceſſariò eſſe intellectualis: ut clariùs patet ex dicendis. Poſſunt autem Deus, Angeli, & Sancti, & dęmones, & quicumque homines adjurari. Quando autem deprecativè, & quando imperativè, conſtabit ex ſolutione ſequentium quęſtionum.

Res, per quam ſit adjuratio.

Res, per quam ſit adjuratio, ſunt Deus, Angeli, & Sancti, & homines juſti viatores; non autem per creaturas inferiores in natura, aut in ſtatu gratię, ſit adjuratio: Ita optimè docet Suarez *tom. 2. de Religione tract. 4. de Adjuratione cap. 2. & 3. per totum*. Nos autem hanc doctrinam clariùs elucidabimus ſequentibus quęſtionibus.

QUÆSTIO I.

Quomodo Deus à nobis rectè adjurari poſſit.

349 *Deus licitè, & rectè à nobis deprecativè adjurari poteſt.*

DEus licitè, ac rectè à nobis deprecativè adjurari poteſt; ita quòd ejus adjuratio inter partes orationis collocari debet, & obſecratio appellatur. Hęc aſſertio eſt D. Thomę *qu. 83. art. 17. ad 1. & qu. 90. art. 1. ad 3.* quem ſequitur Suarez *loc. cit. cap. 1. num. 3.* & Sanchez *lib. 2. in præcepta Decalogi cap. 42. num. 12.*

Prima pars conſtat: Quia erga Deum non habet locum adjuratio per modum imperii; Ejus enim eſt imperare, & non imperari: ergo tantùm deprecativè adjurari poteſt.

350 Altera pars probatur: Sicut enim poſſumus orare Deum, ac illum deprecari; ita poſsumus aliquid divinum illi repręſentare, ob cujus nomen, aut merita, noſtras orationes exaudiat; ut conſtat ex Scriptura, in qua legimus Moyſen, & alios Prophetas oraſse Deum propter ſemetipſum, & propter Abraham, & alios juſtos ſibi dilectos; & Eccleſia ſemper orat per Chriſtum. Hic ergo orandi modus quandam Dei adjurationem continet; quia exoratur Deus, & ad impetrandum ab illo interponitur, vel ipſemet Deus: vel aliquis nomine ejus, qui potentior ſit, quàm nos ad impetrandum, ut per eum oratio noſtra juvetur: ratio autem adjurationis in hoc perficitur.

Adjuratio, obſecratio quædam eſt.

Hoc autem totum pertinet ad obſecrationem, in qua proponitur Deo ratio aliqua obtinendi aliquid ab ipſo: ut cùm per Chriſtum, vel per ipſammet Dei bonitatem, ac fidelitatem ejus poſtulamus. Hęc ergo adjuratio obſecratio quędam eſt; ſolùmque videntur ratione, & denominatione differre. Nam obſecratio dicitur, quatenus dat vires orationi: adjuratio, quatenus eſt peculiaris actus reverentię illius perſonę, per quam Deus adjuratur: Ita Suarez *de Adjuratione loc. cit.*

QUÆSTIO II.

An Beati, & Sancti Angeli licitè poſſint à nobis adjurari?

351 *Sancti, & Angeli licitè, ac rectè à nobis adjurantur. Probat uſus Eccleſiæ.*

REſpondetur, licitè, ac ſanctè poſse à nobis adjurari, ſi debito modo fiat. Hoc tradit D. Thom. *2. 2. qu. 90. art. 1.* & eſt receptum apud omnes. Rectè enim Sancti, & Angeli poſsunt à nobis orari, & conſequenter etiam obſecrari; Et ita habet communis uſus Eccleſię, & fidelium: nam petimus à Virgine per Filium, & per Nativitatem, vel aſsumptionem; & proportionali modo poſsumus ab aliis Sanctis petere. Non poſsumus tamen Sanctos adjurare cum imperio; ſed cum reverentia, & honore humiliter eos precari, non ut auctores bonorum; ſed ut interceſsores: eodem modo ergo poſsumus illos adjurare: Ita docet Suarez *loc. cit. cap. 2. num. 4.*

QUÆSTIO III.

An dæmones ſanctè, & licitè adjurari poſſint ab hominibus?

352 *Dæmones ſancte, ac licitè*

REſpondetur affirmativè, ſi debito modo adjuratio fiat. Concluſio eſt certa ſecundùm fidem: nam Eccleſia ab initio conſuevit adjurare dæmones;

nes; ut teſtantur Patres, Lactantius *lib.4. c.27.* Tertull. *in Apologet. c.32.* Cyprianus *in lib. de Idol. vanit. circa medium, & ad Demetriadem.* Fundatur autem hic uſus in Chriſti verbis, ac virtute: Dixit enim Marci ult. *In nomine meo dæmonia eiicient*, & Matthæi 10. Marci 3. Lucæ 9. Dedit diſcipulis ſuis poteſtatem, ut dæmones eiicerent, quam eis conceſſam declaravit Lucæ 10. *Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones.*

Adiurari poſſunt ab hominibus, ſi debitè fiat.

Hoc fides docet.

Ut autem debitus in adjuratione teneatur modus, hæc obſervanda videntur; ut benè docent Suarez *tom.2. de Religione tract.4. de Adjurat. c.2. n.6. & 7.* & Sanchez *lib.2. in præcepta Decalogi cap.42. n.15. & 19.*

353 Primò requiritur, ut finis adjurationis ſit, expellere dæmonem, non verò aliquid ab illo obtinere, vel ſocietatem aliquam cum illo inire: Hoc docuit D. Thom. 2.2. *q.90.* ar.2. Et conſtat primò: quia Chriſtus non dedit Eccleſiæ ſuæ virtutem, niſi ad fugandos, & coercendos dæmones juxta illud: *In nomine meo dæmonia eiicient*, & Lucæ 10. cùm Apoſtoli gloriarentur, quòd etiam dæmones ſibi ſubiicerentur, Chriſtus declaravit eis, poteſtatem ipſis eſſe datam ad calcandos ipſos, eorumque virtutem, ut nihil nocere nobis poſſent; ergo non aliter licet nobis adjurare dæmones. Conſequentia probatur: tum quia non valemus id facere, niſi per poteſtatem à Deo conceſſam; naturaliter enim dæmonibus longè inferiores ſumus, tum etiam, quia aliàs periculo exponimur, ut multùm nobis noceant; cùm tamen finis adjurationis eſſe debeat, dæmonis inſidias, & artes nocendi fugere, vel fugare.

Exorciſta nihil dæmoni præcipiat, niſi quæ conducunt ad expulſionem.

§. I.

354 SEcundò neceſſarium eſt, ut non rogando, vel amicè petendo; ſed imperando, objurgando, & cogendo dæmon adjuretur. Hoc enim docuit D. Thom. 2.2. *quæſt.90. art.2.* Et tam hanc, quàm præcedentem aſſertionem complexus eſt D. Auguſtinus lib.10. de Civit. Dei c.22. dicens: *Vera pietate homines Dei aeream poteſtatem inimicam, contrariamque pietati exorcizando eiiciunt, non placando: omnes tentationes, adverſitateſque ejus vincunt orando non ipſam, ſed ſuum Deum adversùs ipſam.* Et Tertullianus lib. de Anima c.57. *Spiritualia*, inquit, *nequitiæ non quidem ſocia conſcientia; ſed inimica ſcientia novimus, nec invitatoria operatione; ſed expugnatoria dominatione tractamus.*

Dæmon eſt adiurandus, non rogando; ſed obiurgando, & imperando.

Ex his colligitur primò, nulla ratione eſſe licitum alicui, dæmones adjurare adjuratione deprecativa, ideſt ipſum deprecando dæmonem, ut ob Dei nomen exeat è corpore obſeſſi: nec etiam imperativè, aut deprecativè præcipiendo, aut rogando, ut nobis dæmones aliquod obſequium, qualiſcumque generis ſit illud, aut qualecumque beneficium præſtent. Quod docent D. Thom. 2.2. *q.90. art.2.* & ibi Cajetanus *art.1.* D. Anton. 2. *par. tit.10. c* 8. Sylveſt. *verbo adjuratio, q.7.* & ibi Ang. *num.2. & 4.* Tabiena *num.6.* Sotus *lib.8. de Juſtit. q.3. art.2.* Suarez *tom.2. de Religione lib.4. de Adjuratione c.2. num.8. & 9.* & Leonard. *lib.2. de Juſt. c.42. dub. 13. num.70. & 71.* qui latiſſimè probat ex multis Scripturæ, Sanctorumque teſtimoniis, & rationibus, ſolvenſque contrarias dicit eſſe de fide. Valentia 2.2. *diſp.6. q.8. punct.2. quæſt.2.* Et Sanchez *lib.2. in præcepta Decalogi cap.42. num.19.* omnes prædictos DD. referens. Et contrarium facere eſt culpa mortalis graviſſima; Ut benè docent Cajetanus ibi, Sylveſt. *ead. q.7. & q.5.* Tabiena *eod. num. 6. concluſ. 6.* Armilla *verb. Adjuratio in fin.* Navarrus *ſumma cap.11. Hiſpane nu. 27. Latinè num.* 28. Et ratio eſt, cur non imperativè: quia Chriſtus non reliquit poteſtatem Eccleſiæ adversùs dæmones, niſi ad eos arcendos, vel repellendos tanquam hoſtes, ne nobis nocerent; quod eſt ab eorum ſocietate recedere. At velle uti eorum miniſterio, & obſequio, pertinet ad quoddam pactum, & ſocietatem cum ipſis. Cur autem non etiam deprecativè liceat petere, ut exeant à corpore, ex ſe conſtat: Quia tunc beneficium ab eis liberaliter conferendum expe-

ctatur;

Digitized by Google

ctatur; quod eſt quædam pacti, & ſocietatis cum ipſis inchoatio. Item quia quidquid dæmon ſua ſponte in nos confert, id omne ab hoſtili ejus animo in nos, & in ipſummet Deum proficiſcitur: Semper enim eò ſpectat, ut Dei gloria obſcuretur, & nos ipſum offendentes æternam damnationem incurramus. Ita Sanchez *loco citat.*

§. II.

355 *In Conjuratione duo ſunt. Objurgatio. Præceptum. Objurgatio deſcribitur.*

COlligitur ſecundò, in conjuratione, qua dæmones adjurantur, duo principaliter inveniri, Objurgationem ſcilicet, & Præceptum.

Objurgatio (ut ſumitur hìc) *eſt dæmonis increpatio, ac operationem ejus reprehenſio, quæ ejus ſuperbiam coercet, & impedit, ne actu ita Vexatum, ſeù Energumenum tentet, vel affligat.* Dum enim ab Exorciſta dæmoni crimina ipſius objiciuntur: ut fit in Rituali Romano, in quo Sathanas vocatur *inimicus Dei, hoſtis humani generis, mortis adinventor, vitæ raptor, juſtitiæ declinator, malorum radix, fomes vitiorum, ſeductor hominum, incitator invidiæ, origo avaritiæ, cauſa diſcordiæ, ſpiritus immundus, ſerpens antiquus, ſeductor peſſimus, plenus omni dolo, & fallacia, draco nequiſſimus, &c.* facilè deſinit vexare Obſeſſum, ac tentare illum, & ignominia plenus confunditur; faciliuſque Exorciſtę obedientiam pręſtat: quia Vexatus faciliùs actus fidei, ac confidentię elicit, cùm poſſidentis dęmonis ceſsat tentatio; atque vexatio minùs eum affligit. Maximè cùm illi obiicitur ſui ſtatus origo, rebellio, apoſtaſia à ſuo Creatore, à paradiſi ſedibus dejectio; penę, quas ſuſtinet, nempe divinę viſionis privatio, paſſiones vehementes irę, odii, triſtitię, deſperationis, & hujuſmodi, quibus acriter affligitur; & ignis gehennalis, quem ſuſtinebit in ęternum. Quęnam autem objurgationes ſint aptiores; & quomodo ſint faciendę, patebit infra *par.3. n.660.*

356 *Præceptum deſcribitur.*

Alterum, quod principaliter in adjuratione continetur; eſt pręceptum, *quod eſt ordinatio, ſeu mandatum, quo divina virtute efficaciter aſtringitur dæmon ad Exorciſtæ, ut miniſtro Chriſti, & Eccleſiæ præſtandam obedientiam.* Dico *efficaciter:* quia ſuppoſita diſpoſitione neceſsaria in patiente, dęmones adjurati non poſsunt non obedire, à divina virtute compulſi ex promiſſione facta *Marci ult.* à Deo in ſe credentibus: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient,* quando expulſio dęmonis obſeſso eſt profutura.

Quintuplex ſit.

Pręceptum autem, quod juxta artem exorciſticam dęmonibus fieri poteſt, eſt quintuplex, videlicet Commune, probativum, lenitivum inſtructivum, & expulſivum. De ſingulis agetur infra *num 662. & ſequentibus.*

QUÆSTIO IV.

An Creaturæ irrationales, ut locuſtæ, nubes, ſal, aqua, &c. licitè adjurari poſſint?

357 *Creaturæ irrationales ſecundùm ſe non poſſunt propriè adjurari. Ratio dictat.*

REſpondetur, hujuſmodi creaturas ſecundùm ſe non poſse propriè adjurari: Ita docet D. Thom. 2. 2. *quæſt.90. art.3.* Sotus *libr.8. de Juſt. qu.3. art.3.* Suarez *tom.2. de Religione libr.4. de Adjuratione cap.2. num.12.* & Sanchez *libr.2. in præcepta Decalogi cap.42. num.37.* Ratio ea eſt: quia, cùm adjuratio reſpectu illius, qui adjuratur, ſit quędam obſecratio, petitio, aut imperium, & creaturę irrationales non ſint capaces talium actionum: quia tam petitio, quàm pręceptum propriè ſumptum non percipitur niſi intellectu, & ratione, ergo ex hac parte non poſsunt creaturę irrationales propriè adjurari. Non enim hę creaturę movere ſe valent ex intentione ad nocendum nobis: ut

evenit

Digitized by Google

evenit in animalibus irrationalibus: vel in nubibus, tempeſtatibus, & his ſimilibus.

358

Ville eſt eas adjurare, ut moventur ab alio.

Quomodo.

At integrum eſt, ea omnia adjurare, quatenus ab alio moventur. Cùm ergo poſſint, & à Deo, & à dæmone ad id moveri, quando moventur à Deo, adjuranda ſunt deprecando Deum, ut id malum avertat; quando verò à dæmone, imperando illi, ne moveat, ſed nocere deſiſtat: Ita D. Thom. 2. 2. *quæſt.* 90. *art.* 3. ab omnibus receptus. Quare in exorciſmis, etſi quandoque verba adjurationis ad ipſaſmet creaturas irrationales dirigantur, ut dicendo: *Exorcizo te creatura ſalis: conjuro te, creatura aquæ: conjuro vos, nubes, &c.* non eſt intentio dirigendi ad ipſas, quaſi ipſæ adjurationi connivere debeant, avertendo malum; ſed verè adjuratio ad motorem dirigitur, quaſi dicatur: *Conjuro vos dæmones, ut ab hoc ſale, ab hac aqua recedatis, ne tempeſtates excitetis, &c.* Ad ipſas autem aliquo modo, dirigitur utpotè ad illas, in quibus recipitur illa operatio, ſeu effectus nobis adverſus, quem per adjurationem avertere conamur: Ita Valent. 2. 2. *diſp.* 6. *qu.* 8. *punct.* 2. *ad fin.* Sanchez *loco cit. num.* 38.

QUÆSTIO V.

An Adjuratio debeat fieri per Deum ſolùm, an etiam per creaturas?

359

Deus adjurari poteſt per Deum ipſum.

Verſ. 11.

PRimò dico, Deum adjurari poſſe per Deum ipſum. Nam ſæpè obſecratio fit ad Deum per ipſum: ut Daniel. c. 9. *Ne moreris propter temetipſum Deus meus*, & Pſal. 24. *Dirige me in veritate tua, & doce me, quia tu es Deus Salvator meus, &c. Et reminiſcere miſerationum tuarum Domine, &c.* & infra: *Propter nomen tuum, Domine, propitiaberis peccato meo.* Et alii Prophetæ ſæpe hoc modo orabant. *Per temetipſum fac hoc, Deus.* Illa autem verba habent vim, & formam adjurationis. Item rectè à Deo petimus propter ipſius infinitam bonitatem, clementiam, pietatem, ac miſericordiam: Sæpè per fidelitatem, & veritatem ejus vim faciendo in promiſſis ejus, quæ ejus fidelitati innituntur, ut ferè in omnibus illis actibus confidentiæ erga Deum poſui *par.* 3.

§. I.

360

Deus adjurari poteſt per Chriſtum.

SEcundò dico, Deum adjurari poſſe per Chriſtum. Conſtat ex illis Eccleſiæ precationibus, *Per admirabilem aſcenſionem tuam; &c.* in quibus cenſetur adjuratio contineri; quæ poteſt dupliciter intelligi. Uno modo, ut deprecatio ſit ad Deum, ut Deus eſt; ſed ratio obſecrandi ſumatur à myſteriis factis circa Chriſtum, ut hominem: ſic adjuratur Deus, ut Deus, per opera humanitatis, ſeu opera in humanitate, vel per humanitatem facta: ſic adjuratur Deus per aliquid creatum. Alio modo poteſt intelligi, ut tota petitio, & obſecratio immediatè referatur ad Chriſtum hominem, ut homo eſt; & ſic adjuratur (propriè loquendo) Chriſtus ipſe propter ſeipſum, repræſentando illi aliquam rationem largiendi, quod poſtulatur, ex ipſomet ſumptam, eo modo, quo dicebamus Deum per ſemetipſum adjurari; Ita Suarez *loco cit. c.* 3. *n.* 3.

§. II.

361

Deus adjurari poteſt per Angelos, & Sanctos regnantes in Cœlo.

Etiam per Viatores, qui juſti reputantur.

TErtiò dico, Deum adjurari poſſe per Angelos beatos, & ſanctos non ſolùm jam cum Chriſto regnantes; ſed etiam per Viatores, qui juſti reputantur, & per eorum merita, vel interceſſiones. Ratio eſt: quia Deus ſæpe vult per hujuſmodi rationes beneficium concedere, & non aliter. Non quia (cùm in tempore adjuratur) incipiat ab illis moveri; ſed quia ab æterno ſæpe ſtatuit dare intuitu illorum,

Digitized by Google

lorum, & non aliter; ideóque etiam voluit à nobis ſic obſecrari. Præterea quia inter viventes juſtos voluit Deus eſſe communicationem aliquam in bonis operibus, ac meritis, & uni ſolet benefacere propter alios: ideò etiam poteſt per Viatores juſtos adjurari vel in communi (ſi oratio ſit publica, quomodo Eccleſia ſæpe Deum adjurat propter omnes Sanctos: vel propter juſtos in communi, & in confuſo:) Vel in oratione privata propter talem, vel talem perſonam, quam orans exiſtimat eſſe ſanctam. Sicut enim unus Viator poteſt ſe alterius orationibus commendare: ita poteſt per ipſum petere, & adjurare Deum: Ita docet Suarez *loco ſupra citato num.* 3. & Sanchez *lib.* 2. *in præcep. Decal. cap.* 42. *num.*2.

§. III.

362 *Deus non poteſt adiurari per alias creaturas inferiores. Ratio dictat.*

QUartò dico, Deum non poſſe adjurari propter alias creaturas inferiores vel in natura, vel in ſtatu gratiæ: Ratio eſt: quia nec dignitas talis creaturæ, nec opera aliquid valere poſſunt apud Deum ad impetrandum aliquid ab ipſo. Immò ſi quis rectè conſideret, quando adjuratur Deus per rationem creatam, ſeu per creaturam aliquam, ſemper eſt, in quantùm includit aliquam ſingularem participationem divinæ bonitatis, quæ interdum habet adjunctam promiſſionem; vel ſaltem reſpicit majorem gloriam, & honorem Dei, qui ex tali opere reſultare poteſt. Unde ſicut juramentum per creaturas reſolvitur in Deum earum Auctorem: ita dici poteſt de adjuratione Dei, quoties fit per commemorationem alicujus effectus creati, ibi involvi Deum ipſum, ut auctorem ejus, qui ratione ſui honoris, ac majeſtatis; vel verbi, aut miſericordiæ ex uno opere ſuo quaſi inducitur ad aliud faciendum: Ita eruditè docet Suarez *loco citat. num.*4.

§. IV.

363 *Dæmones per Deum ipſum vel expreſſè, vel tacitè adiurandi ſunt. Conſtat ex uſu Eccleſiæ.*

QUintò dico, dæmones per Deum ipſum vel expreſsè, vel tacitè, & non aliter adjurandos eſſe. Concluſio habetur ex uſu Eccleſiæ; Conſuevit enim adjurare dæmonem *per Deum vivum, per Deum verum, per Deum ſanctum*. Item per Chriſtum, qui eſt verus Deus: item per Crucem ejus; ſed præcipuè per Sanctiſſimum nomen Jeſu: ut ipſemet docuit Marci ult. dicens: *In nomine meo dæmonia eiicient*. Et licèt in adjuratione per crucem, & nomen ejus explicitè non invocetur Deus ipſe; tamen implicitè ibi continetur: quia crux eſt inſtrumentum Divinitatis, & per habitudinem ad illam habet virtutem contra dæmones: Nomen autem Jeſu eſt nomen ſalutis, ſeu Salvatoris, qui eſt Deus, & homo; immò eſt nomen, in quo non tantùm dæmones eiiciuntur; ſed etiam in quo oportet nos ſalvos fieri, ut docet D. Petrus Act.c.4. Et eodem modo interdum adjurantur dæmones per Sanctos, quos ipſi magis timent; non propter eorum naturalem virtutem, immò nec propter gratiam infuſam præciſè ſpectatam, ut habentem ſanctificat, & bonum reddit: quia per illam virtutem non poſſunt homines cogere, aut arcere dæmones; niſi Deus Sanctis ſuis, vel Eccleſiæ ſuæ peculiarem virtutem ad hoc conferat.

364 Hac ergo ratione adjuratio dæmonis ſemper fit per Deum vel in ſe, vel in Sanctis ſuis, aut in ſuis inſtrumentis invocatum: quia (ut ſupra diximus *num.*354.) dæmon non adjuratur prece; ſed coactione, & imperio, quæ non eſt in re creata, niſi virtute Dei: quia ut dicitur Job.41. *Non eſt poteſtas ſuper terram, quæ comparetur ei*. Immò probabile eſt, neque Angelos Sanctos poſſe virtute naturali dæmones cogere ſaltem comparando maximum ad maximum, & multitudinem ad multitudinem cum proportione: quia plures dæmones (ut creditur) perfectiores ſunt

Digitized by Google

res ſunt in naturalibus aliquibus Angelis cum dicta proportione loquendo, ut breviter annuimus ſupra *n.149*. Ob hanc ergo cauſam adjuratio dæmonum fieri debet in virtute ipſiuſmet Dei, ut recta fide, & efficaciter fiat: Ita eruditè docet Suarez *tom.2. de Religione, lib.4. de Adjuratione cap.3. n.7.*

QUÆSTIO VI.

Quænam cautelæ ſint ſervandæ ab Exorciſta, ut adjuratio ſuum habeat effectum.

PRimò Exorciſta ſeipſum maximoperè parare debeat per orationem, & jeju- 365
nium eo modo, quo docetur infra *part.2.* ubi *de Ægroto orante, & jejunante*; ac præcipuè captivando intellectum in obſequium primæ veritatis, quæ eſt ſapientia increata; ac voluntate firmiter ei adhærendo, quæ manifeſtatur in divinis Scripturis, quarum parva ſylva ſupra *num.242. & ſeqq.* fuit propoſita, credendo firmiter, ac confidendo, quòd Deus, ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac fidelitatis infallibilis concurret cum ipſo Exorciſta, cùm dæmoni pręceperit ea, quæ ad ejus expulſionem à corporibus obſeſſis, & à rebus ad homines ſpectantibus pertinere dignoſcuntur, ſi talis expulſio fuerit ſalutaris, ac cætera extiterunt requiſita.

Exorciſta vacare debet orationi, & ieiunio.

§. I.

SEcundò poſt efficaces orationes, & precationes ad Deum effuſas, & actus fi- 366
dei, ac confidentiæ in Deum efficaciter elicitos, (conſiderata facultate ſibi à Chriſto, & ab Eccleſia tradita, Beatiſſimæ Deiparæ, ac Sanctorum patrocinio implorato; obſeſſoque ſeu maleficiato circa ea, quæ credenda ſunt, & adimplenda perfectè inſtructo, & probato (ut docetur infrà *part. 3*) tunc accedat ad ſuum munus exequendum, non ut miles ad pugnandum contra validiſſimum hoſtem, ut communiter loquimur, (hæc enim pugna in oratione debet fieri) ſed ut judex à Deo, & ab Eccleſia delegatus: Non ad omnia adverſùs dæmonem pro voto ſuo adimplenda, ut ſupra dictum eſt, ſed tantùm ad illum, ut reum jam per fidem obſeſſi, vel maleficiati vinctum, ac convictum per poteſtatem Exorciſtæ à corpore obſeſſi, vel maleficiati; & à rebus ad homines ſpectantibus expellendum.

Accedere debet ad dæmonem expellendum ut judex. Quomodo.

§. II.

TErtiò, Exorciſta antequam aliquod adverſùs dæmonem formet præceptum; 367
breviter inſtruat Energumenum, ut credat, ipſum eſſe miniſtrum Dei, & Eccleſiæ, & habere à Deo, & ab Eccleſia poteſtatem ad dæmones expellendos ab hominibus, & à rebus ad homines ſpectantibus: Moneatque, ut attendat inſtructionibus, ac præceptis ab ipſo Exorciſta dæmoni faciendis, aliter diabolus difficulter obediet Exorciſtæ; Nam dæmones operantur in corpore patientis magis, vel minùs juxta imperfectionem fidei, ac confidentiæ in Deum majorem, vel minorem ipſius patientis. Si obſeſſus accedat ad Exorciſtam cum fide inhęſitante, quòd à Deo, mediante pręcepto ab Exorciſta dęmoni faciendo, ſit liberandus, iſte facillimè liberabitur, & dęmon Exorciſtę obediet juxta fidem ipſius. Si autem accedat ad Exorciſtam cum fide hęſitante, dæmon niſi cum difficultate obediet Exorciſtæ. Unde aliquando evenit mihi, quòd, dum ad me acceſſiſſent aliqui Maleficiati maximam habentes fidem, quòd à maleficio liberarentur, ut cognoſcerem, an verè à dæmone eſſent vexati, aut maleficiò affecti, dæmoni præcepi latino idioma-

Inſtruendus obſeſſus, ut credat, Exorciſtam habere poteſtatem dæmonis expellendi.

te, ut

te, ut coram me illicò in eos aliquam levem efficeret vexationem; ſed totum oppoſitum evenit: Nam ad illud præceptum, dæmon ſine mora maleficium abſtulit, & à Maleficiatis aufugit, ipſique Maleficiati priſtinæ reſtituti ſunt ſanitati. Mihi autem ab eis ſciſcitanti, quid per illa verba, quæ enunciaveram, intellexiſſent, & credidiſſent. Reſponderunt, ſe credidiſſe, quòd dæmoni præcepiſſem, ut recederet ab eis, nec ampliùs eos divexaret. Quare utile erit, ut priùs explicetur Vexato præceptum, antequam fiat, ut magis ac magis in eo fides augeatur, ſic magis, magiſque dæmonis poteſtas diminuatur: ut docet S. Cyprianus *tract. 4. de Idolor. vanit.* dicens: *Dæmones vel exiliunt ſtatim: vel evaneſcunt gradatim, prout fides patientis adjuvat: aut gratia curantis aſpirat.*

§. III.

368 *Præcepta fieri poſſunt vulgari idiomate. Quare.*

QUartò, etſi decentius ſit formare præcepta latino idiomate propter ipſius gravitatem, & elegantiam; attamen ſi patiens illud non intelligat, melius erit ea proferre in lingua materna patientis. Cùm enim ex præcipuo fundamento hujus artis difficulter poſſit dæmon ad aliquid compelli, non exiſtente in patiente diſpoſitione, ſequitur, quòd ſi ipſe patiens præceptum non intelligat, non poterit ad ipſum ita benè eſſe diſpoſitum, & per conſequens diabolus non ità facilè obediet Exorciſtæ, maximè in his, quæ ſpectant ad ejus expulſionem.

§. IV.

369 *Præcepta non fiant, ſi patiens ſit aliqua paſſione turbatus.*

QUintò, cùm aliquid dæmoni eſt præcipiendum, attendat Exorciſta, quòd Vexatus non ſit aliqua paſſione perturbatus: quia tunc mens Energumeni attendens ſuggeſtioni dæmonis, non eſt ita benè diſpoſita per fidem, ac confidentiam in Deo, ac in poteſtate exorciſtica; ſicque diabolus Exorciſtæ præceptis difficulter præſtabit obedientiam. Idcirco priùs, (ſi opus ſit) ſeorſum patientem interroget: an aliqua paſſione, ac tribulatione ſit turbatus; vultum ejus conſideret, an ſit hilaris, vel mœſtus, quod facilè ex oculis cognoſcet. Nec ad ultimum dæmonem expellendi præceptum deveniat, niſi priùs ille ad quietem, & attentionem, & fiduciam perfectam reducatur.

§. V.

370 *Non permittatur dæmon diu obſeſſum vexare.*

SExtò, quando Exorciſta, ad dignoſcendum, an vexatio patientis ſit à dæmone; vel à cauſa aliqua proveniat naturali: vel etiam ad inſtruendum in fide Obſeſſum, vel Maleficiatum, (ſi ita ſit) vult dæmoni aliquod facere præceptum, puta ut aliquam ex ſoletis levem in Patiente cauſet vexationem, dæmonem diù illum vexare non permittat; ſed citò ei præcipiat, ut patienti gravamen, ſeu moleſtiam inferre prætermittat.

371 *Nec uſum ſenſuum impedire.*

Si verò dæmon Energumenum actu vexet, eumque ab uſu ſenſuum alienet, illicò Exorciſta magna fide ſuffultus in nomine Jeſu dæmoni præcipiat, ut Energumenum divexare ceſſet, nec ſenſuum uſum impediat, ut neceſſarias de fide inſtructiones devotè, & attentè percipere valeat. Et ſi opus ſit, objurgationes adhibeat inferiùs poſitas *n.660.* ut dæmonis audaciam faciliùs conſtringere valeat, ac ipſius contumaciam refrenare.

§. VI.

Digitized by Google

§. VI.

372 *Silentium dæmoni imponatur.*

SEptimò, ſi dæmon per os Energumeni loqui præſumat, Exorciſta ſilentium illi imponat exemplo Chriſti Lucæ 4. qui dæmoni dicenti: *Quid nobis, & tibi, Jeſu Nazarene, veniſti perdere nos? Scio te, quòd Sanctus es, Dei* ſilentium impoſuit, licèt veritatem fateretur. *Et increpavit illum Jeſus dicens: Obmuteſce, & exi ab eo.* Unde Marci 1. & Lucæ 4. habetur, quòd *non ſinebat ea loqui.*

373 *Poteſt quandoque interrogari de tempore ingreſſus.*

Poteſt tamen quandoque Exorciſta dæmones interrogare, quo tempore in corpus Obſeſſi ſunt ingreſſi, ut ex hoc agnoſcat: an cruciatus à Patiente tolerati à cauſa naturali, vel præternaturali fuerint excitati: ut egomet cum illo dæmone feci, à quo vexatus fuerat homo ille, de quo ſupra *num.* 86. Quod aliàs etiam cum aliis præſtiti dæmonibus, antequàm illos in virtute Dei ab obſeſſis corporibus expellerem; ut ſcirem, quomodo, & quando ingreſſi eſſent in corpora illa, ut ſic etiam Energumenis illis ad ſe ipſos impoſterum à dæmonibus cavendum, ac præſervandum remedia traderem opportuna.

374 *Prius interrogandi ſunt parentes ſicut, & ipſe obſeſſus.*

Verumtamen priùs interrogandi ſunt ipſius Obſeſſi parentes; deinde ipſe Obſeſſus dæmoni in nomine Jeſu præcipiendo, ne internis, vel externis Energumeni ſenſibus impedimenta ingerat. Sic Chriſtus Marci 9. cùm ſibi filius quidam habens ſpiritum mutum fuiſſet adductus, interrogavit Patrem ejus dicens: *Quantum temporis eſt, ex quo ei hoc accidit;* At ille ait: *Ab infantia.* Ubi D. Petrus Chryſol. ſerm. 51. de Dæmoniaco ait: *Revolvit infantiam Chriſtus, ut tanti mali cauſa non tangat ſobolem, ſed parentem.*

§. VII.

375 *Quinam ſint obſeſſi tantùm ficte, & imaginariè.*

OCtavò, ſi Exorciſta, perſonam, quæ tanquam obſeſſa ad eum confugit, ut exorcizetur, non eſſe verè, ac realiter; ſed tantùm imaginariè, aut ficte obſeſſam vereatur, in eam exorcizando cautelam mox infra ponendam adhibebit.

Sunt enim aliqui, qui non verè, ſed duntaxat ſecundùm ſuam imaginationem ſunt obſeſſi: ut aliquando in mulieribus menſtruorum defectum patientibus accidit, de quibus ſupra *num.* 88. Alii ſunt, qui ſe à dæmone obſeſſos, ſed ob diverſos fines effingunt. Nam aliqui, ut aſtantium viſcera ad pietatem commoventes, eleemoſynis eorum ſuam propriam ſublevent paupertatem: Quidam, ut ab aliqua ſe oppreſſione, vel afflictione diripiant: ut mulieres juvenculæ, quæ quandoque ſenibus nuptæ maritis, cùm ob nimiam zelotipiam quaſi captivæ teneantur; ut aliquali valeant perfrui libertate, ſe à dæmone obſeſſas teſtantur, die, noctuque clamant, variaſque præſtant inſanias, ut maritus modò huc, modò illuc: nunc ad iſtum, nunc ad illum Exorciſtam eas ducere compellatur. Alii ſe dæmoniacos ſimulant, ut eccleſiaſticos ritus contemnant, Exorciſtas ſubſannent, eorum artem Exorciſticam infament, obſeſſoſque veros, ac maleficio affectos remedia ſacra ab Eccleſiaſticis miniſtris quærendo, & adhibendo avertant. Hoc præſtant aliqui Magi, Malefici, ac Sagæ, ſicut experientia pluries comprobavi: Fingunt enim

Experientia comprobatur.

ſe à dæmone obſeſſos; unà cum aliis, (& fortaſſe eorum opere) maleficio affectis, aut obſeſſis ad Exorciſtas accedunt: aſtant, dum alii exorcizantur, laudantque ac magnificant opera Exorciſtę, dicuntque ſe maximam habere fidem, quòd procul dubio à quacumque dęmoniaca liberabuntur vexatione genuflexi ante Exorciſtam ei membra corporis indicant, in quibus affligi ſe à dęmone dicunt: Exorciſta, (ſi cautus non eſt) more ſolito dęmoni, ut è corpore exeat, nec ampliùs illos vexet pręcepta imponit; ſed ipſi omnibus audientibus, ex ejus pręceptis, & exorciſmis

nullum

nullum ſentire levamen, nec ceſſare dolores, nec dęmoniacas vexationes remitti, aut diminui, quamvis maximam habeant fiduciam audacter reſpondent: ſic contra Exorciſtam murmurantes, ejus famę, honori, & arti detrahentes recedunt, cęteris poſteà à maleficio liberatis, & à dęmone ereptis, dicentes: *Heu quàm ſtulti nos ſumus, biſce credere impoſtoribus, & incantatoribus! Maxima cum fide acceſſi ad iſtum Signatorem, nec tamen ejus ſignamenta quicquam mibi profuerunt: ſic quoque de vobis erit: videbitis, quòd brevi tempore eiſdem vexationibus, ac doloribus eritis affecti*. Hoc autem dicunt, ut illorum fidem diminuant, ac de Dei protectione diffidant: qui ſi patientes aures illis prębeant, iterùm (dęmonis operante virtute) novis afficiuntur maleficiis: & ſic magis Maleficorum, ac Sagarum verbis, quàm Exorciſtarum eruditionibus, ac monitis ſacris fidem pręſtantes, (Deo permittente) novis à dęmone affici vexationibus promerentur.

Verba obtrectatorum.

§. VIII.

376 *Cautela ſervanda cum hujuſmodi ſuſpectis.*

UT ergò Exorciſta iſtorum obſeſſorum fictiones agnoſcere valeat, eos priùs interroget, in quibus corporis membris vexationes ſentire conſueverint; deindè, ſi vexatus prętenſus latini idiomatis ſit ignarus, tali idiomate pręcepta formet. Si verò gnarus ſit, ut pręceptum tale minimè intelligat, formet illud voce ita ſubmiſſa, quòd ipſe audire nequeat, pręcipiendo dęmoni (ſi in illo corpore adſit) ut aliquam ex illis, quibus, ait obſeſſus ſolere in ſe affici, cauſet vexationem, unam tantùm pręcisè nominando, prout expediens eſſe judicaverit: quòd ſi dęmon aderit, pręceptum quidem intelliget, cui, etſi non facilè obedierit in recedendo à malo, cùm ab obſeſſo, aut maleficiato præceptum non percipitur; attamen cùm ſibi ab Exorciſta pręcipitur, ut vexet, faciliùs obtemperat pręcepto, quamvis illud à patiente non intelligatur. Si ergò verè ac realiter patiens à dęmone fuerit obſeſſus, dęmon illum in ea corporis parte vexabit, quam vexandam ab Exorciſta per pręceptum fuerit ei imperatum: & tunc patientem, quid ſentiat in corpore ſuo interrogare valebit, ut an patientis verba veritati pręcepti ſint conformia dignoſcat. Si autem patiens non verè, ac realiter; ſed tantùm imaginariè, aut fictè obſeſſus fuerit, cùm Exorciſtæ pręceptum non intellexerit, nec in eo ſit ulla vexatio, cùm Exorciſta ipſum interrogaverit, in qua parte corporis dæmoniacam ſentiat vexationem, unum pro alio reſpondebit; ſicque tolletur larva diabolo, ac omnis dolus aperietur.

§. IX.

377 *Dæmon ab obſeſſo non motu corporis, ſed actibus fidei ad obedientiam eſt compellendus.*

NOnò, cùm Exorciſta aliquod præceptum dæmoni faciat, admoneat obſeſſum (ſi adimpleri deſideret) quòd nullo corporis motu, aut actu ſive interiori, ſive exteriori dæmonem ad obedientiam compellere debet; ſed potiùs actibus fidei, & confidentiæ in Deum, intelligentiæ, & attentionis ad id, quod præcipitur ab Exorciſta. Diabolus enim, cùm ſpiritus ſit, ſpiritu, & non aliquo corporis geſtu, eſt compellendus. Et interim obſeſſus membra corporis ſui, ac ſi ſua non eſſent, relinquere debet, & qualiter diabolus juxta præceptum ab Exorciſta factum operetur in illis obſervare, & de tanta dæmonum ſubjectione lætari, ſimulque divinam majeſtatem, ac potentiam, qui nobis tot, tantaque beneficia contulit, collaudare.

§. X.

Digitized by Google

§. X.

DEcimò, quando plures ſunt exorcizandi, probationes, & experientiæ, (de quibus infrà *par.3.*) primò in his, qui majorem poſſident fidem, ac capacitatem, magis, magiſque intentioni Exorciſtæ ſe conformant, ſunt faciendæ, ut id alii obſeſſi videntes, fidem in Exorciſmo requiſitam, ac confidentiam in Deum facilius concipiant. Et interim prudens Exorciſta omnium motus, attentionem, ac diſpoſitionem conſideret, eoſque aliquando interroget; & juxta ea, quæ propriis oculis vident, ad actus fidei firmæ, ac inhæſitantis confidentiæ pro ſua liberatione eliciendos doceat, ac confirmet. 378

Experientiæ in quibus priùs ſint faciendæ.

In hac enim arte plures vexatos ſimul ad exorcizandum admittimus contra regulas antiquorum Exorciſtarum credentium, unum vexatum impediri per alium; & dæmones ſe invicem adjuvare; quod falſum eſſe experientia oſtendit. Immò ex multorum ſimul obſeſſorum adjuratione multa bona dimanare probantur. Primum: quia unico actu eandem doctrinam omnes capere poſſunt; ſicut ab uno Concionatore totus populus edocetur. Secundum: quia plures experientiæ, quæ ſecundùm diverſitatem patientum fiunt, videntur. Tertium: quia plures dæmonum malitiæ aperiuntur. Quartum: quia magis oſtenditur divina liberalitas, Eccleſiæ ſplendor eniteſcit, & Miniſtrorum ejus auctoritas manifeſtatur. Quintum: quia vexati magis animantur ad reſiſtendum dæmoni, & minori verecundia afficiuntur videntes alios ejuſdem conditionis. Sextum: quia dæmones magis confunduntur, dum omnes ſimul obedire tenentur. Et tandem, quia majus eſt commodum Exorciſtæ, qui uno die decem, aut quindecim, & ampliùs poteſt liberare vexatos, quos ſeparatim non poſſet uno menſe. Major etiam apparet modeſtia, & minus periculum ſcandalorum. Præceptum tamen ultimum dæmonum expulſivum, licèt contra omnes dæmones in variis corporibus exiſtentes unicum proferri poſſet: attamen ſingulum ſuper ſingulos Obſeſſos enunciari debet: ſicut etiam inveſtigatio, & probatio particularis pro unoquoque diſtinctè præſtanda eſt: quia ſic meliùs per fidem, & confidentiam in Deum vexatus ad ſuam diſponitur liberationem.

§. XI.

UNdecimò, quia Vexati non omnes ejuſdem ſunt conditionis, non eodem modo cum omnibus eſt procedendum. Quidam enim ſunt rudiores, & cum his magna patientia, prudentia, ac dexteritas requiritur, ut doctrinam capiat. Alii ſunt timidi, & hi ad curandum ſunt difficillimi: quia difficulter actus fidei firmæ, & inhæſitantis pro ſua liberatione elicere queunt. Quidam ſunt duri capitis, & propriç cervicis: & hos facilè diabolus decipit, ne Exorciſtæ inſtructionibus fidem præſtent. Quidam ſunt verecundi, & ſub verecundia diabolus malitiam ſuam occultat. Alii aliarum ſunt conditionum, ac proprietatum. Cum rudibus pedetentim, & paulatim procedendum eſt. Cum timidis ſemper ad eo: roborandum, animandum, & confortandum intendendum eſt. Duris, & in propria ſententia obſtinatis, debere eſſe humiles, & in omnibus judicio Exorciſtæ ſubjacere eſt oſtendendum. Verecundi, non in loco publico, aut coram perſonis, de quibus verecundari poſſint, ſunt exorcizandi: & omnibus accommodare ſe debet Exorciſta. 379

Non eodem modo cum omnibus Vexatis eſt procedendum.

Quoad locum autem, in quo adjurandi ſunt obſeſſi, licèt ſecundùm regulas antiquorum Exorciſtarum ſit Eccleſia; nihilominus ad inconvenientia vitanda, quæ ſæpiùs ex populi multitudine aſſiſtente evenire ſolent, qui non devotionis gratia, ſed curioſitatis cauſa confluunt, ſanum erit conſilium, ſi Exorciſta paucis præſentibus, puta conſanguineis, domeſticis, aut amicis perſonæ obſeſſæ, & uno ſaltem (ſi poſſibile ſit) Eccleſiaſtico, aut Religioſo, & non coram totius populi multitudine congregata, in aliquo ſecreto Oratorio; vel etiam ipſius obſeſſi domo ante ima- 380

Locus magis aptus ad exorcizandum quinam ſit.

Digitized by Google

imaginem Domini Noſtri Jeſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis munere ſuo fungatur. Idipſum etiam ſuis ſubditis ſuadere videtur Reverendiſs. P. F. Franciſcus à Longobardia Ordinis S. Franciſci Miniſter Generalis; ut habetur apud Peirinum *in Formul. Prælat. litera E.*

ſ. XII.

381 *Interrogandus Obſeſſus de accidentibus tempore inſtructionis.*

DUodecimò, in toto illo tempore, in quo explicatur inſtructio, & fit actus exorciſmi, Exorciſta ſæpiùs patientem quid ſentiat interroget, & quid audiat: quidve ſibi ſuggerat dæmon: cui rei attendat: quid cogitet: quid denique timeat; ut ex hoc illuſiones, & tentationes dæmonum, quæ illo tempore ſunt innumerabiles, cognoſcantur. Patientem inſuper, qualiter ſe habere debeat tempore illo intermedio, ideſt inter actum inſtructionis, & exorciſmi, edoceat; ut videlicet Sacramenta frequentet; ſe à peccato abſtineat; virtutum actus, humilitatis nempè, patientiæ, charitatis erga Deum, & proximum, conformitatis divinæ voluntati, & hujuſmodi exerceat; recordetur eorum, quæ ſibi ab Exorciſta fuerunt imperata, ut ea opere compleat, præcipuè de contemnendo, ac deteſtando dæmones, de non timendo illos, de eliciendo ſæpiùs fidei, ac confidentiæ in Deum actus, ipſum humiliter, ac devotè pro ſua liberatione deprecando, ut infrà *par.* 3. ſæpiùs tradetur.

382 *Exorciſta ſemper ſit paratus ad ritè munus ſuum obeundũ.*

Ipſe verò Exorciſta ſingulis diebus, quibus exorcizare vult patientem, ordinem habendum in tali actu, puta quàm velit tradere inſtructionem, quam facere experientiam, quid præcipere, quid obſervare priùs præmeditetur: & quicquid eſt faciendum, prudenter, ac ſapienter ordinet, ac diſponat, ſedulè orationi, ac jejunio corporali, ac ſpirituali incumbendo eo modo, quo *parte ſecunda* docetur; ne ad tantum miniſterium obeundum imparatus accedat.

Quare ex omnibus in hac prima parte diſputatis facilè colligitur, Exorciſtam ut rectè, tutò, & efficaciter ſuum valeat exercere munus, debere eſſe ordinis exorciſtici, vel ſacerdotalis: juriſdictionis ordinariæ, aut delegatæ poteſtate donatum; Scientia præditum, qua maleficiorum cauſas efficientem, cooperantem, inſtrumentalem phyſicam, vel moralem, ac permittentem cognoſcat: nec non ſigna probabilia, & certitudinalia, ex quibus morbos maleficos à naturalibus diſcernere valeat: ac optimè ſuam poteſtatem, & remedia ſpiritualia, quibus ad dæmones expellendos, & eorum opera deſtruenda ſibi eſt utendum noſcere debet: Virtutibus, fide, ſcilicet ſpe, confidentia, charitate erga Deum, & proximum, fortitudine, patientia, perſeverantia, ac prudentia præditum, ut errores vitando, ac ſemitas rectas eligendo, finem, quem intendit, nempe dæmonum confuſionem, & expulſionem, ac tandem Sanctiſs. Nominis JESU gloriam, & honorem conſequi mereatur.

Finis Primæ Partis.

MANUA-

Digitized by Google

MANUALIS EXORCISTARUM, AC PAROCHORUM,

PARS SECUNDA.

DE ÆGROTO.

VIDIMUS, quiſnam ſit Exorciſta Medicus ſpiritualis per ſimilem Filio hominis deſignatus: conſequenter de Ægroto obſeſſo, aut maleficiato; vel etiam morbo naturali detento, aut in quacunque neceſſitate conſtituto agere, eſt conſentaneum. Quem poſſumus aſſerere à Joanne aliquo modo repræſentari eo modo, quo S. Auguſtinus *tract. 49. in Joannem*, Lazarum hominis in peccato ſordeſcentis typum referre docet. Etenim Joannes à miniſtris diaboli perſecutionem patitur: quia imperatorio Domitiani mandato in Patmos relegatus ærumnis afficitur: Ægrotus obſeſſus vexationem ſuſtinet ab ipſo dæmone, qui obſidendo, & poſſidendo interiùs, & exteriùs totum hominem torquet. Joannes ſtatim ac videt ſimilem Filio hominis, timore corripitur, & cadens ad pedes ejus tanquam mortuus jacet: Obſeſſus, qui abſente Exorciſta nullum timere videtur, ad ejus præſentiam cedit adjuranti, obedit imperanti, voces degeneres emittit inſultanti, conculcanti collum præbet, & mortis inſtar in terra volutari non dedignatur. Joannes erigitur à Filio hominis, qui voce potenti, & contactu dexteræ animum dat paventi: Obſeſſus per impoſitionem manuum, & rerum ſacratum applicationem (divina operante virtute) roboratur, erigitur, & vivificatur. 383

Ægrotus obſeſſus figuratus per Ioannem in Patmos relegatum.

Ærumnis affectum.

Hic autem ægrotus debet eſſe in ſeipſo debitè præparatus, ut virtute exorciſmorum ſanitatem conſequi poſſit: cùm idem in curatione divina, ac in naturali contingat: Nam ſicut corporum Curatores antequàm pharmacis utantur, ſolent ægros levioribus purgationibus primò diſponere, & diſpoſitis normam vivendi aſſignare, quam non decet pretergredi, ſi ſanitatem obtinere prætendunt: Ita animarum Medici ſollicitè curare debent, ut Arreptitii, ac Maleficiati præter deſiderium, quo flagare debent ſuæ liberationis, & obedientiam, quam in omnibus Exorciſtæ exactè præſtare, ipſiuſque conſilium adimplere tenentur, debitam etiam, antequàm exorcizentur, habeant præparationem, ut optatam ſalutem conſequi mereantur. 384

Obſeſſus debet eſſe benè diſpoſitus.

Quòd ſi quæras, quænam ſit diſpoſitio immediata neceſſaria ægro ad Exorciſtam accedenti, audi Chriſtum illam Matth. 17. breviter edocentem. Obtulerat Apoſtolis unus ex Judęis filium ſuum habentem ſpiritum ſpumantem, allidentem, ſtridentem, & areſcentem, ut illum expellerent. Quod cùm fruſtra tentaſſent, ægrum adduxit ad Chriſtum, ac genibus provolutus ante eum dixit: *Domine, miſerere filio meo, quia lunaticus eſt, & malè patitur; nam ſæpè cadit in ignem, & crebrò in aquam; & obtuli eum diſcipulis tuis, & non potuerunt curare eum. Reſpondens autem Jeſus ait: O Generatio incredula, & perverſa, quouſque ero vobiſcum? uſquequò vos patiar?* quaſi diceret: O Generatio ſine fide, ac ſine confidentia: Non enim homo ille firmiter credebat, quòd Jeſus poſſet ſanare filium ejus: unde dixit ei: *Si quid potes, adjuva nos miſertus noſtri*. Non enim 385

Diſpoſitio requiſita in obſeſſo eſt fides theologica, ac fiducia in Deū. Matt. 17. v. 15.

Marci 9. v. 22.

dixit: Scio, quòd potes ſalvare filium meum: Sed *ſi quid potes*, ubi per illam particulam conditionalem, *Si*, oſtendit, ſe ignorare, in Chriſto eſſe virtutem certam, & infallibilem ad dæmones expellendos. Quare Chriſtus oſtendit ei, ac docuit, fidem theologicam, nec non fiduciam inhæſitantem neceſſariam eſſe, nedum Obſeſſo, ac Maleficiato, ſed quacumque ægritudine detento, & in quacumque neceſſitate conſtituto, (ſi à Deo liberationem à malo; vel quodvis aliud ab eo beneficium animæ ſalutare infallibiliter obtinere prætendat) qua firmiter, & ſine hæſitatione credat, Deum nedum poſſe, ac ſcire; ſed velle quodcumque ſalutare petitur, ratione ſuæ bonitatis infinitæ, ac fidelitatis immutabilis, infallibiliter largiri tempore opportuno: Ideò dicit: *Si potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti:* Quod benè teſtatur etiam Beda Venerabilis dicens: *Impoſſibilitas curandi non ad imbecillitatem curantium; ſed ad eorum, qui curandi ſunt, fidem referenda eſt*. Apertè S. Cyprianus tract. 4. de Idolorum vanitate: *Dæmones vel exiliunt ſtatim: vel evaneſcunt gradatim, prout fides patientis adjuvat; aut gratia curantis aſpirat*. Et S. Athanaſius orat. 1. contra Arianos: *Omnes*, ait, *qui legitimè in Chriſtum fiduciam habent, pedibus conculcant eum, qui hæc verba dicebat* Iſaiæ 14. *In cælum conſcendam, ſuper aſtra Dei exaltabo ſolium meum, &c.* Latiſſimè de modo omnibus accommodato quodcumque à Deo ſalutare cupientibus obtinere, actum eſt ſupra, ubi *de Fiducia in Deum* collocanda.

Qualis eſſe debeat.

386 *Infra num. 463. & 464.*

Hanc autem fiduciam, quia tunc Apoſtoli perfectam quoad praxim, & exercitium non habuerunt, ideò dæmonem ab illo juvene eiicere non potuerunt. Quare convenienter Chriſtus poſuit ſecundo loco: *Hoc genus dæmoniorum non eiicitur, niſi per orationem, & jejunium*; quaſi diceret: quia non oraſtis, nec jejunaſtis, illum eiicere non potuiſtis; ut notat Abulenſis *q. 171. in c. 17. Matthæi*, ut oſtenderet, & Exorciſtam, & Obſeſſum orationi, & jejunio debere eſſe intentos: cùm hæc maximè diſponant animos; ut fidei, ac confidentiæ in Deum, qua dæmones expelluntur, ac cætera beneficia à Deo obtinentur, actus faciliimè eliciantur. Quare utrumque Obſeſſo, ac Maleficiato, ſeu alia ægritudine detento, & in quacumque neceſſitate conſtituto neceſſarium eſt, ut ex illa theoria Chriſti, & practica Joannis *ſequentibus capitibus* demonſtrabimus.

Cap. I.

De Ægroto orante Deum.

387 *Ægroti exercitium debet eſſe oratio, ut maximam in Deum fiduciam eliciat.*

DIgnum ſanè Joannis exercitium, orationi vacare, dum ſimilis Filio hominis ſeſe ejus conſpectui offert. Nam illam ſublimem, & excellentem fuiſſe, quis dubitat? cùm Perſona ſit digniſſima, Joannes nempè, apoſtolatu, prophetia, martyrio, doctoratu, virginitate, contemplatione, amore, & gratia inſignis. Locus ſolitarius, Patmos Inſula longiùs à tumultuaria hominum habitatione ſemota. Tempus opportunum, dies Dominica eccleſiaſtica inſtitutione pietati conſecrata. Cauſa ſancta, martyrium nempe, ac tolerantia perſecutionum propter verbum Dei, & teſtimonium Jeſu Chriſti. Denique modus excellens: *Fui in Spiritu*, inquit; Sic enim orat, ut intra ſe raptus exceſſum mentis patiatur. Ideò ægroti eſt, ſive Obſeſſi, ſive maleficio affecti, ſive quocumque morbo detenti, aut in quacumque neceſſitate conſtituti, ut maximam valeat aſſequi fiduciam, qua omnia petita beneficia ſalutaria à Deo obtinentur, aſſiduè Deum exorare modo ſequentibus articulis explicato.

Digitized by Google

ARTICULUS I.

Contemplando Divinam Providentiam.

QUàm utillimum ſit hìc agere de Dei Providentia, ex eo colligitur, quòd nemo confidentiam in Deum perfectè aſſequi poteſt, niſi qui & Providentiam Dei probè cognoverit. An ſit Providentia, fugimus quærere: nam rectè Clemens Alexandrinus lib. 5. Stromat. ſub init. *Sunt*, inquit, *quæſtiones quædam dignæ, quæ puniantur: cujuſmodi eſt quærere probationes, An ſit Providentia; cùm ſit manifeſta Divina Providentia ex aſpectu omnium, quæ videntur, effectorum, quę arte, & ſapientia conſtant.* Eſt ergo Providentia. 388

Ex contemplatione divinæ providentia emanat perfecta in Deum fiducia.

Sed dices quid eſt Providentia? *Eſt ipſa*, inquit Boetius lib. 4. de conſolat. philoſ. proſ. 6. paulò à princip. *divina ratio in ſummo principe conſtituta, quæ cuncta diſponit.* Optimè de hac re Damaſcenus l. 2. de fide Orthodoxa c. 29. *Providentia*, inquit, *eſt voluntas Dei, per quam res omnes aptè, congruèque gubernantur.* Rem ſic facilius intelligemus: Vidit Deus ab æterno, qua ratione quævis res creata ſuum finem poſſet aſſequi; ſimul etiam omnia impedimenta vidit, quæ in aſſequendo fine obicem ponere valebant.

Providentia Dei deſcribitur.

Deinde hic idem optimus Deus ſanctiſſima ſua voluntate ea delegit ſubminiſtranda auxilia, per quæ omnes homines ad ſuum finem quàm optimè ducerentur; ideò quamvis Providentia Dei conſiſtat in actu intellectus divini; illum tamen comitatur actus voluntatis, ut benè docet Drexelius *de Conformatione voluntatis lib. 5. cap. 6. §. 1.* Hæc verò ſtatim ab Orbis ortu propoſuit; & in opus deduxit per immenſam ſuam potentiam: Ita *Divina Providentia*, ut Dorotheus loquitur, *fons eſt omnium bonorum.* Hanc omnes philoſophorum turbæ agnoverunt. Hinc illa: *Deum ſequere; Cum Diis pugnare noli; Id ſuperis curæ; Viderit Jupiter: Hoc in genibus Jovis ſitum;* aliaque talia priſcis uſitata. Habet enim Deus providentiam omnium omninò rerum creatarum. Res certiſſima eſt. Clamat Sapientia Sap. c. 6. *Puſillum, & magnum ipſe fecit, & æqualiter cura eſt illi de omnibus. Ita te, ita me, ita ſingulos curat providentiſſimus Deus ſicut univerſos*, ait Drexelius loco citato; *neque tantùm quod melius, ſed quod optimum eſt ſemper & tibi, & mihi, & ſingulis, & omnibus vult.* Gregorius pulcherrimè lib 16. moral. c. 5. *Sic*, inquit, *intendit omnibus, ut adſit ſingulis; ſic adeſt ſingulis; ut ſimul omnibus numquam deſit: ſic ſumma regit, ut ima non deſerat; ſic imis præſens eſt, ut à ſuperioribus non recedat. Cura eſt Deo de omnibus.*

Declaratur.

§. I.

HAnc veritatem (Ab avibus ſumpto argumento) nobis ingerit Chriſtus Matth. c. 6. *Reſpicite*, inquit, *volatilia cæli, quoniam non ſerunt, neque metunt, neque congregant in horrea, & Pater veſter cæleſtis paſcit illa: Nonnè vos magis pluris eſtis illis?* Hoc ipſum ſæpiùs inculcans hic è cælo Magiſter: *Nonne*, inquis, *duo paſſere aſſe veneunt, & unus ex illis non cadet ſuper terram ſine Patre veſtro? Veſtri autem capilli capitis omnes numerati ſunt. Nolite ergo timere; multis paſſeribus meliores eſtis vos.* In his animantibus, quę citrà omnē ſollicitudinem paſcuntur, vult ſapientiſſimus Magiſter, diſcamus amplitudinem divinę Providentiæ, in quam recumbamus. *Hanc. n.* ait Drexelius loco cit. *ut apertiſſimam faciat, non adducit paſtum in deſerto Iſraelem annis quadraginta: non laudat Eliam à corvis nutritum; ſed brutas animantes obiicit, idque non leones, urſos, elephantes, aut alia id generis grandia animalia, quæ & ipſa divinitùs paſcuntur; ſed animalium minima, aviculas, quæ cùm cantui ferè vacent, & veluti obiter ſumant cibum, maximè à ſollicitudine liberę videntur. Et homo, qui pluris eſt innumeris aviculis, Deumque & non Dominum tantùm, ſed & Patrem agnoſcit, ſic angatur animo?* 389

Probatur ſumpto argumento ab avibus.

Matth. c. 10. verſ. 29. & Lucæ c. 12. verſ. 7.

Digitized by Google

390 *A ſollicitudine circa victum & veſtitum.*

Idipſum inculcat idemmet Servator noſter Lucæ eodem c. verſ. 23. ſumpto argumento à ſollicitudine peſſima circa veſtitum, & victum, docetque in alma Dei Providentia unicè confidendum: *Nonnè*, inquit, *anima plus eſt, quàm eſca, & corpus plus quàm veſtimentum?* Deinde verſ. 28. ejuſdem c. quam circa floſculos Deus providentiam gerat, oſtendens: *Conſiderate*, inquit, *lilia agri, quomodo creſcunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria ſua coopertus eſt ſicut unum ex iſtis. Si autem fænum agri, quod hodie eſt, & cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit, quantò magis vos modicæ fidei?* Videte igitur, quàm non ſolliciti ſint agreſtes floſculi de ſuo, quo triumphant, veſtitu: tam omnem decorem ſuum uni Deo referunt acceptum, apertè profitentes, ſe nihil debere humanę curę. Vos jam ipſi judicate, ſi Deus contemptiſſimos flores, & viliſſimas herbas brevi demetendas, & in furnum rapiendas tam pulchrè amicit, ut magnificentiſſimi Regis Salomonis exquiſitus, atque ad miraculum uſque ornatus, ac pretioſus cultus eorum elegantiam neutiquam exæquet, quantò magis vos immortalitati à ſe conditos veſtiet, curabitque neceſſaria non tegendo tantùm corpus; ſed (ſi opus eſt) ornando; nec ornando tantùm corpus, ſed animam, & corpus à demoniacis inſultibus liberando, ac protegendo, ab infirmitatibus ſanando, ab inimicis tuendo, & in cunctis neceſſitatibus ſublevando? Quod benè teſtatur Sapiens Siracides Eccliſ. c. 34. *Oculi Domini*, inquit, *ſuper timentes eum, protector potentiæ, firmamentum virtutis, tegimen ardoris, & umbraculum meridiani, deprecatio offenſionis, & adjutorium caſus, exaltans animam, & illuminans oculos, dans ſanitatem, & vitam, & benedictionem.* Ideò Auguſtinus in Soliloq. c. 15. *Conſtanter*, inquit, *Deo crede, eique te totum committe quantùm potes: ita enim ipſe te ad ſe ſublevare non deſinet, nihilque tibi evenire permittet, niſi quod tibi proſit, etiamſi neſcias.*

§. II.

391 *Providentiæ contemplatio animæ quietem affert.*

HÆC ergo divinę Providentiæ quotidiana contemplatio maximam in nobis erga Deum ingerit fiduciam; altiſſimam animo pacem conciliat; omnem hominis voluntatem ſubiicit divinæ, idque ſuavi negotio. Quiſquis enim divinæ providentię totum ſe regendum committit, is jam liber ab innumeris moleſtiis *ſedet in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ, & in requie opulenta*, ait Iſaias c. 32. verſ. 18. Hinc Allois Abbas (ut refert Dorotheus doctr. 7.) dicere ſolebat: *Non habebit homo requiem, niſi dixerit in corde ſuo: Ego, & Deus ſoli ſumus in hoc mundo.* Hoc ipſum Auguſtinus lib. 3. Confeſs. c. 11. *Sic curas, ô Deus, unumquemque noſtrum*, inquit, *tanquam ſi ſolum cures, & ſic omnes tanquam ſingulos.* Ipſiſſimum hoc & Gregorius lib. 25. Moral. cap. 19. aſſerit: *Sic Deus intendit ſingulis, ac ſi vacet à cunctis, & ſic omnibus ſimul intendit, ac ſi vacet à ſingulis.* Ita mi homo, te curat, ita tibi providet Deus, ac ſi aliud quod curet, prorſus non habeat. Hominum multitudo divinam providentiam non turbat, idem illi unus, & mille homines. *Quemadmodum*, ait Drexelius *de Noe cum aliis ſeptem hominibus arca concluſo, aut de unico in Elyſiis campis Adamo ei curæ fuit; ſic de omnibus nunc eſt. Idcircò huic providentiſſimo curatori ſuo proborum quivis dicere poterit illud Cantic. cap. 2. Dilectus meus mihi, & ego illi: Ego Deum, & divinos nutus ſic obſervo, perinde ſi aliud in Orbe non ſit, quod obſervem, aut æſtimem, mea viciſſim ſalus ſic Deo curæ eſt, tanquam ſi aliud in Orbe non ſit, quod curet, aut cogitet; ille mihi, & ego illi: ille Dominus gubernans me, ego ſervulus ad dominicos juſſus paratus; nam ita ille pactus eſt mecum: Cogita tu de me, & ego continenter cogitabo de te: obliviſcere tu tui, & memineris mei, ſic ego memor promiſſi mei viciſſim jugem tui curam habebo.*

Drexel. de Conform. volunt. lib. 5. c. 6. §. 1.

Verſ. 6.

392 *Deus ea providentia gubernat omnes, qua ſingulos.*

Hic illud ſolatii, ac conſolationis plenum eſt: Deus non ſic gubernat nos, ut Princeps provinciam, Rex regnum, Summus Pontifex Chriſtianum orbem, qui-

bus

Digitized by Google

bus opus eſt tot aliorum opera; Pontificis curas tot Archiepiſcopi, tot Epiſcopi,
tot alii magiſtratus ſacri ſublevant: Regibus proreges, Principes, Conſiliarii, Se-
natores ſunt, in quos illi ſuæ gubernationis curas partiuntur: Non ita Deus; ea
providentia gubernat univerſos, qua ſingulos; ita unumquemque hominum pe-
culiari, ſicut omnes generali cura complectitur. *In omni loco*, ait, Sapiens Pro- Verſ. 3.
verb.c.15. *oculi Domini contemplantur bonos, & malos.* &c.5. *Reſpicit Dominus* Verſ. 21.
vias hominis, & omnes greſſus ejus conſiderat: ac Sap.c.8. *Providentia ejus attingit* Verſ. 1.
à fine uſque ad finem fortiter, & diſponit omnia ſuaviter.

Utinam ergò in ſingulariſſimæ hujus, planèque paternæ providentiæ abyſſum
liberrimo nos jactu præcipites rueremus. Haud enim dubiè ſibi quiſquam in hoc
omnis plenitudinem boni compromittere poſſet; ac dictis innixus davidicis dice-
re: *Dominus ſolicitus eſt mei. Dominus regit me, & nihil mihi deerit.* Nam ſi verè Pſal.39.ver.8.
animi tranquillitatem diligimus, in Deo confidere debemus, & in eo noſtram fi- Pſal.22.verſ.1.
duciam collocare, cujus ſuffragio à dæmoniacis vexationibus (divina cooperante
virtute) eruemur, ac protegemur; ab imminentibus neceſſitatibus ſublevabimur;
omniaque nobis proficua, & ſalutaria animæ conſequemur.

§. III.

Hinc quanta digni ſint reprehenſione, qui de Deo diffidunt, ac ſibi ipſis tan- 393
tùm fidunt, nemo non videt. Nam Salomon Proverb.c.28. vocat eos ſtul- *Qui de Deo*
tos: *Qui confidit in corde ſuo*, inquit, *ſtultus eſt: Ne innitaris prudentiæ tuæ:* *diffidit, ac ſibi*
Ne ſis ſapiens apud ſemetipſum. Nimirum prima ſtultitiæ rudimenta ſunt, ſe ſa- *fidit, ſtultus eſt.* Prov.c.28. v.6.
pientem credere. Quis autem ille Phœnix eſt, qui res ſuas non æſtimet, qui par- &c.3.v.5.
vipendat, qui non aut vires, aut formam, aut opes, aut eruditionem, aut pru-
dentiam ſuam ſubinde blandis oculis circumſpiciat? Sed ſuo damno. Nam, *qui* Prov.c.12.v.2.
confidit in cogitationibus ſuis impiè agit. Quapropter Deus, ut à nobis hanc im-
pietatem depellat, ſæpe nos graviter punit: aut indociles diſciplina ſua penitus
excludit: Sic Gigantem Goliathum tantoperè ſibi fidentem, ac juvenem David
contemnentem certiſſima ſua manu quaſi faſtuoſam turrim lapillo unico dejecit.
Sic Holofernes æquè pręfidens ſibi, tanti non erat Deo, ut virili dextra caderet, ſed
de omni illius arrogantia fęmina triumphavit. Sic Regis Aſſyriorum Nabuchodo-
noſor nimia ſua fidentia ipſum in feram mutavit. Sed audi, ut è fera in hominem
remigravit, & Deo, non ſibi fidere didicit: *Igitur poſt finem dierum ego Nabucho-* Daniel. c.4.
donoſor oculos meos ad cęlum levavi, & ſenſus meus redditus eſt mihi, & Altiſſimo v.31.&32.
benedixi, & viventem in ſempiternum laudavi, & glorificavi: quia poteſtas ejus po-
teſtas ſempiterna, & regnum ejus in generatione, & generationem. Et omnes habitato-
res terræ apud eum in nihilum reputati ſunt: juxta enim voluntatem ſuam facit tam
in virtutibus cæli, quàm in habitatoribus terræ: & non eſt, qui reſiſtat manui ejus, &
dicat ei: Quare feciſti?

Qui ergò per orationem optata beneficia impetrare cupit, non robori ſuo, non
arti, non eloquentiæ, non prudentiæ, non ingenio, non ſtemmati, non divitiis,
non eruditioni, non ſapientiæ fidat, quæ omnia levi flatu corruunt: ut monet
Hierem.c.9. ſed ſemper in oculis ſummam Dei habeat providentiam, ſuamque ſę- Verſ.23.
piùs redarguat de Deo diffidentiam, ac ſibi fidentiam: ſicut ſuam correxit Auguſt.
lib. Soliloq c.15. *Credebam*, inquit, *me ſufficere per me, nec perſpiciebam, quoniam*
tu regebas me, donec aliquantulum elongaſti à me, & cecidi ſtatim in me, & vidi, &
cognovi: Sic tu ſi quotidiè memoraveris, quòd *cura eſt Deo de omnibus*, Deoque
fideris, ac tibi diffideris, quicquid ſalutare petieris, impetrabis.

Digitized by Google

ARTICULUS II.

Meditando infinitam Dei bonitatem.

394 *A Providentia in meditando non eſt ſeparanda Dei bonitas.*

ADivina Providentia infinitam Dei Bonitatem, ac liberalitatem Ægrotus, vel quicumque alius devotus Orator in orando ſeparare non debet; ſed intellectu contemplari, ac toto affectu meditari, ac firmiter, ſineque ulla hæſitatione credere, Deum nedum omnipotentem eſſe: *in cujus ditione cuncta ſunt poſita*, ut loquitur Mardochæus Heſt. c. 13. *cujus non eſt, qui poſſit reſiſtere voluntati*: ac ſapientiſſimum, *in quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ, & ſcientiæ abſconditi*, ut ait Paulus ad Coloſs. c. 2. ſed ſummè bonum; qui ita bonus eſt, ut ipſe ſolus ſit bonus per eſſentiam: ſicut ipſamet Veritas Jeſus Chriſtus Dominus noſter teſtatur dicens: *Nemo bonus, niſi unus Deus*. Et 1. Regum. c. 2. *Non eſt ſanctus, ut eſt Dominus*: quia in ipſo, & ab ipſo abſolutè, & principaliter eſt omnis bonitas, & ſanctitas. Cùm enim bonitas, ac ſanctitas ſit diffuſiva ſui ipſius juxta boni naturam à D. Dionyſio *cap. 3. de divin. nomin.* deſcripti, nec per eſſentiam poſſit ſe diffundere ad extrà, ſe diffundit per communicationem, varia creaturis (præcipuè rationabilibus) bona communicando ſpiritualia, ac temporalia, juxta uniuſcujuſque propriam capacitatem, exigentiam, ac diſpoſitionem: cùmque infinita ſit illa bonitas, nec umquam ex ſui ipſius communicatione exhauriri poſſit, quantùm eſt ex parte ſui ſemper parata eſt, ſe communicare ſecundùm quòd expedit bono creaturæ, & quidem majori bono, niſi impediatur per obicem poſitum ab ipſa Creatura: ut eruditiſſimè docet Hieremias Drexelius de Conformatione voluntatis *lib. 5. cap. 8. §. 5.* ſub fin. *Tam rectæ Deus voluntatis eſt*, inquit, *ut ſemper velit, ac poſſit id, quod nobis bono eſt, & quidem majori bono. Quid ni velit hoc Deus? Optimus eſt. Quid ni poſſit? Maximus eſt. Adeòque vires nullæ ſunt ſupra ipſum, uti nullæ, niſi ab ipſo. Undequaque, & ex omni parte, bona Dei voluntate ita circummuniti ſumus, ut ad nihil, niſi per providentiam divinam, per ipſum Deum poſſit pertingere. Verè, ut ſcuto bonæ voluntatis tuæ coronaſti nos.*

Verſ. 3.

Marci 10. Lucæ 18. 1. Reg. c. 2.

Voluntate conditionata Deus vult, quod nobis majori bono eſt.

§. I.

395 *Deus vult, nos participes fieri ſuæ bonitatis.*

HInc Deus piiſſimus, ut hujuſce divinæ ſuæ Bonitatis participes efficiamur, per divinas ſcripturas nos ſæpiùs admonet, vocat, & invitat, ut in cunctis neceſſitatibus, anguſtiis, & tribulationibus ad eum confugiamus, & in omni opere noſtro quicquid nobis expedierit, poſtulemus: *Petite* ait Matth. 17. & Lucæ 11. *& dabitur vobis; quærite, & invenietis; pulſate, & aperietur vobis. Omnis enim, qui petit, accipit; & qui quærit, invenit; & pulſanti aperietur.* Immò tam maximè avet nobis benefacere, quòd nedum varia nobis communicat beneficia, gratiaſque, ac favores innumeros elargitur, verùm ex ipſiſmet noſtris petitionibus, orationibus, & invocationibus ſe fortè honorandum, ac glorificandum profitetur: *Invoca me*, ait Pſal. 49. *in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me.* & Joan. 14. *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio.* Hac de re S. Fulgentius in Prolog. p. lib. ad monim. ait: *Deus beneficium ducit, cùm ab eo beneficium petitur: jucundius dat, quàm alii accipiant.*

396 *Qui petit à Deo aliquid confidenter, facit Deum eſſe Deum.*

Nec mirum: cùm enim quis Deum orans, & aliquid ab eo petens, firmiter credit, ac ſine ulla hæſitatione confidit, Deum ob ſuam infinitam bonitatem, clementiam, ac liberalitatem, quod ei fuerit proficuum, ac ſalutare largiturum, hic (quantum eſt ex ſe) facit, Deum eſſe Deum; non quòd det ipſi Deo eſſe, nec Deus eſſe incipiat; ſed quia ipſum judicat, prædicat, fatetur, ac manifeſtat Deum omnipoten-

Digitized by Google

potentem, ſapientiſſimum, clementiſſimum, ac ſummè bonum. Quam veritatem ipſemet Deus docet Exodi 29. dicens: *Et habitabo in medio filiorum Iſrael, eroque eis Deus.* Ibi Septuaginta legunt: *Invocabor in filiis Iſrael, & ero eorum Deus.* Sed bone Deus! Quid ſi non invocaberis? An deſines eſſe Deus, cùm dicas: Ero eorum Deus? Utique quantùm eſt ex parte eorum, ſi non invocaberis, non eris eis in Deum, ut tradit Sanctes Pagninus. Hoc ipſum Sancta Eccleſia ipſiſſimis verbis in perſona Dei profitetur *in Introitu Miſſæ Domin. 19. poſt Pentec.* dicens: *Salus populi ego ſum, dicit Dominus: De quacumque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos, & ero Dominus illorum in perpetuum.* Ratio eſt: quia qui Deum orat, & eum non tantùm eſſe omnipotentem, ac ſapientiſſimum credit, ut poſſit, ac ſciat dare, quod ipſe petit; ſed etiam ſummè bonum, piiſſimum, ac liberaliſſimum, ut velit, quod ſalutare poſtulatur, elargiri, eo actu, & modo orandi confitetur, Deum eſſe Deum: quia ejus proprietatem, quæ eſt bonitas, & miſericordia, ut Marci 10. *Nemo bonus niſi unus Deus;* & in quadam Collecta tradit Eccleſia dicens: *Deus, cui proprium eſt miſereri:* prædicat, fatetur, ac manifeſtat: ipſumque Deum Optimum, Maximum, omnibus divitiis affluentem, benigniſſimum, ac magnificentiſſimum publicat, & enunciat: uti etiam illum proclamat Paulus ad Roman. c. 10. *Idem Dominus eſt omnium,* inquit, *dives in omnes, qui invocant illum.* *Quomodo.*

§. II.

397 HOc optimè agnoſcens Propheta Regius alloquens animam ſuam Pſal. 103. dicebat: *Benedic, anima mea, Domino.* Sed quid inde, ò Rex, poſtquam Deus benedixeris, ad eumq; oraveris? *Ecce, Domine Deus, meus magnificatus es vehementer:* ſed quomodo Deus poteſt magnificari, ſi *magnitudinis ejus non eſt finis?* ut ipſemet David teſtatur Pſal. 144. Quomodo ergò magnificatus eſt vehementer? Eruditiſſimè hoc exponit D. Auguſt. in Pſal. 103. *Ex me,* inquit, *magnificatur Deus meus: ex me ergo magnus fit. Docet nos aliquid, & quotidiana oratio ſalutis noſtræ, ſanctificetur nomen tuum. Quotidie petimus, quotidie rogamus, ut fiat. Si nos quiſquam interroget, quid eſt, quod petis, ut ſanctificetur nomen Dei? Aliquando enim ſanctum non eſt, ut ſanctificetur? Et tamen niſi vellemus fieri, non peteremus, ut fieret. Alia eſt enim gratulatio: alia oratio: gratulamur ex eo, quod eſt: oramus, ut ſit, quod nondum eſt.* Hæc Auguſt. Quibus verbis inferre vult Auguſtinus, quòd licet Deus ſanctus ſit, & bonus, & non ſic ſanctus, ut eſt Dominus, nec bonus per eſſentiam, niſi unus Deus; vult tamen Deus etiam ut Sanctus agnoſci, nomenque ſuum ſanctum ubique terrarum prædicari, & glorificari. Hac de re ſtatuit, ut in oratione Dominica prima petitio eſſet: *Sanctificetur nomen tuum:* non quòd nomen Dei indigeat, ſanctum fieri: quia jam ſanctum eſt; nec nos illud ſanctificare poſſumus: Nam ſicut Deo non poteſt aliqua ſanctitas augeri, eò quòd in infinitum ſanctus eſt: ita nomen ejus non poteſt aliquam acquirere ſanctitatem, quam ſemper non habuerit. Sed vult Deus, ut ſanctificetur nomen ſuum, id eſt, ut ſanctum reputetur juxtà illud Pſal. 110. *Sanctum, & terribile nomen ejus;* & ut ſanctum ab omnibus honoretur, ac glorificetur. Quod maximè fit, cùm aliquis ad Deum fiducialiter confugiendo aliquod petit beneficium, ſive ſpirituale, ſive corporale ob infinitam ejus bonitatem, ac liberalitatem; ex cujus conſecutione ab eo agnoſcitur, ut Deus, ac prædicatur nedum ut omnipotens, ac ſapientiſſimus; ſed ut pientiſſimus, clementiſſimus, magnificentiſſimus, ac ſummè bonus: ſicque glorificatur, ut pater benigniſſimus, & ſanctum nomen ejus à ſuis devotis oratoribus humiliter, ac devotè laudatur, honoratur, glorificatur, ac colitur.

Qui fiducialiter orat Deum, ipſum honorat.

Matth. 6.

Verſ. 9.

§. III.

398 QUid autem in ægrotis obſeſſis, vel maleficiatis, aut in quacunque neceſſitate conſtitutis magis, ac magis petita beneficia impetrandi fiduciam augere po-

Meditatio divinæ Bonitatis fiduciam auget.

poteſt, quàm Deum ſummè bonum, ſummè pium, ſummè liberalem, & talem,
quòd ſe honorari reputat, dum nobis in tribulationibus auxilium præſtat, medi-
tari? beneficium ducit, dum ab eo beneficium petitur? ſe Deum conſtitui fate-
tur, dum ſibi à nobis gratiæ poſtulantur? Magnificari ſe dicit, dum anima noſtra
illi benedicit? Quid amplius in nobis confidentiam à Deo obtinendi quidquid
animæ fuerit ſalutare, excitare poteſt, quàm patrem, & non Dominum vocare
Matth.6 eum, à quo petita expectamus, dicendo: *Pater noſter, qui es in Cælis?* Servi enim
non ſemper impetrant, ſed filii. Si filium Dei te credis, illa pete, quæ tibi expe-
diunt; nam illum decet ea elargiri. Unde D.Bernardus ſuper illa verba orationis
domin. Pater noſter, &c. *Oratio, quæ Patris dulceſcit nomine*, inquit, *omnium pe-
titionum mearum impetrandarum fiduciam mihi præſtat*. Quod ipſamet veritas docet
Matthæi c.7.& Lucæ 11. *Quis ex vobis*, ait, *patrem petit panem, numquid lapidem
dabit illi? Aut piſcem: numquid pro piſce ſerpentem dabit illi? Aut ſi petierit ovum,
numquid porriget illi ſcorpionem? Si ergo vos, cùm ſitis mali, noſtis bona data dare
filiis veſtris; quantò magis Pater veſter de Cælo dabit ſpiritum bonum petentibus ſe?*
Hanc veritatem confirmat elegantiſſimè Drexel.de Conformat.volunt.l.5.c.2. *Hoc
ſcimus*, inquit, *Deum eſſe ſummum Bonum, & quidem tam immensè bonum, ut nil
Thren. c. 3. v.26. penitùs vel petere liceat, vel optare, quod ab hoc tanto Bono non poſſimus impetrare,
Prov.c.17. v.8. certè ſuo tempore conſecuturi omnia, modò tantiſper non cadamus animo; ſed maxi-
Thren. c. 3. Verſ.25. ma in Deum fiducia erecti ſciamus præſtolari cum ſilentio ſalutare Dei. Nam Gemma
gratiſſima expectatio præſtolantis, quocumque ſe vertit, prudenter intelligit. Bonus
eſt Dominus ſperantibus in eum, animæ quærenti illum.*

QUÆSTIO I.

*Cùm Deus tam pientiſſimus ſit, ac ſummè bonus, cur tot homines de ejus
divino auxilio diffidant?*

399 *Plures ſunt in Orbe, qui de Deo diffidunt.* JUre merito movetur hęc quæſtio: quia plures in Orbe ſunt, qui de Deo diffidunt:
Alii enim putant, illum ſuis hoſtibus nimiùm indulgere, & laxare omnes ha-
benas: Alii diffidunt, ſe impetraturos à Deo, quod rogant, præſertim ſi per com-
miſſa olim peccata conſcientiæ angoribus urgeantur, metuantque, ne Deus veniam
ſit negaturus etiam petentibus: Alii de Deo diffidunt, ne fortè ſubtrahat victui
neceſſaria. Alii jam fruges, ne nivibus ſuffocandæ ſint, verentur: aut in herba ne-
candæ à ſiccitate, jam pluviis mergendæ, aut grandine ſternendæ, vel fulmine
exurendæ: Alii jam aliundè vexandam annonam timent: Alii ne valetudine, aut
incertis caſibus deſint neceſſaria, formidant: Nonnulli ad rumores bellicos
conſternuntur, & ſpem omnem abiiciunt: Jam ad funerum, aut aliarum
cladium nuntios penitus exanimantur; in quocunque tandem, cùm laboris ali-
quid, ac difficultatis ſentiunt, de eo mox diffidunt. Unde ergo tanta in homi-
nibus diffidentia, ſi Deus tam bonus eſt, & tam immensè bonus, ut nil omninò
ab eo piè poſtulari liceat, vel deſiderare, quod facillimè tempore opportuno ob-
tinere non poſſimus?

Difficultatem ſolvit Hieremias Drexelius l.5. de Conformat. volunt. c.10. §.7.
Ex hoc inde evenit, inquit; *quia Dei bonitate, ac potentia parum rectè, parumve li-
beraliter ſentiunt: hinc illa animi de rerum temporariarum proſpectu nunquam ſecu-
Magna eorum impietas. ra, ſemper diffidens cura Confitentur, ſe noſſe Deum*, ait Paulus ad Titum c.1. *factis
autem negant*: quia ejus divinam providentiam, bonitatem, ac liberalitatem vel
actu negant, vel contemnunt, omnia metientes ſuo judicio, & propria æſtima-
tione. Unde de his ait Auguſtinus Hipponenſis præſul in Pſal. 31. propè
finem *Pravi corde*, id eſt, *diſtorti corde tres habent ſententias: aut non eſt Deus,
dixit enim ſtultus in corde ſuo, non eſt Deus: Aut injuſtus Deus eſt, cui hæc*
pla-

placent, & qui hæc facit, ſcilicet mala, quæ nobis eveniunt: *Aut non gubernat res humanas, nec cura eſt illi de omnibus. In iſtis tribus ſententiis magna impietas.* Quare ut hujuſmodi homines de divina providentia, bonitate, ac liberalitate diffidentes à ſua avocet diffidentia, & impietate, in eorum oculis ponit Dei bonitatem, benignitatem, ac liberalem providentiam, qua cuncta gubernat, ſic ratiocinando in Pſal. 145. *Fecit Deus*, inquit, *cælum, & terram, & mare, & omnia, quæ in eis ſunt. Si ergo omnia, quæ in eis ſunt, & te; parum dico, te, paſſerem, locuſtam, vermiculum, nihil horum non ille fecit, & cura eſt illi de omnibus. Nolite ergo dicere. Non pertineo ad Deum. Pertinet ad Deum anima tua, pertinet ad Deum corpus tuum; quia Deus fecit & corpus tuum, Dicis fortè: Non numerat me Deus in magna multitudine. Te non numerat, qui etiam capillos capitis tui habet numeratos?*

§. I.

SEd fortaſſe dicet aliquis: Subinde iis miſeriis involvimur, adeò ſolatiis omnibus, & auxiliis deſtituimur, ut mirum non ſit, quandoque fiduciam nonnihil vacillare. Hìc etiam Auguſtinus eodem loco pro me reſpondebit. (Et obſecro vos omnes, qui hæc legitis, aut legi auditis, ut ſanctiſſimi viri reſponſum altiſſimo pectore reponatis:) *Quidquid ergo*, inquit Auguſtinus, *hìc accidit contra voluntatem noſtram: noveris non accidere niſi de voluntate Dei, de providentia ipſius, de ordine ipſius, de nutu ipſius, de legibus ipſius: & ſi nos non intelligimus quid quare fiat, demus hoc ipſius providentiæ, quia non ſit ſine cauſa:* Hoc ipſum idem Beatiſſimus Pater divinus ſcriptor confirmans lib. 11. de Civit. Dei cap. 22. *Nos*, inquit; *divina providentia admonet, non res inſipienter vituperare, ſed utilitatem rerum diligenter inquirere, & ubi noſtrum ingenium, vel infirmitas deficit, ita credere occultam, ſicut errant quædam, quæ vix potuimus invenire: quia & ipſa utilitatis occultatio, aut humilitatis exercitatio eſt, aut elationis attritio.* En bonitas Dei infinita, quæ in omnibus ſemper, quod nobis magis eſt proficuum, quærit! Si enim ſæpiùs mentis oculis divinam ejus providentiam contemplaremur, ac infinitam ejus bonitatem, clementiam, ac liberalitatem, ac cætera ejus attributa meditaremur, *In nobis fiducia multùm confirmari poſſet*, ait Suarez tom. 2. de Religione l. 1. de Oratione c. 24. n. 9. *ex qua licèt non perveniatur; ad judicandum certò, & infallibiliter Deum effecturum, quod petimus; ſæpè tamen pervenitur ad judicium ita credibile, ac determinatum, ut excludat omnem actualem hæſitationem, & animum orantis pacatum reddat.* Et hoc modo quod magis animæ ſalutare eſſet, ſemper obtineremus. *Neſcire enim non poteſt divina providentia* ait Drexelius de conformat. volunt. lib. 5. c. 2. §. 3. *quid nobis potiſſimùm conducat: nec poteſt æterna benignitas non velle concedere, quod nobis cognoverit expedire.*

400 *Obiiciuntur miſeriæ, quibus involvimur: Difficultatem ſolvit Auguſt.*

Verùm cur non tantùm peccatores, qui de mundo ſunt, ac de mundo loquuntur; ſed etiam homines juſti docti, ac pii (etſi de divina providentia, ac bonitate Dei benè ſentiant), hac confidentia ſæpiùs carere conſpiciantur, altiùs, & profundiùs eſt inveſtigandum.

QUÆSTIO II.

Cur plures Juſti etiam docti, ac pii perfecta fiducia in Deum ſæpè careant?

OMiſſis, quæ ſequenti articulo explicabuntur, (Quorum intelligentia pro ſolvenda hac difficultate plurimùm valet) Dico, hoc eſſe in cauſa, quia dum in via ſumus, & anima noſtra hiſce corporeis ſenſibus eſt alligata cum intellectus noſter ſit finitus, & limitatus, omniaque intelligat per ea, quæ ſenſibus percipiuntur, ut ait Paulus Roman. c. 1. *Inviſibilia enim ipſius à creatura mundi per ea, quæ* Verſ. 20.

401 *Plures fiducia in Deum carent.*

facta

facta ſunt intellecta conſpiciuntur: ſempiterna quoque ejus virtus, & divinitas. dum aliquid ſpeculatur, id ſub ratione finiti, ac limitati intuetur. Hinc, cùm Deum deprecamur, ejuſque divinam clementiam, ac pietatem imploramus, cum in cælis *Quia Deum non ut præſentem, ſed abſentem meditantur.* dumtaxat regnantem, ac in throno ſublimi Majeſtatis ſuæ ſedentem (ut Sculptores, ac Pictores ejus ſimulacrum oculis noſtris obiiciunt) & ab hiſce inferioribus mundi plagis diſtantem contemplamur, ideòque illius bonitas, liberalitas, ac providentia nimis parva videtur, utpotè nimis diſtans, & eminùs exiſtens, & conſequenter in nobis difficulter illam fiduciam firmam, ac perfectam cauſare poteſt; quia viſio intellectualis, qua Deum intuemur, & ejus divina attributa contemplamur, niſi tenuis, ac debilis exiſtit. Illuſtro rem à ſimili. Quemadmodum cùm aliquis turrim intuetur, quò magis à turre procul recedit, eò brevior, ac minor turris apparet: quò verò magis turri approximatur, eò altior, ac major videtur: quia (ut do-Euclides. cent Perſpectivi) linea viſualis formatur ad inſtar pyramidis, cujus baſis eſt objectum viſum, & conus eſt in oculo; idcircò quò magis oculus à turri diſtat, eò linea viſualis longior fit, & acutior; ſic angulus coni, qui eſt in oculo, tenuior fit, ac debilior, baſis verò pyramidis viſualis minor, ac brevior apparet. E converſò verò quò magis oculus turri approximatur, lineæ viſuales, quæ à baſe pyramidis viſualis, (Nempè ab imo turris, & apice ejuſdem incipiunt, & progredientes ad oculum pertingunt) eò magis à ſe invicem recedere videntur, ſic baſis pyramidis viſualis, quæ eſt objectum viſum, nempè turris, altior fit, ac major, & conſequenter angulus coni, qui eſt in oculo latior, & amplior evadit. Ita cùm Deum, ejuſque divinam providentiam, ac bonitatem, non ut præſentem, ſed ut abſentem, ac nimis diſtantem meditamur, ejus infinita magnitudo nobis non apparet: quia conus viſionis intellectualis nimis eſt tenuis, ac debilis, baſiſque viſionis, quæ eſt objectum viſum, ſcilicet divinæ providentiæ, ac bonitatis infinitas, excellentia, ac magnitudo nobis nimis tenuis, ac brevis apparere dignoſcitur. Et hæc eſt ratio, ob quam divinæ providentiæ, ac bonitatis Dei infinitæ uberrimos non experimur fructus, & ideò multoties nos fiducia denudamus. Quod rectè annuere videtur P. Drexelius de Conformat. volunt. lib. 5. c 2. *Miſeri nos*, ait, *quàm tenuem de Deo notitiam habemus! vix per rimulam aliquid divinis luminis haurimus. Hoc ſcimus, Deum eſſe ſummum Bonum, & quidem tam immensè bonum, ut nil penitus vel petere liceat, vel optare, quod ab hoc tanto bono impetrare non poſſimus*. Quod autem ſæpiùs non impetremus, hoc eſt: quia, cum illum ut à nobis nimis diſtantem contemplemur, difficulter actus perfectæ confidentiæ in Deum elicere valemus.

§. I.

402 *Contemplari Deum, ut præſentem, fiduciã [illegible]verit, & auget.* Ve. 27 28.

QUare, mi devote Orator, ſi ex divinæ Bonitatis meditatione in te confidentiam in Deum excitare cupis, noli Deum, ut abſentem contemplari: noli eum dumtaxat, ut in cęlis regnantem meditari; ſed intellectu lumine fidei illuſtrato totum in toto, & totum in qualibet etiam minima parte univerſi per eſſentiam; per præſentiam, ac per potentiam exiſtentem ſaltem per ſpeculum, & in enigmate eum meditare: *Non enim*, ait Paulus, Act. 17. *longè eſt ab unoquoque noſtrum; In ipſo enim vivimus, movemur, & ſumus*: eum ut omnia gubernantem, tibi ſemper præſentem, & aſſiſtentem, innumera beneficia tibi conferentem quotidie toto affectu conſidera, ac contemplare: ſic David Pſal. 15. dicebat: *Providebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi, ne commovear*. Noli, noli dicere: Deus oblitus eſt mei, non meas miſerias vult intueri; Pſal. 138. v. 8. v. 9. 10. ſed dicas cum Regio Propheta: *Si aſcendero in Cælum, tu illic es: ſi deſcendero in infernum, ades; Si ſumpſero pennas meas diluculo, & habitavero in extremis maris, etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua*. Vis, ut Deus tuas ſublevet miſerias, tu ad Deum præſentem, ac tibi auxilium ſuum pollicentem tuos oculos dirige, ſicut Auguſtinus in illa verba Pſ. 31. *Firmabo*

ſuper

Digitized by Google

ſuper te oculos meos, teſtatur ſe feciſſe, dicens: *Non auferam oculos meos: quid, & tu non aufers à me oculos tuos.* O tu, qui dicis, Deum tui eſſe oblitum, audi D. Bernardum *cap.6. Medit.* ac D. Ambroſium *de dignit. condit. humil. c.2.* dicentes: *Sicut nullum eſt momentum, quo homo non utatur, vel fruatur Dei bonitate, & miſericordia, ſic nullum debet eſſe momentum, quo eum præſentem non habeat in memoria.* Si ergo divinæ providentiæ, ac infinitæ Dei bonitatis, ac liberalitatis ubertimos, ac continuos vis experiri fructus, *in omni actu, vel cogitatu tuo tibi Deum adeſſe memorare*, ut docet idem Bernardus *in Specul. Monach.* Sic divinam Providentiam, ac Bonitatem meditando, ac contemplando, maxima ac perfectiſſima in te enaſcetur fiducia, qua omnia ſalutaria à Deo petita facillimè impetrabis. v. 8.

§. II.

EX hujuſce divinæ Bonitatis meditatione ille, qui orat Deum, ſuam debet arguere malitiam, improbitatem, & perverſitatem, & ſi aliquo mortali peccato detinetur, illud, ſicut & cætera omnia peccata deteſtari debet: quia quòd aliquis peccator cognoſcat ſuum ſtatum, & conſideret, & nullo modo de illo dolcat neque illum mutare proponat; ſed voluntariè in eo permaneat, difficillimum eſt, quòd iſte confidentiæ firmæ, ac perfectæ in Deum actus elicere poſſit: ut benè docuit Joannes primæ ſuæ Epiſt. can. c.3. *Si cor noſtrum*, ait, *non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.* Quamvis enim hæc fiducia principaliter bonitate, ac liberalitate Dei, & promiſſione divina, nitatur, ut dicetur *articulo ſequenti*; non tamen totaliter propria merita excludit: ut docet Suarez *tom. 2. de Relig. l.1. de oratione cap.24. num.11.* Nam pſal. 33. habetur: *Oculi Domini ſuper juſtos, & aures ejus ad preces eorum*, & Jo. Caſſian. *Collat. lib.9. c.33. Hæc fiducia*, ait, *de conſcientiæ puritate creditur emanare*: Quomodo enim peccator voluntariè in peccato manens, & totaliter per peccatum à Deo averſus confidere poteſt, à Deo beneficia obtinere, cùm inimicus ſit Dei? cùm Deum odio habeat? Ideò jure meritò Sapientiſſimus Proverbiorum 28. dixit: *Qui declinat aures ſuas, ne au-* Verſ.9.
diat legem, oratio ejus erit execrabilis. Sic Joan. c.9. dixit ille cæcus: *Scimus, quia* Verſ.13.
Deus peccatores non audit. Et licèt Auguſtinus interdum ſignificet, illi non eſſe integram fidem dandam; tamen idipſum videtur dicere Deus per Iſaiam cap.1. *Cùm multiplicaveritis orationem, non exaudiam, manus enim veſtræ ſanguine plenæ ſunt.* Quæ ſententiæ, ait Suarez *loco cit. c 25. nu.7.* ſunt intelligendæ tantùm de peccatoribus obſtinatis in peccato, qui habent propoſitum nunquam pænitendi. Nam peccatores, qui habent animum aliquando pænitendi, & interim orant, & interdum interceſſiones Sanctorum implorant, & nonnunquam peculiarem, & pium affectum, vel devotionem habent, hi animandi potiùs, quàm deſperandi ſunt; nam ſæpè Deus orationes illorum benignè exaudit, & illos interdum miraculosè convertit, ut ex hiſtoriis Sanctorum conſtat; Maximè ſi peccatores pia intentione, & firma fide, ac fiducia perſeveranter petant neceſſaria ad converſionem, non eſt improbabile, ait Suarez, quòd tandem exaudiantur, niſi multùm gratiæ Dei reſiſtant; hoc enim ſemper in eorum poteſtate relinquitur.

403 Qui divinam contemplatur Bonitatem, debet ſuam arguere malitiam.

Quare Ægrotus, ſive obſeſſus, ſive maleficiatus, vel quacunque ægritudine, aut neceſſitate detentus, ut ex divinæ Bonitatis, aliorumq; Dei attributorum meditatione fiduciam firmam, ac perfectam, qua efficaciter beneficia optata, ac petita ſalutaria à Deo conſequi valeat, in ſeipſo concipere, ejuſque actus frequentiſſimè elicere poſſit, in mentis oculis habeat monitum traditum ab Angelo Cuſtode S. Hermæ, ſeu Hermeti diſcipulo D. Pauli Apoſtoli, quod habetur tom.1. Biblioth. Veterum Patrum lib.2. mand.9. *Purifica*, ait, *cor tuum ab omnibus vitiis hujus ſæculi: obſerva verba tibi à Deo data, & accipies omnia bona, quæ petis, & omnibus petitionibus tuis nihil deerit tibi, ſi ſine dubitatione petieris à Domino.* Et paulò ante idem Angelus, ut eum ad majorem excitaret confidentiam, dixit illi: *Tolle à te dubi-*

404 Super omnia cor ſuum à vitiis purgare.

dubitationem, & nihil omninò dubites. Petens aliquid à Domino, ne dicas intra te; quomodo poſſum aliquid petere à Domino, & obtinere, cùm ſim peccator tantorum malorum in Dominum? Noli hoc cogitare, ſed ex totis præcordiis convertere ad Dominum. Pete ſine dubitatione, & ſcies miſericordiam Domini, quòd non te derelinquet; ſed petitionem animæ tuæ adimplebit. Non eſt enim Deus ſicut homines memores injuriarum; ſed eſt immemor injuriarum, & miſeretur figmenti ſui.

ARTICULUS III.

Conſiderando Dei Veritatem, & Fidelitatem in ſuis promiſſis.

405 *Maxima fiducia enaſcitur ex conſideratione fidelitatis Dei.*

SIcut ex divinæ Providentiæ, ac Dei Bonitatis contemplatione, ac meditatione magna in orante enaſcitur fiducia, ſalutaria beneficia à Deo petita obtinendi; ita eandem fiduciam ex conſideratione Dei veritatis, ac fidelitatis in ſuis promiſſionibus ſervandis exoriri, in comperto eſt. Ut ergo, qui Deum orat, poſſit credere Deum eſſe veracem, & fidelem in ſuis promiſſis, debet priùs cognoſcere divinas promiſſiones.

Promiſſiones Dei quæ.

Hæ autem promiſſiones ex divina ſcriptura accipiuntur Pſal.49. *Invoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me.* Pſal.90. *Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipſo ſum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.* Jeremiæ 33. *Clama ad me, & ego exaudiam te, & annunciabo tibi grandia, & firma.* Matthæi 18. *De quacunque re, quam petierint, fiet illis à Patre meo, qui eſt in cęlis,* & c.21. *Omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis,* & Marci 11. *Quęcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis,* & Joan.c.14.15. & 16. *Quicquid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis.* Et alibi tam in veteri, quàm in novo teſtamento habentur hujuſmodi promiſſiones. In ſpeciali quo ad dæmonum expulſionem, &c. habentur Marci ultimo. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient, &c.* Quæ promiſſiones ad unam hanc reducuntur: quòd quicquid ſalutare petierint ſpe firma, atque robuſta, impetrabunt.

§. I.

406 *Deus exigit ab orante, ut credat Deum eſſe veracem, ac fidelem in ſuis promiſſionibus.*

UNde cùm Deus adeò liberalis fuerit in promittendo, ac fidelis ſit in ſuis promiſſionibus ſervandis, ut teſtatur David Pſal.144. *Fidelis*, inquit, *eſt Dominus in omnibus verbis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis.* Et ipſemet Chriſtus docet Matthæi 24. dicens: *Cælum, & terra tranſibunt: verba autem mea non præteribunt;* Juremeritò talem etiam ab homine exigit fidem, ut videlicet credat, Deum eſſe veracem, & fidelem in verbis ſuis. Ex actibus enim fidei theologicæ, qua quis firmiter credit, Dei promiſſionem eſſe infallibilem, Deumque in ſuis promiſſionibus mentiri non poſſe, exoritur fiducia, ac confidentia in Deum obtinendi id, quod ab eo ſalubriter poſtulatur.

Hac de cauſa in prædictis omnibus promiſſionibus Deus vel præmittit aliquam particulam, vel aliquam includit ſignificantem fidem eſſe neceſſariam: ut Matthęi 17. & 21. *Si habueritis fidem, & non hæſitaveritis, &c.* & Marci 11. *Habete fidem Dei, &c. Qui non hæſitaverit in corde ſuo, ſed crediderit, quodcumque dixerit, fiat, fiet ei;* & Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, &c.* Et aliis ponit illas particulas: *credite, creditis, credentes*, ut oſtendat eos, qui volunt aliquod ſalutare animæ, vel corpori infallibiliter à Deo obtinere (inter alia, quæ neceſſaria requiruntur, de quibus agetur *articulis ſequentibus*) debere firmiter credere, non ſolùm Deum eſſe omnipotentem, ſapientiſſimum, ac ſummè bonum; ſed etiam ſummè veracem, atque fidelem in verbis ſuis, ſuiſque promiſſionibus; ideòque non tantùm poſſe, & ſcire; ſed ratione nedum ſuæ bonitatis, ſed pro-

Digitized by Google

promiſſionis, ac fidelitatis id, quod ab eo ſalutare petitur, elargiri velle. Quam fidelitatem, ac veritatem Dei benè fatetur Folengius in illa verba Pſal. 144. *Fidelis Deus, &c.* dicens: *Dominus in omnibus pollicitationibus ſuis verax eſt, ac dignus, cui conſtans habeatur fides.* Idipſum docet ibi Titelmanus: *Fidelis, ac verax eſt Deus in omnibus verbis ſuis, nihil promittens, quod non fideliſſimè adimpleat in tempore ſuo; neque falſum quicquam, aut vanum loquens, quod à veritate ſit alienum.* Apertè, & eruditè teſtatur Scribonius in Super. Relig. lib.1.c.27. *Non enim*, ait, *ſponſionibus, quàm factis locupletior eſt Deus. Etiam montes promiſit transferendos, mortuos ad vitam revocandos. Audeat proinde ſperare homo; majora qui poteſt largietur Deus.* Hanc uno ore viriliter faſſi ſunt tres illi pueri Sidrach, Miſach, & Abdenago in fornace Babylonica dicentes; *Benedictus es Domine Deus Patrum nostrorum, & laudabile, & glorioſum nomen tuum in ſæcula: quia juſtus es in omnibus, quæ feciſti, & univerſa opera tua vera, & viæ tuæ rectæ, & omnia judicia tua vera.* En quomodo fatentur, ſe firmiter credere, Deum eſſe veracem in promiſſionibus ſuis, ideò non derelinquere ſperantes in ſe: ſicut ipſi verè à Deo non fuerunt derelicti; ſed in medio flammarum illæſi præſervati. Habenti ergo ſufficientem notitiam divinæ promiſſionis, nemini eſt dubitandum, neceſſariam eſſe fidem ejus, ideſt, debere credere Deum eſſe veracem, & fidelem in ſuis promiſſionibus. Hoc ſolùm dubitandum remanet.

Daniel.3.

QUÆSTIO I.

An oporteat petentem distinctè habere notitiam hujus promiſſionis, & ex fide illius petere, ut oratio habeat conditionem requiſitam ad impetrandum infallibiliter?

RAtio difficultatis eſt: quia difficile eſt, in hoc ſenſu hanc conditionem poſtulari ab omnibus piè orantibus; ſunt enim multi fideles, & idiotæ, & ignorantes, qui nunquam de tali promiſſione quicquam audierunt: vel vim ejus, & efficaciam nunquam ſatis intellexerunt propter ruditatem ſuam; & nihilominus magna fide, & pietate orant, credentes Deum eſſe omnipotentem, & miſericordem, & hoc ſatis eſſe ad poſtulandum ab illo cum magna fiducia. 407

Ratio dubitandi quæ. Multi promiſſionem ignorant, & tamen impetrant.

Huic difficultati reſpondet Suarez *tom.2. de Religione, lib.1. de Oratione cap.* 24. *num.*3. dicens: per ſe teneri omnes Chriſtianos ad ſciendam, & intelligendam hanc divinam promiſſionem, ut ex fide explicata illius orationes poſſint. Nam hoc planè Chriſtum Dominum voluiſſe videtur in locis citatis *num.*405. Nihilominus tamen cenſet, ſi quis habeat ignorantiam invincibilem talis promiſſionis, & petat, credendo firmiter, Deum poſſe dare, quod petitur, & eſſe bonum, ac miſericordem ad dandum, (ſi & nobis expediat; & ex parte noſtra non ſit impedimentum) illam eſſe ſufficientem fidem, quam videtur etiam poſtulaſſe Chriſtus Matthæi 9. quando dixit: *Creditis, quia hoc poſſum facere vobis?* Qui enim ſic orat, vult certè orare ex perfecta fide, & eo modo, quo Deus vult orari; (ideòque habet implicitam fidem, & promiſſionis, & effectus ejus) ut conditio impleatur. Item qui ſic credit in Deum, credit illi tanquam primæ veritati, ergo implicitè credit, illum eſſe fidelem, ac veracem, ac proinde impleturum promiſſiones ſuas, quamvis fortè ignoret in particulari, an fecerit.

Orantes tenentur habere notitiam promiſſionis. Orantes tenentur habere notitiam promiſſionis. Ignorantia invincibilis excuſat.

Cur autem aliqui (licèt in orationem divinam contemplentur providentiam, meditentur bonitatem, ac conſiderent veritatem, ac fidelitatem) non impetrent id, quod petunt, provenit ex defectu alicujus ex conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis, de quibus *in ſequenti articulo* pertractabitur.

Digitized by Google

ARTICULUS IV.

De Conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis.

408 *Oratio (ut petitio eſt) ex ſe eſt apta ad impetrandum.*

ANtequam ad conditiones orationis ad impetrationem infallibilem requiſitas deveniatur.

Primò eſt obſervandum, orationem ex hoc peculiari capite, quo eſt petitio, habere propriam, & peculiarem aptitudinem ad impetrandum: nam petitio ex natura ſua ad hoc ordinatur, ut animum alterius inducat ad dandum id, quod petitur, non quia emitur, nec quia ſolvitur, nec quia aliquis illud meretur; ſed ſolùm quia petitur, & rogatur: quatenus conſentaneum eſt bonitati, vel liberalitati ejus, qui rogatur, moveri ad dandum ſolùm, quia rogatur: hoc ergo modo aptitudo ad impetrandum propria eſt orationis inter omnia virtutum opera. Unde licèt alia virtutum opera poſſint orationem juvare ad impetrandum, ut jejunium, eleemoſyna, &c. nihilominus in aliis operibus non poteſt eſſe propria impetratio abſque oratione propter rationem factam; ſed per ſe ſolùm benè diſponunt, aut merentur. Ita docet Suarez *to.2.de Relig.lib.1.de Orat.c.23.num.1.*

409 *Ut oratio infallibilem conſequatur effectū, requiritur promiſſio.*

Secundò certum eſt, orationem habere peculiarem Dei promiſſionem, ratione cujus hæc impetratio eſt ſuo modo certa, & infallibilis. Si enim ſpectemus ſolam rationem petitionis, habet quidem oratio ex illa aptitudinem, ut dixi, ad impetrandum, quæ poteſt appellari ſufficientia; non tamen habet talem efficaciam, quæ certum, & infallibilem reddat effectum: quia non eſt cauſa neceſſitatem inducens, ut rectè dixit D.Thom. 2. 2. *quæſt.*83. *art.*1. Ut ergo oratio habeat hanc efficaciam in impetrando, neceſſaria fuit promiſſio. Hæc ergo promiſſio frequenter repetitur in ſcripturis: ut habetur ſupra *in parva ſylva num.*243. *& articulo præcedenti num.*405.

410 *Promiſſio Dei non eſt abſoluta, ſed conditionata.*

Tertiò certum eſt, hanc promiſſionem Dei non eſſe omninò abſolutam; ſed ſub aliqua, vel aliquibus conditionibus, quibus poſitis, erit infallibilis impetratio, non verò abſque illis. Ratio eſt: quia quod Deus promittit, eo modo, quo promittit, infallibiliter implet: ut enim ait Apoſtolus 2.Timot.2. *Fidelis Deus eſt, ſeipſum negare non poteſt.* Videmus autem (ut notavit Auguſtinus *tract.*73.*&* 81.*in Joannem,*) non omnia, quæ petimus, nobis concedi; ergo ſignum manifeſtum eſt, promiſſionem non eſſe abſolutam: Nam ſi eſſet ita abſoluta, ut in oratione nullam aliam conditionem poſtularet, præter petitionem, ſemper impleretur; nam hoc pertinet ad veritatem, & infallibilitatem promittentis. Signum eſt ergo, promiſſionem eſſe conditionatam: quia inter illa duo membra non datur medium. Unde fit, orationem (ſi non habeat conditiones neceſſarias ex vi promiſſionis) non impetrare: quia promiſſio conditionata, non impleta conditione, non inducit obligationem; quia conditionalis nihil ponit in eſſe. Dico autem, talem orationem non impetrare ex vi promiſſionis: quia non repugnat impetrare ex benignitate Dei; ſicut poſſet impetrare oratio, quamvis Deus nihil promiſiſſet, ſolùm ob congruentiam, quam habet cum divina bonitate, & liberalitate; quamvis ad hoc ipſum aliquas conditiones requirat, ut videbimus; plures tamen conditiones requiruntur, ut ex vi promiſſionis impetret; & tunc ſi illas habuerit, erit infallibilis impetratio: quia conditionalis, impleta conditione, tranſit in abſolutam: Ita eruditè docet Suarez *loc.cit. n.*3. Tota ergo difficultas eſt in explicandis conditionibus, ſub quibus facta eſt talis promiſſio. Nicolaus de Lyra *in c.*11.*Lucæ*, & Ugo Cardinalis *in cap.* 15. *Joannis* tres aſſignant conditiones, ſcilicet quòd petat piè, perſeveranter, & pro ſe. D.Thomas autem 2.2.*q.*83.*ar.*15. ad quatuor illas revocat, ſcilicet ut quis neceſſaria petat ad ſalutem, & piè, & perſeveranter, ac pro ſe petat. Nos ergo pariter ad quatuor revocabimus, nempè ut quis petat piè, & ex fide inhæſitante, & perſeveranter, & pro ſe petat.

Oratio ex vi promiſſionis non impetrat, niſi conditione adimpleta.

Con-

Digitized by Google

Conditio prima ad impetrationem infallibilem requiſita.

PRima ergo conditio eſt, ut quiſque piè petat, ideſt, ut oratio ſit de re bona, & 411
honeſta, atque adeò, ut ipſa oratio bona, & honeſta ſit, neceſſaria, vel ad ſalutem utilia poſcat: quod eſt petere ſecundùm divinæ voluntatis beneplacitum, ut ait Joann. primæ ſuæ can. c. 5. *Hæc eſt fiducia, quam habemus ad eum: quia quodcumque petierimus, ſecundùm voluntatem ejus, audit nos. Et ſcimus, quia audit nos, quicquid petierimus.* Voluntas autem Dei eſt, ut docet ipſamet Veritas Lucæ 12. ut primò regnum Dei, deinde alia neceſſaria ad victum, & veſtitum inquiramus: *Veruntamen, ait, quærite primùm regnum Dei, & juſtitiam ejus, & hæc omnia adiicientur vobis.* Quem ordinem in petendo habemus in Oratione Dominicali: ut ipſe Joannes admonet eodem c. *Scimus, ait, quoniam habemus petitiones, quas poſtulamus ab eo.* In quibus primò gloriam Dei quærimus; ſecundò quæ ſaluti animæ ſunt neceſſaria; tertiò quæ ad ſuſtentationem corporis ordinantur. In primis ergo præmittitur quaſi prologus orationis illud verbum.

Oratio impetratoria debet eſſe de re bona, & honeſta.

Petitiones Dominicales exponuntur.

Pater noſter.

PRimò, ut ſciamus, ad quem verba dirigantur; quod utique neſciretur, ſi abſolu- 412
tè inciperemus in prima petitione dicentes: *Sanctificetur nomen tuum.* Secundò ad captandam benevolentiam: quia cum vocamus Patrem eum, à quo petimus, inclinare volumus affectum ejus, ut nobis tanquam filiis ea, quæ petimus, largiatur: quia Pater nomen amoris, & dulcedinis eſt, teſte Ariſtotele 3. *Polit. c. 1.* Dicitur autem Deus *Pater noſter* per creationem, & gubernationem. Deuter. 32. *Nunquid non ipſe eſt Pater tuus, qui poſſedit te, fecit, & creavit te?*

Cur Deum vocemus Patrem.

Nec voluit dicere *Pater meus*, quod ſoli Chriſto convenire poteſt, qui eſt Dei filius per naturam; ſed *Pater noſter*, quod omnibus eſt commune; quia nos omnes convenimus in una ratione filiationis, ſcilicet per adoptionem: ita benè docet Abulenſis *qu. 103. in c. 6. Matthæi.* Immò aliam rationem addit *eodem loco* dicens: *Quia Chriſtus voluit charitatem conſtituere inter omnes homines, ita quòd ad invicem ſibi communicarent ſpiritualia bona; ideò dixit* noſter, *ita quòd neceſſe ſit ex forma orandi pro omnibus orare* Idipſum teſtatur D. Cyprianus l. de orat. dom. dicens: *Non autem dicimus* Pater meus, *ſed* Pater noſter; *quia pacis, & unitatis Magiſter noluit ſigillatim, & privatim precem fieri, ut quis cùm precatur, pro ſe tantùm precetur;* publica eſt enim nobis, & communis oratio, & quando oramus, non pro uno tantùm, ſed pro toto populo preces fundimus: quia totus populus unum ſumus.

Cur Deus vocetur Pater noſter, & non meus.

Qui es in Cælis.

DIcitur *qui es in cælis*: non quia Deus in cælo tantùm exiſtat: quia ubique non 413
localiter, ſed immenſivè exiſtit: ſed ad patris noſtri carnalis differentiam dicitur; quia nos patrem habemus in terris, ad quem tamen preces nequaquam dirigimus; cùm ea bona, quæ in Oratione Dominica recluduntur, nobis concedere nequeat: eo quòd ipſe pariter horum bonorum, quæ petimus, egeſtate laboret: ut ergo ad quem preces dirigimus, planè conſtet, dicimus: *Pater noſter, qui es in cælis*, quaſi dicatur, quòd cæleſtem Patrem, & non terreſtrem obſecramus: ita Abulenſis *loc. c.* Vel ut homo deſideria ſua à terrenis ſubtrahat, cùm patrem in cælis habeat: ita inquit Chryſoſt. ſuper Matth. *ut ſciamus nos habere patrem terreſtrem; & erubeſcant ſe terrenis rebus ſubſternere, qui patrem habent in cælis.*

Qua ratione Deus dicatur eſſe in cælis.

PETITIO I.

Sanctificetur nomen tuum.

HÆc eſt prima petitio, in qua honorem Dei perquirimus; & iſta aliis jure præ- 313
mittitur: nam cùm homo magis Deum, quàm ſe ipſum teneatur diligere, priùs Dei bonum, ideſt, honorem Dei, & gloriam, quàm propria commoda debet poſtulare: ita inquit Chryſoſtomus: *Digna eſt enim Deum precantis oratio, nihil petere ante Patris gloriam; ſed omnia ejus laudi poſtponere.* Nomen autem Dei ſanctificari peti-

Quomodo nomen Dei à nobis ſanctificari poſſit.

mus, ideſt, ſanctum haberi, vel ab omnibus gentibus reputari, ita quòd nihil Dei nomine ſanctius eſſe exiſtiment; illudque in omnibus, & ſuper omnia debitis honoribus proſequantur; & hoc eſt, quod ante omnia eſt petendum: Ita dicit Auguſtinus lib. de ſerm. Dom. *Poſtquam dictum eſt, qui eſt, qui petitur, & ubi habitat, jam videamus, quæ ſint petenda. Primùm autem omnium, quæ petuntur, hoc eſt, ſcilicet* ſanctificetur nomen tuum, *quod non ſic petitur, quaſi non ſit ſanctum Dei nomen; ſed ut ſanctum habeatur ab omnibus, ideſt, ita innoteſcat Deus, ut non æſtimetur aliquid ſanctius, quod magis offendere timeant.*

PETITIO II.

Adveniat regnum tuum.

415 *Quid per regnum Dei intelligatur.*

GLoſſa ordin. *Hic ſpiritus intelligentiæ petitur, quo mundatur cor, ut Deus videatur: duritia, & poteſtas diaboli excluditur.* Et congruè ſequitur: *ut poſt adoptionem filiorum regnum petamus, quod filiis debetur.* Unde ſequitur: *adveniat regnum tuum.* Quod ita dictum minimè eſt, quaſi modò Deus non regnet in terra, ſemperque in ea regnaverit. *Adveniat* ergo accipiendum eſt, ac ſi dicat, ut omnibus manifeſtè hominibus pateat, à quibus tanquam ſplendor à cæcis non contemplatur, quod ignorare nemo valebit, cùm Dominus ad judicandum venerit.

PETITIO III.

Fiat voluntas tua ſicut in cælo, & in terra.

416 *Quomodo voluntas Dei fieri poſſit ab hominibus in terra, ſicut in cælo.*

AUguſtinus: *ſicut in Angelis, qui ſunt in cælo voluntas tua fit, ut te perfruantur nullo errore obnubilante eorum ſapientiam: nulla miſeria impediente eorum beatitudinem; ita fiat in Sanctis tuis, qui in terra ſunt, & de terra (quantum ad corpus attinet) facti ſunt.* Item: *fiat voluntas tua:* rectè intelligitur, *obediatur præceptis tuis ſicut in cælo, & in terra,* ideſt, *ſicut ab Angelis, ita ab hominibus; non quòd ipſi faciant, ut velit Deus; ſed quia faciunt, quod ille vult, ideſt, faciunt ſecundùm voluntatem ejus.* hæc Auguſt. *lib. de ſerm. Dom.* Poſtquam enim in præcedenti petitione beatitudinem propter ſe appetendam Chriſtus ſupra innuerat, hic illa inſinuat, per quæ ad beatitudinem pervenitur. Primum autem, ac præcipuum, quod nos æternæ vitæ beatitudinem conſequi facit, eſt noſtræ cum divina voluntatis conformatio, ut taliter nempè vivamus, qualiter ipſe nos vivere ordinavit.

PETITIO IV.

Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.

417 *Quid per panem quotidianum petant Chriſtifideles.*

ET ſi Doctores nonnulli verba hæc tam de ſacramentali, quàm naturali, ſeu materiali pane exponant; meliùs tamen, inquit, Toſtatus *qu. 3. in cap. 6. Matth.* de materiali (ut pluribus probat rationibus) intelligenda eſſe videntur. Dicendum eſt ergo, quòd hic materialis panis, ideſt, ſuſtentatio in omnibus neceſſariis poſtulatur: Homo enim, qui viatoris more ad terminum æternæ vitæ progreditur, ad illum niſi per hanc vitam, in qua tantùm illius beatitudinis præmia promeremur, nequit pervenire. At mortalis hæc vita ſine multarum neceſſitatum gravamine peragi nequit, & ſicut (ut nobis benè ſit) in æternam ingredi expedit vitam, ita ſuſtentationem habere, quandiù vivimus, expedit, ut ſic viventes beatitudinem mereri poſſimus; quod autem appetere licitum eſt, etiam petere licitum judicatur. Itaque nobis ad vitam neceſſaria poſcimus, & omnia panis nomine intel-

Digitized by Google

intelligenda cenſentur: quia ſacræ Scripturæ modus eſt, quidquid in cibum, & potum venit, per panem intelligere: unde 1. Reg. 14. dixit Saul: *maledictus homo, qui comederit panem uſque ad veſperam*; & tamen Jonatas Saul filius, quia mel comedit, vibratam maledictionem luendo pœnas incurriſſe clarè patet; ſic videtur, quòd etiam mel panis nomine intelligeretur; & ſic eandem rationem de omnibus aliis ad cibum ſpectantibus prorsùs militare (ut probat Toſtatus quæſt. eadem) eſt cenſendum. In præſenti autem panis nomine omnia tam ad victum, quàm ad veſtitum neceſſaria intelligi docet Hieronymus ſuper Matth. *Alii putant*, ait, *panem ſimpliciter ſecundùm Apoſtoli ſermonem dicentis; habentes victum, & veſtimentum his contenti ſumus.* Senſus igitur eſt: *panem noſtrum quotidianum*, ideſt, alimentum in cibo, & potu quotidianum, quod nobis ad vitæ ſuſtentationem quotidie neceſſarium eſt, *da nobis hodie*, pro iſto nempè die, & ſic de cæteris ordinatim.

PETITIO V.

Dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.

POſt ſubſidium cibi petitur & venia delicti, inquit Cypr. l. de or. Dom. *ut qui à Deo paſcitur, in Deo vivat, nec tantùm præſenti vitæ; ſed æternæ conſulatur, ad quam venire non poteſt, ſi ei peccata non donentur*; quæ debita Dominus appellavit; ſicut alibi dixit: *Dimiſi tibi omne debitum, quia rogaſti me*, unde ſequitur (*dimitte nobis debita noſtra*) *quare neceſſariè, & ſalubriter admonemur, qui peccatores ſumus, quòd pro peccatis rogare compellimur; & ne quis ſibi quaſi innocens placeat, & ſe extollendo plùs pereat, inſtruitur ſe peccare quotidiè, dum pro peccatis quotidie jubetur orare.* Nec valet alicujus in hac oratione adimpleri petitio, qui proximo in ſe peccanti haud noxam dimiſerit; nam dum dicitur: *Dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris*: tunc orans hoc verbis propriis clarè profitetur, & dicit: *dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris*: ideſt: dimitte nobis peccata noſtra eo modo, quo nos inimicis noſtris in nos peccantibus culpas dimittimus. Unde egregiè Chryſoſtomus ſuper Matth. *cum qua ſpe orat, qui inimicitiam ſervat adversùs alterùm, à quo forſitan læſus eſt? ſic enim ipſe orans mentitur; dicit enim, remitto & non remittit, ſic & à Deo petit indulgentiam, & non illi indulgetur*: Ita Auguſt. in Enchiridio, inquit: *quiſquis autem roganti & deprecanti, ſeu pænitenti ex corde non dimittit, nullo modo æſtimet à Domino ſua peccata dimitti.* 418

Homo, quia quotidie peccat, quotidiè petere debet ſibi dimitti peccata.

Qui peccata non dimittit proximo, petit à Deo ſibi peccata non remitti.

PETITIO VI.

Et ne nos inducas in tentationem.

HÆc ſexta petitio eſt, in qua à tentationum procellis liberari expoſcimus, in quantùm tentatio quoddam malum eſt, per quod homo privatur felicitate; quia qualiter per patrata peccata ad beatitudinem nobis recluditur aditus, & ita debita nobis dimitti perquirimus; taliter per tentationum flatus de proximo in peccata, per quæ à beatitudinis gaudio arcemur, ruere dubitamus: Ita Toſtatus *quæſt.* 118. *in cap.* 6. *Matth.* Sciendum autem, quòd hic, ne tentemur, vel ne nos tentari permittat, à Deo non quærimus; ſed ne nos in tentationem induci, ideſt, in ea ſuccumbere permittat; quia tentari nobis aliquoties eſt utile; & per hoc ab hoc bono privari non quærimus; ſed cum tentationi ſuccumbere per ſe nec bonum, nec utile ſit; ideò hoc à nobis auferri poſtulamus: ita inquit Auguſt. lib. de ferm. Dom. *Aliud eſt induci in tentationem, & aliud tentari: nam ſine tentatione probatus nemo poteſt eſſe ſive ſibi, ſive alteri: Deo autem ante omnes tenta-* 419

Qua ratione fidelis petat, non induci in tentationem.

tiones quiſque notiſſimus eſt; non igitur oratur hîc, ut non tentemur; ſed ut non inferamur in tentationem: ut ſi quiſpiam ſit, cui neceſſe eſt, ipſe examinari, non orat, ut igne non contingatur; ſed igne non exuratur.

PETITIO VII.

Sed libera nos à malo. Amen.

420 *De quo malo petat fidelis liberari.*

PEtitio iſta ſeptima eſt, quam plurimi de interiori malo, de fomite ſcilicet, à quo tentatio, ac peccatum trahit originem, volunt interpretari. Alii pro dæmone, quem propter malitiæ excellentiam malum vocant, malunt uſurpari. His non obſtantibus, meliùs cum Toſtat. *in c. 6. Matth. ad litter. & q. 119. eod. c.* petitionem hanc de quovis malo, (exceptis peccatis præteritis, ac tentationibus ad peccata inducentibus: quia de illis in anteactis petitionibus eſt pertractatum) intelligendam eſſe videtur de adverſitatibus nempè, infirmitatibus, ac fortuitis malis, ut ferro, & igne, aquarum ſubmerſione, terræmotu, peſte, ſubitanea morte, maleficiis, obſeſſionibus, diaboliſque vexationibus, cæteriſve periculis, quibus ſubjacet fragilitas humana: nam ab his homo liberari nequit, niſi eum Deus liberum abire permiſerit: quia etſi ſe diligentiſſimè cuſtodiat, in tutiſſimis locis commorando, attamen pericula omnia evadere nequit, quin aliquibus caſualibus ſuccumbat; & ſic à malis quibuſcumque, quæ ab extrinſeco inferuntur, generaliter liberari poſtulamus: Ita Auguſt. *lib. de ſerm. Dom. in monte* ad probandum hoc ultimum, quod in oratione dominica habetur: *Tam latè patet*, inquit, *ut homo chriſtianus in qualibet tribulatione conſtitutus in hoc gemitus edat, in hoc lacrymas fundat.*

Amen. Ideſt, ita fiat: ſic dicit Hieronymus ſuper Matthæum. *Amen enim, quod in fine conſtat ſcriptum, ſignaculum eſt Dominicæ orationis*, quod Aquila interpretatus eſt, *fideliter*, & nos *verè* poſſumus dicere, ideſt, *verè ſic erit, ut petimus.*

421 *Bona alia ſpiritualia, alia temporalia.*

Ex petitionibus prædictis colligitur, bonorum duplex eſſe genus: quædam enim bona ſpiritualia dici poſſunt, alia temporalia: Spiritualium, alia ad Deum pertinent; alia nobis conveniunt. Quæ ad Deum pertinent, ſunt honor, & gloria; quæ à nobis deſiderantur ipſi Deo in prima petitione cùm dicimus: *Sanctificetur nomen tuum.* Quæ verò nobis conveniunt, ſunt beatitudo, quam petimus, dum dicimus: *Adveniat regnum tuum*; & auxilium ad faciendam voluntatem Dei, ejus mandata obſervando; quod petimus, dum dicimus, *Fiat voluntas tua, &c.* Sic pariter petimus, ut removeat impedimenta, nempè peccata, & lapſum in tentationes, ſeu in peccata, quæ petimus in quinta, & ſexta petitione.

Bona ſpiritualia. *Bona temporalia.* *Bona temporalia per ſe appetibilia ſecundùm rectam rationem.* *Bona indifferentia neceſſaria ad conſervanda bona per ſe naturæ convenientia.* *Bona indifferentia ſuperabundantia.*

Sub bonis ſpiritualibus comprehendimus omnia bona honeſta, quibus nemo poteſt malè uti, ſive ſint gratia, & ſupernaturales virtutes, ac earum opera: ſive ſint virtutes morales acquiſitæ cum actibus ſuis. Sub temporalibus verò comprehendimus omnia bona fortunæ, & bona corporis; ut ſunt vita, & ſalus; & bona etiam animi, quibus malè uti poſſumus; ut virtutes intellectuales, ſcientia, ars, &c. Horum verò bonorum quædam ſunt per ſe convenientia naturæ, ac proinde per ſe appetibilia ſecundùm rectam rationem propter bonum, & convenientem ſtatum naturæ, niſi aliquid per accidens obſtet: ut vita, ſalus, & ſcientia. Alia verò ſunt bona de ſe indifferentia, quæ propter ſe appetibilia non ſunt; ſed tantùm propter utilitatem ad alia bona per ſe, & honeſtè appetibilia; ut ſunt honor, fama, potentia, divitiæ, &c. Unde inter hæc quędam ſunt vel ſimpliciter, vel moraliter neceſſaria ad conſequenda, vel ad conſervanda alia bona per ſe naturæ convenientia; ut eſt victus neceſſarius, & veſtitus, & bonum nomen neceſſarium ad vitæ tranquillitatem: & de his bonis omnibus intelligitur petitio quarta, dum dicimus: *Panem noſtrum quotidianum, &c.* & ultima petitio; *Sed libera nos à malo*, eis oppoſito: Ita docet Toſtatus *q. 120. in c. 6. Matt.* Quędam verò ſuperabundantia, ut divitię, magni honores, &c. & hæc bona Chriſtus non docuit, nec voluit in oratione dominicali poſtulari,

Hoc

Digitized by Google

Hoc ſolùm remanet ſtatuendum, quænam prædictorum bonorum ſint à Deo petenda abſolutè, & quænam ſub conditione, videlicet ſi conducant ad beatitudinem, & futura ſint inſtrumenta virtutum. Quod præſtabitur ſequentibus quæſtionibus.

QUÆSTIO I.

An ſpiritualia bona indiſtinctè, & abſolutè à Deo peti poſſint?

422 Reſpondetur, hæc bona abſolutè, & ſimpliciter petenda eſſe, nec neceſſarium eſſe aliquam conditionem nos adjungere. De hoc nulla eſt controverſia; quia per ſpiritualia bona intelligimus vitam æternam, & omnia bona, & media, quæ ad illam obtinendam conferre poſſunt.

Spiritualia bona abſolutè petenda ſunt.

Primò, hæc omnia maximè à Deo eſſe petenda, conſtat ex oratione Dominica ſupra explicata, in qua ferè omnes petitiones ſunt de his ſpiritualibus bonis; illa autem oratio eſt quaſi exemplar, & ſumma omnium, quæ à Deo peti poſſunt. Propter quod dixit Auguſtinus Epiſt. 121. c. 12. *Si rectè, & congruenter oramus, nihil aliud dicere poſſumus, niſi quod in hac oratione Dominica poſitum eſt.* Et ſermone 128. de Tempore: *Hæc oratio compendioſis verbis ſeptem petitionibus omnes ſpecies orationis comprehendit.* Idem. *Sermone 22. ad Fratres in Eremo*. Nam ad bona ſpiritualia pertinet in primis, ut Deus in nobis glorificetur; deinde ut æternam beatitudinem conſequamur; ac ſubinde, ut dum hìc vivimus, voluntatem Dei impleamus. Et quia hoc ſine divinæ gratiæ auxilio præſtari non poteſt, hoc etiam à nobis ſemper, & ubique ac maximè poſtulandum eſt. Unde conſequenter etiam petimus remiſſionem peccatorum, utique cum diſpoſitione neceſſaria ad illam obtinendam. Ac denique ob fragilitatem noſtram victoria contra tentationes, & defenſio ab omnibus malis petenda eſt; hæc enim omnia in illa oratione continentur. Et per univerſam Scripturam ſparſæ ſunt hujuſmodi orationes, ac petitiones, præſertim *per totum corpus Pſalterii*, ut dixit Innocentius primus *epiſt. 25. quæ apud Auguſtinum eſt nonageſima prima*. Eccleſia etiam in ſuis orationibus hoc frequentiſſimè orat: ut Deus actiones noſtras aſpirando præveniat, & adjuvando proſequatur. Item ut gratiam mentibus noſtris infundat, ut tandem ad reſurrectionis gloriam perveniamus. Sic ut omnibus adverſis, vel contra omnia adverſa muniamur: ut à pondere peccatorum noſtrorum liberemur: ut noſtras rebelles compellat, id eſt, efficaciter moveat voluntates, & ſimilia.

Orationes Eccleſiæ præcipuè de quibus ſint.

§. I.

423 Hoc docent omnes Theologi, D. Thomas 2. 2. *qu. 83. art. 5.* Medina *Codice de Oratio. quæſt. 5.* Alexander. Alenſ. *4. part. quæſt. 26. memb. 3.* D. Antonin. *4. part. tit. 5. cap. 3.* Sylveſter *verbo Oratio num. 5.* Navarrus *in Enchirid. de Oratione cap. 1.* Joſeph Angles *Flor. Theolog. qq. in 4. ſent. tract. de Oratione quæſt. 9. diffic. 4.* Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione cap. 20.* & alii communiter. Ratio eſt: quia hæc bona ſunt maximè per ſe honeſta, & amabilia, & præcipuè à Deo ipſo intenta, & in gloriam ſuam, ac bonum noſtrum deſiderata; ergo oratio pro talibus bonis, & ex objecto eſt maximè honeſta, & divinæ voluntati conformis. D. Thomas in generali quæſtione, qua interrogat: *An aliquid determinatè in oratione ſit petendum*, concludit, illa bona, quibus malè uti non poſſumus: (quia illis, aut beatificamur, aut beatitudinem meremur,) determinatè petenda eſſe. Intellige autem determinatè, id eſt, abſolutè: id enim probat: *quia*, inquit, *hæc bona Sancti orando abſolutè petunt*, *ſecundùm illud Pſalmi 79. Oſtende faciem tuam, & ſalvi erimus*. Et illud *Pſalmi 118. Deduc me in ſemitam mandatorum tuorum*. Ratio etiam indicatur ab eodem D. Thoma in ſolutionibus argumentorum: quia nulla conditio neceſſaria eſt ex parte noſtra, cùm hæc ſint maximè bona noſtra; nam

Docent Theologi.

Ratio dictat.

Digitized by Google

in eis noſtra ſalus, & felicitas poſita eſt. Nec ex parte rei poſtulatæ: quia, cùm hæc bona de ſe talia ſint, ut nemo eis malè uti poſſit, injuria quodammodo illis fieret, apponendo conditionem (*Si nobis expedit*) vel aliam ſimilem. Nec ex parte Dei: tum quia ſcimus eſſe conforme divinæ voluntati, quòd hæc bona habeamus, ut ait Paulus 1. Theſſal. 4. *Hæc eſt voluntas Dei ſanctificatio veſtra*: tum etiam quia ipſemmet Spiritus Sanctus inſpirat nobis abſolutum deſiderium talium

Verſ. 26. bonorum; & hoc modo, *adjuvat*, teſte Paulo Rom. 8. *infirmitatem noſtram*; & talia bona nos poſtulare facit: tum denique quia hæc bona maximè in Divinam redundant gloriam, quam ipſe Deus in ſuis operibus præſertim intendit.

QUÆSTIO II.

An bona temporalia abſolutè à Deo peti poſſint?

424 ANte quæſtionis ſolutionem priùs advertendum eſt, aliud eſſe petere aliquid propter ſe, vel propter aliud: aliud petere abſolutè, vel ſub conditione.

Petere propter ſe, eſt petere tanquam bonum propter ſe amabile, cui opponitur petere propter aliud; hæc igitur duo idem valent, quod petere ut finem, vel ut medium. Unde ſicut duplex eſt finis, ſcilicet ultimus, & proximus; ita dupliciter poteſt aliquid propter ſe peti, ſcilicet tanquam finis ultimus: vel tanquam finis proximus.

Petere propter ſe quid ſit. Petere propter aliud quid ſit.

Similiter aliquid duobus modis dici poteſt eſſe propter aliud, ſcilicet ex formali, aut virtuali relatione operantis; vel ex vi operis, ſeu modi operandi; eodem duplici modo poteſt aliquid peti propter aliud. Unde fit, ut aliquis modus petendi aliquid propter ſe repugnet cum omni modo petendi propter aliud, ut quando aliquid petitur tanquam ultimus finis: ut beatitudo non poteſt peti niſi propter ſe.

Aliquid poteſt peti tantùm propter ſe.

Aliquando verò idem poteſt ſimul peti propter ſe, & propter aliud, vel ex vi operis, vel ex relatione operantis; ut contingit in bono, quod propter ſe petitur ſolùm tanquàm finis proximus, ut ſcientia, quæ eſt bonum honeſtum propter ſe appetibile, quæ tamen poteſt etiam ordinari ad finem ultimum, nempè ad conſequendam beatitudinem: Vel ſanitas corporis, quæ poteſt peti & propter ſe (ut eſt quid bonum utile, & honeſtum;) & propter aliud, ſcilicet ut poſſit ea uti ad Deum laudandum, puta ad verbum Dei enunciandum; vel confeſſiones peccatorum audiendas, vel aliud quid ſimile operandum.

Aliquid poteſt peti propter ſe, & propter aliud.

425 At verò petere abſolutè, vel ſub conditione quoad utrumque membrum cadere poteſt tam in bonum propter ſe, quàm propter aliud poſtulatum: quia utrumque poteſt ſub conditione aliqua deſiderari, vel abſolutè. Nam licèt ego non deſiderem ſalutem corporis, niſi propter divinam gloriam; nihilominus poſſum abſolutè illam deſiderare: quia & abſolutè deſidero finem, & abſolutè etiam cupio per hoc medium illum finem conſequi; atque ideò poſſum etiam abſolutè petere, ut Deus & illud bonum mihi tribuat, puta ſanitatem; & ad illum finem conferre faciat; qui videtur eſſe modus valdè uſitatus, & vulgaris petendi hæc bona temporalia, quando in aliqua abundantia, vel excellentia non deſiderantur.

Tam bonum propter ſe, quam propter aliud poteſt, & abſolutè, & conditionatè peti.

§. I.

426 DIco ergo primò. Quædam ſunt bona humana, ac temporalia, de quibus ſuprà *num.* 420. & 421. quæ licitè poſſunt propter ſe peti tanquam fines proximi (dummodo ſecundùm rectam rationem deſiderentur, ac petantur) ſicut ex ſe amabilia ſunt; ut conſervatio vitæ, corporis integritas, & ſanitas, ſcientia, ſeu cognitio veritatis, & ſi quæ ſint alia hujuſmodi bona. Nam aliqua ex his bonis licitè amantur, & deſiderantur propter ſe, id eſt, propter convenientiam, quam habent

Bona temporalia convenientia natura licitè poſſunt peti propter ſe ut fines proximi. Quomodo.

Digitized by Google

bent cum natura rationali; convenientiam (inquam) recta ratione regulatam; nam ratio recta dictat, conſervandam eſse naturam, & procurandam corporis ſanitatem, vel ſcientiam, aut aliquid hujuſmodi; & hæc bona eſſe per ſe appetibilia, (per ſe loquendo;) ergo eodem modo ſunt petibilia; (ut ita dicam), quia ex Auguſtino *illud honeſtè petitur, quod honeſtè deſideratur.*

Ampliùs declaratur. Illa licitè, & rectè peti poſsunt abſolutè, & ſine ulla conditione, in quorum petitione nulla eſt circunſtantia mala per ſe, & ex intrinſeca ratione ejus, ac præterea materia petitionis bona eſt; ut ſanitas, ſcientia, liberatio à maleficiis, & aliis periculis (ut dictum eſt) ergo licitè ſine ulla conditione peti poſsunt. Hoc manifeſtè clarum eſt: quia in petitione dictorum bonorum temporalium nulla eſt circunſtantia mala; nam ſi aliqua eſset, maximè eſset, quia talia bona non petuntur propter beatitudinem: At hoc non ita eſt, ergo, &c. Major ſupponitur: quia etiam ſupponimus ex aliis circunſtantiis orationem rectè fieri, ſcilicet convenienti tempore, loco, & modo, & ex recta fide, &c. Minor verò probatur: quia vel ille defectus non invenitur: vel prout invenitur, non eſt privativus, (ut ſic dicam;) ſed negativus tantùm, ideſt, non eſt de circunſtantia neceſsaria ad benè eſse; ſed tantùm ad meliùs eſse Nam vel eſt ſermo de beatitudine naturali; vel de ſupernaturali? Item vel eſt de relatione operantis; vel de relatione, ſeu tendentia ipſius operis ex ſe. Si ſermo ſit de relatione operantis, verum eſt, tale bonum peti poſse abſque morali malitia ſine tali relatione ad beatitudinem: quia hæc relatio operantis non eſt intrinſecè neceſsaria ad moralem bonitatem; ut patet de opere eleemoſynæ facto ex naturali miſericordia ſine ulla memoria beatitudinis, nec relatione formali, aut virtuali operantis. At loquendo de relatione operis; talia bona ſatis petuntur propter beatitudinem eo ipſo, quòd propter intrinſecam convenientiam honeſtam petuntur: Sic enim dicitur ad gloriam Dei facere, quiſquis, quod honeſtum eſt, operatur, etiamſi aliam relationem ipſe non adjungat: ut docet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione, cap. 17. nu. 7.* ex D. Thom. 1. 2. *qu.* 1. dicente: *Quiſquis amat bonum, amare illud propter beatitudinem, ſaltem in communi:* multò ergo magis, qui verum aliquod bonum, & honeſtum petit, cenſetur petere propter beatitudinem: quia vel petit partem aliquam, ſaltem minùs principalem, beatitudinis naturalis; vel accidens quoddam completæ beatitudinis ſupernaturalis. Confirmat hanc veritatem, præter D. Thomam 2. 2. *qu.* 83. *art.* 6. & Suarez *loc. cit.* Alexander Alenſ. 4. *part. quæſt.* 26. *art.* 3. *§.* 1. Ratio dictat.

§. II.

SEd dicent aliqui: Etſi bona ſint per ſe appetibilia, nihilominus talia ſunt, ut eis 427
malè uti poſſimus; ergo temeritas quædam eſt, illa abſolutè petere; ut ergo prudens ſit petitio, neceſse eſt, ut actu, vel virtute includat conditionem; *ſi talia bona nobis profutura ſint ad beatitudinem,* ſeu *ad ſalutem animæ;* vel ſaltem *ſi nocitura non ſint.* Quod ſignificare videtur D. Th. *loc. cit. art.* 5. ubi relata ſententia Socratis ſubjungit: *Quæ quidem ſententia aliqualiter vera eſt quantùm ad illa, quæ poſſunt malum eventum habere, quibus etiam homo poteſt malè, & bene uti.* Et *in articulo* 6. ait: Illicitum eſse, deſiderare bona temporalia, non principaliter; ſed ut quædam adminicula, quibus adjuvemur ad tendendum in beatitudinem. Unde conſequenter ſignificat, ſolùm ſub ea ratione, & conditione peti poſse. *Obiicitur ex D. Thoma.*

Huic difficultati reſpondetur, nullum eſse in hac vita bonum, quo homo pro ſua 428
libertate non poſſit malè uti aliquo modo. Nam licèt virtutibus non poſſimus uti tanquam principiis ad malos actus aliciendos; poſsumus tamen ex illis ſuperbire, & ita illis aliquo modo malè uti; idemque eſt de peculiaribus auxiliis, aut favoribus gratiæ; & nihilominus ex ſententia omnium hæc bona poſsumus abſolutè deſiderare, & petere; ergo illa ratio non ſufficit, quominus etiam alia bona per ſe convenientia naturæ poſſimus abſolutè petere: Ita eruditè docet Suar. *loc. cit. cap.* 17. *nu.* 9. *Satisfit obiectioni.*

Digitized by Google

§. III.

429 *Non eſt temeritas; abſolutè petere bona temporalia convenientia naturæ.*

DIco ergo ſecundò. Non eſt temeritas, hujuſmodi bona temporalia abſolutè petere: quia qui hæc bona honeſtè deſiderat, hoc ipſo quantum eſt ex ſe illa deſiderat ad benè, & honeſtè illis utendum: unde non oportet, ut ſub conditione illa petat, puta dicendo: *Domine, da mihi ſanitatem mentis, & corporis, libera me ab hoc maleficio, à dæmonis obſeſſione, à febre, vel ab alio malo, ſi ſit animæ meæ profuturum: vel ſi tu ſcis, quòd ſit expediens animæ meæ*: Sed potiùs ut ſimul petat talem conditionem in ſe impleri, videlicet, ut talia bona obtineat ad benè, & honeſtè illis utendum, prout ipſa per ſe, & ex natura ſua poſtulant: hoc modo petitio non eſt conditionata, ſed abſoluta: ut dicendo: *Domine, da mihi ſanitatem mentis, & corporis; ſed ſimul da mihi auxilium efficax, ut ſanitate benè utar ad laudandum, & glorificandum nomen ſanctum tuum: Libera me à dæmonis obſeſſione, ut tibi magis, ac magis in Eccleſia tua gratiarum referam actiones*. Iſtæ enim petitiones ſunt abſolutæ, in quibus homo petit bona temporalia; ſed ſimul quærit auxilium, ut illis benè utatur ad beatitudinem conſequendam. Unde dicimus, omnes fateri, hujuſmodi actum abſolutum (prout nos declaravimus) eſse licitum; etiamſi ex particulari intentione operantis, vel præſenti, ac formali; vel præterita, & virtualiter manente conditio non apponatur: quia nimirum operans nihil umquam de illa cogitant. Si quis autem contendat ex natura operis interpretativè includi illam conditionem, non eſset fortaſse contradictio in re ab eo, quòd ait D. Thomas; nam certè qui hæc bona honeſtè deſiderat, ſemper habet hanc animi præparationem, ut, ſi virtutem ſint impeditura; vel ſi futura ſint in occaſionem ruinæ, ea nolit; hæc verò conditio magis eſse intelligitur in bona diſpoſitione ſubjecti, quaſi habituali, quam in ipſomet actu petendi; & ideò illum abſolutum vocamus: Ita Suarez *eod. cap. num.* 10.

Ratio dictat ex Suarez.

430 *Confirmat uſus Eccleſiæ.*

Hoc confirmat uſus Eccleſiæ, quæ bona temporalia petit ſine ulla conditione, ut in multis Collectis videre licet: ut pro ſanitate infirmis obtinenda ait: *Omnipotens ſempiterne Deus, ſalus æterna credentium, exaudi nos pro infirmis famulis tuis, pro quibus miſericordiæ tuæ imploramus auxilium, ut reddita ſibi ſanitate, gratiarum tibi in Eccleſia tua referant actiones*. In oratione pro pluvia: *Ut præſentibus ſubſidiis ſufficienter adjuti ſempiterna fiducialiùs appetamus*: Sic in orationibus contra perſecutores, contra peſtem animalium, pro frugibus, vineis, ac meſſibus ab univerſis malis præſervandis Deum rogamus abſolutè, & ſine illa conditione, *ſi hujuſmodi bona temporalia ſint ſaluti animæ profutura, vel non*. Illa tamen actu ordinamus ad gloriam Dei, ac poſtulamus cum expreſsa habitudine ad ſpiritualem fructum; quod æquivalet, ac ſi conditio illa eſset appoſita.

§. IV.

431 *Bona indifferentia petita cum moderatione honeſta poſſunt abſolutè peti. Teſtatur divina ſcriptura.*

DIco tertiò. Quando bona indifferentia, ut divitiæ, & ſimilia non ſimpliciter, nec cum exceſsu petuntur; ſed cum hac moderatione, ſcilicet quantùm ad hujus vitæ commoditatem neceſsaria ſunt, tunc eodem modo peti poſsunt, quo ipſa bona corporalia, vel intellectualia, quæ per ſe expetibilia ſunt.

Hoc rectè probari poteſt ex illo Proverb. *cap.* 30. *Divitias, & paupertatem ne dederis mihi; ſed tantùm victui meo tribue neceſſaria*. Item ex illa petitione orationis Dominicæ: *Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie*, per quam ſupponimus ex ſupradictis *num.* 417. peti panem etiam corporalem, ut ait etiam Chryſoſt. Conſonat etiam illud Geneſis 28. *Si fuerit Dominus mecum, & cuſtodierit me in via, per quam ego ambulo, & dederit mihi panem ad veſcendum, & veſtimentum ad induendum, reverſuſque fuero proſperè ad domum patris mei, erit mihi Dominus in Deum*: ubi petitio moderata talium bonorum non ſolùm abſoluta eſt; ſed etiam voto confirmata.

Hoc

Digitized by Google

Hoc ſentit Auguſt. *Epiſt.121. ad Probam c.6. & ſequentibus*. Cum enim dixiſſet: *Si optant ſibi, ac ſuis ſufficientiam rerum neceſſariarum, &c.* ſubjungit: *Hanc ergo ſufficientem non appeti propter ſeipſam, ſed propter ſalutem corporis, & congruentem habitum perſonæ hominis, quo habitu non ſit inconveniens eis, cum quibus honeſtè, & officioſè vivendum eſt*. Additque ſequentia verba, quæ hanc, & præcedentem concluſionem confirmant. *In his itaque omnibus incolumitas hominis, & amicitia propter ſeipſas appetuntur: ſufficientia vero rerum neceſſariarum non propter ſeipſam; ſed propter duo ſuperiora quæri ſolet, cùm decenter quæritur*. 432 *Auguſtinus docet.*

Hoc confirmat uſus Eccleſiæ; nam in litaniis, & collectis ſæpe poſtulat temporalia bona, ut pluviam, vel ſerenitatem, nulla adjecta conditione, ut dixi *numero præcedenti*. Id teſtantur D. Thom. 2. 2. *q.83. art.6.* & Alexander Alenſis 4. *part. q. 26. art.3. §.1.* *Confirmat uſus Eccleſiæ.*

§. V.

RAtio ex his verbis facilè confici poteſt: quia eo modo, quo petitur aliquid propter ſe, poteſt etiam peti medium neceſſarium ad illud obtinendum. Si enim poteſt abſolutè peti ſanitas, ut finis proximus, ideſt ut finis ſub fine, etiam poſſunt abſolutè peti bona temporalia, ut media neceſſaria ad talem finem conſequendum. Item illa petitio jam habet finem honeſtum; unde licèt materia ex ſe ſit indifferens; honeſtatur tamen ex fine; & eo ipſo, quòd cum dicta moderatione petitur, tollitur morale periculum, quod in abundantia harum rerum temporalium eſſe ſolet; ergo ex omni capite honeſta eſt talis oratio. Eſt autem talis oratio abſoluta eo modo, quo dictum eſt de præcedenti; ſemper tamen habet intrinſecè ſubintellectam limitationem illam, ut hæc ipſa quantumvis moderata ſufficientia non deſideretur cum diſcrimine virtutis: ſeu ſi futura ſit occaſio alicujus peccati. Quæ limitatio in omni honeſto amore creaturæ includitur, quatenus non amatur ſuper omnia, neque ut ultimus finis, nec ſine fine honeſto. 433 *Ratio dictat.*

§. VI.

DIco quartò. Hæc bona indifferentia divitiarum, honorum, & hujuſmodi non ſunt abſolutè petenda, quando cum exceſſu aliquo, vel abundantia, aut ſine moderata limitatione petuntur. Hanc veritatem docet Suarez *cap. eod. n.12.* Ratio eſt: quia in primis, ut hæc bona honeſtè petantur, neceſſe eſt, ut non propter ſe, ſed propter honeſtum finem petantur, vix autem poſſunt ita peti. niſi petantur cum moderatione, & limitatione accommodata honeſto fini; & tunc jam petentur modo explicato in fine præcedentis numeri; nam illa moderatio, & ſufficientia non poteſt eſſe una in omnibus; ſed pro ratione ſtatus, vel finis convenientis homini juxta conditionem ſuam. 434 *Bona indifferentia ſine moderata limitatione non ſunt moderatè petenda.*

QUÆSTIO III.

An poſtulare à Deo peculiarem protectionem, & curam in præſtando nobis hæc bona, ſit tentare ipſum?

REſpondeo cum Suarez *tom.2. de Relig. lib.1. de Orat. cap.18. num.8.* non eſſe tentare Deum, vel ejus potentiam; ſed ſupernaturalem ejus providentiam recognoſcere. Eò vel maximè quòd non abſolutè petimus extraordinarias illas actiones divinæ providentiæ; ſed ſolùm quatenus ad effectum conſequendum ſunt neceſſariæ. Sæpe enim effectus à nobis deſideratus, ac poſtulatus eveniet per communem curſum cauſarum naturalium; & tunc ſatis exaudit Deus orationem pro tali effectu, ſi cum hujuſmodi cauſis concurrat, & non permittat per actionem dæmo- 435 *Petere à Deo ſingulare auxilium in omnibus rebus noſtris, eſt ſupernaturalem eius providentiam recognoſcere.*

Digitized by Google

dæmonum impediri, prout interdum poteſt; quod etiam nos poſtulamus, quando hæc bona petimus.

Licitum eſt, etiamſi ad impetrationem miraculum requiratur.

Denique, quoniam interdum fieri poteſt, ut ad obtinendum bonum poſtulatum, verbi gratia, corporis ægrotantis ſanitatem, neque ordinaria, neque extraordinaria naturalis providentia ſufficiat; ſed miraculoſa neceſſaria ſit; nullum eſt inconveniens, quòd ad hoc totum extendatur orantis intentio, & petitio: quia hoc non eſt tentare Deum: nam non petitur ſimpliciter miraculum, ſed ſub conditione, ſi fuerit neceſſarium, & ſuppoſita convenientia beneficii poſtulati. Et hoc modo credendum eſt, oraſſe Ezechiam, quando ſalutem poſtulavit, & obtinuit; & in Scriptura inveniuntur plures orationes ſimiles; & orationes Eccleſiæ pro hujuſmodi bonis temporalibus, præſertim generalibus ita poſſunt convenienter intelligi. Sic etiam ſolent fideles petere ſalutem, vel ſimilia bona in locis piis, in quibus ſolet Deus ea miracula operari in Chriſti honorem, vel B. Virginis, vel alicujus Sancti per ejus interceſſionem, & interdum impetrant ea miraculoſo modo juxta rationem fidei ſuæ: vel prout eis expedit, aut communi Eccleſiæ bono. Ita ergo ſatis conſtat, quomodo hæc bona (licèt aliàs naturalia ſint) per orationem convenienter petantur.

Iſaiæ 38. & 4. Reg. c. 20.

QUÆSTIO IV.

An temporalia mala in oratione peti poſſint?

436
Non eſt intrinſecè malum, petere mala pœnæ ſibi, vel alteri.

RESpondeo breviter, non eſſe intrinſecè malum, petere hujuſmodi mala vel ſibi, vel aliis. Hoc conſtat ex uſu Scripturæ, & Sanctorum. Paulus enim Philip. 1. ajebat: *Cupio diſſolvi, & eſſe cum Chriſto.* David Pſal. 25. *Proba me, Domine, & tenta me, ure renes meos, & cor meum.* Ubi Auguſt. *Adhibe medicinale purgatorium, quaſi ignem delectationibus, & cogitationibus meis*, & Hieron. *Proba me, Domine, in tentationibus, & tenta me, ne aliquid in me delicti remaneat:* Unde Auguſtinus *ſer. 30. de Sanctis* ponderans illud, *Ure renes meos, & cor meum,* ait: *Ad comprobandam devotionem ſuam geminum ſibi ignem poſtulat* (ſcilicet renum, & cordis) *ut luctamine habito, oſtendat, in ſe plus poſſe amorem Chriſti, quàm pœnam tyranni.* Ratio verò eſt: quia hujuſmodi mala non ſunt ſimpliciter mala, ſed ſecundùm quid: unde reſpectu boni honeſti; vel mali turpis illi contrarii, ſunt indifferentia; eruntque ſimpliciter bona, ſi honeſta ratione, & propter finem ſimpliciter bonum appetantur; ergo ex tali intentione licitè etiam peti poſſunt; ergo petitio talium malorum non eſt per ſe, & intrinſecè mala.

Licitè peti poſſunt propter finem ſimpliciter bonum.

437
Hic modus tamen non eſt faciliter conſulendus.

Quamvis autem hic modus orationis, quo quis ſibi mala temporalia petit, licitus ſit; non eſt omninò tamen conſulendus: quia non omnes apti ſunt, vel idonei ad hoc genus probationis; & interdum eſſe poſſet præſumptio illam appetere, aut poſtulare ſibi; & maximè ſi quis peteret, ſe à dæmone poſſideri; cùm dæmon hominem, quem poſſidet, ad multa inducat mala, ut ad blaſphemias, ad actus inhoneſtos, ad præcipitia: impediat multa bona; ac multis domeſticos obſeſſi afficiat perturbationibus, & afflictionibus. Unde melius eſt, Paulum regulariter imitari, qui cum ſtimulo carnis affligeretur, & ignoraret, quid ſibi magis profuturum eſſet, *ter Dominum rogavit, ut auferretur ab eo*; non enim nos Paulo perfectiores ſumus, ut petamus per afflictiones à Domino tentari; vel per obſeſſiones, ac poſſeſſiones à dæmone probari; ſed in dubio potiùs de noſtra fragilitate, & imbecillitate timere debemus: Ita etiam admonet Suarez *lib. eod. c. 19. n. 2. ſub fine.*

QUÆSTIO V.

An liceat in oratione petere, ut malum pœnæ proximo eveniat?

438
Quando ſit licitum, mortuo ma-

DIco primò. Si proximus jam ſit defunctus, & damnatus, licitum eſt illi imprecari vindictam æternam, juxta illud Pſal. 57. *Lætabitur juſtus, cùm viderit vindi-*

Digitized by Google

vindictam. Si autem proximus jam ſit defunctus, & nobis non conſtet ipſum eſſe damnatum, imprecari illi damnationem æternam deſiderando, ut damnatus ſit, & de illo ſumatur æterna vindicta, manifeſtum odium eſſet: quia illud per ſe non eſt neceſſarium ad juſtitiam Dei; ſed ſolùm poſtulatur in ſummum malum proximi; Ita docet Alexander Alenſ. 4. *par. q.* 93. *art.* 2. Thom. 2. 2. *q.* 83. *art.* 7. D. Bonav. Ricard. Sot. *in* 4. *diſt.* 45. *&* 46. Medina *hac quæſt.* Suarez *cap. eod. n.* 3. Joſeph Angles *in* 4. *tract. de Orat. q.* 9. *diffic.* 2. *[illegible] imprecari, & quando non.*

§. I.

Dicò ſecundò. Si proximus ſit viator, nunquam licet illi imprecari vindictam, quæ involvat damnationem æternam, etiam ſub titulo divinæ juſtitiæ: quia de nullo viatore deſperandum eſt, & Deus poteſt aliam vindictam ſumere de peccatore, per quam ſuæ juſtitiæ ſatisfaciat, & miſericordiam habeat adjunctam; quam vindictam ſumit, mediante pœnitentia; & hanc Deus ipſe (quantùm ex ſe eſt) magis exoptat; Et ideò imprecari illi, quandiu eſt in via, vindictam æternam, eſt peccatum contra proximi charitatem; ut teſtatur B. Gregorius *l.* 2. *moral.* dicens: *Homo peccato ſubjacet, qui hoc petit à Deo fieri, quod omninò facere non poteſt; vel ſi poteſt, minimè decet*. Idem docent DD. ſupra relati. 439 *Nunquam licet imprecari viatori damnationem æternam.*

§. II.

Dico tertiò. Integrum, & catholicum eſt, orando petere aliquod malum proximo, quando illud petitur propter aliud bonum, quod juſtè, & ſecundum ordinem charitatis præfertur illi malo, puta ad utilitatem peccatorum, ut convertantur, & non pereant: nam eo ipſo non agitur contra charitatem; ſed ſecundùm illam; nec petitur malum, ut malum; ſed ut bonum, non qualecunque ſed præferendum tali malo. 440 *Catholicum eſt, orando, petere aliquod malum proximo ob majus bonum.*

Hanc concluſionem probant innumera ſacræ ſcripturæ teſtimonia. Pſ. 82. *Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum, Domine*: & paſſim Prophetæ hoc petebant, ut corrigerentur, & converterentur peccatores; quod eſt opus miſericordiæ; & hæc quoque mala ſæpiſſimè populo nunciabant, non imprecando, ſed prædicando; non optando, ſed prophetando, & D. Auguſt. *in quadam homilia de martyribus* dicit: *Ultus ſum eos, &c. quomodo me vindicavi? occidendo in eis errorem, ſuſcitando fidem*.

§. III.

Dico quartò. Licitum eſt, à Deo petere, ut mittat mala, & damna temporalia, & mortem ipſam homini pernicioſo Reipublicæ, aut publico hoſti Eccleſiæ; ut Turcæ, Hæreſiarchæ, Mago, Malefico, Sagæ, & ſimilibus, præferendo commune bonum, nempe tranquillitatem Reipublicæ, honorem Dei, & Eccleſiæ privato incommodo: vel poſtponendo corporale detrimentum ſpirituali: In hujuſmodi autem oratione ſemper involvitur conditio, *ſi aliter vitari non poteſt malum*; quod interdum ſupponitur tanquam moraliter certum ex pertinacia, vel obcæcatione talis perſonæ. 441 *Licitum eſt, petere à Deo, ut damna temporalia, & mortem ipſam immittat homini pernicioſo Reipublicæ; aut publico Eccleſiæ hoſti.*

Hoc teſtantur divinæ ſcripturæ Pſ. 54. *Veniat mors ſuper illos, & deſcendant in infernum viventes*, & ſubdit infra: *Exaudiet Deus, & humiliabit illos, qui eſt ante ſæcula*, & Pſal. 58. *Intende ad viſitandas omnes gentes, non miſereaſis omnibus, qui operantur iniquitatem*. Et interdum effectu ipſo Deus talem orationem confirmabat, ut 4. Reg. 1. dixit Elias, *ſi homo Dei ſum, deſcendat ignis de cœlo, & devoret te, & quinquaginta tuos*, quod ſemel, & iterùm factum eſt. Ita docent præallegati Doctores *n.* 438.

§. IV.

Digitized by Google

§. IV.

442 *Quatuor modis poſſunt intelligi huiuſmodi imprecationes.*

HÆc, & ſimilia loca interpretantur Patres uno ex quatuor modis, quos attigit D. Thom. 2. 2. *q.83. art.8. ad primum, & ſecundum* ex Auguſtino *lib.1. de ſerm. Dom. in monte, & lib. 2. de Quæſt. Evangel. cap.*45. quos etiam attigit Alexander Alenſ. 4. *par. q.93. art.*2.

Primus eſt, quòd ſæpe ſub forma precationis prophetiam proferunt; norunt enim illam eſſe voluntatem Dei, & definitam ſententiam, quam pronunciant.

Secundus, quòd imprecantur malum, non homini, ſed peccato; & perſeverantibus in illo petunt vindictam, conformando voluntatem ſuam juſtitiæ divinæ: vel ſub ea conditione, ſi perſeverent: vel quia præſciunt conditionem eſſe implendam.

Tertius, quia optant, ut per temporalia mala peccatores corrigantur.

Quartus (& ferè in idem redit) quia optant per eadem mala deſtrui regnum peccati.

443 Addi præterea poteſt ex Hieronymo *Epiſt.*151. *ad Algaſiam quæſt.*5. *in veteri Teſtamento*, terruiſſe Deum homines rigore juſtitiæ; & ideo etiam voluiſſe per Prophetas ſuos, ac Prædicatores interdum viſibiliter oſtendere vindictam ſuam, ut in facto Eliæ ſupra relato.

Denique addi poteſt ſæpe intelligi illas orationes modo jam dicto, quo ordinariè fieri poſſunt, ſcilicet ad emendationem ipſorum peccatorum, vel ad commune bonum, & pacem Reipublicæ.

QUÆSTIO VI.

An omnium prædictorum bonorum, vel malorum petitiones infallibilem habeant impetrationem ex vi divinæ promiſſionis?

444 HÆC eſt quæſtio principaliter intenta ad explicandam primam conditionem ad impetrationem infallibilem requiſitam; quæ cùm non poſſit unico verbo explicari, ſequentibus dictis, ſeu aſſertionibus enodabitur.

Petitio bonorum ſpiritualium habet infallibilem impetrationem.

Dico ergo primò. Oratio, ſeu petitio bonorum ſpiritualium habet infallibilem promiſſionem, & impetrationem: Id docet Joannes primæ ſuæ can.c.5. *Hæc eſt fiducia*, inquit, *quam habemus ad eum: quia quodcunque petierimus ſecundùm voluntatem ejus, audit nos*: ſed bona ſpiritualia, ut beatitudo, & gratia, & virtutes, & dona, quæ neceſſaria ſunt ad ſalutem, ſunt ſecundùm voluntatem Dei; ut ait Paulus 1. Theſſal.4. *Hæc eſt voluntas Dei ſanctificatio veſtra*; & conſtat ſupra ex petitionibus orationis dominicalis, *& n.422. & ſequentibus*, ergo dictorum bonorum petitio infallibilem habet promiſſionem, & conſequenter infallibilem habet impetrationem, cùm Deus mentiri non poſſit; ut latè probavimus ſupra *n.406. & ſequentibus*, ſuppoſitis aliis conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis.

§. I.

445 *Petitio bonorum temporalium, ſi utilia ſint ad ſalutem, habet infallibilem promiſſionem.*

DIco ſecundò. Petitio bonorum temporalium, (ſi utilia ſint ad ſalutem) promiſſionem habet infallibilem: Conſtat ex generalitate verborum Chriſti Jo. 14.15. & 16. *Quicquid petieritis Patrem, in nomine meo, dabit vobis*. Hoc ſuadere poſſumus argumento Auguſtini: quia quod eſt utile ad ſalutem, aliquid eſt, & magni momenti, ac ponderis apud Deum, & quantùm eſt ex ſe) petitur in nomine Salvatoris; ergo comprehenditur ſub illa promiſſione: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*. Et ut utar verbis ipſius Auguſtini in Joannem cap.15. *Hoc petimus*, inquit, *in nomine Salvatoris, quod pertinet ad rationem ſalutis*, & c.14. in

illa

Digitized by Google

verba: *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam*, ait: *In nomine meo, quod eſt Chriſtus Jeſus, Chriſtus Regem, Jeſus Salvatorem ſignificat; ac per hoc quodcumque petimus adversùs utilitatem ſalutis, non petimus in nomine Salvatoris.* Item 1. Joan. c.5. dicitur: *Quodcumque petierimus, ſecundùm voluntatem ejus, audit nos.* Circa quem locum adverto, dupliciter poſſe conſtrui illa verba: primò conjungendo determinationem illam *ſecundùm voluntatem ejus* cum verbis præcedentibus. Et ſic conſtat, promiſſionem limitari ſolum ad ea, quæ ſunt ſecundùm voluntatem Dei; & ita legit D.Thomas. Alio verò modo poteſt diſiungi illa determinatio à verbis præcedentibus, & conjungi ſequentibus (prout fit in nova editione vulgata) & ita videtur promiſſio magis univerſalis. Utroque autem modo probatur id, quod intendimus; quia cùm petimus aliquid utile ad ſalutem, petimus ſecundùm voluntatem ejus; ergo exaudimur.

§. II.

CUM autem dicimus: id, quod petitur, debere eſſe utile ad ſalutem; non intelligimus ſolùm de utilitate, quam poteſt res ex ſe habere, puta de ſanitate, 446
quæ etiam in peccatore poteſt utilis eſse ad ſalutem, ſi convertatur ad Deum, & pœniteat; ſed quam de facto habitura eſt, puta, quia illa perſona, cui ſanitas eſt communicanda, bona opera actualiter, & de facto præſtitura eſt. Multa enim poſſunt eſſe ſecundùm ſe utilia, quæ novit Deus futura eſſe noxia poſtulanti; & hoc ſatis eſt, ut miſericorditer non dentur; ac proinde ut oratio ex ea parte non ſit infallibilis, nec ſub promiſſione comprehendatur; ut conſtat ex oratione Pauli 2. ad Corinth. 12. Et ita notarunt Auguſtinus *tract.32. 73. & 81. in Joannem*; & Chryſoſtomus *hom.30. in Geneſ.* Dicetur autem id, quod petitur futurum eſſe noxium, non ſolùm ſi futurum ſit occaſio alicujus peccati; ſed etiam ſi impediturum ſit profectum ſalutis: quia tunc non ſolùm utile non eſt ad ſalutem, ut conſtat; ſed etiam eſt aliquo modo nocivum: Ita Suarez *tom.2. de Relig. lib.1. de oratione cap.23. num.7.*

Utile eſt ad ſalutem, quod actu eſt cauſa alicuius boni, nec occaſio eſt peccati; nec impedit maius bonum.

§. III.

DIco tertiò. Petitio alicujus boni honeſti (quod tamen per ſe non eſt conferens ad ſalutem; neque etiam illam impediens, aut profectum ejus) ut ſunt 447
bona temporalia neceſſaria ad conſervationem vitæ, evaſio periculorum, & alia hujuſmodi, de quibus ſupra *in quarta, & ultima petitione orationis Dominicalis*) habet certam impetrationem, ſi adſint tres aliæ conditiones ad impetrationem infallibilem requiſitæ. Probatur ex verbis ipſius Auguſtini *in illis tractatibus in Joannem*, quos ſupra citavimus: Ibi enim numquam dicit, eum non petere in nomine Chriſti, qui non petit neceſſaria, aut utilia ad ſalutem æternam; ſed eum, qui petit huic ſaluti contraria: *Non petitur*, ait, *in nomine Salvatoris, quicquid petitur contra rationem ſalutis*. Nam ſi quod petitur, bonum eſt, & honeſtum, & non eſt contrarium ſaluti: quia non impedit ſalutem, nec ejus profectum, aut majus bonum, licèt tantùm petatur propter commoditatem naturæ, & non propter ſalutem animæ; nihilominus eo ipſo, quòd petitur ex vera fide, & Religione (quod eſt ſecunda conditio ad impetrationem infallibilem requiſita) quantum eſt de ſe poteſt eſſe aptum ad ſalutem; & poteſt in nomine Salvatoris poſtulari: Nam gratia fidei, qua petitur, illud pertinet ad rationem ſalutis.

Bona temporalia licèt per ſe non conferant ad ſalutem, aliquando habent impetrationem infallibilem. Et quando.

§. IV.

AMpliùs probatur. Nam in primis quicquid ipſe Chriſtus in oratione ſua petere docuit, poteſt propter ipſum, ſeu in nomine ejus poſtulari; ſed ipſe 448

Conſtat ex oratione dominic.

docuit

docuit petere etiam ſubſidium temporale dicens: *Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie*: major eſt clara: quia in ea oratione manifeſtavit ſuam voluntatem ita eſſe: minor conſtat ex dictis ſupra in illis petitionibus, & probatur à D. Baſilio *in Conſtitutionibus Monaſticis c.*2. ergo, &c.

Docet uſus Eccleſiæ. Item eo ipſo, quòd aliquid petitur ſub vera ratione boni honeſti, vel in ordine ad illud, etiamſi ab eo petente non referatur in altiorem finem, ex ſe eſt aptum referri; & poteſt eſſe medium, vel inſtrumentum, aut occaſio ſpiritualis fructus, ut puta ex ſanitate accepta locus ſumatur Deo gratias agendi, ac nomen ejus laudandi, & glorificandi, ſicut ipſamet Eccleſia in ea Collecta pro infirmis tali modo rogat, nempe, *ut reddita ſibi ſanitate, gratiarum tibi in Eccleſia tua referant actiones*: & ex parte Dei ſemper datur propter hunc finem; ergo juſta ratione poteſt propter Chriſtum, ſeu per merita ipſius poſtulari. Accedit, quòd talis oratio ex vi motivi includit (ut ſupra dicebamus *n.*333. virtualem conditionem, *ut, ſi illud, quod petitur, ſit nociturum ſaluti, nobis non concedatur: quia hoc magis expedit nobis*. Et qui prudenter petit, ſemper intendit obtinere id, quod petit, quatenus ſibi magis expedit; ergo hoc ſatis eſt, ut talis petitio per Chriſtum, ſeu in nomine Salvatoris fiat. Tandem quicquid petimus ex vera fide, petimus fundati in promiſſione ejuſdem Chriſti; ergo totum id poſſumus poſtulare propter Chriſtum, ſeu in nomine Chriſti.

§. V.

449 *Chriſtus nobis meruit omnia bona honeſta & quæ.* Quare exiſtimo cum Suarez *lib. eod. cap.*18. *n.*12. Chriſtum nobis meruiſſe bona honeſta, etiamſi naturalis ordinis videantur. Et quamvis à nobis, quando illa recipimus, vel appetimus, in altiorem finem non referantur, ſemper de ſe conferunt ad illum finem, & à Deo ſub ea ratione conferuntur. Et hoc etiam confirmat uſus Eccleſiæ; nam ſemper per Chriſtum petit; (etiamſi interdum temporalia petat, non facta expreſſa mentione ſpiritualium bonorum:) ut in multis Collectis contra perſecutores Eccleſiæ, vel contra peſtem animalium, & ut in aliis videre licet. Et in quadam oratione pro quacumque neceſſitate hac utitur orandi forma: *Deus refugium noſtrum, & virtus adeſto piis Eccleſiæ tuæ precib. auctor ipſe pietatis, & præſta, ut quod fideliter petimus, efficaciter conſequamur, per Chriſtum Dominum noſtrum.* Hæc autem orandi forma locum habet in omni honeſta, & Religioſa oratione; nam ſi ex Religione eſt, profectò pia eſt, & ſalutaris; & ſi ex fide eſt, fideliter in ea petimus; ergo quicquid per eam ſic petimus, poſſumus per Chriſtum petere, ut efficaciter conſequamur. Dicendum ergo cenſeo, ex bono honeſto ſic accepto, & tali modo petito non reddi orationem, ſeu petitionem inefficacem, neque excludi à promiſſione divina, ſi alias habeat conditiones.

§. VI.

450 *Petitiorei indifferentis non relata ad honeſtatem non habet impetrationem infallibilem.* Dico quartò. Petitio rei indifferentis, id eſt nec turpis, neque honeſtæ, nec relatæ ad honeſtatem; ſed ſolùm ob jucunditatem, vel humanam utilitatem, quam habet (nulla exiſtente vera neceſſitate talis rei) ſine dubio promiſſionem non habet infallibilem. Ratio eſt: quia ſecundùm probabiliorem ſententiam bona non eſt, neque honeſta: quia ex vi rei poſtulatæ non habet honeſtatem: cùm ſupponatur illam indifferentem eſſe, neque etiam ex fine; quia ſupponimus non referri eandem rem indifferentem in finem honeſtum; ergo nullo ex capite bona eſt; indifferens autem in individuo eſſe non poteſt; ut docet Suarez *lib. eod. cap.*23. *n.*5. ex probabiliori D. Thomæ ſententia; ergo peccaminoſa eſt, ac proinde indigna, ut exaudiatur, nedum ut infallibilis impetrationis promiſſionem habeat.

451 Nec talis petitio dici poteſt pertinere ad divinum cultum: quia continet petitionem

Digitized by Google

nem rei indecentis à Deo. Nam illa petitio proficiſcitur ex deſiderio, & poſtulat à Deo, ut illud impleat. Deſiderium autem habendi rem indifferentem propter ſeipſam, & ſine intuitu honeſtatis, eſt turpe deſiderium; & ideò petere à Deo, ut illud deſiderium impleat, turpe etiam eſt: qua de cauſa non poteſt ad Dei cultum pertinere. Fallitur ergo, ſi quis dicat, ſe ita petere propter cultum Dei; (non enim petit niſi propter concupiſcentiam ſuam, ut illi ſatisfaciat:) vel etiamſi aliquo modo cultum intendat, practicè errat; quia utitur medio, ſeu materia improportionata ad cultum; & ita non verum, ſed fictum, & apparentem cultum intendit.

§. VII.

452 *Qui petit à Deo aliquam rem malam, mortaliter peccat.*

DIco quintò. Qui aliquam rem malam petit, non ſolùm non meretur à Deo exaudiri; ſed mortaliter peccat, juxta id, quod ait David Pſal à 108. *Oratio ejus fiet in peccatum*. Ratio eſt: quia rem omninò indignam, & indecentiſſimam à Deo petit, nimirùm, ut ipſe auctor peccati fiat. Quapropter licèt id, quod petitur, de ſe non ſit mortale peccatum; ſed veniale tantùm; nihilominùs illud petere à Deo, mortale eſt peccatum: quia in hac materia reſpectu Dei non poteſt dari materia levis; ſed tota eſt gravis. Ergò talis oratio non ſolùm inefficax eſt; ſed etiam valdè nociva: vel (ut aliqui loquuntur) non tantùm mortua, ſed mortifera: Ita docet Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Orat. cap. 23. num. 4.*

453 *Petere bona temporalia, ut ultimum finem, eſt peccatum mortale.*

Eodem modo dico, petere hæc bona temporalia (quæcumque ſint) propter ſe, ultimum finem in eis conſtituendo, peccatum eſt mortale. Hoc per ſe notum eſt: tum quia affectus ad temporale bonum, & ad ultimum finem relatus, eſt peccatum mortale contrarium dilectioni divinæ ſuper omnia: tum etiam quia à Deo complementum hujus deſiderii, ſeu affectus petere, ſpeciale peccatum eſt contra Religionem: quia eſt à Deo pravi deſiderii complementum poſtulare. Si quis autem attendat, hæc aſſertio locum habet in omnibus bonis creatis: quia in nullo eorum, cujuſcumque ordinis ſit, licet ultimum finem conſtituere.

Conditio ſecunda ad impetrationem infallibilem requiſita.

454 *Petitio, ut impetret, infallibiliter, debet eſſe ex fide theologica, ac confidentia inhæſitante.*

SEcunda conditio, quæ orationi ad impetrandum infallibiliter, quod petitur, eſt neceſſaria, eſt ex fide theologica, ac ſpe, ſeu fiducia, ac confidentia in Deum petere, de quibus latiſſimè ſupra *à n. 166. incluſivè uſque ad numerum 245. excluſivè*. Neceſſe eſt enim, ut oratio ex fide procedat, & ex ſpe, ut per eam id, quod poſtulatur, infallibiliter obtineatur. Hanc conditionem docuit Chriſtus Dominus Matthæi 21. dicens: *Omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis*. Et præmiſerat: *Si habueritis fidem, & non hæſitaveritis, &c.* Et Jacobus cap. 1. *Poſtulet in fide nihil hæſitans*: & Paulus Romanus 10. ait: *Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt?* & Epheſ. 3. inquit: *In quo habemus fiduciam, & acceſſum in confidentia per fidem ejus*. Nam orationis promiſſio per ſe primò ad aſſecutionem Beatitudinis ordinatur juxta illud Matthæi 6. *Quærite primùm regnum Dei, & juſtitiam ejus, & hæc omnia adiicientur vobis*. Fides autem principium, & fundamentum ſalutis eſt; & ideò promiſſio non fit orationi, niſi ex fide procedat.

455 *Obſeſſo, & ægroto ut ſanitatem impetret, neceſſaria eſt fides, ac fiducia in Deum.*

Quare ſicut Exorciſtæ, ut tutò, & efficaciter ab hominibus obſeſſis, & è rebus ad homines ſpectantibus dæmones expellere, eorumque opera malefica deſtruere valeat, neceſſaria eſt fides theologica, ac fiducia ſeu confidentia in Deum, quatenus actus ſpei ab actibus fidei excitantur; ut docuimus ſupra *num. 190. & 191.* Ita ægroto obſeſſo, vel maleficiato, aut in quacumque neceſſitate conſtituto, aut quodcumque beneficium ſalutare poſtulanti primò neceſſaria eſt fides theologica, qua Deum poſſe, ſcire, ac velle ſibi concedere, quod fuerit expediens, ac ſalutare, credat; ſecundò neceſſaria eſt fiducia, ſeu confidentia certa, & inhæſitans,

qua

Digitized by Google

qua ſperet. Deum ratione ſuæ infinitæ bonitatis id, quod ſalutare petitur, concedere velle, & ratione ſuæ veritatis, & fidelitatis invariabilis juxta ſuas promiſſiones illud largiturum.

§. I.

456 *Aliud eſt impetrare à Deo ratione ejus bonitatis, aliud ex vi promiſſionis divinæ.*

UNde aliud eſt aliquid à Deo ratione ejus bonitatis, & clementiæ impetrare; aliud ex vi divinæ promiſſionis. Nam primo modo ob quandam congruentiam, quam habet oratio cum divina bonitate, & clementia obtinetur; Conſentaneum enim eſt divinæ bonitati, ac liberalitati ejus, qui rogatur, moveri ad dandum ſolùm, quia rogatur: ut eruditè docet Suarez *tom 2. de Religione lib. 1. de Oratione c. 23. n. 1.* Non tamen ex ſola petitione judicari poteſt, aut credi, Deum certò, & infallibiliter id, quod petimus effecturum. Alio modo obtinetur, quatenus nos non ſolùm Deum Omnipotentem, Sapientiſſimum, ac Summum Bonum, ſed veraciſſimum, ac fideliſſimum in ſuis promiſſionibus eſſe credimus; ideòque ratione ſuæ promiſſionis certò, & infallibiliter largiturum id, quod petitur. Sic impetratio ex vi promiſſionis ſupra orationem, ac impetrationem, quæ fit ratione divinæ bonitatis, addit actum fidei, quo quis inhæſitanter divinis promiſſionibus credit, de quibus latiſſimè ſupra *à n. 192. incluſivè uſque ad nu. 245. excluſivè, & num. 405. & ſequentibus.*

§. II.

457 *Ad impetrandum infallibiliter, petitio debet fieri non tantùm ratione bonitatis, ſed ratione promiſſionis divinæ.*

HInc colligitur, ſi quis aliquid à Deo infallibiliter obtinere deſiderat ſibi ſtudendum in oratione eſſe, non tantùm primam ſervare conditionem ad impetrationem infallibilem requiſitam, nempe ut res, quam petit, bona, & honeſta ſit, ſcilicet ſalutaris animæ, vel corpori; ſed ſecundam etiam, videlicet fidem poſſidere, qua firmiter credat Deum non tantùm poſſe dare, quod petitur; & eſſe bonum, ac miſericordem ad dandum (ſi nobis expediat, & ex parte noſtra non ſit impedimentum;) ſed ratione ſuæ promiſſionis infallibiliter daturum id, quod petitur. Et qui ſic credit, ac ſine ulla hæſitatione confidit, utique infallibiliter, id quod petit, vel aliud majus bonum obtinebit.

458 *Monitum utiliſſimum pro Miſſionariis Apoſtolicis.*

Unde hic unicum tradam monitum pro iis, qui inter Infideles ad prædicandum Chriſti Evangelium auctoritate miſſi Apoſtolica extraneæ linguæ uſum non callent; ſi poſt adhibitam diligentiam ut novam linguam diſcant, illam non poſſideant: ac denuò homines eis occurrant, quorum idiomatis ignari ſint, ac neceſſitas urgeat eorum ſermonem capeſſendi, ut in Chriſti fide eos inſtruant; vel peccatorum eorum confeſſionem audiant, nec eis ob idiomatis ignorantiam Chriſti doctrinam explicare, ac veritatem Chriſtianæ Religionis ſuadere valeant; tunc ad orationem confugiant; ac divinæ promiſſionis meminerint, qua credentibus Chriſtus promittit, quòd novis loquentur linguis, Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient: linguis loquentur novis:* & S. Gregorii Thaumaturgi exemplo Deum de promiſſione ſua admoneant; neceſſitatem animas ad ovile ipſius reducendi exponant; dicantque ei, ut juxta petentis fidem agat, ita ut ſibi ipſis novæ linguæ donum concedat, quo veritatem poſſint patefacere evangelicam: vel ipſis pænitentibus, & audientibus donum novam linguam intelligendi impertiatur. Si enim firma, & inhæſitanti fide hoc petierint, infallibiliter utique obtinebunt: nam *fidelis eſt Dominus*, ait Propheta Pſal. 144. *in omnibus verbis ſuis:* nec fallere, aut mentiri poteſt. Hoc adimpletum vidimus in Apoſtolis, qui *loquebantur variis linguis magnalia Dei*. Act. 2. Hoc in D. Antonio à Padua Romæ concionante coram Summo Pontifice factum eſt cunctis audientibus eum in lingua ſua, Græcis, Gallis, Hiſpanis, Germanis, Theutonibus, Britannis, Helvetiis, & aliis, ut habetur *par. 1. Chronic. Fratrum Minor. lib. 5. c. 21.* Quod potuit

iſte, &

Digitized by Google

iſte , & quicunque alius poterit , ſi opportunitas exegerit , ac divinæ promiſſioni ſine hæſitatione crediderit : *Qui enim non hæſitaverit , ſed crediderit* , ait ipſemet Chriſtus Mar. 11. *quodcumque dixerit , fiat , fiet ei . Irretractabilis namque eſt* , ait Caſſianus Collat. 19. cap. 32. *Domini noſtri ſententia : Quæcumque orantes petitis , credite , quia accipietis , & evenient vobis .*

Conditio tertia ad impetrationem infallibilem requiſita .

459 Tertia conditio orationi neceſſaria ad id , quod poſtulatur , infallibiliter obtinendum , eſt perſeverantia in orando , & id , quod deſideratur , poſtulando.

Perſeverantia in oratione ad infallibiliter impetrandum eſt neceſſaria : Probatur ex doctrina Chriſti.

Hæc conditio in Scriptura divina multùm commendata eſt , & repetita , & ad explicandum non facilis ; difficilior verò ad exequendum . Hanc nobis explicuit Chriſtus Dominus duabus illis parabolis , quarum altera de illo eſt , qui tres panes ab amico , teſte Luca 11. poſtulavit . Altera de vidua , quæ à judice vindictam petiit , & per importunam perſeverantiam impetravit . Lucæ 18. Primi petitionem ob indefeſſam perſeverantiam importunitatem , ſeu improbitatem Chriſtus nominavit dicens : *Amen amen dico vobis : ſi ille perſeveraverit pulſans , & ſi non dabitur illi , eò quòd amicus ejus ſit ; propter improbitatem* , ideſt importunitatem *tamen ejus , ſurget , & dabit illi quotquot habet neceſſarios* . Ad quam perſeverantiam nos adhortans Abbas Iſaac apud Caſſianum Collat. 9. cap. 34. *Per hanc ſolam* , ait , *ſi non prò amicitiarum merito , atque virtutum , interpellationis aſſiduitate daturum ſe Dominus quicquid oratus fuerit , repromittit . Et idcircò abſque hæſitationis infidelitate precibus inſiſtendum eſt , obtenturoſque nos earum jugitate cuncta , quæ ſecundùm Deum popoſcerimus , minimè eſt dubitandum* . Et paulò infrà ſubdit. *Si nulla alia exauditionis cauſa adſit , ſaltem animæ importunitatis inſtantia non deficiat ; quæ abſque vel meriti , vel laboris difficultate in cujuſcumque volentis ſita eſt poteſtate .*

Lucæ 11. v. 16.

§. I.

460 Hanc pari modo perſeverantiam probat per conſtantem orationem illius viduæ dicens : *Judex erat in Civitate , qui Deum non timebat , & hominem non reverebatur . Sed & vidua in eadem civitate , quæ aſſiduis precibus vindicari cupiebat ab adverſario* . At Judex longiſſimam moram interponebat improbus cunctator . Demum tam conſtante illius viduæ importunitate devictus controverſiam dijudicavit . *En robuſtam prorsùs , & contumacem ſpem* , ait Drexelius de Conform. volunt. l. 5. cap 2. §. 2. *quæ viduæ illi aſſiduè hoc inſtillabat : hodie tibi jus dicetur : ubi ſpes hodierna decollaſſet , craſtina monebat : Cras fiet , aut perendie hac hebdomada , hoc menſe , hoc certè anno ſententia dicetur . Vicit demum perſeverans fiducia , quam Chriſtus in argumentum trahit hoc modo : Si tantarum eſt virium oratio apud improbiſſimum quemque ; quantarum erit apud ipſam miſericordiam ?* Ita etiam ponderavit Baſilius *in Conſtitutionibus Monaſticis cap. 2. & in Regulis brevioribus in centeſima ſexageſima prima* , & D. Cyrillus , quem D. Thomas refert *in Catena* Lucæ 18. Atque in hoc ſenſu dixit Chriſtus in cap. 18. Lucæ : *Oportet ſemper orare , & non deficere* , ideſt à petitione , etiamſi non ſtatim concedatur , nunquam deſiſtere ; ſed inſtanter iteratis vicibus petere , ut ex Auguſtino colligitur *lib. 2. Quæſt. Evang. cap. 45. ſerm. 36. de verbis Domini* . Quod etiam Caſſiodorus *lib. 5. cap. 24.* ac D. Gregorius *in Pſalm. 129.* teſtantur dicentes : *Chriſtum velle ſuos oratores omnimodè importunos . Deum velle cogi , & quadam importunitate vinci .*

Lucæ 18.

Brogn. Man. Exorciſt. N §. II.

§. II.

461 *Ratio ſumitur ex divina Providentia.*

HUjus autem conditionis ratio ex divinæ providentiæ ordine colligi poteſt: nam ſæpiùs expedit, Deum non ſtatim, quæ petuntur, concedere, vel quia, qui petit, ad poſtulata recipienda diſpoſitionem non habet; ſed paulatim acquiret (Quod ſæpiùs eveniſſe experientia probavi pluribus in Ægrotis, & Obſeſſis, quorum Deus preces non ſtatim; ſed non niſi poſt longam orationem eorum exaudivit:) Vel quia tunc quod petit illi utile, minimè eſt; erit autem poſteà: *Quicquid enim oremus*, ait Paulus, *ſicut oportet, neſcimus, niſi ipſe*, addit Gloſſa in 1. Joannis cap. 5. verſ. 14. *ſuam oſtendat voluntatem, qui meliùs, quàm nos ipſi noſtram intelligit voluntatem*: Vel differt, ut res poſtulata in majori habeatur æſtimatione, & deſiderium ejus creſcat: Vel denique ut fides exerceatur; nam ſi ſtatim, quicquid poſtulatur, daretur, potiùs experientia quædam eſſet, quàm fides; ut ait Suarez *tom. 2. de Religione lib. 1. de Oratione, cap. 26. num. 1.*

Rom. 8. v. 26.

462 *Teſtantur Patres.*

Hæc ferè complexus eſt Auguſtinus ſerm. 5. de verbis Domini dicens: *Cùm aliquando tardiùs dat, commendat dona, non negat. Diù deſiderata dulciùs obtinentur, citò autem data vileſcunt. Petendo, & quærendo creſcis, ut capias. Servat tibi Deus, quod non vult citò dare, ut & tu diſcas magna magnè deſiderare.* Alia apud ipſum videri poſſunt *tract. 73. 81. & 102. in Joannem.* Optimè Chryſoſtomus homil. 30. in Geneſim ſic inquit, *An non poteſt præſtare Deus priùs quàm petamus? verùm propter hoc differt, & expectat, ut occaſionem accipiat, qua juſtè nos ſua cura dignos faciat.* Et infrà: *Et relinquendum hoc eſt omnium Conditori; magis enim ſcit, quid nobis proſit, quàm ipſi nos. Ipſe novit quomodo ſalus noſtra paranda. Noſtrum ergo ſit opus, continuis inſiſtere precibus, & non ægrè ferre, ſi differatur, quod petimus, ſed longanimes eſſe. Neque enim renuens preces noſtras differt; ſed hac arte ſedulos nos efficiens ad ſemeptipſum attrahere vult.* Sic etiam S. Nilus *libro de Oratione cap. 32. Ne petas*, ait, *à Deo imperiosè, quod ſtatim velis impetrare, vult enim te beneficio afficere in oratione perſeverantem. Quid enim excellentius; quàm cum Deo colloqui, & uſu ejus detineri?* Et hæc eſt vis Deo grata, de qua loquitur Tertullianus *in Apolog. cap. 39.* & indicat Hieronymus *Epiſt. 57. ad Damaſum.* Tandem hæc eſt inſtantia humilis orationis, quæ apud Deum potens eſt, de qua loquitur Concilium Lugdunenſe *in cap. Ubi periculum, de Electione in 6.*

Verùm pro majori hujus doctrinæ intelligentia utillimum erit, ſequentes difficultates expedire.

QUÆSTIO VII.

Cur plures, etſi dicant ſe habere fidem aliquid à Deo obtinendi; non tamen in eo poſtulando perſeverent?

463 *Fiducia, & perſeverantia ſunt ſibi invicem coadiutrices.*

PRo hujuſce difficultatis expeditione diligentiſſimè attendendum eſt, fidem, & perſeverantiam in benè eſſendo, & conſervando ſibi invicem eſſe coadiutrices. Nam ſicut perfectiſſima, ac robuſtiſſima fides ex perſeverantia in orando provenit: ita perſeverantia in orando ex frequentatis fidei, ac confidentiæ actibus originatur. E converſò ſicut perfectæ fidei defectus ex perſeverantiæ defectu in actus fidei eliciendo procedit; ita perſeverantiæ defectus ex fidei defectu tum ex parte intellectus potiùs practici, quàm ſpeculativi; tum ex parte exercitii actus potiùs, quàm ex parte ſpecificationis emanat. Quod ita declaro: Fides quatenus tantùm revelatæ veritati præbet aſſenſum, & in hoc ſiſtit, ſpeculativa eſt: quia ſolùm veritati cognoſcendæ, ſeu credendæ incumbit; extenditur autem ad praxim, quando veritatem creditam voluntati applicat, ut ſecundùm

dùm

Digitized by Google

dùm illam moveatur, ſeu operetur. Et ita fieri poteſt, ut aliquis in aſſenſu fidei defectum non habeat; neque in certitudine, qua Deum credit eſſe fidelem in ſuis promiſſis; & quòd ex hac parte non ſit inefficax oratio; & nihilominus in applicanda practicè hac veritate voluntati, ut ſecundùm illam cum magna fiducia oret, deficiat; ſicque deficiente obtinendi fiducia, deficiat perſeverantia in petendo.

Multi habent fidem ſpeculativam, ſed carent practica.

464 Rursùs quamvis aliquis in habitu credat, & nullum actum, vel dubitationem actualem contrariam certitudini fidei habeat; nihilominus in actuali fide, non quoad ſpecificationem, ſed quoad exercitium ejus deficere poteſt: quia nimirùm non actu promiſſionem Dei, nec ejus veritatem conſiderat; ex quo defectu contingit, ut hæſitet in petendo, ſolùm ad difficultatem, ſeu magnitudinem rei poſtulatæ, vel ad propriam indignitatem attendendo.

Multi habent fidem habitualem: ſed carent actuali quoad exercitium.

Ex hoc duplici defectu intellectus provenit in voluntate proportionalis defectus in ſpe, & fiducia; nam interdum orantis animus ſpe non erigitur; non quia deſperet; ſed quia ſpem actu minimè exercet: unde fit ut ejus animus fluctuet, & in petendo, ſicut oportet, deficiat. Interdum verò licèt ſpem exerceat; tamen tepidè, & remiſsè, & ideò perſeveranter non petit: vel in ipſamet petione nimiùm eſt remiſſus, & etiam plus hæſitat, vel dubitat, quàm ſecundùm rectam rationem poſſit, aut debeat: quod totum in imperfectionem, & debitæ fiduciæ defectum redundat; quamvis hæſitatio ſit ſub colore, quòd non ex parte Dei, ſed aliis ex capitibus concipitur: quia debita fiducia illum defectum vincere deberet, ac ſuperare; ut ſuprà docuimus *num.* 192. *& ſequentibus*: Ita eruditè docet Suarez *lib. eod. de Orat. cap.* 24. *num.* 8. dicens, fortaſſe hanc fuiſſe rationem, ob quam Apoſtoli non potuerunt liberare illum lunaticum; quia non perſeverarunt in orando, ideò defecerunt in fiducia. Ex hac ergo cauſa, nempè ex exercitii, & applicationis fidei defectu provenit defectus perſeverantiæ in petendo.

Idem defectus ſecundùm proportionem occurrit in ſpe, ſeu fiducia.

Deficiente fiducia firma, deficit perſeverantia.

QUÆSTIO VIII.

Quanto tempore perſeverandum ſit in oratione, ac petitione, ut quod petitur, obtineri poſſit.

465 Difficultatis hujus ratio eſt: quia ex prædictis ſequi videtur, nunquam à petitione eſſe deſiſtendum: quia neque certum tempus deſignatum eſt, nec certus orationum numerus, cui impetratio infallibiliter promiſſa ſit; erit ergo eidem petitioni, ex quo ſemel inchoata eſt, inſiſtendum; nam ſi quis illam omittat: quia ejus effectum per multùm tempus non videt, eo ipſo in oratione, & in fiducia ad Deum debita deficiet: conſequens autem videtur difficilè, ac laborioſum.

Ratio dubitandi qua.

Ad hoc reſpondeo cum Suarez *lib. eod. cap.* 26. *num.* 3. in hoc certam regulam de tempore, aut numero actuum, quo in petitione perſeverandum ſit, dari non poſſe, quandiù conſtat, non eſſe obtentum id, quod petitur; ſed ſolùm quaſi negativè dicere poſſumus, numquam ob diffidentiam, aut animi dejectionem, vel quaſi impatientiam eſſe deſiſtendum.

Nunquam eſt deſiſtendum ab oratione, ſi petitio ſit utilis ad ſalutem.

Unde ſi oratio pro temporalibus bonis ſit, puta pro ſanitate acquirenda; vel pro dæmoniaca obſeſſione evadenda, aut pro aliquo periculo evitando, vel alio hujuſmodi malo fugiendo; vel bono honeſto conſequendo, interdum ex dilatione temporis in beneficio impetrando, vel ex aliis ſucceſſibus, aut effectibus ſumi poteſt conjectura, Deo pro tunc illa concedere beneplacitum minimè eſſe; & tunc ab oratione deſiſtendum non eſt: quia multa Deus citò non dat, quæ diſponit dare poſt longam orationem, ut docent dicti Patres *num.* 462. eò magis cùm aliquo modo id, quod petitur rationem aliquam habet ad ſalutem. Si verò id, quod petitur, nullam rationem ad ſalutem habeat, tunc poſt longam orationem, qua nihil obtinetur, non eſſe Deo beneplacitum illud concedere, conjecturari poteſt; & tunc à tali petitione deſiſti cum humili ſubmiſſione, & conformitate cum divina volunta-

Vel aliquo modo rationem habeat ad ſalutem.

Digitized by Google

te; ſemper ita nobis expediens fuiſſe credendo; ſicut in univerſum faciendum eſt, quando evidenter conſtat, ſecundùm noſtrum deſiderium, & petitionem rem ſucceſſiſſe. Quando verò petitio de bonis eſt ſpiritualibus, non adeò faciliter eſt deſiſtendum: quia talis oratio ſemper per ſe utilis eſt: tum etiam quia ſemper impetrat, & habet effectum, quamvis nos lateat: ut ſi quis, v. g. amoveri à ſe talem tentationem poſtulet, quam nihilominus ſemper patitur, non propterea deſiſtere debet: quia vel fortaſſe propter illam orationem impediuntur aliæ tentationes, quæ magis noxiæ eſſent; vel etiam ſuo tempore tolletur, quando expediens fuerit, aut ſi duraverit, etiam per talem orationem impetrata victoria perſeverabit. Conſtat de Paulo Tarſenſe, qui ter Dominum, ut à carnis ſtimulo liberaretur, rogaverat; ſed voluntas Dei non fuit, cum pro tunc à tali tentatione liberari; nihilominus pro tali oratione maximum ei contulit favorem, ei revelando, quòd gratiam Dei ita vigoroſam poſſideret, ut abſque impatientia infirmitatem tolerare poſſet, & ten-
2.Cor.12.v.9. tationem ſuperare; Et ſic infirmitas, vel tentatio ad augmentum gratiæ ei cederet: Ita Liran. in illa verba: *Sufficit tibi Paule gratia mea.*

QUÆSTIO IX.

An diù perſeverandum ſit in petitione?

466
Ratio dubitandi quæ.
Longa perſeverantia in oratione non minuit, ſed auget fiduciam.

VIdetur hoc modo, & cum hac conditione, quòd ferè fruſtretur tota hujus promiſſionis efficacia, & fiducia in illa: quia non obſtante promiſſione, Deus largitionem pro toto vitæ tempore differre poteſt.

Reſpondetur falſum eſſe, quòd fiducia in divina promiſſione per hanc longanimitatem, & humilem expectationem impediatur, vel minuatur: nam potiùs hinc augeri debet fiducia, dum certò ſcimus, Deum petitiones noſtras niſi in bonum noſtrum non differre: *Cùm enim voluntas noſtra*, ait Gloſſa in 1. Joann. cap. 5. verſ. 14. *per ignorantiam à voluntate Dei recedit, bona voluntas Dei noſtram ſtultam corrigit. Quid enim oremus, ſicut oportet neſcimus, niſi ipſe ſuam oſtendat voluntatem, qui meliùs, quàm nos ipſi noſtram intelligit utilitatem:* Sicut etiam interdum petitionum noſtrarum mutat effectum, alium, quem non petimus, concedendo: quia ita expedit, ut benè teſtatur D. Iſidorus: *Creberrimè*, inquit, *non exaudit Deus ad voluntatem; ſed exaudit ad ſalutem.* Nec refert, quòd interdum impetratio per totum vitæ tempus differatur: nam longè major eſſe debet expectatio in Deum; & multis redditur in fine vitæ, quod in hac vita diſpenſatoriè eſt negatum; ut ait Bernardus *ſerm. 3. de Circumciſ. in fine.*

Ex longa oratione ſæpiùs concedit Deus beneficia poſt ora, quàm nos petimus.

Conditio quarta ad impetrationem infallibilem requiſita.

467
Quando quis præmiſſis conditionibus munitus orat pro ſeipſo, oratio habet impetrationem infallibilem.

ULtima conditio adhiberi ſolet, ut oratio pro ſeipſo, & non pro alio ſit; nam pro ſe (aliis concurrentibus conditionibus præmiſſis) ex promiſſione infallibilis impetratio eſt: pro aliis verò hanc certitudinem non habet, etiamſi omnes aliæ concurrant conditiones; non enim ſemper homo pro alio petens exauditur. Ratio eſt, ut ait D. Hieronym. ſuper Jeremiam: *quia fruſtra rogat quis pro alio, cùm ille demeretur, pro quo oratur.* Et iterùm Auguſt. *tract. 73. & 102. in Joannem*, quem D. Thom. 2.2. *qu. 83. art. 15. & 16.* ſequitur, & multi Scholaſtici: *Exaudiuntur*, inquit, *quippe omnes Sancti pro ſeipſis, non autem pro omnibus: quia non unicuique dictum eſt: dabit: ſed, Dabit vobis.* Ponderat enim, dixiſſe Chriſtum: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Joann. 16. Non igitur (inſert Auguſtinus) utcumque promiſſum eſt; ſed pro ipſis petentibus, & non pro aliis. Sicut etiam habetur Matthæi 21. & Marci 11. *Propterea dico vobis, omnia quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis.*

468 Veruntamen hanc conditionem ſuperfluam eſſe putat Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 1.*

Digitized by Google

lib.1.de Orat.cap.27.num.1. & 2. Aſſerit enim promiſſionem Dei abſolutam eſſe in aliis locis, ut Joannis 14. *Quodcumque petieritis in nomine meo, hoc faciam.* Et alibi: *Omnis, qui petit accipit, & qui quærit invenit, &c.* idcircò univerſalem eſſe, ſive unus pro ſe, ſive pro aliis oret. Quam ſententiam docuit Toletus *Joann.16. Annot.* 30. & pro ea refert Baſilium *in Regulis brevioribus regula* 261. expenditque verba Joannis 1. Canonic. cap. 5. *Hæc eſt fiducia, quam habemus ad Deum; quia quodcumque petierimus ſecundùm voluntatem ejus, audit nos.* Et infrà: *Qui ſcit, fratrem ſuum peccare peccatum non ad mortem, petat, & dabitur ei vita peccanti non ad mortem.* Nam hoc in loco ſignificat Joannes, generalem eſſe promiſſionem non ſolùm pro nobis, ſed etiam cùm pro fratribus oramus.

Superfluam hanc conditionem putat Suarez.

Matth. 7. Lucæ 11. 1. Joann. cap. 5. Verſ. 14. Verſ. 15.

§. I.

EX priori Joannis ſententia argumentum ſumi poteſt: quia, quando pro fratri- 469
bus oramus, ſecundùm voluntatem Dei petimus: quia ipſe hoc nobis maximè in Scriptura commendat; unde eſt illud Jacobi 5. *Orate pro invicem, ut ſalvemini, multùm enim valet deprecatio juſti aſſidua.* Sic Paulus navigans pro incolumitate eorum, qui ſecùm navigabant oravit, unde Angelus dixit ei Actor. 27. *Ecce donavit tibi Deus omnes, qui navigant tecum, &c.* Sic & pro Paulo Stephanus, ut converteretur, oravit; ideò S. Fulgentius ſerm. de S. Stephano: *Charitatis virtute*, ait, *ſubnixus vicit Saulum crudeliter ſævientem: & quem in terra habuit perſecutorem, in cælo meruit habere conſortem.*

Orate pro fratribus eſt ſecundùm voluntatem Dei.

Ex poſteriori verò Joannis ſententia argumentum ſumi poteſt: quia (niſi ex parte alterius ſit incapacitas, qualis eſt in eo, qui in peccato obſtinatus eſt) effectus orationis, etiamſi pro alio fiat, promittitur: Eandem ſententiam in re tenet Valentia *in 3. tom. diſp. 6. qu. 2. punct.* 4. nam licèt priùs illam conditionem, quam nos poſuimus, ponat; ita tamen poſteà objectioni reſpondet, ut revera, non eſſe neceſſariam dicat. Hoc magis confirmat Suarez loco citato, *Satisfactio enim noſtra*, inquit, *pro aliis præſertim viatoribus infallibilis eſt, cur ergo non erit impetratio, cùm in Scriptura expreſſiùs ſint monitiones, & promiſſiones de iſta, quàm de illa, & nulla peculiaris ratio obſtare videatur.*

Oratio pro alio habet ſuum effectum, niſi ille ſit incapax ad recipiendum.

§. II.

SEd aliqui fortaſſe dicent, orationem pro alio omninò efficacem eſſe non poſſe: 470
quia non ſemper alius, pro quo oramus, idoneus eſt, ut accipiat.

At certè ſimili argumento probaretur, uniuſcujuſque orationem pro ſeipſo infallibilem promiſſionem non habere; nam non ſemper, qui pro ſe petit, idoneus eſt ad recipiendum, quod petit; unde etiam oratio pro ſe ipſo ſubintellectam illam conditionem habet, *niſi ipſe reſtiterit, ſeu poſuerit impedimentum.* Quare argumentum retorquere poſſumus; nam oratio unius pro alio debitè facta ex parte orantis (ni aliter obicem ponat) exauditur, ut planè ſentit Baſilius *in Regulis brevioribus regula* 261. ergo ſervata proportione promiſſio generalis eſt tam in oratione pro aliis, quàm pro ſe.

Eadem ratio valet pro ipſo orante.

Verùm quidem eſt, orantem cum divina gratia, & per frequentatos fidei, ac Religionis actus, nec non meditationis divinæ providentiæ, ſummæ Dei bonitatis, ac fidelitatis invariabilis ad impetrandum quod petit, faciliùs ſeipſum quàm alium reddere idoneum; & hac ex parte orationem pro ſe, quàm pro alio magis eſſe certam, ac frequentiùs ſuum infallibiliter obtinere effectum; ſed nihilominus hoc non ad novam, ſed ad illam generalem conditionem ſpectare videtur, *ſi ille, pro quo oratur, non ponat impedimentum.*

Orans faciliùs poteſt ſeipſum, quàm alium reddere idoneum ad impetrandum.

Hìc unum commune dubium remanet expediendum.

Digitized by Google

QUÆSTIO X.

An aliquis pro ſe, vel pro alio poſſit abſolutè petere aliquod bonum temporale, & credere ſe illud infallibiliter obtenturum?

471 *Ratio dubitandi quæ.*

DUbitandi ratio eſt: quia cùm pro bonis temporalibus, *quid oremus, ſicut oportet neſciamus*, ut monet Paulus Rom. cap. 8. quomodo quis à Deo abſolutè petere poteſt, ut det ſibi, vel alteri ſanitatem, ſi ignorat, an Dei voluntas ſit illam elargiri? Inſuper quomodo quis abſolutè pro ſe, vel pro altero petere poteſt, ut Deus ſe, vel alium ab inimicis tueatur, ſi credere debet, perſecutiones, & afflictiones ſibi, vel alteri ab inimicis illatas, ſicut & omnia mala pœnæ à divina providentia pro-
Verſ. 14. venire? ut bene docet Sapientiſſimus Siracides Eccleſ. cap. 11. *Bona, & mala, vita, & mors, paupertas, & honeſtas à Deo ſunt*. Et ſi abſolutè petere nequit, eò minùs credere poteſt, ac ſine ulla hæſitatione confidere ſe tale beneficium infallibiliter à Deo impetraturum. His difficultatibus alteram addo à Drexelio motam de Conform. volunt. l. 1. cap. 1. §. 5. ſic argumentante; *Si malum omnium origo eſt voluntas Dei, quid ergo reluctamur? quid morbis pharmaca opponimus? quid hoſti armatos cuneos obiicimus? cur portas non illicò pandimus, & intra mœnia recipimus noſtrum exitium? cur non Sanctiſſimum Pontificem Leonem imitamur, & illius vocibus mala noſtra omnia, ſicut ille Attilam, ſalutamus? Salve flagellum Dei?* Si enim tuæ infirmitati medicinas carnales adhibeas, quas certa experientia hujuſmodi contrarias eſſe ægritudini præcognoſcis, nonnè Dei voluntati, à quo talis ægritudo eſt immiſſa, te opponis? Si milites numeras, & arma colligis, quibus ab hoſtibus te tuearis? nonne divino beneplacito, à quo hujuſmodi hoſtium divexationes ſunt inflictæ, obniteris?

§. I.

472 *Mala omnia pœnæ nobis inflicta à Deo procedunt.*

HIſce, & ſimilibus objectionibus cum eodem Drexelio loco citato reſpondemus: Decorum eſſe, mi homo, *non plus ſapere, quàm oportet ſapere, ſed ſapere ad ſobrietatem*, ut ait Paulus Roman. cap. 12. Bellum, infirmitates, & omnia mala pœnæ à Deo eſſe, jam res liquida eſt; ſed inferre: ergo hoſti non reſiſtendum; ergo morbis pharmaca non adhibenda; ergo dæmonibus obſidentibus, vel poſſidentibus corpora noſtra non occurrendum; ergo Deus non rogandus, ut hujuſmodi mala tollat, malæ conſequentiæ ſunt; & hoc aſſerere inſanæ mentis eſt. Dicendum ergo, aliud eſſe voluntatem Signi (cum Theologis loquor) aliud voluntatem Beneplaciti. De illa voluntate Signi per leges nobis explicata, ut plurimùm ſatis nobis conſtat; At verò de hac Beneplaciti non item, neque continuè ſcire licet, quo-
Non conſtat. Deum velle nos continuò malis affligi. uſque ſe iſta extendat. Nunc ſit pro exemplo *Morbus*. Hic à quavis cauſa procedat, divinæ voluntatis eſt; neque hac in re quidquam ambigendum. Cùm autem ægrotus, quamdiù ſe Deus in morbo vexari velit, ignoret, ſtatim ad voluntatem ſi-
Verſ. 9. gni, quæ per divinas Scripturas ſe manifeſtat, reccurrere debet, cùm dicat Ecc. cap.
Conſtat, Deum velle nos uti remediis ad mala avertenda, & expellenda. 38. *Fili in infirmitate ne deſpicias te ipſum; ſed ora Deum, & curabit te.* eodem cap. *Altiſſimus creavit de terra medicamenta, & vir prudens non abhorrebit illa.* Idipſum, ad ſeipſos ab inimicis tuendum, & à cæteris malis eripiendum docet. Hoc tradit in oratione dominicali *quarta, & ultima petitione*, ut latè ſupra demonſtravimus *num.* 417. & 420. ſi ergo voluntas Dei eſt, ut & inimicis reſiſtamus, & morbis
Deus exoratus fiducialiter ab ægroto paratus eſt ei dare ſanitatem, ſi futura ſit animæ ſalutaris. remedia adhibeamus, ac cætera pericula caveamus, licitè utique unuſquiſque hoſtibus reſiſtere poteſt, & recuperandæ ſanitati quicquid eſt legitimorum remediorum tam ſpiritualium, quàm corporalium adhibere. Sic ergo eſt ratiocinandum: Vult te Deus, mi æger, ægrotare: at quia, an etiam te numquam ſanare velit ignoras, ea de cauſa licitè remedijs uteris; Si autem morbum perpetuari velit pharma-

cis

Digitized by Google

cis efficaciam ſubtrahet, ne ſaneris. Et ſicut voluntas Dei eſt, cùm ægrotaveris, ut ad Deum confugiendo, ſanitatem petas, remediaque etiam humana adhibeas opportuna, ut convaleſcas: ita Deum ſanitatem tibi infallibiliter præſtiturum, ſi animæ tuæ illa fuerit ſalutaris, eſt credendum.

§. II.

QUi ergo Deum orat, ſi pro alio, ut ei conferat ſanitatem, orat, (ſi ille capax ſit rationis,) illum modo ſequenti benè diſponere contendat. Si verò pro ſe ipſo, ut ſanitas ſibi ſit ſalutaris, ſic pariter ſequenti orandi modo ſe diſponat. 473

Vt ſanitas ſit ſalutaris, debet æger.

1. Contemplari Dei Providentiam.

Auguſt. in Pſal. 61. medio ferè.

Primò ad divinæ providentiæ contemplationem, quæ omnium bonorum fons eſt, & æqualiter cura eſt illi de omnibus, ſe recipiat, dicatque cum Auguſt. *Quod vult Deus, hoc agat: Venit dolor meus, veniet & requies mea. Venit tribulatio mea, veniet & purgatio mea. Numquid lucet aurum in fornace aurificis? in monili lucebit, in ornamento lucebit: patiatur tamen fornacem, ut purgatum à ſordibus veniat ad lucem. Fornax iſta, ibi palea, ibi aurum, ibi ignis, ad hanc ſtat aurifex. In fornace ardet palea, & purgatur aurum. Illa in cineres vertitur, à ſordibus illud exuitur. Fornax mundus, palea iniqui, aurum juſti, ignis tribulatio, aurifex Deus. Quod vult ergo aurifex, facio; ubi me ponit aurifex, tolero. Jubeor ergo tolerare, novit ille purgare. Ardeat licèt palea ad incendendum, & quaſi conſumendum me; illa in cinerem vertitur, ego ſordibus careo. Quare? Quia Deo ſubiicitur anima mea.* En vera ſubjectio humanæ voluntatis erga divinam omnis boni origo eſt. Rectiſſimè dixit pius ille ſcriptor Ludovicus Granat. lib. 1. part. 2. cap. 22. *Non eſt ſacrificium majus, aut Deo gratius, quàm in omni tribulatione ſeſe conformem facere divinæ voluntatis beneplacito.*

§. III.

SEcundò ad meditationem divinæ Bonitatis, ac infinitæ Dei liberalitatis confugiat, & quod D. Hieronymus ſcripſit ad Paulam de obitu Breſillæ conſideret: 474

2. Meditari divinam bonitatem.

Lib. 3. de Imit. Chriſti cap. 17. num. 1. 2. 3.

3. Eius divinæ voluntati ſe conformare.

Bonus eſt Deus, inquit, *& omnia, quæ bonus facit, bona ſint, neceſſe eſt*; ideò ut tantæ bonitati, ac liberalitati aliqualiter reſpondeat, cùm illo divinæ voluntatis devotiſſimo ſcriptore Thoma de Chempis, dicat: *Domine, dummodo voluntas mea recta, & firma ad te permaneat, fac de me quicquid tibi placuerit. Non enim poteſt eſſe niſi bonum, quicquid de me feceris. Si me vis eſſe in tenebris, ſis benedictus, & ſi me vis eſſe in luce, ſis iterùm benedictus: Si me dignaris conſolari, ſis benedictus: & ſi me vis tribulari, ſis æquè ſemper benedictus. Domine, libenter patiar pro te quicquid volueris venire ſuper me. Indifferenter volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triſte ſuſcipere; & pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.* Hic eſt enim, ò Chriſtiane, verus devotè precandi, ac devotè agendi modus. *Totius humilitatis ſumma*, ait Bernardus, *in eo videtur conſiſtere, ſi voluntas noſtra divinæ (ut dignum eſt) ſubjecta ſit voluntati.* Hoc modo conſequenter à Deo remiſſio, & indulgentia peccatorum obtinetur, ut bene docet Joannes Gailer à Kaiſerſperg. de ſpirit. peregrino proprietate 7. *Si te*, inquit, *quotidie ex integro divinæ voluntati ad omnes illius nutus promptum, paratumque offeras, veniam noxis obtines, tantùmque gratiæ mereris, ut poſſis non tantùm inferorum rogos; ſed & piaculares flammas non timere. Sincera hæc tui oblatio ad omnem Dei voluntatem exequendam, pœnitentiarum, & indulgentiarum, & eleemoſynarum loco eſt.* Et Ludovicus Bloſius: *Unius eſſe*, inquit, *cum Deo voluntatis, id virtutes omnes excellit, & in hoc perfectio eſt.*

Ser. Quomodo voluntas noſtra divinæ &c.

Inſtit. Spirit. cap. 1.

Digitized by Google

§. IV.

475 *4. Conſiderare divinas promiſſiones ac fidelitatem Dei in illis ſervandis.*

TErtiò divinas promiſſiones, & in illis ſervandis fidelitatem Dei invariabilem conſideret; ſic enim per Prophetam Pſalm. 33. juſtis liberatio à tribulationibus promittitur. *Multæ quidem*, ait, *tribulationes juſtorum: at de omnibus his liberabit eos Dominus. Cuſtodit Dominus omnia oſſa eorum, unum ex his non conteretur. Clamaverunt juſti, & Dominus exaudivit eos, & ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos*. Et de ſe ipſo ipſemet David ait: *Exquiſivi Dominum, & exaudivit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me*. Si ergo Deus de tribulationibus, & anguſtiis ſervos liberare promittit, & de facto liberaſſe eos, veriſſimum eſt, in magnam exurgat fiduciam, ſe ab hujuſmodi infirmitate, vel tribulatione, qua premitur, eripiendum; conſideretque ſæpiùs, quæ dicta ſunt *num.* 405. *& ſequentibus*. *Nam hoc totum eſt*, ait Bernardus, *hominis meritum, ſi totam ſpem ſuam ponat in eo, qui totum hominem ſalvum fecit. In te ſperaverunt Patres noſtri, ſperaverunt, & liberaſti eos: ad te clamaverunt, & ſalvi facti ſunt: in te ſperaverunt, & non ſunt confuſi*. Sic firmiter credat, quòd Deus ratione ſuæ promiſſionis illis ſanitatem, (ſi ſaluti animæ ejus futura ſit ſalutaris) communicabit.

In Pſal. Qui habitat ſerm. 15. poſt med.

§. V.

476 *5. Proponere ſibi firmiter velle benè uti ſanitate. Ad Deum laudandum. Ad proximo benefaciendum:*

UT ergo ſanitas poſtulata (quantum eſt ex ſe) ſibi ſit ſalutaris, & conſequenter ſecundùm beneplacitum divinæ voluntatis ſit, firmiter in mente, ſe velle benè uti ſanitate proponat, nempè ad Deum laudandum, honorandum, & glorificandum, ac divinæ miſericordiæ operibus incumbendum, ac pro virili inſudandum, ut Deus etiam ab aliis laudetur, ac nomen ſanctum ejus glorificetur; ſic ſanitatem, nedum ut finem proximum, & propter ſe petat; ſed maximè propter aliud, nempè in ordine ad finem ultimum, ad gloriam Dei ſcilicet, & ad beatitudinem conſequendam: itaut coram Deo ſe petere ſanitatem non niſi ut medium ad Deum laudandum, & glorificandum proteſtetur; ſimul Deum, ut ſuum auxilium tribuat ad benè illa utendum, deprecetur, aliter ſe ſanitatem nolle, niſi ſimul cum ea hujuſmodi efficax communicare dignetur auxilium. Hòc modo oratio primam conditionem ad infallibilem impetrationem requiſitam habebit: quia res petita bona, & honeſta erit, ac animæ, & corpori ſalutaris.

6. Credere firmiter, Deum ratione ſuæ bonitatis, ac fidelitatis, quod animæ eſt ſalutare infallibiliter elargiturum. Si non obtinebit, quod petit, aliquod majus impetrabit.

Huic conditioni alteram addere debet, nempè firmiter credere, Deum ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac liberalitatis, necnon ratione ſuæ fidelitatis, id quod ſalutare petitur, liberaliter, ac gratioſè fore elargiturum. Quòd ſi in petendo perſeverans fuerit, cùm illa ſui ipſius in divina voluntate perfecta reſignatione, ac firma in Deum confidentia, pientiſſimus Deus illi ſanitatem (ſi fuerit animæ illius ſalutaris impertietur; Si verò pro tunc ſalutaris non fuerit, Deus, qui nullum bonum irremuneratum relinquit, pro illa perſeveranti oratione, humili petitione, ac perfecta in ipſius divino beneplacito reſignatione; majus aliquod donum, quàm petierit, ei benigniſſimè impertietur.

§. VI.

477 *Hoc probatur oratione Iudith.* Judith. c.8. v.9. v. 11.12.13.

HIc orandi modus, & petita infallibiliter impetrandi probatur oratione illius conſtantiſſimæ Viduæ Judith. *Hæc cùm audiſſet, quoniam Ozias promiſiſſet, quòd tranſacto quinto die traderet civitatem*, Presbyteros reprehendens dixit: *Qui eſtis vos, qui tentatis Dominum? Non eſt iſte ſermo, qui miſericordiam provocet; ſed potiùs qui iram excitet, & furorem accendat. Poſuiſti vos tempus miſerationis Domini, & in arbitrium veſtrum diem conſtituiſtis ei*. Verè illi

Digitized by Google

illi magna increpatione, & animadverſione digni cenſendi erant; quia terminum quinque dierum divino adjutorio poſuerant, quaſi Deum cogere vellent, ut intra quinque dies ſuum eis impenderet auxilium: vel quaſi Deum poſſe, ac velle etiam citò ſuum illis præſtare adjutorium non crederent: ſed attendamus modum orandi traditum ab iſta famoſiſſima muliere. *Humiliemus*, ait, *illli animas noſtras, & in ſpiritu conſtituti humiliato ſervientes illi, dicamus: ut ſecundùm voluntatem ſuam ſic faciat nobiſcum citò miſericordiam ſuam*: ut legitur in Bibliis vetuſtioribus. Sed bone Deus, quomodo orat hæc mulier? Dic mihi, ò ſapientiſſima mulier, ſi Deum, ut ſecundùm voluntatem ſuam vobiſcum faciat miſericordiam ſuam; & ſecundùm beneplacitum ſuum vobis ferat auxilium oras, cur dicis, *citò*? Quid, ſi Deus adhuc expectare quatuor, vel quinque dies voluerit, & tunc ſolùm voluntas Dei eſſet, vobis ferre auxilium? ad quid *citò*? Si citò, & immediatè abſque ulla mora de manu inimicorum liberari petis, nonnè hoc eſt ſecundùm voluntatem, ac beneplacitum tuum, & non Dei petere? *Citò* enim tempus adjutorii à voluntate tua præfixum oſtendit.

§. VII.

AT ſi attentè, ac devotè hujuſce mulieris verba contemplati fuerimus, illa uti- 478
que ex firmiſſima, ac perfectiſſima fiducia ab ea in Deum conſtituta, quæ il- *Fiducia maxima Iudith.*
lam utique non feſellit, provenire videbimus: nam immediatè poſt Orationem Judjth 9. v. 13.
Dominus contulit ei ſplendorem, illique juxta petitionem ſuam, qua dixerat in ora- c. 10. verſ. 4.
tione: *capiatur laqueo oculorum ſuorum in me; pulchritudinem ejus ampliavit*, ut ſtatim captus fuerit in oculis ſuis Holofernes. Sed undenam tanta fiducia enata fuit in hac muliere? Non aliunde, quàm ex ſuo perfectè orandi modo ortum habuit.

Primò enim divinam Providentiam, quæ omnia ob bonum noſtrum diſponit *Contemplatur divinam providentiam.*
contemplata eſt: quia tam rectæ voluntatis eſt Deus, ut niſi quod nobis bonum
eſt, non velit: unde poſtquam tribulationes, quibus Deus probavit Patres ſuos Drexelius ſupra num. 394. in fin.
Abraham, Iſaac, Jacob, Moyſen (per quas Deo placuerunt) repræſentavit, Cap. 8. ver. 26.
dixit eis: *Nos ergo non ulciſcamur nos pro his, quæ patimur: ſed reputantes pec-* ver. 27.
catis noſtris hæc ipſa ſupplicia, minora eſſe flagella Domini, quibus quaſi ſervi cor- Cap. 9. ver. 5.
ripimur ad emendationem, & non ad perditionem noſtram eveniſſe, credamus. Sic in oratione ſua dixit Domino: *Omnes viæ tuæ paratæ ſunt, & tua judicia in tua providentia poſuiſti*.

§. VIII.

NEc ſolùm divinam providentiam meditandam proponit; ſed infinitam miſe- 479
ricordiam inſinuat conſiderandam dicens: *Quia patiens eſt Dominus: in hoc* *Meditatur divinam bonitatem.*
ipſo pœniteamus, & indulgentiam ejus fuſis lacbrymis poſtulemus. Non enim quaſi
homo Deus ſic comminabitur; neque ſicut filius hominis ad iracundiam inflammabitur; Cap. 8. ver. 14.
& ideò humiliemus illi animas noſtras. En quomodo divinam pietatem, ac miſeri- ver. 15. 16.
cordiam magnificat, nec aliud deeſſe ad impetrandum oſtendit, niſi ut ſe Deo hu-
milient: ſed quid inde? tunc *in ſpiritu conſtituti humiliato ſervientes illi dicamus* Verſ. 17.
flentes Domino: non ut intra quinque dies miſereatur noſtri; ſed *ut ſecundùm vo-*
luntatem ſuam, quæ pientiſſima eſt, & ſummè bona, nec in ſe confidentibus ſe Verſ. 17.
denegare poteſt; *ſic faciat nobis citò miſericordiam ſuam*, immediatè, illicò ſine *Verba conciliantur.*
ulla mora nobis ferat auxilium, ſed eo modo, quo divinæ voluntatis ſuæ beneplacito magis videbitur conveniens.

§. IX.

§. IX.

480 *Conſideravit Dei fidelitatem.* cap. 9. verſ. 8. Verſ 18. Verſ. 11. cap 13. ver. 7.

SEd quod magis, ac magis hujuſce mulieris fiduciam corroboravit, divinæ fidelitatis, ac veritatis meditatio fuit; omnia enim, quæ fecerat Deus pro filiis Iſrael contra caſtra Ægyptiorum, conſideravit, quomodo *tenuit pedes eorum abyſſus, & aquæ operuerunt eos*: ac cætera mirabilia, quæ operatus eſt Deus cum patribus eorum: & tandem ait: *Memento Domine teſtamenti tui*, ideſt promiſſionis tuæ, ac verbi, in quo nobis ſpem dediſti: *Erige brachium tuum ſicut ab initio, & allide virtutem eorum in virtute tua*. Et cùm in proximo eſſet, ut caput Holoferni abſcinderet, ad Deum orans dixit: *Confirma me, Domine Deus Iſrael, & reſpice in hac hora ad opera manuum mearum: ut ſicut promiſiſti, Hieruſalem civitatem tuam erigas: & hoc quod credens per te poſſe fieri cogitavi, perficiam*: En quomodo Deo ejus promiſſionem, repræſentat, & petit, ut faciat juxta fidem petentis, ſicut ipſe promiſit.

§. X.

481 *Oratio eius habuit omnes conditiones ad impetrationem infallibilem requiſitas.* cap. 9. ver. 18. ver 19. Ibid. verſ. 17. cap 8. ver. 20.

ET ut petitio ſua infallibiliter impetraret, eam omnibus conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis cohoneſtare voluit. Ideò licèt petitio ex natura ſua bona eſſet, ac honeſta; nihilominus ut ſalutaris eſſet, illam ad gloriam, & honorem Dei ordinavit, dicens: *Domine da verbum in ore meo, & in corde meo conſilium corrobora: ut domus tua in ſanctificatione permaneat: Et omnes gentes agnoſcant, quia tu es Deus, & non eſt alius Deus præter te*. En prima conditio ad impetrationem infallibilem requiſita! Nec ſecunda caruit, quæ eſt ex fide, & confidentia petere; dixit enim: *Deus cælorum creator aquarum, & Dominus totius creaturæ exaudi me miſeram deprecantem, & de tua miſericordia præſumentem*, ideſt confidentem. Tertia ſimiliter, perſeverantia videlicet ornata fuit: dum ait: *Expectemus humiles conſolationem ejus*: & quatriduo orans die ac nocte, nedum pro ſe ipſa; ſed & pro totius populi multitudine jam per humilem orationem, ac jejunium benè diſpoſiti perſeveravit: ſic oratio ejus omnibus conditionibus decorata à Summo cælorum Opifice exaudita eſt; ac propterea crudelis hoſtis Holofernis capite amputato de inimicis triumphavit; ſe & ſuos ab obſidione redemit; omnemque populum ad Deum laudandum, ac miſericordiam ejus, & fidelitatem confitendam hortata eſt, dicens: *Laudate Dominum Deum noſtrum, qui non deſeruit ſperantes in ſe: & in me ancillam ſuam adimplevit miſericordiam ſuam, quam promiſit domui Iſrael, & interfecit in manu mea hoſtem populi ſui in hac nocte: Confitemini illi omnes, quoniam bonus: quoniam in ſæculum miſericordia ejus*.

cap. 13. ves 17. ver. 18. ver. 21.

ARTICULUS V.

De ſignis, quibus in rebus omnibus cognoſci poteſt Dei voluntas.

482 *Regulæ, quibus divina voluntas explorari poteſt.*

QUoniam perfectus orandi, atque à Deo id, quod petitur, impetrandi modus ex cognitione divinæ voluntatis maximè pendet, in fine hujus capituli ſigna ponere, quibus in rebus omnibus Dei voluntas faciliimè agnoſci poſſit, utillimum duxi; quæ ex ſequentibus regulis ex Hieremia Drexelio *de Conform. volunt. lib. 1. cap. 4.* deſumptis patefient.

Prima regula divinæ voluntatis cognoſcendæ.

483 *Prima.*

QUidquid abducit à Deo, contra Dei voluntatem eſt: quidquid ad Deum invitat, ad divinam ſpectat voluntatem. *Hæc eſt enim voluntas Dei, ſanctificatio*

Digitized by Google

catio veſtra, ut abſtineatis vos à fornicatione, &c. Itaque ſi quis tale quid in ſe deprehendat, ut fateri cogatur: Hoc officium, hæc ſocietas, hoc mercimonium, 1. Teſſal. c. 4. verſ. 3.
hoc vivendi genus me non reddit ſanctiorem; ſed ſenſim, & lentis greſſibus abducor à Deo; ergo nec officium iſtud, nec illa ſocietas, nec mercimonium iſtud, nec iſta vivendi forma divinæ voluntatis eſt.

II. Regula.

VOluntas Dei per legem Dei, & Eccleſiæ luculentiſſimè nobis declaratur. 484
Ideò in omni ambiguitate non tantùm, quid Dei, aut Eccleſiæ leges velint; *Secunda.*
ſed quid iiſdem magis, aut minùs conforme ſit, eſt quærendum. Chriſtus olim opulento juveni, qua proxima via ad cœlum iretur ſciſcitanti, hunc optimum divinæ voluntatis interpretem deſignans: *Mandata*, inquit, *noſti?* Sanè, *nihil dulcius, quàm reſpicere in mandatis Domini.* Hunc ipſum divinæ voluntatis internuncium Abrahamus Epuloni commonſtrans: *Habent*, ait, *Moyſen, & Prophetas: audiant illos.* Divinus Paulus Roman. c. 12. *Nolite*, inquit, *conformari huic ſæculo, &c. ut probetis, quæ ſit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta.* Bona Dei voluntas Decalogo comprehenditur, *Beneplacens*, conſiliis Evangelicis, *Perfecta*, deſiderat à ſe imperata perfici in terra, ſicut in cœlo. Lucæ c. 18. Verſ. 20. Eccliſ. c. 23. verſ. 37. Luc. c. 16. v. 29. Rom. 12. v. 2.

III. Regula.

HÆc à Beato Paulo 1. Theſſ. c. 5. deſcribitur: *In omnibus gratias agite, hæc* 485
eſt enim voluntas Dei in Chriſto Jeſu in omnibus vobis. Primum hic notatu *Tertia.* Verſ. 17.
digniſſimum, In rebus omnibus gratias agendas, etiam turbatiſſimis, & maximè & ſequentib.
improſperis. Pulchrè Chryſoſtomus in illum locum dixit: *Paſſus es aliquid mali? Si velis, malum non eſt: Age Deo gratias, & jam malum mutaſti in bonum.* Hoc animi eſt Philoſophici. Priſci Germani optimè liberos inſtruebant, ut ſi quando digitum igne læſiſſent, mox dicerent: *Deo gratias.* Breve, ſed nobile præceptum. Quicquid demum, mi Chriſtiane, te premat, uratve, quicquid affligat, dic centies, dic millies: *Deo gratias.* Addit Paulus: *Spiritum nolite extinguere.* Suus ſit Ibidem v. 19.
divinis inſtinctibus locus. Non rarò Deus voluntatem ſua occultis alloquiis explicat, quibus ut verè divinis tunc tutò creditur, cum ſolius Dei gloria ſectanda proponitur. Sed & illud Paulus addidit *Prophetias nolite ſpernere:* Divini voluminis explanationes, ſacras in templis conciones, præſagas fidorum hominum explanationes negligi ab eo minimè convenit, qui divinæ voluntati approbare ſe cupit. Qui audire non vult, non vult Dei voluntatem intelligere. Demum præcipit Paulus; *Ab omni ſpecie mali abſtinete vos.* Quemadmodum boni nummularii monetam adulterinam aut à tinnitu, aut à ſigno, & inſcriptione noſcunt, & reiiciunt: ita nos quidquid vel tenuem umbram vitii præſefert tanquam divinæ voluntati contrarium abominemur. Ibid. ver. 20. Ibid. verſ. 22.

IV. Regula.

PRæter Dei, & Eccleſiæ leges, alii quoque divinæ voluntatis, maximè in rebus 486
dubiis interpretes ſunt. Inter hos Magiſtratus tam politicus, quàm ſacer, *Quarta.*
iique omnes, qui aliis legitimè præſunt, cenſendi ſunt: his annumerandi ſunt Curiones, Confeſſarii, Majores, & Præſides. Cùm Saulus jam paratus divinæ voluntati parere, quæſiiſſet: *Domine, quid me vis facere?* non illum Dominus præceptis oneravit, neque illi ſubitò ſcientiam omnem infudit; ſed ut diſcipulum ad Ananiam mittens: *Surge*, inquit, *& ingredere civitatem, & dicetur tibi, quid te oporteat facere.* Ananias Paulo divinæ voluntatis paraphraſtes fideliſſimus fuit, ſicut Cornelio Petrus. Ita vult Deus voluntatem ſuam homini ab homine explicari. Act. c. 9. v. 6. Ibid. verſ. 7.

Hinc

Digitized by Google

Verſ. 19. Verſ. 24. Verſ. 15. & ſequent. Verſ. 20. Hinc illæ tam crebræ admonitiones: Tobiæ c.4. *Conſilium ſemper à ſapiente perquire*: Ecclif. c.32. *Sine conſilio nihil facias, & poſt factum non pœnitebis*, & c.37. *Anima viri ſancti enunciat aliquando vera* (magis) *quam ſeptem circumſpectores ſedentes in excelſo ad ſpeculandum. Et ſic in his omnibus deprecare Altiſſimum, ut dirigat in veritate viam tuam*: ut monet etiam Tobias c.4. *Omni tempore*, ait, *benedic Deum, & pete ab eo, ut vias tuas dirigat, & omnia conſilia tua in ipſo permaneant*. Eccliſ. c.37. Ergo *cum viro ſancto aſſiduus eſto, quemcumque cognoveris obſervantem timorem Dei, &c. Et cor boni conſilii ſtatue tecum. Non eſt enim tibi aliud plúris illo*. In omnibus igitur dubiis circa voluntatem divinam à nemine potiùs, quàm à Confeſſariis, & Majoribus noſtris, quibus aut conſcientiam, aut omnem vitam commiſimus, conſilium eſt petendum. Qua in re universè omnium Dominorum, aut Majorem, aut Præſidum voluntas (peccantem excipio) Dei voluntas dici poteſt. Quod ergo cujuſque Dominus, quod Majores, aut Præſides juſſerint, non aliter quàm certum divinæ voluntatis interpretamentum eſt accipiendum.

Superiorum voluntas Dei eſt voluntas.

V. Regula.

487 *Quinta.* Quòd ſi conſilium petere, nec tempus permittat, nec locus, diſpiciat homo ſecum ipſe, & omnem dubitationem circa divinæ voluntatis notitiam facili negotio ſic poterit explicare. Solerter attendat, utrùm è duobus, in quibus hæſitat, voluntati propriæ ſit acceptius; quid gratius carnis appetitui; quid exiſtimationi propriæ optabilius. Ubi hoc, quod facilè indagaverit, & feriò ſecum actiones ſuas voluntati divinæ exactiſſimè conformare ſtatuerit, tunc profectò ſecurè illud, quod voluntati ſuæ minùs erit acceptum eliget, quod minùs carnis appetentiæ gratum, quod denique pompæ minùs habuerit, ac ſplendoris. Nam illa electio ad propriæ voluntatis, ad carnis, ad exiſtimationis propenſionem cuivis meritò nimis quàm ſuſpecta, & errori proxima videri debet; at hoc alterum proclivitati ſuæ plerumque eſt tutiſſimum reluctari: *Dum non facis vias tuas*, inquit Iſaias c.58. *& non invenitur voluntas tua*. Sit hoc pro exemplo. Et, qui maligno, aut frigido eſt ſtomacho, exploratè hoc modo ſuaderi poteſt: Id, quod tu maximè appetis, hoc tibi minimè conducit; pepones, cucumeres, fungi, potus intemperanter frigidus, recentes ab horto fructus, & id genus edulii, gulæ irritamenta, plurimùm nocent; quæ tamen non rarò cupidiſſimè ingeruntur. Idem in re propoſita: plerumque quod corporis ſenſibus tam gratum, & ſuave, ſpiritui noxium quod humanæ voluntati ſic placet, Deo diſplicet. *Mortificate ergo*, ait Paulus Coloſs. c.3. *membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiſcentiam malam, &c. propter quæ venit ira Dei*. Ergo *poſt concupiſcentias tuas non eas, & à voluntate tua avertere*: (monet Siracides Eccleſ. c.18.) ut ad Dei voluntatem convertaris.

Verſ. 13. Verſ. 5. & 6. Verſ. 30.

VI. Regula.

488 *Sexta.* Quòd ſi quid planè indifferens, & adiaphorum ſit, ut ſi duo mendici occurrant æquè fortunæ inopes, eleemoſyna tamen non ſuppetat in utrumque partienda, da cui volueris, animo divinam voluntatem exequendi; & non errabis. Quòd ſi res adiaphora majoris ſit momenti, conſiliis eſt opus, & precibus. Si verò de una aliqua, pluribuſve actionibus ſuſcipiendis penitus non liqueat, quid divinæ voluntatis ſit, non facilè ulla earum ſuſcipiatur, dum, utcumque illas divinæ voluntati non fore contrarias, pateſiat. In omni tali deliberatione plurimùm Ratio, & Conſcientia poteſt, non mali in incerto conſiliarii, qui ſi paulò circumſpectiùs agere velint, facilè, quid melius ſit factu, pronunciabunt. Fieri autem poteſt, ut verecundæ conſcientiæ homo in talem deveniat labyrin-

Ratio, & conſcientia in incerto non ſunt mali conſiliarii.

Digitized by Google

rinthum, in quo ſpiritus, & caro ſic inter ſe luctentur, ut miſer, ne forſan divinæ voluntati ſe oppoſuerit, trepidare incipiat. Hic ſolatio ſit, quod nonnumquam evenit Eccleſiaſtæ. Rem ſic explicamus. Concionator pomeridianus videt pleroſque omnes ſuorum auditorum dormientes, turbatur non nihil tot ſibi annuentibus; id tamen tolerabilius videtur, quàm ſi totidem impudenter garriant. Itaque ſi duo, treſve non dormitent, ait ipſe ſecum: ſatis id mihi, & eſt cur pergam: unus pro millibus eſt. Non aliter ratiocinetur quomodocumque turbatur: Modò duo vigilent oculi *Ratio, & Voluntas*. Modò hi vigiles voluntatem Dei obſervent, fuſque deque vertantur alia, ego verò inconcuſſus ſtabo, & quamvis divinos nutus non proximè aſſequar, aſſequi tamen conabor.

VII. Regula.

AD divinam explorandam voluntatem plurimùm valet cum Paulo rogare: *Domine, quid me vis facere?* Hic Sanctorum mos eſt, in rebus dubiis, & perplexis confugere ad orationis præſidium, ut olim Moyſes, & Aaron ad fœderis tabernaculum. Et ſicuti cùm nubes adeò ſtipatæ coeunt, ut cœlum tonare, ac mugire incipiat, campanæ ad diſſipanda nubila quatiuntur in turribus: ita quotieſcumque ſol divinæ voluntatis oculis noſtris ſubducitur, ut penè quid faciendum ſit, ignoremus, proximum eſt, cœlum pulſare precibus. Ita Saulus à ſubita tempeſtate mediis deprehenſus in campis exclamat: *Domine, quid me vis facere?* Hanc precatiunculam ſæpiùs iterandi opportuniſſimum tempus eſt, cùm cœleſte epulum aditur, & Dominicum corpus jam lingua ſuſtinetur, tunc ardenter ingeminandum: *Domine, quid me vis facere?* Immò ſub re divina quotidiè, cùm Euchariſtiam Sacerdos ſupra verticem attollit, hoc omnium ardentiſſimum votum ſit: *Domine, quid me vis facere?* A viris religioſis votorum formulam ſub ſacro quotidiè recitari eſt conſultiſſimum. Jacobus Lainez alter à Sancto Ignatio Societatis Jeſu Præpoſitus Generalis, cunctis diebus ſub Sacri finem poſt Centurionis verba (*Domine, non ſum dignus*) Chriſtum manu tenens ajebat: *Placet, Domine, quod promiſi*. Ita quibuſcumque aliis, dum cœleſtis panis in alto monſtratur eſt precandum: *Domine ſicut vis, ita & ego volo; quod rectè ſtatui, non revoco*. Hæc quotidiana ſui in divinam voluntatem oblatio præclariſſima eſt ad ultimum in morte luctamen diſpoſitio.

489 *Septima.* *Act. c.9. vers.6.*

Res geſta P. Lain.

VIII. Regula.

MOrtalium nemo divinam voluntatem certiùs explorat, quàm qui ſinceriùs ad illam in omnibus ſe conformare deſiderat. Hoc deſiderium profectò ad omnium labyrinthorum errores extricando filum eſt; omnis hinc circa divinam voluntatem ambiguitas tollitur; ſi quis ignoret quidem, quid velit Deus: aut utrum malit è duobus licitis; ita tamen animo comparatus ſit, ut mente ſinceriſſima dicere poſſit: *Domine, ſi ſcirem, quid tu in hac re fieri à me velles, ego utique id facerem*. Hac ſponſione facta, liberè, quod volet, faciat, & perturbare ſe deſinat; divinam voluntatem non facilè offendet. Hunc talem filium amantiſſimus pater non deſerit, nec à ſua voluntate graviùs aberrare permittit. Si deſit homo, per quem erudiat, Angelum mittit; ut miſit Joſepho in re gravi, quid factu foret optimum deliberanti; ita tribus ex Oriente Magis poſt oblatam divino Infantulo in gramineis cunis adorationem, miſſus Angelus fuit, qui de Herodianis fallaciis ſibi cavere, & alia in patriam via redire edoceret. Sic Abrahami ancillæ Agari, aliiſve innumeris ad errores vitandos Angeli, aut Angeli vice, fidi hominis præſidium fuit aſſignatum. Ita Deus voluntatis ſuæ notitiam ſincerè petentibus minimè negat; *Benignus ſpiritus ſapientiæ* hujus altiſſimæ omnibus ſeſe quàm liberaliſſimè impertitur. *Adeſt Deus omnibus exquirentibus ſe in veritate*, & voluntatem ſuam tam mirabili, quàm

490 *Octava.*

Sap. c.1. v.6. *Eccliſiaſt. v.19.*

Digitized by Google

li, quàm ſuavi magiſterio iis omnibus explicat, qui vera ſubmiſſione ſe hic diſcipulos gerunt. Voluntatem Dei optimè noſſe diſcimus faciendo.

Cap. II.

De Ægroto orante Dominos Cæli, & terræ.

491 *Non ſunt ſeparandi Jeſus. & Maria.*

SUB uno invocationis titulo nobiliſſimas Jeſu Chriſti D. N. & Beatiſſimæ Virginis Genitricis Dei Mariæ perſonas complectimur; cùm illos dividere æquum non ſit, quos natura, & gratia arctiſſimis vinculis copularunt: ut benè docet Arnoldus Carnotenſis tract. de laudibus Deiparæ: *Una eſt*, inquit, *Mariæ, & Chriſti caro, unus ſpiritus, una charitas; & ex quo dictum eſt: Dominus tecum, inſeparabiliter perſeverant promiſſum, & donum. Unitas diviſionem non recipit, non ſecatur in partes; & licèt ex duobus factum ſit unum, illud tamen ultra ſcindi non poteſt, & Filii gloriam cum Matre non tam communem judico, quàm eandem.* Quod etiam ſancta fidelium conſuetudo confirmat, quibus frequentiſſimum eſt, cum aliqua ſpirituali, aut corporali calamitate jactantur iterata Sanctiſſima eorum nomina inſimul inclamare; ſed præcipuè cùm dæmoniacas patiuntur vexationes, contra quas tum Exorciſtæ, tum Maleficiati, aut Arreptitii corde, & ore Jeſu, & Mariæ proferunt nomen, auxilium poſtulantes. Nec immeritò, cùm efficaciſſimum ſit remedium; ut ſequentes articuli declarabunt.

Ideò eorum nomina ſunt invocanda.

ARTICULUS I.

Jeſum Chriſtum D. Noſtrum.

492 *Sanctiſſimi Nominis Jeſu gloria extenditur ad Angelos.*

CUM Sanctiſſimum Jeſu nomen, teſte Paulo ad Philipp. 2. ſit ſuper omne nomen, & Chriſto à Patre impoſitum fuerit, ut in eo omne genu flecteretur, æquum eſt, creaturas omnes ei honorem, gloriam, & obſequium conſecrare.

Siquidem Cæleſtes novum canticum canunt, cùm nomen illud novum, quod os Domini nominavit, pronunciant, & reverenti animo immaculato acclamantes ei ſe ſubiiciunt; ut dicitur Apocal. 5. *Virtutem, & Divinitatem, & ſapientiam, & fortitudinem, & gloriam, & honorem, & benedictionem; eò quòd vicerunt in ſanguine Agni.*

Homines.

Terreſtres huic nomini genuflectunt; atque illud reverenter pronunciant: quia, ut ait Bernardus, *lucet prædicatum, paſcit præcogitatum, lenit, & ungit invocatum. Nec eſt enim aliud nomen*, ait Petrus Act. 4. *datum ſub cælo hominibus, in quo oporteat nos ſalvos fieri.* Et 1. Joan. c. 3. *Hoc eſt mandatum ejus; ut credamus in nomine Filii ejus Jeſu Chriſti.*

Dæmones.

Infernales verò hoc revereri coguntur: cùm ſit nomen, de quo Propheta Iſaias cap. 8. ait: *Voca nomen ejus: Accelera ſpolia detrahere; feſtina prædari.* Chriſto Domino impoſitum, *quis expolians principatus, & poteſtates*, inquit Paulus Coloſs 2. *traduxit confidenter palam triumphans illos in ſemetipſo.*

493 *Viſio D. Pauli manifeſtat gloriam Sanctiſſimi nomini Jeſu.*

Hinc S. Bernardinus ſerm. 49. Dominic. Palmar. ait. *Cùm Paulus Apoſtolus raptus fuerit uſque ad tertium cælum, & viderit divinam eſſentiam, in præfata viſione poſſumus meditari, quòd ipſe, cùm viderit glorioſum Dominum in gloria Dei Patris conſtitutum in cæleſtibus ſuper omnem principatum, poteſtatem, virtutem, & dominationem, & ſuper omne nomen, quod nominatur non ſolùm in hoc ſæculo, ſed etiam in futuro; ac cerneret illum in tanta gloria ſublimatum, quodam ſpirituali clamore inflammatus, totus ex amore illius exclamavit dicens: Jeſus, Jeſus, amor meus. Ad cujus nominationem, & clamorem omnes cives beati genuflexerunt adorantes Jeſum in nominatione illius. In eodem nomine intellexit; quòd in nominatione Jeſu genuflectebant ſe omnes ſpiritus infernales, ac ſic debere facere omnes ſpiritus viatores. Pro-*

inde è

Digitized by Google

inde è cælo rediens, ac prædicta recolens in ſpiritu Dei præcipiens univerſis ſcripſit illud verbum: Philipp. c. 2. *In nomine Jeſu omne genu flectatur cæleſtium, terreſtrium, & infernorum. Cæleſtes per gloriam, terreſtres per gratiam, & infernales per juſtitiam ſempiternam.* Hæc Bernardinus.

§. I.

AT quia infernales honorem, & obſequium huic nomini invitè impendunt; 494
nec niſi reluctantes illud nominari audiunt, nullum adeſt efficacius infernalibus hoſtibus expellendis remedium, quàm devotè, & reverenter ſanctiſſimum iſtud nomen invocare.

Dæmones inviti honorem huic nomini impendunt

Chriſtus hoc Apoſtolis, ac Diſcipulis ſuis remedium contulit Matth. 10. Marci 3. & Lucæ 9. *Cùm dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, ut eiicerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.* Quod experientes ſeptuaginta duo Lucæ. 10. *reverſi ſunt cum gaudio dicentes: Domine, etiam in nomine tuo dæmonia ſubiiciuntur nobis.* Sed audiamus reſponſum, quod dedit illis Chriſtus: *Videbam*, ait, *Sathanam, ſicut fulgur de cælo cadentem:* Ubi S. Bernardinus *loco citato art. 1. c. 1.* loquens in perſona Chriſti: *Nolite*, inquit, *mirari, ſi nomen meum diaboli expaveſcunt, & eos ab homine pellat: cùm virtute ejus Sathanas cum omnibus Angelis ſuis de cælo expulſus ceciderit ſicut fulgur. Unde Apoc. 12. Poſt prælium factum in cælo à Michaele cum Dracone, & ab eodem illa victoria obtenta, ejectoque illo in ſupplicia ſempiterna, exultantes clamaverunt jam beati dicentes: Facta ſalus eſt, & virtus, id eſt ex nomine Jeſu ſalviſica virtus, & poteſtas Chriſti ejus.*

In virtute huius nominis Diſcipuli Chriſti dæmones eiiciebant.

§. II.

HOc ſalutiferum omnibus in ſe credentibus, ac confidentibus pharmacum
Chriſtus communicavit, cùm dixit Marci 16. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia eiicient.* Unde Alphonſus à Caſtro l. 6. *adverſùs Hæreſes verb. Exerciſmus: Dominus aſcendens*, inquit, *in cælum promiſit, ſe numquam ad invocationem nominis ſui illis defuturum. Quod autem non ſemper fiat, ut invocato nomine Jeſu, dæmon egrediatur, minima fides ipſius invocantis eſt in cauſa. Nam ſi perfectè crediſſet, hæc, & majora feciſſet;* ut pollicitus eſt Chriſtus Joan. 14. *Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipſe faciet, & majora horum faciet.* Confirmat Alphonſus Toſtatus *tom. 1. in 1. Regum cap. 16. quæſt. 41* affirmans in illis verbis ſub ea forma à Deo datis: *In nomine meo dæmonia eiicient*, virtutem, & efficaciam ad expellendos dæmones, quantum eſt ex parte Dei; proculdubio eſſe infallibilem, ſicut in omnibus Sacramentis; ut latè ſuprà *num. 10.*

495 *Omnes Chriſti fideles per fidem in nomine Ieſu poſſunt dæmones eiicere.*

Idipſum Eccleſia docet, dum in Sequentia Miſſæ feſti iſtius Sanctiſſimi nominis canit:

Eius virtutem non poſſunt dæmones ſuſtinere.

Huis nominis virtute
Superborum ſunt deſtructæ
Dæmonum potentiæ.

Nec mirum, cùm ejus fortitudinem, & virtutem ſuſtinere non poſſint; ut benè Jeremias teſtatur: *Magnus es*, inquit, *Domine* Jeſu, *& magnum nomen tuum in fortitudine*, & Regius Pſaltes: *Sanctum, & terribile nomen ejus: Sanctum* quidem Angelis bonis, & hominibus juſtis; *ſed terribile* dæmonibus, & viris impiis; unde Eccleſia eodem loco addit:

Jer. c. 10.
Pſal. 110.

Simulacbra idolorum
Sunt everſa: Tyrannorum
Fractæ violentiæ.

§. III.

Digitized by Google

§. III.

496 *In dæmonibus eiiciendis Apoſtoli hoc nomine utebantur.* HOc facto demonſtravere Apoſtoli, ut Paulus, qui Act. 16. unum ex illis in Pythoniſſa garrientem expulit: *Præcipio*, inquit, *tibi in nomine Jeſu Chriſti exire ab ea; & exiit eadem hora*. Et Petrus, teſte S. Clemente dicebat: *Non curo, quomodo intraveris; ſed ut exeas, impero in nomine Jeſu Chriſti*, & Act. c.3. illi claudo ad portam templi, quæ dicitur Specioſa, exiſtenti dixit: *Argentum, & aurum non eſt mihi, quod autem habeo, hoc tibi do: In nomine Jeſu Chriſti Nazareni ſurge, & ambula*. Sic S. Joannes Evangeliſta: *Interdico tibi in nomine Jeſu Chriſti Nazareni, ne ultra hìc habites*, Item, *In nomine Jeſu Chriſti hinc exite numquam redituri*.

497 *Teſtantur Patres eius mirabiles virtutes.* Hoc docent omnes Patres: S. Juſtinus Martyr *adversùs Triphonem*, Origenes *contra Celſum lib.1.* Tertullianus *de corona militum ad Scapul.* Cyprianus *adversùs Demetriadem*. Athanaſius *de Incarnatione Verbi*. Cæterique omnes unanimiter, qui de hoc Sanctiſſimo Nomine in ſuis ſermonibus, homiliis, tractatibus, vel meditationibus ſunt locuti.

§. IV.

498 *Probat praxis Sanctorum Patrum.* HOc praxis comprobat Sanctorum Patrum, qui innumeros Energumenos hujus ſalutiferi nominis virtute liberarunt, ut eorum acta teſtantur. Ex quorum multitudine unicum de S. Bernardo Abbate adducam relatum à S. Bernardino *ſerm.49. Domin. Palmar.*

Exemplum de D. Bernardo. Cùm Beatus Bernardus Papiam de Mediolano veniſſet, quidam homo uxorem ſuam dæmoniacam ad illum adduxit: tunc diabolus per os ejus dicere cæpit: *Non me de hac anicula mea hic porrulos edens, & braſſicas devorans pellet*. Cui ſervus Dei reſpondit: *Non Bernardus te pellet; ſed Dominus noſter Jeſus Chriſtus*. Mox autem, ut ille orationem effudit, ſpiritus nequam dixit: *quàm libenter egrederer; ſed non poſſum. Non vult enim magnus Dominus*. Cui Sanctus: *Et quis eſt Dominus magnus?* Cui ille: *Jeſus Nazarenus*. Ad quem vir Dei: *Vidiſtinè unquam eum?* Quo Reſpondente; *Etiam*. Cui iterùm ait: *Ubi vidiſti eum?* Et ille ait: *in gloria*: Et Sanctus: *Et tu in gloria fuiſti*: Qui reſpondit: *utique* (ſed illum fuiſſe in gloria intellige, ideſt, in beatitudine per fidem ſupernaturalem, ſpem, & charitatem inchoata; non autem perfecta, quæ per claram Dei viſionem habetur) Cui Bernardus: *quomodo inde exiſti?* Et ille ait: *Cum Lucifero multi cecidimus*. Hæc quidem omnia voce lugubri per os vetulæ omnibus audientibus loquebatur. At illi vir Dei: *Numquid ad illam gloriam redire velles?* At ille miro modo cachinnans, ait: *tardè eſt*. Tunc autem viro Dei orante, de muliere dæmon eſt egreſſus. Sed cùm D. Bernardus inde abiret, eo jam elongato, iterùm diabolus eam invaſit. Vir autem ejus poſt illum currens, quid acciderat, indicavit. At ille collo ejus chartulam alligari præcepit, in qua hæc verba conſcripta erant: *In nomine Domini Jeſu Chriſti præcipio tibi dæmon, ne hanc mulierem contingere præſumas*. Quod cùm factum fuit, ad eam impoſterum accedere non eſt auſus.

499 *Docent Exorciſtæ.* Idipſum omnes Exorciſtæ in ſuis exorciſmariis teſtantur lucidè, & clarè, præcipuè Carolus Oliverius Vincentinus *in ſuo Baculo dæmonum c.3.*

Matthæi c.7. Verſ.22. Peccatorum etiam, & operariorum iniquitatis experientia conteſtatur, qui in die Judicii ovantes dicent: *Domine nonnè in nomine tuo dæmonia ejecimus*. Ideò ſæpiſſimè invocandum eſt tam ab Exorciſtis, quàm ab Energumenis, & maleficiatis exemplo Joannis noſtri, qui in fine ſuæ ſcriptionis apocalypticæ c.22. illud devotè compellit dicens: *Veni Domine Jeſu*: orent & ipſi, ut veniat, & renitentis inferni ſatellitem ſua virtute diſpergat.

§. V.

Digitized by Google

§. V.

VErùm ad hujus Sanctiſſimi Nominis gloriam, & honorem, & cunctorū Chri- 500
ſti fidelium utilitatem addimus, hoc nomen non tantùm datum eſſe hominibus, ut credentes in virtute ejus dæmones eiiciant; ſed ut multa alia mirabilia operentur; ideò poſt illa verba: *In nomine meo dæmonia eiicient*, ſubjungit Chriſtus: *Linguis loquentur novis: ſerpentes tollent: & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit: ſuper ægros manus imponent, & benè habebunt.* Quæ verba (relictis moralibus intelligentiis, quibus explicantur à D. Gregorio *homil. 29. in Evangel.*) dico, in ſenſu literali intelligi, ut ſupra explicavimus *num. 206. 218. & 458.*

Multa mirabilia operantur in nomine Ieſu. Marci c. 16.

In primis enim *nomen hoc ſanctiſſimum eſt infirmantium*, ait S. Bernardinus, *generale remedium*, hoc eſt, contra concupiſcentiæ malum. Nam originali culpa dempta remanet in nobis concupiſcentiæ morbus, & ægritudinis languor; ideò ad hoc nomen Jeſu eſt recurrendum: quia, ut ait S. Petrus Ravennas, *hoc eſt nomen, quod dedit cæcis viſum, ſurdis auditum, claudis greſſum, & curſum; ſermonem mutis, vitamque mortuis, & etiam totam diaboli poteſtatem de obſeſſis corporibus effugavit.* Proindè ſubdit S. Bernardinus loc. cit. *Si quæ infirmitas tibi, vel tuis occurrat, non reſpreto remedio corporali, aut naturali, recurre ad invocationem nominis Ieſu. Sæpe quoque contingit, quòd non poſſunt remedia infirmantibus adhiberi naturalia, vel propter eorum carentiam: vel propter morbi, aut infirmitatis ignorantiam; ſeu quia eſt quaſi irremediabile malum per ipſam naturæ viam; ideò fidelibus eſt recurrendum ad hoc remedium; quo ſerpentes tolluntur, venena non nocent, & infirmitates fugiunt.* Unde Incognitus in illa verba Pſal. 39. *Beatus vir, cujus eſt nomen Domini ſpes ejus*, ait: *Hæc eſt illa theriaca, de qua dicit Avicenna can. 2. quòd eſt ſublimior medicinarum, & melior propter multitudinem ſui medicamenti.* & addit, quòd *illi, qui ea utuntur, in hora ſanitatis non nocent venena, & ſunt ſecuri ab ægritudinibus peſtilentialibus. Revera ſic eſt hoc nomen Jeſu, quòd non ſolùm circa præſentia mala; ſed etiam circa futura repellenda, & univerſaliter contra omnia mala valet.* Bernardus ſuper cantic. confirmat: *Electuarium*, ait, *habes ò anima mea abſconditum in vaſculo nominis hujus, quod eſt Jeſus, ſalutiferum certè, quodque nulli umquam invenitur peſtilentiæ inefficax.*

Serm. 49. ar. 1. c. 3.

Serm. 15. in cant.

§. VI.

HInc S. Mater Eccleſia in ſequentia, quæ habetur in miſſa celebritatis San- 501
ctiſſimi hujus nominis de eo canens ait:

Fugat morbos, & livores,
Sed & animi languores,
Jeſus ubi venerit.

Teſtatur Eccleſia.

Quod practicè Apoſtoli probarunt. Quot enim ægroti hujus Sanctiſſimi Nominis virtute à Petro Apoſtolo, à Paulo, à Joanne, à Barnaba, cæteriſque Apoſtolis, à D. Franciſco, à D. Antonio à Padua, aliiſque Sanctis, & viris juſtis ſanitati fuerunt reſtituti? Quot claudi, quot cæci, muti, ſurdi, hydropici, paralytici, nervis diſſoluti, variiſque languoribus vexati etiam hoc noſtro ævo, quorum teſtis fui oculatus, hoc Sanctiſſimo nomine ſalutem ſunt aſſecuti? *Quo*, ut ait Propheta, *ſalvavit Deus propter nomen ſuum, ut notam faceret potentiam ſuam. Cùm non ſit aliud nomen*, teſte Petro, *ſub cælo datum hominibus, in quo oporteat, nos ſalvos fieri.* Quod jam priùs inſinuaverat dicens: *Omnis, quicunque invocaverit nomen Domini, ſalvus erit.*

Practicè probarunt Sancti ac probant in Deū confidentes.

Pſal. 105.

Actuum c. 4.

Ibid. c. 2.

Digitized by Google

§. VII.

502 *S. Dioniſius adhuc paganus invocato nomine Jeſu cæcum illuminavit.* SEd quod mirabilius eſt, non ſolùm fideles; ſed & infideles ad hujuſce nominis invocationem ægrotos ſanaſſe, & miracula feciſſe manifeſtè comprobatur. De S. Dyoniſio Areopagita refert S. Bernardinus *ſer. 49. de glorioſo nomine Jeſu*; quòd, dum cum D. Paulo per viam diſceptaret, ante eos quidam cæcus tranſibat, ac ſtatim Dyoniſius, qui tunc infidelis erat, Apoſtolo ait: *Si dixeris huic cæco: In nomine Dei tui vide, & viderit, ſtatim credam: ſed ne utaris magicis verbis, ego tibi præſcribo formam verborum dicens: In nomine Jeſu Chriſti de Virgine nati crucifixi, & mortui, qui reſurrexit, & aſcendit in cælum, vide*. Et reſpondens Paulus: *Ad hoc, ut omnis ſuſpicio tollatur, volo, ut eadem verba tu ipſe proferas*. Sic in eadem forma verborum Dyoniſius dixit cæco, ut videret, & ſtatim vidit, & Dyoniſius in Chriſtum Jeſum Dominum Noſtrum ſe credere eſt confeſſus. Videas modò, quòd Dyoniſius, cum adhuc peccator, & infidelis eſſet, ad invocationem hujus Sanctiſſimi Nominis cæcum illuminavit. *Et ſic plerique hoc idem in ſe, & in aliis*, ait S. Bernardinus, *noſtris temporibus experti ſunt, licèt eſſent peccatores*,
Pſal. 105. v. 8. Act. c. 2. ut verificetur, quod de hoc nomine prædictum eſt: *Salvavit eos propter nomen ſuum, ut notam faceret potentiam ſuam: & omnis, quicumque invocaverit nomen Domini, ſalvus erit*.

§. VIII.

503 *Nomen Jeſu ſuffragatur in cunctis neceſſitatibus.* NEc in infirmitatibus tantùm nomen hoc hominibus; verùm in adverſitatibus, ac neceſſitatibus cunctis ſuffragatur. Hac de re B. Laurentius Juſtinianus *de Circumciſione*, relatus etiam à Joanne Carthagena *lib. 5. de Sanctiſs. Nominis Jeſu excellentia homil. 6.* nos hortatur ad Sanctiſſimum hoc nomen cunctis in neceſſitatibus noſtris invocandum: *Si tentaris*, inquit, *à diabolo, ſi opprimeris ab hominibus, ſi conficeris ab ægritudine, ſi doloribus fatigaris, ſi deſperationis agitaris ſpiritu, ſi concuteris formidine, ſi dubietate pulſaris, Jeſu nomen edicito, & repentè lumen conſequeris, & gratiam. In arduis, in periculis, in terroribus, in domo, in via, in ſolitudine, in fluctibus, ubicumque extiteris, Salvatoris profer nomen.*
Beatus Laur. de Compunct. & complan. Chriſtian. perfection. in Circunc. Domini pag. mihi 263. Pſal. 90. *Invoca ſalutis nomen, cor, & os ſubitò clamet: Jeſus: Speret in Adjutorio Altiſſimi, qui ait: Clamabit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipſo ſum in tribulatione: eripiam eum, & glorificabo eum.* Et verſiculo antecedenti rationem reddit, cur auxiliabitur clamanti ad ſe dicens: *Quoniam in me ſperavit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognovit nomen meum*. D. Bernardus verbis dulciſſimis idipſum ſuadet *ſer. 15.* in Cantic. *Cui enim*, ait, *in periculis palpitanti, & trepidanti invocatum virtutis nomen non ſtatim fiduciam præſtitit, depulit metum? Cui in adverſis diffidenti, jamjamque deficienti, ſi nomen adjutorii ſonuit, defuit fortitudo? Triſtatur aliquis veſtrum? Veniat in cor ejus Jeſus, & inde ſaliat in os. Et ecce ad exortum nominis lumen nubilum omne diffugit, redit ſerenum. Labitur quis in crimen? Currit inſuper ad laqueum mortis deſperanda? Nonne ſi invocet nomen vitæ, confeſtim reſpirabit ad vitam?*

§. IX.

505 *Hoc memoriale Chriſtus nobis tradidit, ut in omni adverſitate invocetur nomen eius.* NEc mirandum ſanè, hos Sanctos Doctores Chriſtifidelibus, ut ſuam in hoc Sanctiſſimo Nomine collocent fiduciam, ab eoque auxilium in cunctis adverſitatibus, ac neceſſitatibus poſtulent, tam efficaciter ſuadere, cùm ipſemet Chriſtus hanc doctrinam, & hoc memoriale illis inſtillaverit, ac ſæpiùs inſinuaverit, præcipuè Joan. 14. dicens: *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.*

Digitized by Google

faciam. & c. 16. *Amen, amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Uſque modò non petiſtis quicquam in nomine meo. Petite, & accipietis, ut gaudium veſtrum ſit plenum.* Sed cur toties repetit, ut petamus in nomine ejus, & id, quod petitur, ſe largiturum promittit? Non alia utique de re, niſi quia, dum gratias favore, ac beneficia in nomine ejus à Deo impetramus, nobis nomen ejus laudandi, glorificandi, ac ſanctificandi, id eſt Sanctum confitendi, ac manifeſtandi datur occaſio; ex quo nobis maximum in hoc ſæculo, ac plenum in futuro gaudium enaſcetur.

§. X.

Quod, ut adimpleatur, ad hoc præſtandum ſummoperè S. Eccleſia ejus Sponſa in prædicta ſequentia miſſæ, quæ celebratur in feſto hujus Sanctiſſimi Nominis nos hortatur, dum in ea canit: 505 *Ad hoc nos ipſa hortatur Eccleſia.*

In adverſis nomen ſanctum
Invocetur: Jeſu tantùm
Aderit præſentia.
Præſentia Deitatis:
Et totius bonitatis
Dulcis Jeſus aderit.
Nomen ergo hoc amandum
Toto corde & adorandum
Omni reverentia.

ARTICULUS II.

Beatiſſimam Virginem Dei Genetricem Mariam.

Excellentiſſimum Mariæ nomen, quod lingua Syriaca Dominam ſignificat, antonomaſticè Sanctiſſimæ Deiparæ convenire, ampliſſima ejus poteſtas, quam in toto Filii regno exercet, probat. Non enim Angelis ſolùm, & hominibus; ſed etiam dæmonibus dominatur, ut ipſa apud ſapientem Siracidem Eccliſ. 24. *Superborum*, inquit, *& excellentium corda virtute calcavi*. Nam quinam magis ſuperbi, & excellentes, quàm ſpiritus, qui ambitioſo, & tumido conatu in cælo divinam ſimilitudinem aliàs concupierunt? Et quinam excellentes, niſi iidem, qui in terris ſacrilega, & vana oſtentatione divinis honoribus coli voluerunt? Hos Maria propria virtute calcat, cum ab initio inimicitiæ inter illam, & hos veteranos angues poſitæ fuerint, ut habetur Geneſ. c. 3. *Inimicitiam ponam inter te, & mulierem, & ipſa conteret caput tuum.* Nec in progreſſu temporum capita illorum calcare, & conterere ceſſat, cùm ſit mulier illa ſublimis Sole amicta, Lunam calcans, duodecim ſtellis redimita, quæ tanquam ſignum magnum Joanni noſtro apparens glorioſos de inſidiante dracone triumphos reportavit; Ideò ad eam confugiendum eſt, quoties ab hoc hoſte vexamur, ejuſque ſuaviſſimum nomen invocandum.

506 *Maria interpretatur Domina.* *Dominatur dæmonibus.* *Nomen illius invocandum.*

§. I.

Hoc teſtatur D. Bernardus ſerm. in miſſus eſt. *Dæmones*, ait, *non ſolùm Virginem pertimeſcunt; ſed audita hac voce (Maria) contremiſcunt.* Et ſuper Cant. *Ubi nomen Mariæ invocatur, dæmonum nocumentum effugatur: quia Maria terribilis ut caſtrorum acies ordinata.* Et rationem reddit ſuper illa verba: *Ipſa conteret caput tuum*, ſcribens ſic: *Maria contrivit caput venenatum, quæ omnimodam maligni ſerpentis ſuggeſtionem ad nihilum deduxit.* Confirmat hanc verita-

507 *Docent Patres.* Homil. 2. ſup. Miſſ. eſt.

tem S. Birgitta l. 1. Revelationum c. 9. *Omnes*, ait, *dæmones verentur hoc nomen, & timent; & audientes hoc nomen (Maria) ſtatim relinquunt animam, quam tenebant*. Conſentit D. Bonaventura in Speculo Virg. c. 3. *Non ſic*, ait, *timent hoſtes viſibiles quaſi caſtrorum aciem copioſam, ſicut dæmones Mariæ vocabulum, patrocinium, & exemplum: fluunt, & pereunt ſicut cera à facie ignis ubicumque inveniunt crebram hujus nominis recordationem, devotam invocationem, ſolicitam imitationem*. Sic Richardus de S. Victore in Cantic. loquens de Maria: *Deterrebat eos*, inquit, *ſcilicet, dæmones flamma charitatis, incendebant orationes, & fervor devotionis*.

Ex D. Bernar.

Et ſi, dum hoc in ſæculo vitam agebat, eos terrebat, quantò magis nunc in cælis apud Altiſſimum coronata, & ut Regina exaltata illos terrefacere eſt judicandum? Hac de re S. Germanus *orat. 3. in Zonam Deiparæ*, eam alloquens ſic, ait: *Tu nequiſſimi hoſtis invaſiones ſola tui nominis invocatione repellens, tutos, atque incolumes ſervas*. Unde concludit Dyoniſius Carthuſianus revelationem S. Birgittæ à Maria Virgine factam referendo, in perſona ejus alloquens his verbis: *Nullus*, ait, *in hac vita tam frigidus ab amore divino, qui ſi invocaverit nomen meum cum integro propoſito pænitendi, ſtatim ab illo non recedat diabolus*.

§. II.

508 *Jeſus aliquando faciliùs invocato nomine Mariæ, quàm ſuo proprio, dona concedit.*

NEc exemplis comprobare hoc opus eſſe dijudico, cùm paſſim apud Auctores plurimos ad ejus devotam nominis prolationem non tantùm univerſas dæmonum acies proſtraſſe, ſed multa à Deo ejus interceſſione beneficia obtinuiſſe, referatur. Immò quandoque aliquis faciliùs per ipſam favores, quàm per invocationem ipſiuſmet proprii Filii legitur impetraſſe; Cujus rei nos mentiri non ſinit S. Anſelmus lib. de Excellentia Virginis c. 6. *Velociùs*, ait, *eſt nonnumquam ſalus memorato nomine Mariæ, quàm invocato nomine Domini Jeſu unici Filii ſui. Et id quidem non ideò fit, quòd ipſa major, & potentior eo ſit: nec enim ipſe magnus, & potens eſt per eam, ſed illa per ipſum. Quare ergo propitior ſalus in recordatione ejus, quàm Filii ſui ſæpè percipitur? Dicam, quid ſentio. Filius ejus Dominus eſt, & Judex omnium diſcernens merita ſingulorum: dum igitur ipſe à quovis ſuo nomine invocato non ſtatim exaudit, profectò id juſtè facit. Invocato autem nomine Matris, & ſi non merita invocantis mereantur, ut exaudiatur: merita tamen Matris intercedunt, ut exaudiatur: quia eam decrevit ſic honorare, ut ſciant homines, omnia per ipſam obtineri poſſe à Deo*. Ideò S. Bernardus ſerm. de Aſſumptione B. Virginis ad ipſam converſus ait: *O Felix Maria, qui te diligit, Deum honorat: qui tibi adhæret, à Deo numquam derelinquetur: qui nomen tuum puro corde invocat, quicquid poſtulat indubitanter, conſequitur*.

§. III.

509 *Ab obſeſſis, & ægrotis omnibuſque Chriſtifidelibus eſt invocanda.*

QUare tum Exorciſta, ut faciliùs dæmonem pellat, & in fugam vertat: tum Energumenus, vel Maleficiatus, ut citiùs à dæmoniaca eripiatur vexatione, tum quilibet alius à quacumque detentus ægritudine, ut priſtinæ reddatur ſanitati: tum quicumque Chriſtifidelis, ut in omnibus ſuis tribulationibus, anguſtiis, ac neceſſitatibus ſecuriùs divinum mereatur obtinere auxilium, ſæpiùs puro, ac ſincero cordis affectu Mariam invocet. Si tentationum venti exurgant: ſi dæmoniacarum vexationum fluctus intumeſcant: ſi in tribulationum ſcopulos illidatur, portum reſpiciat, & Mariam invocare non deſiſtat. In periculis, in anguſtiis, in rebus dubiis, & in omnibus neceſſitatibus Mariam cogitet, Mariam invocet: non recedat ab ore, non recedat à corde. Sic enim per ejus interceſſionem facillimè ab ejus Unigenito Filio fidem, ac confidentiam in Deum perfectam impetrabit, qua ſine ulla hæſitatione petens, nedum ſi vexatus à dæmone fuerit,

Bernard. hom. 2. ſup. miſſ. eſt.

rit,

rit, liberari merebitur; ſed quæcumque popoſcerit, ſalutaria obtinebit; & quodcunque dixerit, fiat, fiet ei.

Cap. III.

De Ægroto orante hominum Mediatores.

TErribilem ut caſtrorum aciem ordinatam eſſe Eccleſiam, Divinus Sponſus enunciat Cant. 6. ut quæ ex innumera Beatorum multitudine congregata potentiſſimum format exercitum in duas quaſi diviſum partes. Alterum Angelicorum Spirituum: Alterum Beatorum in Cælo regnantium. Sed eandem Medicorum eſſe congregationem, & medicamentorum officinam, probant Dei per Jeremiam c. 8. conquerentis verba: *Super contritione filiæ populi mei*, inquit, *contritus ſum, & contriſtatus, ſtupor obtinuit me, numquid reſina non eſt in Galaad? Aut Medicus non eſt ibi? Quare igitur non eſt obducta cicatrix filiæ populi mei?* Ubi vides Deum contritum, contriſtatum, & ſtupentem, quòd in tanta Medicorum, & medicamentorum multitudine, quibus Galaad ſpirituale abundat, infirmitates humanæ ſanatæ non fuerint, & vulnera noſtra ligata. 511

Mediatores hominum ſunt Angeli, & Sancti.

Nec immeritò. Nam quotquot Angeli, & Sancti in Eccleſia reperiuntur, militum, & Medicorum officio funguntur. Militum, ut contra dæmones pugnent, & ſequaces eorum maleficos, & peccatores, qui nos perſequuntur deprimant. Medicorum, ut morbos curent, maleficia ſolvant, & dæmoniacas infeſtationes ſanent. Ex quo illorum opem ægroti ſæpius implorare tenentur, quàm libentiſſimè præbent, quoties noſtris precibus excitantur; ut ſequentes articuli declarabunt.

Militis, ac Medici munere funguntur.

ARTICULUS I.

Angelicos Spiritus.

QUamvis primarium Angelorum ſtudium ſit, continuis Divinam Majeſtatem proſequi laudibus, & famulantium more ad ejus thronum aſtare, ut Joannes noſter *Apoc.* 5. demonſtrat; tamen varia obſequia hominibus exhibere, illos protegendo, & ſanando non dedignantur. Hoc in principibus primis videmus, qui utrumque officium libentiſſimè exhibent. Michael Anteſignanus cum dracone pugnat in cælo *Apoc.* 12. & cum eodem in terra luctatur (ut Judas in ſua canonica refert) cum illo de Moyſi corpore in Judæorum beneficium decertando. Raphael unus de principibus primis ſplendidi juvenis formam aſſumens, juniorem Tobiam in Rages deducit, à piſce liberat, & opibus onuſtum in domum reducit; Saram ejus uxorem à dæmonio liberat; & ſeniori Tobiæ viſum reſtauravit. Ex quo primus generoſi militis: Secundus verò peritiſſimi Medici nomen aſſumpſit. Nam Michael *quis ut Deus* ſignificat. Raphael verò *medicina Dei*. 512

Angeli ſuperiores varia exercent miniſteria in hominum obſequium.

§. I.

QUòd ſi hæc militaria, & medicinaria officia tanti duces, & principes præſtare non dedignantur, quid inferiores Angelos facturos putamus, ſi illorum opem in dæmoniacis pugnis, in infirmitatibus, ac cunctis neceſſitatibus invocemus? Nonnè unicuique noſtrum occurrent, ut alteri Jacob de Meſopotamia redeunti, & ſe ad bellum contra Eſau accingenti, cui obviam fuere quaſi belli duces, & comites? Unde nomen loci illius *Mahanaim*, ideſt, *caſtra* appellavit Geneſ. 32. Aut ut alteri Eliſæo, ad cujus cuſtodiam, cum à Rege Syriæ quæreretur, Spiritus illi beati in ignitorum equitum forma venerunt? Quod viſio Abbati Moy exhibita probat: Nam ut in vitis SS. Patrum refertur §. 9. cum à diabolo vexatus Abba- 513

Angeli inferiores in neceſſitatibus hominibus occurrunt.

4. Reg. c. 6.

Brogn. Man. Exorciſt.

Digitized by Google

Moyſes Abbas viſione dæmonum, & Angelorum fugat vexationem.

Abbatem Iſidorum remedium petiturus adveniſſet, nec poſt longos de rebus ſpiritualibus ſermones quieſceret, Iſidoro jubente, cellulæ ſuperiora conſcendit, & oculos ſuos pervolvendo primò ad occidentem innumerabilem dæmonum multitudinem, qui cum furore præparabantur ad prælium, inſpexit: tum vultum ad orientem convertens Angelorum ſplendentem ſine numero turbam tamquam cæleſtium virtutum exercitum vidit: *Ecce*, inquit Iſidorus, *qui ad occidentem ipſi ſunt, qui nos impugnant, qui verò ad orientem hi ſunt, quot in adjutorum noſtrum mittit Dominus.* Quibus viſis, & auditis turbatus Moyſes eſt confortatus.

§. II.

514 *Hoc probant ſacra ſcriptura interpretes. Ex Cantico Debbora. Judic. c. 5.*

HAnc veritatem faſſa eſt ſapientiſſima illa, ac prudentiſſima mulier nomine *Debbora propbetiſſa, quæ judicabat populum in illo tempore*, ut habetur Judicum c. 4. Poſtquam enim filii Iſrael de Siſara duce exercitus Jabin Regis Chanaan, à quo viginti annos fuerant oppreſſi, victoriam reportaſſent, Debbora cum gaudio, & lætitia cecinit inter alia dicens: *De cælo dimicatum eſt contra eos: ſtellæ manentes in ordine, & curſu ſuo adverſus Siſaram pugnaverunt.* Sed quomodo de cælo dimicatum eſt? An fulmina, vel ſagittas ignitas omnipotens Deus ab æthere in eos vibravit? An Sol & Luna influxus in eos malignos, & noxios, ut illos interimerent, emiſerunt? Quomodo enim ſtellæ adverſùs eos pugnaverunt? Nonnè Siſaram interfecit Jahel uxor Haber Cinæi, quæ ſupra capitis ejus tempora dormientis clavum abſcondite, & cum ſilentio impoſuit, adeòque malleo defixit in cerebrum, ut humi conclavatus jaceret, ut ſoporem morti ſocians defecit, ac mortuus eſt? Quænam ſunt hujuſmodi ſtellæ, quæ adverſus Siſaram pugnaverunt? Jacobus Alvarez *l. 1. de victoria tent. par. 3. c. 7.* eruditè: *Cælum*, inquit, *contra adverſarios noſtros pro nobis dimicat, quando auxilia, quæ nos tuentur, quaſi fulgura, & grandinum lapides in eos jactat.* Ubi apertiſſimè Iſraelitas ab Angelis liberatos fuiſſe de manu inimicorum ſuorum oſtendit. Idcircò Debbora, ac Barac cecinerunt: *De Cælo dimicatum eſt*, id eſt, auxilium Dei deſcendit ſuper nos, *& ſtellæ manentes in ordine, & curſu ſuo*, Angeli, nempe, divinam contemplantes eſſentiam, eaque fruentes, nec umquam ab ejus viſione, ac fruitione deficientes *adverſùs Siſaram pugnaverunt*, cumque cum ſuo exercitu conſtraverunt, & ad nihilum redegerunt. Cui veritati ſe Rupertus Abbas adſcribit ſuper Judicum cap. 5. dicens: *Angeli manentes in ordine, & curſu ſuo pro hominibus pugnant, cùm dæmones in nos inſurgentes fugant, & terrent.*

§. III.

515 *Ex Juda Machabæo.*

APertè hac protectione Angelica munitus fuit Judas ille Machabæus dux populi Iſraelitici, de quo 2. Machabæorum c. 10. habetur. Hic, cùm adverſus innumerabilem exercitum cùm paucis militibus prælium eſſet commiſſurus, priùs aſſidua oratione ſuppliciter unà cum ſuis militibus Deum eſt deprecatus, in eo omnem ſuam fiduciam conſtituendo. Propterea *cùm vebemens eſſet pugna, apparuerunt adverſariis de cælo viri quinque in equis aureis decori, ducatum Judæis præſtantes: ex quibus duo Machabæum medium habentes armis ſuis circumſeptum incolumem conſervabant: in adverſarios verò tela, & fulmina jaciebant, quo & cæcitate confuſi, & repleti perturbatione cadebant.* En angelicam protectionem tutiſſimam pro iis, qui in Deo ſuam conſtituunt fiduciam; nec non ad Angelos ejus miniſtros in ſuis neceſſitatibus confugiunt.

516 *Hoc promittit Deus in ſe confidentibus.*

Hæc namque eſt Dei promiſſio iis, qui in adjutorio Altiſſimi habitant; ut teſtatur Propheta Pſ. 90. dicens: *Angelis ſuis Deus mandavit de te, ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis.* Quæ verba Felix ſic legit: *Præcepit Deus Angelis, ut illos ſuis in itineribus, & actionibus, quas ſecundum Deum agere iſtituunt, dirigant, tuten-*

Digitized by Google

tuentur que, ac veluti manibus adeò inoffenſè gerant, ut ne vel leviter quidem in lapillum illorum impingere queat pes. Titelmanus in eadem verba: *Ipſe enim*(inquit) *tui ſolicitam curam gerens, mandatum, præceptumque dedit angelis ſpiritibus miniſtris ſuis, de tua diligenti, & firma cuſtodia: videlicet, ut te diligenter cuſtodiant, atque obſervent in omnibus viis tuis, quocunque perrexeris, ut in omnibus actionibus, ad quas volueris manus extendere, aſſiſtant tibi, teque ita obſervent, & illuminando, perficiendoque dirigant, ut in nullo à via recta devies, neque ad dexteram, neque ad ſiniſtram declinans, neque ab ulla adverſariorum poteſtate te patiantur nocumentum accipere; ita videlicet angelicos ſuos miniſtros tibi adminiſtratores, & cuſtodes conſtituens: quomodo ſolet pater filio unicè dilecto aſſignare cuſtodes, ſuiſque miniſtris ſolicitiſſimè mandare de filii obſervatione, atque cuſtodia.* Poſtea ſubjungit ſuper illa verba, *in manibus portabunt te*, dicens: *Atque hi adminiſtratorii ſpiritus, accepto hoc Dei mandato, ſolicitiſſimè, perfectiſſimèque juſſa complere ſatagent, teque fideliſſimè omni cura, & ſtudio cuſtodient; ita ut quaſi in manibus te portent per viam, quam ambulare volueris, in cunctis actionibus tuis, ita tibi ſuo adjutorio aſſiſtendo, ita manifeſtum præſtando auxilium, ut in ulnis te geſtare videantur.*

§. IV.

HOc probant eruditiſſimè Patres; Auguſtinus Soliloq.lib.un.c.27. de Angelis deputatis. *Hi ſunt*, inquit, *cives beatæ Civitatis ſupernæ Jeruſalem, quæ* 517 *Teſtantur Patres.*
ſurſum eſt mater noſtra, in miniſterium miſſi propter eos, qui hæreditatem capiunt ſalutis, ut hiberent eos ab inimicis ſuis, & cuſtodiant in omnibus viis ſuis. Beda Venerabilis ſuper Lucam: *Quoniam*, ait, *immundi ſpiritus ad pacis everſionem ubique verſantur, ad tutelam noſtram conſtituit Deus exercitus Angelorum, quorum præſentia dæmonum confringatur audacia.* D.Baſilius in pſal.33.ſimili per polito. *Quemadmodum*, inquit, *Urbium muri undequaque hoſtium inſultus arcent propulſantes hoſtiles incurſus: ſic etiam Angelus & à tergo, & à fronte cuſtodit te; & ne utriuſque lateris partes incuſtoditas relinquat, Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: quoniam Angelis ſuis Deus mandavit de te, ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis.* D. Chryſoſtomus apertè ſuper cap. 21. Matthæi hoc demonſtrat loquendo de vinea illa, quam plantaverat paterfamilias: *Quid eſt ſepis*, inquit, *niſi Angeli in circuitu cuſtodientes populum Dei, ne in vineam Chriſti inviſibiles latrones irrumpant.* *Et hom. 40. ibi in opere imperfecto* ait: *Hi ſunt cuſtodes ſuper muros civitatis tuæ Jeruſalem cuſtodientes vigilias noctis ſuper gregem tuum, ne quando rapiant ut leo animas noſtras, dum non eſſet, qui eriperet.* Et B. Laurentius Juſtinianus de ſpirituali animæ reſurrectione. *Dæmones*, ait, Poſt medium lib.2. pag. mihi 361.
arcent Angeli, ne ad libitum noceant. Quis (quæſo) niſi angelico fultus eſſet auxilio, tam immaniſſimorum hoſtium valeret ſuperare rabiem, effugere laqueos, tentationes vincere, fraudeſque detegere? Cuſtodia ſiquidem ſua vias noſtras ſepiunt, ne in lapidem offenſionis petram ſcandali ſpiritualem animæ impingamus pedem.

Ex quibus omnibus luce meridiana clarius eſt, Angelos noſtros cuſtodes milites eſſe robuſtiſſimos, quibus Deus mandavit, ut nos die, noctuque cuſtodiant, atque ab inimicis noſtris inviſibilibus, ac viſibilibus, cæteriſque periculis animæ, & corporis obſervent, ac tueantur.

§. V.

SEd & jure meritò Medici ſunt dicendi: ipſi enim magis ſunt ſoliciti, ac po- 518
tentiores in infirmitatibus noſtris ad nobis præſtanda beneficia, quàm dæmones ad maleficia inferenda: Ratio eſt: tum quia Angelus bonus, qui naturæ ordine inferior eſt, præeſt dæmonibus etiam ordine naturæ ſuperioribus: quia divinæ juſtitiæ virtus, cui boni Angeli adhærent, naturali Angelorum

Angeli ſunt Medici magis ſoliciti nobis benefacere, quàm dæmones malefacere.

virtute multò eſt potentior, atque ita potentiùs operatur: tum quia ſolicitior eſt circa cuſtodiam, qui ex ea commodum, quàm qui pœnam conſequitur; Angeli autem boni ex bonorum cuſtodia gaudium accidentale aſſequuntur: & mali Angeli ex malorum damnatione majorem pœnam accidentalem ſibi promerentur: ergo, &c. Ita teſtantur Alexander Alen. *de Angelis quæſt.* 41. *mem.* 6. *art.* 2. S. Thom. 3. *par. quæſt.* 113. *ar.* 7. S. Bonav. *in* 2. *d.* 11. *art.* 2. *q.* 2. Joſeph Angles *ibi quæſt. unica de Angelorum cuſtodia diffic.* 15. & 16. Propterea ſi dæmones ad Magorum, Maleficorum, ac Strigarum nutum corporibus humanis varia ingerunt nocumenta, ut ſupra docuimus *à num.* 82. *uſque ad* 119. è converſò Angelos beatos ad Beatiſſimæ Virginis nutum, Sanctorum, ac Servorum Dei, (Deo ſic volente, ac præcipiente) nedum animabus, ſed & corporibus humanis varia afferre commoda, malos, ac noxios ſæpiùs ab illis expellendo humores; & ſalubres, ac proficuos excitando; cicatrices, ac vulnera ſanando; & à diverſis egritudinibus liberando, quis dubitabit? Unde benè de illis ait Petrus Bleſſenſis in ſerm. de Angelis. *Tanquam Medici majorem ſolicitudinem infirmis impendunt, quàm ſanis*. Verùm hìc nobis occurrit dubitatio.

QUÆSTIO UNICA.

Cur igitur tot homines juſti vexentur, & quandoque à dæmonibus ſuperentur, licèt ab Angelis protegantur?

519 *Ratio difficultatis quæ. Angeli nō ſemper dæmones totaliter repellunt; quia eis nos ipſos quotidie non commendamus.*

DUbitandi ratio ex præcedenti doctrina ſumitur: Nam quicquid dæmones circa hominem efficere poſſunt, & boni Angeli multò perfectiùs, & potentiùs, & pleniùs præſtare poſſunt, cùm ipſi magis ſoliciti, ac potentiores ſint dæmonibus: cur ergo homines non protegunt?

Reſpondetur, ex defectu cuſtodiæ hoc non provenire. Et ratio eſt: quia ſi obſtinatos peccatores totaliter minimè deſerunt, ut Theologi communiter fatentur; multò minus bonos derelinquent. Cæterùm hoc accidit: vel quia nos illos repellimus, dum eorum conſiliis, & internis motionibus non acquieſcimus; cùm ſupra noſtram arbitrii facultatem non poſſint: vel quia circa nos tantum pro viribus agunt, quantum eis ex juſtitiæ, & providentiæ divinæ ordine eſt permiſſum. Hinc ſi eorum conſilia admitteremus, eiſque quotidie & animam noſtram, & corpus noſtrum, omneſque noſtras actiones, & operationes devotè, ac ſuppliciter commendaremus, à Deo permitteretur, ut ſecundùm ultimum ſuæ potentiæ ad illuminationem, & juſtificationem noſtram, ac defenſionem, dæmonumque expulſionem agerent, ac parvo temporis ſpatio quantumcumque perverſos, & malos ad veritatis agnitionem adducerent, in amorem virtutis excitarent, & inflammarent, nobiſque plura beneficia tam ſpiritualia, quàm corporalia à Deo impetrarent: Ita etiam teſtatur Joſeph Angles *Flor. Theol. qq. in* 2. *d.* 11. *quæſt. eadem, diffic.* 17. *d.* 7.

Ab omnibus Angeli ſunt invocandi.

Quare Exorciſtæ generoſos hos milites, Energumeni, Maleficiati, & Ægroti peritos hos Medicos, & in quacumque neceſſitate conſtituti diligentiſſimos, ac validiſſimos hos tutores invocare non ceſſent, Cuſtodes præcipuè, qui inimici dæmonis cùm ſint, & hominis ſuæ curæ concrediti amici, libenti animo, & robur Exorciſtæ, & ſalutem ægro conferunt, & cuicumque fideli Chriſtiano ſuam tutelam impendunt, ſi devota mente, & ſedulis precibus invocentur.

ARTICULUS II.

Beatos in Cælo regnantes.

520 *Sancti imitantur Angelos in charitate erga homines.*

SI Angelorum ſortem conſecuti ſunt Sancti, quotquot agunt triumphos in cælis, illorum etiam actus, & aſpectus imitantur erga homines; quibus ſe mili-

milites, & Medicos exhibent, ut indicare videtur Joannes Apoc. 5. cùm eorum choros deſcribendo aſſerit, *illos tenere citharas, & phialas aureas in manibus*.

Citharas, ut cantent canticum Domini, cujus viſione lætantur, beatificantur amore, & poſſeſſione delectantur: Et cantando non ſolùm ejus laudent Majeſtatem; ſed etiam contra adverſarias poteſtates pro hominibus prælientur. Laudes enim à Sanctis emiſſæ non ſolùm citharæ ſunt; ſed etiam gladii: ut teſtatur David Pſal. 149. *Exaltationes Dei in gutture eorum, & gladii ancipites in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis. Ad alligandos Reges eorum in compedibus, & nobiles eorum in manicis ferreis*. Unde S. Baſilius homil. 2. de Sanctis Martyribus ait: *Hi ſunt, qui quaſi quædam turres contra adverſariorum incurſum refugium nobis exhibent: O ſacrum chorum, ò communes generis humani cuſtodes, qui apud Deum potentiſſimum legati aſtra mundi ſunt, & flores Eccleſiarum!* *Sancti dicuntur gladios habere ad nos tuendum contra inimicos.*

§. I.

PHialas verò, ut hominibus beneficia conferant, cùm ſit odoramentorum, & medicamentorum ſpiritualium plenæ, quibus univerſæ ſanantur infirmitates. Nam quiſnam tam grandis, & inveteratus morbus hominem obſidet, ac cruciat, qui Sanctorum precibus non abſcedat? Hoc in ſeipſa comprobavit experientia S. Agatha Virgo, & Martyr, cui, cùm Quintiani Prætoris juſſu fuiſſet mamilla amputata, ſequenti nocte in carcere exiſtenti quidam ſenex apparuit, ſanitatem ei ſe offerens largiendum. Cui Agatha dixit: *Quis es tu, qui veniſti ad me curare vulnera mea? Ego ſum*, inquit ille, *Apoſtolus Chriſti, nihil in me dubites filia. Ipſe me miſit ad te, quem dilexiſti mente, & puro corde. Nam & ego Apoſtolus ejus ſum, & in nomine ejus ſcias te eſſe curandam*. Quæ ſanitate accepta, ac mamilla ſibi reſtituta, ſtatim Deo gratias referens dixit. *Benedico te Pater Domini mei Jeſu Chriſti: quia per Apoſtolum tuum mamillam meam meo pectori reſtituiſti. Gratias tibi ago Domine, Jeſu Chriſte: quia memor es mei, & miſiſti ad me Apoſtolum tuum curare vulnera mea*. Sic etiam videmus ſæpiſſimè ante Sanctorum imagines, & eorum reliquias cæcos videre, ſurdos audire, mutos loqui, ſanari ægros, energumenos liberari. *Phialas tenent, ut nobis benefaciant.* *Sanitas collata D. Agatha à S. Petro.*

Quare tam ab Exorciſtis, quàm Maleficiatis, & Ægrotis, & in quacumque neceſſitate conſtitutis, iteratis precibus, eorum ſunt imploranda ſuffragia, quorum præcipuè ſpecialis honor in iis locis habetur, in quibus ægroti habitant: vel qui ob ſpeciales favores exhibitos peculiari honore celebrantur, ut ſunt patroni locorum, & perſonarum, quorum omnium erga nos pietas maxima viget; ideò ad eorum protectionem confugiendum nos Petrus Damianus hortatur Serm. in feſto Omnium Sanctorum: *Nec nos deterreat enormitas peccatorum: quia major eſt illorum pietas, quam impietas noſtra*. *Ab Exorciſtis, & Ægrotis Sancti invocandi.*

Verùm, ut doctrina hæc de Sanctorum invocatione clariùs, ac perfectiùs nobis innoteſcat, ſequentes ſunt quæſtiones expediendæ.

QUÆSTIO I.

An Sancti tam homines, quàm Angeli licitè à nobis ſint orandi?

RESpondetur, certum eſſe de fide, Sanctos tam homines, quàm Angelos jam beatos nedum licitè, ſed utiliter, & ſanctè à nobis orari, ſi talis oratio debita intentione, ac modo (ut ab Eccleſia, & ejus membris rectà fide utentibus fieri ſolet) exerceatur. Hæc veritas probatur primò ex uſu Eccleſiæ, quæ columna, & firmamentum veritatis eſt, quæ ad certam fidem illius faciendam ſufficiens eſſe debet. Propter quod dixit Auguſtin. Epiſt. ad Januarium: *Inſolentiſſimæ eſt contra univerſalem* 521 *Homines ſanctos iam beatos, & Angelos certo modo utiliter, & ſanctè à nobis orari poſſe, fides Catholica docet.*

Digitized by Google

ſalem Eccleſiæ praxim diſputare. Hæc nihilominus veritas fundamentum habet in ſcriptura, nam ex illa Sanctos Angelos orare pro nobis, & orationes noſtras Deo offerre intelligimus. *Tobiæ* 12. *&* *Apoc*.8. Unde non immeritò idem eſſe officium hominum Sanctorum colligimus; ex quo Angelis quoad beatitudinis ſtatum aſſimilantur. *Matthæi* 22. *Lucæ* 20. *&* *Apoc*.21. Unde quia veteris legis tempore homines juſti ad beatitudinem uſque ad Chriſti mortem non admittebantur; ideò in veteri Teſtamento non legimus conſuetudinem fuiſſe Sanctos, mortuos illo tempore exorandi; quamvis quoſdam fideles orationes aliorum viventium petere ſolitos fuiſſe legimus, quæ etiam in novo Teſtamento (ut infra dicemus *num*.527.) commendantur.

522 *Ab Eccleſia hoc eſt definitum.*

Secundò hæc veritas ex definitionibus Eccleſiæ habetur: nam in Concilio Gangrenſi, c.20. conventus, & oblationes, quæ ad Martyrum memorias fiunt, approbantur, in quibus vel expreſsè, vel virtualiter orationes ad Martyres continentur. Et ob id Concilio Nicæno ſecundo *Actu ſexto* fit invocatio ad ſanctiſſimam Virginem, & alios Sanctos; quod etiam in aliis Conciliis frequens eſt; & in multis Conciliis Litaniæ, quæ expreſſam, & ſpecificam Sanctorum invocationem continent, approbantur: ut in Concilio I. Aurelianenſi *c.29.* in Concilio Gerundenſi *c.*3. Bracharenſi II. *c.9.* Toletano 5. *c.*1. Toletano 6. *cap.*2. Lugdunenſi, & Moguntino *cap.*32. de quibus videri poteſt Suarez *tom.2. de Relig. lib.* 3. *de Oratione cap.9. num.24.* Ac tandem Concilium Tridentinum *ſeſſ.*25. decernit *retinendum eſſe Apoſtolicæ Eccleſiæ uſum à primævis Chriſtianæ Religionis temporibus receptum, Sanctorumque Patrum conſenſionem, & Sacrorum Conciliorum decreta de Sanctorum interceſſione, & invocatione*. Hanc autem Sanctorum conſenſionem latiſſimè Bellarminus oſtendit *lib.1. de cultu Sanctorum cap.15. & ſequent.* Videri poteſt etiam Sotus *in* 4. *d.*45. *q.*3. & Echius *in Enchiridio cap.*15. Caniſius *in Catechiſmo*, & alii moderni.

§. I.

523 *Oratio ad Sanctos eſt actus bonus, & utilis.*

RAtio potiſſima eſt: quia oratio ad Sanctos ex ſuo genere actus bonus, & honeſtus eſt, & non Deo, aut Chriſto injurioſus, nobiſque multis modis utilis eſſe poteſt. Primò, quia actum virtutis exercere, per ſe bonum, ac utile eſt. Secundò, quia hoc modo, mediante oratione, colloquium cum Sanctis habemus. Tertiò, quia hinc ad amorem, & imitationem Sanctorum provocamur. Quartò, quia hoc modo noſtra oratio ad Deum efficacior fit ad impetrandum: quia Sancti potentiores ſunt apud Deum, & magis familiares illi; ergo oratio ad Sanctos ex ſe honeſtiſſima eſt, ejuſque uſus maximè approbandus.

524 *Qua ratione Deum exoramus, & qua Sanctos.*

Aliter tamen Deum, & aliter Sanctos oramus. Nam Deum, ut principalem gratiæ, & gloriæ, omniumque beneficiorum auctorem, quæ ad illam conferunt, & ut cauſam primam, & aliquo modo propriam omnis boni per honeſtam orationem poſtulati, oramus, ut latè ſupra. At verò Sanctos non pari modo; ſed ut interceſſores, & mediatores apud Deum ſint, & pro nobis impetrent, exoramus. Hanc differentiam obſervavit, & docere nos voluit Eccleſia in litaniis; nam ad perſonas divinas, & SS. Trinitatem orat: *Miſerere nobis*. Ad Virginem autem, & reliquos Sanctos dicit: *Ora pro nobis*. Et ſimiliter cùm in Miſſa, vel oratione publica aliquid per Sanctos petit, à Deo directè per merita, & interceſſionem Sanctorum expoſcit; Immò interdum à Deo ipſe petit, ut Sanctus aliquis pro nobis intercedat, ſicut in Collecta Sancti Lucæ dicitur: *Interveniat pro nobis, quæſumus Domine, Sanctus tuus Lucas Evangeliſta, &c.*

§. II.

525 *Poſſumus orare Sanctos, ut ne-*

ADdit hic Suarez *lib.1. de Oratione cap.10. num.7.* interdum poſſe Sanctum cooperari Deo ad aliquod beneficium nobis præſtandum non ſolùm

oran-

orando, ſed etiam miniſterium aliquod ſibi à Deo collatum exhibendo. Et tunc licitum eſſe petere à Sancto, ut ipſe nobis illud beneficium conferat, non ſolum orando; ſed etiam, prout poteſt, vel quantum ei à Deo eſt, commiſſum cooperando. Sic unuſquiſque ſuum Angelum Cuſtodem orare poteſt, ut eum illuminet, juvet, ac protegat, ſaltem plantando, & rigando: quia hoc munus commiſſum eſt Angelis à Deo *Pſal.90.* & Matthæi 18. Sic etiam à Sancto aliquo (ſi credamus habere à Deo virtutem miraculorum, vel ſanitatum) ut id faciat ſecundum gratiam ſibi à Deo conceſſam, poſtulare poſſumus. Quod ſignificare videtur Auguſtinus *lib.22. de Civitate Dei c. 10.* Ubi de miraculis, quæ ad Sanctorum memoriam fiunt, ait: *Faciunt autem iſta Martyres, vel potiùs Deus, vel orantibus, aut cooperantibus eis*. Ubi duplicem cauſalitatem tribuit Sanctis, orationem, & cooperationem: utramque ergo poſſumus ab eis poſtulare. Patet ſuprà de D. Petro, qui B. Agatham divina virtute, nedum deprecans Deum; ſed etiam ipſo cooperante ſanavit.

Sis aliquod pręſtent beneficium etiam cooperando.

QUÆSTIO II.

Cur Deus nos Sanctos orare velit, cùm ipſe promptiſſimus ſit ad dandum id, quod petimus.

Difficultatis hujus ratio eſt: quia, ut diximus ſupra *nu.395. & ſeqq.* promptior eſt Deus ad dandum id, quod nos à Sanctis, vel per Sanctos petere poſſumus, 526
quàm Sancti ipſi parati ſint ad dandum, quod poſſunt, vel ad petendum pro nobis, quod per ſe dare non poſſunt; ergo ſuperfluum videtur, & inutile Sanctos orare; & contra fiduciam, quam de Deo ipſo habere debemus; maximè cùm ipſe quicquid ab eo petierimus, dare promiſerit; & de oratione per Sanctos facta nullam ſpecialem fecerit promiſſionem.

Ratio dubitandi quæ.

Reſpondetur, falſam eſſe conſequentiam primam; quia Deus promptior eſt ad dandum, ergo &c. Nam ſi vera eſſet, ſequeretur etiam illo modo, orationes noſtras pro nobis ipſis eſſe ſuperfluas: quia Deus majorem habet voluntatem conferendi nobis beneficia, quàm nos recipiendi. Dicendum ergo, Deum paratiſſimam habere ad dandam voluntatem; ſed ordinato modo juxta diſpoſitionem ſuæ providentiæ dare velle: Unde quædam non rogatus; alia rogatus à nobis tantùm: alia & à nobis, & ab inimicis viventibus rogatus: alia exoratus etiam à Sanctis cùm ipſo regnantibus vult exhibere. Unde nos haud Sanctos oramus, quia de divina voluntate diffidamus; ſed ut ordinem providentiæ ſuæ impleamus; neſcimus enim, quomodo diſpoſuerit aliquid nobis dare, & ideò plures interceſſores adhibemus; nam Sanctos ejus colendo magis per hoc diſponimur ad beneficia, quæ petimus, recipienda. Atque ita per hoc nihil contra fiduciam agimus, quam in verbis Chriſti habere debemus: *Petite, & accipietis, &c. Si quid petieritis in nomine meo, hoc faciam*: quia hæc promiſſio non excludit, quin hæc petitio per nos, vel per alios fieri poſſit; neque etiam excludit, quin faciliùs petitio per unum facta, vel oblata, quàm per alium exaudiatur. Nam hæc promiſſio, ut ſupra diximus, ut infallibilis ſit, conditiones ſupra aſſignatas requirit, quæ interdum inveniri poſſunt, vel accedente Sanctorum interceſſione ſuppleri, & non ſine illa, propter defectum noſtrum: Ita docet Suarez *tom.2. de Religione lib.1. de Oratione cap.10. num.21.*

Deus vult concedere nobis beneficia, ſed juxta diſpoſitionē divinæ providentiæ.

Deus aliqua diſpoſuit dare rogatus, quæ nō vult dare non rogatus. Ideò rectè à nobis rogandi ſunt Sancti.

QUÆSTIO III.

An licitè à nobis ſint orandi Juſti Viatores?

Reſpondetur breviter, Juſtos viventes à nobis orari poſſe; ſicut etiam ipſi 527
poſſunt orare pro nobis. Hoc de fide certum eſt, & ex divina conſtat Scri-

Juſtos Viatores rectè à nobis rogari poſſe, fides docet.

Digitized by Google

Scriptura, in qua hortantur fideles, ut alii pro aliis orent 1.ad Timoth.2. *Obſecro fieri orationes, poſtulationes, &c. pro omnibus, &c.* Jacob.5. *Orate pro invicem: ut ſalvemini.* Et Paulus ſæpè à fidelibus, ut pro ipſo orent, expoſcit, *ad Coloſs.* 4.2. *ad Theſſal.* 3. *ad Hebræos* 13. Neque in hoc ulla difficultas eſt: quia & à viventibus hoc facilè petere poſſumus: nam ex parte petentis eſt actus humilitatis; ex parte verò alterius erit charitatis, & Religionis officium pro alio exorare: Ita docet Joſeph Angles *Florib.qq.Theol.in* 4.*tract.de orat.quæſt.*7. *diffic.*8. plures citans Doctores, & Suarez *loco cit.num.*24.

Ex prædictis omnibus patet, qualis eſſe debeat oratio, qua Energumenus, maleficiatus, vel alia ægritudine tentus, aut in alia neceſſitate conſtitutus ſe ipſum diſponere debet ad perfectam impetrandum à Deo fidem, qua dęmonem expellere valeat: vel ſeipſum à quacumque alia tribulatione eripere juxta Domini noſtri Jeſu Chriſti promiſſionem Matthæi 21. & Marci 11. *Quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & evenient vobis.*

Cap. IV.

De Ægroto Jejunante.

528 *Ieiunium obſeſſo eſt neceſſarium. Quare. Matth.c.17.*

IDem Domini diſcipulus, qui orationis normam ægrotantibus dæmoniaco opere, præbuit, jejunii formam tradit; quod ſecundò in illis, qui à dæmone poſſidentur, requiritur, ut ad firmam fidem, ac perfectam confidentiam, qua integrà curatio obtinetur, diſponantur ad Domini præſcriptum: *Hoc genus dæmoniorum non eiicitur, niſi in oratione, & jejunio.* Etenim non aliter Joannes ſe divinis viſionibus, & ſcriptionibus apocalypticis, & evangelicis, quàm jejunando diſpoſuit, ut teſtatur Hieronymus *præfat.in Evangel.Matthæi*. Et copioſiùs Metaphraſtes apud Lippoman.tom.1. *Cùm ſolutus*, inquit, *lege exilii Epheſum eſſet reverſurus, Inſulani precibus agunt, ne recedat; ne ſcilicet totum ſeipſum auferret; ſed ſeipſum loquentem aſſiduò ſuis ſcriptis relinqueret; ut quæ Chriſti Evangelii, & ea, quæ ipſe viderat de Chriſto, ſcriberet. Annuit ille, & antequam opus aggrederetur, tum ſibi, tum aliis indixit jejunium; & Prochorum ſequi jubet; ac cum eo montis aſcendit verticem.*

Pari modo quicumque diabolicas patiuntur vexationes, ſe curationi divinæ aptare debent, triplex jejunium obſervando.

529 *Abſtinentia à peccato.*

Primum: abſtinentiam ab omni peccato; quod jejunium magnum, & generale vocat D. Auguſtinus in Joannem, ut habetur, *c.jejunium, de conſecrat. d.* 5. quod Dominus Jſaiæ 58. ſuadet: *Numquid tale eſt jejunium, quod elegi, per diem affligere hominem animam ſuam? Numquid contorquere quaſi circulum caput ſuum, & ſaccum, & cinerem ſternere? Numquid iſtud vocabis jejunium, & diem acceptabilem Domino? Nonne hoc eſt magis jejunium, quod elegi? Diſſolve colligationes impietatis, ſolve faſciculos deprimentes, dimitte eos, qui confracti ſunt, liberos, & omne onus dirumpe.*

530 *Abſtinentia ab illicitis voluptatibus.*

Secundum: abſtinentiam ab illicitis voluptatibus, quæ corporeis ſenſibus percipiuntur, ut benè S. Bernardus docet *Serm.*3. de *Quadrag. Si ſola gula peccavit*, inquit, *ſola jejunet, & ſufficit. Si verò peccaverunt & membra cætera, cur non jejunent & ipſa? Jejunet igitur oculus, & à curioſis aſpectibus, & ab omni petulantia, ut benè humiliatus coerceatur in pęnitentia, qui malè liber vagabatur in culpa. Jejunet auris nequiter pruriens à fabulis, & rumoribus, & quęcumque ocioſa ſunt, & ad ſalutem minimè pertinentia. Jejunet lingua à detractione, & murmuratione, ab inutilibus, vanis, & ſcurrilibus verbis; Interdum quoque ob gravitatem ſilentii, & ab ipſis, quæ videri poterant neceſſaria. Jejunet manus ab ocioſis ſignis, & ab operibus omnibus, quæcumque non ſunt imperata. Sed & multò magis anima jejunet à vitiis, & à propria voluntate ſua. Etenim ſine*

jeju-

Digitized by Google

Jejunio hoc cætera à Domino reprobantur : ſicut ſcriptum eſt : Quia in diebus jejuniorum veſtrorum voluntates veſtræ inveniuntur. Unde S.Eligius hom.11. *Qui à cibis abſtinent*, ait, *& pravè agunt, dęmones imitantur, quibus eſca nõ eſt, nequitia sẽper eſt.*

Tertium: afflictionem carnis ſecundùm guſtum, & tactum, quæ in vigiliis, flagellis, mortificationibus, & jejuniis propriè dictis conſiſtit, quibus à cibo, & potu abſtinetur. *In omnibus*, inquit Apoſtolus 2.*Cor.6.exbibeamus nos ſicut Dei miniſtros in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, &c.* Quæ tria jejunia Chriſtus uno verbo complectitur, cùm dicit: Dęmones exire non poſſe, niſi in oratione, & jejunio. Ideòque obſervanda ſunt ab iis, qui obſeſſione dęmoniaca, vel maleficio fatigati ſanari deſiderant; & ſi non tertium, eò quòd ſint viribus impotes, ſaltem primum, & ſecundum; ut ſic ad Deum placandum; in bono proficiendum; ſeipſos ſanandum, ac roborandum: & hoſtes viſibiles, ac inviſibiles expellendum, ac profligandum; ut ſequentibus articulis clariùs demonſtrabitur, diſponantur. 531

Afflictio carnis ſecundùm guſtum, & tactum.

ARTICULUS I.

Ad Deum placandum?

CUm Deus ab iis, qui ſuis iniquitatibus Majeſtatem ſuam ad iracundiam provocarunt, placari non poſſit, niſi convertantur, & pęniteant, neceſſe eſt, qui dæmoniacas vexationes in pęnam ſcelerum juſto ipſius judicio ſuſtinent, ad pęnitentiam confugere, quæ internam cordis contritionem, & externam corporis macerationem includit; ut ſic dum mens flendo compungitur, caro, quæ delectationibus ſubjacuit, affligatur. *Convertimini ad me*, ait Deus per Joelem c.2. *in toto corde veſtro, & jejunio, & fletu, & planctu.* Quibus verbis utramque pœnitentiæ partem demonſtrat. Ex corde pœnitet, qui patrata mala cum emendationis propoſito plangit, & odit; atque plangenda, & odienda ulteriùs non committere proteſtatur. *Inanis eſt enim pęnitentia*, ut benè ait S.Auguſtinus in Soliloq. *quam ſequens culpa coinquinat: nihil proſunt lamenta, ſi multiplicentur peccata: nihil valet à malis veniam petere, & mala denuò iterare. Quare ſit pænitendum*, ait Ambroſius, *ut illud amarum ſapiat in anima, quod ante dulce fuit in vita: & quod priùs oblectabat in corpore, cruciet in corde.* In jejunio, & fletu, & planctu pænitet, qui pœnalibus pænitentiæ operibus crimina aut excedere, aut æquare conatur. Nam *ad agendam pænitentiam*, ait Auguſtinus lib.de Pęnit.*mores in melius commutare non ſufficit, & è malefactis recedere, niſi de iis, quæ facta ſunt, ſatisfacias Deo per pænitentiæ dolorem, per humilitatis gemitum, per contriti cordis ſacrificium, cooperantibus eleemoſynis, & jejuniis. Quod tunc illi offers*, ait Gregorius homil.33.in Evangelia, *quando tot de te juvenis holocauſta, quot habuiſti oblectamenta, ut totum ſerviat Deo in pænitentia, quicquid ex ſe Deum contempſit in culpa.* Unde & Jacobus Billius Authol. ſacr. cecinit: 532

Ab Obſeſſis, ac cęteris Vexatis peccatoribus Deus per pænitentiam eſt placandus.

D.Ambroſius in quodam ſer.

Aug.ſerm.de pænit. habetur de pæn. diſt. 1. can. Non ſufficit.

Quem ſceleris, noxæque gravis benè pænitet, illi
Perpetuus lacrymis obruit ora dolor.
Nam qui poſt lacrymas ad inania gaudia ſe ſe
Tranſtulit, ex lacrymis commoda nulla tulit.

§. I.

QUare, ut pęnitentia vera, ac ſeria ſit, opus eſt, ut hi, qui languoribus dæmoniacis, Deo permittente, aut jubente in præteritorum criminum caſtigationem vexantur, utramque pęnitentiæ partem exerceant, non ſolùm interiùs peccata deflendo per actus contritionis; ſed etiam exteriùs puniendo per ſatisfactoriá opera; inter quæ jejunium tanquam præcipuum cenſetur à Domino, cùm dicit: *In oratione, & jejunio:* quia ejus virtute ira divina in peccatores 533

Quæ completè debet dolorem internum peccatorum, & externam membrorum punitionem.

exar-

exardeſcens protinùs extinguitur: ut Davidis, Achab, Judęorum, & Niniviṫarum nota nobis exempla demonſtrant. Quòd ſi graviorum criminum ſe conſcios eſſe cognoverint, ſeveriori jejunio illa caſtigare enitantur: Quia, ut benè docet Ambroſius ad Virginem lapſam cap.18. *Grandi plagæ alta, & prolixa opus eſt medicina, grande ſcelus grandem habet neceſſariam ſatisfactionem.* Nam difficillimè actus fidei, ac confidentiæ in Deum, quæ ad liberationem à dæmoniacis vexationibus, aliiſque tribulationibus regulariter neceſſaria eſt, elicere poſſunt illi, qui ante obſeſſionem multis fuerunt criminibus inquinati: cùm eos illorum conſcientia reprehendat, ac pro ſuæ liberationis conſecutione potiùs deſperare faciat. Cùm autem per pęnitentiæ longitudinem expiata ſunt ſcelera, faciliùs homo ad actus fiduciæ eliciendos eſt diſpoſitus: ut benè docet Joannes primæ ſuæ canon.c.3. *Chariſſimi,* ait, *ſi cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum: & quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus cuſtodimus; & ea, quæ ſunt placita coram eo, facimus.*

534 *Hac duplici pęnitentia quidā Sacerdos obſeſſus ſeipſum à dęmoniaca eripuit vexatione.* Hinc reparationis noſtræ anno 1649. ad me ſecretò quidam Sacerdos Theologus exteræ nationis à dæmone obſeſſus acceſſit, à quo tamen nec in ſenſitivis internis, vel externis potentiis poſſidebatur, vel divexabatur; ſed velut mus dumtaxat per corporis ipſius membra dæmon nunc ad hunc, nunc ad illam partem diſcurrebat: modò in toto corpore tremorem magnum, modò ſudorem irriguum, & aliquando in ventre efficiendo rumorem; ſæpè quaſi loquendo in auribus ejus; ſæpiùs capitis tempora ita ſtringendo, ut dolores acerbiſſimos ſuſtinere cogeretur. Probavi, an verè eſſet à dæmone obſeſſus; & ex certis, & evidentibus ſignis ita eſſe comperiens, ab eo de origine, ac progreſſu vexationis quæſivi; qui de omnibus ordinatè, ac ſummatim me conſcium reddens, ſimul lacrymas profundens, mihi ſe toto tempore, quo rationis uſum habere cæperat, ſemper eo abuſum fuiſſe, vitamque ſuam omnibus iniquitatibus, ac præcipuè carnalibus ſpurcitiis inquinatam duxiſſe; nec fuiſſe pratum, quod non pertranſiſſet luxuria ſua, enarravit. Nec ſeipſum tantùm innumeris facinoribus, ac maculis fædaſſe, ſed & alios plures ad varia ſacrilega, & abominanda crimina induxiſſe; ſe nihilominus paratiſſimum eſſe, ad eam pęnitentiam, quam ſibi perſolvendam dediſſem, lubenti animo adimplendam.

535 *Conſilium ei ab Auctore traditum.* Quibus auditis, licèt eadem die alii maleficio affecti à dęmoniacis vexationibus per præcepta à me dæmoni facta divina fuiſſent virtute erepti; ſtatim attamen adeò in corde meo diffidentia, ac repugnantia de ejus liberatione percrebuit, ut pro tunc hunc à dæmone liberandum non fore crediderim: cùm ille dæmon à Deo nedum permittente, ſed (fortaſſe) jubente immiſſus in corpus ejus fuiſſet, ut illum à tot criminibus patrandis revocaret. Quare ei dixi: *Pro certò ſcias, hanc dæmoniacam vexationem pro animæ tuæ ſalute tibi à Deo datam eſſe, ut ex ea locum ſumas à viis tuis peſſimis recedendi, ac vitam in melius commutandi: propterea nolo dæmoni præcipere, ut te deſerat, ac vexare deſinat; quia præceptis meis non obediret: quia Deus illum ad obediendum non compelleret. Priùs enim per prolixam pęnitentiam, divinam opus eſt placare Majeſtatem, ſatisfaciendo divinæ ejus juſtitiæ. Tu es Sacerdos, ſicut ego: tu es Theologus, ſicut ego, & eandem dęmones eiiciendi facultatem habes, ſicut ego, ac me major natu: elige ergo pęnitentiam agere, prout ſpiritus Dei te illuminabit, ac tibi ſuppeditabunt vires tuæ; Nam quò magis Deum placabis oratione, & jejunio, eò magis, Deo adjuvante, in te fiducia de tua liberatione augebitur: ac dæmon vires amittet. Et qui priùs dominabatur tui, tu poſteà dominaberis illius:* ut eruditè docet Sanctus Cyprianus tract.4. de Idolorum vanit. *Dæmones,* ait, *vel exiliunt ſtatim, vel evaneſcunt gradatim, prout fides patientis adjuvat: aut gratia curantis aſpirat:* Qui ſecundùm majorem, vel minorem fidei, ac fiduciæ perfectionem, quam patiens in Deum conſtituit, magis, vel minùs Deus cohibet diaboli poteſtatem. Tunc ſtatim ille ad confeſſionem generalem ſuorum, quæ patraverat, criminum paratum ſe præbuit: corpus ſuum

ter

Digitized by Google

ter in hebdomada diſciplinis caſtigare propoſuit: carnem aſperitate cilicii, ac jejunio trium dierum in hebdomada non ſolùm per annum integrum, ſed quouſque vires ſui corporis validæ perduraſſent, edomare: quotidie flexis genibus recitare ſeptem Pſalmos pœnitentiales, nec non officium Defunctorum, niſi aliqua gravi occupatione, aut labore fuiſſet præpeditus: orationi aſſiduè pro ſuo poſſe incumbere, aliaque exercitia ſpiritualia, prout à ſuis Majoribus injuncta fuiſſent, adimplere.

Quæ opera, poſtquam ille aggreſſus fuit, me continuò trimeſtre aliquoties inviſens, ac ſecretò ſuas operationes patefaciens, totus hilaris, ex talium operationum exercitio continuè minores ſentire vexationes mihi aſſeruit; & quò magis ſe oratione, ac pœnitentia exercebat, eò ampliùs majorem in Deum pro ſua liberatione concipere fiduciam; magis magiſque dæmonis vires reprimere, ac tale ſuper illum ſe accepiſſe dominium, ut ad præcepta illi facta in nomine Jeſu, prout à me fuerat inſtructus, illicò ipſe reſiliret, deſineretque eum totaliter divexare, aſſerebat. Tandem quinto menſe, cùm ad patriam ſuam recedere vellet, mihi gratias referens: ferè omnes dæmoniacas vexationes eſſe extinctas, faſſus eſt: Idcircò Deum benedicebat, ac glorificabat, quòd per hujuſmodi tribulationem ad eum ire, ac ſe convertere compuliſſet. Ex quo videas, quomodo ab obſeſſis, ac maleficiatis, ægrotis, & in quacumque neceſſitate conſtitutis Deus eſt placandus oratione, ac jejunio, ut confidenter auxilium ejus implorantes, faciliùs quod petunt, valeant impetrare. 536 *Præfati ſolliciti profectus.*

ARTICULUS II.

Ad proficiendum in bono.

QUòd ſi quis putet ſe maleficiis affici, aut quacumque alia tribulatione in venialium culparum ultionem, in quas quotidie infirmitas humana prolabitur, detineri exiſtimet: aut in exercitium virtutum, ut his vexationibus ad certiora Chriſtianæ perfectionis incrementa, quaſi tot calcaribus provocetur, juxta monitum D. Chryſoſtomi dicentis hom. 41. in Act. Apoſt. *Datur talis poteſtas dæmonibus, ut meliores, & modeſtiores boni efficiantur; & ut pœnas peccatorum noſtrorum hìc dantes puri ad Dei conſpectum migremus*, ad jejunium confugiat: Hoc enim remedium valdè efficax eſt, & ad levium culparum veniam obtinendam, & ad carnalem ſedandam concupiſcentiam, & ad virtutes exercendas, & ad continuè in via Dei proficiendum. Hoc eruditiſſimè docet S. Leo Papa Serm. 2. de jejunio decimi menſis. *Quid enim*, ait, *poteſt efficaciùs eſſe jejunio, cujus obſervantia appropinquamus Deo, & reſiſtentes diabolo, vitia blanda ſuperamus? Semper enim virtutibus jejunium fuit. De abſtinentia denique prodeunt caſtæ cogitationes, rationabiles voluntates, ſalubriora conſilia: & per voluntarias afflictiones caro concupiſcentiis moritur, virtutibus ſpiritus innovatur*. Unde qui jejunium frequentat, videtur inter Angelos eſſe numerandus, ut benè teſtatur D. Athanaſius lib. de Virginitate, *Jejunium enim*, inquit, *Angelorum cibus eſt, & qui eo utitur, ordinis angelici eſt cenſendus*. Immò aliquod divinum aſſecutum cenſebis, ſi conſideres Moyſen, *qui dierum quadraginta jejunio*, ait Cryſologus ſerm. 166. *ita humano defæcatus eſt, & exinanitus à corpore, ut totus divinitatis mutaretur in gloriam, & adhuc in noſtri corporis obſcura toto fulgeret lumine Deitatis: neque intueri eum mortalium viſus poſſet, qui ſubſtantia Dei diù paſtus tota mortalis cibi oblitus fuerat adjumenta*. 537 *Ieiunium efficax eſt ad leves culpas delendas, & in via Dei viriliter progrediendum.* Serm. primæ Dom. Quadr.

§. I.

PRopterea obſeſſi, maleficiati, aut quacumque alia detenti tribulatione, qui pro levioribus ſuis culpis expiandis jejunium aſſumunt, non eſt, cur putent, 538 *Ieiunantes non debent à dæmo*

ne vexari ob leves culpas purgandas.

tent, Deum velle eos pro peccatis ſuis purgandis dæmoniacis vexationibus, vel quibuſcumque aliis punire afflictionibus. Qui enim talia putant, quodammodo Deo injuriam inferunt, quaſi Deus velit eundem pro iiſdem peccatis bis punire. Non enim Deus bis idipſum judicat. Unde Paulus 1. Cor. 11. *Si noſmetipſos judicaremus*, nempè per jejunia, mortificationes, ac voluntarias afflictiones, noſmetipſos caſtigando, *non utique à Deo judicaremur*, ideſt pro eiſdem delictis iterùm puniremur.

539 *Obſeſſis alia media eligentibus ad progrediendum in ſchola perfectionis auferetur à Deo vexatio diabolica.*

Inſuper ſi voluntariè per abſtinentiam, nedum ab omni crimine; ſed ab illicitis voluptatibus, quæ ſenſibus percipiuntur corporeis, per continuas afflictiones, diſciplinas, mortificationes, ac jejunia in via Dei progredi contendimus; ac ad majora chriſtianæ perfectionis incrementa ex nobis ipſis hiſce mediis, quaſi tot calcaribus provocamur, non eſt quòd credere debeamus, Dei voluntatem eſſe, nos diabolicis vexationibus cruciari, ut magis, ac magis in via Dei progrediamur. Non enim unicum eſt medium, quo in ſchola perfectionis nobis eſt proficiendum: *quia non una eſt ſemita, qua itur ad Olympum*, ut ait Paulus Sherlogus in Cant. Anteloqu. 12. ſect. 2. Eſto quòd à Deo permittantur maleficia, & obſeſſiones; ut homines & à vitiis purgentur, & in via perfectionis exerceantur, non tamen voluntatem Dei eſſe, ut purgentur, aut exerceantur per tale medium, nempè per vexationes diabolicas, eſt inferendum; ſed potiùs ut ab hujuſmodi diabolicis vexationibus excitentur, & ad eligenda media, quibus in exercitio virtutum magis proficere queant, provocentur.

540 Nam ſi obſeſſiones, ac vexationes occaſionem in bono proficiendi iis, qui eas ſuſtinent, præbere poſſunt: regulariter etiam multa bona impediunt; & ad multa mala inducunt. Nam videmus ſæpiùs etiam in perſonis ſpiritualibus obſeſſis dæmones impedire, ne peccata Confeſſario in ſacramentali confeſſione aperiant; ne miſericordiæ opera exerceant; ne orationi vacent; nec alia hujuſmodi, quæ honorem, ac gloriam Dei reſpiciunt, ac ſalutem animæ concernunt, valeant adimplere; ſed ad quot mala inducunt? Nonnè ſæpiùs ad blaſphemias, ad præcipitia, ad ſubmerſiones, ſuffocationes, & alia mala eos tentant ſibi inferenda? Nonnè perturbant domos, inquietant domeſticos, & omnia pervertere conantur? Ad quid ergo homines eligere, aut ſibi retinete tales vexationes volunt, ut in bono proficiant, ſi ad multa mala etiam culpæ inducere poſſunt? Hinc datur nobis locus quærendi.

QUÆSTIO UNICA.

An vexationes diabolicæ, quæ hominibus eveniunt tantùm ad probationem, & exercitium virtutis, proveniant à Deo volente, & jubente: vel tantùm permittente, & non impediente?

541 *Mala pœna, quæ tantùm ſunt ad exercitium virtutis, ſunt à Deo permittente, ſed non jubente.*

RESpondeo breviter cum Suarez *par. 2. Summæ Theol. lib. 8. de Angelis c. 20. n. 8.* quando pœna eſt tantùm ad probationem, & virtutis exercitium, non eſſe à Deo volente, & jubente; ſed tantùm permittente, & non impediente: Ratio ea eſt: quia licèt hujuſmodi pœna generalem ſtatum naturæ lapſæ ſupponat; non tamen proprium reatum talium pænarum ex proprio, ac perſonali peccato contractum ſupponit: ut in afflictionibus Job videre licet; ideò talis pæna, cùm in ſe intrinſecè æquitatem juſtæ punitionis, ac vindicationis non habeat, non eſt dicenda fieri ex divina juſſione, ac volitione; ſed tantùm permiſſione. Tunc enim non ſe gerit Deus ut judex, ſed ut Dominus, qui ſine culpa poteſt malum permittere propter alias rationes ſuæ divinæ providentiæ. Quod teſtatur etiam D. Anſelmus *lib. 1. Cur Deus homo cap. 7.*

542 *Quia ſunt tentationes etiam*

Hoc magis ac magis probatur; quia hujuſmodi vexationes diabolicæ ſunt quædam tentationes etiam ad malum culpæ inducentes, ideò non poſſunt à Deo juben-

jubente provenire. Hoc docet Suarez loco cit. nu. 3. dicens *Ideò enim dæmon hoc modo nocet homini, ut illum ad impatientiam, deſperationem, blaſphemiam, vel aliud ſimile vitium inducat. Undè ſicut eadem facultas eſt, qua intendit finem, & media ad illum eligit; ita ſub poteſtate, vel licentia tentandi homines, comprehenditur ſæpè licentia inferendi ei nocumenta, vel alias pænas: ſicut in Job manifeſtum eſt. Quapropter ſicut facultas tentandi non eſt ex poſitiva Dei ordinatione; ſed ex permiſſione: ita hæc poteſtas nocendi in ordine ad talem finem tantùm eſt ex permiſſione divina, ſuppoſita naturali poteſtate, quam dæmon ad nocendum habet: eſt enim in utraque licentia eadem ratio.*

ad malum culpæ inducentes, ideò non poſſunt à Deo jubente provenire.

§. I.

HInc colligitur, licèt valdè gratum Deo ſacrificium ſit, dum quis à dæmone actu vexatur, libenter pro Chriſto talia mala pati; nihilominus non eſſe 543
credendum, Deum velle, eum diù in tali vexatione manere, niſi aliter per divinam conſtet revelationem; ſed recurrendum eſſe ad voluntatem ſigni, quæ, Deum velle energumenos, ſi perfectè crediderint in nomine ſuo, à quacunque dæmoniaca vexatione liberare, docet; ut ſæpiùs probatum eſt: Idcircò media ab eis eligenda eſſe, nempe jejunia, abſtinentias, ac mortificationes, quibus, nedum levium culparum diluant pœnas, & majora chriſtianæ perfectionis incrementa aſſequi poſſint; ſed fidem perfectam, firmam fiduciam, ac inhæſitantem in Deum confidentiam, qua & à dæmoniacis vexationibus, & à quacumque anguſtia, ac tribulatione ſalubriter eripiantur, valeant impetrare.

In cunctis vexationibus recurrendum eſt ad remedia, à Deo, & ab Eccleſia tradita.

ARTICULUS III.

Ad ſeipſum ſanandum, & roborandum.

PAradoxum fortè videbitur aſtruere velle, totum hominem ſanari, ac robora- 544
ri à jejunio, & corpus ab infirmitatibus, & animam à peccatis ejus virtute liberari; & tamen veritas certiſſima eſt. Propone tibi ob oculos unum ex iis, quibus ingluvies dominatur: quid tanta voracitate conſequi putas, niſi craſſum, & obeſum corpus innumeris morbis devorandum enutrire, quibus vitam præſcindit, & adducit mortem? ut monet Sapiens Eccliſ. 37. *Propter crapulam multi obierunt.* Et Seneca ad Lucillum: *Multos morbos fercula multa ferunt.* Unde natum proverbium: *Plures occidit gula, quàm gladius.*

Ingluvies morbos efficit.

Animam verò quantis exponat ægritudinum periculis, quis poterit enunciare? 545
cùm, dominante gulæ vitio, dum venter non reſtringitur, omnia introducantur, & virtutes obruantur; & dum corpus in refectionis delectatione reſolvitur, cor ad delicias, & concupiſcentias relaxetur: ut benè teſtatur S. Baſilius Magnus *hom. 1. de jejunio*, oſtendens gulam Iſraelem ad idololatriam deduxiſſe, & contaminaſſe: *Uno temporis momento*; inquit, *ob gulam populus ille per maxima prodigia Dei cultum edoctus, in Ægyptiacam idololatriam turpiſſimè devolutus eſt.* Quare epulonum deus venter eſt, templum coquina, altare menſa, miniſtri coqui, immolatæ pecudes coctæ carnes, fumus incenſorum odor ciborum. Idcircò ipſe guloſus cùm nimia mole ſaginam tendit, utràque morte jugulatur.

Animam vitiis replet.

§. I.

A Quibus malis jejuniis cultores liberantur. *Jejunium namque eſt ſanitatis, mater*, ait Baſilius hom. 1. de laudibus jejunii, *& corporalis infirmitatis levamen, & alimentum ſalutis*, ut ſubjungit Ambroſius lib. de Elia c. 8. *Morbos ſanat, deſtillationes corporis exſiccat*, addit D. Athanaſius Epiſc. lib. de Virginitate. 546

A morbis corporalibus jejunantes liberantur.

Quod oſtendunt tot Patres Eremicolæ, qui annis ſaginati ferè ſimplici naturæ defectu vitam cum morte commutarunt: quia ſimpliciſſimo victu ſemel in die, & aliquando tardiùs reficiebantur.

Confirmant hoc Medici, qui ægrotis dietas, & rigidam abſtinentiam præſcribunt, ut evacuata morborum cauſa, remedia faciliùs, & efficaciùs operentur. Sic Hippocrates, ut refert D. Hieronymus *in Epiſtola ad Paulinum in Aphoriſmis* docet, craſſa, & obeſa corpora, quæ creſcendi menſuram impleverunt, niſi citò ablatione ſanguinis minuantur, in paralyſim, & peſſima motborum genera erumpere; & idcircò ablationem neceſſariam eſſe, ut rurſum habeant, in quæ poſſint creſcere, & augmentari. Non enim in uno ſtatu corporum natura manere poteſt; ſed aut creſcere ſemper fas eſt, aut decreſcere, nec aliàs vivere poteſt, niſi creſcendi capax ſit. Unde & Galenus in exhortatione medicinæ ait: *Quorum vita, & ars ſagina eſt, eos nec vivere poſſe diù, nec ſanos eſſe; animaſque ita nimio ſanguine, & adipibus quaſi lucro involutas nihil tenue, nihil cæleſte; ſed ſemper de carnalibus eructare, & ventris ingluviem cogitare.*

§. II.

547 *Ieiunium eſt pharmacum efficax in abolendo peccato. Hoc docent Patres.*

SImiliter jejunium eſt pharmacum efficax ad abolendum peccatum, ut illud vocat Baſil. homil. 1. de jejunio. Nam *purgat mentem, ſublevat ſenſum, carnem ſpiritui ſubiicit, concupiſcentiæ nebulas diſpergit, cor facit contritum, & humiliatum, libidinis ardores extinguit, peccatorum ſordes purgat, ſentinam vitiorum deſiccat, mollit furorem, compeſcit iram, divitias ſuperfluitatem judicat, ſuperbiam ſpernit, humilitatem commendat.* Inſuper homil. eadem ante medium. *Jejunium*, inquit, *legislatores ſapientes facit: animæ optima cuſtodia, corporis ſocius, ſecurus, fortibus viris munimentum, & arma athletis, & certantibus exercitatio. Hoc prætereà tentationes propulſat, ad pietatem armat, cum ſobrietate habitat, temperantiæ opifex eſt: in bellis fortitudinem affert, in pace quietem docet: Nazaræum ſanctificat, ſacerdotem perficit.* S. Athanaſius *de Virginitate* ait: *Videſne, quid faciat jejunium?* & poſt illa verba ſupra relata, *morbos ſanat, &c.* addit: *Pravas cogitationes expellit, mentem clariorem reddit, cor mundum efficit, corpus ſanctificat, denique ad thronum Dei hominem ſiſtit.* Tertullianus *lib. adversùs Pſychicos cap. 4. Iejunium*, ait, *de Deo benè mereri naturæ mutationem.* S. Ephrem in oratione de pænitentia Ninivitarum vocat illud *Vehiculum ad cælum*; ut in Elia, & Moyſe videtur. Ab eodem vocatur *Frænum Monachi, quod qui reiicit, equus inſanus comperitur.* Denique S. Joannes Chryſoſtomus homil. 2. in Geneſim, *Tamquam pedagogus*, ait, *totum hominem componit*, ut non ſolùm perfectam virtutem; ſed cæterarum virtutum fundamentum eſſe, & ſanctificationem, aſſerat Hieronymus ad Demetriadem. Quare languens animus ita ab illo ſanatur, & roboratur, ut tanquam alter Elias per quadraginta dierum ſpatia chriſtianæ perfectionis, & viam Domini decurrere poſſit, & ad cæleſtis Horeb verticem pervenire; apertè hoc docente, ac concludente S. Leone Papa *Serm. 2. de jejunio ſeptimi menſis. Præfinivit*, ait, *nobis Eccleſia per temporum decurſus quoſdam jejuniorum dies, in quibus caſtigatione corporum virtus roboraretur animorum.*

§. III.

548 *Ieiunium colendum ab obſeſſis. Maxime à Vexatis, ab incubis, vel ſuccubis.*

CUm ergo tam potens jejunium ſit in utriuſque hominis ſanando infirmitates corporales nempe, ac ſpirituales, ipſumque exteriùs, & interiùs roborando, diligenter, & exactè ab iis colendum eſt, qui maleficiis, ac diabolicis vexationibus infeſtantur, maximè ab obſeſſis viris, ac mulieribus, qui à dæmonibus ſuccubis, vel incubis divexantur: Hi namque, cùm ex frequentatis actibus ſe carnaliter cùm dæmone commiſcendi, ſpiritui diabolico ſubjacendi habitum fecerint,

erint, cui, ſi non explicitum, ſaltem implicitum præſtare ſolent conſenſum, ita infirmati ſunt mente, & corpore, ut vix actus fidei, ac confidentiæ, ſe umquam à dæmoniaca fore poteſtate eripiendos elicere valeant; & iſti difficillimè ab hujuſmodi vexatione liberari queunt; nam mens eorum, quæ pro ſtatu iſto cùm phantaſia, & imaginativa quandam in operando habet colligationem, propter continuas carnalium objectorum ſpecies, quæ imaginationi, ac phantaſiæ eorum à dæmone præſentantur, ad cogitandum de hujuſmodi objectis ſibi oblatis adducitur, ac conſequenter nedum appetitus ſenſitivus adhæret; ſed & voluntas ipſa non tantùm implicitum, ſed ſæpè etiam explicitum illis præbet conſenſum. Corpus verò ex continua carnali cum dæmone commixtione continuè humoribus alteratur carnalibus, & igne venereo aduritur; ita ut loca ex profeſſo quærant ſolitaria, ut commodiùs, & delectabiliùs carni, ac ſenſui juxta dæmoniacas ſollicitationes valeant correſpondere.

§. IV.

HOc practicè cuidam evenire comperi anno à Chriſti natali 1643. Cùm à meis Superioribus miſſus ad quoddam Caſtrum pro quadam Adoleſcentula viginti annos nata à dæmone incubo vexata liberanda acceſſiſſem: illùc profectus una cum præfatæ Juvenculæ Confeſſario domum ipſius petii: Vix nobis domum ingredientibus, dæmon, qui tunc illam comprimere cæperat; ſtatim ab incæpto opere ceſſavit. Quam ego allocutus, ipſa omnia nefaria opera, quæ in corpore ſuo dæmon præſtare conſueverat, diſtinctè mihi enarravit. Ex cujus verbis eam ſaltem implicitum dæmoni preſtaſſe conſenſum, quamvis negaret, faciliter comperi. Nam cùm dæmonem ſentiebat ſibi venereas partes dilatare, ac pruritum excitare vehementem, non ad orationem confugiebat, ut divinum imploraret auxilium: non Sanctiſſima nomina Jeſu, & Mariæ invocabat: non Angelum ſuæ pudicitiæ cuſtodem, ut eam à ſpiritu nequam cuſtodiret, exorabat; ſed ſtatim ſola ad cubiculum ſe recipiens ſuper lectulum ſuum decumbebat, ut ſic commodiùs, ac delectabiliùs ab incubo comprimi valeret. Idcircò cùm ad actus fidei firmæ, ac confidentiæ inhæſitantis in Deum pro ſua liberatione eliciendos eam excitarem, arida, ac ſine ulla animi devotione, ac cordis compunctione perſiſtebat; ac continuè quandam in corde ſentiebat repugnantiam ſibi dictantem, quòd à dæmoniaca vexatione non foret liberanda. Quare eam dimittens, nonnulla ejus Confeſſario, ac ipſius parentibus de pænitentiis afflictivis, aliiſque exercitiis ab ea adimplendis tradidi monimenta; præcipuè ut jejuniis, & abſtinentiis corpus ſuum domaret, aliaque obſervaret, de quibus infrà *num. 722. & ſequentibus*. 549 *Exemplum relatum ab Auctore.*

§. V.

NEc immeritò; *Jejunia namque*, ait S. Leo Serm. 5. de jejunio ſeptimi menſis, *nos contra peccata faciunt fortiores, concupiſcentias vincunt, tentationes repellunt, ſuperbiam inclinant, iram mitigant, & omnes bonæ voluntatis affectus ad maturitatem totius virtutis enutriunt*. Hoc pharmaco etiam D. Paulum contra tentationes carnales uſum fuiſſe, commemorat Caſſianus lib. 5. c. 18. *Pugnat*, inquit, *in jejuniis, & afflictione carnali, non quaſi aerem verberans, idest continentiæ ictus porrigens, per quos non aerem vacuum; ſed illos ſpiritus, qui in eo verſantur, caſtigatione ſui corporis verberabat. Et quia hæc certaminum genera ſuperarat, & ditatus multarum coronarum ſtipendiis incedebat, non immeritò robuſtiorum incipit hoſtium ſubire luctamina, dicens: Jam non eſt nobis colluctatio adversùs carnem, & ſanguinem; ſed adversùs principes, & poteſtates*. Quæ verba explicans Marcellinus de Piſe Matiſconenſis Dominica 2. poſt Epi- 550 *Jejunium optimum eſt remedium ad dæmonem ſuperandum.*

Digitized by Google

tum eſt jejunium. Et *homil.* 1. *in Geneſim: Jejunium*, ait, *arma miniſtrat contra diabolum*. D. Ambroſius *Serm.* 25. *in Quadrag. Caſtra ſunt*, ait, *noſtra jejunia, quę nos à diaboli oppugnatione defendunt*. Et paulò infrà: *Murus quidem eſt Chriſtiano jejunium, inexpugnabilis diabolo, intranſgreſſibilis inimico. Diabolus enim terretur pallore jejunii, debilitatur inedia, infirmitate proſternitur*. Et *lib.* 6. *Hexameron c.* 4. *Nullum*, inquit, *remedium majus contra inimicum ſerpentem poteris invenire quàm jejunium*. Caſſiodorus ſuper *Pſalm.* 50. *Hoſtis inſidiæ non videntur; & adverſarius nec labore deficit, nec victus aliquando diſcedit; attamen illud feliciter conficimus, ſi jejunii clypeo munimur*. Tertullianus apertiſſimè hoc fatetur *lib. adversùs Pſychicos cap.* 6. *Jejunium*, inquit, *ſcutum noſtrum eſt ad retorquenda jacula diaboli*. Origenes idipſum docet *homil.* 4. *in diverſ.* in Matth. *Cùm jejunatis*, inquit, *dæmones vincitis, omnemque illius claſſem malignam retrorſum agitis, mala deſideria effugatis*. Et D. Hieronymus *lib.* 2. *contra* Jovin: *Pulchra*, ait, *res eſt jejunium, quod dæmones terret*.

Quare S. Antonius ille veteranus dux ſuis commilitionibus ſæpiùs hoc inculcabat dicens: *Mihi credite, pertimeſcit Sathanas piorum vigilias, orationes, jejunia; & iis debilitatus aufugit*. Quod docuit etiam S. Maximus *homil.* 4. *de jejunio*: *Jejunemus*, inquit, *fratres, & hoſtes noſtros in fugam convertemus*.

§. II.

HInc veriſſimum eſt Chriſti dictum Matthæi 17. dicentis: *Hoc genus dæmoniorum non eiicitur, niſi per orationem, & jejunium*. Ubi Hieronymus *lib.* 1. *contra* Jovinian. *Acriora*, inquit, *dæmonia docuit Dominus nonniſi oratione, & jejunio poſſe ſuperari*. Quam veritatem nos admonet Auguſtinus *Serm.* 65. *de tempore*. *Videte*, inquit, *chariſſimi, quanta ſit jejunii virtus, ut id facere jejunium valeat, quod Apoſtoli nequiverunt*. Inde pulcherrimè, atque validiſſimè ratiocinatus Ambroſius *Ser.* 25. *Videte ergo*, ait, *quæ ſit jejunii vis, quantam homini ſuo præeſt gratiam, quod tantam præſtat alteri medicinam: videte, quomodo proprium ſanctificet hominem, quod ita purificat alienum. Mirum, ter mirum: alter jejunat, & alteri prodeſt jejunantis abſtinentia, iſte pharmacum ſumit, & ille vi pharmaci curatur*. Quod etiam D. Leo Pontifex admiratus: *Tam grata eſt*, inquit, *Deo, quàm terribilis diabolo jejunantis oratio*. 557 *Docet Veritas increato.*

Quòd *ſi ea eſt virtus jejunii, ut qui illo munitur, in ſeſſorem dæmonem ex alieno pellat corpore, quantò magis*, (ait Drexelius Nicetæ lib. 2. cap. 7.) *poterit impugnatorem è ſuo? Alieni vim jejunii in eo, quem jam occupat, non ſuſtinet cacodæmon, & quomodo ſuſtinebit proprii in eo, quem tantùm impugnat?* Quare D. Athanaſius lib. de Virginitate concludit dicens: *Quiſquis igitur ab immundo ſpiritu vexatur, ſi hoc animadvertat, & hoc pharmaco utatur, jejunio, inquam, ſtatim ſpiritus malus oppreſſus abſcedet, vim jejunii metuens*. Quod & ab Exorciſta, & ab obſeſſo ſervandum eſſe, affirmat etiam Theophilatus in c. 17. Matthæi, *Oportet*, ait, *jejunare eum, qui curat, & eum, qui curari debet*. Cui jejunio ſi accedat oratio, habebunt diſpoſionem in Theoria Chriſti, & Practica Joannis requiſitam; ut ſic per fidem firmam, ac confidentiam inhæſitantem in Deum poſt diabolicas obſeſſiones, vexationes, & maleficas infeſtationes, vi eccleſiaſticæ poteſtatis per remedia ſpiritualia optatam valeant conſequi ſanitatem. 558 *Ieiunium ab Obſeſſis frequentandum.*

Finis Secundæ Partis.

Digitized by Google

MANUALIS EXORCISTARUM, AC PAROCHORUM,

PARS TERTIA.

DE REMEDIIS.

559 *Deus remedia ſpiritualia inſtituit ſanãdis hominibus.* SI contraria contrariis curantur, ut monet tritum communi ſermone proverbium, & probat diſciplina Medicorum, quibus medicaminibus, putas, obſeſſiones, maleficia, & id generis mala dæmoniorum cacozelo in orbem invecta poſſint licitè curari, niſi ab iis, quæ ordinatione divina inſtituta ſunt, & tanquam divina virtute præſtantia ægrotis miniſtrantur? Siquidem mirandum divinæ bonitatis exemplum in hoc elucet, quòd tantis ſine numero morborum generibus, quibus homines agitantur, convenientia oppoſuit medicamenta, vel ut futura impediantur; vel ut præſentia mala removeantur. Et *...orum.* alia curandis corporibus, alia ſanandis mentibus ordinata. Prima à rebus corporeis deſumuntur, atque actione naturali eis rebus inſita, ex quibus componuntur, infirmis corporibus ſanitatem adducunt. Secunda ſumuntur à rebus ſpiritualibus, atque actione divina languentibus animabus medelam afferunt; Et iſta in obſeſſionibus, ac vexationibus diabolicis deſtruendis Exorciſta adhibere debet: Quæ ſunt aut Generalia, de quibus agitur in 1. & 2. capite: aut Specialia, de quibus infra *cap. 3. & 4.* pertractatur.

Alia Generalia. Specialia.

560 *Remedia generalia ſunt Sacramenta, & Sacramentalia* Generalia remedia voco ea, quæ non ſolùm maleficiis, ſed etiam omnibus ſpiritualibus infirmitatibus curandis proſunt: ut ſunt Sacramenta, & Sacramentalia, quibus ſanguis Chriſti applicatur. Nam pretioſum illum ſanguinem generale, & efficax pharmacum mali, & *panaceam celeberrimam* verè dices, cujus ſuccus potiori jure *opopanax* à ſanandis omnibus morbis nuncupatur, quàm ille, quem tantis encomiis profana celebravit Antiquitas: quia ejus virtus non ſolùm in animas, ſed etiam in corpora infunditur, ut utraque ſanitas ægro reſtituatur. Quare oleum, & vinum pientiſſimus Samaritanus eum appellat, à magno, qui de cælo venit Medico infuſum in languentis hominis vulnera, qui in dæmoniacos latrones inciderat, Lucæ 10. Quo etiam Eccleſiaſtici Miniſtri dæmonibus expellendis, ſolvendiſque maleficiis uti debent, illum tum per Sacramenta, tum per Sacramentalia applicando.

Cap. I.

De Remediis generalibus Sacramentorum.

561 *Virtus Sacramentorum magna.* VIrtutem Sacramentorum eſſe divinam, admirabiles ejus teſtantur effectus, qui ad omnia mala propulſanda, & bona conferenda mortalibus extenduntur. De quibus latiſſimè Theologi omnes pertractant *in 4. Sentent.* Quare ſunt generalia pharmaca omnibus infirmitatibus ſanandis idonea; ideòque ad pellendos dæmones, & ſolvenda maleficia virtute divina pollentia, prout proximè diſponunt

Digitized by Google

nunt ad fidei, ac confidentiæ in Deum actus eliciendos, quibus & dæmones expelluntur, & maleficia deſtruuntur. Quæ ſeptem ſtellis in dextera ſimilis filio hominis reſidentibus deſignantur. Unde ab Exorciſtis, ac Parochis in manu teneri, & ab illis applicari debent iis, qui à dæmonibus divexantur: ut totidem articulis declarabitur.

ARTICULUS I.

De Baptiſmo.

PRima ſtella aptiſſimè Baptiſmum Sacramentorum primum repræſentat, qui confertur in aquis, ut homines hinc originalis peccati infirmitate languentes ſanentur: illinc, ut dæmones, quorum ſubduntur tyrannidi, propellantur, juxta verbum Davidicum Pſal. 73. *Contribulaſti capita draconum in aquis*. Unde potiſſimùm remedium eſt contra dæmones, & dæmoniacas operationes iis, qui nondum ſalvi facti ſunt per lavacrum illud regenerationis, & renovationis. 562 *Baptiſmi virtus contra dæmones.*

Experientia ipſa teſtatur quàmpluribus exemplis antiquioribus, & recentioribus, quorum hic tria tantùm commemorabo. *Exemplis comprobatur.*

In Bungo anno 1596. aderat gentilis fæmina à dæmone obſeſſa, cui indicatum eſt, ſe à dæmone liberari non poſſe, niſi fieret chriſtiana. Cùm illa annueret, & jam ſe ad Baptiſmum præpararet, nocte ſequenti dæmon ei, ne chriſtiana fieret, diſſuaſit dicens: *Hactenus tanta familiaritate tanto tempore mihi es conjuncta, & nunc me deſeris? non abibis profectò inulta*. Dormienti itaque, nec ſentienti capillos, uno tantùm capillorum flocco relicto, abſcidit. Illa verò cùm ſummo mane ſibi ademptos capillos deprehenderet, & arundini lecto oppoſitæ implexos, calcar ea fraude ſibi additum putavit, ut citiùs ad Baptiſmi antidotum advolaret. Quod & factum eſt; atque eo ſuſcepto manſit ab omnibus dæmonis moleſtiis immunis: Ita refert P. Ludovicus Frois *in lit. Japon. illius anni*, relatus à Delrio *l. 6. Diſqu. Magic cap. 2. q. 3. ſect. 3.* Ex eodem ſunt ſequentia. 563

In Ciazzurana Inſula Gentili adoleſcentulo octodecim annorum ſe crebrò viſendum offerebat canis ingens, horribilis, & rufus, qui eum alloquebatur, & per montes in loca abditiſſima deducebat, eum ibi biduo, vel triduo detinens, atque ad ſe manibus ſublatis adorandum, aliaque ſcriptione indigna faciendum impellens. Adoleſcens miſer videns ſe tantas moleſtias à capitali humani generis hoſte perpeti, tandem ad Eccleſiam fugam arripuit, ubi Doctrinam Chriſtianam audiens didicit, ac per Baptiſmi Sacramentum ſe Chriſti militiæ adſcripſit, cui impoſterum tartareus ille canis inſidias tendere non eſt auſus. 564 *Juvenis gentilis, Sacramento Baptiſmi ſuſcepto, liberatur à dæmone.*

Bungi circa annum 1549. quidam homo ancillam habebat dæmoni familiarem; nam dæmon ad eam accedens vulpis figura ſingulis noctibus domo educebat. Verùm per Baptiſmum ſuſcepta fide ab hoc ſpectro liberata eſt: Ita literæ Japonicæ illius temporis. Alia plura refert Delrius *loco citato*, ad quem remitto Lectorem. 565

§. I.

HAnc veritatem comprobat ritus in hujus Sacramenti collatione obſervatus, quo dæmon primò exorciſmis cohibetur, *ne impediat proceſſum ad Baptiſmum*, ait Alexander Alenſ par. 4. q. 10. *& ne noceat baptizando, in quem habebat poteſtatem*. Quod antea docuerat Auguſtinus de Symbolo, ut habetur de Conſecrat. diſt. 4. *Sicut noſtis*, ait, *Fratres chariſſimi, parvuli exſufflantur, & exorcizantur, ut tollatur ab eis poteſtas inimica diaboli, qui decepit hominem, ut poſſideret homines. Non ergo creatura in infantibus exorcizatur, aut exſufflatur; ſed ille,* 566 *Hoc oſtendit ritus obſervatus in collatione hujus Sacramenti.*

 ſub

Digitized by Google

ſub quo ſunt, qui ſub peccato naſcuntur. Quamobrem ſi quis ex parvulis, aut etiam adultis probabiliter non baptizatus exiſtimaretur, & aliquo eſſet maleficio affectus; vel à dæmone ipſo agitaretur, nullo efficaciori remedio ſanari poſſet, quàm lavacro Baptiſmatis, in quo dæmon cum ſuo exercitu ratione fidei, quæ in ipſo infunditur, ac ſuſcipitur, quaſi alter Pharao ſuffocatur.

ARTICULUS II.

De Confirmatione.

567 *Confirmatio hominem corroborat contra dæmonem.* SEcunda ſtella Confirmationis Sacramentum denotat, per quod unctio interna confertur, dum externa per ſanctificationem Chriſmatis fit in fidelium fronte; ut intùs, & extrà quaſi ſpirituales athletæ delibuti ſecuriùs ad bella contrà diabolicas poteſtates incedant, quæ illos interiùs, exteriùſque aggrediuntur.

568 *Exemplo comprobatur.* Quare hujus virtute Sacramenti fideles corroborari debent contra infernalem hoſtem, ſive interiùs pugnet per tentationes, & ſuggeſtiones varias: ſive exteriùs per obſeſſiones, poſſeſſiones, maleficia vexet, & infirmitates. Nam ad hæc propulſanda efficaciter in corporibus, & mentibus operari docet experientia, & luculento exemplo oſtendit Thomas Cantipratenſis *lib. 2. Apum cap. 57. par. 33.* ſequentibus verbis.

Venerabilis Bonifacius quondam Laudanenſis Epiſcopus, me audiente, eventum ſequens recitavit. Aderat in quadam Villa cæcus, qui totius villæ vaccas ad paſtum deducebat, repellebat à frugibus, & ad certa loca paſcuis uberiora provocabat. Et quod majoris prodigii eſt, colores, & ſtatum ſingularum vaccarum ſpecialiter diſcernebat, ut ver. gr. ſi vaccam coloris rubei, vel nigri, aut albi ab eo petiviſſes, ſine difficultate vaccam talem tibi apprehenſam in cornibus obtuliſſet. Ad quem locum cùm quidam Epiſcopus adveniſſet, & de cæco talia audiſſet, ac experientia ita eſſe didiciſſet; quæſivit ab eo, an Confirmationis Sacramentum ab Epiſcopo ſuſcepiſſet. At ille: Non, inquit: & ſtatim Epiſcopus cæcum hoc Sacramento munivit, & mox ab eo vaccarum diſcretio eſt ablata: quoniam dæmonis operatione, & miniſterio hoc operabatur.

§. I.

569 *Hoc Sacramento muniri debent pueri, ac puellæ maleficio affecti.* QUare cùm coràm Exorciſtis, ac Parochis præſentantur obſeſſi, vel maleficiati, & maximè pueri, vel puellæ, qui vel ſyncoparum accidentia ſtatutis diebus, vel horis advenientia patiuntur: vel tremorem in membris, & præcipuè cauſatum in capite ex præſentia ſpiritualium rerum, vel perſonarum: vel noctu voces, ſeu vociferationes inſolitas clamoroſas emittunt: vel alia hujuſmodi patiuntur accidentia, de quibus ſupra, ubi *de Signis*, diligentiſſimè eſt obſervandum, ac inveſtigandum, an ſalutari Confirmationis Chariſmate ſint delibuti. Quòd ſi hujuſmodi firmiſſio clypeo muniti non ſint, ad Epiſcopum ducantur, ut hoc Sacramento roborentur; & ſic faciliùs omnia ſathanica machinamenta deſtruentur.

ARTICULUS III.

De Pœnitentia.

570 *Virtus Sacramenti Pœnitentiæ contra dæmones.* TErtia ſtella Pœnitentię Sacramentum denotat, cujus virtute quantum infernales hoſtes terreantur, quis valeat enunciare? Si enim per peccatum latent in anima, per Pœnitentiæ Sacramentum exire compelluntur; ut ſæpè ſigno externo indicatum eſt, cùm viſi ſint bufones, vermes, ſerpentes, & id generis animalia ex ore pænitentis proſilire. Si verò obſeſſionibus, ac maleficiis homines vexant

Digitized by Google

vexant in corpore, ſæpiùs ſedes mutare, & à vexatione ceſſare coguntur, cùm vexati per Confeſſionem vitam mutare incipiunt; ut innumeris conſtat exemplis, quorum aliqua hìc ſubiiciam.

Hector Boethus *lib.8.rerum Scoticarum*, refert, anno chriſtianæ ſalutis 1486. 571 navigantibus è Phortea æſtuario in Flandriam negotiationis cauſa, tantam ſubor- *Exemplis comprobatur.* tam eſſe ventorum vim, ut velis, malo, armamentiſque ruptis, navique fœdè inter tumentes undas jactata, certiſſimam mortem cuncti expectarent. Naviculàrius tantam, tamque inſolitam aeris inclementiam eo temporis demiratus (ſuberat enim ſolſtitium æſtivum) cùm id non ſiderum, ſed malorum dæmonum, qui hominibus ſemper ſunt infeſti, inſidiis magnis tribueret; clamoribus mulieris ex imo navis vox reddita eſt ſe miſerè incuſantis, ſe incubo dęmoni ſub humana effigie, cum quo multis ante actis annis habuerat conſuetudinem, jam tunc fuiſſe commixtam, & ab eo ſubactam: mari ergo ſe tradendam exhibuit, ut ipſa percunte, quæ tanti mali imminentis cauſam præſtitiſſet, cęteri Dei benignitate incolumes permanerent. Accedens ad lacrymantem fęminam (jubente ita naviculario) Sacerdos, ejus, atq; cęterorum ſaluti conſulendi cauſa, crimen jam palàm fatentem, 572 horrentemq; tam dirum ſcelus, vehementer ex imo pectore ſuſpiria trahentem, pęnitentemq; piè eſt hortatus, ne ſibi deeſſet; ſed in Deo ſuam fiduciam collocaret; Tanta enim eſt miſerentis Dei clementia erga mortales, ut alios peccatores etiam in profundum malorum lapſos reſipiſcentes nonnunquam ad majorem longè, quàm unquam ante habuerint, gratiam admittat. Media pii Sacerdotis hortatione, cum multis ſuſpiriis mulier admiſſum facinus deploraret, à cunctis viſa eſt atra nubes è navis ſentina proſiluiſſe, ingentiq; ſono, flamma, fumo, atq; fętore ſeſe dejeciſſe in mare, ac ex tunc ſerena cęli facies viſa eſt, & tranquillitas in mari eſt oborta.

Joannes Diaconus tria narrat exempla eorum, qui à dæmone poſſeſſi mox ut peccatum B. Gregorio ſunt confeſſi, ſe peccati pęna liberatos ſenſere. Et eorum 573 quidem unum, cùm octies negaſſet, octies ſic à dæmone renovata vexatione fatigatum, nona demum vice, qua furtum eſt faſſus, percepta pęnitentia penitus fuiſſe redditum immunem. Plura alia & vetera, & recentiora refert Delrius *lib.6. Diſquiſ.Magic.c.2.q.3.ſect.3.* ſed his omiſſis inter plura ab experientia mihi ſuppeditata unicum hic ſubiiciam.

Anno reparatæ ſalutis 1649. in quodam Territorii Tarviſini Oppido ad me ac- 574 ceſſit quidam homo annos natus 45. duplici maleficio amoris nempè, & odii affe- *Exemplum ab Auctore relatum.* ctus. Amoris erga mulierem meretricem, quam carnaliter ferè quotidie (etſi intrinſecùs hoc ſibi diſpliceret) cognoſcebat, à cujus mulieris matre, quæ vulgò ſaga putabatur, per indicia ferè evidentia ita ſe malè affectum, arbitrabatur. E converſò odii erga propriam uxorem, quam ita ægrè ferebat, ut unà cum illa familiariter converſari nequiret; quam tamen antea unicè diligebat: continuèq; veluti quendam bolum, à quo valdè affligebatur, in ſtomacho ſentiebat. His omnibus ab ipſo mihi enarratis, illi juſſi, ut ſtatim ad Confeſſarium accederet, adulterium, ac cętera peccata ſua ex pręcordiis deteſtando integrè, fideliter, & humiliter confiteretur; Quo peracto iterùm eo ad me accedente, ac coram me genuflexo denuò peccatum adulterii cùm reliquis ore, & corde deteſtante, ac proteſtante, ſe impoſterum (Deo adjuvante) non aliam, quàm propriam uxorem cogniturum, ipſamque (ut decet virum chriſtianum) unicè dilecturum, dæmoni à me præcepto facto, ut ab eo recederet, ſtatim bolus ille à ſtomacho abſceſſit, ac perfectæ ſanitati reſtitutus eſt: cæpitque unicè propriam diligere uxorem, ac męcham prorsùs abhorrere. Quod utique eveniſſe credendum eſt: quia priùs per confeſſionem delicta expiaverat perpetrata. 575

Quare Exorciſtis, ac Parochis hoc maximè eſt attendendum, ut cùm ſibi obſeſſi, *Suadendum obſeſſis, ut per Sacramentum pœnitentiæ peccata ſua expurgent.* aut maleficiati adulti præſentantur, illis in primis ſuadeant, omnia peccata ſua nedum ex totis pręcordiis deteſtari; ſed etiam ea fideliter, & humiliter in Confeſſione ſacramentali Sacerdoti idoneo aperire; ac pęnitentias ſibi ab eo impoſi-

poſitas adimplere: cùm hoc Sacramentum in adultis maximè ſit diſpoſitio ad perfectam à Deo fidem, ac inhæſitantem confidentiam, qua infallibiliter à quacumque dæmonis vexatione liberari valeant (quando hujuſmodi liberatio animæ ſuæ ſaluti eſt profutura) faciliter impetrandum.

ARTICULUS IV.

De Euchariſtia.

576 *Virtus Euchariſtiæ contra dæmones.* QUarta ſtella Euchariſtiæ Sacramentum deſignat, cujus efficacia contra dæmones, ac dæmoniacas operationes maximè valet; omnia enim tenebrarum opera hoc Sacramentum veluti ſolaribus gratiarum radiis tanquam ſpiculis percuſſa diſſipat in momento. Unde S. Jo. Chryſoſt. *homil. 61. ad Populum Antiochenum* dixit: *Tanquam leones ignem ſpirantes ab illa menſa recedamus facti diabolo terribiles.*

577 *Exemplis comprobatur.* Hoc antiqui quoque Patres unanimiter conteſtantur. Caſſianus de quodam à dæmone nocturnis illuſionibus graviter infeſtato meminit, qui cùm ſeniorum conſilio hujus ſalutaris remedii medicina uſus fuiſſet, ita omnis diabolicæ tentationis ſcena detecta eſt, ut mox Dominici corporis virtute protegente, illa præteritæ illuſionis conſuetudo ceſſaret.

578 B. Proſper narrat, ſuis temporibus Carthagine hoc portentum diabolicum eveniſſe. Quædam juvencula natione Araba ancillæ Dei habitum geſtans, cùm ſe in balneo lavans quoddam Veneris ſimulacrum impudicè aſpiceret, ſeipſam ei conſimilans in dæmonis domicilium conſecravit: ſtatimque ille leo, qui rugiens circuit, quem quærebat, adinvenit. Meatus igitur gutturis ejus occupans, nullum cibum, nullum potum traiicere ſeptuaginta fermè diebus, totidemque noctibus diabolus ei permittebat. Hinc parentes puellæ hujuſmodi portentum ulteriùs tolerare nolentes, ſimul cum filia ad Sacerdotem acceſſerunt, quæ acta erant fideliter explicantes. Hoc tantùm puella fatebatur, avem quandam media nocte apparere, quæ ſibi in os neſcio quid infundebat. Stupor tunc inerat cunctis, puellam nullis indiciis diuturni jejunii fœdatam, nullo pallore, ſeu tabe, vel debilitate confectam; ſed potiùs robuſtam intueri.

579 Cùmque incredibilia viderentur, habito conſilio, in Monaſterio puellarum in quo reliquiæ S. Stephani colebantur, Sacerdos puellam Præpoſito commendavit. Illic primò tantùm diem apparuiſſe illam avem aſſeruit, ſeque increpaſſe, quòd neque fame, neq; ſiti compulſa illum appeteret locum, quo ſibi accedere non liceret. Per duas ſanè hebdomadas nihil cibi, vel potus ſumens in Monaſterio manſit, ubi accidit, ut cùm quintusdecimus Dominicus illuceſceret dies, aſcendente nobiſcum Sacerdote, ut matutinum illic ſacrificium ſolitò offerret: puellam Præpoſitus ad altare perduxit eo inceſſu, & habitu, quo ſolent rubore perfuſè ex epulis, poculiſque mulieres advenire. Sed ſtatim ac ſe illa ante altare proſtravit, ſui fletus clamore cunctis aſtantibus gemitus, lacrymaſque induxit, quibus tantum malum auferendum (erat enim jam indecens murmur in populo) plebs Dominum exorabat. Peracto itaque ſacrificio, cùm eadem inter cæteras brevem particulam corporis Domini tinctam à Sacerdote perciperet, ſemihora mandens traiicere non valuit, nondum illo fugato, de quo dicit Apoſtolus: *Quæ conſonantia Chriſti ad Belial?* Et iterùm: *Non poteſtis calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum: non poteſtis menſæ Domini participes eſſe, & menſæ dæmoniorum.* Manu igitur faciem ejus ſuſtentante Sacerdote, ne Sanctum proiiceret, à quodam Diacono ſuggeſtum eſt, ut calicem ſalutarem gutturi ejus Sacerdos applicaret. Quod ut factum eſt, ſtatim ac locum illum, quem diabolus obſederat, Salvatoris imperio reliquit, Sacramentum, quod ore geſtabat, cum laude Redemptoris transglutiſſe puella clamavit. Hinc lætitia, hinc voces in gloriam Dei,

2. Cor. 6.
1. Cor. 10.

Digitized by Google

Dei, quòd poſt octoginta & duos dies, diabolo expulſo, puella de poteſtate fuerit eruta inimici. Hactenus B. Proſper.

Eodem modo Mediolani D. Bernardus in Eccleſia S. Ambroſii aliam perſonam, 580
ſuper caput ejus poſita Euchariſtia, ab eodem humani generis hoſte liberavit: ut refert Guilhelmus Abb. *l.2. in vita D. Bernardi c. 3.* Alia plura exempla de hac re referunt Joan. Molinet. *in Chronicis Belgicis*, Bernardus Luxemburgicus *in Catalogo Heret. lit. G.* Cæſarius Ciſtercienſis *l.9. Mirac. c. 12.* Picus Mirandulanus *l. de Strigib. & alii* relati à Delrio *lib.6. Diſquiſit. Magic. c.2. q.3. ſect.3.*

§. I.

QUare his paucis ſufficiat, indicaſſe, ut qui diabolica operatione vexantur, ad 581
illam menſam accedant, quam Davide teſte Pſal. 22. paravit Dominus in conſpectu noſtro adversùs omnes, qui tribulant nos, ac conturbant, ut panem illum Sanctiſſimum dignè ſumentes ſentiant illum quaſi ſubcinericium Gedeonis panem in gladium converti, volvi intus, & extra ſumentem deſcendere in caſtra ſpiritualium Madianitarum, & tabernacula eorum percutere, ſubvertere opera eorum malefica, ac penitus in nihilum redigere. Hac de re Abbas Serenus apud Caſſianum *Collat. 7. c. 30.* loquens de Arreptitiis ait: *Communionem eis ſacroſanctam à ſenioribus noſtris nunquam meminimus interdictum: quinimmò, ſi poſſibile eſſet, etiam quotidie eis impertire eam debere, cenſebant. Quæ ab homine percepta, eum, qui in membris ejus inſidet, ſpiritum, ſeu in ejus corpore latitare cognoſcitur, velut quoddam exurens fugat incendium.* Quod inſinuatur etiam in canone 1. Concilii Arauſicani, in quo dicitur: *Energumeni jam baptizati, ſi de purgatione ſua curent, & ſe ſollicitudini Clericorum tradant, monitiſque obtemperent, omnimodè communicent Sacramenti ipſius virtute, vel muniendi ab incurſu dæmonum, quo infeſtantur; vel purgandi, quo jam oſtenditur vita purgatior, &c.* Et hic videtur uſus Eccleſiæ, ut patet ex Rituali Romano, & aliis, in quibus exorciſmi traduntur, & frequens confeſſio, & communio commendantur.

Hac muniendi ſunt obſeſſi, ac maleficio affecti adulti.

Docent Patres.

Concilium Arauſicanum.

Veruntamen Scholaſtici diſtinguunt inter eos, qui ob delicta poſſidentur à dæmone; & eos, qui ad majorem purgationem, ſeu ob meritum ab iiſdem Dei permiſſione torquentur. Alenſis *p.4. q.11. nu.2. ar.3.* D. Th. *in 4. diſt.9. q. unica, ar.3. quæſtiunc.5. ad 2.* Armilla verbo *Communio*. Sylveſt. verbo *Euchariſtia* docent, iis, qui frequenter in blaſphemias, & ejuſmodi peccata incidunt, communionem non eſſe exhibendam. Cęterum D. Th. *3. p. q.80. art.2.* mutavit ſententiam, quam ſequitur Sotus *in 4. diſt. 12. q.1. ar.9.* Vaſquez *diſp. 212. cap. 4.* & Antonius Hiquæus *in 4. Sent. Scoti diſt. 8. q.3. n.8.* qui ait: *Quia communio multum detrahit viribus hoſtis, & facit ad purgationem peccatorum, ideò ſequendi rituales libri, & eorum præſcriptum.* Quare Exorciſtæ, ac Parochi obſeſſos, ac maleficiatos adultos excitare non negligant, ut hoc tantum Sacramentum ſæpiùs devotè, ac fervidè percipiant, quo mediante ad fidei perfectæ, ac confidentiæ in Deum inhæſitantis actus eliciendos excitati à quacumque dęmoniaca vexatione liberari mereantur.

Variæ ſententiæ Scholaſticorum.

ARTICULUS V.

De Ordine.

QUinta ſtella Ordinis Sacramentum repræſentat, quo miniſtri Eccleſiaſtici in- 582
ſigniti cæteris hominibus virtute divina ſunt potiores, ideòque majora etiam præſtare poſſunt, præcipuè in hoſtes infernales, ſi ſaltem Ordinis Exorciſtatus poteſtate ſint ſuffulti. Unde cùm munere exorciſtico fungentes iis, quæ ad Dei gloriam, & hominum ſpectant utilitatem, vacant, videmus eorum præ-

Viri Eccleſiaſtici Ordine Exorciſtatus inſigniti potentiſſimi ſunt contra dęmones.

Digitized by Google

præceptis dæmones obedire, ad manuum impoſitionem timere, ad eorum adjurationes torqueri, & ad eorum imperium effugari. Quod benè teſtatur S. Cyprianus ad Demetrian. *O ſi audire velles*, inquit, *& videre, quando à nobis dæmones adjurantur, & torquentur ſpiritualibus flagris, & verborum tormentis de obſeſſis corporibus eiiciuntur: quando ejulantes, & gementes voce humana, & poteſtate divina flagella, & verbera ſentientes venturum judicium confitentur. Veni, & cognoſce vera eſſe, quæ dicimus.* Propterea quicumque dæmoniacis vexationibus, ac maleficis infeſtationibus afficiuntur, ad eos recurrere debent: cùm ipſi ordinis exorciſtatus poteſtate ſint donati, qua dæmones ab obſeſſis corporibus valent exulare.

§. I.

583 *Arreptitii non poſſunt ſuſcipere ordinem, nec ſuſceptum adminiſtrare.*

VEruntamen hoc cavendum, ut nec arreptitii ordinem ſuſcipere audeant, nec exercere ſuſceptum, ut habetur expreſsè ex *cap. maritum, c.communiter, c.Clerici, diſt.*33. Ubi Gloſſa, Archidiac. Albericus, & communiter DD. aſſerunt, eſſe irregulares. Immò etiamſi convaleſcant, non poſſunt arreptitii ad ordines ſacros promoveri; quia vix de eorum plena liberatione conſtare poteſt; ut docet Naldus *in Summa*: Si verò ordinati ſint, ex multorum ſententia ordines exercere non debent, niſi per annum hos liberatos eſſe probetur: ut poſt Gloſſam docet Gregorius Sayrus *lib.5.cap.9.num.*14.

584 *Arreptitii quinam ſint.*

Per arreptitios intelliguntur non maleficio affecti, neque quicumque à dæmone obſeſſi, aut poſſeſſi; ſed tantùm illi, qui aut in terram à dæmone arrepti eliduntur: aut quolibet modo incurſibus efferuntur: ita dicto *c.communiter diſt.33.* ut cùm ſenſibus abalienantur: vel ſæpiùs veluti mortui cadunt, vel id generis graves ſuſtinent moleſtias: Et ut brevi complectar: Arreptitii ſunt ii, qui ita impediuntur à dæmone in ſuis potentiis ſenſitivis ſive interioribus, ſive exterioribus, ut ad libitum, & è voto ſuo ſuas nequeant naturales exercere operationes: vel unum pro alio operari (præſertim in ordine ad miniſteria eccleſiaſtica) cogantur. Hi quidem irregulares ſunt cenſendi. Et licèt liberentur, adhuc tamen probandi ſunt, ut dictum eſt ſupra ex mente dictorum Auctorum.

585 Hoc confirmant dicti Auctores facto Clerici Aquinenſis Eccleſiæ. Hic enim, ut narrat S.Gregorius *l.2.Moralium c.*16. cùm à S. Conſtantio Epiſcopo Aquinate per multa Martyrum loca fuiſſet tranſmiſſus, tandem ductus fuit ad S.Benedictum, & ab illo liberatus eſt; cum hoc tamen præcepto, ne in poſterùm carnes comederet, & ad ſacrum ordinem accedere non præſumeret; cujus poſt longum tempus oblitus, ſtatim ac promoveri tentavit, illicò à diabolo correptus eſt, & vexatus, donec animam exhalaret. Veruntamen putat idem Naldus poſt Gloſſam in *c.communiter diſt.*33.& Navarrus *Conſil.35.de tempor.ordinat.* id licere, & poſſe ordinatum ſuos ordines poſt perfectam ſanationem exercere.

ARTICULUS VI.

De Matrimonio.

586 *Virtus Sacramenti Matrimonii contra dæmones.*

SExta ſtella Matrimonii Sacramentum deſignat, quod licèt principaliter inſtitutum ſit ad humani generis propagationem, certitudinem prolis, cognationum amicitias, auxilium mutuum viri, & mulieris, & vagarum libidinum remedium, ad quæ omnia ſpecialem gratiam confert, ut docet Navarrus *cap.* 22. *num.*79. Bonacina *tract.de Matrimonio quæſt.4.punct.6.num.* 1. & communiter Doctores, ubi *de Matrimonii fine honeſto*; attamen illud ad diabolica diſſolvenda machinamenta, quæ ejus uſum impediunt, virtutem habere docet Raphael Angelus Tobiam alloquens: *Audi me*, inquit, *& oſtendam tibi, qui ſunt, quibus præ-*

Digitized by Google

prævalere poteſt dæmonium. Hi namque qui conjugium ita ſuſcipiant, ut Deum à ſe, & à ſua mente excludant, & ſuæ libidini ita vacent, ſicut equus, & mulus, quibus non eſt intellectus, habet poteſtatem dæmonium ſuper eos. Nam ex his verbis colligitur, illum tali poteſtate carere in eos, qui modo debito conjugium, eò quòd *contrariorum eadem eſt diſciplina.*

Quare conſulendum eſt iis, qui diabolicas colligationes ante ſuſceptum matrimonium pertimeſcunt, ut ſe rectè ad illud debitè ſuſcipiendum diſponant: quia ſic virtute ſacramentali ſe diſponent ad hoc, ut omnes dæmonis conatus in nihilum redigantur. Quòd ſi poſt celebratas nuptias tales vexationes ab hoſte patiantur, videant an jure matrimonii honeſto fine utantur, nec ne; & poſt petitam veniam, aliaque ſervata, de quibus infra *n.693.* ſancta ſanctè impoſterum adminiſtrent, ac ſacra benedictione muniti, divino opitulante Numine, ab illis impedimentis ſe liberos eſſe probabunt. 587

ARTICULUS VII.

De Extrema Unctione.

SEptima tandem ſtella Extremæ unctionis Sacramentum repræſentat, quod homini in mortis periculo ſive per morbum, ſive per ſenium conſtituto ad certaminis ſpiritualis ultimum impetum ſuſtinendum, & ad victoriam de dæmone reportandam confertur: cùm ad hoc vires, & robur chriſtiano athletæ ad coronam properanti ſubminiſtret. 588

Virtus Sacramenti Extremæ Unctionis ad tentationes diabolicas repellendas.

Neque hunc effectum ſolùm operatur in anima, cùm etiam ad corporis conferat ſanitatem, quam ſæpè affert laborantibus in extremis. Hoc uſi ſunt Apoſtoli, ac Diſcipuli Domini, de quibus legitur Marci 6. *Et exeuntes prædicabant, ut pœnitentiam agerent; & dæmonia multa eiiciebant, & ungebant oleo multos ægros, & ſanabantur.* Quod fieri docuit etiam D. Jacobus Epiſt. ſuæ canon c.5. dicens: *Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, ungentes eum oleo in nomine Domini.* Et habetur *c. ad abolendam, extr. de hær.* & Conc. Florent. *in Decreto unionis*, ac Concil. Trident. *ſeſſ. 7. c. 1. & ſeſſ. 14. de Extrema Unctione can. 1.*

Ad ſanitatem ægris conferendam.

Quare ii, qui ſe in extremis poſitos vident vi morbi, aut à naturali cauſa, aut à dæmone illati, ſollicitè curent, ut Sacramentum hoc cum debita præparatione ſuſcipiant, ut ejus effectus non ſolùm in anima; ſed etiam in corpore conſequantur. 589

Ex quibus collige, quanta ſit Dei in homines maleficio affectos benevolentia, cùm tot Sacramenta non terreſtria, ſed cæleſtia inſtituerit; ideóque ſeptem ſtellis comparata, quaſi generalia remedia, ut ſint manu Exorciſtarum, ac Parochorum, & facili negotio, ſicut ea, quæ in manibus ſunt, exhibeantur.

Cap. I I.

De Remediis generalibus Sacramentalium.

ETſi Sacramentalium cum Sacramentis non ſit æqua dignitas, par uſus, & ſimilis efficacia; attamen in his tribus ad illa accedere videntur. 590

Sacramentalium Dignitas.

Dignitas in hoc apparet, quòd omnia ſunt ſacra: vel quia ſeipſis ad ſanctitatem pertinent: vel quia inſtitutione eccleſiaſtica ſanctitati deputantur. Non enim hic ſacramentale ſtricto modo ſumimus pro illo, quod eſt ad Sacramentum ordinatum; ſed lata ſignificatione pro omni re quoquo modo ſanctificata, & ob ſanctificationem reverentia proſequenda.

Uſus

Digitized by Google

Uſus.

Uſus eorum facilior eſt, cùm aliqua ex Sacramentis ſine ſacrilegio reiterari non poſſint: alia verò non ita frequenter: At ſacramentalibus quotidie, & continuè præmuniri poſſumus.

591 *Efficacia.*

Efficacia eorum in homine tam interno, quàm externo ſentitur: in interno quidem: quia peccata venialia ex opere operantis delent, ad actum contritionis, ſeu amoris, per quem peccata venialia immediatè delentur, excitando: Ita S.Bonaventura *in 4.d.21.ar.1.qu.2.* Paludan. *loco cit.* Coninch. *qu.71.ar.3.num.*28. Suarez *diſp.* 12. *ſec.2.num.*20. & alii relati à Bonacina *de Sacram.diſp.5.q.6.ſect.2.pu.2.* In externo autem: quia bona ſpiritualia, & temporalia conferunt, atque mala, dæmoniacas præcipuè infeſtationes, maleficia, incantationes, aliaque infernalia machinamenta avertunt, quorum vires ſacramentalium virtute pereunt, ac deſtruuntur.

Quæ probantur in Cruce, Evangelio, Agnis Dei, Reliquiis SS. Imaginibus SS. Aqua bened. Pane, & oleo benedicto.

Quare remedia generalia, ſeu potius ſtellæ in manibus poſitæ ad maleficio affectorum ſolamen jure nuncupantur. Quæ, cùm innumeræ ſint, & ſtellis minutioribus ſimiles, quæ in firmamento lucent, ex tanto numero ſeptem ſeligemus, quorum virtutem totidem articulis breviter declarabo.

ARTICULUS I.

De Cruce.

592 *Crucis ſigno dæmones expelluntur.*

CUm Chriſtus in Cruce, & per Crucem inferas poteſtates proſtraverit; ut ait Paul. ad Col. c.2. *Delens, quod adverſùs nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipſum tulit de medio, affigens illud cruci: & expolians principatus, & poteſtates, traduxit confidenter, palàm triumphans illos in ſemetipſo:* nihil mirum, ſi ejus virtute dæmoniaca opera deſtruantur. De qua virtute eruditiſſimè ſcripſerunt S.Cyprianus *Ser. de Paſſione Chriſti.* Origenes *lib.3. in Job.* Lactantius *lib.3.cap.24.* D. Antonius apud Athanaſium *de Incarnatione Verbi*, dicens: *ſignum Crucis tollit omnem magiam.* D. Gregorius Nazianzenus *orat.1. in Julianum, & ad Nemeſium*, D. Chryſoſt. *homil.8. in Epiſt. ad Coloſſ. & homil. 50. in Matthæum.* D. Cyrillus *Catech.4. de Aſcenſione.* Niſſenus *in vita Thaumaturgi.* Hieronymus *in vita S.Hilarionis.* Auguſtinus *lib. 2. de Symbolo ad Catechumen. & ſerm.81. de temp.* Theodoretus *in vita Macedonii, & lib. 3. hiſt. cap.3. & lib.5. cap.21.* D. Gregorius *lib.2. Dialog. cap.10.* Joannes Diaconus *lib.2. vitæ D.Gregorii cap. ultimo.* Thomas Cantipraten. *lib.2.cap.57. à parte 34.* Landulphus Carthuſianus *de vita Chriſti*, ubi *de Paſſione ejus*, & alii plures, quos nimis longum, & tædioſum eſſet recenſere.

§. I.

593 *A Sanctis.*

SAncti ſalutifero hoc crucis ſignaculo mirabilia operati ſunt ad morbos tollendos, ad incendia extinguenda, ad tempeſtates ſedandas, calamitates avertendas; ſed ad dæmonum præcipuè diſſipanda præſtigia, maleficia abolenda, & arreptitios liberandos; ut de S.Remigio narrat Hincmarus *in vita ejus*: de B. Vedaſto Albinus Flaccus: de D.Auxentio, ac de S. Patapio Metaphraſtes: de S.Albino Fortunatus: de S.Suitberto Marcellinus: de Beato Caluppano, de S. Portiano, ac de S. Nicetio Trevirenſe Gregorius Turonenſis: de S. Niceta Theocteriſtus ejus diſcipulus: de S.Macario Patriarcha Antiocheno Anonymus: de S.Theodoro Archimandrita Georgius ejus diſcipulus: de Beato Godefrido Nicolaus ejus diſcipulus: de S.Maximo Regienſe Dinamius Patricius: de S.Maurilio Fortunatus: de S.Aichardo Fulbertus: de B.Nonno Jacobus Diaconus: de S.Jacobo Alemanno Antonius Flaminius: de S.Gallo Abbate VValafridus Strabus: de S. Daniele Stylite Metaphraſtes: de Beato Vincentio Ferrerio Rauzanus:

Digitized by Google

nus; de S. Eligio Noviomenſe S. Audoenus ejus æqualis, qui refert, dictum Sanctum ſolitum fuiſſe ſuos edocere his verbis: *Chriſtiano nec auguria, nec alia qualibet figmenta poſſunt officere: quia ubi ſignum crucis cum timore, & fide Dei præceſſerit, nihil ibi inimicus nocere poterit*: & de S. Eutychio Patriarcha Euſtathius ejus diſcipulus, qui & crucis ſignum vocat *telum dæmonibus formidabile*: & alii innumeri; ut ex Sanctorum Patrum ſcriptis, & hiſtoriis variis probant, qui de ejus laudibus ſalutaribus ſcripſerunt. Unde S. Antonius Abbas, ut in ejus vita habetur, dęmones inſultabat his verbis: *Si quid poteſtis, cur me non offenditis? Si unus ex vobis me offendere poteſt, cur innumerabiles concurritis? Signum crucis, & fides paries formidabilis, & horribilis vobis eſt.*

§. II.

NEc Sancti tantùm, ſed quicumque fideles illo uſi ſunt, præcipuè cùm dęmon in humana, aut in horribili belluarum forma apparens, aut præſtigioſa fallacia nummos, veſtes, vaſaque offerens, eos ad res nefandas incitare tentavit: ſtatim namque crucis ſigno formato præſtigiorum auctor emiſſo ſibilo, ſtrepitu, fragore, fumo, ac fœtore, aufugere coactus eſt: ut paſſim in hiſtoriis Eccleſiaſticis invenitur. 594 *A Fidelibus.*

Immò pueri, dum frontem innocenter chriſtiano more illo ſigno inſigniunt, mirabilia operantur: ut ille, qui (referente Thoma Cantipratenſe *lib. 2. Apum, c. 36. par. 4.*) in Mechlinia Brabantiæ Corrizatricem à dæmone obſeſſam liberavit, & dęmonem in hirſuti vermis forma ex ejus ore compulit proſilire. *A Pueris.*

Quin etiam Judæi ſalubriter hoc ſacro ſignaculo uſi ſunt: ut ille, qui ex Campaniæ partibus Romam veniens, cùm in Apollinis Templo pernoctaret, & ſpirituum malignorum turbam videret, ſe crucis ſigno munivit, cujus virtute fugati ſunt, dicentes: *Veh veh vas vacuum, ſed ſignatum*: ut refert D. Gregorius *lib. 3. Dialog. c. 7.* *A Iudæis.*

Idipſum experti ſunt Hæretici: ut Julianus apoſtata, qui à Mago ad nocturnum dęmonum conventum ductus, ſubito horrore perterritus, *ad crucem*, ait Gregorius Nazianzenus orat. 3. n. 19. *vetuſq; remedium confugit; hocq; ſe adverſùs tortores conſignavit.* *Ab Hæreticis.*

§. III.

FAtentur hoc ipſimet dæmones à S. Patapio expulſi apud Metaphraſtem *menſe Novembris*, clamantes: *Verè terribilis es, ò Nazarene, verè terribilis es, & ubique in omnes obtines imperium. Quò ergo proficiſcar? Si in deſertum, ſi in civitatem, ſi ubicumque duxerit aliquis, tu illic prævenis, ſola crucis figura, ſolo tuo nomine nos expellens.* 595 *Hoc fatentur ipſi dæmones.*

Quinimmò ipſa animalia ejus virtutem experta ſunt: ut probat exemplum à Vincentio Belvacenſe relatum *tom. 4. hiſtor. lib. 10. c. 29.* Dęmon enim à S. Regulo Silvanectenſi Epiſcopo, & Sancti Dionyſii ſocio è corpore filii cujuſdam expulſus, cùm ſe in veſpertilionem mutaſſet, & in aſinum, quo Sanctus ille Præſul vehebatur, ingredi tentaret; ſicut ſimilis ſpeciei beſtia Prophetam Balaam aliàs increpans, humana verba (Deo os ejus aperiente) protulerat: ita bellua hęc Sancti Reguli meritis ſalutis ſignum, quod nunquam cognoverat, efformavit, pede in terra figuravit, & quaſi Deum adjutorem invocaret, erecto in cęlum capite, plus ſolito rudere cæpit: ſicque divina potentia ab hoſtis malignitate eſt erepta. *Animalia ipſa experta ſunt.*

Quare frequentiſſimè ſalutis ſignum in maleficiis ſolvendis adhibendum eſt, ſicut in Rituali Romano, & Canonibus ordinatur, *c. Eccleſiaſticarum, diſt. 11.* ibi Gloſſa docens, in quibus membris crucis ſignaculum fieri debeat, *de conſecrat. diſt. 4.* cùm illud dęmones valde pertimeſcant, & nihil tam ſollicitè ejus miniſtri malefici caveant, quàm ne ſignum illud ſalutare à circumſtantibus efformetur. *Ideò ab obſeſſis ſæpiſſimè adhibendum.*

Pro-

Digitized by Google

Galat.6.6.

Propterea concludit S.Ephrem Syrus *in ſermone de ſancta, & vivifica cruce apud Petrum Caniſium p.4. Auctoritatum S.Script. & SS.PP.* nos adhortans ad pingendum illud ſignaculum in omnibus, quæ ad nos ſpectant, ad dæmones fugandos. *Nos Chriſtiani*, inquit, *à Gentilibus, & à Judæis declinemus, poſteſque noſtros pretioſa, ac vivifica cruce coronemus, dicentes cum Apoſtolo: Mihi abſit gloriari, niſi in cruce Domini noſtri Jeſu Chriſti. Pingamus in januis, atque in frontibus noſtris, & in ore, & in pectore, atque in membris omnibus vivificum ſignum. Armemur inſuperabili hac chriſtianorum armatura. Hoc enim ſigno conſpecto adverſariæ poteſtates conterritæ, trementeſque recedunt.*

ARTICULUS II.

De Sancto Evangelio.

596 *Evangelii virtus contra dæmones.*

DIvinam Sancti Evangelii vim luculenter declarat Paulus Roman.1. cùm dicit: *Non erubeſco Evangelium: Virtus enim Dei eſt in ſalutem omni credenti. Judæo primùm, & Græco.* Cujus verba à fidelibus devotè recitata: vel typis, aut ſcripto exarata, apud ſe ab eiſdem fiducialiter delata maximopere juvant contra dæmones.

Sive verbo proferatur.

Primùm ex praxi Eccleſiæ patet, quæ, dum ſacra myſteria peraguntur, Evangelium publicè recitat, multis ceremoniis adhibitis, quæ miſticas continent rationes; inter quas una ex præcipuis eſt converſio Diaconi ad Aquilonem. Quid enim per Aquilonem, niſi diabolus deſignatur? Quid per ventum ex parte aquilonari flantem, niſi machinamenta diabolica? *Ab Aquilone*, inquit Propheta Jeremias c.1. *pandetur omne malum*. Ideò illud propulſare vult ſponſa, tanquam horto Eccleſiaſtico ſuis impuris flatibus noxium, cùm dicit Cantic.c.4. *Surge aquilo, veni auſter, perfla hortum meum*, ideſt fugiat diabolus, & Spiritus Sanctus accedat. *Rectè verò*, ait Guilielmus Mimatenſis in ſuo Rationali cap. 24. *contra diabolum legitur Evangelium, ut illum ſua virtute expellat: quoniam diabolus nihil tantùm odit, quantùm Evangelium. Aquilo ventus frigidus diabolum ſignificat: cùm ergo fides in Evangelio contineatur, quæ eſt armatura noſtra contra diabolum, meritò legitur contra illum.* Quod etiam ab Eccleſiaſticis Miniſtris privatim agitur, dum contra dæmonem corpora poſſidentem, aut morbos inferentem colluctantur. Nam ex Rituali Romano Evangelium legunt, præcipuè ex Marci 16. Lucæ 10. & 11. deſumptum.

§. I.

597 *Sive ſcripto geſtetur.*

OB eandem rationem Evangelium ſcriptum in ſolvendis maleficiis adhibetur. Sic S. Barnabas infirmos, Evangelium ſupponendo, ſanabat; ut refert D.Thom. *in c.1. Epiſt. ad Rom.* S. Simeon cognomento Salum mulieri Magæ amuletum ex Evangelio conſcripſit, quo in collo appenſo illa non potuit ampliùs divinare: ut refert Leontius Epiſcopus *apud Surium*. S. Antonius infeſtantem dæmonem verbis evangelicis membranulæ inſcriptis, & in cubiculo ante Beatæ Virginis imaginem affixis depulit, *apud Surium*. Et antiquorum Chriſtianorum mos fuit, Evangelii Sancti Joannis initium quaſi totius Evangelii compendium collo ſuſpenſum geſtare.

1.Julii.

§. II.

598 *Nomina Dei contra dæmones.*

SImili ratione varia Dei nomina deferuntur, de quibus S.Iſidorus *lib.7. Ethymolog.* & D. Hieronymus *in Epiſt. ad Marcellum tom. 3.* quæ communiter ſunt ſequentia. Primum *Hel*, quod interpretatur, *Fortis*. Secundum *Eloym*. Tertium *Eloye*, vel *Heloa*, quod utrumque dicitur *Deus*. Quartum *Sabaoth*, quod

quod latinè dicitur *Exercituum*, ſeu *Virtutum*. Quintum *Elyon*, quod latinè *Excelſus* dicitur. Sextum *Eſercheye*, quod in Exodo legitur. *Qui eſt, miſit me*. Septimum *Adonay*, quod nos *Dominum* generaliter appellamus. Octavum *Ya*, ideſt, Dominus, vel Dominator. Nonum *Tetragrammaton*, quod Hebræi *Jehova* interpretantur, & latinè dicitur: *Ero, qui ero: vel ego ſum, qui ſum: vel ineffabilis*. Decimum *Saday*, quod interpretatur, *Robuſtus*, vel *Omnipotens*.

Sunt alia nomina, quæ non ſunt ſimpliciter ignota; ſed tantùm reſpectu neſcientium linguam græcam: ut *Agyos, Otheos*, ideſt, *Sanctus Deus: Agyos Iſchyros*, ideſt, *Sanctus fortis: Agyos Athanatos, Eleyſon imas*, ideſt, *Sanctus immortalis miſerere nobis*: Ita colligitur ex Miſſali Romano in die Paraſceve. *Sother*, quod eſt nomen græcum, & tantùm ſonat, quantum apud Hebræos *Jehova*, quod eſt nomen apud eos *ineffabile*, & ſignificat nudam, & ſimpliciſſimam Dei eſſentiam. *Agla* eſt nomen hebraicum, & ponitur inter nomina magni Dei; & tantùm ſonat apud Hebræos, quantum apud nos *Tu es Deus potens in æternum*. *Homoſion* eſt nomen græcum, & tantùm ſonat, quantum *conſubſtantialis*; quod Chriſto tribuitur, qui conſubſtancialis eſt Patri, & Spiritui Sancto.

§. III.

NEc tantùm Sancti Evangelii verba, ac Dei Nomina; verùm etiam, & alia ex 599 variis divinæ ſcripturæ locis, & Apoſtolorum Symbolo deſumpta ad id plu- *Verba nonnulla* rimùm valere, experientia docet: ut illa Deutoronomii 32. *Deum, qui te genuit, de- ſacra contra reliquiſti, & oblitus es Dei Creatoris tui*. Et Apoc. 5. *Ecce vicit Leo de tribu Juda, ra- dæmones.* *dix David*. Et alia Symboli Apoſtolici Chriſti Nativitatem, Paſſionem, Mortem, Reſurrectionem, ac Judicium finale denotantia. Quæ omnia, cùm dæmonibus ſtatum feliciſſimum, à quo ceciderunt, Chriſtique virtutem, ac fortitudinem, qua eorum diſſipatæ ſunt vires, obiiciant: hi ſuperbiſſimi ſtatum ſuum miſerrimum, impotentiam, ac virium imbecillitatem ad mentem ſibi revocantes, ſummoperè triſtantur, à qua triſtitia ut ſeipſos eripiant, quos vexatos homines detinent, quandoque derelinquunt: vel ſaltem confuſi non adeò graviter lædunt, aut acriter torquent: Immò, ſi hujuſmodi verba maxima devotione, humilitate, ac confidentia in Deum proferantur, vel ſecùm deferantur, Deus ipſe ſecundùm fidem, quam legentes, vel deferentes in Dei protectione habent, tam ſancti nominis ſui in illis Brevibus ſcripti virtute divina dæmones in fugam convertit.

Hoc probat factum cujuſdam mulieris relatæ *Chronic. Ord. Min. par. 1. in vita S.* 600 *Antonii à Padua*. Santaren in Portugalliæ Regno quædam mulier Energumena à *Res geſta Sancti* dæmone graviſſimè torquebatur, qui variis ſub formis ei apparens, illam ad mor- *Antonii à Padua.* tem ſibi inferendam hortabatur, quam Sanctus Antonius à Padua ab ea invocatus, apparens, his verbis allocutus eſt; *Aſpice*, inquit, *in ſinu tuo, ac lege eam ſcripturam, quam ibi invenies, qua lecta non ampliùs vexaberis à dæmone*. Quibus auditis à ſomno expergefacta ſcripturam hæc verba continentem invenit:

Ecce ✠ crucem Domini, fugite partes adverſæ.
Vicit Leo de tribu Juda radix David. Alleluja Alleluja.

Quibus devotiſſimè lectis, illicò dæmon in fugam verſus eſt. Quæ ſcriptura poſteà à Dionyſio Portugalliæ Rege in ſuis theſauris fuit conſervata.

§. IV.

EX prædictis omnibus ſimul collectis, ritèque diſpoſitis infraſcriptam brevem 601 orationem compoſui, quam variis ex eventibus ad maleficia, & quævis mala *Brevis oratio ab Auctore aliàs typis edita efficax contra maleficia, & alia pericula.* expellenda, & evadenda juxta legentis, vel deferentis fidem, ac confidentiam in Deum conſtitutam (in qua Sanctum ipſius nomen invocatur) efficaciſſimam eſſe, comprobavi. Quæ à Superioribus Diæceſis Brixienſis, ad quos ſpectat approbata anno Domini 1646. typis fuit mandata.

Oratio deprecativa efficax ad maleficia, & quævis mala expellenda, & evadenda.

ECce crucem ✠ Domini, fugite partes adverſæ ſpiritus apoſtatici, qui ſuperbia ducti, Deum, qui vos genuit, dereliquiſtis, & obliti eſtis Dei Creatoris Veſtri. Vos vicit Leo de tribu Juda radix David Jeſus Nazarenus Rex Judæorum, Qui Verbum caro factum eſt, & habitavit in nobis, natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, ac crucifixus, ſurrexit à mortuis, venturus finaliter judicare vivos, & mortuos: ipſe ob immenſam clementiam ſuam, ac bonitatem: Ob honorem, & gloriam Sanctiſſimi Nominis ſui: Propter merita cunctarum actionum ſuarum, quas operatus eſt in hoc mundo: Nec non Beatiſſimæ Virginis Genitricis ejus Mariæ, & omnium Sanctorum dignetur dextera ſuæ Majeſtatis me liberare, ac defendere ab omni oppreſſione, infeſtatione, ac vexatione Dæmonis, ac miniſtrorum ejus, à cunctis inſidiis inimicorum tàm viſibilium, quàm inviſibilium, & à quocumque malo mentis, & corporis, intercedentibus Beatiſſima Deipara, Seraphico P. S. Franciſco, ac D. Antonio à Padua. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

§. V.

602 *Oratio prolixior ab ipſo Auctore edita ad eundem effectum.*

POſteà anno 1648. ſequentem ampliorem orationem cum admonitione de modo illam recitandi, aut geſtandi compoſui; ut id, quod petitur, faciliùs obtineri poſſit, additis illis Pſalmorum verſiculis maximam efficaciam ad impetrandum à Deo divinam protectionem habentibus, quàm Tarviſii à Reverendiſſimo P. F. Carolo Veliterrano dictæ Civitatis, ac Diæceſis Inquiſitore Generali approbatam typis mandare curavi.

Oratione da recitare, ò portar ſeco, efficaciſſima per impetrar da Dio la liberatione, e preſervatione da' maleficii, e moleſtie de Demonii, dalla febre, inſidie de' nemici, altri mali, e pericoli dell' anima, e del corpo.

Oratio ad Jeſum Chriſtum.

DOmine Jeſu Chriſte, qui cum Patre, & Spiritu Sancto bonis innumeris mundum reples univerſum: quia præditus bonitate ad volendum, ſapientia ad inveniendum, & potentia ad exequendum, cùm ſis infinitè potens, perfectè ſapiens, & ſummè bonus: & ut bonus velis, ut ſapiens ſcias, ut potens valeas omnibus bona facere ad tuam voluntatem; qui ut hanc tuam potentiam, ſapientiam, ac bonitatem in nobis demonſtrares, de ſinu Patris ad terram deſcendens, Verbum caro factum in nobis habitaſti, pro nobis natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, ac ſepultus, tertia die à mortuis ſurrexiſti, partes adverſas, Spiritus apoſtaticos, qui ſuperbia ducti te Deum Factorem ſuum dereliquerunt: ac tui obliti ſunt Domini Creatoris ſui, in fugam convertens, ac confundens, eos ut Leo de tribu Juda radix David viciſti, ac ſuperaſti: caputque ipſius Draconis infer-

nalis

Digitized by Google

nalis confregiſti: A quorum omnium morſibus, laqueis, & inſidiis ut nos eriperes, ſalvares, ac tuereris, noſtriſque ſpiritualibus, ac corporalibus languoribus mederéris, Diſcipulis tuis euntibus ad prædicandum acies hujuſmodi tartareas eiiciendi, iſtoſque noſtros infenſiſſimos fugandi hoſtes, ac omnem curandi ægritudinem, poteſtatem dediſti, quam cunctis quoque in te credentibus communicaſti, dicens apud Divum Marcum: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient: linguis loquentur novis: Serpentes tollent: & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit: Super ægros manus imponent, & benè habebunt*. Nec non in cunctis anguſtiis, tribulationibus, ac neceſſitatibus nomen Sanctum tuum invocantibus, ac in te confidentibus auxilium, & ſolamen præſtare ſpopondiſti per Prophetam dicens: *Invoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me*. Et apud Joann. *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio*. Et iterùm apud eundem: *Amen amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*: Te ſupplices exoramus, ac humiliter obſecramus, pro tua immenſa clementia, ac bonitate; pro veritate verbi tui, in quo nobis ſpem dediſti; ob honorem, & gloriam Sanctiſſimi nominis tui, propter merita cunctarum actionum, quas operatus es in hoc mundo; nec non Beatiſſimæ, & immaculatæ Virginis Genitricis tuæ Mariæ, & omnium Sanctorum, digneris dextera Majeſtatis tuæ nos liberare, defendere, ac præſervare à cunctis peccatorum maculis, ab omni maleficio, ligatura, ſignatura, incantatione, apparitione, deceptione, & oppreſſione, & vexatione Dæmonis, & miniſtrorum ejus, ab inſidiis inimicorum tàm viſibilium, quàm inviſibilium, ab aquarum inundatione, & ſubmerſione, ventorum cuncuſſione, igniſque devoratione, à febre quartana, tertiana, quotidiana, & continua, à veneno, peſte, fame, bello, terræmotu, fulmine, tempeſtate, ſubitanea morte, æternaque damnatione, & à quocunque malo, & periculo mentis, & corporis, Suppetias ferentibus Sanctiſſima Deipara Maria, Seraphico P. S. Franciſco, ac Divo Antonio à Padua; ut ſic in omnibus protectionis tuæ muniti præſidio, tuiſque ſpiritualibus, ac corporalibus favoribus ditati, & ampliati, quas tibi debemus, gratias referamus in hoc ſæculo, tuoque divino aſpectu perfruamur in futuro. Qui vivis, & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Cap. 16. v. 17.
Verſ. 18.
Pſalm. 49. v. 15.
Cap. 14. v. 13.
Verſ. 14.

Avvertimento dell' Autore.

Qualſivoglia Chriſtiano, ſe una volta 'l giorno almeno, dopò d'haver fatto un' atto di dolore, e contritione de' ſuoi peccati, e procurato per quanto può dalla parte ſua per coſtituirſi in gratia di Dio, reciterà detta oratione: overo, non potendo recitarla, farà da altri recitarla, ò dirà in vece almeno trè Pater noſter con trè Ave Maria ad honore, e gloria del Santiſſimo Nome di Giesù, portando ſeco detta oratione, ma con devotione, e gran confidenza in Dio di ottenere le gratie, che ſi dimandano in eſſa, intendendoſi di pregare non ſolo per sè ſteſſo, mà per tutti quelli ancora, che recitano, ò portano ſeco detta oratione, ſperimenterà ſopra di sè la divina pietà, e miſericordia; poichè in eſſa ſi rappreſentano al Signore i divini attributi: la Redentione del 603

Digitized by Google

ne del genere humano: la confuſione de' Demonii; e deſtruttione della lor tirannia: la poteſtà contra li ſpiriti maligni, e contra l'infermità, dell'iſteſſo Chriſto conceſſa alli Apoſtoli, e ſuoi ſucceſſori, & à tutti i ſuoi veri, e fedeli Chriſtiani: la promeſſa fatta da Dio, di ſoccorrere in tutte le neceſſità quelli, che in lui confidano, & invocano devotamente, e con fiducia grande il ſuo Santiſſimo Nome. Quali ſono motivi efficaciſſimi per movere Sua Divina Maeſtà à ſoccorrerci ne' biſogni noſtri, e tenere di noi ſingolar protettione.

Potrà ancora ciaſcheduno per eſſere maggiormente da Dio protetto contra li nimici viſibili, & inviſibili, & altri mali, e pericoli dell'anima, e del corpo, aggiungere, e dire ſpeſſe volte le ſeguenti parole del Profeta Davide con gran fiducia di ottener la divina protettione.

604 Pſalm. 139. v. 1. Eripe me, Domine, ab homine malo: à viro iniquo eripe me.
Pſalm. 58. v. 1. Eripe me de inimicis meis Deus meus: & ab inſurgentibus in me libera me.
Verſ. 2. Eripe me de operantibus iniquitatem, & de viris ſanguinum ſalva me.
Pſalm. 117. v. 6. Dominus mihi adjutor: non timebo, quid faciat mihi homo.
Verſ. 7. Dominus mihi adjutor: & ego deſpiciam inimicos meos.
Pſalm. 26. v. 1. Dominus illuminatio mea, & ſalus mea: quem timebo?
Dominus protector vitæ meæ: à quo trepidabo?
Verſ. 2. Dum appropiant ſuper me nocentes: ut edant carnes meas.
Verſ. 3. Qui tribulant me inimici mei, ipſi infirmati ſunt, & ceciderunt.
Verſ. 4. Si conſiſtant adverſùm me caſtra: non timebit cor meum.
Verſ. 5. Si exurgat adverſùm me prælium: in hoc ego ſperabo, ideſt, ponam in Domino meo cujuslibet victoriæ ſpem meam, ac triumphi totam meam fiduciam in eo collocabo.
Verſ. 6.
Rom. cap. 31. Nam ſi Deus pro me, quis contra me?
Pſalm. 78. v. 9. Adjuva ergo me, Deus ſalutaris meus, & propter gloriam nominis tui, Domine, libera me, & propitius eſto peccatis meis propter nomen tuum. Amen. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

605 *Mos amuleta deferendi non contemnendus. Cur.* Mos autem prædicta amuleta, brevia, ſeu orationes legendi, aut ſecùm deferendi à quovis rectè, ac catholicè ſentiente parvipendi non debet: cùm neque ab ullo Patrum reprobetur; ſed D. Gregorii Papæ auctoritate probetur *Epiſt. ad Theodolinum*, dummodo, ut addit D. Tho. 2. 2. *q. 96. art.* 4. ſit recta gerentis intentio, qui pium verborum ſenſum ad fidei veræ profeſſionem obſervans: vel ad alium ſanum finem, ſpem ſuam, ac confidentiam figat in Deum: & ab ejus potentia, ac miſericordia ſub divino beneplacito effectum expectet; & nihil ſuperſtitioſum circa figuram, litterarum colorem, verborum numerum, ſcripturæ modum, materiam membranæ, & id generis obſervationum; de quibus latiſſimè Divino favente Numine aliàs tractabimus, admiſceatur. Quare Exorciſtis remedio hoc cautè utendum eſt; quod utile eſſe nulli dubium eſt, ſi ſanctè, ac debito modo ab obſeſſis, ac maleficiatis adhibeatur.

ARTICULUS III.

De Cereis formis, ſeu Agno Dei ceræ impreſſo.

606 *Quid ſint Agnus Dei.* SOlemne eſt Summis Pontificibus Chriſti vices in terra gerentibus non ſolùm primò, ſed ſeptimo quoque ſui Pontificatus anno veteri Eccleſiæ inſtituto, myſtico precationum ritu, & multis cæremoniis miram pietatem redolentibus, cereas formas, atque imagines, quas Agnos Dei à figura Agni ſcilicet impreſſa nominamus, oleo ſacro, & chriſmate conſecrare. Quo in conſecrationis munere multa precantur illis, qui pio, & religioſo animo eos ſecùm Agnos habuerint; inter quæ præcipuè liberationem ab omnibus periculis, aſtutiis, ac dæmonum fraudibus, ac infernalium poteſtatum maleficiis poſtulant, ut crucis virtute in iſtis formis inſculptæ terrore corripiantur, & territi aufugere compellantur, ut ple-

Digitized by Google

plenius in Pontificali Romano continetur. Quæ omnia breviter his verſibus complexus eſt Fruſius Societatis Jeſu: *Eius virtutes verſibus recenſentur:*

Poſtulat in primis ſacrati aſpectus ut Agni
Agnum ad cæleſtem concita corda levet.
Utque ſalutifera memores, vitæque, necisque
Criminis, & vitii noxia vincla terant.
Hoſtis ut inſidias ſtygii, ac certamina vincant
Decipulas mundi, carnis & illecebras.
Corporeos nobis morbos, caſusque repelli
Præſertim horriferos, mortificosque petit.

Has autem precationes ſuam habere vim, certum eſt: quia in conſpectu Domini funduntur ab eo, qui ratione officii, quo nihil ſublimius in Eccleſia, ad Deum magis accedit, & Chriſto propriùs conjungitur; præcipuè cùm illis pontificalis benedictio adjungatur, quæ ſua non caret virtute, ut docent communiter Theologi Scholaſtici *in 4. Sent. diſt. 16.* Quare cereæ illæ formæ precationibus, & benedictionibus pontificiis conſecratæ, non ſolùm efficaces ſunt contra fulgura, grandines, incendia, ac ventos, ut teſtantur Vincentius Bonardus *lib. de hujuſmodi effectibus*, & Durandus Mimatenſis *in Rationali Divin. Offic. lib. 6. cap. 79.* Sed etiam contra dæmoniacas poteſtates: ſicut experientia confirmatur, quam variis exemplis petitis ex Italia, & Germania probat Delrius *lib. 6. Diſq. Mag. cap. 2. ſect. 3.* Unde hoc ſalutari remedio Exorciſtæ, ac Parochi uti poterunt ad hunc finem. Certum namque eſt, dæmones illos fugere, qui ſacram hanc bullam collo devotè, ac fiducialiter appoſitam gerunt; & ſæpiùs obſeſſis, aliiſque ruinas, & infauſta omnia minari, niſi illam abiiciant, ad illos, quandiu hoc ſacro præſidio muniti ſunt, accedere non audentes. 607 *Efficaces ſunt contra pericula.* *Maximè valent contra dæmones.*

ARTICULUS IV.

De Reliquiis Sanctorum.

SAnctorum cum Chriſto regnantium ſacras exuvias, & quaslibet corporis particulas, immò cineres, veſtes, & alia, quibus uſi ſunt; item vela, pannos, & cætera, quæ ad eorum oſſa admoventur, mirabili virtute pollere nôrunt, & in dies Catholicæ Eccleſiæ filii experiuntur. 608 *Virtus Sanctarum Reliquiarum.*

Videmus enim ex ſacris illis Reliquiis divinam illam exire virtutem ſæpiùs ſigno viſibili, v. g. oleo, balſamo, aut ſimili liquore, cujus beneficio cæci vident, muti loquuntur, curantur infirmi, & dæmones ex corporibus obſeſſis expelluntur. Quare jure meritò S. Joannes Damaſcenus *lib. 4. de fide Orthodoxa cap. 1.* illos fontes ſalutiferos vocat, ex quibus plurima ad nos beneficia promanant. Ex quo mos apud fideles inolevit, has exuvias tum publicè, tum privatim honore proſequi, pretioſis illas operimentis involvendo, marmoreis ſepulchris, vel aureis, & argenteis thecis includendo; cereos, & lampadas circumquaque accendendo; pictas tabellas, ſeu donaria ſuſpendendo; proceſſiones, feſta, ac ſolemnitates in honorem eorum Sanctorum inſtituendo: ad illorum ſepulchra in publicis, & privatis calamitatibus tanquam ad aſylum confugiendo: in publicis proceſſionibus cum religioſa pompa ad Deo gratias agendas, & Sanctorum auxilium implorandum circumferendo.

§. I.

QUapropter ad Exorciſtam ſpectabit, dum propulſandi dæmonis, aut ſolvendi maleficii ſeſe feret occaſio, optans ſalutifero uti remedio, hortari Energumenos ad Sanctorum ſepulchra viſitanda: vel illis applicare Reliquias, ſi 609 *Quibus uti debent obſeſſi.*

Brogn. Man. Exorciſt. Q 3 quas

quas certas, & indubitatas habuerint, Sanctorum more, qui hoc in talibus occaſionibus præſtitere: ſicut teſtantur D. Hieronymus *contra Vigilantium*, D Gregorius Nazianzenus *oratione de B. Cypriano circa finem*, D. Joann. Chryſoſtomus *in oratione contra Gentiles* de S. Babyla, *& homil. 26. in 2. ad Cor.* D. Ambroſius *ſerm. 77. & 91.* Thomas Faſellus de D. Philippi Apoſtoli Sepulchro *lib. 10. de rebus Siculis c. 2.* Rupertus Tuitienſis de Sepulchro S. Hereberti Colonienſis Epiſcopi *cap. ult. ejus vitæ*, Petrus Rauzanus de lipſanis capillorum S. Vincentii Ferrerii *lib. 4. vitæ illius c. ult.* De S. Guthlaci Zona Felix Croſandienſis *in ejus vita*, De S. Richarii corpore Albinus Flaccus *in ejus vita*, ac Theophilus Abbas *ſer. de Veneratione Sanctorum, & ſerm. de Sanctorum Reliquiis*. Nam Sanctorum Animæ, quorum ſunt reliquiæ, pro utentibus, & illas reverentibus exorant. Et etiam quia dæmones fugati ſunt à Sanctis viventibus, valdè ſacras illorum reliquias pertimeſcunt. Ac tandem propter fidem illis à patiente præſtitam utiliſſimus eſt earum uſus.

Cur dæmones magis videantur timere Reliquias Sanctorum, quàm S. Euchariſtiam.

Unde autem oriatur, quòd dæmones taliter quaſdam reliquias ſacras, vel ſanctas imagines horreant, ut nullo modo ad eas accedere velint, & in illarum præſentia torqueantur, clament, ac ſtare non poſſint, & quandoque exire compellantur; cùm tamen Sacramentum Euchariſtiæ, quod eſt ſumma omnium Reliquiarum, timere non videantur. Dicam, quod ſentio, nempè hoc propter patientum fidem, qua firmiter hujuſmodi Reliquiarum applicationem, vel contactum dæmones receſſuros credunt, provenire.

ARTICULUS V.

De Imaginibus Sanctorum.

610 *Sanctarum imaginum gloria.*

QUàm gratus Deo, Sanctis honorificus, & dæmonibus terribilis ſit venerabilis imaginum cultus, patet ex eo, quòd Deus illas honorat, cùm per illas tot miracula operatur; & ſeveris caſtigationibus animadvertit in eos, qui eas injuria afficiunt: Sancti novo decorantur honore, eo quòd cultus imaginibus redditus ad prototypon tranſeat, quem tanquam propriæ perſonæ delatum reputantes, favoribus à divina bonitate impetratis cumulant: Dæmon ignominia afficitur, dum Deus in Sanctis honoratur: Sancti religioſè coluntur: Populus ex earum aſpectu, & cultu ad pietatem excitatur: Ideòque illas dæmon per ſuos aſſeclas deturpare, confringere, conculcare, ſputis fædare, maledictis proſcindere, & in pulverem redigere conatur: quia ſic Deo injuriam, Sanctis ignominiam, populo damnum inferre, (ut tradit Delrius *lib. 5. Diſqu. Mag. c. ſect. 16. verſ. Sacerdotes pag. mihi* 542.) arbitratur.

Eorum virtus in dæmones.

Sed non minùs fidelibus proficuus eſt eorum cultus, qui Deum in imaginibus colunt, ejus Majeſtatem per Sanctorum merita deprecando: Sanctos honorant, illorum actus imitando, & interceſſiones poſtulando: Dæmonibus inſultant, eos per Deum vel in ſe, vel in Sanctis ſuis, aut in ſuis inſtrumentis invocatum adjurando, eo modo, quo nos docuimus ſuprà, *ubi de Adjuratione* ex Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 4. de Adjuratione c. 3. n. 7.* Qui quidem Sancti cùm per illas imagines repræſententur, experientia compertum eſt, hoſtem illum antiquum tam iniquo animo eſſe erga illas, præcipuè erga venerabiliſſimam Sanctiſſimæ Deiparæ Mariæ Virginis imaginem, ut illarum aſpectum non poſſit ſuſtinere.

Supra num. 364.

§. I.

611 *Exemplo comprobatur.*

HOc innumeris probari poteſt exemplis, quæ ut notiſſima prætermitto, illo ſolo contentus relato *in Prato Spirituali c. 45.* Conſueverat Religioſus quidam ſanctus devotiſſimam B. Virginis ſumma reverentia diebus ſingulis venerari imaginem; cui ſemel gravi tentatione liberari deſideranti palàm tentator occultus apparuit promittens ſe numquam hujuſmodi tentationibus ejus animam vexaturum.

Digitized by Google

rum, ſi à reverentia huic imagini impenſa ceſſare vellet. Quod cùm Religioſus facere conſtanter renuiſſet, & tentantem dæmonem fugare meruit, & tentationem fortiter ſuperare. Idem dicendum de cæteris Sanctorum imaginibus, ut videre eſt in Epiſt. cujuſdam Cyrilli ad Auguſtinum, in qua mirabilem Monialis liberationem à vexante dæmone per imaginem Sancti Hieronymi factam narrat. Ut ex his invitentur Exorciſtæ, ac Parochi coram imaginibus Domini N. Jeſu Chriſti, Beatiſſimæ Virginis, & Sanctorum ſacros exorciſmos, ſeu præcepta in nomine Jeſu contra dæmones impendere; & maleficiatis ſuadere, ut aliquam honorificè, & religioſè ſecum gerant, qua ab inſultibus dæmoniacis liberentur, ac præſerventur.

ARTICULUS VI.

De Aqua benedicta.

INter mirabiles effectus, quos benigniſſimus Deus per aquam benedictione Ec-
cleſiaſtica ſingulis Dominicis ſolemniter ſanctificatam operatur in hominibus, 612
duo præcipuè (ut ex Decreto Alexandri Papæ primi hujus nominis colligitur E- *Virtus aquæ benedictæ du-*
piſt. 1. quæ refertur *de Pœnitent. diſt. 3. c. aquam*) aſſignantur. *plex.*

Primus eſt venialium peccatorum deletio, quam, etſi quidam Doctores apud A- *Peccata venia-*
zorium *lib. 4. moral. c. 11. q. 4.* ex opere ipſius ſacramentalis fieri aſſeverent; Commu- *lia delet.*
nis tamen opinio eſt, aquam benedictam, ſicut & cætera ſacramentalia peccata ve-
nialia ex opere hominis juſti peccata ipſa deteſtantis delere, prout à tali ſacramen- *Et quomodo.*
tali ad actus deteſtationis, ac contritionis eliciendos excitatur: Ita docent Paludanus *in 4. d. 16. q. 1. art. 2.* Sylveſter *verb. aqua benedicta*, & alii plures relati ab Azorio *loc. cit.* & à Bonacina *de Sacram. diſp. 5. q. 6. ſect. 2. punct. 2.* Duobus autem modis ſacramentalia vim remittendi peccata venialia habent. Primò ex Chriſti promiſſione, vel inſtitutione, qualem vim dominicalis oratio habet, ut conſtat ex illis verbis: *Dimitte nobis debita noſtra, &c.* Secundò modo ex oratione Eccleſiæ, quæ exaudiri à Deo meretur: Sic aqua benedicta, panis benedictus, & alia ſacramentalia ab Eccleſia inſtituta, ac benedicta, vel conſecrata vim divinum impetrandi auxilium habent, quatenus homo per ea ad tales actus, per quos peccata venialia deleantur, excitatur. Colligitur ex illo Decreto, in quo Pontifex dicit, *Aquam benedici, & ſacrari in ſanctificationem, & purificationem fidelium.* Et ipſa Eccleſia indicat, cùm in precationibus adhibitis ad ejus conſecrationem dicit: *Fieri in ſalutem credentium, ut ſit ſumentibus ſanitas mentis, & corporis.*

§. I.

SEcundus eſt dæmonum, & omnium rerum noxiarum miniſterio dæmoniaco
immiſſarum expulſio: ut idem Papa aſſerit dicens: *Inſidias diaboli avertit, & à* 613
phantaſmatis verſutiis homines defendit. Quod Eccleſiæ verbis confirmatur. *Ut ef-* *Dæmones fugat*
fugiat, atque diſcedat à loco, in quo aſperſum fuerit ſal, omnis phantaſia, & nequitia diabolicæ fraudis, omniſque ſpiritus immundus: Ut fias aqua exorcizata ad effugandam omnem poteſtatem inimici, &c. Ad abigendos dæmones, morboſque pellendos, &c. Quibus verbis effectus ille multis modis exprimitur, & declaratur.

Quare ſapienti Exorciſtæ hoc uti remedio conveniet, exemplis S. Gregorii Magni Monaſterium ab infeſtationibus ſathanicis liberantis: B. Macharii mulierem in jumentum apparenter transformatam in priſtinam formam reſtituentis: S. Marcelli Epiſcopi ſpiritum immundum impedientem, ne flamma templum Idolorum abſumeret, abigentis: B. Theodori Archimandritæ noxas omnes curantis: S. Eligii Noviomenſis, & S. Maclovii in Gallia, S. Laurentii Dunelmenſis in Britannia, & S. Annonis Archiep. in Germania plures energumenos liberantium: ut refert Delrius *lib. 6. Diſq. Magic. cap. 2. ſect. 3.*

Digitized by Google

ARTICULUS VII.

De Pane, & Oleo benedicto.

Panis benedictus. *Peccata venialia delet.*

614 PAri virtute infernalis hoſtis per ea, quæ eccleſiaſtica benedictione conſecrantur, & fidelium uſui deputantur, arcetur: ut ſunt comeſtibilia, inter quæ panis primum locum tenet. Hic enim Dei invocatione, crucis ſigno, & aliis ritibus benedictus duplicem illam vim obtinet, quam aquæ benedictæ tribuimus.

Primam quidem venialium noxarum delendi, ut diximus de aqua benedicta. Quod innuere videtur Eccleſia in benedictionis forma, ut omnes ex eo dignè guſtantes inde corporis, & animæ deſiderabile percipiant ſanitatem: *Ut ſit omnibus ſumentibus ſanitas mentis, & corporis*: ut habetur in Rituali Romano *pag. mihi* 207.

Dæmones coercet. *Exemplis comprobatur.*

Secundam verò dæmones expellendi, & infirmitates curandi ex ejuſdem Eccleſiæ precationibus, in quibus additur: *Atque contra omnes morbos, & univerſas inimicorum inſidias tutamen*. Hoc experientia tot miraculis conteſtata probat, quorum aliqua per B. Elphegum Epiſcopum patrata refert Osbertus *in ejus vita*: per S. Uvolphelmum Abbatem Conradus ejus diſcipulus *in ejus vita*. De B. Hildegarde Theodoricus Abbas *lib. 3. de vita S. Hildegardis cap. 9*. De S. Petro Cæleſtino Papa *in vita ejus*. De aliis pluribus refert Gretzerus *lib. 3. de S. Cruce cap. 37*.

Quare poterunt Exorciſta, ac Parochus hoc etiam remedium adhibere, ut obſeſſos ad fidem vigoroſam, ac fiduciam perfectam faciliùs diſponant, quæ dæmones à ſeipſis abigere valeant, ac propulſare.

§. I.

Oleum benedictum valet contra dæmones. *Exemplis comprobatur.*

615 HUc referendum eſt Oleum à Sacerdotibus, etiam non Epiſcopis benedictum, obſeſſis, ac maleficiatis ſive pro potu, ſive pro unctione ab Exorciſta exhibitum, quod ad dæmones coercendos, ac maleficia deſtruenda pluri-mùm valere exempla varia conteſtantur.

Beda Venerabilis *in Lucam cap.* 8. cum ageret de Monialis cujuſdam obſeſſæ à variis, quæ dæmon inflixerat, vulneribus ſanatione: & ipſamet (uno excepto) cætera fuiſſe ſanata, narraſſet, hæſitanti Sacerdoti eam conſilium hoc dediſſe, refert: *Si*, inquit, *oleum pro infirmis conſecratum eidem medicamento aſperſeris, ſicque me perunxeris, ſtatim ſanitati reſtituar; nam vidi per ſpiritum in quadam longiùs poſitam civitate, quam numquam corporalibus oculi vidi, puellam quandam calamitate laborantem taliter à Sacerdote curatum. Fecit, ut illa ſuggeſſerat, ſtatimque ulcus remedium, quod ante reſpuerat, accipere conſenſit*.

Laurentius Surius. Januar. 10. Metaphraſtes. Januar. 10. Februar. 7. Februar. 14. Martii 5. Aprilis 6. Aprilis 16. Chron. Belgic. Anno 1490.

Hoc ſancto oleo utebatur S. Parthenius, ad quem cum Eucheria Agapii uxor veneficio affecta, cui inteſtina rodebantur, adducta eſſet, Sancto triduo orante, & oleum Sanctorum ei propinante, ſanitati priſtinæ reſtituta eſt; ut refert Surius *in ejus vita*. Idemque hic ipſe Sanctus beneficium eodem oleo inungens cuidam Leſbo Oano impendit. Hoc oleo etiam S. Theodoſius Cænobiarcha brucos pellebat: ac morbos graviſſimos S. Launomarus abigebat. Et hoc ordinarium B. Auxentii Archimandritæ contra dæmonis obſidiones, morboſque ab eo illatos erat remedium, teſte Metaphraſte *in vita eorum*. Nec minori ſucceſſu eodem uſi ſunt contra ſerpentis ictum, ac morſum virulentum S. Uvinuvalocus, & S. Paternus Abricenſis. Ad arreptitios etiam ferociſſimos liberandos S. Eutychius Patriarcha, S. Hilarion Abbas, Ægydius Nitteletus Decanus Cameracenſis, ut referunt Metaphraſtes, Surius, D. Hieronymus, Euſtachius, Anonymus, & Joannes Molinetus *in vita eorum*.

Qua-

Quare Exorciſta hoc etiam uti remedio poterit, qui ſimilis Filio hominis ſeptem ſtellas in manu, ſeptem nempe ſacramentalia, quaſi cæleſtia medicamenta, quibus dæmoniacæ infirmitates curari poſſunt, habebit. Sed circa unctiones caveat, quæ ſupra monuimus *num.* 318.

Cap. III.

De Remediis particularibus Ægrotum præparantibus.

Quemadmodum ſolent Medici in curatione morborum aliquando medicata potione, aliquando ſectione, & uſtione ſubvenire ægrotis: unde medicina, cui nomen à modo, & temperamento impoſitum exiſtimatur, in duas ſpecies pharmaceuticen, & chirurgicam dividitur: ita Exorciſtæ, ac Parochi idipſum in curatione morborum maleficorum præſtare debent. Non enim remediis generalibus tantùm ex Sacramentorum, ac Sacramentalium virtute deſumptis hujuſmodi ægritudines arcere debent; ſed maximè particularibus ab Eccleſia ad hunc effectum inſtitutis, exorciſmis nempè, ac præceptis eccleſiaſticis, quibus & maleficia, & maleficiorum auctores propulſantur. Illa etenim generalia, etſi patientem ad fidei, ac confidentiæ in Deum actus eliciendos, quibus & dæmones expelluntur, & maleficia deſtruuntur, maximè diſponant; attamen ex ſe, & abſolutè non ad dæmones expellendos, ac maleficia deſtruenda; ſed ad peccata vel mortalia, aut venialia remittenda: vel ad gratiam conferendam, aut augendam: vel ad alios hujuſmodi effectus producendos ſunt ordinata. 616

Particulare remedium ad dæmones expellendos, & maleficia ſolvenda.

Remedia autem particularia, de quibus impræſentiarum loquimur, ex ſe, & abſolutè à Deo ſunt inſtituta, & ab Eccleſia, non ad alium finem, quàm ad dæmones expellendos ab hominibus, & à rebus ad homines ſpectantibus ordinata.

Hoc typicè videtur in ſimili Filio hominis, qui non ſolùm ſeptem ſtellas in manu Sacramenta, & Sacramentalia deſignantes habebat; ſed etiam gladium ex utraque parte acutum ex ejus ore exeuntem gerebat. Nam quid aliud gladius ille quàm verbum divinum, quo infernalis hoſtis feriendus eſt, & à creaturis expellendus, præfigurat? *Vivus enim eſt*, inquit Paulus Apoſt. Hebræor. c.4. *ſermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens uſque ad diviſionem animæ, & ſpiritus, compagum quoque, & medullarum, & diſcretor cogitationum, & intentionum cordis. Et non eſt ulla creatura inviſibilis in conſpectu ejus*: Non inferior ſcilicet corporea, quantumvis mole quantitativa aciem oculorum obtundat: Non media, ut homo, qui ſpiritu interiori movetur in corpore opaco: Non ſuperior, ut dæmon, qui cùm purus ſit ſpiritus corporeæ expers, homine natura eſt ſuperior. Nam gladius hic verbi Dei ex utraque parte acutus, quia ex utroque teſtamento colligitur, potentiſſimus eſt, nedum pro dæmone coercendo, & expellendo ab hominibus, & è rebus ad homines ſpectantibus, ut fusè c.4. explicabitur; ſed pro homine ipſo obſeſſo ad ſuam liberationem, dum per inſtructionem, ac probationem ab eo reſecatur ignorantia, ac diffidentia, quæ potiſſimùm liberationi obicem ponunt, præparando. 662

Eſt gladius verbi Dei, nempe Exorciſmus, qui potentiſſimus eſt pro vexato præparando, & pro dæmone coercendo.

At quia vexationes, quibus in dies homines afficiuntur aliæ à dæmonibus: aliæ à cauſis naturalibus: aliæ ex pura imaginatione provenire dignoſcuntur; ideò antequam ad remedia dæmones expellentia deveniatur, primò ab Exorciſta, & Parocho, quæ, & qualis vexatio ſit, eſt cognoſcendum. Secundò inſtruenda perſona vexata. Tertiò probandum, an inſtructio ab ea ſit benè percepta, & per eam facta ſit capax ad liberationem. Quod tribus ſequentibus articulis aperietur.

A R-

ARTICULUS I.

De modo certitudinaliter cognoſcendi: an quis verè ſit maleficio affectus, vel à dæmone poſſeſſus.

663 *Quomodo ab Exorciſta interrogandi ſint domeſtici obſeſſi, & de quibus.*

PRimò ab Exorciſta interrogandi ſunt parentes perſonæ vexatæ, vel ejus conſanguinei, aut curam habentes de origine infirmitatis, de tempore, ac modo, quo talis infirmitas incæperit: An die, vel nocte: qua noctis hora, puta an poſt tertiam, & ante quintam, vel ſextam: quia eo ſæpiùs tempore Malefici, ac Sagæ maleficia operari ſolent: An in ſomno, vel vigilia: An ſenſim, ac paulatim, vel inopinatò, ac repentè: An domi, vel extra domum: An ex cibo comeſto, vel potu: An aliquod remedium adhibuerit; & tunc diligenter quærat, quis tale remedium adhibuerit: An Medicus, vel Chirurgus, vel Religioſus, vel Idiota, vel Fæmina: An fuerit naturale, vel ſpirituale: An verba fuerint prolata, & quæ ſint verba; An ſigna cum aliquo inſtrumento ligneo, ferreo, laneo, lapideo, plumbeo, aureo, argenteo, vel hujuſmodi facta ſint: An alia intervenerint, quæ nullam naturalem ad ſanitatem conferendam vim habent: quia ſæpiùs contingit, aliquos, immò plurimos pritis nedum ad humana ſeſe confugere auxilia, quàm divina; ſed etiam ad diabolica, Magos, Maleficos, & Sagas advocantes, ab eiſque remedia poſtulantes. Quod monet etiam Drexelius de Conformatione voluntatis lib.5. cap.10. §.7. *Ille plurimorum*, inquit, *intolerabilis error, & abuſus eſt, ut priùs ad humana ſeſe auxilia convertant, quàm ad divina; neque hæc, niſi illis omnibus fruſtra tentatis, rebuſque jam planè depoſitis, cenſeant. Quo ſanè fit, ut humana remedia ordine plerumque præpoſtero adhibita, vindicante Deo, incaſſum nobis eant*. Et paulò infra addit. *Multis vix alius eſt Medicus, quàm Magus, nec alius pharmacopæus, quàm diabolus, quæritur. Jure ergo Deus per hos punit, per quos tam variè offenditur*. Propterea Exorciſta, ſi fortaſſe aliquem ad Magos confugiſſe agnoſcat, ſanitatis acquirendæ gratia, illum moneat, ut priùs pænitentiam agat, ac divinæ juſtitiæ vindicanti ſatisfaciat.

§. I.

664 *Quomodo interrogandus ſit Obſeſſus. Supra n.154. & ſequent.*

SEcundò Exorciſta Vexatum interroget ſuper eiſdem, de quibus ſuprà, eum alloquendo, intuendo, audiendo, & ejus diſpoſitionem conſiderando, ſigna tam probabilia, quàm certitudinalia inveſtigando: quid de ſua infirmitate ſentiant, interrogando; interim diligenter ejus dicta, vultus mutationem, geſta, ac deſiderium ſuæ ſanationis obſervet.

Ex quibus inveſtigationibus, ſi nihil probabilitatis habeat, quòd patiens vexatus ſit, non ultra procedat, ne patiens ſuper re non exiſtente incipiat ſuſpicari; ſed potius ipſum ad divinum in omnibus, & ante omnia hortetur implorandum auxilium; deinde ad peritum Medicum confugiendum, ut per naturalia pharmaca (ſi infirmitas naturalis ſit) optatam valeat conſequi ſanitatem.

Si verò ex præmiſſis inveſtigationibus aliquod evidens habeat ſignum, illum à dæmone eſſe poſſeſſum, aut maleficio affectum, liberè, ac tutò Exorciſta poterit de vexationis illius certitudine judicium ferre, & ad ulteriores actus, nempè ad inſtructionem, probationem, & dæmonis expulſionem procedere, de quibus infra. Sed Vexati judicium de ſua vexatione priùs requirat; an ſcilicet eſſe naturalem, vel à dæmone cauſatam arbitretur. Quòd ſi naturalem eſſe reſpondeat, non eſt ultra procedendum; quia Vexatus vel fateri debet vexationem ſuam eſſe à dæmone, (ſi verè talem eſſe agnoſcat): vel ſaltem dicere debet, ſe talem vexationem eſſe à dæmone ſuſpicari; ut ſic ab Exorciſta debita ei remedia poſſint adhiberi.

Siau-

Digitized by Google

Si autem dicat, ſe infirmitatem ſuam eſſe à dæmone ſuſpicari; ſed de ſua liberatione non curet, pro tunc ultra non eſt procedendum; quia Exorciſta oleum, & operam perdet; nam Deus ab ægrotis adultis ordinariè conſenſum requirit ad ſanitatem illis impertiendam. Supra num.13. & num.220.

Si tandem velit, ac ſanitatem quærat; ſed illam ſe conſecuturum non credat, tunc per Exorciſtam; aut per parentes, amicos, vel domeſticos eſt diſponendus.

§. II.

620 *Modus ad faciendum experimentum certum de obſeſſione, ac præſentia dæmonis in corpore humano.*

Tertiò, ſi ex præcedentibus inveſtigationibus ſigna aliqua habeantur probabilia, Patientem eſſe à dæmone vexatum, ut certitudo de tali vexatione habeatur, ſequens faciendum eſt experimentum. Primo Exorciſta obſeſſum breviter inſtruat, ut credat ipſum eſſe Chriſti, & Eccleſiæ miniſtrum, & auctoritatem habere dæmonem è corporibus obſeſſis expellendi, ejuſque opera malefica deſtruendi; idcircò, ſi verè, ac realiter dæmon fuerit in corpore ipſius, illicò ad præceptum ab Exorciſta ſibi imponendum ſe propalaturum.

Genuflexo ergo Obſeſſo (ſi poteſt) coram Exorciſta veluti coram judice ſedente, tunc ipſe Exorciſta voce horribili, & aſpectu gravi, & maxima divini auxilii munitus confidentia, ſequens præceptum conditionatum formet.

Præceptum conditionatum probationum.

In nomine Ieſu Chriſti ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ præcipio tibi dæmon, vel vobis ſpiritus immundi, (ſi aliqui eſtis in corpore iſtius creaturæ Dei) ut ſtatim detis mihi aliquod ſignum evidens, ac certum præſentiæ veſtræ, hanc creaturam indeſinenter vexando: aut commovendo humores in ea more ſolito eo modo, quo a Deo vobis fuerit permiſſum.

Quod ſi patiens à dæmone verè fuerit vexatus, ſtatim dæmon Exorciſtæ præcepto obediet, effectus cauſando, quos anteà conſueverat operari. Et tunc Exorciſta ſtatim dæmoni præcipiat, ut à tali vexatione ceſſet, juxta regulas ſupra poſitas *nu. 368. & ſequentibus*. Si verò dæmon nullum det evidens ſignum ſuæ præſentiæ, tunc Vexatus ab Exorciſta dimittatur, illum ad divinum implorandum auxilium hortando, ut ſupra admonendo, ut falſam exiſtimationem removeat, & quòd credat experto, & non ſibi. Hujuſmodi autem præcepta Exorciſta ſive latino, ſive vulgari idiomate juxta opportunitatem, & exigentiam, ſecundùm monita ſupra tradita *num.368. & ſequentibus*, poterit efformare.

ARTICULUS II.

De Inſtructione pro Vexato ad liberationem præparando.

621 *Modus inſtruendi Vexatum pro ſua liberatione præparandum.*

Poſtquam Vexatus verè eſſe energumenus, vel maleficio affectus, cognitus fuerit, antequam Exorciſta ad præcepta expulſiva deveniat, ut fructuoſa ſit adjuratio, ac præcepta expulſia dæmoni facienda ſuum poſſit obtinere effectum, poſito patiente coram Exorciſta, præſentibus parantibus, & aliis piis perſonis, clarè, diſtinctè, ac ſuaviter in doctrina infra ponenda illum inſtruat: ſed diligenter Exorciſta advertat, ut patiens illam percipiat; ideòque illum ad attentionem ſæpiùs excitet; & aliquando jubeat, quæ audivit, denuò replicare. Semper ad ſpem, ac confidentiam illum roboret. Proponat ei certam ex parte Dei, & Eccleſiæ liberationem, Supra num.18. ſi ipſe perfectam, & inhæſitantem confidentiam habuerit, ac hujuſmodi liberatio illi futura ſit ſalutaris. Sæpiùs eum commoneat, ne dæmoni attendat, ſi illi aliquid intùs ſuggeſſerit, neque ſi aliquam ei intulerit vexationem.

Ad aliquid præceptum expulſivum, niſi completa inſtructione, ac probatione, ſcilicet niſi patiente benè inſtructo, ac in fide, ac fiducia probato, non veniatur.

Sita-

Si tamen Obſeſſus à dæmone turbaretur, ne inſtructioni poſſet attendere; tunc Exorciſta præceptis lenitivis, de quibus infra *n.664.* dæmonem cohibeat, videlicet ei præcipiendo in nomine Jeſu, ne patientem perturbet, aut moleſtet, nec impediat, quin attentè, ac devotè inſtructiones audire, ac percipere queat; addendo etiam, (ſi opus fuerit) aliquam adverſus dæmonem objurgationem; ut infra *n.660.*

De quatuor ergo principaliter ab Exorciſta, vel Parocho inſtruendus eſt Vexatus;
Primò in his, quæ in ordine ad Deum credere debet.
Secundò in his, quæ Exorciſtam reſpiciunt.
Tertiò in his, quæ in ordine ad dæmones credere debet.
Quartò in his, quæ ad ſeipſum ſpectant.

QUÆSTIO I.

Quomodo, & de quibus Vexatus inſtruendus ſit erga Deum.

622 *Quomodo, & de quibus Vexatus inſtruendus ſit erga Deum.* Verſ. 14.

RESpondetur, Energumenum, aut maleficio affectum, ut maximam in Deum fiduciam, ac confidentiam pro ſua liberatione elicere queat, quæ ſequuntur, firmiter credere debere.

Primò omnia, quæ in mundo fiunt, ſive bona, ſive mala à Deo eſſe, vel volente, vel permittente juxta illud Eccleſ. c.11. *Bona, & mala, vita, & mors, paupertas, & honeſtas à Deo ſunt*: Ideò omnia maleficia, dæmoniacas obſeſſiones, ac poſſeſſiones, ut ſimpliciter malum pænę dicunt, quæ eſt quid poſitivum, eſſe à Deo volente, & approbante: ut verò malum culpæ includunt, vel ad culpam inducunt, eſſe à Deo non volente, nec approbante; ſed tantummodo permittente, ſeu non impediente. (Supra num.128. & ſequent.)

623 *Divina Providentia benè cuncta diſponit.* Supra num.388. & ſequent.

Secundò, quòd *mala*, quæ Deus hominibus evenire permittit, *divina Providentia ad bonum dirigens cuncta diſponit*: ut loquitur Boetius *l.4. Conſol.phil. proſa 6. in fine*, videlicet ſi Vexatus peccator eſt, ut reſipiſcat, & pænitentiam agat: ſi verò juſtus eſt, ad majora chriſtianæ perfectionis incrementa provocetur. Quare Exorciſta, vel Parochus Patienti ad Deo gratias agendas pro tali vexatione perſuadeat; eique dictum D. Hieronymi rememoret, nempe quòd *Omnia Providentia Dei gubernantur, & ſæpè quæ putatur pœna, medicina eſt*. Conſequenter hortetur, ut ex totis præcordiis peccata deteſtetur, ac confiteatur, & in virtutum exercitio magis, ac magis proficere contendat. Moneatque virtutis profectum in offerendo ſeipſum ex toto corde divinæ voluntati conſiſtere: *ita ut una æquali facie*, ut loquitur Thomas de Chempis lib.3. c.25. n.3. *in gratiarum actione permaneat inter proſpera, & contraria, omnia æqua lance penſando*: Sic ſemper voluntatem ſuam in omnibus divinæ ſubiiciat, ac conformet.

624 *Obſeſſus ad voluntatem ſigni confugere debet.*

Tertiò, cùm nullus Vexatus, niſi per divinam revelationem ſcire poſſit, an ſit voluntas Dei, nec ne, ut diù talem ſuſtineat vexationem, Exorciſta eum inſtruat, ut ad ſigni voluntatem confugiat, quæ per divinas Scripturas nobis manifeſtat Deum omnibus invocantibus ſe ſuum præſtare velle auxilium, & in ſe credentes, ac in Sanctiſſimo nomine ſuo confidentes velle à quacumque dæmoniaca liberare vexatione, ſi talis liberatio eis ſalutaris ſit futura. Proptereà ad hoc ut Vexatus (quantum eſt ex ſe) ſuam liberationem faciat eſſe ſalutarem, ad laudem, & gloriam Dei, ac ſalutem animæ ſuæ illam ordinet: & dum in oratione à Deo ſuam petit liberationem ſimul talem ordinationem petat, nempe, ut Deus ſibi ſanitatem, ac ſimul auxilium efficax tribuat, ut tali ſanitate ad Deum laudandum, & glorificandum, ac magis magiſque in bono proficiendum benè utatur. (Sup. nu.429.)

§. I.

625 *Obſeſſus credere debet, quid*

QUartò, Exorciſta moneat illum, ut Deum eſſe omnipotentem, nec ullam eſſe creaturam, quæ ejus potentiæ valeat reſiſtere, firmiter credat; idcir-

idcircò licèt in corpore Energumeni eſſent mille dæmoniorum legiones, illicò Deum eos expellere poſſe: Ac reſpectu divinæ Potentiæ non eſſe differentiam, ab uno obſeſſo centum millia dæmoniorum expellere, ac ſi unum ſolùm: quia cùm Dei potentia ſit infinita, & dæmonum finita, inter eas nulla eſt proportio; ideòque tota omnium dæmonum potentia ſimul unita reſpectu divinæ nihil eſt.

Deus eſt omnipotens. Supra num. 268. & num. 394.

Quintò, ut Deum ſapientiſſimum eſſe credat; ideoque perfectiſſimè omnium dæmonum machinamenta, dolos, ac fallacias noſcere; & cùm ubique per eſſentiam, per potentiam, & per præſentiam ſit, omnia eſſe aperta, & nuda oculis ejus; eaque ſine ullo impedimento apertiſſimè videre, ac modum, quo ea deſtruere, ac dæmones à corporibus obſeſſis valeat propulſare, optimè agnoſcere. 626

Deus eſt ſapientiſſimus. Supra num. 268.

Sextò, quòd Deus eſt ſummum bonum, ideòque ſe ad extra per communicationem diffundit, prout à creatura capi poteſt, & ei expedire judicat. Quare ratione ſuæ bonitatis vult omnibus benefacere, & non malefacere, quantùm eſt ex parte ſua: Sic Drexelius de Conformatione voluntatis lib. 2. c. 5. ait: *Deus non tantùm vult fieri, quicquid in Orbe fit (dempto peccato) ſed id omne reipſa ſemper exequitur, quod melius eſt, immò quod optimum eſt, hoc eſt (ut ſic loquamur) ingenium Dei, & innata ejus propenſio.* Hac de cauſa, ut nos ſuæ bonitatis faciat eſſe participes, ſæpiùs in divina Scriptura hortatur, ut illum invocemus, invocantibus ſe ſuum præſtare auxilium pollicendo. Sic Chriſtus, dum mortali carne indutus in hoc inferiori Orbe morabatur, pertranſiens omnibus benefaciebat, & omnes à dæmone oppreſſos ſanabat, ut habetur Act. 20. Deditque poteſtatem ſuis Diſcipulis, & eorum ſucceſſoribus omnia dæmonia eiiciendi: quam etiam omnibus in ſe credentibus Marci ult. communicavit dicens: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient.* Ex quibus omnibus clarè conſtat, Deum velle (quantum eſt ex parte ſua) omnes Energumenos, & maleficio affectos à dæmone liberare, ſi ipſi ad liberationem perfectè ſe diſpoſuerint, faciendo quantum in ſe eſt, ac Deum ſuppliciter rogando, ut talis liberatio ſibi ſalutaris ſit futura; nec eam niſi ſub tali conditione ullo modo quærant impetrare. 627

Deus eſt ſummè bonus. Supra num. 394. & ſequent.

Septimò: quòd Deus verax eſt, nec mentiri poteſt, nec in ſuis promiſſis deficere: idcircò, cùm promiſerit Marci ult. ſupra citato, ſe ad finem credentium dæmones expulſurum (ſi Vexatus perfectam in eo fiduciam collocaverit) à dæmone proculdubio eum liberabit, ſi talis liberatio ei ſit profutura. 628

Deus eſt veraciſſimus. Supra num. 405. & ſequent.

§. II.

Octavò, quòd dæmon obſeſſos ſæpiùs ad multa mala perpetranda inducit, puta ad blaſphemias, ad peccata carnalia, ad rixas, ac jurgia excitanda, ad odia fovenda, ad parentes contemnendos, ad domeſticos perturbandos, ad colliſiones, ſubmerſiones, præcipitia, deſperationem, ac mortem ipſam, ut in dies experientia docet: quæ omnia, etſi à Deo permittantur; non tamen approbantur; ſed potiùs odit illa; ergo etiam dæmonem in corporibus humanis habitantem, ac talia ſuſcitantem odio habet. 629

Dæmon ad multa mala obſeſſos inducit. Supra nu. 70. & nu. 541.

Nonò, Exorciſta ex præmiſſis deductam Vexato proponat concluſionem, nempè in Deo confidentiam: quia Deo æqualiter de omnibus cura eſt: quia omnipotens, ac ſapientiſſimus eſt, ac vult omnibus in ſe confidentibus opitulari; ac fidelis eſt in omnibus ſuis promiſſis, ideòque maximè confidendum eſt in eo, qui ſuos numquam deſerit; Suis enim ſemper præſens eſt, & auxiliari ſemper eſt paratus, ut omnia ſuorum amicorum ad opportunum finem dirigantur; propterea Vexatus eo ſemper animo illum exoret, nec dubitet; ſed certò ſciat ſuas preces (ſi tamen juſta petat) eſſe exaudiendas: nam inſtar oraculi habeat illud à Chryſoſtomo dictum homil. 14. in Matth. *Si cum hoc ſtudio mentis acceſſeris, & dixeris: Niſi accepero, non recedam; prorſus accipies: ſi modò talia poſtulaveris, quæ & illum, qui rogatur, dare deceat, & accipere tibi, qui precaris, expediat.* 630

Deci-

Ordo Exorciſtatus producit effectum ex opere operato. Supra nu. 9. & nu. 17.

631 Decimò, ob oculos ponat Vexato: quòd ſicut omnia Sacramenta ex opere operato ſuum producunt effectum, Deuſque infallibiliter ex parte ſua concurrit, (ſi adſint requiſita ex parte materiæ, formæ, miniſtri, ac recipientis) ſic Ordo Exorciſtatus, cùm ſit Sacramentum, uti plures graves teſtantur Auctores, ex merito paſſionis Chriſti, ſi omnia aderint requiſita ſuum producet effectum: qui effectus eſt dæmonis expulſio; ideò ſi obſeſſus per fidem, ac confidentiam in Deum benè fuerit diſpoſitus, à dæmonis tyrannide proculdubio diſſolvetur.

§. III.

Deus numquam obſeſſus derelinquit, ſi ipſum devotè invocent.

Supra num. 468. & 469.

932 Undecimò, Exorciſta vexatum moneat, Deum, cùm pientiſſimus ſit, numquam ipſum derelicturum; ſed ipſi, ſi eum invocaverit, ſuum præſtiturum auxilium: nec defectus illius divinæ protectioni obicem ponent, ſi illos ex totis præcordiis deteſtetur; ideò numquam Energumenus de ſua ſalute tam corporali, quàm ſpirituali deſperet: quia Deus non vult mortem peccatoris; ſed ut convertatur, & vivat: neque gaudet, hominem talibus iniquiſſimi hoſtis vexationibus ſubjacere, ſi quod ex parte ſua requiritur, perpetrabit. Quare illum, (ut fiducialiter petat à Deo liberationem ſuam ob magnitudinem miſericordiæ ejus) hortetur, quæ major in benefaciendo homini peccatori, & indigno, quàm juſto, ac digno oſtenditur: nec non ob invariabilem, & indeficientem ipſius fidelitatem, quæ in ſervandis ſuis promiſſionibus numquam deeſt. Inſuper conſoletur cor patientis, ejus afflictum, ac jacentem erigat animum, & ad dęmoniacis inſultibus reſiſtendum corroboret; oſtendatque non eſſe difficile, dæmones expellere: quia Deus ex parte ſua veluti ſol refulgens paratiſſimus eſt, ſuos quaquaverſum gratiarum diffundere radios, dummodo ignorantiæ nubes, ac diffidentiæ tollantur: idcircò ſi ipſe perfectè crediderit, ac confidentiam in eo inhæſitantem collocaverit, utique victor erit. Propterea ſemper Exorciſta vultum lætum, hilarem, ac jucundum oſtendat: nec Obſeſſo umquam minetur; ſed eum hortetur, ut gaudeat, & conſoletur.

§. IV.

Quomodo Deus partes juvet Exorciſtæ, & Energumeni;

633 Duodecimò, certiſſimum eſt, quòd ſi Exorciſta, & Energumenus ſimul cum diabolo ad eiiciendum illum pugnaverint, Deus magis Exorciſtæ, & Energumeni, qui ſe illi commendat, partes juvabit, quàm diaboli inimici ſui, qui illum blaſphemat, & odit. Ergo certiſſima erit victoria. Quis poterit reſiſtere Deo? Et ſi aliquando Deus dæmones non eiiciat, non eſt, quia non poſſit, vel neſciat, aut nolit, quantum ex ſe eſt; ſed quia vexato expediens eſſe non judicat, quia ſi à dæmoniaca vexatione citò liberaretur, fortaſſe ad priora, & etiam ad majora peccata reverteretur: vel quia Vexatus confidenter ad Deum non confugit; ſed de ejus voluntate optima, ac pientiſſima veretur.

Quare concludimus, maximam eſſe diaboli tentationem, credere quòd Deus velit, (licèt permittat) dæmones in hoc ſpeciali corpore habitare (exceptis maximis peccatoribus) ita ut Vexatus non procuret, nec ſuam liberationem procurare debeat: ſicut tentatio eſſet ei, qui in ignem cecidit, & poſſet amici auxilio liberari, & nollet, dicens: *Deus voluit, me in ignem cadere, ſic ergo volo manere.* Cui ego reſponderem: *Tua incuria, & imprudentia in ignem cecidiſti; & dum voluntariè ſine aliquo recto fine potens, non vis liberari, morieris in corpore, & etiam æternam amittes beatitudinem.*

QUÆSTIO II.

Quomodo inſtruendus ſit Vexatus de ſpectantibus ad Exorciſtam.

Vexatus erga Exorciſtam de-

634 Reſpondetur breviter, Energumenum, ac maleficio affectum, ut ad ſuam liberationem rectè ſit diſpoſitus, debere in ordine ad Exorciſtam quinque

actus

Digitized by Google

actus elicere, ſcilicet credere, obedire, attendere, ſe conformare, & manifeſtare. *bet quinque actus exequi, ſcilicet.*

Primò credere debet Vexatus, quòd Exorciſta ſit Dei miniſter, & quòd ejus operationes principaliter ipſius Dei ſunt, & inſtrumentaliter ipſius miniſtri; ac per conſequens diabolus ſine dubio illi obediet: quia non obedire Dei miniſtro, eſt Deo non obedire: ſicut in artificialibus ſerra eſt inſtrumentum fabri lignarii, & qua ratione lignum ſerræ obedit, dum per eam ſcinditur, eadem ratione obedit fabro, qui ſerram movet: ſic in miniſteriis eccleſiaſticis Deus miniſtrum ſuum tanquam morale inſtrumentum movet; & non obedire miniſtro ejus, eſt ipſi non obedire; ergo Exorciſtæ præcepta efficacia erunt, ſi Energumenus ex parte ſua ritè fuerit diſpoſitus. *1. Credere.*

Pari modo Vexatus credere debet, quòd Deus abſque dubio cum ſuo miniſtro concurret, quando in nomine ejus præcipiet. Sicut enim infallibiliter cum Sacerdote concurrit ad conſecrandum, cum Confeſſario ad abſolvendum, & cum Parocho ad baptizandum, dummodo ſint omnia neceſſariò requiſita: ita cum Exorciſta concurret, cùm debitè officium ſui ordinis adminiſtrabit: omnia enim Sacramenta ex opere operato virtutem habent, ut communiter cenſent omnes Auctores. Supr. nu. 10. 11.

635 Si autem dicatur, quòd diabolus non ſemper præceptis Exorciſtæ obtemperat; ideò Energumeni fides vacillat; immò etiam ipſius Exorciſtæ. *Inſtantia.*

Reſpondetur, quòd diabolus ſemper Exorciſtæ obedire tenetur in his, quæ ad ſuam ſpectant ejectionem, ſi Energumenus ſit perfectè diſpoſitus, ac firmiter credat, nec intus vacillet; & Exorciſta ritè ſuo munere fungatur: ut centies experientia comprobavi. Sed cùm Energumenus non eſt perfectè diſpoſitus: vel Exorciſta non ritè ſuo fungitur munere, tunc dæmon non obedit; immò etiamſi Exorciſta omnes conditiones haberet requiſitas, ſi patiens non ſit benè diſpoſitus, dæmon ſaltem præceptis ad expulſionem pertinentibus non obtemperabit. Sic etiam in aliis Sacramentis, quæ ponentibus obicem gratiam non conferunt, contingit. *Solutio.* Supra num. 367.

§. I.

636 SEcundò Vexatus Exorciſtæ obedire debet; quod præſtare tenetur nedum in exterioribus, ſed in interioribus actibus, quibus ei tanquam Dei miniſtro honor, ac reverentia exhibetur. *2. Obedire.*

Tertiò ad dicta, ac præcepta Exorciſtæ attendere; nec ullo modo ab eis divertere: quia tunc diabolus multa, ut divertat, proponit; propterea Energumenus fide, intentione, attentione, & toto conatu attendat: quia per actus fidei vigoroſæ dęmon quàm maximè compellitur, ut exactiſſimam Exorciſtæ obedientiam prǫſtet. *3. Attendere* Supra num. 369. & ſequent.

Quartò in omnibus ſe Exorciſtę conformare debet, ita ut pugnet contra diabolũ, ac ſuam voluntatem Exorciſtæ voluntati conformet. Idcircò cùm miniſter præcipit, & ipſe præcepti hujuſmodi executionem intendat, ad quodcumque præceptum ab Exorciſta factum ſive ad probationem, ſive ad expulſionem divina virtute dæmonem ligari firmiter credens, ita ut ab ejus obedientia ſe ſubducere non poſſit. *4. Se conformare.*

Præterea advertere debet Patiens, ne tempore exorciſmi ullo modo Exorciſtæ repugnet; nec, quamvis diabolus aliquid intus ſuadeat, perturbetur; ſed totam ſuam ad Chriſti miniſtrum dirigat intentionem; credens illum tunc dirigi à Deo, & facere opera, ideòque ab eo adjuvari. Unde contra dæmones Deus, miniſter, & patiens decertabunt.

§. II.

637 QUintò Vexatus omnes diabolicas tentationes cujuſcumque generis ſint, nedum ad peccata inducentes; ſed etiam ſuggeſtiones à monitis Exorciſtæ di- *5. Manifeſtare.*

ſtra-

Digitized by Google

ſtrahentes illi manifeſtare debet. Semper enim adverſarius aliquid obiicit, vel ut Exorciſtæ non credat; vel ut tædio afficiatur; vel ut alicujus recordetur diſtrahentis; propterea Exorciſta ſæpiùs mentem Energumeni ſublevet, & quantum poſſibile fuerit, cor ejus roboret; opportuna tentationibus Expellendis remedia tradat; ipſum quietet, & diffidentem ad ſpem erigat, & fiduciam excitet. Ipſe quoque coram patiente taliter ſeipſum in verbis, & actibus exhibeat, ut ille dictos actus elicere poſſit; ac ſæpè conditiones, quæ verum ornare debent Exorciſtam, ipſe mente revolvat, & opere exequátur.

QUÆSTIO III.

Quomodo Vexatus inſtruendus ſit adversùs dæmones.

638 *Inſtructio Vexati contra dæmones.* RESpondetur, Energumenum, ſive Maleficiatum indubitanter ſibi perſuadere, ac credere debere, quòd licèt dæmonem maximam naturalem ſuper res corporeas habeat poteſtatem; & tantam, ut non ſit alia ſuper terram, quæ ei comparetur; attamen hæc poteſtas propter peccatum ab eo patratum in eo confirmata eſt, non quoad actum primum: quia etiam poſt peccatum naturalia in dæmonibus integra remanſerunt; ſed quoad actum ſecundum, ideſt quoad operationem, ut non omnia mala, quæ lubet, poſſit perpetrare.

Per Paſſionem verò Chriſti, ac mortem ejus hujuſmodi poteſtas dæmoniaca fuit confracta, ac ſublata non ſimpliciter, & abſolutè; ſed reſpectivè, ac dependenter à Deo, eo modo, quo ſuprà explicuimus *n.65. & 66.*

QUÆSTIO IV.

Quomodo Vexatus inſtruendus ſit erga ſeipſum.

639 *Inſtructio Vexati erga ſeipſum. Obſeſſus debet credere ſe à dæmone eſſe obſeſſum.* RESpondetur, Energumenum, ut perfectè ad ſuam liberationem diſponatur, diligentiſſimè erga ſeipſum, quæ ſequuntur, debere obſervare.

Primò Energumenus, poſtquam Exorciſta evidenter cognovit, quòd ille verè à diabolo poſſidetur, aliud judicium à judicio Exorciſtæ formare non debet, nempè quòd judicet infirmitatem ſuam naturalem eſſe, vel à cauſa naturali procedentem: vel aliquem defectum naturalem in ea concurrere: quia hoc multum curationi obeſſet; nam Patiens à dæmone deceptus eſſet; propterea non contra illum cum Exorciſta; ſed pro illo contra Exorciſtam decertaret. Qui enim ſe à dæmone obſeſſum eſſe non credit, nec poteſt fidei actus elicere, quòd per præcepta Exorciſtæ à dæmone ſit liberandus. Quod ſæpiſſimè experientia in multis obſeſſis, ac maleficiatis comprobavi.

640 *Peccata confiteatur. Joan. 5. 14. Supra num. 533. & 574.* Secundò Vexatus probabiliter vexationem, quam ſuſtinet, ob aliquam ſuam culpam, ſaltem venialem ſibi eveniſſe credere debet, memor illius dicti Domini N. ægris jam ſanatis inſinuati, ne ſcilicet ampliùs peccarent, ne deterius aliquid eis contingeret. Idcircò ſtatim omnia ſua peccata graviora, licèt etiam aliàs confeſſa confiteatur, ſi Confeſſarius expediens judicaverit, Sacram recipiat Euchariſtiam, ac perfectè reconcilietur Deo in infinita ejus pietate, ac miſericordia confiſus. Ex quo credat, radicem ſuæ vexationis primariam auferri. Nec in hoc ſuggerenti diabolo credat, quòd ſit aliquod peccatum ſibi occultum, ob quod à dæmoniaca obſeſſione nequeat liberari.

§. I.

641 *Non indicet,* TErtiò quamvis Energumenus; aliqua indicia habeat, ex quibus infirmitatem diabolicam ab aliqua determinata perſona mediis maleficiis ſibi eve-

Digitized by Google

eveniſſe, judicare poſſit; numquam tamen tale judicium formet: tum quia facilè à dæmone tentaretur, ut pro vindicta malum aliquod illi intentaret; ſic graviora peccata inde ſequerentur: tum etiam quia tale judicium ejus curationi valdè obeſſet: ideò omninò hujuſmodi diabolicas tentationes à ſe abiiciat, ac nihil penitus curet, unde vexatio proveniat diabolica: hoc unum ſcire ſufficiat, quòd immediatè à dæmone excitatur. *aliquam determinatam perſonam ſibi maleficium intuliſſe.*

Immò dico, quòd Vexatus, etſi certè perſonam maleficam noverit, nihil adhuc de hoc curet: quia ſi perfectè contra dæmonem munitus fuerit, Malefica nihil ampliùs mali poterit ei inferre; & factum citò evaneſcet: quia Eccleſiæ auctoritas ſuper omnes Maleficos, & ſuper totum infernum habet poteſtatem.

Quartò pro certo tenere debet Patiens, quòd in vexatos curando nulla differentia eſt: ſive dæmon corpus per timorem; ſive per maleficium: ſeu ob quamcumque aliam cauſam ingreſſus ſit: neque ſi maleficium ſit intrinſecum, aut extrinſecum, vel cujuſcumque generis: neque ſi dæmones ſint plures, vel etiam legiones, vel unus tantùm: nec ſi vexatio ſit recens, aut antiqua: vel maleficiorum fuerint renovationes, aut confirmationes: neque ſi Energumeni fuerint aliàs exorcizati, necne. Neque refert, ſi dæmones muti, vel loquaces ſint: terribiles, vel pacifici: majores, vel minores: ſubditi, vel principes: ligati, vel ſoluti. Et tandem vexationes qualitercumque, quomodocumque, & cujuſcumque generis ſint, per Exorciſmum, Deo dante, omninò auferentur: nam auctoritati Eccleſiæ, & Patientis fidei tartareæ poteſtates ſunt ſubjectæ, & dæmones obſidentes ſine ulla difficultate omninò obedire compellentur. 642 *Digniſſimum ſcitu.* *Sup. nu. 38.*

§. II.

AT fortaſſe dicent aliqui, per experientiam agnitum eſſe, in curandis vexatis multas circa prædicta differentias eſſe, ut in Scriptoribus hujus artis videri poteſt: ut puta, quòd obſeſſus ex timore, quàm ex maleficio vexatus faciliùs curatur; & cum majori difficultate plures, quàm pauciores eiiciuntur dæmones; quod etiam rationi conſonum videtur. 643 *Inſtantia;*

Reſpondetur, hanc falſam de hujuſmodi differentiis opinionem à diabolo introductam eſſe, ut difficilior curatio redderetur; ſed in veritate non ſic eſt: quia exiſtente vera, & perfecta in Vexato diſpoſitione, & auctoritate in Exorciſta, nulla prorsùs curandi eſt difficultas: Sicut anima, quamvis peccatis innumerabilibus obnoxia fuerit, ſi verè fuerit diſpoſita, per abſolutionem unicam ſubitò ab omnibus criminibus ſolvetur; ſic dicendum eſt in caſu noſtro. *Solutio:*

Unde autem difficultas oriatur; an ex parte Dei; vel ex parte Energumeni, aut miniſtri, infra, ubi *de dæmone obſiſtente*, explicabitur.

§. III.

QUintò Vexatus ſuas paſſiones refrænare debet, ſuumque animum componere; ita ut in eo nulla concupiſcentiæ, odii, iræ, invidiæ, maledicentiæ, triſtitiæ, diffidentiæ, deſperationis, aliarumque paſſionum, quæ animum moleſtant, & dæmoni dant pabulum ad vexandum, turbatio inveniatur. Auferat ſingulariter melancholiam, & toto corde lætus in omnibus divinæ voluntati ſe conformet; & ſic lectus, in quo cubat diabolus, erit ablatus. 644 *Vexatus refrænare debet paſſiones.*

Sextò Vexatus certò credere debet, (quod etiam experientia comprobabit) ſe divino auxilio, quod nemini illud volenti deficit, ac fide, ac confidentia in Deum, quæ firma, & non hæſitans, nec vacillans eſſe debet, & liberi arbitrii actu adjutum, ſeipſo poſſe omnes diabolicas, etiam abſente Exorciſta, eiicere vexationes, in nomine Jeſu dæmoni præcipiendo, ut ab omni vexatione deſiſtat, ac totaliter à ſe recedat; quia hæc dæmones eiiciendi poteſtas in nomine Jeſu, à Chriſto omnibus in ſe 645 *Vexatus quomodo poſſit per ſeipſum repellere vexationes diabolicas.* Supra num. 192.

credentibus communicata eſt, Marci ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient*. Diabolus enim nullam intrinſecam, aut extrinſecam in corpore ſaltem gravem inferre poteſt vexationem iis, qui actu in Deo maximè confidunt, quòd eos ab hujuſmodi vexatione ſit protecturus, ac præſervaturus; ſed magis minùs in Deo confidentes, ac de ejus protectione divina magis diffidentes vexat: ut præter experientiam certam, colligitur etiam ex *c. Nec mirum. §. Magi ſunt. 26. qu. 5. Hi permiſſu Dei elementa concutiunt, turbant mentes hominum minùs confidentium in Deo.* Cui ſtipulantur Iſidorus *lib. 8. Etymolog. cap. 9.* Burcardus *lib. 10. cap. 42.* Ivo *part. 11. cap. 67.* Panorm. *lib. 8. cap. 65.*

Supra num. 66.

Supra num. 67.

Ex quo apparet, Vexatum ſæpiùs divinum auxilium implorare debere, actus fidei firmæ, ac confidentiæ in Deum inhæſitantis ſæpiſſimè elicere: hanc à Deo quotidie ſuppliciter petere; ac libero arbitrio unà cum Dei gratia omnes tentationes, illuſiones repellere diabolicas; quòd ſi quæ dico, Vexatus effecerit, ſuper ſe Dei auxilium experietur.

ARTICULUS III.

De Probatione Vexati ante liberationem requiſita.

646 *Probatio Vexati quanam ſit.*

POſtquam Vexatus, ut obſeſſus, aut maleficiatus ſufficienter cognitus in his, quæ ad ſuam liberationem ſunt neceſſaria, benè inſtructus fuerit, non debet Exorciſta ad liberationem ſubitò devenire, niſi priùs, an verè ad liberationem ſufficienter diſpoſitus fuerit, comprobetur; idcircò alius additur actus, qui Vexati probatio nuncupatur. Tunc autem Obſeſſus perfectè erit probatus, quando Exorciſta in quatuor prædictis benè expertum eſſe, videlicet in ordine ad Deum, ad Exorciſtam, ad dæmonem, & ad ſeipſum, judicabit.

QUÆSTIO I.

Quomodo Vexatus probandus ſit erga Deum?

647 *Ex quibus Exorciſta cognoſcet Vexatum benè eſſe diſpoſitum erga Deum pro ſua liberatione.*

REſpondetur, Energumenum tunc fore benè probatum ergà Deum, cùm perfectè erga illum diſpoſitus fuerit: quia cùm totus liberationis effectus à Deo ſit expectandus, neceſſariò in Vexato perfecta prærequiritur diſpoſitio erga Deum, ut valeat liberari. Quæ diſpoſitio ab Exorciſta cognoſcetur, ſi Vexatus Primò in puritate conſcientiæ diſpoſitus fuerit, quæ Deo gratum reddit. Secundò in actu humilitatis, quæ eundem facit capacem gratiarum. Tertiò in actu confidentiæ, quæ Deum ad nos inclinat.

Primò in conſcientiæ puritate: ſi magis nempè quàm priùs Sacramenta frequentet; & aliqua delicta, de quibus ab Exorciſta argutus fuit, emendaverit; & vitam ſuam ſuper vivendi modo ordinaverit; ideò ad probationem iſta vexato ſuggerere debet, ac ſuadere.

Secundò in humilitatis actu: ſi ſe liberatione indignum exiſtimet: ſi ſe aliorum commendet orationibus, ut ad liberationem juvetur: ſi gratias Deo de dęmonis ſubjectione, & de promiſſa liberationis gratia perſolvat.

Tertiò in confidentię actu: Si, Exorciſta de Dei bonitate, pietate, clementia, miſericordia, ac fidelitate, ac de liberationis gratia loquente, ipſe in vultu lętitię ſigna oſtendat, nulla dubia ponat, nullam difficultatem agnoſcat; ſed dęmonem illicò receſſurum, cùm unicum ab Exorciſta in nomine Jeſu pręceptum adverſus ipſum fuerit prolatum, firmiter arbitretur.

Digitized by Google

§. I.

AD majorem nihilominus Vexati in iſtis probationem, Exorciſta practicè circa prędicta in ordine ad Deum inquirat: ſimiliter de loco, & tempore, in quibus vult liberari, ut ex ipſius reſponſione agnoſcat, an benè ſit probatus. Poterit autem vulgari idiomate de ſequentibus illum interrogare. 648

Interrogationes Vexato facienda ab Exorciſta, ut cognoſcat, an benè ſit diſpoſitus.

1. *Credi, che Iddio t'habbia mandato queſta diabolica veſſatione, acciò facci emendatione de tuoi peccati, e per l'avvenire t'affatichi per fuggire tutti i peccati; e vivi più puramente, & attendi con più fervore à dar gloria à Dio, al profitto dell' anima tua?* (Si reſponderit, quòd non: vel dubius fuerit in reſpondendo, non eſt benè probatus.) Si verò reſponderit affirmativè, eſt probatus. Sed addat Exorciſta.

2. *Come hai diſpoſto, e determinato d'emendarti, e profittar nel bene?* Si ſe nondum de hac re aliquid determinaſſe, ſed poſt liberationem, ſe determinaturum reſponderit, non eſt benè probatus. Si verò reſponderit: *Firmiter decrevi omnes peccandi occaſiones fugere; proximo meo benè facere; mala omnia culpæ devitare; Sacramenta Eccleſiæ frequentare; opera miſericordiæ corporalia, ac ſpiritualia, & alia opera bona exercere; tunc eſt benè probatus*. Sed addat Exorciſta.

3. *Credi, che Iddio adeſſo ſubito ti poſſa liberare da qualſivoglia oſſeſſione, infeſtatione, maleficio, e veſſatione diabolica, ancorche tu foſſi poſſedato da cento mila legioni di demonii?* Reſponſio affirmativa eſt de fide; idcircò de hoc nulla debet eſſe dubitatio. Sed addat Exorciſta.

3. *Credi, che Iddio ſappia il modo, col qual immediatamente può ſubito ſcacciar da te il demonio, diſtruggere tutti i maleficii, e liberarti da qualſivoglia diabolica veſſatione*. Reſponſio affirmativa eſt de fide, ſicut prior: neque de hoc ulla debet eſſe dubitatio. Sed Exorciſta ſequentem addat interrogationem, quę omnium eſt principaliſſima:

5. *Credi, che Iddio voglia liberarti dalla poteſtà diabolica, e da qualſivoglia veſſatione, che dal demonio ti poſſa eſſer cagionata nel tuo corpo?* Si de hoc dubius fuerit, non eſt benè probatus. Si verò affirmativè reſponderit, eſt probatus. Et tunc Exorciſta poteſt addere.

6. *Sopra di che appoggi queſta tua ſperanza, e confidenza d'eſſer liberato?* Si reſpondere neſciat; non eſt perfectè probatus. Si autem dixerit, *Confido divina fretus miſericordia, pietate, ac fidelitate*; tunc eſt benè probatus. Sed addat Exorciſta.

7. *E quando credi, che Iddio ti voglia liberare dal demonio?* ſi reſponderit: *Me liberabit quando ſibi placuerit*: tunc addat Exerciſta.

8. *E quando penſi, che piacerà à Dio di liberarti? Hoggi, dimani, la ſettimana ſeguente, dopò un'anno?* Si ſe neſcire reſponderit, non eſt benè probatus: Si verò dixerit: *Hodiè, immediatè quòd tu R. Pater dæmoni præcipies, ut exeat, ſtatim ſine mora exibit, & ego ſanus fiam, ſi ſanitas fuerit mihi ſalutaris, ut ſpero*: tunc erit benè probatus. Adhuc Exorciſta poterit addere.

9. *In che luogo credi, che Iddio ti voglia liberare?* Si dubitet, & cogitet tunc de hoc, nunc de illo, puta neceſſarium eſſe Romam proficiſci dijudicet; vel ad S. Mariam Lauretanam; vel ad aliud celeberrimum templum; non eſt benè probatus. Si verò reſponderit: *Deus me liberabit, ubicumque dæmoni præceperis, ut exeat; etiam hic: quia liberatio dependet à loco*; erit benè probatus; ſed addat Exorciſta.

10. *Credi, che Iddio concorrerà con la ſua virtù infinita à ſcacciar il demonio da te, quando io come Miniſtro di Dio, e di S. Chieſa li comandarò nel nome di Gieſù Chriſto, che ſubito da te ſi parta?* Si dubius fuerit, non eſt benè probatus. Si verò affirmativè reſponderit, dicens: *ita credo, ſi hæc liberatio fuerit mihi ſalutaris, ſicuti confido*; tunc eſt benè probatus.

QUÆSTIO II.

Quomodo probandus ſit Vexatus erga Exorciſtam.

646 *Ex quibus Vexatus cognoſcatur benè probatus erga Exorciſtam.*

PRobatus erit Vexatus in ordine ad illa, quæ ad Exorciſtam pertinent, quando de illo tantam fidem concipiet, quòd certò à Deo illius miniſterio ſecurè ſe liberandum fore ſperabit. Hoc autem ex tribus poterit cognoſcere Exorciſta.

Primò ſi patiens Exorciſtæ reverentiam exhibeat; vel in aliquo illum contemnat; vel ei gratias de laboribus pro ipſo aſſumptis perſolvat. Qui enim aliquod magnum beneficium ſperat ab uno, tanquam magnum, ac honore dignum illum revetur. Qui autem aliquem contemnit; vel non curat de eo, vel nihil ſperat ab eo; & ſimiliter qui de beneficiis acceptis gratias agit, alia beneficia ſperat, ac meretur. Qui verò gratias non agit, aliud à Benefactore non prætendit.

Secundò obſervet Exorciſta, an obſeſſus ſecum de liberatione hilari vultu tanquam de re certa, de loco, modo, & tempore ejuſdem loquatur. De his enim libenter loquimur, quæ amamus, ac deſideramus.

Obſervet etiam, an liberari petat, & quo deſiderio, & inſtantia. Item ſi, dum obvius eſt illi Exorciſta, ad ejus adventum lætitiæ ſigna, quæ ex bono ſperato oriri ſolent, oſtendat.

Tertiò obſervet, an dæmones taliter Exorciſtæ ſint ſubjecti, quòd in omnibus ſine ulla contradictione, vel mora citò obediant: Ex quo Vexatus fidem concipit, eos etiam ultimo pręcepto expulſivo obedientiam pręſtituros. Quare ad majorem conceptę fidei de ſua liberatione confirmationem, Exorciſta dęmoni pręcipere poterit; ut aliquam levem in patiente cauſet vexationem: deinde ei pręcipere, ut à tali vexatione deſiſtat, ut ſic Vexatus obedientiam, quàm dęmon Exorciſtę pręſtat, clarè agnoſcat. Quę pręcepta ſemper in nomine Jeſu, vel in nomine Sanctiſſimę Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti fieri debent; & regulariter idiomate materno ipſius Patientis. Unde ſi dęmon ſtatim Exorciſtę obedit, ſignum eſt, quòd Vexatus eſt benè probatus: Si verò non obedit, non eſt benè probatus.

Poterit autem ipſum Vexatum ſic interrogare:

Interrogationes faciendæ ab Exorciſta.

1. *Credi, che io ſia Miniſtro publico di S. Chieſa da eſſa deputato à ſcacciare i demonii dà corpi humani, e da tutte le coſe ſpettanti à gli huomini?*

2. *Credi, che da Dio, e da Sant. Madre Chieſa mi ſia ſtata conceſſa queſta autorità, di poter nel nome di Dio ſcacciar i demoni come ſopra?*

3. *Credi, che, ſe io adeſſo comanderò al demonio, che ti poſſede, e tormenta, che ſi parta da te, e non ti dia per l'avvenire più moleſtia alcuna, egli ſarà da Dio conſtretto ad obbedirmi?* Si in reſpondendo dubius fuerit, & aliquam difficultatem poſuerit, non eſt benè probatus. Si autem hilari fronte dixerit: *Sic utique ego credo, ſi talis expulſio fuerit mihi ſalutaris, uti firmiter ſpero*: tunc ritè probatus erit.

QUÆSTIO III.

Quomodo Vexatus probandus ſit adversùs dæmonem.

647 *Quænam obſervanda ſint ab Exorciſta, ut cognoſcat, Vexatum eſſe benè diſpoſitum contra dæmonem.*

REſpondetur, Vexatum tunc dici adversùs dęmonem, benè probatum, cùm divina protectione fretus, illum ampliùs non timet: cùm illum contemnit: cùm ſibi pręcipienti ei, ne vexet, ſtatim obedientiam pręſtat. Nam ſicut dęmon, cùm ob Vexati diffidentiam de divina protectione poteſtatem ſuper illum acquiſierat, per vexationem illum affligebat, ac contemnebat, ac tanquam tyrannus ſibi ab eo obediri volebat; ſic è contra, quando Vexatus divino ſuffultus

Digitized by Google

tus auxilio ampliùs dæmonem non timet; ſed totam in Deo ſuam collocat fiduciam; tunc non ita arctè ſub poteſtate dæmonis detinetur. Et cùm dæmonem contemnit, non vexatur; Et cùm præcipit, ne vexet, ſtatim vexare ceſſat: & tunc non eſt difficile etiam illum à corpore expellere: Ideò ad ejus probationem tria prædicta obſervabit.

Primò, Si Vexatus timens dæmonem animo deficiat, ac de divina protectione diffidat: Si habens maleficiorum timorem, remedia ſpiritualia non quærat: Si ad minimos timores contremiſcat: Si ſolus ambulare in cubiculis timeat, aliiſque in locis domus ſolitariis. Quibus exiſtentibus, non eſt benè probatus; cùm timor diabolicus non fuerit adhuc per maximam in Deum confidentiam perfectè evacuatus. 652

Secundò, Si Vexatus dæmonem contemnat, ac derideat: ſi, quaſi eum nihili faciens, cùm de ejus poteſtate eſt ſermo, rideat: Si de tentatione, ac ſuggeſtione ejus non curet; immò nec illi attendat: tunc benè probatus erit.

Tertiò, Si Vexatus imperium non habeat ſuper dæmones: Si ſtatim vexationem, cùm venerit, non reiiciat: Si ſibi ab Exorciſta imperato, ut aliquid dæmoni præcipiat, ille vel præcipere timeat: vel præcipiens à dæmone non obediatur, non eſt benè probatus. Oportet enim, ut non ſolùm dæmonem Exorciſtæ per ſe præcipienti, ſed etiam ipſi Vexato præcipienti per fidem in nomine Jeſu obedire teneri firmiter credat: cùm hæc præcipiendi poteſtas in nomine Jeſu à Chriſto cuilibet in ſe credenti, ac confidenti, ut ſæpiùs dictum eſt, ſit conceſſa. Quare Exorciſta, ut iſtorum habeat probationem, ſubtiliter, diligenter, & artificioſè ſuper dictis punctis Vexatum interroget, & omnia, quæ dicit, modumque ipſum loquendi, & explicandi benè attendat.

QUÆSTIO IV.

Quomodo Vexatus probandus ſit in ordine ad ſeipſum?

Reſp ondetur, Vexatum eſſe benè probatum in ordine ad ſeipſum, & ad liberationem benè diſpoſitum, quando in eo, quæ ſequuntur, reperiuntur. 653

Ex quibus cognoſcatur Vexatus eſſe benè probatus in ordine ad ſeipſum.

Primò, cùm mens ejus eſt tranquilla, conſcientia quieta, intellectus non confuſus, ſed clarus, imaginatio non turbata, nec variis agitata imaginibus, ſed benè diſpoſita, locutio libera, & omnes potentiæ ſenſitivæ non impeditæ. Hoc tamen eſt intelligendum, quando contrarii effectus à natura, ſeu à naturali infirmitate non prodirent. In quo nihilominus cautè eſt procedendum: cùm multoties, quæ cauſa apparet naturalis, in Vexato diaboli ſit deceptio.

Secundò, cùm Vexatus ſuæ liberationis maximum habet deſiderium; propterea ſæpiùs humiliter, ac ſuppliciter ab Exorciſta petit liberari. Sed non ſufficit deſiderium, ſicut nec ſpes quæcumque eſt ſufficiens; ſed firmiſſima fides requiritur, ac confidentia ſine ulla hæſitatione, qua credat Deum pro ſua infinita bonitate, & clementia, pro veritate verbi ſui, id eſt, pro ſua fidelitate ad præceptum Exorciſtæ ſui miniſtri infallibiliter dæmonem expulſurum, ſi expulſio fuerit ſalutaris: ſicuti ſperat, ac confidit. Sæpiùs ergo cum Exorciſta, an hoc firmiter credat: vel an dubitet, interrogare non deſiſtat.

Tertiò, cùm ad invocationem Sanctiſſimi Nominis Jeſu, (ab ipſo Vexato pollice crucis ✠ ſigno formato ſuper corporis partem à dæmone vexatam) ſtatim dæmon vexare ceſſat, ac ſine mora ab illa parte recedit, ſignum eſt, Vexatum eſſe benè probatum.

§. I.

Habitis ab Exorciſta de Vexato præmiſſis probationibus, præcipiat illi, ut genuflexus ante imaginem Crucifixi, corde, & ore, ſimul formet, & clarè, ac diſtinctè ſuorum peccatorum deteſtationis actum emittat; ex totis præcordiis do- 654

Ordo ſervandus ab Exorciſta poſt habitas probationes.

Digitized by Google

doleat, humiliter veniam petat; Deo proteſtetur, ſe impoſterum velle Deum toto corde, tota anima, tota mente, ac totis viribus amare; ſe indignum ad aliquod à Deo beneficium recipiendum fateatur; ſeipſumque pro ejus amore, quicquid ſecundùm beneplacitum voluntatis ejus fuerit, ad patiendum offerat. Veruntamen quia ex ſigni voluntate novit, Deum à ſuis fidelibus in cunctis tribulationibus, ac neceſſitatibus invocari velle; ideò divina ejus bonitate, ac clementia fretus, ac confiſus confidenter à Deo ſuam expoſtulet liberationem, ac tandem dæmonem contemnat, illique ipſemet præcipiat, ut in nomine Jeſu totaliter à ſe recedat. Quæ omnia proferat in lingua ſua materna. Interim obſervet Exorciſta, an Vexatus magno affectu, ac devotione illa proferat: quia ſi tepidè, ac remiſsè, adhuc non eſſet benè probatus. Poterit autem obſeſſus, ſi legere ſciverit, infraſcripta formula, vel alia ſimili uti. Si autem legere neſcierit, ipſe Exorciſta ei dictet illam, vel aliam ſimilem de verbo ad verbum.

655 Hic autem advertat Lector, quòd ſequens, ſicut omnes aliæ ſubſequentes orationum formulæ idiomate vulgari ponuntur, ut linguæ latinæ ignari, quæ dicunt intelligentes, devotiùs proferant. Enunciantur verò ſecundùm communem loquendi Lombardorum uſum, qui perſonam honorabilem, ac venerabilem alloquentes in ſecunda perſona, non utuntur numero ſingulari, puta dicendo: *Ti prego mio Dio, che tu voglia concedermi queſta gratia*: Sed numero plurali dicendo: *Signor mio Dio, vi prego vogliate concedermi queſta gratia*. Vel loquuntur in tertia perſona dicentes: *Prego la Maeſtà voſtra, che voglia concedermi queſta gratia*. Unuſquiſque ergo illas proferat ſecundùm uſum ſuæ maternæ linguæ, & prout devotio magis illum excitabit.

Oratione à Gieſù Chriſto per eſſere dalla tirannia del Demonio, e da' ſuoi maleficii liberato.

656 SIgnor mio Gieſù Chriſto; eccomi io N. viliſſimo ſervo voſtro proſtrato inanzi la Maeſtà voſtra, conoſco, e confeſſo, che ſono ſtato ingrato à voi mio Dio Creatore, e Redentore: poiche in vece di ringratiarvi per tanti beneficii, e favori da voi ricevuti, v' hò offeſo gravemente con tanti miei peccati; per i quali non merito di ricevere dalla Maeſtà voſtra gratia alcuna: & in particolare mi conoſco indegno d'eſſere liberato dalla poteſtà del Demonio, che ſuole in varii modi tormentarmi. Ma è però vero ancora, che hora di tutti i peccati commeſſi tutto il tempo della vita mia me n'accuſo, e me ne pento, e di tutto cuore li deteſto per eſſer offeſa fatta à voi mio Dio, che meritate d'eſſere amato ſopra tutte le coſe: E mi proteſto, che per l'avvenire non vi voglio più offendere con l'ajuto voſtro; mà vi voglio amare, e ſervire con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze; & affaticarmi, che da altri ancora ſiate amato, e ſervito; & in penitenza de' miei peccati m'offero prontamente ad' adempire quelle mortificationi, che da Padri ſpirituali, e da miei maggiori mi verranno impoſte. Anzi m'offero di patire queſta veſſatione diabolica, e qualſivoglia tormento, e la morte iſteſſa, quando così fuſſe il voſtro divin volere. Mà perche conoſco, che voi ſiete Dio non ſolo onnipotente, giuſtiſſimo, e ſapientiſſimo; mà pietoſiſſimo, benigniſſimo, clementiſſimo, e liberaliſſimo, prontiſſimo à perdonare a' peccatori, mentre con cuor ſincero pentiti de' loro peccati à voi ricorrono humilmente d'eſſi chiedendovi perdono, e promettete di ſoccorrere tutti quelli, che'n voi confidano, anzi di liberarli dal Demonio iſteſſo: pertanto eccomi confidato nella voſtra

voſtra gran bontà, e miſericordia, e nella fedeltà nel mantenere le promeſſe voſtre, humilmente vi prego, e ſupplico per la grandezza della voſtra pietà, e clemenza; per la verità della parola voſtra, che non può mancare; per honor, e gloria del voſtro Santiſſimo Nome; per l'efficacia della voſtra Sacratiſſima Paſſione: per i meriti della Vergine Santiſſima voſtra dilettiſſima Madre, del mio Angelo Cuſtode, e de Santi N.N. miei devoti, vogliate hor' hora liberarmi dal Demonio voſtro nemico, ſiche non habbia più poteſtà per l'avvenire di moleſtarmi in modo alcuno, nè intrinſecamente, nè eſtrinſecamente, nè per sè ſteſſo, nè per mezzo de' Malefici, ò altri ſuoi miniſtri: mà dalla voſtra virtù infinita ſia coſtretto à pigliar bando da me, e diſtruggere qualſivoglia maleficio, ò fattura, che contro di me habbia operato: acciò ricevendo hor' io queſta gratia, habbia maggior motivo di ringratiare la Maeſtà voſtra, d'ammirare, e lodare la grandezza infinita della bontà voſtra, & infallibilità della parola voſtra, e glorificare il voſtro Santiſſimo Nome. Amen.

Deinde ſtatim idem Vexatus ſubjungat ſequentem deteſtationis actum.

Atto di deteſtatione da farſi dall' oſſeſſo, per ſcacciar da sè lontano il Demonio.

657 E Tu Diavolo maladetto nemico di Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, apoſtata del mio, e tutto Signore, con che autorità preſumi di voler poſſedere più queſto mio corpo, e moleſtarmi in modo alcuno adeſſo, che in Gieſù Chriſto hò poſto la mia confidenza; però io non voglio, che tu ſtii più in queſto mio corpo; mà nel nome di Gieſù Chriſto ti comando, ch'al precetto, che ti farà queſto Rever. Sacerdote Eſorciſta miniſtro di Gieſù Chriſto, e di Santa Chieſa, ſubito ſenza alcuna dimora da me ti parti, e per l'avvenire non habbi più poteſtà di travagliarmi in modo alcuno: perche intendo, e pretendo di voler vivere, e morire ſotto la protettione del Santiſſimo Nome di Gieſù.

Si prædictos actus Vexatus maximo affectu, ac devotione elicuerit, ac ſine ulla hæſitatione reprehenſibili ſe liberandum fore crediderit, Exorciſta ad præceptum expulſivum, de quo infra *num.* 744. poterit devenire.

Cap. IV.

De Remediis particularibus pro Dæmone coercendo.

658 *Dæmon coercendus eſt obiurgatione, & præcepto.* VEre ex utraque parte acutiſſimus eſt verbi Dei gladius pro obſeſſo ad ſuam liberationem præparando, dum per inſtructionem, ac probationem ex una parte ab eo remediorum ſpiritualium ignorantia abſcinditur; ex altera diffidentia de Dei bonitate, ac liberalitate reſecatur; ſed acutiſſimus eſt etiam ex utraque parte, dum Exorciſta tum Objurgatione, tum præcepto utitur.

Digitized by Google

Dæmone coercendo
- Obſidente, ſeu Ingrediente.
- Poſſidente, ſeu Exiſtente.
- Obſiſtente, ſeu Renitente.
- Fugiente, ſeu Exeunte.
- Tentante ſuum regreſſum.
- Repetente, ſeu Revertente.
- Inſtante ea, quæ ad hominem ſpectant.

Quod ſequentibus articulis palàm fiet.

ARTICULUS I.

De Objurgatione, & Præcepto.

659 *Obiurgatio ad dæmonem quomodo ſit facienda.*

OBjurgatio *eſt operationum dæmonis reprehenſio, quæ ejus ſuperbiam coercet, & impedit, ne actu ita acriter Vexatum tentet, & affligat*: ut ſuprà demonſtravimus *num.* 355. Quæ quidem maximam efficaciam habet, ſi adversùs dæmonem non legendo, ſed ſonora, ac increpatoria, & aſpera voce ab Exorciſta ſedente, capite cooperto, minaci vultu, ac majeſtate terribili ad dæmonem increpandum, ac contemnendum, verba, & intentionem actualem dirigente exerceatur. Nam dæmon, qui eſt purus ſpiritus, non puris verbis; ſed ſpiritus, ac verbi Dei gladio eſt coercendus, & exterminandus. De quo gladio loquitur Paulus Epheſ. 6 dicens: *In omnibus ſumentes ſcutum fidei: in quo poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea extinguere: & galeam ſalutis aſſumite, & gladium ſpiritus (quod eſt verbum Dei.)*

Tunc autem Exorciſta jubeat in nomine Jeſu, ut dæmon ante pedes ejus Obſeſſum demiſſo capite genuflectere faciat: & ſi expediens judicaverit, pede obſeſſi caput, ſed leviter, ac brevi aempore conculcare poteſt, dæmoni obiiciendo quæ ſequuntur ad ipſius ſuperbiam deprimendam.

§. I.

660 *Obiurgationes aptiſſima ad dæmonis ſuperbiam deprimendam.*

DIc maledicte, dæmon, ſerpens tortuoſe, cognoſcis Deum eſſe?

Cognoſcis, te eſſe creaturam Dei poſitam ſub potenti manu Dei?

Cognoſcis, te eſſe creatum multis illuſtratum donis; ſed ob ſuperbiam tuam omnia gratuita amiſiſſe, & in naturalibus quoad praxim vulneratum, & infirmatum eſſe?

Cognoſcis, te eſſe à ſedibus Paradiſi, ut Angelum apoſtatam, ac rebellem dejectum, ita ut non poſſis ampliùs acquirere gratiam Dei?

Cognoſcis nos homines, etſi peccatores ſimus, maximam tamen divino auxilio poſſe acquirere gratiam, ac cæleſti fieri dignos beatitudine? Cognoſcis Chriſtum eſſe verè filium Dei, & eſſe caput Catholicæ Eccleſiæ?

Cognoſcis Chriſtum per ſuam Sacratiſſimam Paſſionem, mortem, ac reſurrectionem tibi omnem abſtuliſſe poteſtatem hominibus nocendi in anima, & in corpore pro omnibus his, quos Deus vult protegere: & maximè pro iis, qui in eo ſuam conſtituunt fiduciam?

Cognoſcis per Paſſionem Chriſti datam eſſe virtutem, & efficaciam Sanctiſſimo Nomini Jeſu, ut quicumque fiducialiter illud invocaverit, ab omnibus tuis maleficiis, fallaciis, & machinamentis liberetur, ac præſervetur?

Cogno-

Digitized by Google

Cognoſcis Chriſtum dediſſe poteſtatem Eccleſiæ dæmones eiiciendi in nomine ejus?

Cognoſcis, me, etſi peccator ſim, tamen verum eſſe miniſtrum Chriſti, & Eccleſiæ, & conſequenter plenam habere poteſtatem dæmones eiiciendi à corporibus humanis, & ab his, quæ ad homines ſpectant?

Quomodo igitur poteris contra ſtimulum calcitrare?

§. II.

Poterit autem Exorciſta poſt unamquamque interrogationem dæmoni præcipere, ut reſpondeat dicendo. 661

Sic præcipio tibi, dæmon, in nomine Jeſu, ut reſpondeas, & dicas veritatem.

Nam eſto, quòd dæmon ſe non cognoſcere, quid dicat, reſponderet; poſſet Exorciſta ex illius reſponſione, illum magis, ac magis objurgandi, & increpandi occaſionem deſumere, ſic dicendo.

Si tu hæc non cognoſcis, quia ſtatus tui oblitus ſtultus factus es: vel quia malignus es, ea non vis cognoſcere: ego, qui Chriſti miniſter ſum, & Eccleſiæ, & ſacrarum litterarum non ignarus, hæc omnia per fidem optimè novi, ac per ſtudium divinæ Scripturæ, per Canones, & Sanctiones Eccleſiaſticas, & Sanctorum Patrum teſtimonia, ſaltem mediocriter intellexi. *Objurgatio.*

Sic Exorciſta ſuas interrogationes proſequatur. Nihilominus regulariter, ſi Exorciſta rectè ſuo munere fungatur, ad hujuſmodi interrogationes dæmon à virtute divina veritatem fateri, ut pluries ego experientia didici, compelletur. Ratio eſt: quia hæc omnia directè ad liberationem ordinantur, quibus dæmon convincitur, & convictus vires amittit, ne tentare obſeſſum, & ab his, quæ credenda docet Exorciſta, illum avertere non ita efficaciter, & aſſiduè valeat. Sed hujuſmodi interrogationes Exorciſta vulgari idiomate formare poterit, ut & obſeſſus, & aſtantes intelligentes, quæ dicit Exorciſta, magis, ac magis ad devotionem, ac fiduciam excitentur. Nec eſt neceſſe, dæmoni præcipere, ut reſpondeat, quando illum ſuper obſeſſi linguæ uſum poteſtatem habere non conſtat: ſed tunc illum increpare, & objurgare modo prædicto ſufficiet: nam ſemper dæmon (ſi præſens ſit in corpore) objurgationes, & interrogationes perfectè intelligit; licèt non ſemper poteſtatem habeat reſpondendi.

Convicto ergo dæmone circa prædicta, Exorciſta ſubjungere, ac concludere debet.

Cùm igitur ego ſim miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, à Deo, & ab Eccleſia ut judex delegatus contra te conſtitutus, ut ex corpore eorum, qui ad Chriſtum, & ad Eccleſiam confugiunt, te expellam, intendo, & volo mea uti auctoritate, nunc à corpore iſtius creaturæ Dei te expellendo, ac propulſando, ita quòd ampliùs ad eam accedere non præſumas: nec poteris ſubterfugere, quin ſtatim, ac feſtinanter meis obtemperes mandatis. *Manifeſtatio auctoritatis.*

§. III.

De Præcepto.

Præceptum eſt ordinatio, ſeu mandatum, quo efficaciter aſtringitur dæmon virtute divina ad Exorciſtæ, ut miniſtro Chriſti, & Eccleſiæ, præſtandam obedientiam. 662 *Præceptum quid ſit, & quotuplex.*

Omnia

Omnia autem præcepta, quæ ſecundùm hanc artem regulariter fieri poſſunt, ad quinque genera præceptorum reduci poſſunt.

Primi generis præcepta communia ſunt, quibus Exorciſta in quacumque neceſſitate utitur, cùm dæmonem vult compellere ad aliquid agendum; vel ab aliqua actione ceſſandum; vel ad aliquibus interrogationibus reſpondendum. Poteſt autem regulariter formari ſequenti modo.

Præceptum commune. Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Jeſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, ut facias hoc, vel illud, &c. nec impedias obſeſſum, quin liberè ad me accedat; & ſine ullo impedimento loquatur; & hæc ſimilia.

663 Secundi generis præcepta probativa dicuntur, quibus Exorciſta ad probandum, an aliquis ſit imaginariè; aut fictè; vel verè, ac realiter vexatus utitur: quod ſub conditione ſequenti modo formari poteſt.

Præceptum probativum. Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Jeſu Chriſti præcipio vobis ſpiritus immundi, (ſi aliqui eſtis in corpore iſtius creaturæ Dei) ut ſtatim detis mihi aliquod ſignum evidens, ac certum præſentiæ veſtræ, cauſando in hac creatura coram me aliquem ex illis doloribus, quos priùs me abſente efficere in ea ſoliti eratis.

In hoc autem præceptorum genere ea, quæ habentur ſupra *nu.620.* nec non monita tradita *num.366. & ſequent. & 375. & ſeqq.* obſervabit.

§. IV.

664 Tertii generis præcepta in ordine ad liberationem, ad vexationem tollendam ordinantur, & Lenitiva dicuntur, quæ fieri debent, quando Energumenus actualiter vexatur ad tollendas vexationes, dicendo:

Præceptum lenitivum. Ego N. miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Domini noſtri Jeſu Chriſti præcipio vobis dæmones, qui vexatis hanc creaturam Dei, ut ſtatim deſinatis nocere ei: nec habeatis poteſtatem impediendi ſenſus ejus, ſive exteriores, ſive interiores; ita ut attentè, & quietè ſine ulla perturbatione meas poſſit audire, ac percipere inſtructiones.

Quando ſit faciendum. Hæc, quotieſcunque Energumenus perturbatur à dæmone, præcepta fieri debent: quia nunquam dæmones Energumeno aliquod malum inferre, eſt permittendum, niſi hoc Exorciſta ex induſtria præciperet; ut mox dicetur *num. ſequenti*. Semper tamen brevis præcedere debet inſtructio, nempè ut Vexatus fidei actus eliciat, credendo Exorciſtam Chriſti, & Eccleſiæ verum eſſe miniſtrum: & quòd Deus per ejus præcepta ad obedientiam ſibi præſtandam dæmonem compellet; ita ut dæmon non poterit, ei ut miniſtro Dei non obedire. Nam ſine iſtis fidei actibus dæmon difficillimè obediet Exorciſtæ. Illis verò præcedentibus, vel concomitantibus ſemper obediet. Non dico tamen, quòd ſingulis præceptis inſtructio præponi debeat; ſed ſingulis actibus, & Exorciſmis, & illis præceptis, in quibus aliquando dæmon aliquam ad obediendum difficultatem præbet; ſicut & præceptis illius generis, cujus ampliùs non facta fuere: & quando etiam Vexatum ad credendum, quod eſt præcipiendum, perfectè eſſe diſpoſitum, non clarè conſtaret.

§. V.

665 *Præcepta inſtructiva quænam ſint.* Quarti generis præcepta Inſtructiva dicuntur, quæ ſcilicet ad oſtendendam dæmonis obedientiam ei imponuntur: quæ in omni conjurationis actu ſunt præponenda, ut Vexatus dæmonum vilitatem, ac debilitatem videns, qui taliter ſubiiciuntur præcepto, ut non poſſint ullo modo reniti, ad credendum, ac confidendum excitetur, & quòd etiam ad ultimum præceptum obedient expulſivum,

Digitized by Google

vum, quando Exorciſta eis præcipiet, ut ab eo totaliter recedant. Quare Exorciſta dæmonibus præcipiat, ut & ipſimet Vexato obedientiam præſtare non recuſent. Et tunc Vexatus dæmoni aliquid præcipiat, credens, quòd ſibi dæmon procertò obediet, ut dicendo.

Nel nome di Gieſù Chriſto ti comando; ò diavolo maladetto, che tù ti parta ſubito dal mio ſtomaco, dalla mia teſta, dalle mie gambe, e da quella parte, nella quale hora mi tormenti. *Quomodo facienda.*

Interim pollice crucis ✠ ſignum ſuper vexatam partem formando, Exorciſta ſimiliter in nomine Jeſu hujuſmodi præcepta ſive latino, ſive vulgari idiomate, prout expediens judicaverit, formet, eo modo, quo dictum eſt ſupra *num.369*. Formulæ autem erunt hujuſmodi.

Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Jeſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, qui exiſtis in corpore iſtius creaturæ Dei, ut ſtatim coram me in terram proſternas hanc creaturam, ſine ullo tamen nocumento ipſius. Iterùm præcipio tibi, dæmon, in nomine Jeſu, ut facias illam ſurgere. *Varia præcepta inſtructiva.*

Item in nomine Jeſu præcipio tibi, dæmon, ut facias lugere hanc creaturam me præſente, ſicut faciebas me abſente. Iterùm præcipio tibi, ut ceſſes, nec facias eam lugere.

Item in nomine Jeſu præcipio tibi, ut venias ad guttur, & leviter more ſolito eam torqueas. Iterùm præcipio tibi, ut recedas à gutture.

Hæc & alia hujuſmodi præcepta poterit Exorciſta formare priùs dæmoni præcipiendo, ut aliquam, vel aliquas ex conſuetis vexationibus cauſet; quibus cauſatis, ſtatim præcipere debet, ut deſiſtat. Hæc namque præcepta ad concipiendam (ut annui) majorem fidei efficaciam, & ad reverendam auctoritatem Eccleſiæ ſiunt: & ad Vexati ſpiritum roborandum. Videns enim Vexatus tantam præceptis Dei obedientiam præſtari, in fide ad ampliora credenda roboratur: magis Eccleſiam reveretur, per cujus miniſtrum tot vidit mirabilia operari: lætatur etiam cor ejus, quòd jam ſuppreſſas diabolicas tentationes inſpiciat, quibus taliter fuit vexatus, ac tentatus: & tandem in Dei laudes prorumpet, cùm viderit, quòd dæmonibus, qui ei dominabantur, nunc tam liberè Exorciſta dominatur. Per hujuſmodi autem præcepta doceat Exorciſta, & Vexatum inſtruat, quòd dæmones etiam præceptis expulſivis obediet: quia eſt eadem de omnibus ratio, ſi ipſe Patiens perfectè fuerit diſpoſitus. Et quòd etiam tunc exitum præcipere poſſet; ſed non expedit, donec ipſe Vexatus perfectè fuerit probatus. *Ad quid deſerviant.*

§. VI.

Quinti generis præcepta expulſiva dicuntur; & ſunt ea, quæ ad expulſionem Dæmonum ſunt ordinata. Formulæ autem erunt hujuſmodi. 666

Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ ea auctoritate, quam accepi à Chriſto Domino, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus, In nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nominis Domini noſtri Ieſu Chriſti, præcipio vobis dæmones, ſi plures eſtis, vel tibi, ſi unus es, qui exiſtis in corpore iſtius creaturæ Dei, & eam ſolitus es vexare, ut illicò exeas cum omnibus tuis ſociis, ac recedas ab ea; nec ampliùs habeas poteſtatem nocendi ei die, vel nocte, nec illam divexandi intrinſecè, vel extrinſecè; nec ei ſub quacumque figura, vel forma apparendi: nec perturbandi ullo modo. Exeas igitur illicò, ſpiritus immunde: ſic enim præcipio tibi, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. *Præceptum expulſivum.*

Alia hujuſmodi præcepta expulſiva in ſequentibus articulis ſuò loco diſponentur.

Hæc

Digitized by Google

Præceptum expulſivum quando ſit faciendum.

Hæc præcepta expulſiva nunquam fieri debent, niſi cùm Obſeſſus ad ſuam liberationem perfectè diſpoſitus fuerit, atque probatus. Cùm enim ſecundùm hanc artem omnibus pręceptis punctualiter ſit à dęmonibus obediendum, expulſivum præceptum faciendum non eſt, niſi quando dęmones verè, ac realiter exire debent, quod erit, quando Patiens perfectè diſpoſitus fuerit ſecundùm inſtructionem ſuprapoſitam, ac probationem *capite præcedenti* aſſignatam. Nam ante inſtructionem, ac probationem, ad quid dæmonibus, ut exeant, præcipere valebit, ſi (ut probabile eſt) obedientiam non præſtabunt? Immò Vexatus, cùm non ſufficienter diſpoſitus ſit, debilitatur in fide: & fortaſſe non ampliùs, vel ſaltem difficillimè credet, dæmones exituros: ſic ei potiùs præceptum inferet nocumentum. Si autem dęmones obedient, hoc forſitan propter maximam fidem, ac ſanctitatem Exorciſtæ prę ſtabunt; quia cùm Vexatus non eſt adhuc perfectè ſuper reſiſtentiis faciendis inſtructus, dęmones facilè in domum, unde exierunt, revertentur. Quare pręceptum expulſivum duntaxat faciendum erit, quando Vexatus de omnibus perfectè inſtructus fuerit, ac dęmones ad plenam, & exactam obedientiam pręſtandam fuerint redacti.

ARTICULUS II.

De dæmone Obſidente, aut Ingrediente.

667 *Obſeſſi communiter dicuntur poſſeſſi à dæmone.*

QUamvis ſecundùm communem loquendi uſum quicumque ſunt à dęmone poſſeſſi, etiam obſeſſi dicantur: & obſeſſi omnes poſſeſſi vocentur, & Energumeni; in rigore tamen, & ſecundùm vocabuli proprietatem valde inter ſe differunt. Nam obſeſſi propriè ſunt illi, in quibus dęmon non eſt; ſed tamen ab eo extrà exiſtente vexantur, & affliguntur: ut oſtenditur in quadam revelatione, ac viſione Beata Hildegardis *lib. ſuarum Revelationum* relata à Delrio *lib. 3. Diſquiſ. Magic. par. 1. quæſt. 4. ſect. 7.*

Obſeſſi propriè quinam ſint.

Poſſeſſi qui.

Poſſeſſi verò è contra ſunt illi, in quorum corpore dęmon non tanquam forma informans, neque tanquam par ejus exiſtit; ſed tantùm ut aſſiſtens loco, vel eis ut inſtrumento organico uſurus. Conſtat à ſimili: Sicut Civitas, quę ab hoſtibus obſidetur, etſi ab eis valde moleſtetur; non tamen ab eis poſſideri dicitur, donec illam ingreſſi eidem dominetur, ac pro voto ſuo omnia, quę in illa ſunt, diſponant, & adminiſtrent. Sic dęmones, dum in humanum nondum ingreſſi ſunt corpus, nec in illo manere à Deo permittitur, non illud poſſidere dicuntur, ſed obſidere. Dęmone verò corpus ingreſſo, ac poſſidente, poſſeſſi dicuntur, vel Energumeni, ut infra *num. 686.*

Varia eorum nomina.

Dęmoniaci verò vocantur, prout ſub dęmonis poteſtate ſunt conſtituti.

Arreptitii dicuntur, quatenus à dęmone rapiuntur, ſeu arripiuntur.

Pythonici, ſeu pythones, quando in corpore ſpiritum habent divinantem.

Lunatici quatenus dumtaxat in punctis vel creſcentis, vel decreſcentis Lunę ivexantur.

Vexati dicuntur communiter propter tormenta, quibus à dęmone afficiuntur.

Maleficiati, Facturati, Maliati propriè dicuntur, quando dęmones per maleficia, nempe cooperantibus maleficis, corpora ſunt ingreſſi: ſecundùm aliquos verò quando dęmon non pręſentialiter; ſed tantùm poteſtativè in corpore exiſtit.

Faſcinati, quando vexati ad aliquid cogi videntur.

Habentes infirmitatis ſpiritum ob varias infirmitates à dęmonibus cauſatas; & aliis hujuſmodi multis nominibus, licèt eſſentialiter idem ſignificent, appellantur.

Quas autem moleſtias dęmones homines obſidentes illis inferre conſueverint; jam latiſſimè ſupra explicatum eſt *à n. 71. incluſivè uſque ad 81. excluſivè*. Similiter quot modis humana corpora ingrediantur, jam clarè demonſtratum eſt *à num. 82. incluſivè uſque ad 90. excluſivè*: nunc ergo remanet explicandum.

QUÆ-

Digitized by Google

QUÆSTIO I.

Quomodo impetus dæmonis obſidentis ſint à Vexato repellendi.

668 *Actus exercendi à Vexatis ad dæmonem repellendum.*

RESpondetur, Obſeſſum, ut dęmonibus obſidentibus pro virili reſiſtere valeat, ne corpus ſuum extrinſecè divexare valeant, & eò minus intrinſecè poſſidere, debere in ſequentibus actibus quam maximè ſe exercere.

Primò ſuam quam maximè à peccatis conſcientiam immunem reddere debet, ab eiſque illam mundam pręſervare, pro ſuo poſſe divinum ad id implorando auxilium; quod faciet, frequenter ſua peccata confitendo, ac ſacram devotiſſimè Euchariſtiam frequentando. Nam ſi diabolus primò ac principaliter hominem ad peccatum, ut per ipſum ſuper eum pleniorem habeat facultatem, inducere nititur: recedendo à peccato, fundamentum omnium diabolicarum prętenſionum removetur. Sacramenta quoque maximum ad dęmoni reſiſtendum animę robur prętant; hominemque ad firmę fidei actus, ac fiducię in Deum eliciendos diſponunt, quibus divino ſuffragante auxilio omnes dęmoniaci impetus evaneſcunt.

Supra num. 581. Supra num. 575. Sup. num. 66. & 198.

Secundò veros fidei firmę ſępiùs actus elicere debet, non ſolùm, quod Sancta Catholica, & Apoſtolica Romana Eccleſia credendum docet, credendo; ſed explicitè etiam, & in ſpeciali firmiter, & inhęſitanter credendo, quòd Deus, quantum eſt ex parte ſua, ejus vexationem non vult, ſi talis vexatio illi ſit nociva, vel ſaltem majus bonum impediat: immò ex parte ſua ſemper paratiſſimus eſt ad tollendam, ac repellendam talem vexationem ab eo, eumque à quacumque diabolica infeſtatione pręſervandum. Idcircò ſi perfectè in ejus bonitate, ac tutiſſima ipſius protectione confiderit, dubio procul ab omni infeſtatione diabolica liberabitur, ac totaliter illæſus cuſtodietur. Nam hęc eſt una ratio, ob quam Deus à Maleficis homines maleficiis vexari permittit: *ut qui hæc audiunt, vel vident, probentur; & appareat, qua fidè ſint, vel devotione erga Deum:* ut habetur c. Nec mirum. §. Si autem aliquis. 26. q. 5.

Supr. n. 131. 132. Supra num. 398. Supra num. 627.

§. I.

669 *Modus repellendi viſiones imaginarias.*

TErtiò, quando illę imaginarię, vel corporales apparitiones, aut moleſtię in ſui corporis membris cauſantur, de quibus ſupra *num. 72. & ſequentibus*, Vexatus ſtatim ſub Dei poteſtate, ac protectione ſanctiſſimi Nominis Jeſu ſe poſitum eſſe conſideret; dęmonemque nullam habere nocendi facultatem iis, qui in Deo omnem ſuam collocant fiduciam; ideòque ad Jeſum mentem ſuam elevet, ipſumque toto corde, & affectu invocet, ſequentia, vel ſimilia verba juxta ſuam maternam linguam ſępiſſimè repetendo:

Supra num. 594. & ſequentib.

Atto di confidenza.

Signor mio Gieſù Chriſto, voi ſiete il mio protettore, e difenſore, difendetemi voi da queſti miei nemici per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome.

Poſteà virili animo contra dęmones dicat:

Precetto eſpulſivo.

Fuggite ſpiriti ribelli del mio, e voſtro Dio, che così vi comando nel nome di Gieſù Chriſto: allontanatevi da me, e non mi moleſtate: poiche io ſon poſto ſotto la protettione di Gieſù Chriſto.

Si Vexatus hęc pręſtiterit, dęmones in fugam vertentur, nec ampliùs ei apparebunt: vel moleſtia ſaltem minùs gravi eum afficient; & eò minùs corpus ejus ingredi valebunt.

Poterit etiam dicere ſępiùs magno affectu illa Pſalmorum verba ſuperiùs poſita *n. 604.* vel illam brevem orationem, quę habetur *n. 601.* quę omnia ſunt efficacia ad dęmoniacos impetus repellendos.

§. II.

Digitized by Google

§. II.

670 *Dæmon non timendus, ſed Deo eſt fidendum.*

QUartò conſiderare debet Vexatus, ac firmiter credere, diabolum eſſe viliſſimæ poteſtatis; ita ut eum poſſidere non poſſit, qui divino fretus auxilio illum non timet, ac invocatione Sanctiſſimi Nominis Jeſu eum repellit. Et ſi ſuggerat, quòd poteſt, potuit, & poterit, eum derideat, ipſi obiiciendo, quæ dicta ſunt ſupra *n.64.65. & 66.* Et ſi ea, quæ aliàs fecit, ſuggerat, non curet: tunc enim ei reſiſtendi modum ignorabat; ideò corde, & animo roboretur contra ipſum: ac certiſſimè ſciat; quòd diabolus formica eſt facientibus ſe leonem, & leo facientibus ſe formicam; quòd videtur gigas, ſi ejus verba attendantur, ſed vix pigmeus eſt, ſi veritas conſpiciatur. Hoc docuit S. Hermam Angelus ejus Cuſtos *mandato* 7. ut habetur tom. 1. Biblioth. Veterum Patrum lib. 2. *Diabolum*, ait, *ne timeas; timens enim Dominum dominaberis illius; quia virtus in eo nulla eſt. In quo autem non eſt virtus, is timendus non eſt. In quo verò eſt virtus glorioſa, is etiam timendus.* Et mandato 12. *Diabolus timorem facit; ſed timor illius vanus eſt; Nolite ergo timere eum, & fugiet à vobis.* Ubi autem fundari debeat hæc fortitudo, ſtatim admonet dicens. *Diabolus non poteſt dominari in Dei ſervos, qui ex totis præcordiis in Domino credunt.* Quod confirmat Lactantius Firmianus libr. 2. Divin. Inſtit. *Nocent*, ait, *dæmones quidem, ſed iis, à quibus timentur, quos manus Dei potens, & excelſa non protegit.*

§. III.

671 *Implorandum eſt auxilium Beatiſs. Virg. Angelorum, Sanctorum.*

QUintò devotiſſimè Beatiſſimam Virginem Genitricem Dei invocet Mariam, ut latè docuimus *n.506. & ſequentibus*; Nec non Sanctos Angelos Michaelem, Gabrielem, Raphaelem, præcipuè Angelum ſuum Cuſtodem, ut omnes ad inimicum communem conterendum proficiant, ſicut admonuimus ſupra à *n.512. & ſequent.* Sic S. Hermam præfatus Angelus ejus Cuſtos monuit *loco citato. Nolite*, inquit, *timere diabolum; quia in vobis poteſtatem non babet. Ego enim vobiſcum ſum nuncius pænitentiæ, qui dominor illius*, juxta illud Pſalmi 90. *Angelis ſuis Deus mandavit de te, ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis.* Pari modo ad Sanctos ſuos patronos, ac devotos eſt confugiendum, ut & ipſi pro ipſo Vexato Deum (ſicut benè docuimus ſupra *n.519. & ſequentibus*) deprecentur.

672 *Eliciendi ſunt actus fidei.*

Sextò fidei actus eliciat circa ea, quæ erga Deum, Exorciſtam, dæmonem, & ſeipſum credere debet, ut ſupra latè explicatum eſt *à n.622 incluſivè uſque ad nu.646. excluſivè*; Ac præcipuè confidenter ſuam liberationem ſperare debet, ac pro certo tenere, quòd Deus ſine dubio cum Eccleſia concurret, quando per ſuum miniſtrum dæmoni ea, quæ ad Dei gloriam, animarum ſalutem, & corporum, ac dæmonum confuſionem ſunt ſpectantia, præceperit. Et quòd Exorciſtæ præcepta Dei præcepta ſunt, quibus, ſi obſeſſus in fide, ac confidentia in Deum perfectè fuerit probatus, dæmon obedientiam à Deo præſtare compelletur.

§. IV.

673 *Quid agendum ſit ab Obſeſſo perfectè diſpoſito.*

SEptimò tandem Obſeſſus perfectè diſpoſitus ante Exorciſtæ pedes genuflexus poſt orationem brevem ab Exorciſta, Obſeſſo, & aſtantibus humiliter, ac devotiſſimè ad Deum, Beatiſſimam Virginem, Angelos, ac Sanctos profuſam, juxta ordinem infra poſitum *num.740.* corde, & ore ſimul actus fidei, ac confidentiæ in Deum; & actus deteſtationis adverſus dæmonem juxta formulas ſuperiùs poſitas *n.656. & 657.* exerceat, quas ſi Obſeſſus legere neſciat, illi de verbo ad verbum Exorciſta ſuggerat, ſæpiùs inſtando, ut fervidè, humiliter, ac confidenter illas pronunciet.

His

Digitized by Google

His prolatis admoneat, ne aures diabolicis ſuggeſtionibus præbeat; ſed mentem ſuam ad Deum ibi præſentem, ac cor ejus intuentem elevet, ab eoque ſuam liberationem depoſcat.

Pro infantibus autem, & aliis rationis uſu carentibus utiliſſimum erit, prædicta à parentibus, vel eorum curam habentibus adimpleri. 674

Actu fidei, ac confidentiæ; nec non deteſtationis in dæmonem elicito, & explicato, tunc ſedeat Exorciſta, ac capite cooperto, ante pedes ejus Obſeſſo genuflexo, junctis manibus, demiſſo capite, vultu cernuo, cæteris aſtantibus genuflexis, cum majeſtate terribili contra dæmonem ſequentem exorciſmum, ſeu præceptum formet, ac pronunciet.

Exorciſmus, ſeu præceptum adverſùs dæmonem obſidentem, ſeu ingredientem.

EGO N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ auctoritate mihi tradita ab omnipotenti Deo, & à S. Matre Eccleſia ejus Sponſa in ordine Exorciſtatus, In Nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nominis noſtri Jeſu Chriſti præcipio vobis dæmones nequiſſimi, quicumque, & quotcumque eſtis, qui perturbatis hanc creaturam Dei, ut illicò, ac ſine ulla mora totaliter ab ea recedatis, nec ampliùs poteſtatem habeatis eam moleſtandi, perturbandi, vel inquietandi extrinſecè, vel intrinſecè: neque intrandi corpus ejus: nec apparendi ei ſub quacumque forma, vel figura, ſeu imaginariè, ſeu corporaliter: nec perturbandi ſenſus ejus interiores, ſive exteriores: nec quocumque alio modo vexandi die, vel nocte. Fugite ergo ſpiritus rebelles: quia ſic præcipio vobis, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. 675 *Præceptum expulſivum.*

Hoc præcepto, ſicut & præmiſſa inſtructione uti poterit Exorciſta etiam ad expellendos dæmones familiares, dictos, *Foletti*, præceptum in ſingulari, ſi unicus fuerit dæmon, efformando. 676

QUÆSTIO II.

Quomodo ſint coercendi dæmones ſtriges obſidentes, & impedientes, ne Inquiſitoribus, ac Judicibus veritatem fateantur.

RESpondetur, cùm Magi, Malefici, ac Striges conſtituuntur, ac de fatenda ſuorum delictorum veritate juridicè interrogantur à Judicibus ſequentia ſervanda eſſe, ne à dæmone impediri queant per maleficium taciturnitatis, 677 *Modus tollendi maleficium taciturnitatis in ſtrigibus conſtituendis.*

Primò, dum miniſtri ſe ad reum torquendum parant, videtur optimum eſſe præcipere, ut interim alii ipſum expolient (ſi ſit mulier, expolietur ab aliis mulieribus, ſi vir à viris) antequam ad torturam ducatur, ne quid in veſtimentis maleficii lateat, & ſubucula benedicta jam ex intentione priùs ad hoc parata induatur: Ita docent Jacobus Sprenger, Henricus Inſtitor, & alii *in Malleo Malef. par.* 3. *q.* 14. Binſfeldius *Comment. in Titul. C. de Malef. & Matheum in L. Etſi excepta. qu.* 1. *concl.* 15. & Delrius *lib.* 5. *Diſquiſ. Mag. ſect.* 9. *verſ. Secundò. fol. mihi* 705.

Secundò, capillos capitis, ac barbæ abradi; immò & per totum corpus, etiam in partibus ſecretioribus jubere poſſunt depilari (ſi fæminæ ſint, à fæminis, ſi viri, à viris) & ſic inhoneſtas, ac verecundia cavetur, propter quam Inquiſitores Germani, Sprengerus, & alii hoc uti remedio non ſunt auſi, ut ipſimet, addentes alibi hoc eſſe in uſu, profitentur. *Tamen*, inquiunt, *in aliis regnis Inquiſitores talem per totum corpus abraſuram fieri mandant*: Ita Delrius *lib.* 5. *Diſq. Magic.* & Auctores Mallei. Unde & Cumanus Inquiſitor inſinuavit hoc ipſis: quod anno 678 *Sunt depilandæ.*

elapſo

Digitized by Google

elapſo (qui fuit 1485.) maleficas quadraginta unam incinerari mandaſſet, omnibus per totum corpus abraſis. Et hoc in diſtrictu & Burbiæ Comitatu in confinibus Archiducis Auſtriæ verſus Mediolanum.

679 *Cavenda ſuperſtitio.* In qua tonſura diligentiſſimè obſervandum hoc eſt, ſi fiat duntaxat, ne maleficii ſigna corporis foraminibus inſerta lateant, vel crinibus inſperſa, ritè id fieri. Eademque de cauſa, ne qua unctio ſubeſſet, Delrius *loc. cit.* totum corpus aqua calida ſuadet prius diligenter abluendum. At ſi tonſura ex opinione fieret, quòd per eam robur corporis, & animi fortitudo deficeret, exemplo Sampſonis, in quo totum id divina virtute contingebat; & etiam documento Apollonii Thyanæi, ut tradit Nicolaus Remigius *lib.3. cap.9. dæmonol.* hoc magicum, & ſuperſtitioſum eſſe, utpotè dæmonis operum Dei ubique improbi æmulatoris commentum, ut ſub ſpecioſo velamine homines illaqueet, nemini mediocriter ſcienti eſt ambigendum.

§. I.

680 *Remedium potiſſimum aſſignatur ab Auctore.* Tertiò omnium remediorum potiſſimum erit, ſi Judex, qui Exorciſtatus ordine ſit inſignitus, omnes aſtantes genuflectere, divinumque auxilium ad dæmones reprimendos implorare jubeat, ipſeque poſt brevem orationem ad Deum ex toto corde profuſam, fidei firmæ, ac confidentiæ perfectæ in Deum actus eliciat, inhæſitanter credendo, quòd Deus pro fidei Catholicæ defenſione, & hæreſum extirpatione dubio procul ad præceptum contra dæmones ab ipſo faciendum concurret, ne delictorum impediant confeſſionem, quæ maximè contra Divinam Majeſtatem, hominum ſalutem, ac publicam Chriſtianæ Reipub. utilitatem Magi, Malefici, ac Sagæ perpetrare non verentur.

Divino ergo invocato auxilio, nec non Beatiſſimæ Virginis, Angelorum, ac Sanctorum imploratis ſuffragiis, Judex cooperto capite ſedeat, voceque terribili, ac ſonora (ante eum genuflexo reo ſubucula benedicta jam induto, & aqua benedicta aſperſo) contra dæmones ſequentem, vel ſimilem pronunciet exorciſmum.

Exorciſmus, ſeu præceptum ad dæmonem expellendum obſidentem, ac impedientem Maleficos, ac Sagas, ne Judicibus delictorum ſuorum veritatem fateantur.

681 *Exorciſmus faciendus ab Inquiſitoribus, quando Striges, ac Maleficæ ſunt torquendi.* EGO F. N. qui à ſummo Pontifice Chriſti Vicario in terris Judex conſtitutus ſum ad hæreticam pravitatem extirpandam, Chriſtianæ Reipub. fidem illæſam, & incontaminatam tuendam, & conſervandam, oves oberrantes per devia ad caulas Chriſti reducendas, & excludendas à Dominico grege morbidas, ne alias corrumpant. Quique à Deo, & ab Eccleſia ejus Sponſa in ordine Exorciſtatus auctoritatem accepi ad dæmones effugandos, hac auctoritate ſuffultus, & innixus, In nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi Nominis Domini noſtri Jeſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, ſi ibi exiſtis: vel vobis, ſpiritus apoſtatici, quicumque, & quotcumque eſtis, ut ſtatim ſine ulla mora recedatis ab hac creatura Dei, quæ nunc conſtituta eſt ſub mea poteſtate: nec habeatis poteſtatem ad eam ampliùs accedendi: nec intrinſecè, aut extrinſecè illi veſtrum impendendi auxilium: nec illam ullo modo ſublevandi: nec impediendi, quin tortura, ac cætera tormenta illi inflicta, vel infligenda ſuum producant effectum, nempe in ea ſolitos efficiendo dolores, ac torſiones: nec guttur ejus, aut fauces conſtringendi, nec vocem impediendi, quin liberè ſine ullo timore, pavore, vel impedimento omnia ſua crimina clarè fateatur, non ſolùm dum ſub tormentis manet: ſed etiam

poſt

Digitized by Google

poſt tormenta: neque illam inducendi ad deſperationem : neque illi apparendi ſub quacumque forma, vel figura : nec perturbandi ſenſus ejus externos, vel internos; ſed nunc ſine ulla mora ab ea, & ab hac domo procul fugiatis, & longè recedatis: ſic volo, ſic jubeo, ut Judex, & ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Deinde reum torquendum, aſtantes, ac domum, ubi reus torquendus eſt, aqua benedicta aſpergat.

Poterit etiam ad Rei collum Agnum Dei, vel Sanctorum reliquias, aut aliam rem ſacram, vel benedictam appendere, ut docent Sylveſter *de Strigimag. admirand.* Delrius *lib. 5. Diſquiſ. Mag. Append. 2. quæſt.* 25. Antonius Quevedo *in lib. de indic. & tortura par. 2. cap. 6. per totum.* & Antonius Diana *Reſolut. Moral. par. 4. tract. 6. de tortura in S. Officio, &c. Reſolut.* 37.

QUÆSTIO III.

Quomodo Exorciſta, vel Parochus cum Magis, Sagis, ac Maleficis habentibus pactum cum dæmone, ſed pænitentibus, ſe habere debeat.

Reſpondetur, ne Malefici pactum habentes cum dæmonibus, ſed pænitentes, 682
iterum à dæmonibus perſuaſi ad vomitum redeant, vel ab eis ſuffocentur,
utiliſſimum fore, ſi Exorciſta Confeſſarius (ſive Parochus, ſive non Parochus ſit)
in Sacramenti Penitentiæ foro ſequentia ſervaverit documenta.

Documenta ſervanda pro Maleficis à poteſtate dęmonis eripiendis.

Primò: quando, quomodo, qua occaſione, ac cæteris circunſtantiis Maleficus tale pactum inierit: & quanto tempore in eo permanſerit, & quid per illud habuerit, & habeat, & toto illo tempore operatus fuerit, diligentiſſimè debet inveſtigare.

Secundò catechizet eum ſuper delicti enormitate, ſuper diaboli tyrannide, miſericordia Dei, ac promptitudine ad peccata delenda, libertate arbitrii, de pacti invaliditate; & quòd ſyngrapha, peccatorum confeſſione facta, nihil valebit; ideòque ſuorum peccatorum confeſſionem proſequatur.

Tertiò cum maxima fide, ac devotione, ac præcipuè profunda humilitate coram Crucifixi imagine omnibus promiſſis, pactis, ac diabolicis conventionibus jubeat abrenuntiare.

Quartò proteſtari jubeat ſe deinceps nullam cum dęmone partem, ac conventionem habere velle: ſed totum ſe Jeſu Chriſti, & Beatiſſimę Virginis, ſuique Angeli Cuſtodis protectioni tradere, ac ſub eorum tutela ſe ſecurum velle permanere.

Quintò, ſi Maleficus, aut Saga apud ſe reſervatum ſyngraphæ, ſeu chirographi exemplar, vel aliquod aliud magicum inſtrumentum, vel maleficum pro pacti, ac conſenſus voluntatis ſigno habeat; vel ut eo ad malè operandum utatur, illud tradere, & exponere jubeat, ſi in foro interno, ipſi Confeſſario: ſi in foro externo, Reverendiſſimo P. Inquiſitori; & ipſe Confeſſarius pactum diſſolvat, irritum declaret, & hominem ab omni obedientia dæmoni præſtita, & ab omnibus clauſulis in ſcriptis, aut voce tantùm expreſſis abſolvat.

Sup. num. 126, & 127.

Sextò præceptum dęmonibus facere poteſt, ut ſyngrapham, quam apud ſeipſos retinent, reſtituant: hoc tamen neceſſarium non eſſe docet Sanchez *in Summa lib. 2. cap. 4.* & alii ſupra relati *num. 126.* Propterea nihil ei officere oſtendat, etiamſi ſyngrapha à dæmonibus non reportetur, dummodò coram Deo perfecta de commiſſis delictis contritio eliciatur, ac de eiſdem coram Eccleſia integra confeſſio habeatur.

Septimò tandem adverſus dęmonem ſequens preceptum efformetur. 683

Digitized by Google

Exorciſmus ad expellendum dæmonem à Strigibus, ac maleficis ad pœnitentiam revertentibus.

Forma præcepti formandi contra dæmones Sagas pœnitentes perturbantes.

EGo N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus præcipio tibi, dæmon, in nomine Dmini noſtri Jeſu Chriſti, ut nunc immediatè ſine ulla mora recedas totaliter ab hac creatura Dei, quæ ſuorum peccatorum contrita, tibi abrenuncians ad Deum confugit, & ad aſylum Sanctiſſimi Nominis Jeſu ſe recepit: nec amplius poteſtatem habeas corpus ejus intrandi, vel eam perturbandi, aut inquietandi, ſive intrinſecè, vel extrinſecè moleſtandi: nec ſub quacumque forma, aut figura apparendi: vel ad deſperationem eam inducendi, aut alio quovis modo infeſtandi. Recede ergo ſpiritus maledicte: quia ſic tibi præcipio, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

§. I.

Poſteà Exorciſta ſtans Maleficum pœnitentem ſequenti benedictione, ſeu oratione deprecativa muniat.

684 *Oratio deprecativa.*

℣. Propitius eſto, Domine, peccatis noſtris. ℟. Ne quando dicant gentes, ubi eſt Deus eorum. ℣. adjuva nos, Deus ſalutaris noſter. ℟. Et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos. ℣. Adjutorum noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit Cœlum, & terram. ℣. Domine, exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens, & miſericors Deus, qui omnem animam pęnitentem, & confitentem tibi magis vis emendari, quàm perdere: nec ullum reſ-
557 puis, ſed quantumvis peccantibus per pœnitentiam pia miſeratione placaris; reſpice ſuper hunc famulum tuum, & averte ab eo iram indignationis tuæ, & omnia ejus peccata dimitte. *Si fuerit fæmina, dicat*: ſuper hanc famulam tuam, &c. & averte ab ea, &c.

DEus, qui juſtificas impium, & non vis mortem peccatoris; Majeſtatem tuam ſuppliciter deprecamur, ut hunc famulum tuum (*ſi fuerit fæmina, dicat*: hanc famulam tuam) de tua miſericordia confidentem cęleſti protegas benignus auxilio, & aſſidua protectione conſerves, ut tibi jugiter famuletur, nullis tentationibus à te ſeparetur, ac diabolicis infeſtationibus perturbetur.

OMnipotens, & miſericos Deus, reſpice propitius ad preces noſtras, & libera mentem iſtius creaturæ ad aſylum tuæ miſericordiæ confugientis de malarum tentationibus cogitationum: ac corpus de dæmoniacarum inſultibus infeſtationum: & illumina cor ejus, ut tua valeat implere præcepta, ac Spiritus ſancti dignum fieri habitaculum mereatur. Per Dominum, &c. in unitate ejuſdem.

§. II.

Digitized by Google

§. II.

685 *Modus à dæmoniacis inſultibus maleficos pœnitentes præſervandi.*

UT autem Maleficus pœnitens magis, ac magis præſervetur, ne impoſterùm à dæmone divexetur, illum Confeſſarius moneat.

Primò, ut ſemper de enormi peccato doleat, ac quotidiè veniam petat: Sacramenta frequentet, ac ſpiritualia exercitia; ac ſingulariter ſæpiſſimè Sanctiſſimum nomen Jeſu invocet: Dei infinitam pietatem, ac miſericordiam meditetur: ſæpiùs Beatiſſimæ Virginis, Angeli Cuſtodis, ac Sanctorum ſuffragia imploret.

Secundò, quotidiè Deo referat gratias, quòd illum de infernalis leonis faucibus eripere fuerit dignatus: magis, magiſque in Deo ſuam collocet fiduciam, quòd etiam impoſterùm illum ſit præſervaturus. Ad quod etiam quæ infra ponuntur, ubi *de reſiſtentiis, ac præſervatione:* plurimùm valebunt. *nu. 687. & ſeqn. 755. & ſeq.*

Tertiò, ſi aliquid diaboli ope acquiſitum haberet, & cujuſdam tertiæ perſonæ eſſe cognoſceret, ver.gr. quia ei à diabolo ſublatum fuit (quod ſæpè contingit, ut advertit Petrus Binsf. *de Confeſſ. Maleficarum prælud.* 13. plures cumulans Doctores) eidem domino congruenti modo, ut in rebus furto ablatis fieri convenit, eſſet reſtituendum. Si verò aliunde ver. gr. ex antiquis theſauris: vel ex rebus in mare totaliter deperditis: vel diabolus eam rem habuerit, & Mago tradiderit, ex ea iis perſonis, quibus fortaſſe nocumenta in rebus familiaribus, aut animalibus intulit, aut aliquo modo eiſdem exiterit cauſa damni, ſatisfacere valeret.

ARTICULUS III.

De dæmone poſſidente, & in corpore exiſtente.

686 *Quid ſit poſſideri à dæmone. Energumenus unde dicatur.*

DÆmones corpus poſſidere, vel in eo exiſtere dicuntur, cùm illud ingreſſi varias in eo operationes exercent, ac eis à Deo illud permittitur torquere: unde qui ſic à dæmone poſſidentur, verè Energumeni, ideſt intus laborantes dicuntur, ſic dicti ab *En*, quod eſt, *In*: & *erge*, quod eſt *labor*; & *mene*, quod eſt *defectus*: quod eſt, *quaſi in opere deficiens*: ita Archidiaconus *in Gloſſa in can. Exorciſta diſt.* 23. Quomodo autem dæmones exiſtant, & quid in corpore, quod poſſident, operentur, latiſſimè demonſtratum eſt ſupra *à n. 90. incluſivè uſque ad* 101. *excluſivè*. Hic ergo dumtaxat de remediis particularibus, quibus dæmones homines poſſidentes ſunt coercendi, pertractandum eſt, quod ſequentibus quæſtionibus perficietur.

QUÆSTIO I.

Quomodo vexationes à dæmone poſſidente effectæ per ipſos Vexatos ſint comprimendæ, & auferendæ.

687 *De quibus Vexatus ſit inſtruendus.*

REſpondetur, ut hujuſmodi afflictiones reprimantur, & auferantur, Vexatum ab Exorciſta inſtruendum eſſe.

Primò, ut ea, quæ erga Deum, Exorciſtam, Dæmonem, & ſeipſum credenda proponuntur ſupra *à n.* 722. *incluſivè uſque ad* 464. *excluſivè*, diligentiſſimè exequatur.

Secundò, ne ullo modo ad malum, quod patitur, vel paſſus eſt, ſe applicet, nec de illo quidquam excogitet; ſed ab his, quæ proponit diabolus, divertat, nullo modo ejus ſuggeſtionibus, ac tentationibus attendendo. Ad quod maximoperè proderit applicatio ad utilia, neceſſaria, ac delectabilia, cum aliis allocutio, deambulatio, operatio, & cætera, quę à propoſitis objectis per dæmones divertere poſſunt: adeò ut totaliter triſtitiam fugiat, nec umquam ſolitarius commoretur.

Digitized by Google

§. I.

688 Tertiò, quando in ſe aliquam diabolicam ſentit vexationem, ſi præſens adeſt Exorciſta, humiliter ab eo petat, ut ſuo præcepto dæmonem coerceat: qui lenitivo præcepto utetur, dicendo:

Præceptum lenitivum contra dæmonem poſſidentem.

Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, in nomine Ieſu præcipio tibi, dæmon (ſi unus es) vel vobis (ſi plures eſtis) qui vexatis hanc creaturam Dei, ut ſtatim nocere ei deſinatis: nec ullo modo eam perturbare poſſitis.

Si verò abſens Exorciſta fuerit, ipſemet Energumenus à vexatione mentem ſuam amoveat, eamque ad Jeſum Chriſtum protectorem ſuum elevet, qui facillimè eum à tali vexatione liberabit, dicatque firma fide, ac fiducia ſecundùm communem ſuæ maternæ linguæ uſum ſequentem brevem oratiunculam.

689 *Atto di confidenza in Dio.*

Signor mio Gieſù Chriſto, che ſiete il mio Salvatore, Protettore, e Conſervatore, difendetemi da queſti ſpiriti maligni voſtri nemici; reprimete con la virtù voſtra divina la loro poteſtà, e tirannia, acciò in me non poſſano cagionare moleſtia alcuna: perche in voi hò poſto tutta la mia confidenza.

Deinde idem Energumenus hac fiducia fretus ſe contra dæmonem vertat, & virili animo, conſtanti corde, ac verbis aſperis dicat ei:

Atto di deteſtatione contro il diavolo.

E tù maladetto diavolo, ribelle del mio, e tuo Creatore, apoſtata del mio, e tuo Dio, con che ardire preſumi di travagliarmi, e cagionare in me queſti dolori, eſſendo che io vivo ſotto la protettione del Santiſſimo nome di Gieſù? Per l'autorità dunque, che mi concede Iddio, mediante la fede, e confidenza poſta nel detto Santiſſimo Nome, ti comando nel nome di Gieſù Chriſto, che ſubito ceſſi di moleſtarmi in modo alcuno: perche intendo, e pretendo di voler vivere, e morire ſotto la protettione del Santiſſimo Nome di Gieſù.

Si dicta verba firma fide protulerit, & ſine ulla hæſitatione à Deo ad invocationem Sanctiſſimi Nominis Jeſu, dæmonem fore coercendum crediderit, ſtatim dæmon illũ vexare ceſſabit: quia hęc eſt Dei promiſſio omnibus in ſe credentibus facta Marci 16. quæ deficere non poteſt, quando id, quod petitur, animæ eſt ſalutare.

§. II.

690 Quartò, Energumenus, ut è vexatione ſublevetur, ſe habere debet, ſicut ille, qui in alicujus rapiditatem fluminis cecidit, & illud ob vitæ incolumitatem velit tranſnatare. Iſte enim, ſi ab aquis rapidis ſubmergi nolit, ad profundum fluminis, ad aquarum voraginem, præſenſque periculum ſuam convertere mentem non debet: ſed eam ſimul & oculos ad ripam, ad quam pervenire deſiderat, & ad remedium, quo, ut ſalvus fiat, ſibi eſt utendum, infigere; & pericula contemnendo, & ad deſideratum ſalutis portum viriliter tendendo toto corde animari; quo ſanè modo tandem optatam ſalutem conſequetur.

Pari modo Energumenus nec cor ad afflictiones, quas patitur, vel paſſus eſt, applicare, nec animum illis intendere debet: quia facilè ſuccumbet, & animo deficiet; ſed ad fluminis ripam, ad Chriſtum ſcilicet, qui vita, via, ſalus noſtra, refugium noſtrum, virtus, & adjutor in tribulationibus eſt, toto affectu protendere, firmiter, ac ſine hæſitatione credere, ipſum ſcire, poſſe, & velle, quantum eſt ex parte ſua, omnibus in ſe credentibus, & ad ſe confugientibus ſuum auxilium elargiri. Eſt enim Chriſtus Jeſus lignum illud vitæ, de quo ait Joannes Apocal c. 22. *Ex utraque parte fluminis lignum vitæ afferens fructus duodecim, per menſes ſingulos reddens fructum ſuum: & folia ligni ad ſanitatem gentium.* Si ergo Energume-

Digitized by Google

gumenus vexatus ad hoc lignum aſpexerit, vitam animæ, & ſanitatem corporis facillimè conſequetur.

Hic tamen diligenter ab Exorciſta eſt obſervandum, quòd multi ſunt, qui liberari petunt, ſed dolentes, & lacrymantes: quia non firmiter, ſed hæſitanter id, quod petunt, ſe conſequturos credunt. Si enim firma fide peterent, & ſine hæſitatione ſe petita obtenturos crederent, non dolentes, ſed gaudentes peterent: & ſi aliquando lacrymas effunderent, non ex timore; ſed ex interna lætitia, & firma obtinendi ſpe, quod petunt, eas profunderent; non ad malum, quod patiuntur; ſed ad bonum, quod firmiter credunt, & inhæſitanter obtinere ſperant, attendentes. Et iſti dubio procul quod peterent obtinerent, ſi quod petunt, eſſet eis ad æternam ſalutem profuturum. 591

§. III.

Quintò, utiliſſimum erit, ſi Energumenus ſæpiùs devotè verſiculos illos Pſalmorum David is recitaverit: *Eripe me, Domine, &c. Dominus illuminatio mea, &c.* ſupra poſitos *n. 604.* Nec non illam brevem orationem *n. 601.* pollice crucis ✠ ſignum ſuper partem corporis à dæmone vexatam efformando. 592 *Orationes recitandæ à Vexato, ut vexationem reprimat.*

Sextò Energumenus ſe Exorciſtæ intentioni, & fidei conformare debet, cogitando, illum tanquam Dei, & Eccleſiæ miniſtrum ſe Deo, & Eccleſiæ conformare; ideòque contra dæmonem pugnant, immò ipſum Deus, Eccleſia, Exorciſta, & Energumenus conterunt, ac deprimunt. Quid ergo poterit diabolus? Non ergo Vexatus ad nugas, & diaboli minas mentem ſuam divertat, ſed in illum corde, ore, & opere viriliter inſurgat.

Septimò, omnibus prædictis ab Energumeno ſervatis, Exorciſta illum, an in fide, ac confidentia pro ſua liberatione erga Deum, Exorciſtam, dæmonem, ac ſeipſum ſit benè diſpoſitus probet juxta probationes poſitas à *nu. 646. uſque ad num. 654.* Et ſi illum ad ſuam liberationem perfectè diſpoſitum adinveniat, ei præcipiat, ut ante ejus pedes proſtratus fidei, ac confidentiæ actus in Deum, nec non deteſtationis in dæmonem devoto corde eliciat, & ore explicet, & clarè juxta formulas ſupra poſitas *n. 656. & 657.* fateatur.

Octavò tandem Exorciſtæ ad dæmonis expulſionem deveniendum eſt, qui ea, quæ infra *art. 5. de dæmone Fugiente, ſeu Exeunte n. 733.* habentur, obſervabit.

QUÆSTIO II.

Quomodo maleficium in matrimonio factum ſit auferendum, ac deſtruendum?

Quenam detrimenta, ac nocumẽta vel per ſeipſos, vel ſuis cooperantibus ſymmiſtis, dæmones viris, ac mulieribus conjugatis inferre conſueverint, jam ſupra breviter attigimus *n. 106. verſ. 2. & n. 160. verbo, Ex Generativa*: nunc ſatis ſit de remediis, quibus hujuſmodi maleficium eſt deſtruendum, pertractare. 593 *Quibus monitis inſtruendi ſint maleficiati in matrimonio.*

Reſpondetur ergo, Exorciſtam, præter inſtructiones illas generales ſupra relatas à *n. 622. uſque ad n. 646.* mentalibus perſonæ maleficiatæ oculis obiicere debere illa verba Angeli Raphaelis Tobiam juniorem alloquentis: *Audi me*, inquit, *& oſtendam tibi, qui ſunt, quibus prævalere poteſt dæmonium. Hi namque qui conjugium ita ſuſcipiunt, ut Deum à ſe, & à ſua mente excludant, & ſuæ libidini ita vacent, ſicut equus, & mulus, quibus non eſt intellectus, habet poteſtatem dæmonium ſuper eos.* Moneatque conjuges, ſi adeò prava intentione, ut ſcilicet ad carnalia duntaxat explenda deſideria matrimonio fuerint conjuncti, ut ſeriò pœniteant, & ex præcordiis ante omnia, & ſuper omnia ſe velle Deum amare, omniaque ſua ad Dei gloriam ordinare; ideòque inpoſterum & matri- *Tob. 6. 4.*

Digitized by Google

matrimonio non ſolùm contra concupiſcentiam, & ad carnalia vitanda peccata; ſed ad propagandam etiam prolem, eamque ad Deo ſerviendum, ipſumque laudandum, & glorificandum ordinandam uſuros, proponant.

Secundò, Exorciſta moneat illos, ut orationi vacent, ac jejunio incumbant; ſicut Angelus Raphael Tobiam, ac Saram docuit: quia dæmones facillimè in oratione, & jejunio eiiciuntur: cùm hæc maximè ad fidei firmæ actus, ac perfectæ in Deum confidentiæ eliciendos, quibus dæmones in fugam, divina eos impellente virtute, ſe vertere coguntur, diſponant. At præcipuè jubeat, ut ſua fideliter, humiliter, ac devotè peccata confiteantur, & Euchariſtia Sacratiſſima reficiantur.

§. I.

694 His omnibus peractis, & ab Exorciſta circa ea, quæ credenda ſunt Vexatis juxta regulas, ac probationes ſupra aſſignatas *num. 646. & ſequent.* jam benè probatis, genuflexi ante Crucifixi imaginem corde, & ore humiliter, ac devotè fidei, ac confidentiæ actus in Deum, nec non deteſtationis in dæmonem elicitos juxta ſequentes, vel alias ſimiles formulas pronuncient, quas, ſi legere neſciant, Exorciſta de verbo ad verbum illis dictare valebit.

Oratione à Giesù Chriſto per ottenere la liberatione dal maleficio fatto nell' uſo del Matrimonio.

Signor mio Gieſù Chriſto, eccomi io viliſſimo ſervo voſtro indegno di ſtare avanti la Maeſtà voſtra, e tanto meno di ricevere gratia alcuna; poiche non hò mai fatto altro, che offendervi; & in particolare nel contrahere queſto Matrimonio non hò havuto quella retta intentione, che dovevo havere; mà à guiſa di sfrenata beſtia hò poſto il mio fine ſolo nel ſodisfare alli diſordinati appetiti della mia carne: m'accuſo di queſti, e di tutti gli altri miei peccati; conoſco, che meritamente la Maeſtà voſtra hà permeſſo, che'l demonio nel mio corpo habbia preſo poſſeſſo. Conoſco però ancora, che ſiete Dio benigniſſimo, e clementiſſimo pronto à perdonare à chi con cuor contrito à voi ricorre, e de'ſuoi errori vi chiede perdono. Però eccomi proſtrato innanzi la Maeſtà voſtra, di tutto cuore mi diſpiace d'havervi offeſo, e mi propongo fermamente, che per l'avvenire con l'ajuto voſtro non voglio più offendervi: mà amarvi ſopra tutte le coſe con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze. Così vi prego per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia vogliate perdonarmi i miei peccati, e darmi gratia di mai più offendervi: mà di amarvi ſopra ogni coſa. Parimente vi prego, e ſupplico, che, come tutto benigno, e liberale vogliate liberarmi da queſti maleficii, da'quali mi ritrovo legato, & oppreſſo, e dal demonio tutto perturbato, proteſtandomi di volere per l'avvenire amare la mia moglie, come me ſteſſo, (*ſe la perſona maleficiata ſarà la moglie, dirà,* il mio marito, come me ſteſſa) e di uſare il matrimonio sì per fuggire i peccati della concupiſcenza, come per generar prole, allevarla nel ſanto timor voſtro, & indrizzarla à ſervire la Maeſtà voſtra altiſſima, e lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo Nome.

Poſteà contra dæmonem iracundo vultu, ac contumelioſis verbis ſequentia verba recitans inſurgat.

Alto

Digitized by Google

Atto di deteſtatione da farſi dal Veſſato contra il demonio.

E Tù diavolo maladetto nemico di Dio, ribelle del mio, e tuo Signore, apoſtata del mio, e tuo Creatore, partiti da me ſenza dimora alcuna: poſciache per l'autorità, che m'hà conceſſo Iddio, per la fede, e confidenza poſta nel ſuo Santiſſimo Nome, per la virtù, e gratia ricevuta nel Santo Sacramento del Matrimonio, ti comando nel Nome di Gieſù Chriſto, che diſtruggi qualſivoglia maleficio, che tù habbi fatto nella perſona mia, e della mia moglie (*ſe la perſona maleficiata è la moglie dica*, e del mio marito) e per l'avvenire non habbi più poteſtà di moleſtarmi nella fantaſia, ò imaginativa, ò nel corpo, e maſſime ne' membri genitali, nè in qualſivoglia potenza dell'anima, ò del corpo: perche intendo, e pretendo di voler vivere, e morire ſotto la protettione del Santiſſimo Nome di Gieſù. 695 *Actus deteſtationis contra dæmonem.*

Factis à Vexato prædictis confidentiæ in Deum, ac deteſtationis in dæmonem actibus, Exorciſta moneat illum, ut inconcuſſus in fide perſiſtat, ac in confidentia perſeveret, ſine ulla hæſitatione credens, dubio procul, cùm ipſe præceptum expulſivum contra dæmonem enunciaverit, illicò omnia maleficia diſſoluturum, dæmonemque receſſurum; omnia quippè opera ejus malefica in ipſo deſtruentur, & ipſe priſtinam ſanitatem conſequetur. 696

Vexato ergo, omnibuſque aſtantibus coram Exorciſta genuflexis, implorato prius ab eiſdem divino ſuffragio, ſurgat Exorciſta, ac ſedeat, accapite cooperto, voce gravi, ac terribili contra dæmonem pronunciet ſequentem exorciſmum.

Exorciſmus ad diſſolvendum maleficium in Matrimonio operatum.

E Go N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus venio contra te, maledicte dæmon, ſpiritus immunde, qui dereliquiſti Deum Factorem tuum, & oblitus es Domini Creatoris tui, qui uſum Sacramenti Matrimonii à Chriſto inſtituti ad peccata carnalia evitanda, ad conſervationem Reipublicæ Chriſtianæ, ad multiplicationem humanæ naturæ, & ad novos milites in Eccleſia Dei procreandos impedire præſumis: & in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti præcipio tibi, ut ſtatim ſine ulla mora deſtruas omne, quod perfeciſti, maleficium in hac creatura Dei; recedas totaliter ab ea; nec ampliùs poteſtatem habeas illudendi ei, aut perturbandi ſenſus ejus ſive internos, ſive externos; vel in ea cauſandi odium, abominationem, vel deteſtationem adversùs alterum conjugem; aut ipſam impediendi, quin poſſit uti matrimonio ſuo ad generandam, & enutriendam prolem gratam Deo, & hominibus: (*ſi perſona maleficiata ſit uxor, dicat*: ad generandum, concipiendum, portandum, pariendum, enutriendum prolem gratam Deo, & hominibus:) ſed longè ab ea fugias, & tecum trahas omnes fæces, immunditias, & omnes diabolicas infectiones, quas in corpore iſto uſque modo intuliſti, ac tollas omnes diabolicas colligationes, ac quaſcumque removeas noxas, ita ut creatura iſta remaneat libera, & ſana, ac ſi nullam moleſtiam diabolicam umquam in ſeipſa ſenſiſſet: ſic igitur ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ tibi præcipio, ſpiritus immunde, ut exeas, ac recedas: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. 697 *Præceptum expulſivum.*

Poſt liberationem, ſeu poſt prædictum Exorciſmum probare poterit Exorciſta, an verè ſit libera, modo infra poſito *num.* 746. Et ſi verè libera inveniatur, gratias Deo referat, ut infra *num.* 747. habetur.

QUÆSTIO III.

Quomodo ſint deſtruenda maleficia infantium, ac puerulorum.

698 *Pro infantibus inſtruendi ſunt parentes, vel eorum curam habentes.* RESpondetur, quia pueruli, & infantes rationis uſus compotes minimè ſunt, & conſequenter inſtructionis impotes, eorum parentes, vel defectò eorum nutrices, vel illorum curam habentes eſſe vocandos; & præter ea, quæ in communi inſtructione *num.* 622. *& ſequentibus* habentur, etiam eſſe inſtruendos, ſcilicet dæmoni ſçpè ob eorum modicam in Deo confidentiam, ac maximam in eis divinæ protectioni commendandis negligentiam, à Deo infantes hujuſmodi, ac parvulos maleficiis afficere permitti: ideòque etiam plurimùm ad eorum liberationem fidei, ac confidentiæ actus in Deum ab eis elicitos valere.

Sup. n. 13. 14. Quos actus corde, & ore ante Crucifixi imaginem genuflexi præſente parvulo maleficiato juxta ſequentem formulam poſſunt enunciare.

Oratione à Gieſù Chriſto per ottenere la liberatione da' maleficii fatti a' fanciulli.

699 *Oratio deprecativa pro parvulis liberandis,* SIgnor mio Gieſù Chriſto, che col Padre, e lo Spirito Santo ſiete onnipotente, ſapientiſſimo, e clementiſſimo: come onnipotente potete liberare queſto figliuolino da'maleficii, & ognialtro male: come ſapientiſſimo ſapete il modo per liberarlo: e come clementiſſimo, e pietoſiſſimo volete liberarlo, eſſendo per la voſtra clemenza, e pietà inchinato à far bene à tutti, & in particolare à quelli, ch'à voi ricorrono, e ne'loro biſogni vi chiedono ajuto. Queſto figliuolo à voi non può ricorrere, perche non è capace dell'uſo di ragione: però io, che di lui tengo cura, per lui à voi ricorro: e ſe per la mia poca confidenza nella Maeſtà voſtra, ò per la mia negligenza nel raccommandarlo alla divina voſtra protettione, & alla tutela del ſuo Angelo Cuſtode, ſi come per altri miei peccati, li fuſſero accadute queſte moleſtie corporali, quì proſtrato avanti voi, mio Dio Creatore, e Redentore, pentito, e cõtrito vi chiedo perdono di tutti i miei peccati, proteſtando, che per l'avvenire non voglio più offendervi coll'ajuto voſtro; ma vi voglio amare, e ſervire con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze: e mi voglio affaticare ancora, acciò queſto figliuolo, quando haverà l'uſo della ragione, vi ami, vi ſerva di tutto cuore, e vi ringratii del beneficio della ſanità ricevuta. Vi prego dunque per l'infinita voſtra bontà, e miſericordia, per la fedeltà da voi ſervata nelle promeſſe voſtre, per honor, e gloria del voſtro Santiſſimo Nome, per l'efficacia della voſtra Sacratiſſima Paſſione, per i meriti della Vergine Santiſſima voſtra dilettiſſima Madre, e de Santi N. N. miei devoti, & in particolare per la carità dell'Angelo Cuſtode di queſto figliuolino, vogliate liberarlo da qualſivoglia maleficio; ligatura, fattura, faſcinatione, apparitione, ſpavento, e moleſtia de'demonii, e de'ſuoi miniſtri, e tenerlo ſotto la protettione del voſtro Santiſſimo Nome.

Poſteà contra dæmonem deteſtationis actum ſub ſequenti formula enunciet.

Alto

Digitized by Google

Atto di deteſtatione contra il demonio.

ET à te diavolo maladetto, nemico di Dio, apoſtata del mio, e tuo Creatore, ribelle del mio, e tuo Signore, per l'auttorità ricevuta da Dio nella fede, per la cura, che tengo, e devo tenere di queſto figliuolino, comando nel nome di Gieſù Chriſto, che diſtrugghi qualſivoglia maleficio, ligatura, fattura, ò faſcinatione, che tu habbi fatto per te ſteſſo, ò per mezo di Streghe, ò Malefici tuoi ſeguaci, e ti parti ſubito da lui: e per l'avvenire non habbi più poteſtà di moleſtarlo in modo alcuno; perche l'hò poſto, e collocato ſotto la protettione del Santiſſimo Nome di Gieſù. 700 *Actus deteſtationis.*

§. I.

EXorciſta poſt prædictam parentum, vel parvulorum curam habentium proteſtationem in Deum, & deteſtationis actum in dæmonem (ante pedes ipſius Exorciſtæ iiſdem parentibus, vel parvulorum curam habentibus genuflexis parvulum maleficiatum tenentibus) conſueto more inſideat, & cooperto capite juxta ſequentem formulam, præceptum expulſivum contra dęmonem pronunciet. 701

Exorciſmus ad maleficium parvulis illatum deſtruendum.

EGo N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Jeſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, qui maleficium perfeciſti in corpore iſtius parvuli, ut ſtatim ſine ulla mora deſtruas omne maleficium, ab eo auferas omnem ligaturam, facturam, faſcinationem, ac quamcumque moleſtiam, ac vexationem, ac recedas totaliter ab eo, tecum trahendo omnes fæces, ac immunditias, ſi quas in corpore illius immiſiſti: nec ampliùs habeas poteſtatem ei apparendi ſub quacumque forma, vel figura, aut vexandi illum intrinſecè, vel extrinſecè, die, vel nocte: aut perturbandi ſenſus ejus interiores, vel exteriores: vel quocumque alio modo moleſtandi: Sic volo, ſic jubeo, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. *Præceptum expulſivum.*

Deinde Exorciſta ſurgat, & ſtans ſequentē orationem deprecativam ſubjungat.

Dominus Ieſus Chriſtus apud te ✠ ſit, ut te defendat: intra te ✠ ſit, ut te conſervet: ante te ✠ ſit, ut te ducat: poſt te ✠ ſit, ut te cuſtodiat: ſuper te ✠ ſit, ut te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in unitate perfecta vivit, & regnat in ſæcula ſæculorum. Amen. *Oratio deprecativa.*

Benedictio Dei omnipotentis ✠ Patris, & Filii, & Spiritus ✠ Sancti deſcendat ſuper te, & maneat ſemper. Amen.

QUÆSTIO IV.

Quomodo parvuli præſervandi ſint à maleficiis.

DIco primò, ut pueruli à maleficiis præſerventur, eorum parentes, vel illorum curam habentes, quantum in ſe eſt, facere debere, ut ſe in gratia conſtituant, ac pro infantibus, ac puerulis omnia illa adimpleant, quæ in ſeipſis, ſi ſeipſos à maleficiis præſervare vellent, adimplerent. Nam ſicut, ait Auguſtinus, parentum negligentia ſæpiùs cauſa eſſe poteſt, quòd eorum filii maleficiis afficiantur; ita eorum oratio pro pueris ad Deum effuſa eſt illis maximè utilis 702 *Inſtruendi ſunt parentes, vel parvulorum curam habentes.* Supra n. 89.

ad

ad eos à quibuſcumque maleficiis præſervandos. Quare eorum parentes, vel illorum curam habentes eos quotidie Deo commendare, & ſub protectione Sanctiſſimi Nominis Jeſu conſtituere debent, ac ſuper eos recitare poſſunt illam brevem orationem ſupra poſitam *num.601.* incipientem, *Ecce crucem* ✠ *Domini, &c.* ſcriptam, vel typis impreſſam ad pueri collum appendere: Deinde illum Beatiſſimæ Virgini, nec non Angelicæ cuſtodiæ, aliorumque Sanctorum ſuffragio, & interceſſioni commendare.

703 *Cantela contra Striges ſervanda. Supra 670.*

Dico ſecundò, eis dæmones contemnere, ac parvipendere, divina fretis protectione profuturum. Et ſi fortaſſe vererentur, quòd aliqua Strix accederet, ac puerulum in brachiis accipiendo ſic conſtringeret, ut ipſius oſſa rumperentur, vel nervi retraherentur: vel dęmonis ope ſanguinem illius ſugeret, uti eas præſtare refert Bartholomæus Spineus Sacri Palatii Magiſter *quæſt.8. de Strigibus*, & Delrius *lib.3. Diſquiſ. Magic. q.4. ſect.1. pag. mihi* 348. dicens: *Huc referenda ſtrigatio, quando puerulorum exſugunt ſanguinem, venis ungue, acu, aut aliter ope dæmonis apertis*, tunc nutrices moneant, ne hujuſmodi mulieres ſuſpectas ad puerulos accedere; nec ulnis, ac brachiis eos tenere permittant; ſed eas virili animo è domus ingreſſu arceant, ac repellant. Nocturno verò tempore januis clauſis cùm Striges domos ſine dęmonis ope ingredi nequeant, parvulos contra dęmonem, nedum oratione, ſed & brevibus ſacris, Agno Dei bullæ impreſſo, vel oleo benedicto, reliquiis Sanctorum, vel S. Joannis Evangelio, & aquæ benedictæ aſperſione lectulum, vel cunabulum, puerulos, & cubiculum muniant, & nihil dæmon contra eos malè poterit operari.

ARTICULUS IV.

De Dæmone Obſiſtente, ſeu Renitente.

704 *Exorciſtæ quandoque incaſſum dæmones adjurant.*

QUoniam in dies experientia docet, multos Obſeſſos, Energumenos, ac Maleficiatos ad Exorciſtas accedere, ab eis inſtrui, & ſe perfectam fidem habere affirmare, adeò ut Exorciſtæ contra dæmonem eos poſſidentem exorciſmos, & conjurationes proferant, nec tamen liberari videntur; arguunt, increpant, vocem extollunt, inſultant, deſudant, velis, remiſque ut illum è corpore poſſeſſo explodant, contendunt; & tamen aerem verberant, ſurdo canunt, oleum, & operam perdunt; ideò unde proveniat dęmonum reſiſtentia, eſt quærendum.

QUÆSTIO I.

An dæmonum reſiſtentia præceptis Eccleſiaſticis factis proveniat ex vi, & potentia dæmonum, vel ex parte Dei, vel Exorciſtæ, vel Energumeni.

705 *Ratio difficultatis ſecundùm aliquos, eſt dæmonis obſtinatio. Hæc opinio refellitur.*

SI nos aliquorum Doctorum tam priſcorum, quàm modernorum mentem ſequi vellemus, hanc reſiſtentiam à dęmonibus provenire diceremus: eò quia eorum alii aliis in malo ſunt obſtinatiores, ideòque perverſiores, & in Exorciſtæ præceptis reſiſtendo validiores.

At quia nos Exorciſtam contra dęmonem, non viribus humanis, ac creatis; ſed virtute divina, quæ eſt infinita, pugnare fatemur; & finiti ad infinitum nulla eſt proportio; ideò reſiſtentia ex virtute, ac potentia dæmonis provenire non poteſt: quia totus infernus cum omnibus dæmonibus reſpectu divinæ virtutis, qua expelluntur, nihil eſt; ideò illicò, cùm Deus virtute ſua concurrit, omnes recedere compelluntur. Sicut etiam in vexando, quòd aliquis Energumenus magis, quàm alius vexetur, ex eo non provenit, quòd ipſe à potentiori dęmone, & ille à debiliori poſſideatur: quia dæmones in vexando ſecundùm totam efficaciam ſuarum virium naturalium non operantur. Nam ſi ſic operarentur, illicò omnes homines,

niſi

Digitized by Google

niſi à ſuperiori virtute impedirentur, occideret; ſicut benè docet S. Bernardinus *ſerm. 6. de miſericordiæ perfectione art. 2. cap. 3.* ſed operantur ſecundùm quod eis à Deo permittitur, vel jubetur: ut docet Beda *in lib. Variar. qq. quæſt. 9.* & alii apud Suarez *tom. 1. de Angelis lib. 8. cap. 20. num. 10.* Unde aliquando unicus dæmon ex ultimis, & infimis majora damna, ac acriores torſiones in uno Energumeno, quàm plures dæmones ordinis ſuperioris in alio producet; & hoc non alia de cauſa, niſi quia dæmon majorem à Deo illum torquendi obtinet facultatem, quàm illi plures ſuperioris ordinis, qui in Energumeno à ſe ad torquendum poſſeſſo magis à Deo ubique præſente coercentur. Si ergo à dæmonis poſſidentis virtute, & poteſtate illa reſiſtentia non provenit, eam provenire eſt dicendum: quia Deus virtute ſua ad dęmonem coercendum, & ad præceptum Exorciſtæ dęmoni impoſitum tunc temporis eum expellendum concurrere non dignatur. Si enim concurreret Deus, infallibiliter dęmon eiiceretur.

Dæmones Energumenum non vexant iuxta ſuas vires, ſed iuxta Dei permiſſionem, vel iuſſionem.

§. I.

706 VErùm cùm ſæpè, ac ſæpiùs Deum, quantum eſt ex parte ſua, ſemper ad dæmonem expellendum paratiſſimum eſſe dixerimus; & poſitis cæteris requiſitis ex parte miniſtri, & Energumeni, Eccleſiæ, & in ſe credentibus promiſiſſe, quòd in nomine ſuo dæmones expellerent, & alia mirabilia operarentur, quod idem fuit ac dicere, ſe ad invocationem Sanctiſs. Nominis ſui fide perfecta, ac ſine hęſitatione à nobis factam dęmones expulſurum, aliaque miracula operaturum, cur ſemper ad dęmones expellendos invocato ſuo nomine, ſi à pietate, ac bonitate ſua, & à promiſſionis ſuæ fidelitate ad hoc maximè ducitur, non concurrit?

Cur Deus ad dæmonem expellendum non ſemper concurrat, invocato nomine ſuo.

707 Huic difficultati, ſcio, quòd Antiqui Auctores, & ex modernis aliqui, qui de hac re tractant, reſponderent dicentes: *Non eſſe credendum ob ipſius Exorciſtæ, aut obſeſſi culpam dæmones non expelli; quia etiam ex occulto Dei judicio: aut ob ipſius obſeſſi majorem utilitatem; vel aliorum exemplum: aut ob aliud Eccleſiæ commodum contingere poteſt: quia*, ajunt, *nimis grave eſſe, ut in re dubia certa detur ſententia, 11. quæſt. 3. c. quamvis, &c. non ſolùm eadem cau.*

Reſponſio plurium Auctorum refellitur.

Sed hanc opinionem quoad primum, & ſecundum membrum falſam eſſe, ſupra demonſtravimus à *num. 20. incluſivè uſque ad 25. excluſivè*, ubi ſæpiùs Deum non concurrere ad dæmonem expellendum tum ob Energumeni, tum ipſius Exorciſtæ defectus exactè probavimus; quod etiam oſtendimus à *num. 261. uſque ad numerum 347.* ubi egimus *de prudentia Exorciſtæ in erroribus vitandis circa adjurationem*. Similiter non eſt uſquequaque verum, quòd dęmones *ex occulto Dei judicio* non eiiciantur; ſed hoc verum eſt dumtaxat reſpectu ignorantium rationes divinæ permiſſionis maleficiorum, & diabolicarum vexationum, de quibus ſupra *num. 133. & ſequent.*

Sup. à n. 133. uſq; ad n. 146.

§. II.

708 DIcimus ergo, Deum voluntate ſigni omnes Obſeſſos, & Energumenos, ac maleficio affectos à dæmone, quantum eſt ex ſe, liberare velle: quia ad hoc à ſua infinita bonitate movetur, ut promiſit Marci 16. nempè quòd omnes in ſe credentes dęmones eiicerent. *Signa autem eos, qui crediderint, hęc ſequentur: In nomine meo dęmonia eiicient.* Sed hęc voluntas ſigni conditionata eſt, & non abſoluta: includit enim duas conditiones, quibus poſitis, promiſſio infallibiliter adimpletur.

Deus voluntate ſigni vult omnes obſeſſos à dæmone liberare.

Supr. n. 410.

Voluntas ſigni eſt conditionata.

Prima conditio eſt, ut Energumeni, & maleficiati, ſicut & Exorciſtæ à Deo dęmonem expellere in nomine Jeſu depoſcant. Quid autem eſt petere in nomine Jeſu? nil aliud ſanè eſt, quàm in nomine Salvatoris poſtulare. *Jeſus enim* ait Gregor. homil. 28. in Evang. *Salvator eſt; vel etiam ſalutaris dicitur: & qui petit in nomine Jeſu, ſalutaria petit, & illa obtinet, quæ petit.* Si ergo liberatio à dęmoniaca ve-

1. Ut liberatio ſit ſalutaris.

Digitized by Google

vexatos futura ſit ſalutaris, illam utique obtinebit. Si verò liberatio animæ obſeſſi futura non ſit ſalutaris: vel majus bonum ſit impeditura, tunc promiſſio non ſervatur; quia conditio præſuppoſita non ſubſiſtit.

Supra nu. 445. & ſequent.

709 *2. Vt Vexatus petat ex fide.*

Secunda conditio eſt, qui talem ſalutarem liberationem petunt, fide firma, & inhæſitante petant: Si enim aliquo modo hæſitent, ac dubitent, Deum eos à dęmone, etiamſi liberatio ſit ſalutaris, liberare non velle, à Deo liberationem non obtinebunt. Quod eruditè docet Alphonſus à Caſtro lib.6. adverſus Hæreſes, verb. Exorciſmus. *Quòd autem*, inquit, *non ſemper fiat, vel invocato nomine Jeſu, dæmon egrediatur, minima fides ipſius invocantis eſt in cauſa. Nam ſi perfectè crediďiſſet, hæc, & majora feciſſet. Et ad hos ſolos, videlicet in fide perfectos Dei promiſſio* Marci ultimo: *In nomine meo dæmonia eiicient: pertinere videtur: quia priùs dixerat*: Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur, &c. Obſeſſi ergo, & Energumeni, quibus aliqua iſtarum deficit conditionum, etſi exorcizentur, non liberantur: quia Deus ad Exorciſtæ pręceptum non concurrit; Deo autem non concurrente, Dęmon Exorciſtæ pręceptis reſiſtit, & exorciſmos contemnit: quia Deus illum virtute ſua divina ad eis obedientiam præſtandam non compellit.

Supra n. 455. & ſeqq.

QUÆSTIO II.

Quænam ſint genera Energumenorum, ad quorum liberationem Deus difficillimè concurrit.

710 QUinque Energumenorum genera à dæmone liberari difficillimè poſſe experientia rerum magiſtra me docuit.

Peccatores in malo inveterati obſeſſi difficillimè liberantur.

Primi generis Energumeni ſunt peccatores obſtinati, qui alicujus gravis peccati cauſa, immò ob eorum plurima ſcelera, in quibus inveterati ſunt, non ſolum Deo permittente; ſed ſępè ipſo jubente, à dęmone poſſidentur; quorum exēpla plura affert Delrius *lib.3. Diſq. Magic. p.1. q.7. ſect. 2.* & nos docuimus ſupra *nu.* 82. Hujuſmodi enim arreptitii, ut dęmoniacas evadant vexationes, ſanitatis conſequendæ deſiderio ducti ad Eccleſiaſticos confugiunt miniſtros petentes, rogantes, & ſuppliciter implorantes, ut per exorciſmos, ac præcepta à dæmoniaca tyrannide eripiantur: & tamen non niſi poſt longum tempus liberantur.

§. I.

711 *Quare.*

SEd unde hoc? Si enim Deus per ſigni voluntatem oſtendit, ſe velle omnes Energumenos à dęmone liberare, dum in eo fiduciam ſuam collocaverint, & ad hoc Eccleſiæ poteſtatem dedit ad dęmones eiiciendos, cur ad iſtorum peccatorum jam ſua deteſtantium peccata, humiliterque à Deo, & ab Eccleſia auxilium implorantium liberationem ſtatim non concurrit?

Quia liberatio citò preſtita non eſſet eis ſalutaris.

Reſpondetur, Deum non niſi poſt diuturnam ab eis peractam pęnitentiam concurrere: quia ſi citò in principio concurreret, illa liberatio eis ſalutaris non eſſet; ſed noxia, ac detrimentoſa: quia ſi ſanitatem priſtinam aſſequerentur, ex inveterato peccandi habitu ad priſtinum peccati ſtatum reverterētur; ſic fierent noviſſima pejora prioribus. Licèt ergo Deus ſigni voluntate omnes Energumenos à dæmone liberare velit; hoc tamen conditionatè vult, ſuppoſitis nempè duabus conditionibus, quarum altera eſt, quòd liberatio ſalutaris ſit, vel ſaltem non noxia, vel majus bonum non impeditura: altera, quòd ex vera fide poſtuletur. Voluntas igitur beneplaciti Dei eſt, ut hi Energumeni à dæmone poſſideantur, ac torqueantur, donec peccandi habitus ſit deſtructus, ne poſt liberationem illicò ad vomitum revertantur: *Hæc enim eſt voluntas Dei*, ait Paulus 1. Theſſal. 4. *ſanctificatio veſtra*; ſcilicet ut liberatio à dæmoniaca vexatione eis non ſit obfutura, ſed profutura.

Secun-

§. II.

SEcundi generis Energumeni ſunt mulieres, vel maſculi adoleſcentes à dæmonibus incubis poſſeſſi. 712 Spiritus incubus eſt ille, qui formam viri viſibiliter, vel inviſibiliter accipiens cum mulieribus per naturam: aut cum eiſdem, vel cum maſculis contra naturam ſe permiſcet. Succubus verò, qui mulieris forma aſſumpta viris ſe ſupponit: ut memorat Innocentius VIII. in Bulla contra Maleficos, quæ incipit: *Summis deſiderantes* ſupra relata *nu.* 109. & affirmant Arnobius *lib.* 5. *contra Gentes*, D. Auguſtinus *lib.* 15. *de Civit. Dei cap.* 23. Alexander Alenſis *par.* 1. *quæſt.* 78. D. Bonaventura, D. Thom. Scotus, Durandus, Gabriel, & Paludanus *in* 2. *diſt.* 8. Martinus de Arles, Franciſcus Valeſius Medicus, & Delrius *lib.* 2. *Diſquiſit. Magic. quæſt.* 15.

Mulieres, vel adoleſcentes ab incubis vexati difficillimè liberantur. Spiritus incubus quis ſit. Spiritus ſuccubus quid ſit.

Sunt autem in triplici genere, qui talia patiuntur.

Iſti Vexati ſunt in triplici genere.

Alii ſunt arreptitii: Hi ut plurimùm non realiter, ſed imaginariè tantùm afflictiones, & motus patiuntur inhoneſtos.

Alii ſunt à dęmone poſſeſſi; non tamen eorum potentias poſſidet; ſed tantùm corpore abutitur: & ferè ſemper in corde, & in venereis partibus habitat, quas ad carnalia delectamenta excitat, cum hoc tamen diſcrimine, quòd cum aliquibus die, vel noctu viri forma aſſumpta concumbit: ut anno Domini 1649. quædam mulier de ſeipſa mihi enarravit, ſingulis noctibus ſe cum dæmone incubo ſub viri forma commiſcere, variaſque cum eo carnales ſpurcitias exercere; ad Deum blaſphemandum induci; cum eo, veluti proprio marito converſari, loqui, & ſæpiùs extra domum deferri ad concumbendum etiam cum viris Magis, ac maleficis. Ex cujus verbis eam conſenſum dęmoni, nedum implicitum, ſed & explicitum pręſtaſſe, valdè ſuſpicandi ſumpſi occaſionem. Cum quibuſdam verò non aſſumpta viri forma, ſed phantaſiæ dumtaxat alicujus viri forma, ſeu ſpecie, vel imagine præſentata; realiter verò ex aere denſo formatis virga, & coleis concumbit: ut cum illa, de qua ſupra *num.* 564.

Hi utique difficillimè liberantur à dęmone: quia difficillimè fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum actus, ſe liberandos fore elicere valent: quia cùm ſpiritui incubo ſubjacendi habitum fecerint, ſi non explicitum (vt ſæpè evenit) ſaltem implicitum aſſueti ſunt pręſtare conſenſum, & adeò infirmati mente, & corpore ſunt, ut vix unquam confidentiæ actus, quæ ad liberationem neceſſaria eſt, elicere poſſint; immò in corde ſuo oppoſitum ſentiunt: ut latè ſupra *num.* 563. & 564.

Cur difficillimè liberentur.

§. III.

TErtii generis Energumeni ſunt viri, ac mulieres à dęmone ab infantia poſſeſſi, 713 qui ob temporis longitudinem, quo dęmon eorum phantaſiæ varios inſtillavit errores, ut à divino implorando avocaret auxilio, jam aſſueti ſunt ad diabolicis credendum ſuggeſtionibus; ita ut ſtatim ac ſibi à dæmone aliquid ſuggeritur, illicò ad pulſum ejus operantur: quia ex multis actibus, & longo tempore jam firmam ad dæmoniacis tentationibus aſſentiendum habent inclinationem, & habitum retinent inveteratum. Cùm enim dęmon multa eis futura enunciaverit, quæ poſteà vera eſſe cognoverunt, facilè etiam in cæteris ei credunt: puta, admonet dæmon obſeſſum dicens: *Tali die, ſi iveris ad Eccleſiam, in terram cades, & gentes te irridebunt:* (cujus caſus ipſe diabolus poſteà eſt cauſa) *Veniet Exorciſta craſtina, ut me expellat, ſed in vanum laborabit: quia ligatus ſum in hoc corpore per maleficia, quæ ipſe ignorat. Hodie pater tuus ad Nundinas nihil lucratus eſt. Deus vult me manere in hoc corpore uſque ad annum ſequentem. Non poſſum exire ex hoc corpore, donec moriatur maleficus, qui huc me miſit. Hic coactus ſum manere, donec moriatur mater tua, vel pater tuus, vel frater tuus: vel donec purgaveris*

Adulti Energumeni ab infantia difficillimè liberātur.

tale

Digitized by Google

tale peccatum, quod patraſti. Hæc, & alia inceſſanter imaginativæ, ac phantaſiæ talium Energumenorum dæmon repræſentat, quibus ex continuo habitu aſſentientes, ac fidem præſtantes, conſequenter minimam, aut nullam poteſtati divinæ, & auctoritati Eccleſiaſticæ fidem præbent; ideòque non niſi difficillimè ad fidei firmæ, ac confidentiæ perfectæ actus, quæ ad liberationem neceſſaria eſt, ſe unquam diſponere valent.

Quia debita carent fiducia.

714 Hac de cauſa, quando *Marci 9.* unus ex Judeis ad Chriſtum adduxit filium ſuum habentem ſpiritum mutum, ſpumantem, allidentem, & ſtridentem, quem diſcipuli ejus eiicere non potuerunt Jeſum ejus Patrem his verbis interrogaſſe arbitror: *Quantum temporis eſt, ex quo hoc ei accidit?* Cui ille dixit: *Ab infantia*: ut ex hujuſmodi reſponſione difficultas innoteſceret liberationis: quia ob habitum, quem tam pater, quàm filius in nimium pertimeſcendis diabolicis minis, ac dæmonis ſuggeſtionibus faciliter aſſentiendo, fecerant, à fide, ac fiducia, quæ ad liberationem neceſſària erat, nimis erant alieni: idcircò eos reprehendit dicens: *O Generatio incredula, quandiù apud vos ero? quandiù vos patiar? ſi potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti.*

§. IV.

715 *Perſonæ ſpirituales obſeſſæ difficillimè liberantur.*

QUarti generis Energumeni ſunt perſonæ (maximè mulieres) ſpirituales Chriſtianæ vacantes perfectioni. Iſtæ enim pro Chriſto mala pati deſiderio flagrantes videntes Energumenos multas à dęmone ſuſtinere torſiones, & afflictiones, optant & ipſæ, immò aliquæ à Deo petunt, ut in ipſas dæmones immittat, à quibus pro Dei amore multa valeant tormenta ſuſtinere. Sed ecce dæmon noctu, dum noctes inſomnes ducunt, eorum phantaſiæ repræſentat, jam eſſe voluntatem Dei determinatam, ut à dęmone poſſideantur, ut ipſo eas affligente, in Chriſtianæ perfectionis paleſtra, & in virtutum exercitio magis magiſque ſint profecturæ. Quæ omnia Angelorum viſiones eſſe credentes ſuggeſtioni aſſentiunt, ac per liberum arbitrium diabolo facultatem concedunt, ut liberè corpus ſuum ingrediatur. Qui aliquando (Deo ſic permittente) illarum corpus ingreditur, à quo difficillimè (ne dicam, vix unquam) queunt liberari.

716 *Quia debita carent fiducia.*

Ratio eſt: quia hujuſmodi perſonæ, etſi ab Exorciſtis remedia ad liberationem ordinata perquirunt: quia ſe à dęmone ad multa mala induci, & à bonis pluribus peragendis impediri vident; nihilominus non niſi rarò à dęmoniaca eripiuntur tyrannide; quia in fiducia erga Deum ad ſuam liberationem neceſſaria deficiunt; Difficillimè enim ſibi ſuadere volunt, Dei voluntatem eſſe omnes à dęmone obſeſſos nunc liberandi, ſi liberatio hujuſmodi ſalutaris fuerit, & ipſi obſeſſi perfectam fidem habuerint, quaſi Chriſtus centies hanc ſuam voluntatem apertè in divina Scriptura non declaraverit; ſed potiùs Deum ipſas ſic diù torqueri velle opinantur.

Error occultus. Eccl. 32. v. 24. Supra n. 486.

Quæ perſonæ implicitè ſaltem temeritatis labe non videntur carere, dum poſthabito majorum ſuorum conſilio, ipſæmet ſibi à Deo in perfectionis ſchola progrediendi juxta ſuam propriam voluntatem methodum aſſignari volunt, nempè per dęmoniacas vexationes, ac infeſtationes, non conſiderantes mala etiam culpæ, quæ à communi Dei, & hominum inimico inceſſanter contra Dei honorem, hominumque ſalutem intentantur; quaſi apud Deum perfectiora media non ſint, quibus ad certiora virtutum incrementa valeant provocari. Divinæ etiam clementiæ quodammodo injuriam haud dubiè in hoc inferunt, quòd Deum gaudere, ut ſervi ſui amici ſub dęmonis ejus infenſiſſimi hoſtis poteſtate maneant, arbitrentur. Hac de cauſa Deus ad dæmonem coercendum non concurrit, dum Exorciſta dęmoni pręcipit, ut è corporibus exeat: quia hujuſmodi liberationem ſibi futuram eſſe ſalutarem non credunt: nec Deum ad ſuam liberationem concurrere velle, confidunt; ſed cum hæſitatione, ac cum formidine de oppoſito ſemper perſiſtunt.

Quin-

Digitized by Google

§. V.

QUinti generis Energumeni ſunt homines, ac mulieres duræ cervicis, ac propriæ æſtimationis. His enim à dęmone, eorum infirmitatem à cauſa naturali prodeuntem ſuggeritur, ideòq; non poſſe Exorciſtæ miniſterio auferri. Quas diabolicas ſuggeſtiones cogitationes à ſuo proprio judicio, ac cerebro ſibi adminiſtratas putantes, firmiter illis adhærent, & ut veras, invariabiles, & infallibiles amplexantur. Unde conſequendæ ſanitatis deſiderio ducti ſicà parentibus, vel amicis perſuaſi ad Exorciſtam accedunt, qui nedum per indicia probabilia; ſed per certa, & evidentia infirmitatem à dęmone cauſatam eſſe agnoſcens, hanc illis veritatem ſuadere conatur. Verùm licèt Exorciſtæ ſuaſionibus, qui ſpeculativè, & practicè per evidentia ſigna eis veritatem oſtendit, aſſentire videantur; nihilominus vix operari, aut loqui Exorciſta deſiſtit, quòd iterum dęmoniacis ſuggeſtionibus credunt: quas rationes evidentes eſſe ex ſui ſubtiliſſimi, ac firmiſſimi cerebri promptuario deſumptas exiſtimantes, illas ſequuntur, judicantque non exorciſtico miniſterio, ſed medicorum pharmacis ſanitatem eſſe obtinendam. 717

Energumeni duræ cervicis difficillimè liberantur.

Ratio difficultatis.

§. VI.

QUare omnes prędicti obſeſſi difficillimè liberantur, vel quia liberatio eis non profutura, ſed obfutura potiùs eſſet: vel ob firmæ fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum: nec non ob deteſtationis dęmonis, ipſiuſq; perverſarum ſuggeſtionum defectum, quæ ab hujuſmodi fiducia mentem avertunt. 718

Repetitio brevis cauſa prædictarum difficultatum.

Primi quidem generis obſeſſi non facilè liberantur; quia repentina eorum liberatio non eis ſalutaris (ut diximus) ſed noxia eſſet: vel etiam quia, cùm ex longo peccandi habitu eos eorum cor reprehendat, difficillimè poſſunt firmæ fidei, ac perfectæ confidentiæ in Deum actus elicere; ac pari modo nec dęmonem, ejuſque ſuggeſtiones deteſtari, cui diù libenter per commiſſa peccata inſervierunt, ac per voluntarium conſenſum conniverunt.

Peccatores magni.

Secundi generis obſeſſi difficillimè etiam fidei actus elicere poſſunt: quia mens eorum ex conjunctione cum appetitu ſenſitivo ex continuis carnis ſpurcitiis nimis valde eſt obſcurata, & maculata, ideò cùm ſenſui, ac carni ſit ſubjecta, ex totis pręcordiis ad Deum difficillimè poteſt elevari. Nec dęmonem deteſtari audent, à quo continuè venereis, veluti ab amaſio, ſeu conjuge dilecto delectationibus afficiũtur.

Vexati ab incubis.

Tertii generis obſeſſi non minori detinetur difficultate; quia iſti potiùs oppoſitis confidentiæ à Chriſto requiſitæ actibus aſſentiunt ob habitum ex frequentatis actibus genitum, quo ſemper ad oppoſitum tendunt, ad credendum ſcilicet, quòd non niſi poſt longum tempus liberabuntur. Hinc niſi difficillimè deteſtari dæmonem valent, à quo multa futura eis pręnunciantur; quæ cùm poſteà evenire conſpiciant, gaudent, & lętantur.

Obſeſſi ab infantia.

Quarti generis ſimiliter difficillimè firmæ fidei actus elicere queunt; quia ne Deus oppoſitum velit, ſuſpicantur, videlicet, ut à dęmone vexentur, ut ſic in virtutum exercitio magis perficiantur. Hi deteſtari dęmonem minimè audent: quia illum, non ut hoſtem, & maleficum, ſed ut amicum, & beneficum meditantur, à quo ad majora chriſtianę perfectionis incrementa, quaſi tot calcaribus ſibi videntur provocari.

Perſonæ ſpirituales.

Quinti generis tandem pari modo maxima cum difficultate fidei actus elicere valent; & ſi quandoq; aliquos eliciunt, non perſeverant; quia ægritudinem ſuam remedio ſupernaturali indigere non credunt; ſed potiùs pharmacis naturalibus eſſe tollendam exiſtimant; Nec ad dęmonem contemnendum moventur; quia illum ibi adeſſe non credunt, nec talem ab eo ęgritudinem cauſari opinantur.

Energumeni duræ cervicis.

Quare

§. VII.

719 *Cur accedant ad Exorciſtas.*

QUare omnes prædicti Energumeni conſequendæ ſanitatis deſiderio laborant, quo ad remedia tam corporalia, quàm ſpiritualia inveſtiganda ducuntur, & aliquam ſpem, vel opinionem potiùs habent illis mediis optatam obtinendi ſanitatem. Sed quia ſpes, ſeu opinio illa eſt cum formidine de oppoſito, ideſt hæſitatione, ac dubietate plena, ſimiles ſunt fluctui maris, qui à vento movetur, & circumfertur, ut ait Jacobus Apoſt. *epiſt. ſua canon. cap.* 1. Non ergo ęſtiment, quòd accipiant aliquid à Domino: quia Deus illos ſub poteſtate dęmonis derelinquet, ac divina non concurrente virtute, dęmon Exorciſtæ pręceptis obſiſtet, atque reſiſtet. Quod diligentiſſimè ab Exorciſtis eſt obſervandum: quia omnes obſeſſi, ſive Energumeni, vel maleficiati ſe fidem habere dicunt; ſed ſępiùs non eſt fides, ſeu fiducia, de qua loquimur; ſed deſiderium, aut ſpes valde hęſitans, ac dubiis involuta.

QUÆTIO III.

Quomodo hujuſmodi diabolica repugnantia ſit auferenda.

720 *Cautela ſervandæ ab Exorciſta, ut cognoſcat, Energumenos debitam habere fiduciam.* Marci 10. 48.

DIcendum: cùm Exorciſta poſt communes inſtructiones Energumenis factas, poſt Sacramenta ſępiùs ab ipſis frequentata, poſt alia hujuſmodi ſpiritualia tam generalia, quàm particularia pharmaca eis exhibita, ſua pręcepta ad dęmones expellendos non proficere viderit, ad iterùm nova pręcepta expulſiva repetenda velox non ſit, licèt ipſi Energumeni ſe fidem habere aſſeverent; ſed diù illos probet, & obſervet, an ipſi inſtanter, humiliter, ac ſuppliciter ab Exorciſta, ut dęmones expellat, expoſtulent. Dicat eis illa verba Chriſti, quæ Cæco clamanti: *Jeſu fili David miſerere mei*, dixit: *Quid vis, ut faciam tibi?* ut ex ipſorum reſponſione firmam illorum fidem, ac perfectam confidentiam in Deum agnoſcendi locum deſumat. Similiter attendat, an ipſimet facillimè dæmonem expugnent, ac reprimant, & an ad pręceptum à ſe in nomine Jeſu dęmoni factum, confeſtim illos ceſſet moleſtare. Pariter conſideret, an eorum oculos non cogitabundos, ac veluti ad contemplandum elevatos non ſtare agnoſcat; ſed eos vultu, & aſpectu ſe oſtendere ei, quod ore pronunciant, toto corde, & affectu adhęrere; tunc ſignum erit, quòd benè ſunt probati. Poteritque Exorciſta tunc ad pręcepta devenire expulſiva, quę *ſequenti articulo* habentur. Sed ut plurimùm hos, non humiliter, non fervidè, non liberè, & abſolutè auxilium petere ab Exorciſta videbis; ſed tepidè, ac ſegniter, potiùs à parentibus, conſanguineis, vel amicis coacti, quàm à propria voluntate ducti: Ac de dęmone non ſicut de inimico: ſed veluti de perſona familiari, & amica ſermocinari: Quę omnia ſunt ſigna, eos generoſa fide, ac fiducia in Deum, & iis, quę ad ſuam liberationem obtinendam neceſſaria ſunt, carere.

QUÆSTIO IV.

Quænam ſint remedia particularia pro primi generis Obſeſſis.

721 *Documenta ab Exorciſta tradenda obſeſſis peccatoribus.*

REſpondetur, cùm hujuſmodi obſeſſi ſint inveterati peccatores, Deum ad eorum delicta purganda, ob quę ęternis eſſent deſtinandi ſuppliciis, hos dęmoniacis vexationibus à dęmone torqueri permittere; nihilominus, ut per exorciſticum munus à tali vexatione liberari valeant, eſſe admonendos.

Primò, ut ex totis pręcordiis convertantur ad Deum, ut Deus per Joelem c. 2. monet, dicens: *Convertimini ad me in toto corde veſtro, in jejunio, & fletu, & planctu*, ut latè ſupra docui *num.* 352. *& ſequentibus*. Utiliſſimumque erit, eos ad

omnia

Digitized by Google

omnia peccata etiam aliàs confeſſa, ſed graviora iterùm in confeſſione aperienda, ac deteſtanda, adhortari.

Secundò, ut citiùs quàm poterunt, divinæ juſtitiæ ſatisfaciant vindicanti, hos Exorciſta commoneat, ut corpus ſuum jejuniis, diſciplinis, abſtinentiis, mortificationibuſque caſtigent, (& ſi divites ſint) eleemoſynis: quia, ut D. Ambroſius docet ad Virginem lapſam cap. 18. *Grandi plagæ alta, & prolixa eſt medicina: grande ſcelus grandem habet neceſſariam ſatisfactionem*. Nam ſi hujuſmodi afflictivis penis divinæ juſtitiæ ſatisfecerint, facillimè à Deo ſuam de dæmonis vexatione liberationem obtinebunt: quia Deus, qui juſtiſſimus eſt, bis in idipſum non judicat, nec ſupra demerita caſtigationes puniendo infligit. Supra n. 556.

Tertiò, ut liberatio à dæmone eis profutura ſit, jubeat Exorciſta, ut aliqua exercitia ſpiritualia eligant, quibus toto tempore vitæ ſuæ continuè incumbant: puta orationi, nedum vocali, ſed mentali, Euchariſtiæ ſæpiùs ſumendæ, & aliis hujuſmodi; ut ſic peccata caventes, occaſionem etiam caveant, ob quam à dæmone poſt liberationem iterùm poſſideantur.

Quartò tandem, cùm illos perfectè probatos eſſe juxta regulas generales ſupra poſitas *n. 647. & ſequentibus*, noverit, poterit ad præcepta expulſiva juxta ordinem poſitum *Articulo ſequenti n. 737. & ſeqq.* devenire.

QUÆSTIO V.

Quæ ſint remedia particularia pro Obſeſſis ſecundi generis.

Reſpondetur, ut ab hujuſmodi obſeſſis Exorciſta, divino favente Numine, dæmonum repugnantiam auferre valeat, ab eo, quæ ſequuntur eſſe obſervanda. 722 *Monita tradenda Vexatis ab incubis.*

Primò obſeſſam diligenter de principio, & ordine talis paſſionis interroget, ut faciliùs eiiciantur: maximè, an fidem negaverit, vel aliquem actum contra eam fecerit: an illos dæmones, nec ne invocaverit: an aliquod intervenerit pactum: an in forma alicujus amaſii, vel dæmonis forma, puta monſtruoſa, ſe cum illa commiſcuerit. Item de loco, & tempore, & aliis circumſtantiis, ut pluries ſolet evenire.

Secundò admoneat, quòd dæmon in nobis, quæ peccata ſunt, ſine nobis operari non poteſt, ideſt niſi aliquis conſenſus, ſaltem implicitus, & tacitus adſit, ſeu interpretativus. Nam ſubjacere, vel ſpiritibus immundis in actibus laſciviæ ſupponi, ad ſubſtantiam, & ad peccati modum ſpectat; ideò ne dicatur, quòd interiùs conſenſus negatur, & quòd certè corpus ad tales actus impellitur: quia ſubtiliter decipitur, dum dæmon in virtute primi conſenſus dati habitualiter perſeverantis, cum non ampliùs retrotrahi poſſe, & corpus ejus in ſua eſſe poteſtate, credere facit. Sed hoc eſt falſiſſimum, quia ſemper conſenſus liber exiſtit, & quilibet per liberum arbitrium, mediante Dei auxilio, dæmonis audaciam vincere poteſt, ac totaliter ejus impetus exterminare. Sed difficultas tantùm ex habitu provenit dæmoni ſubjacendi. Supra ***. 105.

Tertiò oſtendatur ei peccati gravitas, ideòque ad contritionem, ad lacrymas, ad firmum propoſitum ab eo, divino opitulante Numine, recedendi, inducatur: quotidiè peccata ſua, & omnia, quæ ſibi eveniunt, & evenerunt à principio, quo à dæne comprimi cœpit, confiteatur, ac ſæpiùs ſacratiſſima Euchariſtia reficiatur.

Quartò ſuadeat, ut ex totis præcordiis coram Deo ſæpiſſimè ſe ſuper omnia Deum amare velle, nec tunc, nec unquam dæmoniacis ſuggeſtionibus, & agitationibus aſſentiri, proteſtetur.

§. I.

Quintò, ut ſæpiſſimè Jeſu invocet nomen, ac humiliter, & devotè ſequentem, aut ſimilem proferat orationem, adhortetur. 723 *Orationes recitanda ab Obſeſſis prædictis.*

Brogn. Man. Exorciſt. T Signor

Digitized by Google

Signor mio Gieſù Chriſto, che ſiete il mio Redentore, Signore, e Protettore, difendetemi, & aiutatemi contra queſto diavolo maladetto, immondo, e ſporco; e non permettete, che habbia poteſtà alcuna ſopra il mio corpo.

Deinde oratione, quæ ſequitur, Sancti Spiritus ſuffragia repreceтur.

Vreigne Sancti Spiritus renes noſtros, & cor noſtrum, Domine, ut tibi caſto corpore ſerviamus, & mundo corde placeamus: qui vivis, & regnas in ſæcula ſæculorum.

Poſteà Beatiſſimam Virginem Genitricem Dei Mariam invocet, atque eam in matrem, tutricem, ac protectricem eligat, nec non Angelum cuſtodem ſuum, & alios Sanctos ſuos devotos ſibi poſtulet ſuffragari.

Sextò, moneat illam, ut numquam, quoad fieri poteſt, maneat ſola die, vel nocte: nec ſe ad ſolitaria loca recipiat; ſed ſecum aliquam mulierem (ſi perſona vexata ſit mulier) devotam, humilem, ac Deum timentem habeat, cui, quotieſcumque à dæmone moleſtatur, ſtatim ſuam manifeſtet vexationem; quæ ſtatim ambo genuflexæ devotè ſanctiſſimum nomen Jeſu invocent modo ſupradicto. Deinde ambo dæmonem deteſtentur, ac in Jeſu nomine ei præcipiant, ut recedat, nec illam audeat ſive in anima, ſive in corpore moleſtare. Et hoc maximè eſt obſervandum. Poterunt autem ſequenti formula uti.

Atto di deteſtatione contra il diavolo incubo, e ſuccubo. ION. benche viliſſima creatura, indegna di nominare il nome Santiſſimo di Gieſù Chriſto, pure confidata nella ſua gran bontà, e miſericordia, per l'autorità conceſſami da Gieſù Chriſto nelle fede poſta nel nome di Gieſù Chriſto vengo contra di te ſpirito maladetto, ribelle del mio, e tuo Dio, apoſtata del mio, e tuo Creatore, incubo puzzolente, aſmodeo immondo, che per mezzo dell'immonditie carnali procuri di tirare le creature in precipitio: & in virtù del ſantiſſimo nome di Gieſù ti comando, che ſubito ti parti, & allontani dal mio corpo, dal mio cuore, dalla mia fantaſia, e da tutte le potenze mie interne, & eſterne, e per l'avvenire non habbi più poteſtà ſopra il mio corpo, nè ſopra i miei ſentimenti: perche io ſon poſta ſotto la protettione del Santiſſimo nome di GIESU.

Mulier, quę manet ad cuſtodiam, verba diriget non ſuper ſeipſam; ſed ſuper perſonam à dęmone vexatam.

§. II.

724 *Exercitia ad implenda à vexatis ab incubis.* SEptimò, ut in pęnalibus operibus, ſcilicet jejuniis, diſciplinis, ac mortificationibus exerceatur, ut ſupra declaratum eſt *n. 560. & ſequentibus*, nec non aſſiduè orationi incumbat: ut latè ſupra docuimus à *n. 387. incluſivè, uſque ad nu. 528. excluſivè*, admoneat.

Octavò, ut excludat omnem dæmonis timorem, minas, atque blandimenta contemnat, nec ullo modo mente ejus ſuaſionibus attendat; ſed cùm aliquid ſuggerit, ſtatim ad Jeſum elevet mentem, ac quandiù tentationis impulſus duraverit, ſequentia repetat verba.

Sia laudato, e glorificato il Santiſſimo Nome di Gieſù.

1. Cor. c. 10. Nonò, ut dęmonem contemnat, ac vilipendat, illumque multis opprobriis, ac conviтiis indignabunda afficiat, ac ſe dęmoniorum ſociam fieri nolle proteſtetur.

Decimò, ut aliquas ſecum Sanctorum reliquias deferat, Agnos Dei aliaſque res benedictas; immo laudabile erit, ſi etiam Exorciſta ejus veſtes benedicat; ſed ſuper omnia ſępiùs actus fidei, ac confidentię in Deum eliciat; hoc enim eſt maximum omnium remediorum.

Unde-

Digitized by Google

Undecimò, cùm perſona vexata plenum ſuper dæmonem dominium acquiſiverit, ita ut ad crucis ſignum ab ipſa formatum, & ad Sanctiſſimi Jeſu Nominis invocationem illicò dæmon aufugiat; & Exorciſta eam in fide, ac fiducia jam perfectè probatam eſſe cognoverit, ad præcepta expulſiva, de quibus *ſequenti articulo agitur*, poterit devenire.

Deinde ejus cubiculum, ubi pluries talis carnalis commixtio contingebat, ſacris munire benedictionibus, ac dæmoni in nomine Jeſu præcipere, ne ad talem locum ampliùs accedere præſumat. Poſteà creaturam benedictione ſequenti benedicat. *Benedictio pro Vexatis ab incubis.*

Dominus Ieſus Chriſtus ✠ apud te ſit, ut ab hoſte immundo te defendat: intra te ✠ ſit, ut à ſpurcitiis carnalibus te conſervet: ante te ✠ ſit, ut in via mandatorum Dei te perducat: poſt te ✠ ſit, ut ab incubo ſpiritu te cuſtodiat; ita ut ampliùs ad te accedere nequeat: ſuper te ✠ ſit, ut te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in unitate perfecta vivit & regnat in ſæcula ſæculorum. Amen.

Duodecimò tandem, cùm Exorciſta eam à dæmone totaliter liberam eſſe cognoverit, moneat, ut de accepto beneficio Deo quotidie gratias referat: ſæpiùs fidei actus, ac confidentiæ in Deum eliciat, ſe impoſterum, divino favente auxilio, mundam, & à quacunque dæmoniaca vexatione illæſam fore, ac præſervandam.

QUÆSTIO VI.

Quænam ſint remedia particularia pro Obſeſſis tertii generis.

Reſpondetur, ut ab Obſeſſis tertii generis (adultis videlicet, & qui ab infantia à dæmone fuere poſſeſſi) ob ex, quo impediuntur, ne à dæmoniaca tyrannide ſubtrahantur, auferatur, utiliſſimum fore ſequentia ſervare documenta. 725 *Documenta ſervanda ab Obſeſſis ab infantia.*

Primò, cùm iſti Energumeni ob longum habitum ex frequentatis actibus aſſentiendi dęmoniacis ſuggeſtionibus elicitum ad minimum diaboli nutum trahantur, ac conſequenter ad diffidendum de divina protectione excitentur, ita ut ſe liberali ejus concurſu à dæmoniacis vexationibus eripiendos fore non credant; etiam per habitum illi contrarium ſunt ſublevandi; qui quidem confidendi in Deum habitus ex frequentatis actibus coaleſcat, neceſſe eſt. Unde præter ea, quæ ſupra habentur in inſtructione communi *à n. 622. uſque ad n. 646.* de quibus diligentiſſimè ſunt inſtruendi, ſæpiùs etiam ſunt admonendi, ut in Deum orando, & ſuppliciter ejus divinam opem implorando ad dæmoni reſiſtendum perſeverent, ut veram, certam, & inhæſitantem ſibi fidem, ac confidentiam, qua mediante ſuam liberationem obtinere valeant, communicare dignetur. Nam, *licèt Deus præſtare poſſit*, ait Chryſoſtomus, *priùs, quàm petamus: verùm per hoc differt, & expectat, ut occaſionem accipiat, qua juſtè nos ſua cura dignos faciat*. Propterea Exorciſta ad manum habeat doctrinam de perſeverantia in orando ſupra poſitam *à n. 459. uſque ad n. 466.* ut per illam vexati, & corde, & animo ad divinæ bonitati credendum, ac in ejus protectione fidendum roborentur. Chriſoſt. homil. 30. in Geneſim.

§. I.

Secundò Vexatum moneat Exorciſta, ne dæmoni aliquid ſuggerenti attentas præbeat aures, nec cum eo contendat; ſed ex tali ſuggeſtione, tanquam ex ſtimulo ad Deum laudandum, ac ſanctum nomen ejus glorificandum excitetur; idcirco toties, quoties tentatorem præſentem apprehenderit, ſequentibus verbis illum fugare conetur. 726

Sia ſempre laudato, e da tutti glorificato il ſantiſſimo nome di Gieſù.

Sæpiſſimè verò, cùm opportunum aderit tempus, ante Crucifixi imaginem ad

Jeſum devotè converſus, ac genuflexus ſequentem; vel aliam ſimilem in ſua materna lingua recitet orationem.

Oratione da recitarſi dalli Obſeſſi di lungo tempo.

Voi, Signor mio Gieſù Chriſto, ſiete il mio Redentore, Conſervatore, e Protettore, il mio refugio, il mio conforto, la virtù, e fortezza dell'anima mia: in voi hò poſto tutta la mia confidenza: difendetemi dunque contra queſto maligno ſpirito, reprimete la ſua tirannia, e non permettete, che habbia poteſtà di movermi tanto efficacemente la fantaſia, & imaginativa con le ſue falſe, e vane rappreſentationi: mà datemi ajuto, acciò fortemente poſſa reſiſtere alle ſue maligne perſuaſioni, e tenere il mio cuore, e la mia mente à voi unita, acciò finalmente per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia io reſti totalmente libero dalla tirannia di così crudel nemico, e poſſa viè più ſempre lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo nome.

Deinde immediatè poſt prædictos confidentiæ actus, ſequentem deteſtationis actū contra dęmonem animo virili, ſed irato, & indignabundo vultu eliciat, dicens:

Atto di deteſtatione contra il demonio.

E tù, diavolo maladetto, ſeduttore delle menti divote, apoſtata del mio, e tuo Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, partiti da me ſenza dimora alcuna, che così ti comando nel nome di Gieſù Chriſto.

Interim frontem, os, guttur, pectus, cor, aures, & partem à dæmone vexatam crucis ✠ ſigno muniat, illud ſæpiùs pollice efformando.

Obſeſſus in duobus prædictis actibus, nempe confidentiæ in Deum, ac deteſtationis dæmonis ſe ſæpiſſimè exerceat, ſicque brevi tempore pro ſua liberatione erit diſpoſitus.

Tandem Exorciſta, cùm ipſum obſeſſum non ab aliis perſuaſum, ſed ſpontè, humiliter, ac ſuppliciter ab eo petere viderit, ut dæmonem expellat, ſi ex ipſius verbis illum perfectè eſſe diſpoſitum, ac benè probatum agnoverit, juxta communes regulas ſuperiùs poſitas *n. 646. & ſeqq.* ad præcepta expulſiva devenire poterit, juxta doctrinam articulo ſequenti tradendam.

QUÆSTIO VII.

Quænam ſint remedia particularia pro Obſeſſis quarti generis

727

De quibus inſtruendæ ſint perſonæ ſpirituales obſeſſæ, ut à dęmone liberentur.

RESpondetur, cùm hujuſmodi perſonæ energumenę ſpirituales ſint, & exercitiis ſpiritualibus ſemper, intentæ, non opus eſſe, illas admonere, ut peccatorum ſuorum contritionis actus eliciant, Sacramenta frequentent, jejunio, & orationi vacent, diſciplinis, ac mortificationibus corpus ſuum caſtigent: quia his omnibus jugiter, ac ſedulò incumbunt; ſed circa ea, quæ ſequuntur, Exorciſta, vel Parochus eas diligenter inſtruere valebit.

Supra num. 541. & ſequent.

Primò circa Dei voluntatem, videlicet quamvis multa mala Deus evenire permittat, quatenus illa non impedit, ut latè proſecuti ſumus *à n. 128. & ſequentibus*: attamen cum mala aliquo modo in ſe peccatum includant, vel ad illud inducant, puta ad Dei, vel proximi offenſam: vel homines à bono revocent, vel majus bonum impediant; v. g. virtutum exercitia, & charitatis opera, Deus illa non vult, nec approbat. Ideò efficaciter illis Exrciſta ſuadeat, ut firmiter credant, quę poſita ſunt credenda in inſtructione communi *à n. 622. uſque ad num. 646.* videlicet Deum eas à dæmoniaca poſſeſſione liberare velle, ſi talis liberatio eis ſit ſalutaris; ac pro ſua infinita bonitate, ac fidelitate ipſis hujuſmodi beneficium collaturum: quia

Marci 16.

promiſit, quòd omnes in ſe credentes dæmones forent ejecturi. Si autem ab

Supra num. 394. & ſequent. Supra num. 405. & ſequent.

aliis, eò magis à ſeipſis. Et ipſemet Chriſtus quotquot obſeſſos, aut maleficiatos invenit, à dęmone liberavit: ut teſtatur Petrus Actuum c. 10. dicens: *Qui pertranſiit benefaciendo, & ſanando omnes oppreſſos à diabolo.* Et ſubit: *Ei nos teſtes ſumus.*

Digitized by Google

ſumus. Si ergo omnes ſanabat, ſignum eſt, quòd voluntas ejus eſt illos liberandi. Quare à ſe omnem dubietatem repellere debent, ac totam ſuam fiduciam in Dei bonitate, ac fidelitate collocare.

§. I.

SEcundò, ut Exorciſta liberationem à dæmone ipſis futuram eſſe animæ ſalutarem eis perſuadere queat, eis ob oculos ponere debet, Primò bona, quæ dæmon impedit in obſeſſis, v. g. ne ſua confiteantur peccata; vel ſaltem maxima cum difficultate: ne alias doceant perſonas res ad ſalutem neceſſarias: ne Euchariſtiæ frequentent Sacramentum; ne opera miſericordiæ, & alia hujuſmodi bona exerceant, quæ, niſi à dæmone eſſent impediti, executioni mandarent. Secundò mala, ad quæ dæmon eos inducit, nempe ad Deum blaſphemandum, proximum infamandum, ejus occulta peccata patefacienda, ad ſeipſos ſaxis collidendum, igne adurendum, aquis præfocandum, ab alto præcipitandum, laqueo ſuſpendendum, & alia id generis mala, ad quæ ſæpiùs Energumenos à dæmone induci experientia comprobatur. Tertiò damna, ac perturbationes, quæ non tantùm perſonis parentum, conſanguineorum, ac domeſticorum inferre ſolet; ſed in rebus etiam eorum, ac bonis fortunę: ut rumores, tumultus, ſtrepitus commovere: odia, invidiam, ac zelotypiam excitare: rixas, atque diſcordias diſſeminare: ſupellectilem diſſipare, vinum fundere, omnia in perditionem emittere, aliaque innumera mala, quæ, ut ad malum culpæ ſunt inducentia, non dicenda ſunt eſſe à Deo jubente, ac volente, ſed tantùm permittente, ut ex illis magis, ac magis obſeſſi, ejuſque parentes, ac domeſtici ad Deum pro liberatione obſeſſi humiliter exorandum, ejuſque divinum auxilium implorandum excitentur. 728 *Quæ ab Exorciſta hujuſmodi obſeſſis ſint proponenda.* Sup. num. 542.

§. II.

TErtiò admonere debet, non eſſe ſecundùm regulas prudentiæ, hoc, vel illud graviſſimum malum pœnę ſecundùm propriam voluntatem ſibi eligere velle; ut in virtutis, ac perfectionis palęſtra ſe exerceat; & eò magis à Deo petere, ut in corpus ſuum diabolum immittat, cùm per voluntatem ſigni conſtet, Deum oppoſita confirmare. Ideò melius eſſe conſilium ſemper à Sapiente perquirere, ut docet Tobias *cap.* 4. Nam varia ſunt media, quibus homo in perfectionis ſchola progredi poteſt. *Non enim*, ait Paulus Sherlogus in Cantic. Anteloq 12. *num.* 18. *unica eſt via, qua itur ad Olympum. Hei mihi*, ait S. Jo. Chryſoſtomus *homil.* 61. ad Populum Antiochenum, *quot ad ſalutem nobis viæ!* Illa media ex ſpiritualis, docti, & pii Patris conſilio eligere debet, quibus in perfectionis via liberè, & ſine impedimento proficere poſſit. 729 Supra num. 727 Supra num. 486

Quartò, jubeat Exorciſta, ut perſona obſeſſa genuflexa ante Crucifixi imaginem fidei actum, juxta ſequentem, vel aliam ſimilem formulam, eliciat.

Oratione da farſi à Dio dalle perſone ſpirituali impoſſeſſate dal demonio.

SIgnor mio Gieſù Chriſto Redentor mio, refugio, e conforto dell'anima mia, ecco me viliſſima creatura ſerva voſtra indegniſſima, conoſco, che à tanti beneficii ricevuti, e che di continuo ricevo dalla Maeſtà voſtra, non hò mai corriſpoſto, nè corriſpondo, conforme il mio debito: però hora non potendo in altro modo corriſpondere, v'offero queſt'anima mia, e queſto mio corpo, tutti i miei penſieri, parole, & operationi, proteſtando, che tutto quello, che per l'avvenire farò, dirò, e penſerò, di volerlo fare, dire, e penſare ſolo per dar guſto à voi, e fare in tutto, e per tutto la vo- 730 *Oratio deprecativa.*

ſtra divina volontà, con prontezza di patire qualſivoglia pena, e tormento; che piacerà alla Maeſtà voſtra, ch'io patiſca: ſi che anco adeſſo, ſe io ſapeſſi di certo, che foſſe la volontà voſtra, ch'io foſſi dal demonio poſſeduta, e tormentata ſino al fine di mia vita, molto volontieri m'offero a patire queſto, e qualſivoglia altro tormento, che piacerà alla Maeſtà voſtra di mandarmi. Ma perche non mi conſta eſſere il voſtro divin volere, che ſia dal demonio voſtro inimico impoſſeſſata: ma più toſto, che la voſtra divina volontà è di far bene à tutti, & in particolare di liberar dal demonio tutti quelli, che à voi ricorrono, credono, e confidano nella virtù, & efficacia del voſtro ſantiſſimo nome: ſi come l'havete dimoſtrata, mentre, eſſendo in queſto mondo veſtito di carne mortale, havete liberato dal demonio tutti quelli, che à voi ſono ricorſi. Et affinche giammai mancaſſe l'ajuto voſtro, havete laſciato la poteſtà di ſcacciar'i demonii non ſolo alli voſtri diſcepoli, e ſuoi ſucceſſori; mà à tutti i fedeli Chriſtiani ancora, che'n voi haveſſero creduto, e confidato: nel che è chiaro, che la voſtra divina volontà è di liberare dal demonio tutti quelli, che à voi ricorrono, & in voi confidano, quando tal liberatione li è ſalutare. Per tanto hora io credo fermamente, che per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia ſiate pronto, e preparato à liberarmi da queſto maladetto demonio, mentre queſta liberatione mi ſia giovevole. Affinche dunque queſta liberatione ſia conforme il voſtro divin volere, vi prego, e ſupplico per l'infinità voſtra clemenza, e liberalità, per la verità della voſtra parola, e fedeltà nel ſervare le promeſſe voſtre vogliate liberarmi da queſto maladetto demonio voſtro, & inſieme concedermi gratia efficace, affinche queſta liberatione ſia ſalutare all'anima mia; acciò con maggior libertà di ſpirito poſſa ſervirvi, e con maggior fervore attendere à frequentare i Santiſſimi Sacramenti, impiegarmi nell'opere di miſericordia e ſpirituali, e corporali, & eccitare non ſolo me ſteſſa, mà gli altri ancora à maggior mente lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo nome. In voi dunque hò poſto tutta la mia confidenza, e credo per certo, per la grandezza della voſtra pietà, e miſericordia, e fedeltà delle voſtre promeſſe, non ſolo di reſtar totalmente libera dal demonio, mà di ottenere ancora dalla voſtra liberalità un'ajuto efficace, acciò coteſta liberatione all'anima mia ſia giovevole, e ſalutare, e con maggior libertà di ſpirito vie maggiormente ſii per attendere à lodare, e glorificare la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia.

Breviter autem ſæpius liberationem ſequenti formula poterit poſtulare.

Atto breviſſimo di confidenza in Dio.

731 *Actus deteſtationis in demonem.* SIgnor mio Gieſù Chriſto, in voi hò poſto tutta la mia confidenza; perche voi ſiete il mio protettore, e difenſore; però liberatemi voi da queſto maladetto demonio per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome.

Atto di deteſtatione da fare contra il demonio.

E Tù maladetto diavolo nemico di Dio, ribelle del mio, e tuo Creatore, apoſtata del mio, e tuo Signore, perturbatore della pace, che ad altro

tro non attendi, che à far male, indurre al peccato, & impedire le buone operationi, con che ardire preſumerai tù di ſtar più in queſto mio corpo adeſſo, ch'io credo, e confido nel mio Signor Gieſù Chriſto, che mi vuol liberare dalla tua tirannia; e che mi ſon eletta per l'avvenire di eſercitarmi in quei patimenti, & altre opere ſpirituali, che dal mio Padre ſpirituale mi ſaranno impoſte? Per tanto per l'autorità conceſſami da Chriſto nella Fede, ti comando nel nome di Gieſù, che ti parti da me, e non habbi più poteſtà di moleſtarmi.

Jubeat Exorciſta, ut ſæpiùs etiam, ſed breviùs prædictos confidentiæ, ac deteſtationis actus repetat; & cùm eam jam perfectè probatam eſſe crediderit, juxta probationes ſupra poſitas *num. 646. & ſequentibus*, poterit ad præcepta expulſiva, juxta regulas poſitas *ſequenti Articulo* devenire.

QUÆSTIO VIII.

Quænam ſint remedia pro Obſeſſis quinti generis?

CUm iſtis obſeſſis Exorciſta inſtructiones, & communes probationes pro Vexato præparando, de quibus ſupra *toto capite præcedenti*, adhibere valebit. 732 *De quibus inſtruendi ſint Obſeſſi donec convicti.*
Præcipuè tamen per ſigna certa, & evidentia coram perſonis ſapientibus, ac prudentibus oſtendere ſtudebit perſonæ obſeſſæ, aut maleficiatæ, illam ægritudinem non eſſe à cauſa naturali; ſed à dæmone provenire, quod per præcepta probativa, & inſtructiva dæmoni impoſita, nedum per ſeipſum, ſed etiam per ipſammet perſonam obſeſſam præſtabit: de quibus ſupra *n. 663. & 665.* Cogitationes verò, quæ illi, infirmitatem naturalem eſſe ſuadent, moneat, non ab intellectu, ac ratione recta provenire, ſed ab imaginativa, ſeu phantaſia, cui à dæmone ſuggeruntur, quas repellere debet, ac credere Exorciſtæ. Si verò adhuc non crediderit, talem perſonam dimittat, & à quacumque functione deſiſtat, ut ſupra docui *n. 619. verſ. quod ſi naturalem*. Seorſum tamen conſanguineos, vel domeſticos admonere poterit, ut ipſi perſonæ vexatæ ſuadeant, vexationem ſuam non à naturali cauſa, ſed à dæmone exoriri. Et poſteà, cùm illam perfectè diſpoſitam eſſe, juxta inſtructiones, & probationes communes viderit, ad expulſiva præcepta, de quibus *in ſequenti articulo*, poterit devenire.

ARTICULUS V.

De Dæmone Fugiente, ſeu Exeunte.

DUobus modis dæmones è corpore, quod poſſident, exire, nos in dies experientia rerum magiſtra dæmonſtrat. Uno modo præſentialiter tantùm, ſed non poteſtativè. Alio modo præſentialiter, & poteſtativè. Primo modo dæmones in corpore aliquo exiſtentes ab eo exire dicuntur, cùm per aliquod tempus, puta per diem, vel horam illud totaliter torquere ceſſant, & ultrò ſe aliò transferentes illud deſerunt, ſed poſteà, Deo ſic permittente, ad idem redeunt: quia adhuc in illud intrandi, atque vexandi poteſtatem retinent: ita etiam docent Petrus Thyreus *lib. de dæmoniacis c.* 8. & Sanchez *lib. 2. in præcepta Decal. c. 42. num.* 7. Et exemplo à Cæſario ab Alexandro Calamato relato *in praxi benè moriendi* comprobatur. Alio modo dæmones è corpore, quod poſſident, præſentialiter, & poteſtativè exire dicuntur, cùm à divina virtute ab eo exire compelluntur, eiſque omnis poteſtas illud divexandi totaliter aufertur. Et de hoc exitu impræſentiarum loquimur, in quo, certum eſt, quòd dæmones propter ſuam invidiam, ſuperbiam, crudelitatem, odium, iram, & iniquitatem, omne malum, quod poſſunt, Vexato inferre 733 *Dæmones in aliquibus Obſeſſis non ſemper præſentes manent; ſed ad tempus eos deſerunt, & poſteà redeunt.*

Digitized by Google

vellent; ſed ſi Vexatus erit benè inſtructus, & Exorciſta prudens fuerit, dæmones ſine minima ipſius Vexati, & aliorum quorumcumq; læſione exire compellentur.

Antiqui Exorciſtæ multa credebant eſſe neceſſariò ſervanda in expulſione dæmonis. Quæ à nobis ſunt reprobata.

Unde antiquis Exorciſtis viſum fuit, dęmones exire non poſſe, vel eiiciendos non eſſe, niſi priùs ex maleficiati corpore maleficia expellerentur, ac deſtruerentur, quæ alibi eſſent abſcondita, & niſi ſuperiores dæmones eiicerent inferiores, & alia id generis, quorum primum non neceſſarium eſſe, ſupra oſtendimus *nu.* 125. *&* 280. Secundum verò, ut vanum reprobavimus ſupra *n. 268. & n. 285. & ſequentibus*. Hac de cauſa præfati Exorciſtæ, dæmones in exitu, tanquam compulſos, dirè ſemper corpora vexare credebant; & quamvis præcepta graviſſima adhiberentur; non tamen adhuc à vexatione abſtinere; & ideò Vexati communiter voces terribiles, ac mugitus emittere, dolores acerbiſſimos ſuſtinere, membra propria dilaniare, incompoſitè ſaltare, ora latiſſimè aperire, oculos quaſi extra caput educere videbantur, qui ſi à pluribus non ſuſtinerentur, terribiliora paterentur.

§. I.

734 *Poſſunt dæmones ab obſeſſo exire ſine ulla ipſius læſione.*

At nunc, Deo dantè, dæmones è corpore Energumeni ſine ulla ipſius torſione, & vexatione exire videmus, & experimur, quando ipſe ſecundùm regulas præpoſitas *capite præcedenti* eſt benè inſtructus, ac perfectè probatus; & Exorciſta ſecundùm eaſdem, & alias *in hoc opuſculo* aſſignatas ad dæmones præcepta dirigit expulſiva.

Nec his repugnat, quòd vexatio ex maleficiis, vel ex timore fuerit; vel ſi unus, vel plures dæmones, aut etiam legiones fuerint: & quicquid priùs in corpore fuerint operati: quia dæmones omnes exient, & omnia maleficia ſine ullo corporis dolore, ac perturbatione diſſolventur.

Sup. num. 664. & 665.

Quod facilè ex lenitivis, & inſtructivis præceptis poterit argumentari. Si enim per præcepta lenitiva, & inſtructiva facta, ut ſupra docuimus, dæmon ad talem obedientiam reducitur, quòd omnibus præceptis indifferenter obediat, cur non etiam præceptis obediet, quæ ad illius expulſionem fiunt, ut ſcilicet nullam Vexato in exitu læſionem inferat? Immò ſi dæmones inſenſibiliter in corpus ingredi poſſunt, & in eo inſenſibiliter manere, poterunt etiam inſenſibiliter exire.

Si autem inſtetur, quòd contrarium experientia docet: Reſpondetur hoc provenire, quia non eſt benè inſtructus Energumenus, & non eſt cautus Exorciſta in dęmone eiiciendo, quando ad obedientiam totaliter eſt reductus.

§. II.

735 *Obiectio. Solutio.* Toſtat. q. 123. in c. 8. Matth. ad 3.

Si verò obiiciatur, quòd etiam ad Chriſti præceptum, dum aliquando dæmones expelleret, Energumenus quidam Marci 9. volutabatur ſpumans, cruciabatur valdè, & factus eſt velut mortuus. Reſpondetur, hoc permiſiſſe Chriſtum, nō quòd diabolus ſine ulla obſeſſi vexatione exire non poſſet; ſed ut aſtantes dæmonis crudelitatem viderent, qui de corpore exire noluiſſet, ſi potuiſſet, & propter alia myſteria; Ideò Chriſtus præceptum non addidit de nulla læſione facienda. Aliis autem vicibus Chriſtus dæmonia ſine ullo Energumeni dolore ejecit; *Obmuteſce*, dicebat, *& exi ab eo. Et cùm projeciſſet illum dæmonium in medium: exiit ab illo, nihilque illum nocuit.* Sic Diſcipuli Chriſti eodem modo dæmonia eiiciebant.

Lucæ 4. 35.

736 *Superfluum eſt, dæmoni præcipere, ut in exitu det ſignum.*

Nec opus eſt, dęmoni pręcipere, ut ſui exitus det ſignum, puta lampadem ardentem, ſeu candelam accenſam extinguendo, vel vitrum frangendo, vel ſimilia; quia multoties, ut à fide dignis audivi, dæmon talia dedit ſigna: immò anno 1649. cùm quidam Exorciſta tale ſignum quæſiviſſet, dæmon nedū lampadis lumen extinxit, ſed & ipſam, licèt argentea eſſet, confregit, nec tamen è corpore eſt egreſſus.

Certum ergo dæmonii exitus erit ſignum, cùm perſona priùs obſeſſa, aut maleficiata poſt ultimum expulſivum præceptum ſe veluti à quodā pondere exoneratam

à quo-

Digitized by Google

à quodam ligamine ſolutam, & à quocumque dolore, & gravamine ſublevatam, ac cor ſuum ob liberationem hilaritate, ac jucunditate repletum habere, experietur. Dęmoni tamen Energumenorum linguam poſſidenti ad majorem pęnam, & confuſionem pręcipere poſſet Exorciſta, ut in exitu ter clamaret, non invocando, vel deprecando, ſed quaſi deterritus pertimeſcendo nomen Jeſu, ſic: *Jeſu, tu me eiicis: Jeſu, tu me eiicis: Jeſu, tu me eiicis:* vel idiomate vulgari dicendo: *Gieſù, tù mi ſcacci: Gieſù, tu mi ſcacci: Gieſù, tu mi ſcacci*. Hoc tamen non eſt neceſſarium.

QUÆSTIO I.

Quomodo ſe debeat habere Exorciſta erga Energumenum in actu liberationis.

737 *Documenta tradenda ab Exorciſta in actu liberationis.*

RESpondetur, Exorciſtam, cùm ad ultimum actum pervenerit, nempè ad dæmonem ab Energumeno expellendum, ipſumque obſeſſum bene inſtructum, ac perfectè probatum juxtà doctrinam traditam *capite antecedenti* viderit, præſentibus Vexati conſanguineis, vel domeſticis, aliiſque perſonis ſpiritualibus, debere illi à Deo accepta beneficia in memoriam recitare; inſidias nempè dęmonis jam patefactas, ſicut & modos, quibus ipſe decipiebatur; eum didiciſſe remedium, quo dæmon eſt expellendus, nempè fidem, & confidentiam certam in Sanctiſſimo Jeſu nomine; ac præceptum ab Exorciſta, tanquam ipſius Dei, & Eccleſiæ miniſtro faciendum: jam dęmoni à Deo omnem poteſtatem ſuper eum eſſe ablatam. Deumque ad ejus peccata non reſpecturum; Nam expulſio fiet virtute divina ob divinæ miſericordiæ magnitudinem, ob Dei fidelitatem, & ob Sanctiſſimi Nominis Jeſu honorem.

Præterea Exorciſta Energumenum diligenter inſtruat, ne diabolicis tentationibus unquam aſſentitur; immò quòd neque attendat. Videns enim malignus ille ſpiritus, quòd nihil ampliùs contra Energumenum poteſt, deſtructa totaliter ſua poteſtate, ad tentationes, inſidias, ſuggeſtiones, ac deceptiones confugit, ut ſaltem per illas aliquid poſſit, puta Energumenum ad diffidentiam inducere de concurſu divini auxilii: Ideò Energumenus cautus ſit, ut fide firma, ac confidentia certa dęmonibus reſiſtat, omnibus illis inſultet, eos ſpernat, ac contemnat, & in Deum ſemper omnem ſpem ſuam collocet, omnibuſque diligenter attendat, quæ ſibi ab Exorciſta proponuntur.

QUÆSTIO II.

Quænam ſint ſuggeſtiones ſpeciales, quibus dæmon Energumenum invadere ſolet tempore liberationis.

738 *Variæ dæmonis tentationes.*

RESpondetur, varias eſſe tentationes, quas Energumenus patitur durante inſtructione, & probatione; ſed in actu liberationis, & immediatè poſt liberationem ſunt innumeræ, & ſubtiliſſimæ, inter quas ſequentes ſunt ſpeciales, quibus ad ſolita remedia eſt recurrendum.

Prima tentatio eſt, de non futuro dęmonis diſceſſu, & illius inobediētia pertinaci; & quòd potiùs dęmon omnia pęnarū genera eliget, quā à poſſeſſo corpore exire.

2 Quòd finget quidem exire, ſed non terminabit exitum, prout præcedentes obedientias finxit, nec terminavit: quia diabolus callidus eſt, & mendax; idcircò in aliquo decipiet, & in corpore remanebit.

3 Quòd Energumenus non eſt ſufficienter ad liberationem diſpoſitus: quia eſt aliquod peccatum occultum, propter quod liberari non poteſt.

4 Quòd Exorciſta plenam auctoritatem non habet: quia non eſt benè diſpoſitus: eò quòd conſuetis exorciſmis non utatur, nec dęmonem de omnibus ad liberationem neceſſariis interrogavit.

5 Quòd

Digitized by Google

5. Quòd non eſt voluntas Dei, ut modò exeat: quia ipſe Energumenus hanc tribulationem meretur, cui melius eſt non liberari: eò quòd iſta eſt crux ſibi data à Deo (ut dicunt etiam quidam ſpirituales ignari) ideoq; illam reſpuere non debere.

6 Quòd poſt factum clarè videbitur, quòd creatura liberata non erit: nam iidem, qui priùs, effectus videbuntur: & quòd etiam dictum fuit, & credidit eſſe liberatam, & tamen non fuit: ſic erit & modò.

7 Quòd non datur aliqua virtus, quæ dæmones expellere valeat: quia dæmones poſſidentes fortes ſunt, obſtinati, & maligni.

8 Quòd exiet verè, ſed modò non eſt tempus opportunum: exiet autem alia occaſione, alio tempore, alio loco, per alium miniſtrum: quòd adhuc requiruntur hæc, & illa.

9 Quòd nullus Energumenorũ à ſpiritibus verè liberatur; ſemper enim aliquid mali ſentiunt, ita ut ab eis dæmones non ſint egreſſi: vel ſtatim ad idem ſint reverſi.

10 Quòd priùs maleficia invenire, & illa deſtruere oportet: quòd per vomitum, vel alio modo expelli debent; quòd ſunt fortiſſima, & inſolubilia: quòd maleficus eſt vivus, & illa recenter ordietur; vel quòd jam ſunt renovata; quòd priùs tales maleficos caſtigare oportet, &c.

11 Quòd exibit, & quòd non exire non poteſt; ſed ſtatim, & poſt modicum ad priſtinam habitationem revertetur: quòd tantùm inſidiabitur, donec, quod perdidit, acquirat; quòd inſenſibiliter ingredietur.

12 Quòd in exitu ſe in aliquo corporis latibulo, poſt datum ſignum, abſcondet: quòd quieſcet, donec ibi fuerit Exorciſta; ſed in veſtimentis, in capillis, &c. remanebit.

13 Blanditiis Energumenum hortatur intrinſecè, ut illum in corpore relinquat; quia ſe deinceps nullum malum, ſed bona potiùs illaturum promittit.

14 Quòd varios timores immittet: quòd per maleficos hæc, & illa operabitur: quòd ſecum alios dæmones adducet: quòd alios mittet, &c.

15 Quòd ſi exire cogatur, infinita mala facere ſpondet; nam ſe creaturam ſuffocare velle, inteſtina extrahere, os extorquere, oſſa comminuere, & alia multa mala facere minatur.

16 Quòd malum in Exorciſtam, vel obſeſſi parentes, vel aſtantes, vel agros, vineas, prata tentabit, &c.

Alia multa proponet verſipellis dæmon, ut liberationem impediat, Energumenum ad timorem, puſillanimitatem, & ad diffidentiam de concurſu divini auxilii inducendo. Sed hiſce omnibus Energumenus, ut fortis miles fidei firmæ, ac confidentiæ in Deum ſcuto validiſſimæ reſiſtere debet, & omnium tentationum, ac ſuggeſtionum exercitum pro virili debellare.

§. I.

739 *Energumenus inſtruendus ab Exorciſta ad tentationes repellendas.*

QUare Exorciſta, dum prædictas Energumeno ſuggeſtiones proponit, hilari fronte eas contemnere debet, & cuilibet remedium præſtare; & illis præcipuè, in quibus Vexatus fuerit tentatus obviare. Propterea hortetur illum, ut clarè manifeſtet, quas patitur tentationes: ſi iſtas, vel illas, vel alias, & continuò remedium ex ſuprapoſitis inſtructionibus *c. præcedenti*, deſumẽdũ proponat.

Inſuper Exorciſta, expoſitis dictis tentationibus, Vexatum animare debet, & cor ejus ad contemnendum illas roborare: quia omnia ſunt mendacia; & quòd diabolus, cùm minimæ poteſtatis ſit, ſubjacere debet Exorciſtæ, & in omnibus, & per omnia obedire; & nullatenus ei adverſari poteſt in his, quæ ad ſuam expulſionem ſpectant: idcircò Vexatus minas ejus non timeat, ac blandimenta repellat.

Ut autem Energumenus viriliter tentationes diabolicas propulſare queat, & à Deo perfectam fiduciam obtinere, qua ſine ulla hæſitatione credat, quòd ad præceptum expulſivum dæmonis faciendum ab Exorciſta Deus cõcurreret, ac virtute

Digitized by Google

tute ſua infinita dæmonem expellet, vertet in fugam, deſtruet omnia opera ejus, ac perfectam ſibi impertietur ſanitatem. Exorciſta unà cum omnibus aſtantibus genuflexus ante Domini noſtri Jeſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis imaginem humiliter, ac devotè ſequentes, vel aliquam ex ſequentibus orationibus, prout opportunum judicaverit, recitabit.

Ad Spiritum S. Antiphona.

Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in nobis ignem accende. 740 *Oratio deprecativa.*

℣. Emitte ſpiritum tuum, & creabuntur.

℟. Et renovabis faciem terræ. ℣. Domine exaudi, &c.

℣. Dominus vobiſcum, &c. Oremus.

Deus, qui Apoſtolis tuis ſanctum dediſti Spiritum, concede plebi tuæ piæ petitionis effectum: ut quibus dediſti fidem, largiaris & pacem.

Omnipotens Domine, Verbum Dei Patris, Chriſte Jeſu, Deus, & Dominus univerſæ creaturæ, qui Sanctis Apoſtolis tuis dediſti poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones, qui inter cætera mirabilium tuorum præcepta, dignatus es dicere: *dæmones effugate*: cujus virtute motus tanquam fulgur de cælo ſathanas cecidit: tuum ſanctum numen cum timore, & tremore ſuppliciter deprecamur, ut indigniſſimo mihi ſervo, data venia omnium delictorum meorum, conſtantem fidem, & poteſtatem donare digneris: ut hunc crudelem dæmonem, brachii tui ſancti munitus potentia, fidenter, & ſecurus aggrediar, & expellam, per te, Jeſu Chriſte Domine Deus noſter, qui venturus es judicare vivos, & mortuos, & ſæculum per ignem. Amen. Oremus. *Ex theſauro Exorciſmorum.*

Deus, & Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, invoco nomen ſanctum tuum, & clementiam tuam ſupplex expoſco, ut adversùs hunc, & omnem immundum ſpiritum, qui vexat hoc plaſma tuum, mihi auxilium præſtare digneris.

Excita, quæſumus Domine, potentiam tuam, & veni; ut hi, qui in tua pietate confidunt, ab omni citiùs adverſitate liberentur.

Deus, qui juſtificas impium, & non vis mortem peccatoris, Majeſtatem tuam ſuppliciter deprecamur, & famulum tuum (ſi fœmina eſt, & famulam tuam) de tua miſericordia confidentem cæleſti protegas benignus auxilio, & aſſidua protectione conſerves, ut tibi jugiter famuletur, & nullis tentationibus à te ſeparetur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Ad Beatiſſimam Virginem Antiphona.

Sub tuum præſidium confugimus, Sancta Dei Genitrix, noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſſitatibus noſtris, ſed à periculis cunctis libera nos ſemper, Virgo glorioſa, & benedicta. 741 *Oratio deprecativa.*

℣. Ora pro nobis, Sancta Dei Genitrix.

℟. Ut digni efficiamur promiſſionibus Chriſti.

Oremus.

Defende, quæſumus Domine, Beata Maria ſemper Virgine intercedente iſtam ab omni diabolica adverſitate creaturam, & toto corde tibi proſtratam à dæmoniacis propitius tuere clementer inſidiis.

Adeſto ſupplicationibus noſtris omnipotens Deus, & quibus fiduciam ſpe-

Digitized by Google

ſperandæ pietatis indulges, conſuetæ miſericordiæ tribue benignus effectum.

Deus, qui miro ordine Angelorum miniſteria, hominumque diſpenſas, concede propitius, ut à quibus tibi miniſtrantibus in cœlo ſemper aſſiſtitur, ab his in terra vita noſtra muniatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

AD SANCTUM ANTONIUM DE PADUA

Reſponſorium.

742 *Reſponſorium S. Bonaventuræ ad D. Antonium à Padua.*

SI quæris Miracula, Mors, Error, Calamitas,
Dæmon, Lepra fugiunt: Ægri ſurgunt ſani.
Cedunt Mare, Vincula: Membra, Reſque perditas
Petunt, & accipiunt juvenes, & cani.
Pereunt pericula, ceſſat & neceſſitas.
Narrent hi, qui ſentiunt: dicant Paduani.
Cedunt Mare, Vincula: Membra, Reſque perditas
Petunt, & accipiunt juvenes, & cani.
Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.
Cedunt Mare, Vincula: Membra, Reſque perditas
Petunt, & accipiunt juvenes, & cani.
℣. Ora pro nobis, Beate Antoni.
℟. Ut digni efficiamur promiſſionibus Chriſti. Oremus.

Eccleſiam tuam, Deus, Beati Antonii Confeſſoris tui deprecatio votiva lætificet, ut ſpiritualibus ſemper muniatur auxiliis, & gaudiis perfrui mereatur æternis.

Da, quæſumus Domine, ſervis tuis ad te confugientibus, & nomen ſanctum tuum invocantibus diabolica vitare contagia: & te ſolum Deum pura mente ſectari.

Prætende, quæſumus Domine, fidelibus tuis dexteram cæleſtis auxilii, ut te toto corde perquirant, & quæ dignè poſtulant, conſequi mereantur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

§. I.

743 POſt hæc ſedeat Exorciſta, cæteris omnibus genuflexis, & jubeat, ut Energumenus fidem, ac fiduciam, quam proteſtatur mente ſe habere, verbis comprobet, juxta formulam, vel aliam ſimilem, poſitam ſupra *num.* 656. Deinde deteſtationis actum in dæmonem, ut *num.* 657. enunciet.

Poſteà breviter rememoret, primò, ut firmiter credat, nec ullatenus dubitet, quòd ad præceptum expulſivum mox dæmoni faciendum infallibiliter dæmon obediet, ſi talis liberatio ei ſit profutura. Secundò jubeat, ut ipſemet obſeſſus reſpondeat dicens.

Credo fermamente, che hor' hora il demonio ſi partirà da me, ſcacciato dalla virtù divina, mentre queſta liberatione mi ſia ſalutare, sì come ſpero, e confido in Dio.

Tertiò moneat, quòd Deus ibi verè per eſſentiam, per præſentiam, ac per potentiam adeſt, qui virtute ſua infinita ad tale præceptum dæmonem propulſabit; immò ſi eſſent mille dæmonum legiones, omnes in fugam vertentur; Idcircò ipſe inte-

Digitized by Google

interim elevata mente ad Dominum Jeſum inceſſanter magno effectu ſequentia repetat verba, dum Exorciſta præceptum enunciat.

Signor mio Gieſù Chriſto ſcacciate da me queſto maladetto diavolo. *Verba dicenda ab obſeſſo in actu liberationis.*

E tù, maladetto diavolo, partiti da me ſubito, che così ti comando nel ſantiſſimo nome di Gieſù.

Interim cernuus ad Exorciſtæ pedes prædicta verba repetat.

Tunc ergo Exorciſta ſedens, capite cooperto, voce gravi, & horribili contra dæmonem converſus quaſi judex contra reum vinctum, & convictum præceptum expulſivum ſequenti, vel ſimili forma proferat.

Exorciſmus ad dæmonem ab Energumeno expellendum.

Contra te, maledicte dæmon (vel ſi plures eſtis) contra vos, ſpiritus immundi, & apoſtatici, qui Dominum Deum veſtrum dereliquiſtis, & obliti eſtis Dei Creatoris veſtri, conſtitutus ſum à Deo ego N. miniſter Chriſti, & Eccleſiæ; ideò auctoritate, quam accepi à Deo, & ab Eccleſia in Ordine Exorciſtatus, in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Domini noſtri Jeſu Chriſti præcipio vobis omnibus, & ſingulis ut in omnibus, quæ nunc vobis præcepero, ſine ulla mora adamuſſim mihi obediatis. 744 *Præceptum expulſivum.*

Præcipio ergo vobis eadem auctoritate, quòd in exitu veſtro non audeatis vos, nec quicunque alii dæmones aliquod malum facere, vel nocumentum inferre iſti creaturæ, nec mihi, nec aſtantibus, nec quibuſcumq; aliis creaturis, tam animatis, quàm inanimatis; quinimmò in exitu veſtro vobiſcum trahatis omnes veſtras diabolicas infectiones; ac removeatis omnia noxia, quæ hucuſque ſive extrinſecè, ſive intrinſecè intuliſtis corpori iſtius creaturæ: ac deſtruatis omnia maleficia, facturas, ac ligaturas, quas feciſtis contra hanc creaturam Dei.

Audite ergo ſpiritus rebelles, & apoſtatici ultimum meum præceptum, quod illicò, ac feſtinanter adimplere debetis: Eadem auctoritate, qua ſuprà, In nomine Sanctiſſimę Trinitatis, & in virtute ſanctiſſimis nominis Domini noſtri Jeſu Chriſti præcipio vobis, dęmones infernales, ut exeatis è corpore illius creaturę Dei, & totaliter ab ea recedatis, ita ut non ampliùs habeatis poteſtatem nocendi ei intrinſecè, neque extrinſecè, nec ullo modo eam perturbandi infirmitatibus, timoribus, viſionibus, apparitionibus, nec aliis quibuſcumque modis. Exite ergo ſpiritus immundi; ſic volo, ſic jubeo vobis, ut miniſter Chriſti, & Eccleſię: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

§. III.

Prædicta præcepta poterit Exorciſta, ſi expedire judicaverit, formare in lingua materna patientis, ut ipſe meliùs intelligat, & Exorciſtæ ſe conformet in dæmone expellendo eo modo, quo Exorciſta expellit. Et ad ultimum præceptum jubeat, ut Energumenus cervicem inclinet, ut ſupra dictum eſt; & ſi non eſt perſona valdè gravis, poterit etiam, ſi opus fuerit, pede dextro, ſed leviter, caput ejus ad majorem dęmonis confuſionem, conculcare. 745 *Præceptum expulſivum quomodo formandum.*

Formato, & jam enunciato contra dæmonē ultimo pręcepto expulſivo, jubeat Exorciſta, ut ſtatim patiēs ſurgat, & ſe hilari animo oſtēdat, & dicat, quomodo ſe habeat, *Dæmon quomodo exeat à corpore.*

Digitized by Google

beat, & ſuomet ore fateatur, num ſe liberum ſentiat, & credat: & quando, & quomodo ſenſit à ſe dæmonem exiiſſe. Multi enim dicunt, ſentire illum, ut ventum validum ab auribus: alii, ut fumum fætidum, ab ore exeuntem: alii, ut plumbum grave, vel lapidem à corde ſuo divelli; poſteà ſe omni gravitate, dolore, ac moleſtia exoneratos ſentire fatentur.

Si ergo Patiens hilari fronte dicat, ac ſe dubio procul credere ab omni dęmoniaca poteſtate, ac vexatione liberum eſſe fateatur, etiã exorciſta dicat, ſe quoque hoc probabiliter credere; nihilominùs probare poterit: an verè, vel fictè dæmon exierit.

§. IV.

Modus probandi, an qui fuerat Energumenus, verè à dęmone ſit liberatus.

746 IN primis admoneat Exorciſta perſonam à dæmone liberatam, timendum de dæmone ulteriùs non eſſe: quia ſi libera eſt, ſicut ipſa credit, & pro certo habet, quamvis Exorciſta dæmoni præcipiat, ut illam vexet, ſicut priùs, nihilominus in eam nil ultra poterit dæmon: quia Deus ab eo omnem poteſtatem abſtulit. Talis igitur perſona liberata coram Exorciſta ſequentem proteſtationem efformet.

Padre, io credo fermamente, che Iddio per la ſua gran bontà, e miſericordia, al commandamento fatto da voi al demonio, acciò da me ſi partiſſe, habbia con la ſua divina virtù ſcacciato lontano da me coteſto diavolo maladetto in modo tale, che ſopra di me non habbia più poteſtà alcuna; per tanto provate pure à comandarli di nuovo, che mi tormenti, come faceva prima, che vederete, che non potra più darmi faſtidio, nè moleſtarmi in modo alcuno; perche tengo per certo, che ſopra di me non habbia più poteſtà alcuna, e che da me ſia allontanato.

Tunc Exorciſta ſedens dicat:

Præceptum probativum. Et ego, licèt probabiliter credam, hanc creaturam Dei à dæmone totaliter eſſe liberam: nihilominùs pro majori cautela, ſi fortaſſe ob defectum fidei perfectæ ipſius, ac confidentiæ in Deum inhæſitantis: vel, ſi pro nunc ſalutaris ei non foret talis liberatio, adhuc aliquis dæmon, vel aliqui dęmones eſſent in corpore ipſius: vel ſi verè, ac certè à quacunque dæmonis poſſeſſione, & obſeſſione ſit immunis: ut nobis hoc magis, ac magis innoteſcat, ac Deus à nobis laudetur, ac glorificetur, iterùm, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Jeſu Chriſti pręcipio omnibus, ac ſingulis dęmonibus, ſi adhuc aliqui in hac creatura Dei aliquam habere poteſtatem præſumant, ut ſtatim dent mihi ſignum evidens ſuæ poteſtatis, ac præſentiæ aliquam in ea cauſando vexationem earum, quas priùs cauſare conſueverant.

Si iterùm eam vexarent, ſignum eſſet, quòd libera non erat, eò quòd perfectam diſpoſitionem pro ſua liberatione non haberat, vel ei liberatio non fuerat ſalutaris. Et tunc ab opere deſiſtere debet, & debita adhibere remedia aliis diebus, ut meliùs per orationem, & jejunium, & alia remedia generalia, & particularia ſupra relata ſe diſponat.

§. V.

747 SI verò nullum dent dæmones ſuæ præſentiæ ſignum, nec aliquam in tali perſona cauſent vexationem; ſed ipſa permaneat hilaris, ac jucunda, ſtatim jubeat Exorciſta, ut perſona à dæmone liberata cùm cæteris aſtantibus ante Jeſu Chriſti imaginem genuflexa de beneficio accepto Deo gratias ſequenti, vel alia ſimili forma perſolvat.

Rendi-

Digitized by Google

Rendimento di gratie da farſi à Dio dalla perſona liberata.

Signor mio Gieſù Chriſto vi ringratio di tutto cuore, che per l'infinita voſtra bontà, e miſericordia, e per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome, vi ſiete degnato di liberarmi dal demonio, e da' ſuoi maleficii: così vi prego, e ſupplico ancora vogliate preſervarmi, e cuſtodirmi, che per l'avvenire non poſſa più moleſtarmi in modo alcuno: perche intendo di voler vivere, e morire ſotto la protettione del voſtro ſantiſſimo Nome. *Gratiarum actio.*

Deinde Exorciſta cum omnibus adſtantibus devotè recitet ſequentem Hymnum.

HYMNUS *Sanctorum Ambroſii, & Auguſtini.*

Te Deum laudamus: te Dominum confitemur.
Te æternum Patrem: omnis terra veneratur.
Tibi omnes Angeli: tibi cœli, & univerſæ poteſtates.
Tibi Cherubim, & Seraphim: inceſſabili voce proclamant
Sanctus, Sanctus, Sanctus: Dominus Deus Sabaoth.
Pleni ſunt cœli, & terra: majeſtatis gloriæ tuæ.
Te glorioſus Apoſtolorum Chorus,
Te Prophetarum laudabilis numerus,
Te Martyrum candidatus laudat exercitus.
Te per orbem terrarum, ſancta confitetur Eccleſia,
Patrem immenſæ majeſtatis.
Venerandum tuum verum, & unicum Filium.
Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.
Tu Rex gloriæ Chriſte.
Tu Patris ſempiternus es Filius.
Tu ad liberandum ſuſcepturus hominem: non horruiſti virginis uterum.
Tu, devicto mortis aculeo: aperuiſti credentibus regna cœlorum.
Tu ad dexteram Dei ſedes: in gloria Patris.
Judex crederis eſſe venturus.
Te ergo quæſumus, tuis famulis ſubveni, quos pretioſo Sanguine redemiſti.
Æterna fac cum Sanctis tuis: in gloria numerari.
Salvum fac populum tuum, Domine: & benedic hæreditati tuæ.
Et rege eos: & extolle illos uſque in æternum.
Per ſingulos dies, benedicimus te,
Et laudamus nomen tuum in ſæculum: & in ſæculum ſæculi.
Dignare, Domine, die iſto: ſine peccato nos cuſtodire.
Miſerere noſtri, Domine: miſerere noſtri.
Fiat miſericordia tua, Domine, ſuper nos: quemadmodū ſperavimus in te.
In te, Domine, ſperavi: non confundar in æternum.

Quo finito, Exorciſta leget ſequentia.

℣. Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis.
℟. A templo ſancto tuo, quod eſt in Jeruſalem.
℣. Oſtende nobis, Domine, miſericordiam tuam.
℟. Et ſalutare tuum da nobis.

Orationes deprecativa ad Deum, ut confirmet, quod operatus eſt.

℣. Do-

℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui neminem in te ſperantem nimium affligi permittis; ſed pium precibus præſtas auditum, pro beneficio accepto, votiſque ſuſceptis gratias agimus, te piiſſime deprecantes, ut per tuam piiſſimam miſericordiam à cunctis eripi mereamur adverſis. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

Oremus.

GRatias agimus tibi, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus: gratias agimus tibi Chriſte, Verbum æterni Patris: gratias agimus tibi, Spiritus alme: gratias agimus Sanctis omnibus, tum Angelis, tum hominibus; quia omnipotenti virtute Dei eliſus eſt draco. Deus Abraham, Deus Iſaac, & Deus Jacob, miſerere famulo tuo N. à diabolica poteſtate liberato, & in ejus adjutorium Sanctum dirige Michaelem, qui eum protegat, viſitet, atq; defendat ab omnibus inimicis ſuis. Qui vivis, & regnas, &c.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui liberare dignatus es hunc famulum tuum N. à vexatione Sathanæ, & miniſtrorum ejus, mitte in eum ſeptiformem Spiritum ſanctum paraclitum de cœlis.

QUæſumus omnipotens Deus, famulum tuum N. propitius reſpice: ut te largiente regatur in corpore, & te ſervante cuſtodiatur in mente. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Poſt hæc Exorciſta perſonam liberatam genuflexam pollice ſignans in fronte dicat:

DOminus Ieſus Chriſtus apud te ſit, ✠ ut te defendat: intra te ſit, ✠ ut te conſervet: ante te ſit, ✠ ut te ducat: poſt te ſit, ✠ ut te cuſtodiat; ita ut dæmones non amplius poſſint nocere tibi ullomodo: ſed tot aliter à te recedant: ſuper te ſit, ✠ ut te benedicat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto in unitate perfecta vivit, & regnat in ſæcula ſæculorum. Amen.

Tandem adſtantes aqua benedicta aſpergendo benedicat dicens:

Benedictio Dei omnipotentis Patris, ✠ & Filii, ✠ & Spiritus Sancti ✠ deſcendat ſuper vos, & maneat ſemper. Amen.

Admoneat poſteà, ut pro gratiarum actione perſona liberata Sacratiſſima Euchariſtia ſe tanquam ſcuto invincibili muniat; immò ſi tempus opportunum fuerit, ipſemet Exorciſta (ſi Sacerdos ſit) illam ei poterit adminiſtrare.

ARTICULUS VI.

De Dæmone Tentante ſuum regreſſum.

748 *Dæmon tentat iterum poſſidere eum, à cujus corpore fuit expulſus.*

EA eſt diabolicæ ſuperbiæ conditio, ut, cùm dæmon ſe ab homine deſpectum, opprobriis, ac conviciis affectum, à ſua ſede expulſum videt, indignatione repletus, & ira excandeſcens omnem moveat lapidem, cunctos conatus adhibeat; ut corpus, quod poſſidebat, iterùm ingrediatur, & ut fiant noviſſima pejora prioribus. Quare ſicut aſtutiis, dolis, ac ſuggeſtionibus priùs hominem, quem poſſidebat, ad timorem, deinde ad puſillanimitatem, ac tandem ad diffidentiam de divina protectione induxerat, per quam ſibi aditum ad ingreſſum aperuit: ita eiſdem aſtutiis, dolis, ac ſuggeſtionibus verſipellis nititur, iterùm in corpus habe-

Digitized by Google

habere regreſſum. Idcircò duriſſimum, ac graviſſimum poſt liberationem innumeris tentationibus, ac ſuggeſtionibus exſuſcitat bellum, quibus ad diffidendum de divina bonitate, ac protectione liberatum inducere valeat: quæ ſuggeſtiones, ac tentationes nihilominùs, ſi cognitæ fuerint, facillimè etiam poterunt propulſari. Quare earum principaliores, ac communiores hìc ſubiicientur, ex quibus Exorciſta, & liberatus cæteras omnes cognoſcere, ac facilè poterunt exterminare.

QUÆSTIO I.

Quænam ſint communiores ſuggeſtiones, quibus dæmon quærit iterùm in corpus liberati ſuum regreſſum.

Reſpondetur, dæmonem, poſtquam ab aliquo corpore eſt ejectus, cùm nec in profundum inferni, nec in deſertum relegetur, ut putant aliqui, immò multi antiqui Exorciſtæ, ſed falſò, ut latè demonſtravimus ſupra *num. 292. & ſeqq.* ſed ad alios obſidendos, aut poſſidendos accedat, adhuc exteriùs ſaltem per aliquod tempus ad tentandum remanere, & huc, illucque diſcurrere ad novos inveniendos modos, quibus homines ſeducere valeat, ac poſſidere. Propterea inter alias tentationes, ac ſuggeſtiones, quibus hominem impetere ſatagit, ſequentes ſunt communiores. 749

Dæmon expulſus non relegatur in inferno, nec in deſerto; ſed tentat ingredi corpus, undè exivit. Quomodo.

1 Suggerere ſolet, quòd talis homo verè liberatus non ſit: in qua tentatione ſi vacillet, conſequenter de divinæ virtutis concurſu diffidit, & ſic meritò à Deo permittitur, ut ille ſaltem extrinſecè à dæmone aliqualiter vexetur.

2. Suggerit, quòd diabolus abſconditus manet: quòd motionem non facit, quia Exorciſtam timet; ſed cùm fuerit ille remotus, faciet ſicut priùs: nam omnia, quæ fuerunt facta, diabolicæ fraudes fuerunt nihil veritatis continentes.

3. Quòd diabolus verè exiit; ſed jam eſt reverſus: quia ipſe tentationibus conſenſit; ideò talem, & talem motum in corpore operatur.

4. Quòd Deus vult, ut revertatur; quia ei peccata ſua nondum dimiſit, & ut debitas pœnas luat, vult Deus, ut dæmon iterùm illum torqueat, ideò certè revertetur.

5. Quòd ipſe liberatus diù in reſiſtendo perſeverare non poterit: ſed animo tandem deficiet, ac de divina protectione diffidet: quòd difficillimum eſt velle ſemper confidere in Deum.

6. Niſi conſenſum, ut ingrediatur, præſtiterit, innumera mala ſe patraturum minatur. Si verò præſtiterit, non ampliùs malum, ſed bonum ei facturum pollicetur.

7. Quòd in liberatione ab Exorciſta omnes conditiones requiſitæ non fuere ſervatæ: non enim de dæmonum nomine, numero, ſuperiore, principe, tempore exitus, & loco, & aliis ab antiquis Exorciſtis ſervari conſuetis interrogavit, ideò non exiit: vel iterùm redibit.

8. Quòd in corpore aliquæ reliquiæ diabolicæ remanſerunt, propter quas dæmones habent liberum ingreſſum.

9. Quòd jam alia maleficia ſunt patrata: vel fiunt, vel fient in poſterùm, & ſic diabolus liberè intrabit. Nonne (ſuggerit dæmon) illam mulierem ſic dicentem, ac talia operantem vidiſti?

10. Quòd iterùm tibi illa infirmitas, quam priùs habebas, eveniet, illum malum, quod patiebaris, obviabit; infirmitas enim naturalis erat ex hac, vel illa cauſa procedens.

11. Tu numquam vexatus fuiſti; ſed apparentia tantùm fuit, quod verum eſſe credebas: melancholicus humor, & mentis ſtultitia erat oppreſſio, quam patiebaris, quæ omnia iterùm evenient tibi, cùm ad id maximè inclineris.

12. In liberatione ſufficiens fides tibi minimè fuit: non feciſti, quod in te erat; perfectior alia diſpoſitio requirebatur: memento, quòd præparationis tempore

nullam devotionem habuiſti:tempore liberationis à ſenſibus eras alienus, ideòque verè non es liberatus.

13. Tot tentationes ſuſtinere non poteris;ſed illis tandem ſuccumbes: tu es negligens,non facis,quæ tibi ad præſervationem ſunt impoſita,nec facere potes, quia nimis difficilia ſunt; in hac infirmitate mori oportet, nam uſque ad mortem ſive velis, ſive nolis, durabit.

14. Vide,quot tribulationes pateris:quot miſerias ſuſtines:meliùs tibi erat,diabolicam vexationem,quàm iſtam tribulationem habere: multoties quietem habebas,& tunc devotio ferventior erat: & proximus tuus tibi magis magiſque compatiebatur: priùs torquebaris in corpore, nunc gravior eſt tortura in mente; priorem ergo à Deo corporis tribulationem expoſce: vel dæmonem voca, ut corpus tuum iterùm ingrediatur.

15. Obſerva,quæſo,quale ſit hoc malum,quod pateris;oportet,ut illud benè,& attentè conſideres,ne decipiaris; ex unâ parte quidem naturale; ex altera verò diabolicum videtur,fac ergo experientiam, ad alterùm Exorciſtam accede, qui te Patris Menghi, vel Patris Zachariæ Vicecomitis oleo perungat;& an infirmitas tua à dæmone ſit,nec ne,certò ſcies.

16. Ille rumor, quem in ventre experiris, illud frigus,quo in dorſo, ille dolor, quo in capite cruciaris,diabolicus eſt; adhuc dæmon in te aliqualiter prævalet: ad te ſæpiùs approquinquat;nil aliud igitur remanet,niſi ut ingrediatur,& hoc tibi citiùs, quàm credas, eveniet.

17. In imaginatione tua ſemper præſentis horrentia,in ſomniis viſiones teterrimas, in vigiliis terrores; ſemper retro habes, qui te retiaculis implicare videtur; ſemper contremiſcis:ſemper umbram vides;nonne ſemper timidus es? Hæc clariſſima ſigna ſunt,quòd poſſideris,vel citiùs à dæmone opprimeris.

Hæc, & alia hujuſmodi à dæmone ei ſuggeruntur, qui ab ejus tyrannide liber evaſit,ut dæmonem timere,& pavere incipiat,ac timore depreſſus animo ſuccumbat, ac divinæ pietatis, clementiæque oblitus de ejus aſſidua protectione diffidat, & ſic ingratus de accepto liberationis beneficio gratia Deo non referat, Deumque piiſſimum, ac in ſe confidentibus ſummè beneficum eſſe non credat. Exindè faciliùs à Deo aliquo modo deſeratur,dæmonique regreſſus iterùm permittatur. Quod facillimè dæmon aſſequitur,ſi liberatus ei patientem auditum largiatur.

QUÆSTIO II.

Unde ſumat dæmon tentandi occaſionem.

750 *Ex variis caſibus dæmon ſumit tentandi occaſionem.* Reſpondetur, ſibi dæmonem ex variis rerum eventibus, & contingentiis ad prædictas ſuggeſtiones liberatum faciliùs excitandi arripere occaſionem.

1. Quando liberatus in obſcuro aliquo loco inhabitat, ei pavores, & tremores plurimos ſuggerit, ut timore perterritus animi vigorem, ac fiduciam amittat, & conſequenter de divina protectione diffidat.

2. Quando naturalis aliqua infirmitas occurrit, dæmon ſe cum ſui præſentia illius auctorem eſſe,& cauſam phantaſiæ fortiter ſuadere enititur; quæ tentatio maxima quidem eſt; ejuſque principiis quàm maximè vexatus obſiſtere debet, ne per ſucceſſivum augmentum in deteriora tam animi, quàm corporis damna prolabatur.

3. Quando melancholicus humor ſupervenit,qui diabolico excitatur impulſu, ſtatim dæmon cum illo ſe ingerit,& timores exſuſcitans,illos eoſdem eſſe effectus, qui fuerant priùs, credere facit, ut exinde vexatus adeſſe dæmonem firmiter credens,deficiat animo,ac de Deo fiduciam prorſus abiiciat;& ita ſibi faciliùs aditus, & regreſſus aperiatur.

4. Quando liberatus ab aliqua eſt paſſione perterritus:ut ira,odio,invidia,amore ve-

re venereo, triſtitia, deſperatione, & aliis hujuſmodi, diabolus maximum aliquod ei ſuggerit malum, ut ipſius imploret auxilium, ac Deum, quantum eſt ex ſe, blaſphemando depellat: vel ſimilia mala operando; & cùm per hujuſmodi peccata tunc à Deo, qui hoſtiles dolos evertit, ſit maximè diſtans, faciliùs dæmoni aditus aperitur.

5. Cùm tunc temporis ab aliquo perſonam aliquam maleficiis obnoxiam eſſe; vel aliquem à dæmone poſſideri, aut ſimile quidquam intelligat, illicò malignus ſpiritus idem ſibi eveniſſe repræſentat.

6. Cùm talem perſonam energumenam exorcizatam, & non liberatam fuiſſe: alium tanto tempore vexatum: alterum, qui liberatus fuerat in laqueos iterùm incurriſſe deprehendat, vexato verſipellis dæmon tunc ſuggerit, ſe eodem modo, quo priùs, ſubjacere inſidiis, & hoc, vel illud eventurum perſuadet.

Nec hoc tantùm per ſeipſum ſuggerit; ſed etiam per ſuos miniſtros Magos, Maleficos, & Sagas, quorum aliqui ſe eſſe Energumenos, aut maleficio affectos effingunt, ut Exorciſtas decipiant, cæteriſque hominibus à dæmone liberatis eos non verè liberatos eſſe ſuadeant; ut latè ſupra declaravimus *nu.* 375. Nonnulli Energumenos comitantur, cùm ad Exorciſtas accedunt, ut exorcizentur, ejuſque infirmitatem naturalem eſſe ſuadere conantur; idcircò ad Eccleſiam confugere, & exorciſmos adhibere ſuperfluum eſſe: quia poſt exorciſmos adhuc ſicut priùs exiſtent, nec Exorciſtæ verbis credendum eſſe; ſed experientiæ rerum magiſtræ. Hiſce, & aliis hujuſmodi ſuaſionibus, falſas eſſe Exorciſtæ inſtructiones illis ſuadere conantur, ac meliùs eſſe, ſe matri naturæ, ac dæmonis diſcretioni, quàm divinæ protectioni committere, ac Eccleſiæ miniſtrorum directioni.

7. Quando aliquis excitatur tumor, vel horribile aliquid inopinatò apparet, & liberatus ob timorem contremiſcit, malignus tunc ſpiritus diabolicum properaſſe ingreſſum, & ſe aliquibus umbris ſuppreſſiſſe perſuadet.

8. Cùm in ſomniis vexato horribile aliquod ſive naturaliter, ſive à dæmonibus cauſatum oſtenſum fuerit, expectat dæmon, donec evigilaverit homo, & dum adhuc benè ſui compos non eſt, phantaſiæ, quod in ſomnis apparuit, repræſentat, ut ſic evigilans timori aditum præbeat, ac animi timore conſtratus ſuccumbat, ac de divina protectione diffidat, Deumque ut ſuum adjutorem, ac defenſorem non invocet, in eo ſpem ſuam non collocet, nec ſe ejus divina protectione à dæmoniacis infeſtationibus illæſum ſervandum fore exiſtimet, ut ſic de Deo diffiſus, à Deo in dæmoniacam iterùm poteſtatem corruere permittatur.

Hæc machinamenta diabolica ſunt, hæ ſunt technæ, doli, laquei, atque impoſturæ, quibus homines dæmon impetere ſatagit, ut ſi non ſibi in anima, ſaltem in corpore detur poteſtas, ut docet Toſtatus *q.* 121. *in c.* 8. *Matth.* ſed arma, quibus à dæmonis tyrannide erepti illum impugnare, omneſque ejus ſuggeſtiones, & fallacias, ut fumum diſpergere valeant contemplemur.

QUÆSTIO III.

Quibus remediis præſervativis diabolicæ ſuggeſtiones in hominibus à dæmone liberatis evaneſcant.

RESpondetur, ei, qui divino favente auxilio à dæmonis eſt ereptus tyrannide, ut à nova ſe dæmonis vexatione preſervare valeat, duo principaliter (quorum primum eſt in ordine ad Deum: alterum in ordine ad dæmonem) eſſe adimplenda. 751 *Remedia præſervativa.*

In ordine ad Deum.

CUm Deus ſummum bonum ſit, fonſque omnium bonorum, à quo, ſicut à primo principio cuncta bona procedunt, & ad quem, ſicut ad ultimum finem omnia bona protendunt; quemadmodum ab ipſo liberationis bonum proceſſit, ita *In ordine ad Deum.*

Digitized by Google

ab eo præſervationis bonum orietur, ac propterea liberatum aliquos erga Deum confidentiæ actus elicere, conſonum erit.

Primò, ſe non propriis meritis, ſed divina principaliter pietate, ac clementia ſuam obtinuiſſe liberationem certiſſimè credere debet: nec ſuper hoc dubitatio aliqua debet oriri, ſed firmiſſima credulitas, non obſtantibus quibuſcunque tentationibus, ſuggeſtionibus, & apparentiis ſpirituum malignorum.

Secundò confidere debet, ut ſicut Deus ſua infinita bonitate, ac pietate ipſum à dæmonibus liberare dignatus eſt; ita eadem bonitate, & clementia eum ab illorum regreſſu præſervare non deſinet, niſi ipſe voluntariè dæmonis ſuggeſtionibus aſſentiri, ac de infinita Dei bonitate, ſecura protectione, ac defenſione diffidere velit.
Pſal. 90. verſ. 1. Deus enim, cujus perfecta ſunt opera, omnibus in ſe confidentibus, ac in adjutorio ſuo habitantibus divinam protectionem adfuturam promiſit; nec deficiet; quia mentiri non poteſt. Ergo ſicut ſe à Deo verè liberatum eſſe exiſtimat; ita firmiter ſperet, ac divina ſe protegente virtute, ab omnibus dæmonum infeſtationibus illæſum præſervandum confidat.

§. I.

752 TErtiò frequenter cœleſtia meditetur myſteria, fidei ſcilicet, omnipotentiæ Dei, ſapientiæ, bonitatis, clementiæ, pietatis, ac miſericordiæ, vitæ, ac paſſionis Chriſti; ut, dum mens in ſanctis meditationibus occupatur, dæmoniacis ſuggeſtionibus locus prohibeatur.

Quartò in Deum toto corde feratur; quia perfecta charitas timorem procul expellit, ſine quo dæmon aut nihil, aut parum valet. Charitas enim dat inhabitationem Spiritui ſancto, qui ſpiritum malignum excludit: Nam *Deus charitas eſt*, ait Joann. prima ſua canon c. 4 *& qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.*

Quintò in Domino gaudeat, & melancholiæ, ſuper quam dæmon fundatur, paſſionem excludat. Quod faciet, ſæpiùs mentem, ac cogitationem ſuam ad divinam pietatem, clementiam, ac miſericordiam, ad innumeraque beneficia à Deo accepta contemplanda convertendo; ut benè docet, ac teſtatur Seraphicus P. S. Franciſcus Aſſiſiates *to. 3. opuſculorũ, collatione* 11. apud Joannem de la Haye Pariſinum, *Sanctam, ait, Fratres chariſſimi interiùs, & exteriùs lætitiam Dei habete. Si enim ſervus Dei ſtuduerit habere, & conſervare lætitiam ſpiritualem, quæ provenit ex munditia cordis, & acquiritur per devotionem orationis, dæmones nihil poſſunt ei nocere dicentes: Ex quo in tribulatione, & proſperitate lætitiam habet ſervus Dei, non poſſumus invenire aditum intrandi ad ipſum, nec illi nocere.*

§. II.

753 SExtò, niſi liberatus ſe Deo velit exhibere ingratum, accepta à Deo quotidiè beneficia commemorare jugiter debet, utpotè qui à dæmonis tyrannide eſt ereptus, de infernalis tortoris catenis ſolutus, de tot doloribus, vexationibus, & infeſtationibus erutus, & qui inferna malignitate erat oppreſſus, ab illa liber evaſerit: & quia gratiarum actio beneficia multiplicat, de omnibus ſupradictis, & aliis multis continuè quàm maximas Deo gratias ſolvere non deſiſtat: Idcircò Exorciſta illum juxta ipſius capacitatem edoceat de modo ad Deo gratias referendas obſervando.
Supra num. 68. Septimò, cùm præcipuum diaboli inſtrumentum ſit peccatum, & ubi hoc fuerit, diabolus magnam auctoritatem poſſideat, perſona à dæmone liberata à mortali peccato quàm maximè caveat; immò quantum ab alto ſibi dabitur, à venialibus quoque abſtinere ſe debet. Quod Sacramentorum frequentia, ac ſpiritualium operationum exercitio facillimè conſequetur.

Octavò preſervationis donum, lumen ad diabolicas cognoſcendas tentationes, vim, & efficaciam ad ipſis reſiſtendum à Deo petere debet: nec non etiam ſuper

hoc

Digitized by Google

hoc Beatiſſimæ Virginis, & aliorum Sanctorum implorare ſuffragia; ad quod plurimùm valebit oratio illa ſupra poſita *num. 602.* ſed juxta monitum immediatè traditum poſt illam *num. 603.*

§. III.

NOnò maximam in Deo confidentiam habeat : nam hoc eſt principaliſſimum remedium. Qui enim ita in Deo confidunt, ac præcipuè in Sanctiſſimi Nominis Jeſu virtute ſuam fiduciam collocant, ut ſine ulla hæſitatione, ſe nedum à dæmonibus, Maleficis, ac maleficiis, ſed à veneno, ſerpentum morſibus, aliorum animantium infeſtationibus, nec non ab inimicis, aliiſque periculis animæ, & corporis nequaquam offendendos, aut perturbandos, prout fuerit ſibi ſalutare, credant, hi dubio procul quodcunque fieri dixerint, fiet eis; quia *credenti omnia ſunt poſſibilia*, ut ipſamet Veritas docet Mar. 9. & contra iſtos tota infernalium dæmonum cohors fruſtrabitur, proprias vires deperdendo. Quare quotidiè, non ſemel tantùm, ſed ſæpiùs animam ſuam, ac corpus, cunctaque omnia ad ſe pertinentia ſacratiſſimi Nominis Jeſu protectioni commendare debet, ſequentia, vel ſimilia verba proferendo. 754

Atto di confidenza in Dio per preſervarſi da' maleficii.

Signor mio Gieſù Chriſto, voi ſiete il mio refugio, protettore, e difenſore dell' anima mia, e del mio corpo, di tutte le mie operationi, e di tutte le coſe à me ſpettanti : però io non temo nè Demonii, nè malefici, nè maleficii, nè nemici, nè qualſivoglia altra coſa avverſaria, che mi poſſa offendere; perche io vivo, & intendo di vivere ſotto la voſtra divina protettione, ſotto la quale ancora intendo di collocare tutte le coſe, che à me s' aſpettano.

§. IV.

Remedia in ordine ad dæmones.

Remedia præſervativa contra dæmones.

CUm immediatum præſervationis remedium à reſiſtentiis dæmonum ſuggeſtionibus faciendis, de quibus ſupra, vim ſumat, illis cognitis, in eis reſiſtendo maximoperè eſt invigilandum. Præter autem reſiſtendi modos, de quibus ſupra paſſim *præcedentibus articulis* actum eſt, nonnulli hic breviter ſunt ſubiiciendi. 755

Primus modus conſiſtit in divertendo ab his, quæ ſibi à dæmone proponuntur, ad quod valet mentis applicatio ad alia utilia, ac neceſſaria, ſed læta, ac delectabilia.

Secundus, ut in promptu brevem aliquam orationem habeat, qua Deo gratiarum reddantur actiones pro liberatione, vel ab eo præſervatio petatur; vel ad Deum aliquo modo mens (ut modis ſequentibus proponitur) elevetur.

Orationi brevi per vincere le tentationi.

Vi ringratio, mio Dio, che m' havete liberato dal Demonio voſtro nemico; così credo ancora per certo, che mi vogliate difendere da' ſuoi inganni.

O Signor mio, quanto ſon tenuto ad amarvi, e ſervirvi : poiche m' havete liberato dal Demonio tiranno crudele dell' anima mia, e del mio corpo.

Vorrei poter havere il cuore, e la lingua di S. Paolo, ò di Maria Maddalena per potervi più perfettamente amare, e lodare.

Sia per tanto ſempre lodato, e glorificato il Santiſſimo nome di Gieſù.

Poterit aliquam, vel aliquas dictarum oratiuncularum toties repetere, quoties dæmon aliquid contra ejus liberationem illi ſuggeſſerit.

Scias autem, mi lector, hoc remedium meliùs, ac ſecuriùs eſſe, quàm cum dæmone contendere velle; immò etiam quàm illum contemnere, & opprobriis, ac conviciis impetere : quia per hoc dæmoni non tantùm reſiſtitur, ſed de eo victoria reportatur; nam plus eſt vincere, quàm reſiſtere: qui enim reſiſtit, tantùm ab inimico non vincitur: ſed qui inimicum vincit, illum conterit, & proſternit. Per hujuſmodi

D. Bonaventura in 12. ſent. diſt. 24. art. 1. qu. 2.

di autem actus elicitos perſona à dæmoniaca obſeſſione liberata oppoſitum illius aſſequitur, ad quod illam diabolus pertrahere conabatur. Hic enim per impulſum ad diffidendum de divina bonitate, ad ingratitudinis, impatientiæ, & odii erga Deum, & id generis actus illam inducere decreverat: illa verò per hujuſmodi orationes Deum laudandi, de acceptis beneficiis gratias reddendi, actus amoris erga illum eliciendi ex diaboli tentatione occaſionem deſumit, & ſic dæmon confuſus recedere cogitur; nec illam amplius ſuggeſtionibus audet perturbare.

§. V.

756 Supra num. 41. & ſequent. Tertiò, conſiderare Deum ubique præſentem eſſe, eique æqualiter curam eſſe de omnibus, & maximè de illis, qui ejus divinum implorant auxilium, plurimùm valet, ideòque ad ipſum cor elevare, & ab eo, ut à nobis inimicorum timorem expellat, valebit, ſæpiſſimè dicendo.

Si Deus pro me, quis contra me? ſe Iddio mi protegge, chi mi potrà offendere?

Hoc modo tota dæmonum caterva, omnes tenebrarum principes cum ſuis ſatellitibus, ac maleficiorum concinnatoribus, vertentur in fugam, ad nihilum redigentur.

Quartò, per aliquot dies poſt liberationem omnibus cibis benedictio adhibeatur, ſaltem per ipſum Vexatum jam liberatum, ſuper cibum & potum crucis ✠ ſignum formando, Dominum Jeſum Chriſtum, ut ipſe benedicat, invocando. Quam conſuetudinem, ut catholicam, debet toto vitæ decurſu obſervare.

Quintò, an intra corpus dolor exiſtat, vel aliquid per membra decurrens, vel aliquæ vexationis reliquiæ remanſerint, obſervare deſiſtat: quia diabolus, quæ non ſunt, apparere facit, quibus ſi fides adhibeatur, & confidentiam ſuæ præſervationis amittat, aliquando permittit Deus, ut ex apparentibus fiant realia nocumenta; ideò ad illa nullo modo animum, ſive mentem convertat.

Sextò, quando dolores veros eſſe contingit, ſi illos naturales eſſe clarè non conſtet, aliquam deceptionem intervenisse exiſtimet, quam ſpeciali modo minimè perquirat; ſed citò illam contemnat, & ab ea divertens, maxima fiducia Jeſu invocet nomen, ſe ejus virtute ab omni dolore credens liberandum.

Septimò, quando aliquid, pro voto ſuo, ex his, quæ ad corporis, vel animæ neceſſitatem ſpectant, vel juxta artem ſuam operari non poſſe ſibi videtur; vel aliquam in corpore habere debilitatem, & cauſam naturalem non habet, omninò illam operationem efficiat, non quidem membris violentiam inferendo, ſed per liberi arbitrii actum ſic volendo, & determinando illam in Jeſu nomine facere, ejus divino fretus auxilio, interim pollice crucis ✠ ſignum ſuper partem læſam efformando. Sed advertat, quòd iſtis in actibus non dubitando, ſed viriliter, ac liberè, & inhæſitanter operando ſe habere, eſt neceſſe.

§. VI.

757 *Brevis oratio contra infeſtationes dæmonum.* Octavò, optimum erit poſt liberationem, nedum omnia habitationis loca benedicere, lectum, puta, cellam, ſeu cubiculum, veſtes, & alia hujuſmodi; ſed præcipuè ſerò aqua benedicta cubiculum aſpergere, illudque cruce benedicere dicendo.

Ecce crucem ✠ Domini, fugite partes adverſæ: vicit leo de tribu Juda, radix David, Alleluja.

Vel illam orationem ſupra poſitam num. 601.

Nonò, Eccleſias frequentet, & in eis miſſas, & alia divina officia audiat: ſacram Euchariſtiam ſuſcipiat, Deumque humiliter, nedum pro ſeipſo, ſed pro omnibus amicis, & inimicis, vivis, atque defunctis, & præci-

Digitized by Google

præcipuè pro animabus purgantibus, quarum non eſt ſpecialis memoria, exoret.

Decimò, quodcumque remedium ſpirituale, in quo liberatus ſperat, optimum erit ad præſervationem. Nam omnium remediorum anima, ſeu formalitas fides eſt, ſeu confidentia liberati, ideò ſi in aliquo remedio nullam habeat fidem, adhibendum non eſt: quia parum, vel nihil proderit; & cum fide omnia, quamvis minima remedia, maximi ſunt valoris.

In his autem cunctis remediis advertendum eſt, quòd prædicta, ſicut & alia quæcumque, non ſic ponuntur, ut omnia ſint neceſſariò adhibenda; ita quòd ſine illis præſervatio eſſe non poſſit; ſed quia ſunt valdè utilia. Tot autem poſita ſunt, non ut omnibus ſit utendum; ſed ut ab unoquoque, quæ juxta diſpoſitionem ſubjecti ſibi magis opportuna videbuntur, ſeligantur. Non enim omnes ægroti unica medicina ſunt medicandi: nec omnes homines eodem cibo reficiendi: ſic nec omnes maleficiati, & obſeſſi iiſdem remediis ad ſuam liberationem, vel præſervationem diſponendi.

ARTICULUS VII.

De Dæmone Repetente, ſeu Redeunte.

CUm dæmones egreſſos è corporibus humanis iterùm in illa ingredi, uti expe- 758
rientia rerum magiſtra teſtatur, ſæpè contingat, ut hæc ars Exorciſtica ſuum habeat complementum, quid in novæ dæmonis invaſionis caſu cum jam liberato, in quem dæmones iterùm ſunt ingreſſi, agere debeamus, reſtat inquirendum; quod duabus ſequentibus quæſtionibus diſcutietur.

Dæmones quandoque revertuntur.

QUÆSTIO I.

Quænam ſit cauſa regreſſus.

REſpondetur, cauſam ex parte dæmonis non eſſe requirendam, malitiam enim ſuperbiam, invidiam, iram, odium, & vindictam eſſe notiſſimum eſt; *Tanquam enim leo rugiens circuit, quærens quem devoret*, 1. Petr c. 5. ſemperque dæmon ad ingreſſum, & regreſſum, ſi aditus ſibi pateat, eſt paratus. Neque ex parte Dei regulariter; quia ipſe ab bonum noſtrum, & non ad malum inclinatur. Neque ex parte Exorciſtæ, qui ſufficientia tribuit medicamenta. Solùm ergo ex parte Energumeni cauſa eſt requirenda.

Cauſa regreſſus ex parte dæmonis eſt malitia, & alia vitia.

Ad cujus evidentiam aliqui moderni Exorciſtæ dæmones dupliciter de corporibus obſeſſis eiici poſſe fatentur.

Uno modo miraculosè, cùm ſcilicet per virum magna ſanctitate præditum ad- 759
huc in terris viventem; vel per alicujus Sancti invocationem: vel per aliquam miraculoſam imaginem, aut alia hujuſmodi dæmones eiiciuntur, & tunc ejecti ſemel non ampliùs ingrediuntur; quia tales expulſiones etiam ſine patientis diſpoſitione fiunt: opera enim miraculoſa facientis atteſtantur potentiam, & non recipientis diſpoſitionem; & de his in ſpeciali ſermo non agitur: quia nec ad talem expulſionem iſte actus requiritur: quia ejecti numquam regrediuntur. Virtus enim illa, quæ dæmones ad exitum cogit, abeſſe etiam cogit, ut ampliùs intrare non poſſint; tota enim miraculi ratio, eſt potentia facientis.

Dæmones quandoque eiiciuntur miraculosè.

Alio modo per exorciſticam artem, & exorciſtatus miniſterium eiiciuntur, & tunc quia cum Exorciſtæ auctoritate regulariter, & efficaciter ſuſcipientis diſpoſitio requiritur, quando dæmones ſunt ejecti, ſi patiens paratus in reſiſtendo non perſeveret, iterùm ingrediuntur.

Ordinariè eiiciuntur per poteſtatem exorciſticam.

Declarant à ſimili de peccatore pænitente. Nam dupliciter aliquis à peccato avertì poteſt, & ad Deum converti, vel miraculosè, ut patet de Paulo Apoſtolo, de Magda-

Hæc expulſio ſimilis eſt expulſioni peccati.

Magdalena,& aliis,qui non ampliùs ad peccatum ſunt reverſi: vel modo ordinario per Pænitentiæ Sacramentum, & tunc ſi peccati habitus non ſit deſtructus, faciliter ad vomitum revertitur : Sic in dæmonum expulſionibus quoad ordinarium modum,& non abſolutum contingit.

§. I.

760 *Quomodo ii-ciantur miraculis,explicatur.* VErùm hujuſmodi poſitio,etſi vera ſit,aliqua tamen indiget expoſitione. Nam miracula vel ad augendam fidem , vel ad eam confirmandam , vel ad alicujus Sancti gloriam manifeſtandam, vel ad aliorum utilitatem , puta ad infirmorum ſanitatem,& obſeſſorum liberationem patrantur:ut docent Guilhelmus Vorill.& D. Thom *in 2.diſt.7.q.1.art.3.*Pelbartus *p.2.Aurei Sacræ Theol.Roſarii , verbo Dæmones V.*& Toſtatus *qu.7.in Matth.c.*8.Verum eſt ergo,quòd miracula , quæ ad propagandam fidem,vel confirmandam fiunt,in recipiente diſpoſitionem non requirunt, ut patet de illo cæco à D. Dionyſio ſanato, dum adhuc paganus eſſet,de quo ſuprà *n.*502. de illa puella , à qua Paulus Apoſtolus ſpiritum pythonem ejecit, Act.16.etiam contradicentibus,ac conquerentibus dominis ipſius;ac de illo obſeſſo,qui domicilium in monumento habebat,Marci 5 à quo Chriſtus dæmones ejecit , nullam in obſeſſo diſpoſitionem requirendo Sic in morte , vel immediatè poſt alicujus perſonæ magna ſanctitate præditæ mortem, ut ipſius gloria qua fruitur in cœlis, manifeſtetur in terris,multa Deus operatur miracula in hominibus,ſine ulla eorum præcedente diſpoſitione,puta infirmos ſanando, & obſeſſos à dæmone liberando. Qui autem hiſce ſignatis cauſis à dæmone liberantur , imposterùm à dæmone non poſſidentur:quia illæ expulſiones non principaliter ob ipſius liberati utilitatem fiunt,ſed ob fidei propagationem , vel confirmationem , vel ad Sanctum aliquem honorandum;propterea Deus,qui tali de cauſa miraculum operatus eſt,etiam ob eandem rationem vult defendere , ac patratum conſervare. Aliquando autem miracula fiunt ob miſericordiam Dei ad infirmorum,vel obſeſſorum utilitatem,ut docent allogati Auctores, & in iſtis (ſi adulti ſint , rationis ſcilicet compotes)fides , ac fiducia in Deum requiritur,vel ob ipſius infinitam miſericordiam,ac fidelitatem,vel ob alicujus Sancti merita,& interceſſionem,ut liberationem efficaciter obtineat ; & ſine hac prævia diſpoſitione patiens miraculi beneficium non obtinet, ut benè docet Suarez *diſp.8.de diſt.fidei ab omnibus donis ſect.*1.& ſicut fides requiritur, ut à dæmonis poſſeſſione efficaciter liberetur,ita eadem requiritur,ut à nova dæmonis invaſione præſervetur.

Matthæi 8.

Supra num. 67.

Concludendum ergo eſt,cauſam,ob quam diabolus corpus, à quo ejectus fuerat, iterùm ingreditur,ſe ex patientis parte teneri,qui,cùm per malum habitum diabolicis ſuggeſtionibus magis, quàm Chriſto ſuum auxilium in ſe credentibus , ac confidentibus pollicenti,credere,& aſſentiri ſit aſſuetus, ideò poſt liberationem etiam ſimili modo tentatus ſuccumbit ; ex quo ad diffidentiam inducitur , ratione cujus à Deo denuò ſub dæmonis poteſtate cadere permittitur , qui iterùm corpus illius ingreditur,ac juxta Dei permiſſionem,ſuam in eo tyrannidem exercet.

QUÆSTIO II.

Quomodo ſe habere debeat Exorciſta cum eo , qui poſt liberationem iterùm à dæmone poſſidetur.

761 *Documenta pro liberatis ſuſpicantibus de nova invaſione dæmonis.* CUm diſtinctione reſpondetur: Nam ille,qui à dæmonis poſſeſſione liberatus eſt, vel ſe iterùm à dęmone poſſideri ſuſpicatur,ſed nihil certitudinis habet;vel certus eſt,dęmonem iterùm in ſuum corpus eſſe ingreſſum,illudque poſſidere.

Cùm Vexatis primo modo Exorciſta ad inveſtigationem,& probationem recurrere debet , de quibus ſupra *à num.618.& ſequentibus*. Si enim ex hujuſmodi inveſtigatione , ac probatione nullum evidens diabolicę pręſentię ſignum habuerit , tunc dimittatur vexatus , & illum Exorciſta à falſa exiſtimatione removeat , de-

claran-

clarando, illas eſſe diaboli deceptiones, & illuſiones, ut illum ad diffidendum de divina protectione inducat; horteturque ad divinum continuè auxilium implorandum; ut docuimus ſupra *n.620.* verbo *quòd ſi patiens*. Quod intellige, quando tam ex parte Exorciſtę, quàm ex parte Vexati perfecta pro dęmone ad obedientiam pręceptis eccleſiaſticis exhibendam compellendo fuerit diſpoſitio.

Si verò Exorciſta ex evidentibus ſignis novam dęmonis invaſionem certam eſſe cognoverit, tunc Vexato perſuadere poteſt, ut certam eſſe invaſionem credat; eumque interroget, an cupiat liberari; qui ſi negativè reſponderit, & pro tunc Exorciſta dęmoni abſolutè exitum pręcipere, expediens eſſe non judicaverit, actum ſuum ſuſpendere debet; quia de lege ordinaria, ſi patiens rationis ſit compos, ex parte ejus voluntatis actus requiritur, ut ex Chriſti curationibus conſtat, in quibus ipſe dicebat patienti: *Vis ſanus fieri?* Joan. 5. *Creditis, quia poſſum facere hoc?* Matth. 9. *Quid vis, ut faciam tibi?* Lucę 18. *Si potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti.* Marci 11. Si autem liberationis deſiderium oſtendat, breviter patiens inſtructionibus communibus ſuperiùs poſitis *n.622. & ſequentibus* inſtruatur. Et exemplificetur de illo, qui à peccato, quod eſt gravius vinculum, & acerbior vexatio, ſolutus, iterùm in peccatum incidit, & iterùm à peccato abſolutus evaſit; ſic etiam iterùm vexatus iterùm liberatur. Oſtendat, priores experientias neceſſarias non eſſe; ſed tantùm pręceptum ſufficere expulſivum. *Exemplum Sup. n.571.*

§. I.

CUM ergo diligenter fuerit inſtructus, quod mirum non eſt, ſi fuerit iterùm propter fragilitatem ſuam vexatus; quòd liberatio facillima erit: quòd cautior erit impoſterùm in reſiſtendo diabolicis ſuggeſtionibus: quòd Exorciſtę pręceptum pręſtabit id, quod priùs: quòd ſtatim facto pręcepto meliùs ſe habebit, ſi ipſe perfectam ſuę liberationis fiduciam habuerit; tandem brevi oratione peracta, genuflexo Vexato ante Crucifixi imaginem, ſequens poteſt pręceptum enunciare. 762

Exorciſmus ad dæmonem expellendum poſt novam invaſionem.

EGO N. miniſter Chriſti, & Eccleſiæ auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in ordine Exorciſtatus: In nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & in virtute Sanctiſſimi nominis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, præcipio vobis ſpiritibus malignis, qui in corpore iſtius creaturæ Dei iterùm ingreſſi eſtis, ut ſtatim exeatis, & recedatis ab ea, ac deſtruatis omne maleficium, quod præſtitiſtis in ea; ita quòd ampliùs non habeatis poteſtatem eam moleſtandi intrinſecè, vel extrinſecè quacumque ratione, vel quocumque modo; neque apparendi ei ſub quacumque forma, vel figura, neque ullo modo eam perturbandi: Exite ergo ſpiritus immundi, ac recedite ab ea: quia ſic vobis præcipio, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. *Præceptum expulſivum.*

§. II.

CUm vexatis autem, qui de regreſſu dæmonum in corpus ſuum certi ſunt, maxima prudentia procedere debet Exorciſta. Nam ſi conciperent, quòd dæmones pro ſua libertate corpora ingrediuntur; vel quòd eis ſufficiens reſiſtentia fieri nequit: vel quòd ſemper ſic erit; vel quòd nunc aut aliàs liberari non poterunt; aut quòd fides notabiliter debilitata, & infirmata ſit, dum talibus detinentur erroribus, cum majori difficultate, quàm priùs liberabuntur; ideò pro illorum cura utillimum erit, quæ ſequuntur ab Exorciſta ſervari. 763 *Documenta ſervanda pro vexatis liberatis certis de nova invaſione.*

Pri-

Primò examinandus eſt diligenter Vexatus pro invenienda vera regreſſus cauſa: ut ſi novum maleficium fuerit factum; ſi aliquem pavorem, aut timorem habuerit; ſi in reſiſtendo tentationibus, ac ſuggeſtionibus diabolicis ad diffidentiam de Dei protectione inducentibus negligens fuerit; vel ſi habitus eis aſſentiendi deſtructus non fuerit: vel alia hujuſmodi cauſa: qua inventa, circa illam Exorciſta quàm maximè immoretur, ut illa totaliter remota, nullus per eam ad vexandum ampliùs revertendi dæmonibus aditus aperiatur.

Secundò diligenter obſervetur, an credat, vel crediderit poſt liberationem dæmones non verè exiſſe: & tunc dæmones eiicere difficile erit: quia ſi tot adhibitis hæſitavit, & Deum ad Exorciſtæ præceptum dæmonem eiicere velle non credidit, quid erit nunc? Ergo donec priùs iſta falſa removeatur opinio, tota miniſterii exorciſtici operatio eſt ſuſpendenda.

Tertiò breviter communis inſtructio quoad principalia puncta, de quibus ſupra *num.622. & ſequentibus*, repetatur. Et probetur per ea, quæ ſæpiùs vidit, & in ſeipſo expertus eſt, donec de omnibus ſit certiſſimus: & præcipuè quòd dæmonum regreſſus ob ejus negligentiam in reſiſtendo diabolicis ſuggeſtionibus, & ob minimam, aut nullam in Deum confidentiam fuit; Idcircò facillimum eſſe commoneat, iterùm eum liberari, ſi ex præcordiis iterùm in Deum ſuam fiduciam collocaverit: & quòd ſimilis eſt expulſio dæmonum à corpore vexato expulſioni peccatorum ab anima peccante. Peccata enim per contritionem, confeſſionem, & abſolutionem delentur: dæmones verò per fiduciam, & confidentiam in Deum, & deteſtationem in dæmonem, ac per præceptum ab Exorciſta contra dæmonem factum expelluntur.

§. III.

764 *Quando præcepta ab Exorciſta ſint formanda.*

QUartò Exorciſta præcepta pro experientiis non formet, niſi Vexatus ipſe pro majori ſua ſecuritate id requiſierit. Nam anteà omnia, quæ neceſſaria ſunt, ſufficienter vidit. Poteſt tamen Vexatum ipſum admonere, ut ipſemet per ſeipſum vexationes removeat juxta regulas ſuperiùs poſitas *n.651. & ſequentibus, & num.658. & ſequentibus*, & ſic, donec dæmon, ſicut priùs, totaliter fuerit depreſſus, atque ſubjectus, exerceatur.

Quintò, ſi Vexatus ex fidei debilitate tentationibus, ac ſuggeſtionibus diabolicis ad diffidentiam inducentibus imperfectè reſtiterit, præcepto lenitivo juvetur, donec perfectè ſuarum operationum dominus fuerit, ac cunctis dæmonum ſuperior machinamentis; ſemper tamen breviter fidei actu præmiſſo, quo neceſſariò dæmon ad obedientiam præſtandam compellatur, ut ſupra innui *num. 368. & 664.*

Sextò totum exercitium hoc tempore adimplendum ordinatum erit ad deſtruendum attendendi, & dæmoniacis ſuggeſtionibus aſſentiendi habitum, & ad removendum totaliter cauſam regreſſus, diffidentiam ſcilicet de concurſu Dei ad dæmonem expellendum; ac donec firmiter crediderit Deum abſque dubio ad Exorciſtæ præceptum dæmonem ab eo totaliter expellere velle ratione ſuæ infinitæ bonitatis, ac invariabilis fidelitatis.

Septimò poterit Exorciſta ad probationes venire; ac præcipere, ut confidentiæ in Deum, ac deteſtationis in dæmonem actus eliciat: ac cætera, de quibus ſupra *art.5. de dæmone fugiente, & exeunte*, adimplere. Tandem hortari, eumque admonere, ut impoſterum major ſibi ſit cura, majuſque de eorum obſervantia ſtudium, quæ ſunt ad præſervationem neceſſaria, Deum jugiter, ac ſuppliciter exorando, ut ab eo divinum petentibus auxilium præſtare dignetur, qui eſt benedictus, & glorioſus in ſæcula.

AR-

Digitized by Google

ARTICULUS VIII.

De Dæmone infeſtante ea, quæ ad hominem ſpectat.

765 *Dæmon ob odium in hominem ejus rebus nocere ſtudet.*

EA eſt dæmonis malitia, & inveteratum adverſus hominem odium, ut nihil detur in orbe tam abſconditum, quod non penetret: diſtans, quod non attingat: fœdum, quod non ſubeat, ut hominem quoquommodo queat perturbare: Nam cùm ejus perſonæ malum inferre prohibetur, in rebus ſaltem ad ejus uſum ſpectantibus virus ſuum diffundere, ac totalem earum deſtructionem perquirere non deſiſtit, ut benè docet Toſtatus quæſt. 126. in cap. 8. Matthæi: *Dæmones*, inquit, *tanto ardore hominibus nocere deſiderant, quòd ſi non poſſunt nocere eis in ſe ipſis, ſaltem volunt nocere in quibuſcumque rebus eorum.* Quapropter illum ex humanis corporibus expellere non ſufficit; ſed adhuc verbi Dei, & exorciſmi gladio coercendus eſt in omnibus rebus ad hominis uſum ſpectantibus, animalibus ſcilicet, domibus, locis habitabilibus, aere, campis, terræ frugibus, comeſtibilibus, potabilibus, medicinis, veſtimentis, ſupellectili, ac cæteris quibuſcumque aliquo modo homini convenientibus, ut ex omnibus deturbetur hic antiquus, ac veternoſus ſerpens, ejuſque venenatum virus poſſit expulſari. *Gladio exorciſmi eſt coercendus.*

At quia irrationabilia verbi Dei, ſeu exorciſmorum incapacia eſſe, incomperto eſt, ad ea verbi divini gladium, ſeu adjurationem dirigemus ſecundùm quod ab alio ad nocendum moventur, videlicet vel à Deo ulciſcente, vel à dæmone in illis operante. Si à Deo Divinam Majeſtatem deprecando, ut id malum avertat: Si à dæmone, imperando illi in nomine Jeſu, ne noceat, vel ut nocere deſiſtat, juxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. *q.* 90. *art.* 3. & alios ſupra relatos *n* 357. & 358. à maleficiis autem, quibus animalia bruta ad uſum hominis ſpectantia affici conſueſcunt, incipiemus. *Irrationalia exorcizantur, ut moventur ab alio.*

QUÆSTIO I.

Quibus modis animalia bruta à dæmonibus vexentur.

766 *Vexationes brutis à dæmone inflictæ.*

RESpondetur, tripliciter animalia à dæmonibus moleſtari. Primò eorum corpora ingrediendo, & in ipſis aliquod vel bonum, vel malum ſupra beſtiarum naturam operando: quo modo permittente Chriſto porcorum corpora invaſerunt. Sed hic modus frequens non eſt. Secundo modo extrinſecè impedimentum eorum operationibus ponendo: ut equis in via, ne progrediantur; canibus, ne latrent; bobus, ne rectè operentur, & id generis. Tertiò damnum eorum corpori inferendo, ita ut vel moriantur, vel penitus mutilentur.

QUÆSTIO II.

Quomodo ſit eis ſubveniendum.

767 *Modus cognoſcendi quando beſtiæ ſunt maleficio affectæ.*

RESpondetur, ut debita remedia illis applicari valeant, opus eſſe prius cognoſcere, quando hujuſmodi beſtiæ ſint maleficiis perturbatæ. Conjecturare ergo poſſumus, in eis dæmonem operari, quando aliquid præter naturæ curſum operantur, quarum operatio ad præceptum dæmoni factum ab Exorciſta deſiſtit; tunc enim evidens eſt diabolicæ præſentiæ ſignum, cùm beſtiæ in operando obediunt præceptis Exorciſtæ.

Verùm, cùm dæmon prædictas operationes in beſtiis, niſi per relationem ad hominem minimè excitet (nam cùm hominis ſint, illas regulariter propter odium, quo hominem ipſum proſequitur cruciat, ut docet Toſtatus *qu.* 120. *in cap.* 8. *Matthæi*; non enim nocet beſtiis, quæ ſunt in deſerto) ideò dominus, vel beſtiarum cuſtos eſt in his, quæ hic ſubiiciuntur, inſtruendus. *Cuſtos beſtiarum quomodo inſtruendus pro earum liberatione.*

Primò

Primò ergo ab Exorciſta, vel Parocho inſtruendus eſt, & admonendus, ut confiteatur peccata ſua: ut, ſi Deus hæc propter illa permiſiſſet, per pœnitentiam ulciſcenti Dei juſtitiæ ſatisfaciat; idcircò humiliter, devotè, & ex præcordiis peccata ſua deteſtetur, Deumque ſuppliciter, ut ſibi omnia peccata ſua dimittat, exoret.

Secundò admonendus, ut firmiter ſuper res ſuas nihil dæmonem poſſe, ſi ipſe & pro ſe, & pro omnibus, quæ ad ſe ſpectant, in Deum ſuam fiduciam conſtituerit; & quòd dubio procul Deus ipſum, & omnia ipſius ſit à quacumque dæmonis invaſione, & infeſtatione protecturus: ut latè proſecuti ſumus ſupra ubi *de fructibus fiduciæ in Deum*.

Tertiò jubeat Exorciſta, vel Parochus, ut dominus, vel beſtiarum cuſtos genuflexus humiliter, ac devotè, & peccatorum ſuorum contritionis, & confidentiæ in Deum, ac deteſtationis in dæmonem ſequenti, vel alia ſimili formula actum eliciat, quam, ſi legere neſciat, de verbo ad verbum Exorciſta dictabit.

Oratione da farſi à Dio da' padroni, ò cuſtodi degli animali maleficiati, per liberarli da' maleficii.

768 *Actus contritionis.* SIgnor mio Gieſù Chriſto, eccomi io ſervo voſtro indegniſſimo quì proſtrato inanzi la Maeſtà voſtra, confeſſo, che v'hò offeſo in varii modi: mà in particolare nell'amar troppo la robba, e le coſe à me ſpettanti, havendo molte volte antepoſto la cura, e diligenza nel cuſtodire le coſe temporali alla cura, e diligenza nel cuſtodire pura, e ſenza macchia l'anima mia nel coſpetto voſtro; e quel tempo, che impiegar dovevo nel lodare, e glorificare il voſtro ſantiſſimo Nome, aſcoltare i divini Officii, e frequentare i ſantiſſimi Sacramenti, l'hò impiegato ſolo negl' intereſſi temporali, e però meritamente la Maeſtà voſtra hà permeſſo, che queſti miei animali, de' quali mi ſervo negl'intereſſi temporali ſiano dal demonio miniſtro della voſtra giuſtitia veſſati, e mal trattati. Però hora di tutto cuore di tutti i miei peccati ve ne chieggio perdono, proteſtando, che per l'avvenire non voglio più offendervi: mà coll'ajuto voſtro vi voglio amare ſopra tutte le coſe con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le forze mie: & affaticarmi, che dagli altri ancora della mia caſa ſiate amato, e ſervito; così intendo per l'avvenire, tutto quello, che farò, dirò, e penſerò, di farlo, dirlo, e penſarlo à laude, e gloria voſtra. Vi prego dunque per la grandezza della voſtra bontà, e miſericordia, per l'infinita voſtra clemenza, e pietà, per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo Nome vogliate perdonarmi i miei peccati, e concedermi gratia, che per l'avvenire non vi offenda, mà che vi ami ſopra tutte le coſe, & indrizzi in ordine alla gloria voſtra non ſolo tutti i miei penſieri, parole, & operationi; mà tutte le coſe ancora à me ſpettanti: quali hora vi prego vogliate cuſtodire, e liberare da qualſivoglia infortunio, & in particolare queſti miei animali ordinati per uſo della mia caſa vogliate liberare da qualſivoglia maleficio, ligatura, incanteſimo, veſſatione, e moleſtia de' demonii, e de' ſuoi miniſtri. Così vi prego ancora vogliate proteggere tutte l'altre coſe à me ſpettanti, campi, vigne, prati, frutti, merci, utenſilii, e robe di qualſivoglia genere poſte ſotto la mia cura, preſervandole da qualſivoglia infortunio, & avverſità: poiche intendo, che per l'avvenire il tutto ſia collocato: e cuſtodito dagli Angeli ſotto la protettione del voſtro ſantiſſimo Nome.

Actus amoris erga Deum.

Actus confidentiæ in Dei protectione.

§. L.

Digitized by Google

§. I

HAC proteſtatione peracta, Exorciſta, vel Parochus præceptum, ſeu exorciſmum contra dæmones ſequenti formula efformet.

Exorciſmus ad dæmones ab animalibus expellendos.

EGO N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ contra vos, ſpiritus maligni, qui veſtris maleficiis has beſtias, & alia ad uſum iſtius hominis ſpectantia infeſtatis, venio: & in nomine Jeſu præcipio vobis, ut ſtatim exeatis ab hiſce animalibus ſub dominio, vel cura iſtius hominis conſtitutis, & à quibuſcunque rebus ad illum pertinentibus, ac totaliter recedatis à loco iſto, ac deſtruatis omne, quod perfeciſtis maleficium: nec ampliùs poteſtatem habeatis nocendi eis, ac vexandi ea ſive intrinſecè, ſive extrinſecè: nec apparendi eis ſub quacumque forma, vel figura: nec impediendi eorum operationes naturales, ita ut liberè, & ſine ulla moleſtia, vel retardatione eorum dominus, vel cuſtos eis uti poſſit, quandocumque opus fuerit. Fugite ergo, ac recedite ſpiritus maledicti: quia ſic præcipio vobis, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ. In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. 769 *Præceptum expulſivum.*

Oratio deprecativa ad Deum pro beſtiis à maleficiis liberandis.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui ab origine mundi creans hominem ad imaginem, & ſimilitudinem tuam, ad ipſius uſum, & levamen feciſti etiam animam viventem ſuper terram in genere ſuo: jumenta, equos, boves, & oves, cæteraque animalia, & beſtias terræ juxta ſpecies ſuas: te humiliter deprecamur, ut hoc animal (*ſi plura fuerint, dicatur*: ut hæc animalia) liberare digneris à quocumque maleficio, ligatura, ſignatura, infeſtatione dæmonum, ac miniſtrorum ejus, & à qualibet lue, peſte, ac morbo contagioſo, ut tradita ei (vel eis) ſanitate, deſervire poſſit (vel poſſint) Sed uſum domini ſui, qui in Eccleſia tua gratiarum tibi referat actiones. Qui vivis, & regnas in ſæcula ſæculorum. *Oratio deprecativa.*

Poſteà Exorciſta animalia aqua benedicta aſpergat, ac benedicat ovilia, fœnum, aquam, ſal, & alia hujuſmodi benedictione poſita infra *n.*783. ea omnia aqua benedicta aſpergendo.

Tandem dominum, vel eorum cuſtodem admoneat, ut illis liberè utatur, & de eis ſine ullo timore diſponat, nec ea maleficio eſſe infecta ampliùs cogitet: ac ſine ulla hæſitatione Deum pro ſua infinita bonitate, ac pietate, & ob honorem Sanctiſſimi nominis Jeſu hujuſmodi animalia, ſeu beſtias à quacumque dæmonum infeſtatione, aut alio infortunio protectum eſſe confidat.

QUÆ

QUÆSTIO III.

Quibus modis à dæmonibus domus ſoleant moleſtari.

770 Moleſtia domibus à dæmonibus effecta.

RESpondetur, domus à ſpiritibus immundis diverſimodè vexari ſolere, ita ut multoties inhabitabiles reddantur. Nam illis quandoque in umbrarum forma ad habitatores, aliosque homines terrendos ſe oſtendunt. Aliquando ſibilant, loquuntur, rident, aliosque plures fingunt rumores. Aliquando vaſa confringunt, illa evertunt, habitantes perturbant, dormitionem, ſeu ſomnum impediunt, aliaque mala graviſſima inferunt, ut lapidum jactus, gladiorum, & id generis demonſtrationes, ſæpiſſimè percuſſiones infligendo. Quandoque ſub hircorum, vervecum, ac felum forma apparent, vel monſtrorum. Aliquando leviores turbationes efficiunt, ut ſuſcitare dormientes, eos tegumentis detegere, coopertoria, & linteola trahere, & alia hujusce generis plura operari: de quibus latiſſimè, cùm de terriculamentis diurnis, ac nocturnis, aliisque dæmonum apparitionibus aliàs, cùm divinum Numen nobis favere dignabitur, peragemus.

QUÆSTIO IV.

Quomodo domus à ſpiritibus malignis ſint purgandæ.

771 Inveſtigatio facienda de vexatione domus.

RESpondetur, Primò, antequam ad infeſtatum locum Exorciſta accedat, interrogandos eſſe dominos, vel habitatores domus de infeſtationis tempore, quando ſcilicet, & quomodo incæperit, & quandiù duraverit: & quo tempore ſoleat eſſe moleſtia major: item de ſpeciali loco: ſi per totam domum; vel in aliquo ſpeciali cubiculo: Pari modo, an ſcire, aut imaginari poſſit vexationis cauſa: & quid credant. Item ſi moleſtent omnes habitantes, vel dominos tantùm; & ſi hos tantùm in domo, vel etiam extra domum; Item quos, & quantos producant effectus. Item ſi aliquod umquam adhibitum remedium fuerit; & quodnam, & quale ſit præſtitum: Si aliquid petierint ſpiritus, & quid; ſi major uni, quàm alteri habitatori moleſtia inferatur: Si extra domum à vicinis, vel ab ipſis habitantibus aliquid audiatur, vel videatur: Si in oratione, vel aliis ſpiritualibus exercitiis habitatores moleſtentur.

Inſtruendi habitatores domus pro liberatione.

Secundò, convocatis vexatæ domus habitatoribus, inſtruantur ab Exorciſta circa ea, quæ in communi inſtructione *à n.622. & ſequentibus*, credenda proponuntur; præcipuè Deum dæmonibus, ut animæ, vel corpori, vel in rebus ad ipſos homines ſpectantibus noceant, niſi ob aliquam juſtam cauſam, permittere non ſolere. In anima numquam, ut dæmon eam in mortalem culpam inducat, permittere ſine ipſius voluntatis conſenſu: In corpore verò, & rebus, ex parte ipſius Dei ob ejus gloriam, & Eccleſiæ ſuæ Sponſæ ſplendorem: ex parte hominum ob bonorum profectum, & ob malorum pœnam, & aliis de cauſis, de quibus ſupra latiſſimè ubi *de permiſſione à n.133. incluſivè uſque ad 147. excluſivè*.

Tertiò, admonendi ſunt habitatores, ne dæmonibus, vel hominibus aſſerentibus, talem vexationem à quibuſdam animabus, vel purgantibus, vel damnatis fieri facilè credant: quia purgantes ſuffragia petunt, & poſt ſuffragia accepta quieſcunt, nec ampliùs aliquem perturbant: damnatæ verò in inferno recluduntur, ut benè pluribus auctoribus probavimus ſup. *n*.80.

§. I.

772 QUartò, habitatores Exorciſtæ ſe maximè conformare debent, illique fidem præſtare, ac ſuam in Deo fiduciam collocare, nulloque modo divina freti pro-

Digitized by Google

protectione dæmones pertimeſcere: quia, ut planè ex divina ſcriptura conſtat, nihil poſſunt dæmones contra eos, qui ſine hæſitatione in Deo ſuam fiduciam collocarunt. Ideò dæmonibus, ac dæmoniacis ſuggeſtionibus reſiſtere debent, quas inſtillare ſolent, ut homines ad diffidendum de Dei bonitate, ejuſque aſſidua cuſtodia, ac protectione inducant: ſed animo virili, ac hilari corde, quæ ab Exorciſtâ præcipiuntur, ſtudeant adimplere.

Supra num. 65. & 66.

Quintò, Exorciſta eos moneat, quòd diabolus ſæpiſſimè vexatæ domus habitatoribus falſas ſolet cogitationes immittere, phantaſiæ obiiciendo, quòd domus illa ſub eorum ſpirituum dominio eſt: quòd numquam diſcedent; quòd ibi ad aliquem cuſtodiendum theſaurum: vel ad torquendas animas: vel quia in ea domo peccator aliquis mortuus eſt; vel propter alia hujuſmodi debent permanere. Ideoque hujuſmodi ſuggeſtionibus faciliter aures non præbeant; nam hæc, licèt quandoque eveniant; tamen ut plurimùm ſunt falſa, & figmenta.

QUÆSTIO V.

Quid agendum ab Exorciſta, & domus habitatoribus in actu liberationis.

IN liberationis actu hunc ordinem ſervare utillimum erit.

Primò, poſt inſtructionem, accepta cruce cum candelis benedictis accenſis, & aqua benedicta domus Habitatores unà cum Exorciſta ſtolam ad collum geſtante ad portam domus principalem proceſſionaliter accedant, & ibi aliquantulum orent, Litanias Sanctorum, vel aliud hujuſmodi recitando. 773

Ordo ſervandus in liberandis domibus à vexationibus.

Secundò, ſic proceſſionaliter procedentes locum principaliter vexatum ingrediantur, ubi iterùm orent recitantes Pſ. 90. *Qui habitat in adjutorio Altiſſimi*. Poſteà eos hortetur Exorciſta ad fidei, ac confidentiæ actus in Deum eliciendos, ita ut Deum ad præceptum Exorciſtæ ejus miniſtri, qui in ejus nomine præcipit, ac ipſius virtute operatur firmiter credant concurſurum. Quare Exociſta dæmonibus, ſi adſint, præcipere poterit, ut levem aliquem ex iis, quos cauſare ſoliti erant, cauſent rumorem, ſine ulla tamen Exorciſtæ, & habitatorum ne minima quidem læſione: quem ſi efficient, ſtatim præcipiat, ut à tali rumore deſiſtant; poſteà habitatores ad credendum hortetur, quòd ſicut huic præcepto obedierunt, ita ultimo præcepto obedient expulſivo. Si verò dæmones ad præceptum ab Exorciſta factum nullum cenſent rumorem, ſicuti cauſare conſueverant, nec aliud ſuæ præſentiæ ſignum exhibeant, ſubjungat Exorciſta, & habitatores commoneat, quòd dæmones nullum ſignum dederunt, eò quia jam à Deo facultas ulteriùs habitatores divexandi eis facilè eſt ſublata.

Tertiò jubeat, ut dominus, vel habitator, ſeu domus cuſtos cum cæteris genuflexus contritionis, ac confidentiæ in Deum actus eliciat, dæmonem ſequenti, vel alio modo deteſtando.

Oratione da farſi à Dio dagli habitatori delle Caſe moleſtate, per liberarle da dette veſſationi diaboliche.

SIgnor mio Gieſù Chriſto, ecco, ch'io viliſſimo ſervo voſtro indegno proſtrato innanzi la Maeſtà voſtra conoſco, e confeſſo, che v'hò più volte gravemente offeſo, l'iſteſſo facilmente haveranno fatto ancora gli altri miei di caſa, così hora viventi, come anco quelli, che di già ſono morti in queſta caſa; che però di tutte l'offeſe, ch'io, e tutti quelli di queſta caſa così viventi, come morti, v'habbiamo fatte, io ve ne dimando perdono, sì come queſti, che hora ſono preſenti qui inginocchiati, inten- 774

Actus confidentiæ in Deum ad domus à vexationibus diabolicis liberandas.

Digitized by Google

intendono di fare, e confermare queſta mia proteſta. Vi prego dunque per l'infinita voſtra bontà, e miſericordia, per la fedeltà nelle promeſſe voſtre, per honor, e gloria del voſtro ſantiſſimo nome, per l'efficacia della voſtra ſantiſſima paſſione, per i meriti della Vergine ſantiſſima voſtra dilettiſſima Madre, e degli Angeli noſtri cuſtodi, e Santi G. N. noſtri devoti vogliate à noi viventi rimettere le noſtre colpe, & a' morti purganti, che ſono in luogo di ſalute, rimettere le pene, che patir devono per le loro colpe, offerendomi d'adempire per eſſi quelle opere ſatisfattorie, che da' Padri ſpirituali mi ſaranno impoſte. Così humilmente vi ſupplico concedere à tutti noi la gratia voſtra, e difenderci dall'inſidie, e moleſtie de' demonii, & in particolare da quelle, che ſogliono cagionare in queſta caſa, degnandovi con la virtù, e poteſtà voſtra infinita al precetto, che li farà à nome voſtro queſto Reverendo voſtro miniſtro, e rappreſentante, ſcacciarli, e bandirli ſubito fuori lontani da queſta caſa, ſiche per l'avvenire non poſſano più moleſtare, ne internamente, ne eſternamente li habitatori di eſſa, ne apparirgli ſotto qualſivoglia forma, ò figura: poiche intendo, che per l'avvenire e la caſa, e li habitatori di eſſa ſiano collocati ſotto la protettione del voſtro ſantiſſimo nome.

§. I.

Atto di deteſtatione contro li demonii.

775 *Actus deteſtationis in dæmones.*

ET à voi diavoli maladetti ribelli di Dio, perturbatori della pace, e della quiete, per la fede, e confidenza, che hò poſto in Giesù Chriſto, havendo io cura di queſta caſa, comando nel nome di Giesù Chriſto, ch'al precetto, che farà queſto Padre Sacerdote, dobbiate ſubito partirvi da queſta habitatione: perche eſſendo da me poſta ſotto la protettione del ſantiſſimo nome di Giesù, nel quale hò poſto tutta la mia confidenza, pretendo, che non habbiate più poteſtà di ſtar' in eſſa, ne di moleſtare in modo alcuno li habitatori di quella.

His actibus elicitis, & enunciatis à domino, vel principali habitatore, vel domus cuſtode, Exorciſta immediatè ſtans cæteris genuflexis cum majeſtate terribili, ac voce grandi, dextera elevata manu ad inſtar minitantis, exorciſmum ſequenti, vel ſimili forma pronunciet.

§. II.

Exorciſmus ad expellendos dæmones à domibus vexatis.

776 *Præceptum expulſivum.*

COntra vos, ſpiritus apoſtatici, oſores hominum, perturbatores pacis, pleni omni dolo, & fallacia, nequiſſimi dracones, Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ venio, & in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti præcipio vobis, ut illicò, ac ſine mora recedatis ab hac domo, nec ampliùs poteſtatem habeatis habitandi, vel diſcurrendi in ea: vel ejus habitatores divexandi, aut quocumque modo inquietandi, vel perturbandi die: vel nocte: vel eis apparendi ſub quacumque forma, vel figura: vel ſtrepitus, tumul-

multus, ac rumores excitandi: aut voces formandi: aut quicqui d operandi: ſed prorſus, & eminus ab ea recedatis. Exite ergo ſpiritus maledicti, ac fugite ſine mora: quia ſic præcipio vobis in nomine Jeſu: ſic volo, ſic jubeo, ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Deinde locum, & habitatores aſpergat aqua benedicta.

Eodem modo Exorciſta ad omnes cellas, cameras, ac cubicula vexata ſe gerat, jubeatque omnes genufleєtere, & orare, ac præcipuè principalem illius cubiculi habitatorem actum fidei, ac confidentiæ in Deum, nec non deteſtationis in dæmonem elicere, & præſcripto modo, ſeu breviori ad Exorciſtæ libitum, & juxta uniuſcujuſque devotionem pronunciare: ac poſteà Exorciſta præpoſita, ſeu breviori formula præceptum repetat expulſivum.

§. III.

POſt quodlibet præceptum, ſeu exorciſmum expulſivum Exorciſta ſequentes orationes deprecativas ſubjungat, ut Deus virtute ſua, quod ab Exorciſta operatur, perficere dignetur. 777 *Orationes deprecativæ recitandæ ab Exorciſta.*

Orationes deprecativæ ad obtinendum à Deo expulſionem dæmonum à domibus, quas infeſtant.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Fiant aures tuæ intendentes.
℟. In vocem deprecationis meæ.
℣. Dominus ſit in loco iſto.
℟. Et cum omnibus habitantibus in eo.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

INclina, quæſumus Domine, aures tuas ad preces noſtras, quibus te humiliter deprecamur, ut locum iſtum (vel domum iſtam) tua benedictione impleas, & efficias, ut in eo (vel in ea) ſit ſanitas, caſtitas, victoria, virtus, humilitas, bonitas, manſuetudo, plenitudo legis, confidentia in nomine tuo, & gratiarum actio tibi Deo trino, & uno: neque contra eum (vel contra eam) ampliùs prævalere poſſit teterrimus dæmon: nec poſſint habitatores ejus à dæmonum illuſionibus, præſtigiis, incantationibus, maleficiis, apparitionibus, infeſtationibus, ac vexationibus perturbari: ſed omnes ſentiant in eo (vel in a) tuam omnipotentiam in hac ſacerdotali benedictione concurriſſe, qua potenter eripiantur, liberentur, ac præſerventur ab omnibus diabolicis inſidiis, moleſtiis, atque nequitiis, & à quocumque malo mentis, & corporis. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Oremus.

VIſita, quæſumus Domine, habitationem iſtam, & omnes inſidias inimici ab ea longè repelle. Angeli tui ſancti habitent in ea, qui habitantes in pace cuſtodiant: & benedictio tua ſit ſuper eos ſemper.

Exaudi nos, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mit-

tere digneris ſanctum Angelum tuum de cęlis, qui cuſtodiat, foveat, protegat, viſitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde aſpergatur aqua benedicta; poſteà incenſo, (ſi ad ſit) thurificetur.

Tandem Exorciſta domum, & omnes in ea habitantes genuflexos benedicat, dicens:

Benedictio Dei omnipotentis Patris, ✠ & Filii, ✠ & Spiritus ✠ ſancti deſcendat ſuper hanc domum, & omnes habitantes in ea, & maneat ſemper. Amen.

QUÆSTIO VI.

Quomodo domus à dæmonum moleſtiis ſint præſervandæ.

778 *Modus præſervandi domos à moleſtiis diabolicis.*

RESpondetur pro præſervatione eligenda eſſe ex hìs, quæ dicta ſunt de præſervatione à maleficiis ſupra *nu.* 751. *& ſequent.* ea, quæ magis opportuna videntur. Poterunt nihilominùs etiam, quæ ſequuntur, adimpleri.

Primò domus illius dominus cum tota ſua familia ſaltem tribus diebus ad Sanctiſſimæ Trinitatis honorem, antequam ſtratum petant, in domo jam vexata genuflexus Sanctorum reciter Litanias, vel Beatiſſimæ Virginis, addendo orationem, *Viſita quæſumus, &c.* ſupra poſitam, una vel duabus candelis benedictis accenſis, ac thure benedicto fumigante; ac tandem aqua benedicta domum, ac omnes in ea habitantes aſpergat.

Secundò conſiderent habitatores, quòd dæmones ab illa totaliter domo facti ſint exules: & quòd jam Angeli ſancti eam in habitationem ſibi elegerint; ideò quilibet eorum die, noctuque aſſociatus, vel ſolus ſine timore, aut tremore, immò cum gaudio, ac lætitia in ea diſcurrat, ambulet, & ſecurus permaneat, Deum ſemper laudando, ac glorificando, qui numquam in ſe ſperantes, ac confidentes confundit, vel derelinquit; ſed ſemper adjuvat, ac tuetur.

Tandem ſuper omnia habitatores certam liberationis, ac præſervationis habeant fidem, quæ inter omnia primum, ac principaliſſimum præſervativum eſt, & inexpugnabile ſcutum, in quo omnia nequiſſimi hoſtis tela facillimè poterunt retorquere.

QUÆSTIO VII.

Quomodo aves, vermes, mures, locuſtæ, & alia animalia terram, vel fructus vaſtantia ſint deſtruenda.

779 *Modus deſtruendi animalia fructus terræ devaſtantia.*

RESpondetur in primis, à Parocho eorum agrorum, vel fructuum, quos noxia adeò animalia depopulantur, dominos inſtruendos eſſe, ut credant, quæ credenda docentur, & quæ adimplenda traduntur, adimpleant, ut ſuperiùs *num.* 767. *& ſequentibus*, habetur, & in Deum confidentię, ac deteſtationis in dæmonem actus eliciant, ut ſupra *n.* 768. mutatis mutandis, & additis addendis.

Secundò Parochus conditionatum exorciſmum efformet, addendo: ſi fortaſſe dæmones ipſi ſint propinqua, vel ſaltem remota hujuſmodi devaſtationis cauſa, ſequenti tenore:

Exorciſmus contra dæmones, aves, vermes, mures, locuſtas, & alia animalia producentes, vel ducentes ad campos, ac fructus devaſtandos.

Præceptum expulſivum conditionatum.

EGo N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ contra vos, maledicti dæmones, qui ad aliud non collimatis, quàm ad damna hominibus inferen-

Digitized by Google

ferenda: & cùm a Deo vobis non permittitur, eis nocere in anima, vel in corpore, ſaltem in rebus temporalibus illi officere nitimini, nunc venio, & ſi fortaſſe vos iniquiſſimi has aves, vermes, mures, vel locuſtas, & alia hujuſmodi animalcula has vineas, has fruges, hæc prata, ac fructus devaſtantia, activa paſſivis applicando, produxiſtis, illa de potentia materiæ educendo: vel jam educta naturaliter collegiſtis, & collecta huc deduxiſtis, ac per hos agros, hortos, vineas, plantas, ac fruges diſperſiſtis, auctoritate mihi tradita à Deo, & ab Eccleſia in nomine Jeſu Chriſti præcipio vobis, ut iterùm illa deſtruatis, corrumpatis, & in priſtinam materiam reducatis: vel aliò transferatis, ubi nemini nocere valeant: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

§. I.

Tertiò Deum deprecetur, ut ipſe virtute ſua, vel per Angelos ſuos deſtruat, & ad nihilum hujuſmodi animalcula redigat, à quacumque cauſa, ſive naturali, ſive tranſnaturali ad talem perniciem inferendam ſint producta.

Orationes deprecativæ contra aves, vermes, mures, locuſtas, vel alia animalcula arbores, vel fructus devaſtantia.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini. 680 *Orationes deprecativæ contra animalcula fructus terræ devaſtantia.*
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Preces noſtras, quæſumus Domine, clementer exaudi: ut qui juſtè pro peccatis noſtris affligimur, & hanc avium, vermium, ſeu murium, aut locuſtarum, vel aliorum animalium infeſtationem patimur, pro tui nominis gloria ab ea miſericorditer liberemur, ut procul à tua potentia expulſi nulli noceant: & hos campos, agros, arbores, fruges, vel vineas in tranquillitate, & quiete dimittant: quatenus ex eis ſurgentia, & orta tuæ Majeſtati deſerviant, & noſtræ neceſſitati ſubveniant. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oremus.

Omnipotens ſempiterne Deus omnium bonorum remunerator, & peccatorum maximus miſerator, in cujus nomine omnia genuflectuntur, cæleſtia, terreſtria, & infernalia, tua potentia nobis peccatoribus omnipotenter concede, ut quod de tua miſericordia confiſi agimus, per tuam gratiam efficacem conſequatur effectum: quatenus hos peſtiferos vermes, vel mures, aves, vel locuſtas, aut alia animalcula per nos ſervos tuos maledicendo maledicas, ſegregando ſegreges, exterminando extermines, ut per tuam clementiam ab hac peſte liberati gratiarum actiones majeſtati tuæ liberè referamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

§. II.

Benedictio communis ſupra fruges, & vineas.

781 ℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

ORamus pietatem tuam, omnipotens Deus, ut has primitias creaturæ tuæ, quas aeris, & pluviæ temperamento nutrire dignatus es, benedictionis tuæ imbre perfundas: & fructus terræ tuæ uſque ad maturitatem perducas. Tribuas quoque populo tuo de tuis muneribus tibi ſemper gratias agere, ut a fertilitate terræ eſurientium animas bonis affluentibus repleas, & egenus, & pauper laudent nomen gloriæ tuæ. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergat illas aqua benedicta.

Alia benedictio ſuper eaſdem.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

TE, Domine Sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, ſupplices deprecamur, ut miſericordia tua jugiter nobis concedas ſufficientem meſſium copiam, fructuum omnium largitatem tribuas: vinearum quoque ſubſtantiam abundanter, arborum fœtus, proventuſque omnium rerum: atque ab ipſis omnibus peſtiferum ſydus, tempeſtatis procellam, & grandinis fragorem, & univerſa mala avertere digneris. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus multiplica ſuper nos miſericordiam tuam, & preces noſtras benignus exaudi: ut ſuper has fruges famulorum tuorum veniat ſperatæ bene✠dictionis ubertas: ut repleti de frugibus tuis in tuo nomine de tua gratia ſemper exultent. Per Chriſtum Dominum &c.

Aſpergantur aqua benedicta.

§. III.

Benedictio fœni, paſcuorum, ſalis, & aquæ pro animalibus à maleficiis liberandis, ac præſervandis.

782 ℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.

℣. Do-

Digitized by Google

℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens æterne Deus, qui producis fænum jumentis, & herbam ſervituti hominum, quique aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione, dans eſcam omnibus in tempore opportuno; exaudi preces ſervorum tuorum, & ſuper hoc fænum, paſcua, ſalem, & aquam, tuam ſanctiſſimam ✠ benedictionem infundere digneris, ut quæcumque animalia ex eis ſumpſerint, ab eis diſcedant omnes inſidiæ latentis inimici, liberentur, ac præſerventur ab omni maleficio, noxa, & infeſtatione dæmoniaca: & à quacumque lue, peſte, ac morbo contagioſo: ut illis tua divina virtute adjutis, atque protectis, eorum domini, ac cuſtodes gratiarum tibi in Eccleſia tua referant actiones. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergantur deinde aqua benedicta.

Alii exorciſmi, conjurationes, ac benedictiones pro dæmonibus coercendis aereas tempeſtates cientibus, fulmina, ac grandines excitantibus, ac per ipſas, ſicut & per vermes, bruchos, locuſtas, erucas, & id generis animalcula, vineas, campos, & fruges devaſtantibus; ac deſtruentibus ex Rituali Romano noviſſimæ impreſſionis ſunt petendi.

§. IV.

HIc tamen omittendæ non ſunt communes aliarum rerum ad uſum hominis ſpectantium benedictiones, quæ maximæ hominum conferunt utilitati. Nam cùm dæmon divinam obſcurare benignitatem, ac liberalitatem maximoperè tentet, qua Deus ad nobis abundè dona elargienda excitatur, nos, per hujuſmodi benedictiones, ipſius in bonis nobis conferendis abundantiam teſtamur: Benedictio enim abundantiam ſignificat ſecundùm illud Geneſis 22. *Et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes.* ut eruditè docet Paulus Carraria *tom. 2. de Regulari, ac myſtica Regularum Juris canon. interpret. in verit. Reg. 3. art. 1. pun. 5. num. 7.* Idcircò ſequentes, ut uſitatiores ſubiiciemus.

Benedictio panis; & vini; & quorumcumque comeſtibilium.

Adjutorium ✠ noſtrum in nomine Domini.
Qui fecit cœlum, & terram.

Exorciſmus.

EXorcizo vos creaturæ panis, & vini, & cujuſcumque comeſtibilis, In nomine ✠ illius, qui panes in deſerto benedixit, & multiplicavit: qui aquam in vinum convertit, & manna in deſerto patribus dedit omne delectamentum in ſe habentem; ut fitis fortitudo, ſanitas, & purificatio huic, & omnibus Dei, creaturis ex vobis ſumentibus ad effugandos omnes ſpiritus immundos, omnemque nefariam vim Diaboli, & omnes figuras Sathanæ exterminandas: Per eum, qui venturus eſt judicare vivos, & mortuos, & ſæculum ſæculorum. Amen.

Digitized by Google

§. I I.

Benedictio communis ſupra fruges, & vineas.

781 ℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

ORamus pietatem tuam, omnipotens Deus, ut has primitias creaturæ tuæ, quas aeris, & pluviæ temperamento nutrire dignatus es, benedictionis tuæ imbre perfundas: & fructus terræ tuæ uſque ad maturitatem perducas. Tribuas quoque populo tuo de tuis muneribus tibi ſemper gratias agere, ut à fertilitate terræ eſurientium animas bonis affluentibus repleas, & egenus, & pauper laudent nomen gloriæ tuæ. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergat illas aqua benedicta.

Alia benedictio ſuper eaſdem.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

TE, Domine Sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, ſupplices deprecamur, ut miſericordia tua jugiter nobis concedas ſufficientem meſſium copiam, fructuum omnium largitatem tribuas: vinearum quoque ſubſtantiam abundanter, arborum fœtus, proventuſque omnium rerum: atque ab ipſis omnibus peſtiferum ſydus, tempeſtatis procellam, & grandinis fragorem, & univerſa mala avertere digneris. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus multiplica ſuper nos miſericordiam tuam, & preces noſtras benignus exaudi: ut ſuper has fruges famulorum tuorum veniat ſperata bene✠dictionis ubertas: ut repleti de frugibus tuis in tuo nomine de tua gratia ſemper exultent. Per Chriſtum Dominum &c.

Aſpergantur aqua benedicta.

§. I I I.

Benedictio fœni, paſcuorum, ſalis, & aquæ pro animalibus à maleficiis liberandis, ac præſervandis.

782 ℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.

℣. Do-

℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens æternæ Deus, qui producis fænum jumentis, & herbam ſervituti hominum, quique aperis manum tuam, & imples omne animal benedictione, dans eſcam omnibus in tempore opportuno; exaudi preces ſervorum tuorum, & ſuper hoc fænum, paſcua, ſalem, & aquam, tuam ſanctiſſimam ✠ benedictionem infundere digneris, ut quæcumque animalia ex eis ſumpſerint, ab eis diſcedant omnes inſidiæ latentis inimici, liberentur, ac præſerventur ab omni maleficio, noxa, & infeſtatione dæmoniaca: & à quacumque lue, peſte, ac morbo contagioſo: ut illis tua divina virtute adjutis, atque protectis, eorum domini, ac cuſtodes gratiarum tibi in Eccleſia tua referant actiones. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Aſpergantur deinde aqua benedicta.

Alii exorciſmi, conjurationes, ac benedictiones pro dæmonibus coercendis aereas tempeſtates cientibus, fulmina, ac grandines excitantibus, ac per ipſas, ſicut & per vermes, bruchos, locuſtas, erucas, & id generis animalcula, vineas, campos, & fruges devaſtantibus, ac deſtruentibus ex Rituali Romano noviſſimæ impreſſionis ſunt petendi.

§. IV.

HIc tamen omittendæ non ſunt communes aliarum rerum ad uſum hominis ſpectantium benedictiones, quæ maximæ hominum conferunt utilitati. Nam cùm dæmon divinam obſcurare benignitatem, ac liberalitatem maximoperè tentet, qua Deus ad nobis abundè dona elargienda excitatur, nos, per hujuſmodi benedictiones, ipſius in bonis nobis conferendis abundantiam teſtamur: Benedictio enim abundantiam ſignificat ſecundùm illud Geneſis 22. *Et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes.* ut eruditè docet Paulus Carraria *tom. 2. de Regulari, ac myſtica Regularum Juris canon. interpret. & verit. Reg. 3. art. 1. pun. 5. num. 7.* Idcircò ſequentes, ut uſitatiores ſubiicimus.

Benedictio panis; & vini; & quorumcumque comeſtibilium.

Adjutorium ✠ noſtrum in nomine Domini.
Qui fecit cœlum, & terram.

Exorciſmus.

EXorcizo vos creaturæ panis, & vini, & cujuſcumque comeſtibilis, In nomine ✠ illius, qui panes in deſerto benedixit, & multiplicavit: qui aquam in vinum convertit, & manna in deſerto patribus dedit omne delectamentum in ſe habentem, ut ſitis fortitudo, ſanitas, & purificatio huic, & omnibus Dei, creaturis ex vobis ſumentibus ad effugandos omnes ſpiritus immundos, omnemque nefariam vim Diaboli, & omnes figuras Sathanæ exterminandas: Per eum, qui venturus eſt judicare vivos, & mortuos, & ſæculum ſæculorum. Amen.

Oremus.

OMnipotens Deus, æternæ vitæ, & Angelorum panis vivus, qui Eliam in fortudine ſubcinericii panis uſque ad montem Oreb ambulare feciſti, & quinque panes in deſerto tua ſancta benedictione multiplicaſti, aquam in optimum vinum tranſſubſtantiaſti, Moyſemque, & populum tuum in deſerto cibis ſuaviſſimis cibaſti, purificare, ✠ benedicere, ✠ & ſanctificare ✠ digneris has creaturas cibi, & potus, quas in nomine ſancto tuo purifico, ✠ benedico, ✠ & ſanctifico, ✠ ut omnibus ex eis comedentibus, ac bibentibus ſint contra maleficia, inſidias, & callidi hoſtis morbos præſidium, & tutamen: & comedentium corda, viſcera, & cuncta corporis membra per Spiritus ſancti gratiam benedicentur. Quæ omnia maleficia, incantationes, ligationes, ſignaturas, & facturas, per hæc comeſtibilia, & potabilia benedicta deſtruo, ✠ annihilo, ✠ & à corporibus humanis eradico: ✠ Per te, Jeſu Chriſte, qui vivis, & regnas in ſæcula ſæculorum. Amen.
Aſpergatur aqua benedicta.

Alia benedictio Panis.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, bene ✠ dicere digneris hunc panem tua ſancta ſpirituali benedictione: ut ſit omnibus ſumentibus ſalus mentis, & corporis: atque contra omnes morbos, & univerſas inimicorum inſidias tutamen. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum, panem vivum, qui de cælo deſcendit, & dat vitam, & ſalutem mundo: & tecum vivit, & regnat in unitate Spiritus ſancti Deus: per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.
Aſpergatur aqua benedicta.

Alia Benedictio ad quodcumque comeſtibile.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne † dic, Domine, creaturam iſtam N. ut ſit remedium ſalutare generi humano: & præſta per invocationem ſancti nominis tui, ut quicumque ex ea ſumpſerint, corporis ſanitatem, & animæ tutelam percipiant. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.
Aſpergat aqua benedicta.

Bene-

Digitized by Google

Benedictio Salis.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.
Oremus.

DOmine Deus, Pater omnipotens, qui hanc gratiam cęlitùs ſali tribuere dignatus es, ut ex illo poſſint univerſa condiri, quæ hominibus ad eſcam procreaſti, bene ✠ dic hanc creaturam ſalis, ad effugandum inimicum: & ei ſalubrem medicinam immitte, ut proficiat ſumentibus ad animæ, & corporis ſanitatem. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.
Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Agni, & aliarum carnium.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.
Oremus.

DEus, qui per famulum tuum Moyſen, in liberatione populi tui de Ægypto agnum occidi juſſiſti in ſimilitudinem Domini noſtri Jeſu Chriſti, & utroſquè poſtes domorum de ſanguine ejuſdem agni perungi præcepiſti: quique in priori Teſtamento carnes animalium in ſacrificio offerri voluiſti, & in cibum & refectionem hominibus conceſſiſti: quæſumus, ut hanc carnem bene ✠ dicere & ſancti ✠ ficare digneris, quam famuli tui ad laudem tuam ſumere deſiderant, per reſurrectionem ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti: Qui tecum vivit, & regnat in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.
Et mox aſpergat aqua benedicta.

Benedictio ovorum.

℣. Adjutorum noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.
Oremus.

SUperveniat, quęſumus Domine, tuę benedicti ✠ onis gratia huic ovorum creaturæ: ut cibus ſalubris fiat fidelibus tuis in gratiarum actione ſumentibus, ob reſurrectionem Domini noſtri Jeſu Chriſti. Qui tecum vivit, & regnat in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.
Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio quorumcumque fructuum.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Digitized by Google

Oremus.

BEne ✠ dic Domine hos fructus, & præſta: ut qui ex eis in tuo ſancto nomine veſcentur, corporis, & animæ ſalute potiantur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio vini, cerviſiæ, vel alterius potabilis materiæ.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Deus, Pater omnipotens, ſtatutor omnium elementorum, & fructuum, qui per Jeſum Chriſtum Filium tuum Dominum noſtrum, ſubſtantiam hanc in refocillationem ſitis, & corporum ſalutem eſſe voluiſti; te ſupplices deprecamur, ut ex auditis orationibus noſtris, eam tuæ pietatis aſpectu ſancti ✠ fices: atque ita omnium ſpirituum immundorum ab ea recedat incurſio, ut quicumque ex ea ſumpſerit, ei gratia tuæ benedictionis adveniat, & mala omnia te propitiante ab eo procul recedant. Per eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum, qui tecum vivit, &c. ℟. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Alia benedictio vino propria.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Jeſu Chriſte, qui in Cana Galilææ ex aqua vinum feciſti, qui es vitis vera, multiplica ſuper nos miſericordiam tuam, & bene ✠ dicere, & ſanctificare digneris hanc creaturam vini, ut quicumque ex eo ſumet, divinæ benedictionis tuæ opulentia repleatur, & ſanctificetur, & corporis ſanitatem, & animæ tutelam percipiat. Qui cum Patre, & Spiritu ſancto vivis, & regnas, &c. ℟. Amen.

Et aſpergat aqua benedicta.

Benedictio olei.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

EMitte, quæſumus Domine, Spiritum ſanctum tuum paraclitum de cœlis in hanc pinguedinem olivæ, quam de viridi ligno producere dignatus es, ad refectionem mentis, & corporis, ut tua ſancta bene ✠ dictione ſit omnibus hoc unguento cæleſtis medicinæ perunctis tutamen mentis, & corporis, ad evacuandos omnes dolores, omneſque infirmitates, omnemque ægri-

ægritudinem mentis, & corporis, & ſi quod illis adverſantium ſpirituum adhæreat nocumentum, ad tactum, & ſumptionem ſanctificati olei hujus abſcedat, nullus ſpiritualibus nequitiis locus, nulla refugis virtutibus ſit facultas, nulla inſidiantibus malis latendi licentia relinquatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Benedictio quarumcumque medicinarum.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

SUmme Deus, qui ſumma, & media, imaque cuſtodis, qui omnem creaturam intrinſecùs ambiendo concludis, ſancti ✠ ficare, & bene ✠ dicere digneris hanc medicinam, & bene ✠ dictionem tuam ſuper eam digneris effundere, ut per tuam ſanctiſſimam virtutem, & copioſiſſimam benedictionem per ſignum ſanctæ Crucis ✠ impertitam, omnis virtus diabolica ab hac creatura, quæ hanc medicinam ſumptura eſt, expellatur, & annihiletur, tantamque virtutem merito Paſſionis tuæ, & vivificæ Crucis † recipiat, ut omnes immundos ſpiritus, incantationes, ligaturas, ſignaturas, facturas, & omnia maleficia poſſit expellere, & divertere à famulo tuo, qui ea utetur, exhibeatque ei plenum ſanitatis effectum. Per Chriſtum Dominum &c. ℟. Amen.

Oremus.

BEnedico te, creatura medicinæ, in nomine altiſſimi Patris, † & Filii, † & Spiritus † ſancti, qui te creavit pro tutela humani generis. Et rogamus te, Domine Deus noſter, ut hæc creatura medicinæ famulo tuo, qui ea utetur, in nomine Sanctæ Trinitatis efficiatur ſalutare remedium, ſitque perfecta medicina in viſceribus ejus. Qui in Trinitate perfecta vivis, & regnas in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Thalami.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne † dic Domine, thalamum hunc: ut omnes habitantes in eo, in tua pace conſiſtant, & ſeneſcant, & multiplicentur in longitudine dierum cum incolumitate mentis, & corporis, & ad regna cœlorum perveniant. Per Chriſtum Dominum noſtrum &c. ℟. Amen.

Oremus.

CReator, & conſervator humani generis, dator gratiæ ſpiritualis, largitor æternæ ſalutis, tu, Domine, emitte benedictionem tuam ſuper hunc thalamum, ut, quicumque in eo requieſcet, in virtute cœleſtis defenſionis ad vitam æternam proficiat, & à ſuis languoribus, & doloribus, omnibuſque

buſque inſidiis, & machinationibus diaboli, & miniſtrorum ejus liberetur: Per Chriſtum Dominum &c. ℟. Amen.

Poſteà aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Cubiculi.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cœlum, & terram.

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne ✠ dic, Domine Deus omnipotens, locum iſtum, ut ſit in eo ſanitas, caſtitas, victoria, fortitudo, humilitas, bonitas, & manſuetudo, plenitudo legis, & gratiarum actio Deo Patri, & Filio, & Spiritui ſancto: & hęc benedictio maneat ſuper hunc locum, & ſuper habitantes in eo, Angeli tuę lucis eum inhabitent, eumque, & ejus habitatores cuſtodiant, & defendant contra omnes inſidias inimici; & ſi quę adverſa, & contraria ſunt, ab eo in hoc loco machinata, & fabricata, auctoritate majeſtatis tuę expellant. Per Chriſtum Dominum &c. ℟. Amen.

Oremus.

PRopitiare, Domine, ſupplicationibus noſtris, & bene ✠ dic locum iſtum dextera tua ſancta, & omnes, qui in eo commorantur, illumque viſitare, & inhabitantibus gratiam ſanitatis impertiri digneris, ſicut benedicere dignatus es cubiculo, & domui, in quo exceptus fuit hoſpitio Propheta Eliſeus; & ſicut viſitaſti, & ſanaſti ſocrum Petri; mitte, Domine, ſanctum Angelum tuum de cælis, qui liberet, & defendat hunc locum ab imminentibus malis cum omnibus, qui in eo commorantur, nullaq; eos nequitia contrariæ poteſtatis infeſtet, ſed virtute Spiritus Sancti fiat hic tibi debitum, & devota libertate ſecurum ſervitium. Per Dominum noſtrum, &c. Reſp. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio ignis, quo cremabuntur ſigna maleficii inventa.

Verſ. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.

Reſp. Qui fecit cœlum, & terram.

Verſ. Dominus vobiſcum. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Deus omnipotens, cui aſſiſtit exercitus Angelorum cum tremore, quorum ſervitium ſpirituale, & igneum eſſe cognoſcitur, dignare reſpicere, bene ✠ dicere, & ſanctificare hanc creaturam ignis, ut eo combuſtis maleficii ſignis, omnes languores, omneſque infirmitates, atque inſidiæ inimici effugiant, & ſeparentur à plaſmate tuo. Nunquam lædatur à morſu antiqui ſerpentis, quod pretioſo Sanguine Filii tui redemiſti. Qui tecum vivit, & regnat, &c. Reſp. Amen.

Aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Thuris, ſeu Incenſi.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cœlum, & terram.

℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum ſpiritu tuo.

Ore-

Digitized by Google

Oremus.

PEr interceſſionem Beati Michaelis Archangelis ſtantis à dextris altaris incenſi, & omnium electorum ſuorum, incenſum iſtud dignetur Dominus bene✠dicere, & in odorem ſuavitatis accipere. Sit, quæſumus Domine, famulis tuis pretioſo Sanguine tuo redemptis, defenſio perpetua contra omnes ſpiritus malignos, & omnes incantationes, præſtigia, & diabolicas vexationes: ſit perpetua expulſio malignorum ſpirituum, & in quocumque loco odor hujus incenſi fuerit, nullum maleficium, nullaque moleſtatio diabolica poſſit perdurare, ſed ſtatim tua immenſa potentia, & virtute tollatur, & abigatur per ſignum ſanctæ Crucis tuæ. Qui vivis, &c. Reſp. Amen.

Oremus.

DOmine Deus omnipotens, cui aſtat exercitus Angelorum cum tremore, dignare bene✠dicere, & ſancti✠ficare hanc creaturam incenſi, ut omnes languores, omneſque infirmitates, atque inſidiæ inimici odorem incenſi hujus ſentientes fugiant procul; ut de cætero non audeant lædere, moleſtare, aut infeſtare creaturas tuas, aut loca habitationis earum. Per te, Jeſu Chriſte Salvator mundi, qui vivis, &c. Amen.

Aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Aquæ.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cœlum, & terram.

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEne✠dic, omnipotens Deus, hanc aquam, quam ad uſum humani generis ad abluendum omnium peccatorum crimina præſtitiſti, ut invocato ſuper ea nomine tuo ſancto, quicunque in ea lotus fuerit, vel ubicunque aſperſa fuerit, ſeu à qualibet creatura rationali potata, ſalutaris tui munus inviſibile per hanc aquam tribuatur, ut omne, quod ſordidum eſt, effugetur, & tuæ pietatis beneficium in omnibus convaleſcat. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, &c. Amen.

Oremus.

DOmine Sancte Pater, æterne Deus, exaudi preces noſtras, ſicut exaudire dignatus es famulum tuum Moyſem in mari rubro, propter hoc, quia Pharao in populo tuo cor ſuum exacerbavit, ut ipſum manu ſui exercitus necaret: & ſicut Eliſeus Propheta, cùm populus tuus aquam guſtare non poſſet, ſal accepit, & projecit ad exitus aquarum, & benedixit eas, & dixit: Sanavit Dominus aquas iſtas, & non erit in eis mors, neque infirmitas, & ſanatæ ſunt aquæ: ita tu, Domine, ſana aquam iſtam, ut ubicunque aſperſa fuerit per domos, ſive angulos domorum, & ubicunque maleficium diabolicum delatum fuerit, ſtatim confuſum, & increpatum abſcedat, & fugiat; & ſit nobis, Domine, hæc aequa aſperſa, aqua omnis virtutis, aqua refrigerans, & diaboli interitus: & liberatus hic famulus tuus N. laudes, & gratias tibi Domine Sancte Pater omnipotens, agat ſempiternas. Per Chriſtum Dominum noſtrum &c. Amen.

Ex theſauro Exorciſmorum pag. mihi 396.

Bene-

Digitized by Google

Benedictio veſtimentorum.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens æterne Deus, qui inter cætera mirabilia creaturas tuas diverſis ornamentis decoraſti: & tunicas pelliceas Adæ, & Evæ feciſti: noſque veſte miſericordiæ tuæ in hoc ſæculo, & in regno tuo pervenientes ſtola gloriæ circundas: quæſumus, ut hoc induſium, ſeu hæc indumenta, pro tui nominis amore, purificare, ✠ mundare, ✠ & benedicere ✠ digneris; ut quicumque ea portaverit, & induerit, cœleſtis gratiæ plenitudinem in eis, & munimen valeat tuæ benedictionis percipere, ut ab omnibus inimicorum maleficiis, incantationibus, ligaturis, ſignaturis, & facturis, & inſidiis defenſus, incolumis te in ſæcula glorificare poſſit. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio Navis.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Reſpice in nos, omnipotens Deus, de cęlo ſancto tuo: & dignare benedictione cœleſti huic bene ✠ dicere navi, in qua, ſancto comitante Angelo tuo, ambulantes itinere recto, & proſpero dirigere, & ab omni periculo, & infortunio eripere digneris, ut ad patriam, & ad portum ſalutis reverſi, te cum alacritate mentis exultantes laudent creatorem univerſorum: Qui cum Filio tuo benedicto Domino noſtro Jeſu Chriſto, & cum Spiritu ſancto vivis, & regnas in ſęcula ſęculorum. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

Benedictio ad quodcumque volueris.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Bene ✠ dic, Domine, creaturam iſtam N. vel N. ut ſit remedium ſalutare generi humano; & præſta per invocationem ſanctis tui nominis; ut quicumque ex ea ſumpſerint, vel guſtaverint, corporis ſanitatem, & animæ tutelam accipiant. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde aſpergat aqua benedicta.

A R-

ARTICULUS IX.

De modo, & ordine exorcizandi.

EX omnibus prædictis in hoc capite facillimè colligi poteſt, nullum determinatum exorcizandi ordinem neceſſariò aſſignari; ſed poſſe Exorciſtam pro voto ſuo ex exorciſmis, conjurationibus, ac benedictionibus juxtà patientis conditionem, & vexationem, ipſius diſpoſitionem, ac temporis opportunitatem, eos ſeligere, qui magis ſibi opportuni videbuntur. Non enim idem ordo cum omnibus obſeſſis, ac maleficiatis eſt ſervandus: quia non eædem omnium ſunt obſeſſiones, ac vexationes. Si quis enim Exorciſta, cùm ſibi aliquis maleficio affectus adducitur, in quo dæmon ſuper ſenſitivas potentias, ac ſuper linguæ uſum ad loquendum poteſtatem non habet; ſed tantùm aliquam aliam corporis partem divexat, puta ſtomachum, renes, caput, & id generis, Si, inquam Exorciſta dæmoni præcipere vellet, ut per os obſeſſi loqueretur, & ad interrogata reſponderet, quid ageret Exorciſta hujuſmodi interrogationibus? ſurdum alloqueretur, oleum, & operam perderet, ac diu majores Vexato cruciatus augeret. Prædictis ergo exorciſmis, objurgationibus, præceptis, ac benedictionibus ſecundùm obſeſſorum, Energumenorum, ac maleficio affectorum diverſitatem, diſpoſitionem variam, ac diverſam temporis, & loci opportunitatem eſt utendum. 784 *Quomodo utendum ſit exorciſmis.*

Nihilominus inutile minimè erit, maximè pro tyronibus in exorciſtatus ordine, ſervandam ſeriem aſſignare, quæ in hujus artis praxi talis erit.

§. I.

PRimò Exorciſta experiatur, num ipſemet debitas conditiones pro munere ſuo ritè, ac tutò obeundo poſſideat, nempè num præter ordinis, ac juriſdictionis poteſtatem, ſufficienti ſit ſcientia præditus in ordine ad cognoſcendum maleficiorum, & obſeſſionum cauſam permiſſivam, Deum ſcilicet, ac rationem permiſſionis: cauſam efficientem, & operantem, Dęmonem nempè; miniſterialem, & cooperantem, Maleficum ſcilicet: inſtrumentalem, ſeu moralem, res naturales nempè: nec non eorum ſigna tam probabilia, quàm evidentia: num virtutibus ſit ornatus, fide theologica ſcilicet, & maximè reſpectu eorum, quæ ſui muneris ſunt, nedum implicitè, ſed & explicitè: Spe, ſeu fiducia firma, & inhæſitanti, quòd dęmonem ſit expulſurus, ſi talis expulſio fuerit ſalutaris: Charitate erga Deum, & proximum: Fortitudine in ſuſtinendo, & perſeverando; & Prudentia in vitandis erroribus circa adjurationem, & in rectis ſemitis circa eandem eligendis. 785 *Quid conſiderandum ab Exorciſta circa ſeipſum.*

§. II.

SEcundò, antequã exorcizandi opus aggrediatur, priùs agnoſcat, an ille, qui proponitur, energumenus, aut maleficiatus verè, & certè, vel ſaltem probabiliter ſit, aliter ſi aliqua ſigna ſaltem probabilia non habeat, non ultra procedat juxtà regulas *à num. 618. incluſivè uſque ad num. 621. excluſivè*, aſſignatas. 786 *Quid conſiderandum circa obſeſſum.*

Tertiò, diligenter advertat, an in Patiente conditiones requiſitæ, capacitas ſcilicet ad intelligendam inſtructionem; propriæ liberationis deſiderium; fides ſpei firmæ, ſeu ſuæ liberationis fiduciæ conjuncta; obedientia, quam in omnibus Exorciſtæ præſtare debet; ac tandem pura conſcientia habeantur: Nam ſi Energumenus prædictis careat, difficillimè optatam ſanitatem conſequetur.

Quartò, quòd exorcizandus contritus, & etiam, ſi fieri poteſt, confeſſus ſit, & ſacra communione refectus; ſitque honeſtis parentibus, vel amicis aſſociatus, & in locum ad hoc aptum, ſcilicet quietum, devotum, & à populi multitudine remotum perductus. *Supra n.574. & ſequent.*

Quintò,

§. III.

787 *Invocandum eſt ab Exorciſta divinum Numen.*

QUintò, cognito, quòd verè maleficiatus, vel Energumenus ſit, Exorciſta cum omnibus aſtantibus genuflexus Spiritum Sanctum imploret, ut ab eo in ſuo miniſterio dirigatur:

Antiphona ad invocationem Spiritus Sancti.

Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende.

℣. Emitte ſpiritum tuum, & creabuntur.

℟. Et renovabis faciem terræ. Oremus.

ADſit nobis, quæſumus Domine, virtus Spiritus Sancti, quæ & corda noſtra clementer expurget, & ab omnibus tueatur adverſis. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

DA, quæſumus, nobis, omnipotens, & miſericors Deus: ut Sancto Spiritu congregati, hoſtili nullatenus incurſione turbemur.

Actiones noſtras, quæſumus Domine, aſpirando præveni, & adjuvando proſequere: ut cuncta noſtra oratio, & operatio à te ſemper incipiat, & per te cœpta finiatur.

DEus, à quo bona cuncta procedunt, largire ſupplicibus tuis: ut cogitemus, te inſpirante, quæ recta ſunt: & te gubernante eadem faciamus.

PAteant aures miſericordiæ tuæ, Domine, precibus ſupplicantium: & ut petentibus deſiderata concedas: fac eos, quæ tibi ſunt placita, poſtulare. Per Chriſtum, &c. ℟. Amen.

§. IV.

788 *Quid agendum oratione ſoluta ab Exorciſta, & circumſtantibus.*

SExtò, oratione ſoluta, ſedeant omnes ad inſtructionem audiendam, quæ non ſolùm Energumeno; ſed circumſtantibus etiam plurimùm valebit: in qua inſtructione Exorciſta vulgari idiomate clarè, & diſtinctè, juxtà Energumeni capacitatem, quæ ſint credenda erga Deum, Exorciſtam, dęmonem, & ſeipſum, iuxta doctrinam traditam à *n.622. incluſivè uſque ad 646.excluſivè*, declarabit.

Interrogationes faciendæ.

Septimò Exorciſta patientem interroget, quo malo, & in qua corporis parte regulariter à dęmone divexetur. Quo reſpondente, ſic & ſic: & in tali parte, &c. tunc Exorciſta prçcepto inſtructivo dęmonis obedientiam probet juxta regulas ſupra à *nu.368.uſque ad 377.& 665.* ubi *de præcepto inſtructivo* agitur, aſſignatas.

Probationes peragendæ.

Octavò, poſtquam Exorciſta Energumenum perfectè inſtruxerit, eum probet, an perfectè credat, quæ ad expulſionem neceſſaria ſunt juxta regulas traditas ſupra *à num.646. incluſivè, uſque ad 554. excluſivè.*

Nonò, cognito, quòd Energumenus benè diſpoſitus ſit, ac perfectè pro ſua liberatione probatus, Exorciſta illum admoneat de tentationibus, ac ſuggeſtionibus, quas in liberatione illi verſipellis hoſtis obiiciet, ut eum ad diffidentiam de divini auxilii concurſu inducere valeat: poteritque aliquas earum, quæ ponuntur ſupra *num.*738. ſecundùm doctrinam illo articulo traditam adducere. Moneatque, ac doceat illis reſiſtendi modum, ſuis locis diſtinctis, nempè *art.2. 3. & 4. hujus quarti capitis* aſſignatum.

§. V.

789 *Divinum implorandum auxilium.*

DEcimò, invento ab Exorciſta Energumeno benè diſpoſito, perfectè probato, & ad dæmoniacis tentationibus reſiſtendum ritè parato, Exorciſta unà cum

Digitized by Google

cum omnibus aſtantibus genuflexus ante Crucifixi, ac Beatiſſimæ Virginis imaginem, divinum imploret auxilium pro dæmonis expulſione, humiliter, ac devotè aliquam, vel aliquas ex orationibus poſitis ſupra *à num. 740. 741. & 742.* recitando.

Undecimò, poſt orationem ſedeat Exorciſta, cæteris omnibus genuflexis, & jubeat, ut Energumenus fidem, ac fiduciam, quam mente ſe habere fatetur, verbis explicet, juxta propriam ſui ipſius devotionem. Poterit tamen Exorciſta formulam ſupra *nu. 656.* vel alias ſuis locis diſtinctis poſitas proponere juxta obſeſſionum, ac maleficiorum varietatem. Deinde ſtatim deteſtationis actum in dæmonem eiſdem locis poſitum renovare. *Actus fidei, ac confidentia enunciandus.*

Duodecimò, Exorciſta ea, quæ *à num. 743. incluſivè uſque ad num. 765. excluſivè* habentur, juxtà ordinem ibi poſitum, & monita ibi tradita proſequatur. *Nec non actus deteſtationis.*

Modus brevis aptiſſimus ad dæmones expellendos, & maleficia diſſolvenda.

DUcto Vexato coram Exorciſta in loco decenti, devoto, & à populi multitudine remoto, præſentibus aliquibus ex ejus parentibus, vel amicis; ex ſignis ejus vexatione pręcognita, probet Exorciſta ad majorē evidentiam, an verè vexatus ſit, & hoc per pręceptum probativum, ſic conditionaliter dęmoni præcipiendo: 790 *Modus brevis dæmones expellendi.*

In nomine Ieſu præcipio tibi, dæmon, ſi tu es in corpore iſtius creaturæ Dei, ut me præſente illos humores commoveas vel in ſtomacho, vel in altera parte corporis, quos ſolitus es commovere me abſente, ſine ulla tamen læſione ipſius patientis. *Præceptum probativum.*

Deinde ſtatim præcipiat, ut à tali commotione deſiſtat.

Cognito ex dęmonis obedientia, quòd infirmitas certitudinaliter à dęmone eſt excitata, Exorciſta breviter Energumenum inſtruat.

Primò, ut credat, quantum eſt ex parte ſua, ad illum à dæmone liberandum paratiſſimum eſſe, ſi ipſe ſanitate benè ſit uſurus, ad Deum nempè magis, ac magis laudandum, & glorificandum, & ſalutem animæ ſuæ majori ſtudio procurandam; & confidenter credat, ſe à Deo tale beneficium obtenturum.

Secundò, Exorciſtam à Deo, & ab Eccleſia in Exorciſtatus ordine dęmones eiiciendi poteſtatē accepiſſe: & quòd ipſe, cùm ſit Exorciſta, talem habet facultatem.

Tertiò, dęmonem ad ipſius Exorciſtæ præceptum cogendum fore ab ipſo Energumeno exire: quia à divina virtute, quæ præſens eſt, expelletur.

Quartò, Deum ad ipſius obſeſſi peccata minimè reſpecturum, dummodò illicò ex corde perfectum doloris, ac contritionis actum cum propoſito firmo quamprimùm fideliter confitendi peccata ſua, ac ſatisfaciendi, producat.

Quintò, Exorciſta vexatum interroget, an firmiter credat, quod ipſe illum docuit: ſimiliter, an confidat, nunc immediatè Deum ob ſuam infinitam bonitatem, ac miſericordiam, eum eſſe liberaturum. Si hilari fronte reſpondeat, quòd ſic: tunc jubeat, ut genuflexus corde, & ore contritionis actum eliciat, & proferat; deinde humiliter devotè, ac confidenter à Deo ſuam liberationem depoſcat; dęmonique pręcipiat in nomine Jeſu, ut recedat: poteritque Exorciſta illum ad hujuſmodi actus formandos, & exprimendos adjuvare.

Tandem Exorciſta ſedens, patiente genuflexo, & cernuo, contra dęmonem pręceptum proferat expulſivum, dicens:

Ego N. ut miniſter Chriſti, & Eccleſiæ in nomine Ieſu Chriſti pręcipio tibi, dæmon, ut immediatè, & ſine ulla mora exeas ex corpore iſtius creaturæ Dei, nec ampliùs habeas poteſtatem nocēdi ei intrinſecè, vel extrinſecè, vel quocūque modo eā perturbādi, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Poſt liberationem jubeat, ut immediatè breviter gratiarum actionis actum erga Deum eliciat, poteritque ipſemet Exorciſta ei dictare juxta formulam poſitam ſupra *Deo gratiæ agendæ.*

Digitized by Google

pra *num.* 747. Et admonere, ut impoſterum ſpiritualia, ac præſervativa remedia adhibeat, ne dæmon amplius illum invadere queat, ac perturbare.

Modus breviſſimus ad dæmones expellendos, & maleficia deſtruenda.

791 *Modus breviſſimus dæmones expellendi*. PRæſentato Energumeno, vel maleficiato ad ſuam liberationem conſequendam perfectiſſimè diſpoſito coram Exorciſta, vel Parocho, jubeat Exorciſta, vel Parochus, ut dicat, num ipſum Dei, & Eccleſiæ miniſtrum eſſe credat, & ut talem ſe dæmones eiiciendi, ejuſq; maleficia deſtruendi facultatem habere. Qui ſi hilari vultu, magnaq; devotione, ac fiducia ſe firmiter credere, ac ſine ulla heſitatione confidere aſſerat, quòd mox à quacumque demonum vexatione liberabitur, nec contra ipſum demones quicquam ulteriùs poterunt, Exorciſta ſedens, patiente ad pedes ejus genuflexo, præceptum contra demonem hac, vel alia formula efformet.

Præceptum expulſivum. ***In nomine Ieſu Chriſti præcipio tibi, dæmon, ut exeas ex corpore iſtius creaturæ Dei, nunquam in illud rediturus.***

Formato hoc præcepto, jubeat, ut perſona liberata ſurgat, ac ſuam liberationem conteſtetur.

Cognito, quòd verè ſit liberata, jubeat, ut genuflexa Deo gratias referat, cui ſoli honor, & gloria in ſæcula ſeculorum. Amen.

CAPUT V.

De Remediis pro afflictis, & tribulatis.

792 *Eccl.c.17.* QUamvis Parochorum ſit proprium munus, afflictis, ac tribulatis ſuæ curæ ſubjectis opem tribuere, ſicut eis in Rituali Romano *c.de Viſitatione, & cura Infirmorum* inſinuatur. Verumtamen, quia *unicuique Deus mandavit de proximo ſuo*; ut quilibet etiam latinæ linguæ ignarus & ſibi, & proximo, cùm neceſſitas poſtulat, in tribulationibus, ac neceſſitatibus opportuna poſſit adhibere remedia, hic nonnullas vulgari idiomate (ſic rogatus) breves inſtructiones cum quibuſdam orationibus deprecativis ſubiiciam, maximè pro afflictis, ac tribulatis in infirmitatibus naturalibus ſublevandis; eoſque ab inimicis, ac perſecutoribus tuendis. Quod duobus articulis diſcutietur.

ARTICULUS I.

De afflictis, ac tribulatis in infirmitatibus naturalibus ſublevandis.

SUppoſitis inſtructionibus pro Parochis, quæ in Rituali Romano *loco cit.* habentur, quas ipſi, cùm neceſſitas exigit, ſemper in oculis habere tenentur, ſequentes pro omnibus breviter propono.

Iſtruttione prima.

793 QUello, che deſidera nelle ſue infermità d'eſſere da Dio conſolato, & ajutato deue

Primieramente conſiderare, e ricevere quell'infermità, e tribulatione, come venuta dalla mano di Dio per ſalute dell'anima ſua, acciò ſi emendi di qualche ſuo peccato, ò difetto, e diſponga meglio la vita ſua, corregga i ſuoi coſtumi, e faccia maggior profitto per l'avvenire nella via del Paradiſo. E però deve ſubito ringratiare Sua Divina Maeſtà, che ſi ſia compiaciuto di viſitarlo con quell'infermità, e tribulatione, e di darli quella piccola Croce.

Secondariamente, deve pregar Iddio, che gli dia ajuto, acciò da queſta viſitatione, qual ſi ſia, poſſa cavare quel frutto, e profitto, che Iddio deſidera, nè dalla ſua impatienza, & ingratitudine venga impedito.

Terzo,

Digitized by Google

Terzo, ſe per ſorte quell'infermità le fuſſe ſtata da Dio mandata per ſuoi peccati, ſubito faccia un'atto vero di dolore, e contritione de' ſuoi peccati con propoſito fermo d'emendarſi, e di farne la dovuta penitenza; che levata la cauſa dell' infermità, ſi leverà l'effetto, conforme anco Santa Chieſa nell' infraſcritte Collette, ò Orationi coſtuma di domandare. Infra num. 795. & num. 815.

Quarto, ſe quell'infermità da Dio gli fuſſe mandata per la ſua negligenza nel caminare nella via della Chriſtiana perfettione, ſi ſtabiliſca di cuore, di volere per l'avvenire vivere puramente, e con tutte le ſue forze affaticarſi per ſervir Dio con maggior affetto, e ſollecitudine: e però preghi Iddio, che per la ſua bontà, e miſericordia, e per i meriti della ſua ſacratiſſima Paſſione, ſi degni perdonarli i ſuoi peccati, e concederli gratia, di poter per l'avvenire amarlo, e ſervirlo con tutto il cuore, con tutta l'anima, e con tutte le forze: & adempire quell' opere, che ſaranno più conformi al ſuo divino volere.

Quinto, s'offeriſca à patire per amor di Dio quell' infermità, e tutte quelle pene, e tormenti, che ſono più conformi al ſuo divin beneplacito.

E per mettere in pratica queſti precedenti atti, ſerviranno le ſeguenti orationi, prima deſcritte in latino per i dotti, di poi in volgare per quelli, che non intendono la lingua latina.

I. ORATIO

Ad accipiendam infirmitatem, ut à divina providentia immiſſam: ac pro ipſa Deo gratias agendum.

Domine Jeſu Chriſte, qui ad gloriam tuam, & ſalutem noſtram læta permiſces triſtibus, & ad profectum noſtrum ſecunda, adverſaque evenire permittis, bonitati tuæ gratias ago, quòd mei fueris recordatus, & hac exigua cruce ſervum inutilem viſitaveris. Peto autem gratiam, ut ex hac qualiſcumque viſitatione tua fructus, & proventus, quem tu deſideras, conſequatur, neque impatientia, vel ingratitudine mea impediatur. Tuam, quæſo, manum porrigas infirmo mihi, meque ſicut Petrum Apoſtolum: cùm mergi cœpiſſet marinis fluctibus, potenti dextera erige, ne ſub hac cruce labaſcam, & concidam. 794

Oremus.

Deus, qui conſpicis, quia ex noſtra pravitate affligimur: concede propitius, ut ex tua viſitatione conſolemur. Qui vivis, & regnas in ſæcula ſæculorum. Amen. Sabbato quatuor temporum Adventus.

II. ORATIO

Ad impetrandam à Deo veniam peccatorum.

O Domine Deus meus, confiteor me non vixiſſe, proh dolor, ſicut debuiſſem, & per gratiam tuam potuiſſem: Unde jam toto corde doleo, & me non ſatis dolere doleo. Obſecro igitur te, Domine, & ſuppliciter rogo, ut non facias mihi ſecundùm peccata mea, ſed ſecundùm magnam miſericordiam tuam, quæ ſuperat peccata totius mundi. Miſerere mei, Domine, miſerere mei, & adjuva me, ſicut tu noſti, quòd mihi neceſſe eſt in corpore, & anima. Scis omnia, potes omnia, qui vivis in ſæculorum ſæcula. 795

Digitized by Google

Oremus.

Feria 6. Cinerum ad Veſp. Tuere, Domine, me famulum tuum, & ab omnibus peccatis clementer emunda: quia nulla mihi nocebit adverſitas, ſi nulla mihi dominetur iniquitas. Per Chriſtum, &c.

III. ORATIO

Ad proficiendum in via perfectionis.

796 Domine Jeſu Chriſte, ecce ego miſer repletus multi miſeriis, fateor me hac tua paterna correptione dignum eſſe, quia tibi, ut debueram, obſequium, ac ſervitutem non impendi, ac multa bona opera, quæ operari debueram, prætermiſi: ſed tu, Domine Jeſu, cujus eſt totum, quod eſt optimum, inſere meo pectori amorem tui nominis, & in me præſta religionis augmentum, ut quæ ſunt bona, nutrias: ac pietatis ſtudio, quæ ſunt nutrita, cuſtodias.

Oremus.

Domin. 8. poſt Pentecoſt. Largire nobis, quæſumus, Domine, ſemper ſpiritum cogitandi, quæ recta ſunt, propitius & agendi: ut qui ſine te eſſe non poſſumus, ſecundùm te vivere valeamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

IV. ORATIO

Ad ſeipſum offerendum divino beneplacito.

797 Dulciſſime Domine Jeſu Chriſte, in unione illius charitatis, qua teipſum Patri obtuliſti in mortem, offero tibi cor meum, ut de me, & per me fiat beneplacitum tuum. Dulcis Jeſu, hoc beneplacitum tuum eligo, & deſidero, quantalibet adverſa, morbus, & mors inſtent, & me totum fideliſſimæ tuæ providentiæ, ac ſanctiſſimæ voluntati tuæ committo. Spero enim, & rogo, ut me, & omnia, quæ circa me ſunt, dirigas ad gloriam tuam, & animæ meæ ſalutem. O mi amantiſſime Pater, argue, corripe, caſtiga, ure, ſeca hoc tempore, ut in æternum parcas, neque in furore tuo peccata noſtra inferni flammis exuras. Scio multis prodeſſe virgam tuam, cùm dilectos filios corripis, & corripiendo purgas, exerces, probas, priùſquam electos corones. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum, quomodo, & quamdiù tibi placuerit, me virgæ tuæ paternæ ſubiici, meamque patientiam in cruce probari. In te, Domine, ſperavi, non confundar in æternum. Me totum ſanctiſſimæ voluntati tuæ ſubmitto, atque committo. Etiamſi mortem immittas, tamen in te vitæ fontem ſperare non deſinam. In manibus tuis ſunt ſortes meæ.

Oremus.

Domin. infra Oct. Nativ. Omnipotens ſempiterne Deus, dirige actus noſtros in beneplacito tuo, ut in nomine dilecti filii tui mereamur bonis operibus abundare.

Feria 6. poſt Domin. Paſſ. Cordibus noſtris, quæſumus Domine, gratiam tuam benignus infunde: ut peccata noſtra caſtigatione voluntaria cohibentes, temporaliter potiùs maceremur, quàm ſuppliciis deputemur æternis. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

V. ORA-

Digitized by Google

V. ORATIO

Ad ſtabiliendam humanæ voluntatis cum divina conformitatem.

O Dulcis Jeſu, neque vitam, neque mortem, ſed tuum beneplacitum deſidero, te expecto: fiat mihi ſecundùm voluntatem tuam. Si vis, ut moriar, dulcis Jeſu, ſuſcipe ſpiritum meum. Et licèt ad veſperam venerim omnium noviſſimus, da mihi; ut diutiùs vivam, dulcis Jeſu, hoc propono, & pro hoc gratiæ tuæ ſuffragium rogo, reliquum vitæ meæ corrigere, atque in holocauſtum tibi totum offerre ad gloriam tuam, & ſecundùm beneplacitum tuum.

VI. ORATIO

Ad hoc idem impetrandum, quod ſummè, & unicè eſt neceſſarium.

DOmine Jeſu Chriſte, obſecro te per amorem, quo omnium hominum onera portaſti, ut facias me onus triſtitiæ meæ cum gratitudine ſuſcipere de manu providentiæ tuæ, & de voluntate paterni cordis tui, & pro tui amore, quamdiù tibi placuerit, cum pleniſſima mei ipſius reſignatione, longanimiter ſuſtinere, ita dumtaxat, ut me tua gratia confirmes, ne unquam te vel in modico offendam, aut à ſanctiſſima voluntate tua vel minimùm recedam. Atque utinam poſſem omnium, & ſingulorum, qui pro te paſſi ſunt, hominum preſſuras ſufferre, ut qualemcumque vicem redderem infinitæ charitati tuæ. Eja benigniſſime Jeſu, ita, quæſo, unias voluntatem meam cum ſanctiſſimo beneplacito tuo, ut aliud optare nequeam, quàm quod tu vis.

VII. ORATIO

Ad perfectam ſui ipſius in divinam voluntatem reſignationem, è Ludovico Bloſio.

DUlciſſime Domine, Deus meus, memor eſto, quæſo, benignèque conſidera me pauperem creaturam tuam eſſe, te verò Dominum, & Creatorem meum. Ecce ego me in æquiſſimum judicium tuum offero, & gratiſſimæ voluntati tuæ integrè reſigno, paratus hunc, & alium quemvis cruciatum, quamdiù tibi placuerit, ſuſtinere. Utere me, ſicut vis, in tempore, & in æternitate. Quidquid tu Pater cœleſtis in me, & de me facere decreveris, facito: nam ad omnia, qua poſſum humilitate, me totum tibi offero, trado, & reſigno. Libenter patiar pro te quidquid ſuper me venire volueris, indifferenter enim volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triſte ſuſcipere, & pro omnibus gratias agere. Cuſtodi me ſolùm, Deus, ab omni peccato, & non timebo mortem, nec infernum, dummodo in æternum me non proiicias, nec deleas de libro vitæ, non mihi nocebit quidquid venerit tribulationis ſuper me. Adeſto mihi, Domine Jeſu, in omni loco & tempore, ſitque hæc mihi conſolatio, libenter pro te velle carere omni humano ſolatio. Et ſi tua mihi defuerit conſolatio, tua voluntas, & juſta

juſta probatio erit mihi pro ſummo ſolatio. Sit nomen ſanctum tuum nunc, & in æternum ſuper omnia benedictum.

Oremus.

Domin. infra Octavam Aſcenſionis.

OMnipotens ſempiterne Deus, fac nos tibi ſemper & devotam gerere voluntatem, & Majeſtati tuæ ſincero corde ſervire. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

ORATIONE PRIMA.

Per rendere gratie à Dio dell' infermità mandata per utilità dell' anima noſtra.

801 SIgnor mio Gieſù Chriſto, che per gloria voſtra, e ſalute noſtra accompanate le coſe allegre con le triſte, e melanconiche, e per il noſtro profitto permettete, che accadano le coſe proſpere inſieme con le avverſe, rendo gratie alla voſtra bontà, che di me vi ſiete ricordato, e con queſta picciola croce havete viſitato queſto voſtro ſervo inutile. Però vi domando gratia, acciò da queſta, qual ſi ſia viſitatione, ne ſegua quel frutto, e profitto, che deſidera la Maeſtà voſtra: nè dalla mia impatienza, & ingratitudine venga impedito. Pregovi dunque, e ſupplico vogliate porgere la mano à me infermo, e con la potente voſtra deſtra vi degniate reggermi, come Pietro Apoſtolo, quando cominciava ſommergerſi nell' onde del mare, acciò ſotto queſta croce non mi perda d'animo; e cada miſerabilmente.

ORATIONE SECONDA.

Per impetrar da Dio il perdono de' ſuoi peccati.

802 O Signor mio Dio, confeſſo di non eſſere viſſuto (miſero me) conforme haverei dovuto, & haverei potuto per mezzo della gratia voſtra. Perilche hora di tutto cuore me ne dolgo; e mi diſpiace di non dolermi à baſtanza. Vi ſupplico dunque mio Signore, & humilmente vi prego, acciò non riguardiate a' miei peccati: ma alla grandezza della voſtra bontà, e miſericordia, la qual ſupera i peccati di tutto il mondo. Habbiate di me pietà ò mio Dio, pietà, pietà ò mio Dio, & ajutatemi, ſi come voi conoſcete, che mi è neceſſario nell' anima, e nel corpo. Voi ſapete il tutto, potete il tutto, che vivete ne ſecoli de ſecoli.

ORATIONE TERZA.

Per far profitto nella via della perfettione.

803 SIgnor mio Gieſù Chriſto, eccomi io miſero ripieno di molte miſerie, confeſſo eſſere degno di queſta voſtra paterna correttione: poiche non vi hò reſo quell'oſſequio, e ſervitù, ch' io dovevo: & hò tralaſciato d'operare molte buone opere, le quali haverei potuto con l'ajuto voſtro operare. Ma voi Gieſù mio dolce, di cui è tutto, e dipẽde il tutto, che è ottimo, inſerite

nel

nel mio petto l'amore del vostro ſanto nome, & operate in me l'accreſcimento della chriſtiana perfettione: e venite à nutrire in me tutte quell' opere, che ſono buone, e perfette: e col ſtudio della voſtra pietà cuſtodite quelle, che ſono già nutrite.

ORATIONE QUARTA.

Per offerir sè ſteſſo à patire ſecondo il divino beneplacito.

DOlciſſimo Signore Gieſù Chriſto, in unione di quella carità, con la quale voi ſteſſo offeriſti alla morte al Padre eterno, à voi offeriſco il mio cuore, acciò da me, e per me ſi faccia il voſtro beneplacito. Dolce Gieſù, queſto voſtro beneplacito eleggo, e deſidero: venghino pure ſopra di me avverſità, e la morte iſteſſa, tutto me ſteſſo commetto alla fedeliſſima voſtra providenza, e ſantiſſima voſtra volontà. Imperoche ſpero, e prego, acciò e me, e tutte le coſe circa di me indrizziate alla gloria voſtra, e ſalute dell'anima mia. O mio amantiſſimo Padre, riprendete, correggete, caſtigate, ferite, mortificate me ſervo voſtro in queſta vita temporale, acciò mi perdoniate in eterno, ne habbiate da punire nel furor voſtro i miei peccati coll' eterne fiamme dell' inferno. Conoſco, à molti giovare il voſtro flagello, mentre correggete i voſtri diletti figli, e col correggerli li purgate, eſercitate, provate, avanti che eletti li coroniate. In voi Signore hò ſperato, non reſterò confuſo in eterno. Me tutto ſottometto, e commetto alla voſtra Santiſſima volontà. Ancorche mi deſte la morte, nondimeno non reſterò di ſperare, e confidare in voi fonte di vita. Nelle voſtre mani ſono le mie ſorti. 804

ORATIONE QUINTA.

Per ſtabilire la conformità della humana volontà con la divina.

O Dolce Gieſù, nè vita, nè morte io deſidero, mà ſolo il voſtro divino beneplacito, e voſtro aſpetto: ſia fatto di me ſecondo il voſtro divin volere. Se volete, ch'io muora, dolce Gieſù, pigliate il mio ſpirito. E benche l'ultimo di tutti sù'l tardi io ſia venuto, concedetemi, che con voi, & in voi riceva requie ſempiterna. Se poi volete, che lungo tempo io viva, dolce Gieſù, queſto propongo, e per queſto domando l'ajuto della gratia voſtra di correggere il reſtante della vita mia, e d'offerire tutto à voi in holocauſto à gloria voſtra, e ſecondo il voſtro beneplacito. 805

ORATIONE SESTA.

Per impetrare l'iſteſſa conformità, la quale è ſomma, & unicamente neceſſaria.

SIgnor mio Gieſù Chriſto, vi prego per l'amore, col quale havete portato i peſi di tutti gli huomini, vogliate fare, ch'io pigli il peſo della mia triſtezza 806

ſtezza con gratitudine dalla mano della voſtra providenza, e dalla volontà del voſtro paterno cuore: e per amor voſtro lo porti con patienza, finche piacerà à voi, con pieniſſima raſſegnatione di me ſteſſo: purche voi con la gratia voſtra mi confermiate, & fortifichiate, ſi che già mai non v' offenda, nè ancoin un minimo neo, nè dalla voſtra ſantiſſima volontà pur' un tantino m' allontani. O Dio voleſſe, ch' io ſolo poteſſi ſofferire tutte le afflittioni di tutti gli huomini, e di ciaſcheduno di eſſi, che per amor voſtro hanno patito, acciò in qualche parte poteſſi corriſpondere all' infinita voſtra carità. Horsù benigniſſimo Gieſù così vi prego, unite la mia volontà col ſantiſſimo voſtro beneplacito, acciòche altro deſiderar non poſſa, che quello, che voi volete.

ORATIONE SETTIMA.

Che abbraccia una perfetta raſſegnatione di sè ſteſſo nella divina volontà.

807 DOlciſſimo Signor Dio mio, ricordatevi, vi prego, e benignamente conſiderate, ch' io ſon povera creatura voſtra, e che voi ſiete Signore, e Creator mio. Ecco, ch' io offeriſco me ſteſſo nel ſantiſſimo giuditio voſtro, & intieramente mi raſſegno alla gratiſſima voſtra volontà, pronto, e preparato à ſopportare queſta, e qualſivoglia altra afflittione fin tanto, che piacerà alla Maeſtà voſtra. Servitevi di me, come volete, in tempo, e nell' eternità. Fate pur di me, Padre celeſte, & operate in me tutto ciò, che determinato havete di fare: imperòche con quella humiltà, che poſſo, à tutte le coſe tutto me ſteſſo offeriſco, dono, e raſſegno. Volentieri patirò per voi tutto quello, che vorrete, che mi ſopravenga: imperòche indifferentemente voglio dalla voſtra mano ricevere il bene, & il male, il dolce, e l'amaro, l'allegro, & il meſto, e per tutte le coſe vi voglio ringratiare. Cuſtoditemi ſolamente, ò mio Dio, da ogni peccato, e non temerò la morte, nè l'inferno, purche in eterno non mi rigettiate, e riproviate, ne cancelliate dal libro della vita, non mi nocerà tutto ciò, che di contrarietà, ò tribulatione mi ſopraverrà. Siatemi preſente, Signor mio Gieſù, in ogni luogo, e tempo: e queſta ſia la mia conſolatione, di voler volentieri eſſer privo d' ogni humano ſolazzo per amor voſtro. E ſe mi mancharà la voſtra conſolatione, la voſtra volontà, e giuſta provatione mi ſarà per ſommo ſolazzo, e dilettatione. Sia hora, & in eterno ſopra tutte le coſe benedetto, e glorificato il voſtro ſanto nome.

Iſtruttione ſeconda.

808 UTiliſſime ſono le precedēti orationi per conſolatione de gl' infermi, e tribulati, maſſime che deſiderano d'acquiſtare in breve tempo la perfettione. Mà perche con la ſanità ancora ſi ponno fare molte opere di perfettione, non eſſendo alcun' infermo in queſto mondo, il quale poſſa ſaper di certo, ſe non per divina rivelatione, ſe ſia la volontà di Dio di beneplacito, che egli ſtia lungamente oppreſſo da quell' infermità: ò pure ſe voglia liberarlo quanto prima, deve ricorrere alla volontà di ſegno manifeſtata nella divina ſcrittura in molti luoghi, ove Iddio notifica all' huomo, che la ſua volontà è, che nell' infermità, anguſtie, e tribulationi ſi ricorra alla Maeſtà ſua: e promette di concedere infallibilmente, e la ſanità, e tutto quel-

Supra num. 372.

Digitized by Google

quello, che ſi domanda, mentre ſi domandi con gran fiducia, e ſia per eſſere ſaluta-
re all'anima, ò almeno non ſia nocivo, mà però indrizzato à gloria di Dio: overo
non impediſca il maggior bene.

Acciò dunque la ſanità, che brami, ti ſia all'anima giovevole, devi indrizzarla, 809
come mezo per poter meglio arrivare all'ultimo fine, cioè à dar gloria, & honore à
Sua Divina Maeſtà, che così coſtuma ancora S. Chieſa in tutte le orationi, che dice Supra num. 419.
nell'officio, e nella meſſa, ove domanda à Dio la ſanità per gl'infermi; overo che ci & num. 497.
liberi dall'avverſità, come ſi può vedere nell'infraſcritte *al n.* 815. Domanda dun-
que à Dio la ſanità liberamente, mà inſieme domandali un'ajuto grande, & effica-
ce per poterti ſervir bene della ſanità ſolo per impiegarti à dar gloria à Dio, à ſer-
vire, & amare con puro cuore Sua Divina Maeſtà, & impiegarti in opere di miſeri-
cordia e ſpirituali, e corporali per ſovvenire il tuo proſſimo; proteſtando à Dio, che
mentre la ſanità foſſe per eſſere nociva all'anima tua, più toſto vuoi patire, e mori-
re, che offendere Dio.

Et affinche poſſi eccitarti à confidare in Dio, di ottenere la gratia, che domandi, 810
conſidera, che Iddio è preſente in ogni luogo, & hà tanta cura di te, come ſe tu ſolo
ti ritrovaſſi al mondo; e non ſolo cerca il tuo bene, mà deſidera il tuo maggior be-
ne. Se dunque ti proponi, e riſolvi da dovero di ſervir meglio Iddio, e di far opere Supra num. 391
di maggior perfettione di quello, che fai nell'infermità, Iddio ti leverà l'infermità, Supra num. 478
e ti darà la ſanità, mentre veda, che certamente ſii per adempire quello, che gli
prometti.

Inoltre ſolleva la tua mente alla grandezza della bontà, e pietà divina, che è ta- 811
le, che non può trattenerſi, che non communichi i ſuoi favori, e le ſue gratie, men-
tre ritrova ſoggetti à riceverle preparati, e ben diſpoſti. Et è come il Sole, che à neſ- Supra num. 34.
ſuno nega di communicare i ſuoi raggi, mentre dalle creature inferiori col infra- & ſeq.
porre qualche corpo opaco, non vengano impediti. Supra num. 474.

Appreſſo devi conſiderare la promeſſa di Dio, che è univerſale di ajutarci in
tutte le neceſſità è ſpirituali, e corporali ſenza eccettuatione alcuna, e promette di 812
concedere tutto quello che li ſarà domandato nel nome di Gieſù, mentre che ſia
ſecondo l'honeſtà, e retta ragione, & ordinato à gloria, & honore di Sua Divina Supra num. 405. & ſeq.
Maeſtà; che ſe in fatti ſarà per riſultare à gloria ſua, credi per certo, che Iddio non
mancherà della ſua promeſſa.

Finalmente perſevera in queſte conſiderationi, e non ti perdere d'animo: perche 813
molte volte Iddio non concede ſubito qualche gratia per far prova della coſtanza,
e fiducia de' ſuoi ſervi; eſſendoche la vera, e perfetta confidenza in Dio non ſi ma- Supra num. 459. & ſeq.
nifeſta, ſe non nelle contrarietà, nelle quali il ſervo di Dio non s'allontana dalla
conformità alla divina volontà, e confidenza poſta nella divina Providenza. Per
ottenere dunque la bramata ſanità, & ajuto in tutte le tribulationi, mirabilmente
ſervirà il recitare con gran devotione, e confidenza in Dio le ſeguenti orationi,
nelle quali ſi rappreſentano à Dio le cure, e gratie fatte da Chriſto à gl'infermi,
obſeſſi, e tribulati, e ſi domanda il perdono, e remiſſione de' peccati, & ajuto in
tutte le neceſſità ſpirituali, e corporali.

Oratio ab infirmis, ac tribulatis recitanda ad impetrandum divinum auxilium.

DOmine Deus omnipotens, ſapientiſſime, ac clementiſſime, qui propter
miſericordiam tuam magnam, ſalvos facis omnes ſperantes in te: qui ſa-
nas contritos corde: vulneras, & mederis: mortificas, & vivificas: deducis ad
inferos, & reducis; & orantes in ſua infirmitate curare conſueviſti, auxiliare
nobis ad te clamantibus in hac, & in omni tribulatione noſtra. Pientiſſime

 Deus,

Digitized by Google

Deus, qui Ezechiam ad te clamantem à morbo liberaſti: Job ulcere peſſimo percuſſum ſanaſti: dæmonem à Sara depuliſti: ac Tobiam lumen cœli videre feciſti: Spiritus ſancti gratia nos viſitare, ac conſolare dignare. exurge, Chriſte, adjuvas nos, qui Chananæam pro filia deprecantem exaudiſti: Socrum Petri à febri liberaſti: mulierem ſpiritu infirmitatis annis octodecim inclinatam ad ſanitatem perfectam erexiſti: filium Principis mori incipientem à febri ſalvaſti: puerum Centurionis verbo ſanaſti: paralyticos, & leproſos curaſti, & mundaſti: à ſpiritibus immundis vexatos, & obſeſſos liberaſti: ac mulierem per tactum fimbriæ tuæ à ſanguinis fluxu ſanaſti, ſanitatem mentis, & corporis nobis largire. Benigniſſime Jeſu, qui ſurdos audire feciſti: claudis greſſum reſtituiſti: mutorum ora aperuiſti: cæcos illuminaſti: Filium mortuum matri viduæ vivum reſtituiſti: Filiam Archiſynagogi ad vitam revocaſti: Lazarum quatriduanum à mortuis reſuſcitaſti, ne derelinquas nos orphanos in anguſtiis noſtris, neque deſpicias nos, Deus ſalutaris noſter. Salva nos, Chriſte Salvator, & Redemptor noſter, ſuſceptor & liberator noſter, Deus adjutor & protector noſter, Refugium noſtrum, & cornu ſalutis noſtræ, fortitudo & patientia noſtra, auxilium tuum nobis benignus impende, ut gratia tua, ac ſubſidio tuo ſufficienter adjuti, à præſentibus malis liberati quàm maximas tibi referamus gratias, ac majori conatu, ac fervore ſemper te diligere appetamus.

℣. Adjutor noſter eſto, ne derelinquas nos.
℟. Neque deſpicias, nos Deus ſalutaris noſter.
℣. Adjuva nos, Deus auxiliator noſter.
℟. Et propter gloriam nominis tui libera nos.
℣. Domine, exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Deus, qui Unigeniti tui patientia antiqui hoſtis ſuperbiam contriviſti, da nobis quæſumus, quæ idem pro nobis pertulit, dignè recolere, ſicque exemplo ejus cuncta nobis adverſantia æquanimiter tolerare.

Deus, humani generis benigniſſime Conditor, & miſericordiſſime reformator, qui hominem invidia diaboli ab æterna felicitate dejectum, unigeniti Filii tui pretioſo ſanguine redemiſti, vivifica nos famulos tuos gratiæ tuæ vigore, & jacentibus manum porrige ſalutarem: reple nos gaudio cordis, & lætitia ſpiritus; expelle à nobis omnes hoſtiles inſidias, & mitte nobis medicum ſalutis, Angelum pacis, qui nos in anguſtiis poſitos conſolationibus tuis attollat, quibus in præſenti conſequamur auxilium, & in futuro præmia obtineamus æterna.

Miſericordiam tuam humiliter deprecamur, omnipotens Deus, quæ amiſſam gratiam nobis reconciliet, atque munus patientiæ in illatis omnibus, ſemper & ubique protegendo impertiat. Deus ſub cujus nutibus vitæ noſtræ momenta decurrunt, ſuſcipe preces humiliter ad te clamantium, ut de omni adverſitate, & ægritudine liberati, perpetua te gratiarum actione laudemus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

815 *Aliæ orationes ad obtinendam ſanitatem, ex Breviario Romano.*

Fer. 6. Dom. 1. Quadrag. ad Veſp.

Da, quæſumus Domine, nobis ſalutem mentis, & corporis: ut bonis operibus inhærendo, tuæ ſemper virtutis mereamur protectione defendi.

Deus,

Digitized by Google

Deus, qui conſpicis omni nos virtute deſtitui: interiùs, exteriùſque cuſtodi: ut ab omnibus adverſitatibus muniamur in corpore, & à pravis cogitationibus mundemur in mente. Sabbat. Dom. 1. Quadr. ad Veſp.

Deus, qui nos in tantis periculis conſtitutos, pro humana ſcis fragilitate non poſſe ſubſiſtere: da nobis ſalutem mentis, & corporis: ut ea, quæ pro peccatis patimur, te adjuvante vincamus. Dom. 4. poſt Epiph.

Deus infirmitatis humanæ ſingulare præſidium, auxilii tui ſuper nos famulos tuos oſtende virtutem, ut opere miſericordiæ tuæ adjuti: Eccleſiæ tuæ Sanctæ incolumes repræſentari mereamur. Eccleſ. in Miſſa pro infirm.

Concede, quæſumus, omnipotens Deus, ut qui protectionis tuæ gratiam quærimus, liberati à malis omnibus ſecura tibi mente ſerviamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Fer. 4. Dom. 2. Quad. ad Veſ.

Benedictio pro infirmis.

816 Parochus, cùm ægrotos ſibi viſitare contigerit, præter ea, quæ in Rituali Romano *de Viſitatione infirmorum*, habentur, poterit etiam ad libitum ſequentibus orationibus uti pro ſanitate ægrotis à Deo impetranda.

In primis ægrotum in iis inſtruat, quæ in hoc articulo ſuperiùs habentur, & aliquam, vel aliquas ei orationes ex præmiſſis devotè recitandas proponat, quæ magis videntur opportunæ. Poſteà eum hortetur, humiliter, ac devotè ſequentem orationem recitare.

Oratione per impetrare da Dio la ſanità di mente, e di corpo.

Dolciſſimo Signor mio Giesù Chriſto, che ſiete il mio Redentore, Salvatore, Signore, e Protettore, Conſolatore degli afflitti, Sollevatore de' caduti, Medico di gl'infermi, che ſanate i contriti di cuore, e curate quelli, che nelle loro infermità a voi ricorrono; eccome, viliſſimo ſervo voſtro, confuſo, e tutto afflitto, conoſco, che per l'offeſe fatte alla Maeſtà voſtra non merito di ricevere da voi gratia alcuna. Conoſco però ancora, che ſiete Dio non ſolo onnipotente, e ſapientiſſimo, mà ancora benigniſſimo, pietoſiſſimo, miſericordioſiſſimo, clementiſſimo, e liberaliſſimo, prontiſſimo à perdonare à chi con puro cuore de' ſuoi errori vi chiede perdono: Però eccomi quì humiliato avanti la Maeſtà voſtra; di puro cuore de' miei peccati vi domando perdono; e vi prego per la grandezza della voſtra bontà, e fedeltà nelle promeſſe voſtre: per honor, e gloria del voſtro Santiſſimo nome: per l'efficacia della voſtra ſacratiſſima Paſſione; e per i meriti della Vergine Santiſſima voſtra dilettiſſima Madre, del mio Angelo Cuſtode, e de' Santi N. e Sante N. miei devoti, vogliate perdonarmi i miei peccati, e darmi gratia, che per l'avvenire m'aſtenga da qualſivoglia offeſa, e vi ami ſopra tutte le coſe con tutto il mio cuore, con tutta l'anima mia, e con tutte le mie forze. Parimente vi ſupplico, vogliate liberarmi da queſta infermità, e concedermi perfetta ſanità di mente, e di corpo, acciò ſotto la voſtra divina protettione collocato, con più libertà di mente, e di corpo attenda à ſervirvi, & amarvi, & impiegarmi per amor voſtro in ope-

in opere di miſericordia e ſpirituali, e corporali; & adempiſca ſempre in tutto, e per tutto il voſtro divino volere; e di tutto renda gratie à voi mio Dio, che col Padre, e Spirito Santo vivete, e regnate ne' ſecoli de ſecoli. Amen.

Hac oratione ab infirmo devotè, ac humiliter recitata, Parochus poterit ſequentem, vel aliam ad libitum ſuum ex approbatis ab Eccleſia formare benedictionem.

Oratio pro infirmis.

POtentia ✠ Dei Patris adjuvet te. Sapientia ✠ Dei Filii inſtruat te. Virtus ſpiritus ✠ Sancti liberet te ab omnibus malis, & periculis animæ, & corporis.

Benedicat tibi Dominus, & cuſtodiat te, oſtendat Dominus faciem ſuam tibi, & miſereatur tui, convertat Dominus vultum ſuum ad te, & det tibi pacem, & ſanitatem.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cœlum, & terram.

℣. Domine, exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus, ad te veniat.

℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui fragilitatem humanæ conditionis infuſa virtutis tuæ dignatione confirmas: ut ſalutaribus remediis, corpora noſtra, & mentes vegetentur, ſuper hunc famulum tuum N. propitius intende, ut omni neceſſitate corporeæ infirmitatis excluſa, gratia in eo priſtinæ ſanitatis perfectè reparetur.

Omnipotens æterne Deus, qui benedictionis tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate cuſtodis, ad invocationem Sanctiſſimi Nominis tui benignus aſſiſte, ut famulum tuum N. ab ægritudine liberatum, & ſanitati donatum dextera tua erigas, virtute confirmes, poteſtate tuearis, atque Eccleſiæ tuæ ſanctæ cum omni deſiderata proſperitate reſtituas.

Omnipotens ſempiterne Deus, ſalus æterna credentium exaudi nos pro famulo tuo infirmo, pro quo miſericordiæ tuæ imploramus auxilium: ut reddita ſibi ſanitate, gratiarum tibi in Eccleſia tua referat actiones. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Dominus Jeſus Chriſtus apud te ✠ ſit, ut te defendat, intra ✠ te ſit, ut te conſervet, ante ✠ te ſit, ut te ducat, poſt ✠ te ſit, ut te cuſtodiat, ſuper ✠ te ſit, ut te bene ✠ dicat: Qui cum Patre, & Spiritu Sancto regnat in ſecula ſæculorum. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis Pa ✠ tris, & Fi ✠ lii, & Spiritus ✠ Sancti deſcendat ſuper te, & maneat ſemper. Amen.

Oratio-

Digitized by Google

Orationes recitandæ ab Ægroto ad acquirendam patientiam, dum durat infirmitas, & tribulatio.

NOſti, omnipotens Deus, quàm vile ſit, & fragile hoc manuum tuarum 818
figmentum, quod ex pulvere formatum à levi vento concutitur, fran-
gitur, & tandem iterùm in pulverem evaneſcit. Adeò nihil eſt, quod meis
ego viribus fidam, qui carne contra ſpiritum ſemper reluctante, tot ſentio
motus indignationis, impatientiæ, puſillanimitatis, diffidentiæ, aliarum-
que perturbationum, quando vel leviter tangor. Tuam igitur opem im-
ploro, cœleſtis medice, divinum tuum pharmacum, quod PATIENTIA di-
citur, mihi cupio communicari. Summum nempe in morbis etiam acerbiſ-
ſimis levamentum eſt Patientia. Tu ergo, Domine, qui exteriùs flagella ir-
rogas, da interiùs indeficientem Patientiam, ita ut laus tua nunquam rece-
dat de ore meo.

DA mihi, quæſo, Domine, præſenti, & æquo eſſe animo, ut velut
ambidexter læta & triſtia, ſuavia & aſpera non aliund, quàm à
paternis tuis manibus profecta, ſuſcipiam, mihique dvinitùs eſſe immiſ-
ſa certiſſimò credam, quoniam ad filiorum tuorum exercitationem, ac
profectum dirigis omnia.

DOceat me, obſecro, ſpiritus tuus, quo confortante poſſumus om-
nia, ut ſciam animam in patientia poſſidere uſque ad mortem. Tu es
Dominus, qui aculeos, & dolores omnium, & ſingulorum laborantium
conſideras: ego verò licèt nondum ad ſanguinem uſque reſtiterim; tamen
carnis imbecillitatem, & recalcitrantis naturæ vim ſæpè vel invitùs expe-
rior. Tantò igitur magis adjuva, Domine, imperfectum meum, ut vir- Pſal.22.ver.4.
tus in infirmitate perficiatur, & ego ſincerè teſtari poſſim, *Virga, & ba-
culus tuus ipſa me conſolata ſunt.* Ad hæc, gratia tua duce, reſpiciam
ſæpè in faciem Chriſti mei, & Filii tui Crucifixi, qui ſe patientibus om-
nibus abſolutum patientiæ ſpeculum, & exemplar præbet. Sed & lectiſ-
ſimi, ac fideliſſimi amici tui in cruce mea me conſolentur, qui tanquam
aurum in ardenti fornace à te probati, ac purgati, atrociſſima quæ-
que ſupplicia pro te uti patientiſſimè, ita & fortiſſimè pertulerunt, tantò
nunc capiti ſimiliores in cœleſtibus deliciis, quantò anteà patientiores fue-
runt in gravibus tormentis.

Oratio ad augendam Patientiam.

VIta hæc noſtra peregrinatio eſt ab exilio ad patriam. Et ne detineat
nos amænitas viæ, quò minùs ad te, Deus, rectò, & celeriter
contendamus, excitas nos ſtimulis, & ſpinis pungis, ut concupiſcamus
requiem, & finem itineris. Sunt ergo morbi, fletus, luctus, mœror,
adverſa omnia, velut calcaria, quibus ſegnis hic equus, vel veriùs,
aſinus urgetur, ne ſemper in via ſubſiſtat. Fac nos, Domine, oblivisci
viæ, meminiſſe patriæ: atque, ſi adiicis pondus adverſorum, adde
etiam robur, ne ſuccumbamus oneri, ad te perpetuò intenti, & ere-
cti.

Digitized by Google

cti. Cæterùm tua, Domine, ſunt omnia: fac de omnibus ſine exceptione quod inſcrutabili tuo judicio viſum fuerit, hoc uno dempto, ne me tibi inimicum eſſe patiaris.

Ad repentinam mortem avertendam.

Oratio. I.

819 O Miſericordiſſime Domine Jeſu, per lacrymas tuas, per agoniam, & ſanguineum ſudorem tuum, per mortem tuam rogo te, à ſubitanea, & improviſa morte libera me.

Oratio. II.

O Benigniſſime Domine Jeſu, per acerbiſſimam, & ignominioſiſſimam flagellationem, ac coronationem tuam, per crucem, & paſſionem tuam amariſſimam, per omnem bonitatem tuam, humillimè te precor, ne permittas, me ſine Sacramentis morte repentina ex hac vita migrare.

Oratio. III.

O Mi amantiſſime Jeſu, ò Dominus meus, & Deus meus, per omnes labores, ac dolores tuos, per pretioſum ſanguinem tuum, per ſacroſancta vulnera tua, per illas tuas, ò mi dulciſſime Jeſu, ſupremas in cruce voces: ***Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquiſti me.*** Per validum illum clamorem tuum: ***Pater, In manus tuas commendo ſpiritum meum***, ardentiſſimè te rogo, ne ſubitò hinc tollas me. Manus tuæ, ò mi Redemptor, fecerunt me, & plaſmaverunt me totum in circuitu: ne, quæſo, ſic repentè præcipites me. Da, oro, ſpatium pœnitentiæ, da felicem, & in gratia tua obitum, ut ego te tota mente diligam, laudem, & benedicam in æternum.

Pſal. 21. ver. 1. Pſal. 50. ver. 6.

ARTICULUS II.

De Afflictis, ac Tribulatis tuendis ab inimicis, ac perſecutoribus.

820 *Modus ſe tuendi ab inimicis, ac perſecutoribus.*

UT Parochus, vel Pater ſpiritualis afflictis, ac tribulatis modum, quo ſeipſos ab inimicis, ac perſecutoribus tueri queant, inſinuare poſſit, eum ſequentia conſiderare non pigeat monumenta. Quæ, ut etiam ab ipſiſmet afflictis, ac tribulatis latini ſermonis ignaris percipiantur, vulgari idiomate proponam.

Drexel. de Conform. volunt. lib. 1. c. 1. §. 4. Iſaiæ c. 45. v. 7. Amos c. 3. v. 6.

Primieramente, quando ti ritrovi afflitto, e perſeguitato, conſidera quella tribulatione, come venuta dalla mano di Dio, e dalla ſua ſoaviſſima diſpoſitione, e providenza. Dio è quello, che regge la deſtra di quello, che ti percuote. Dio è quello, che muove la lingua di quello, che di te mormora. Dio è quello, che diede forze à quello, che empiamente ti percoſſe; e però devi ſubito ringratiar Dio non ſolo de' beneficii ricevuti; mà ancora delle tribulationi, e contrarietà à te venute, e nel luogo de' beneficii, e favori annoverarle.

Secondo, devi offerir te ſteſſo à patire per amor di Dio, & in ſatisfattione de' tuoi peccati, queſte, e tutte quelle tribulationi, che più piacerà alla Maeſtà ſua di mandarti, nel modo inſegnato nell'articolo precedente.

Drexel. de Patientia par. 2. cap. 5.

Terzo, non devi mormorare, nè lamentarti di quelli, che t'hanno offeſo, & ingiuriato; mà conſiderare, che ſono ſtati ſolo inſtromento della mano di Dio, per farti

Digitized by Google

farti ravvedere de' tuoi peccati, e nella via della perfettione profittare.

Quarto, devi prontamente perdonare per amor di Dio l'ingiuria ricevuta, determinandoti fermamente non ſolo di non offendere chi t'hà offeſo, mà nè anco di dir mal di lui, e di contenere il tuo cuore da penſieri di odio, e di rancore.

Quinto devi conſiderare, che Iddio è preſente in ogni luogo, e vede il tuo cuore, e quello, che patiſci per amor ſuo; ſi come anco vede l'ingiuria, & offeſa, che hai ricevuta: e mentre tu per amor ſuo perdoni al tuo nemico: e per ſatisfare, & oſſervare quello, che Iddio commanda nel Vangelo, rimetti l'offeſa ricevuta, Iddio reſta obligato à rimunerarti; perilche devi credere, ch'egli haverà cura di te, e ſi piglierà à petto di vendicar l'offeſa, che ti fù fatta, e ciò à tempo opportuno. Drexel. de Conform. volunt. lib. 2. c. 5. §. 4. Matthæi c. 5.

Tu dunque ſottometti te ſteſſo tutto alla divina protettione, & al ſuo divin volere, e tien per certo, e per ſicuro, che Iddio ti proteggerà, e non ti permetterà ſe non quello, che ſia per eſſere per tuo maggior bene; anzi farà, che le perſecutioni ſi convertano in tuo utile, e commodo. Pſal. 90. ver. 1.

Seſto, conſidera, che nell'offeſa, che ti può fare il tuo nemico, due coſe hanno da concorrere, cioè la volontà mala, e perverſa d'offenderti, e l'opera eſteriore, cioè l'offeſa, che ti potrebbe fare. La volontà, quantunque iniqua, e perverſa non ti può nocere, nè farti danno alcuno. L'opera eſteriore nè anco ti può nuocere, ſe Iddio non concorre, overo s'egli s'oppone. Sia pur forte, e potente il tuo nemico, quanto può eſſere, di finiſſime arme ben guarnito, da huomini forti, e robuſti ſitibondi del tuo ſangue accompagnato, ſe Dio non concorre all'atto fiſico, e materiale dell'offeſa: overo s'opponerà, ò per sè ſteſſo, ò per mezo de' ſuoi miniſtri gli Angeli celeſti: l'inimico perderà le forze, l'arme non ti offenderanno, e gli huomini forti, e robuſti s'avviliranno in sè ſteſſi, ſi perderanno d'animo, nè ti potranno offendere, nè darti alcun danno. Metti dunque tutta la tua confidenza in Dio, e chiamalo ad ogn'hora, & ogni momento per tuo Signore, Salvatore, protettore, difenſore; à lui commetti te ſteſſo, e tutte le tue cauſe, e pregalo, che ti difenda, e protegga. E ſupplica ancora ogni giorno la Maeſtà ſua, che ſi compiaccia di perdonare al tuo nemico, e dargli lume, e cognitione de' ſuoi errori; confonda i ſuoi machinamenti, e penſieri perverſi, diſtrugga l'inſidie contro di te ordite, e lo corregga in quel modo, che è più conveniente al ſuo divin volere: così ſperimenterai, come Iddio con modo maraviglioſo convertirà l'amaro in dolce, la meſtitia in allegrezza, e la perſecutione in conſolatione. 821 Supra num. 147. & 148.

Al che ſerviranno le ſeguenti orationi. Per i dotti ſervirà ancora ciò ch'habbiamo detto di ſopra, trattando de' frutti della confidenza in Dio *al numero marginale* 200. *e ſeguenti*, *& al num.* 210. *e ſeguenti*, *e* 277. *e ſeguenti*.

Oratione per difendere ſe ſteſſo da' nimici, e perſecutori.

Signor mio Gieſù Chriſto dolciſſimo, & amantiſſimo, ecco me ſervo voſtro afflitto, e perſeguitato, da voi ricevo queſta tribulatione, come venuta dalla volontà del voſtro paterno cuore per farmi riconoſcere de' miei errori, e nella via della Chriſtiana perfettione profittare. Per amor voſtro l'accetto, e ſopporto volontieri, e vi ringratio, che degnato vi ſiete di viſitarmi. Offeriſco me ſteſſo pronto non ſolo à patire queſta perſecutione, mà qualſivoglia altra tribulatione ancora, che più piacerà alla Maeſtà voſtra di mandarmi. Solo vi prego, che vi degnate ancora di darmi patienza, acciò non mi conturbi, nè mi quereli, nè in me s'eccittino penſieri d'odio, ò di vendetta: mà che di tutto cuore à voi dii lode, gloria, & honore. 822

Io ri-

Digitized by Google

Io rimetto volentieri, e di tutto cuore, e perdono per amor voſtro queſt' offeſa, e prego la Maeſtà voſtra à perdonare à chi m'hà offeſo, e dargli lume, e cognitione, acciò conoſca l'error ſuo, e ſi emendi. Et quando à i voſtri divini impulſi faccia reſiſtenza, voi, che del tutto Signor ſiete, e che vedete il tutto, correggetelo in quel modo, che al voſtro divin beneplacito è più conveniente; confondete i ſuoi penſieri perverſi, e maligni: ſcoprite le ſue inſidie, diſtruggete i ſuoi machinamenti, & impedite l'offeſe, che mi potrebbe fare. A voi s'aſpetta il difendermi, e proteggermi in ogni hora, & ogni momento, & impedire, che non ſolo coteſto mio nemico, mà qualſivoglia altra coſa contraria, e nociva non mi poſſa offendere, poiche voi ſiete il mio Signore, Redentore, Salvatore, protettore, tutore, difenſore, e conſervatore, refugio, conforto, vita, ſalute, e conſolatione dell'anima mia, e del mio corpo. Eſſendo dunque voi il mio protettore, e di che coſa potrò io temere. Eſſendo voi in mia difeſa, e qual forza, qual potenza mi potrà offendere? *Pone me iuxta te, & cuiuſvis manus pugnet contra me? Si Deus pro me, quis contra me?*

Job.c.17. v.3. Roman.c.8. verſ.31.

Potrà ancora ad ogn'hora, e più ſpeſſo col cuore, e con la bocca dire le ſeguenti parole:

Voi mio Dio, che ſiete Signor del tutto, che potete il tutto, che vedete il tutto, e che volete far beneficio à tutti, & in particolare à quelli, che'n voi confidano, e vivono ſotto la voſtra divina protettione, difendetemi, e proteggetemi da miei nemici.

A queſto effetto ſervirà ancora il recitare ſpeſſo quei verſetti de Salmi poſti di ſopra al *n.604.* come anco il recitare il Salmo 53. *Deus in nomine tuo ſalvum me fac, &c.* & il Salmo 5. *Verba mea auribus percipe, &c.*

Finalmente potrà aggiungere le ſeguenti orationi, ciaſcheduno così da quelle, come dalle precedenti eleggendo quella, ò quelle, ò tutte, ò in parte, che più ſaranno conforme la ſua devotione.

Orationes ad tuendum ſe ab inimicis.
Ex Pſalmorum verſiculis.

823
Pſal.69. verſ. DEus in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me feſtina.
verſ.2. Confundantur, & revereantur, qui quærunt animam meam.
Avertantur retrorſum, & erubeſcant, qui volunt mihi mala.
verſ.3. Pſal.30. verſ.1. In te Domine ſperavi, non confundar in æternum, in juſtitia tua libera me.
verſ.3. Eſto mihi in Deum protectorem, & in locum refugii, ut ſalvum me facias.
verſ.4. Quoniam firmamentum meum, & refugium meum es tu: & propter nomen tuum dux mihi eris, & enutries me.
verſ.17. Eripe me de manu inimicorum meorum, & à perſequentibus me.
Pſal.24. ver.1. Ad te Domine levavi animam meam: Deus meus in te confido, non erubeſcam.
verſ.2. Neque irrideant me inimici mei: etenim univerſi, qui ſuſtinent te, non confundentur.

Con-

Digitized by Google

Confundantur omnes iniqua agentes ſupervacuè. verſ. 3.
Liberà nos Deus Iſrael ex omnibus anguſtiis noſtris.
Judica Domine nocentes me, expugna impugnantes me. verſ. 22. Pſal. 34. verſ. 1.
Apprehende arma & ſcutum, & exurge in adjutorium mihi. verſ. 2.
Effunde frameam, & conclude adverſus eos, qui perſequuntur me: dic verſ. 3. animæ meæ, Salus tua ego ſum.
Fiant tamquam pulvis ante faciem venti: & Angelus Domini coarctans illos. verſ. 6.
Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini perſequens eos. verſ. 7.
In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo ſermonem: in Deo ſperavi, non timebo, quid faciat mihi homo. Pſal. 55. ver. 11.
Diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus. Pſal. 17. ver. 1.
Deus meus adjutor meus, & ſperabo in eum. verſ. 2.
Protector meus, & cornu ſalutis meæ, & ſuſceptor meus. verſ. 3.
Laudans invocabo Dominum: & ab inimicis meis ſalvus ero. verſ. 4.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cœlum, & terram.
℣. Salvos fac ſervos tuos,
℟. Deus meus ſperantes in te.
℣. Eſto nobis Domine turris fortitudinis.
℟. A facie inimici.
℣. Nihil proficiat inimicus in nobis.
℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.
℣. Mitte nobis auxilium de Sancto.
℟. Et de Sion tuere nos.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Protector noſter aſpice Deus, & inimicorum noſtrorum eliде ſuperbiam, eorumque contumaciam dexteræ tuæ virtute proſterne, ut tuo auxilio ab eorum periculis tuti, & omni perturbatione ſubmota, liberis tibi mentibus ſerviamus.

Quæſumus omnipotens Deus, vota humilium reſpice, atque ad defenſionem noſtram dexteram tuæ Majeſtatis extende.

Præſta, quæſumus, omnipotens Deus, ut qui in tua protectione confidimus, cuncta nobis adverſantia, te adjuvante, vincamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

ORATIO.

Ad Beatiſſimam Virginem Mariam Matrem Domini. 824

O Mater miſericordiæ, Mater æterni Regis, perveniant ad te preces meæ. Scio me peccatis meis graves pœnas commeruiſſe, ſed tamen impetra mihi à Filio tuo miſericordiam, ut antequam moriar ex animo convertar, & ſinceram agam pœnitentiam. O Virgo clementiſſima conſolatrix afflictorum, auxilium Chriſtianorum, adjuva me in hac tribulatione, & ab omnibus

Digitized by Google

bus inſidiis inimicorum tam viſibilium, quàm inviſibilium, & à cunctis me periculis protege. O Mater Domini, aſſiſte mihi, & ſubveni tuis patrociniis, ac meritis, in omnibus doloribus meis, & præſertim, in ultima neceſſitate mea ſuccurre mihi. O Mater afflictorum, non me deſeras in hora mortis meæ.

Ad Sanctiſſimos Angelos.

O Puriſſimi ſpiritus, Angeli beatiſſimi, aſſiſtite, quæſo mihi, & ab hominum iniquorum offenſis me defendite, occurrite mihi in periculis cunctis, & ſervate me in anguſtiis, ac conſolamini, & maximè præſentes mihi eſtote migranti ex hoc ſæculo, & potenter eripite me ab immundorum ſpirituum inſidiis, & animam meam in veſtrum conſortium aſſumite. Tu præcipuè, Angele bone, qui cuſtos es meus fideliſſimus, defende me in prælio, ut non peream in tremendo judicio: Nec me deſeras in quacunque neceſſitate, ſed tuum mihi benignum impende auxilium. O vos omnes Sancti Angeli Dei, veſtris, obſecro, interceſſionibus defendar, ut infernalis canis mihi non noceat, & anima mea ad ſuum Creatorem pura perveniat.

Ad Patronum, aut Patronos cœlites.

O Patrone optime, Sancte N. etiam in te ſpem aliquam ſubſidii, & confidentiam collocavi. Tuis, obſecro, deprecationibus apud Deum, & nunc, & in cunctis adverſitatibus mihi adſis, & præſertim in extremæ neceſſitatis articulo. Impetra mihi, quæſo, benignam ſententiam, ut à Judice meo audire merear: *Veni, benedicte Patris mei, accipe regnum, quod tibi paratum eſt ab initio mundi*: Ut ita tecum, ò Sancte N. communem, & immortalem Dominum glorificem in ſæcula ſæculorum. Amen.

Ad majorem Dei, Sanctiſſimi nominis Ieſu, Virginis Mariæ, Angelicorum ſpirituum, Sanctorumque omnium gloriam.

I N-

Digitized by Google

INDEX RERUM OMNIUM,

Quæ toto hoc volumine continentur.

Prior numerus paginam, ſecundus paragraphum marginalem deſignant.

A

Abrahami victoria ob fiduciam in Deo collocatam. pag. 99. num. 228

Abraham fuit exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 103.235

Abſtinentia à peccato neceſſaria eſt obſeſſo. 221.529

Abſtinentia ab illicitis voluptatibus eſt neceſſaria obſeſſo. 220.530

Actus exercendi à vexato, ut dæmonis impetus repellat. 269.668

Actus confidentię in Deum contra demonem poſſidentem. 276.689

Actus deteſtationis in demonem poſſidentem. 276.689

Adjurandus eſt dæmon non rogando, ſed objugando, & imperando. 153.354

Adjurari poteſt Deus deprecativè. pag. 152.349

Adjurari licitè poſſunt à nobis Angeli, & Sancti. 152.351

Adjurari à nobis licitè poſſunt dæmones. 152.351

Adjuratio quid ſit, & quotuplex ſit. pag. 151.347

Adjuratio quomodo conveniat cum juramento, & oratione, & quomodo differat. 151.347

Adjuratio tria continet. 151.348

Adjuratio obſecratio quędam eſt. 152.349

Adjuratores aliqui ſunt obſeſſorum carnifices, & tortores. 141.321

Adulti vexati uſquè ab infantia difficillimè liberantur, & quare. 285.713

Ægritudinis, & ſanitatis cauſæ naturales quænam ſint. 48.109

Ægroti exercitium debet eſſe oratio, ut maximam in Deum valeat elicere fiduciam. 164.387

Ægroti juxta fidei ſuæ magnitudinem ſanitatem accipiunt. 96.221

Ægroti medicinas corporales accipientes ab Exorciſtis, ut cæci in foveam cadunt necis corporeæ. 138.315

Ægroti ſuper omnia cor ſuum debent à vitiis purgare. 173.404

Ægroto quid agendum, ut ſanitas, quam petit, ſibi ſit ſalutaris. 199.473

Ægrotus obſeſſus figuratus eſt per Joannem in Patmos relegatum ærumnis affectum. 163.383

Afflictio carnis ſecundùm guſtum, & tactum neceſſaria eſt obſeſſo. 221.531

Afflicti, & tribulati quomodo ſublevandi in infirmitatibus. 336.792

Afflicti & tribulati quomodo tuendi ab inimicis. 348.820

Afflictiones cauſatæ à demone diverſimodè videas, *Dæmon*; & verbo *Moleſtiæ*.

Agni Dei virtus contra dæmones. 245.607

Agnus Dei cereis formis impreſſus quid importet. 244.606

Amuleta deferendi mos non contemnendus. 244.605

Angeli, & Sancti licitè, ac rectè à nobis adjurari poſſunt. 152.351

Angeli, ac Sancti militis, ac medici munere funguntur. 213.511

Angeli Superiores varia miniſteria exercent in obſequium hominum. 213.512

Angeli inferiores in neceſſitatibus hominibus ſuccurrunt. 221.514

Angeli auxilium præſtant populo Iſraelitico. 214.614

Angeli tuentur Judã Machabæũ. 214.515

Angeli ſuperiores natura virtute naturali coercent inferiores. 60.149

Angeli ſunt medici magis ſolliciti ad benefaciendum nobis, quàm dæmones ad malefaciendum. 215.518

Angeli non ſemper dæmones repellunt; quia noſmetipſos eis quotidiè non commendamus. 216.519

Angeli ab hominibus ſunt invocandi. 216.519

Angelus quilibet virtute divina poteſt omnes dæmones cohibere. 61.150

Angelus inſinuavit duobus Fratribus minoribus fiduciam in Deo eſſe collocandam, ut liberarentur à fame. 94.317
Animalia bruta quibus modis à dæmonibus vexentur. Et quomodo liberentur. 315.766
Antiochia ſervata fuit à terræmotu ob fiduciam ab Antiochenis in Deo collocatam. 97.222
Antiphona, & orationes pro divino Numine invocando. 299.740
Antiphona, & orationes pro auxilio Beatiſs. Virginis, & Angelorum implorando. 299.741
Antiſtes Magdeburgicus ob maximam fiduciam in Deo poſitam liberatus fuit ab inimicis ſuis. 89.204
S. Antonii à Padua res geſta. 240.600
S. Antonius à Padua venenum mortiferum bibit, & nihil ei nocuit, & quare. 90.207
Apoſtoli quanam forma verborum utentur ad dæmones expellendos. 7.15
Apoſtoli, & Sancti miracula patrarunt ob fiduciam in Deo poſitam. 105.239
Aquæ benedictæ virtus duplex. 247.612
Argumentum divinæ providentiæ ſumitur ab avibus. 165.389
Argumentum divinæ providentiæ ſumitur à floribus. 166.390
Argumentum perſeverantiæ ſumptum ab Amico tres panes petente. 193.459
Argumentum aliud ſumptum à Vidua ſe vindicari cupiente. 193.460
Arreptitii non poſſunt ordines ſuſcipere, nec ſuſceptos adminiſtrare. 236.583
Arreptitii quinam dicantur. 236.584
Arreptitius quando quis dicatur. 34. 87 & 268.667
Aſmodæus non fuit alligatus in deſerto ab Exorciſta; ſed ab Angelo. 130.293
Atto di deteſtatione da farſi dall'oſſeſſo, per ſcacciar da ſè il demonio. 263.657
Atto di deteſtatione contra il demonio da farſi dal Veſſato nell'uſo del matrimonio. 276.589
Atto di deteſtatione da farſi contra il demonio da quelli, che tēgono cura de' figlioli per liberali da'maleficii. 281.700
Atto di deteſtatione contra il diavolo incubo. 289.723
Atto di deteſtatione contra il demonio. 292.726
Atto di deteſtatione contra il demonio. 294.731
Atto breviſſimo di confidenza in Dio. 291.731
Atto di confidenza in Dio per per ſervarſi dalla nuova invaſione del demonio. 309.754
Atto di deteſtatione contra i demonii. 320.775
Avaritia eſt ſagitta, qua dæmon ferire tentat Exorciſtam. 112.251
Auctores antiqui, & moderni cautè legendi circa deſtructionem maleficii, & quare. 126.281

B

Baptiſmi ritus oſtendit virtutem ejus contra dæmones. 231.566
Baptiſmi virtus contra dęmones. 231.562
Benedictio pro infirmis liberandis. 345.816
Benedictio pro vexatis ab incubis ſpiritibus liberandis. 290.724
Benedictio communis ſuper fruges, & vineas. 324.781
Benedictio altera ſuper eaſdem. 324.ibi.
Benedictio fœni, paſcuorum, ſalis, & aquæ pro animalibus à maleficiis liberandis, & præſervandis. 324.782
Benedictiones variæ. 325.783
Benedictio panis, & vini, & quoruncumque comeſtibilium. 325.ibi.
Benedictio alia panis. 326.ibi.
Benedictio ad quodcumque comeſtibile. 326.ibi.
Benedictio ſalis. 327.ibi.
Benedictio Agni, & aliarū carniū. 317.ibi.
Benedictio ovorum. 327.ibi.
Benedictio quorumcūq; fructuū. 327.ibi.
Benedictio vini, cervifiæ, vel alterius potabilis materiæ. 328.ibi.
Benedictio vino propria. 328.ibi.
Benedictio olei. 328.ibi.
Benedictio quarumcumque medicinarū. 328.ibi.
Benedictio thalami. 329.ibi.
Benedictio cubiculi. 330.ibi.
Benedictio ignis, quo cremabuntur ſigna maleficii inventa. 330.ibi.
Benedictio Thuris, ſeu incenſi. 330.ibi.
Benedictio aquæ. 331.ibi.
Benedictio veſtimentorum. 332.ibi.
Benedictio Navis. 332.ibi.
Benedictio ad quodcunque volueris. 332.ibi.

S.Ber-

Digitized by Google

S. Bernardinus à Senis præſervatus fuit à peſte, & quare. 91.209
Bona ſpiritualia quænam ſint. 180.421
Bona ſpiritualia abſolutè petenda ſunt. 181.422
Bona temporalia quænam ſint. 181.421
Bona temporalia convenientia naturæ licitè peti poſſunt, ut fines proximi, dummodò ſecundùm rectam fidem petantur. 182.426
Bona temporalia convenientia naturę abſolutè petere non eſt temeritas. 184.429
Bona indifferentia cum moderatione honeſta abſolutè peti poſſunt. 184.431
Bona indifferentia non ſunt abſolutè petenda cum exceſſu, vel abundantia ſine moderata limitatione. 185.434
Bona temporalia, licèt per ſe non conferant ad ſalutem; dummodò illam, aut majus bonum non impediant, ſi petantur ex fide, habent impetrationem infallibilem. 189.447
Boni ob maleficia proficiunt in ſchola perfectionis, & quomodo. 58.141
Bonitas Dei in meditando non eſt ſeparanda à providentia Dei. 168.394
Bonitatis ſuæ Deus vult nos participes fieri. 168.395
Bonitatis divinæ meditatio fiduciam auget. 169.398
Bonorum temporalium quędam ſunt per ſe appetibilia ſecundùm rectam rationē quædam ſunt indifferentia. 180.421
Bonorum quædam ſunt ſpiritualia, quædam temporalia. 180.421
Bonum, quod petitur ut mediū, poteſt peti & propter ſe, & propter aliud. 182.424
Bonum ſubſtratū malitiæ quid ſit. 55.134
Bonum tam propter ſe, quàm propter aliud poteſt peti & abſolutè, & conditionatè. 182.425

C

Carolus V. illæſus ſervatus fuit in bello, & quare. 92.211
Cauſæ morales maleficiorum quænam ſint. 45.113
Cauſæ naturales maleficiorum quænam ſint. 44.110
Cauſæ naturales maleficiorum quomodo habeant vim nocendi à natura. 44.110
Cauſæ ordinis Exorciſtatus quænam ſint, vide verbo *Exorciſtatus*.
Cauſæ ſanitatis, & ægritudinis naturalis quænam ſint. 48.119
Cautela ſervanda circa animarum apparitiones. 29.80
Cautela ſervanda ab Exorciſta, cùm ſuſpicatur, aliquem eſſe tantummodo fictè, vel imaginariè obſeſſum. 159.376
Cautela ſervanda contra Striges. 282.703
Cautelæ quædam ſervandę ab Exorciſta, ut adjuratio ſuum conſequatur effectum. 156.365
Cautelę ſervandę ab Exorciſta, ut cognoſcat Energumenos habere debitam in Deo confidentiam. 295.729
Charitas, ut reſpicit Deum, qua ratione ſit Exorciſtæ neceſſaria. 110.246
Charitas quid operetur in habēte. 111.247
Charitas quomodo proximo ſit exhibenda. 111.249
Charitate carere non debet Exorciſta, ut tutò, & efficaciter ſuo munere fungatur. 110.245
Charitatis definitio. 110.245
Chirographum malefici quandò eſt in poteſtate dæmonis, non tenetur maleficus illud quęrere à dęmone, ut deſtruat illud. 52.126
Chirographum quando eſt in poteſtate malefici, tenetur illud conſignare, & lacerare. 52.126
Chriſtifideles omnes in nomine Jeſu poſſunt dęmones expellere. 207.485
Chriſtifideles multa mirabilia operantur in nomine Jeſu. 209.500
Chriſtus nobis meruit omnia bona honeſta. 190.449
Chriſtus reliquit hoc memoriale, ut in cunctis neceſſitatibus fideles nomen ejus invocent. 210.504
S. Clara fuit à Deo cibo refecta ob fiduciam in Deo collocatam. 94.216
Clerici qua poteſtate exorcizent. 20.51
Coercendus eſt dæmon objugatione, & præcepto. 263.658
Confidentia in Deum eſt galea, lorica, & anchora. 89.203
Confidentia in Deum, vide *Fiducia*.
Confidentiæ in Deum plura exempla. 89.204
Confirmatio hominem corroborat contra dæmonem. 238.567
Confirmationis Sacramento muniri debent pueri, ac puellæ à dæmone vexati. 232.560

Conjuratio duo continet, ſcilicet, objurgationem, & præceptum. 154.355
Conſideratio divinæ promiſſionis generat in conſiderante maximam in Deum fiduciam. 174.305
Conſuetudo os ſigno ✠ crucis muniendi, cùm homo oſcitat, unde orta ſit. 28.74
Contemplatio divinæ providentiæ generat in contemplante perfectam in Deum fiduciam. 165.388
Contemplatio divinæ providentię altiſſimam in animo noſtro pacem conciliat. 166.391
Convincuntur Sadducæi, & Athæi ex maleficiorum permiſſione. 57.139
Creaturæ inſenſibiles obediunt ei, qui confidit in Deum. 104.238
Creaturæ inſenſibiles quomodo ſentiant præcipientis verba. 104.238
Creaturæ irrationales ſecundùm ſe non poſſunt propriè adjurari. 154.357
Creaturæ irrationales, ut moventur ab alio, poſſunt licitè adjurari, & quomodo. 154.358
Credentium diverſitas. 79.182
Crimina magorum puniri jubet Innocentius VIII. Ejus Bulla recitatur. 43.109
Crucis ſignò dæmones expelluntur. 238.
592

D

Daniel fuit exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 103.235
Danieli Leones non nocuerunt, & quare. 90.206
David enarrat victorias à ſeipſo reportatas ob fiduciam in Deo collocatam. 98.227
David à Deo fuit exaltatus ob maximam fiduciam in Deo collocatam. 103.235
Dæmon eſt cauſa efficiens omnium maleficiorum, & obſeſſionum. 14.61
Dæmon in concinnandis maleficiis utitur ſcientia, potentia, malitia. 22.62
Dæmon majorem habet poteſtatem ſuper maximos peccatores, quàm ſuper juſtos. 25.68
Dæmon maximos peccatores rarò torquet in corpore, niſi juſſus à Deo, ut magis torqueat in anima. 26.70
Dæmon vexat extrinſecè homines per imaginarias apparitiones. 27.72
Dæmon quomodo torqueat homines in vigilia, 27.72
Dæmon quomodo viſiones cauſet in ſomnis. 27.73
Dæmon quomodo vexet homines per viſiones corporales. 28.74
Dæmon quandoque ingreditur corpora humana juſſus à Deo: & quando ingrediatur. 31.82
Dęmon quandoque ingreditur corpora humana per timorem. 31.83
Dęmon qua ratione dicatur ingredi corpora humana per timorem. 32.84
Dęmon aliquando ingreditur corpus alicujus hominis ſumpta occaſione ex ejus ira, & indignatione. 32.85
Dęmon ſępius ingreditur corpora humana per maleficia. 34.86
Dęmon quomodo poteſtatem ſumat intrandi corpora humana per maleficia. 34.87
Dæmon quandoque ingreditur corpora humana per imaginationem: & quomodo. 35.88
Dæmon cur ingrediatur corpora infantium, & puerulorum. 35.89
Dæmon ſæpe humores in corporibus humanis excitat, & perturbat. 37.94
Dæmon ſæpiùs hominum vires debilitat, diſſolvit, vel deſtruit. 38.95
Dæmon corporis humani organa ſępè corrumpit. 38.96
Dęmon humani corporis membra ſæpè diſtrahit, vel contrahit. 38.96
Dæmon in varia pericula homines impellit. 38.97
Dęmon ſæpè hominibus mortem ipſam infert. 38.97
Dęmon in maleficiis utitur rebus naturalibus vel ut cauſis naturalibus, vel ut cauſis moralibus. 44.110
Dęmon utitur rebus naturalibus in maleficiis vel per motum localem: vel per alterationem, activa paſſivis applicando. 44.110
Dęmon utitur agentibus naturalibus, ut inſtrumentis ad malefaciendum, quę non excedunt naturę terminos, vel vim naturalem cauſę. 45.112
Dęmon nihil poteſt operari ſine permiſſione divina. 53.128
Dęmon per ſuperbiam maximè tentat Exorciſtam. 112.250
Dęmon tentat Exorciſtam per avaritiam. 112.251

Dęmon

Dæmon calcitrare poteſt contra objurgationes, ſed non contra præcepta, ſi adſint debita requiſita tam ex parte miniſtri, quàm obſeſſi. 124.277
Dæmon non poteſt alligari ſignis. 126. 280
Dæmon adjurandus eſt non rogando, ſed objurgando, & imperando. 153.354
Dæmon ab obſeſſo non motibus corporis, ſed actibus fidei eſt impellendus ad obedientiam. 160.377
Dæmon eſt coercendus objurgatione, & præcepto. 263.658
Dæmon non timendus; ſed Deo fidendum. 270.670
Dæmon energumenum vexat non juxta vires ſuas; ſed juxta Dei permiſſionem. 282.705
Dæmon non ſemper præſens eſt in dæmoniaco; ſed ad breve tempus eum deſerit, & poſteà redit. 295.733
Dæmon quomodo exeat ex corpore in liberatione. 304.845
Dæmon tentat iterùm poſſidere eum, à cujus corpore fuerat expulſus. 304.748
Dæmon non poteſt religari in infernum, ut quidam ajunt. 305.749
Dæmon unde ſumat tentandi occaſionem. 306.750
Dæmon gladio exorciſmi eſt coercendus. 315.765
Dæmon ob odium in hominem ejus rebus nocere ſtudet. 315.765
Dæmones expellere ex conſuetudine Eccleſiæ ad Sacerdotes ſpectat. 11.25
Dæmones quandoque fingunt ſe eſſe animas mortuorum. 29.80
Dæmones quandoque plures, quandoque unus tantùm exiſtunt in corpore humano. 35.90
Dæmones quò modò inſint corpori humano. 35.90
Dæmones in qua parte corporis reſideant in obſeſſis. 36.91
Dæmones non poſſunt illabi in animabus noſtris. 36.91
Dæmones ſenſibus internis illudunt, & quomodo. 36.92
Dæmones poſſunt plura mala hominibus inferre exiſtente extra corpora ipſorum. 38.98
Dæmones quaſdam operationes exercent in corporibus humanis nonniſi exiſtentes in ipſis. 39.99
Dæmones ſæpiſſimè ſunt in corpore hominis, etiamſi non loquantur per os ipſius. 44.100
Dæmones ſuperiores cur obediant Magis, & Maleficis. 128.286
Dæmones à nobis licitè adjurari poſſunt. 152.352
Dæmones per Deum ipſum vel expreſsè, vel tacitè, & non aliter ſunt adjurandi. 156.363
Dæmones inviti honorem impendunt Sanctiſſimo Nomini Jeſu. 207.494
Dæmones fatentur ſe ſigno crucis ab hominibus expelli. 240.596
Dæmones, & Malefici in maleficiis operandis ſæpiùs reprimuntur à Deo. 59.147
Dæmones poſſunt exire ad obſeſſo ſine ulla ipſius torſione. 296.734
Dæmones eiici poſſunt ex obſeſſis miraculosè. 311.759
Dæmones regulariter eiiciuntur per poteſtatem exorciſticam. 311.759
Dæmones quomodo eiiciantur miraculosè. 312.760
Dæmoni nõ eſt credendum dicenti per os obſeſſi, ſe eſſe animam defuncti. 30.81
Dæmonis ſcientia maxima. 22.62
Dæmonis potentia eminentiſſima. 22.63
Dæmonis malitia inſignis. 22.63
Dæmonis poteſtas cœpit aliqualiter ligari ab origine mundi, ne omnia poſſet, quæ vellet. 23.64
Dæmonis poteſtas hominibus nocendi omnino eſt ablata per paſſionem Chriſti, & quomodo ſit ablata. 23.65
Dæmonis poteſtas pro quibus ſit ligata. 24.66
Dæmonis poteſtas relaxatur reſpectu eorum, qui diffidunt de Dei protectione. 25.67
Dæmonis obſidentis impetus quomodo ſint à Vexato repellendi. 296.668
Dæmonum reſiſtentia facta præceptis eccleſiaſticis unde proveniat. 282.705
Defectus fiduciæ unde proveniat. 84.191
Dei promiſſio ad liberandum Energumenos duas conditiones requirit, & quas. 283.708
Deum velle nos continuè malis affligi, nobis eſt ignotum. 198.472
Deum velle nos uti remediis licitis ad mala

Brogn. Man. Exorciſt.

Digitized by Google

mala avertenda, nobis eſt notũ. 198.472
Deus quomodo maleficia velit pro materiali. 53. 129
Deus maleficia non vult pro formali; ſed permittit. 54.131
Deus, licèt peccata non velit; illa tamen ab hominibus patrata ordinat in finem bonum. 55.133
Deus maleficia permittit, ne libertas arbitrii impediatur. 55.134
Deus permittit maleficia, ut bonum oppoſitum clarius agnoſcatur, ardentiùs appetatur. 56.136
Deus maleficia permittit: quia multa bona elicit. 56.137
Deus maleficia permittit ex ordine rerum in finem. 56.138
Deus punit peccatores per maleficia. 58. 133
Deus per ſeipſum poſitivè impedit dæmonum, ac maleficorum operationes, eis obſiſtendo. 59.147
Deus maleficos, ac dæmones impedit negativè, dum malefacere tentant; ſuum concurſum denegando. 60.148
Deus per Angelos dæmones coercet. 60. 149
Deus qua ratione ſit objectum materiale fidei. 74.171
Deus eſt prima ratio credendi. 75.173
Deus qua ratione ſit objectum formale fidei. 75.174
Deus protegit etiam qui ſunt ex familia confidentium in ſe. 92.212
Deus licitè, ac rectè à nobis adjurari poteſt deprecativè. 152.349
Deus adjurari poteſt per Deum ipſum. 154.349
Deus adjurari poteſt per Chriſtum. 155. 360
Deus adjurari poteſt per Angelos beatos, & Sanctos tam regnantes cœlo, quàm viatores juſtos. 155.361
Deus non poteſt adjurari per creaturas inferiores. 156.362
Deus ea providentia gubernat univerſos, qua ſingulos. 166.392
Deus vult nos participes fieri ſuæ bonitatis. 168.395
Deus ſicut fidelis eſt in promiſſis ſervandis, ita requirit ab homine hanc fidem. 174.406
Deus ob noſtram longam orationem ſæpiùs concedit nobis beneficia potiora, quàm nos petimus. 196.466
Deus exoratus ab ægroto paratus eſt illi infallibiliter ſanitatem dare, ſi ſanitas ei ſit profutura. 198.472
Deus vult concedere nobis beneficia; ſed juxta ordinem divinæ providentiæ. 219.526
Deus diſpoſuit aliqua dare rogatus, quæ non vult dare non rogatus, ideò rogandi ſunt Sancti. 219.526
Deus cur ſemper non concurrat, invocato nomine ejus ab Exorciſta, vel Chriſtifidelibus. 282.706
Deus voluntate ſigni, ac conditionata vult omnes Energumenos à dæmone liberare. 283.708
Diffidentes de Deo plures ſunt in orbe. 170.399
Diffidentia in Deum facit ſuccumbere tentationibus. 86.197
S. Dionyſius Areopagita antequam baptizaretur, cæcum illuminavit, invocato nomine Jeſu. 219.502
Diſpoſitio requiſita in obſeſſo eſt fides theologica, ac fiducia in Deum collocata, in actu exercito. 163.385
Diverſitas credentium. 79.182
Documenta pulcherrima ad fortiter ſuſtinendum, ac conſtanter perſeverandum. 114.255
Documenta ſervanda pro maleficis à poteſtate dæmonis eripiendis. 273.682
Documenta ab Exorciſta obſeſſis peccatoribus tradenda, ut liberentur à dæmone. 288.721
Documenta tradenda vexatis ab incubis. 289.722
Documenta ſervanda ab obſeſſis ab infantia. 291.725
Documenta tradenda obſeſſis ſpiritualibus. 292.727
Documenta pro obſeſſis duræ cervicis. 295.732
Documenta ſervanda ab Energumeno in actu liberationis. 297.737
Documenta pro vexatis liberatis ſuſpicantibus de nova invaſione. 312.761
Documenta pro vexatis liberatis certis de nova invaſione. 313.762
Domus variis modis à dæmonibus vexari ſolent. 318.770
Domus quibus modis à diabolicis vexationi-

Digitized by Google

tionibus ſint purgandæ. 318.771
Domus habitatores quid agere debeant in actu liberationis à dæmoniaca vexatione. 319.772
Duces militum plures illæſi ſervati ſunt in bello, & quare. 92.211

E

Eccleſiæ ſplendor luceſcit ex maleficiorum permiſſione. 57.140
Effectus extraordinarii in homine quandoque procedunt ex illuſionibus diabolicis. 37.93
Ejectio dæmonis ex corpore humano quomodo fieri poſſit, vide verbo *Dæmon*.
S. Elzearius à ſubmerſione aquarum præſervatur ob fiduciam in Deo collocatam. 97.224
Eligendum eſt in dubiis, quod magis ratio dictat, & ſenſui repugnat. 204.487
Energumeni per ſolum diſſenſum voluntatis non poſſunt ſeipſos à dæmoniaca vexatione liberare. 142.323
Energumenus quando quis dicatur. 34.87
Energumenus unde dicatur. 275.686
Energumenus duræ cervicis difficillimè liberatur, & quare. 287.717
Epiſcopi non poſſunt prohibere munus exorcizandi quoad poteſtatem generalem à Chriſto, & à jure communi acceptam. 14.32
Epiſcopi poſſunt prohibere munus exorcizandi quo ad poteſtatem particularem. 14.33
Epiſcopi ob aliquam cauſam particulare poſſunt ſuſpendere ſuos ſubditos quoad functionē publicam: quoad privatā verò tantum delinquentes in ea. 15.34
Epiſcopi poſſunt ſtatuere, ut ſubditi modeſtè, & ordinatè exorcizandi facultate utantur. 15.35
Epiſcopi poſſunt examinare ſuos ſubditos de modis, & formulis, quibus utuntur in exorcizando. 15.36
Epiſcopi plures arti exorciſticæ operam navarunt. 16.38
Epiſcopi tenentur ex charitate, & juſtitia per ſe, vel per alios exercere munus exorciſticum, cùm neceſſitas poſtulat. 16.39
Error aliquorum reprobatur circa effectum ab exorciſmo productum. 8.19
Error ex parte Exorciſtæ quando eveniat. 9.20
Error ex parte intentionis quando occurrat. 9.21
Error ex parte formę quando eveniat. 10.22
Error ex parte materiæ remotæ. 10.23
Error ex parte actuū liberi arbitrii. 11.24
Error plurium Exorciſtarum oſtenditur. 124.277
Error graviſſimus Exorciſtarum. 136.311
Evangelii virtus contra dęmones. 240.596
Euchariſtia obſeſſi, ac maleficiati ſunt muniendi. 235.581
Euchariſtiæ virtus contra dæmones. 254. 576
Exempla de Sanctiſſimæ Euchariſtię virtute contra dæmones. 232.567
Exempla de efficacia Baptiſmi contra dæmones. 231.563
Exempla Sanctorum de virtute aquæ benedictæ contra dæmones. 247.613
Exempla de Pœnitentiæ Sacramenti virtute contra dæmones. 232.570
Exemplum relatum ab Auctore de quadam juvencula à dæmone incubo vexata. 227.549
Exemplum de virtute imaginum Sanctorum contra dæmones. 246.611
Exemplum de Confirmationis virtute contra dæmones. 232.568
Exemplum ab Auctore relatum de moleſtiis dæmoniacis. 29.78
Exemplum relatum ab Auctore de ingreſſu dæmonis in corpore cujuſdam. 33.86
Exemplum relatum ab Auctore de effectibus extraordinariis cauſatis ab illuſionibus diabolicis. 3793
Exemplum D. Hilarionis de ſignis in maleficio adhibitis. 51.125
Exemplum relatum ab Auctore de quodam obſeſſo liberato ob fiduciam in Deo collocatam. 87.198
Exemplum relatum ab Auctore de dæmonis fallacia, ſumpta occaſione ex quadam interrogatione ſibi facta à quodam Exorciſta. 121.272
Exercitia adimplenda à Vexatis ab incubis. 289.722
Exorciſmorum multitudo unde proveniat. 10.22
Exorciſmus infallibiliter ſuum producit effectum, ſi adſint omnia requiſita. 8.17
Exorciſmus, ſeu præceptum faciendum

Digitized by Google

dæmoni obſidenti, vel corpus ingredienti. 271.675
Exorciſmus ad dæmonem expellendum obſidentem Maleficos, vel Sagas, ac impedientem, ne Judicibus veritatem fateantur. 272.681
Exorciſmus ad expellendum dæmonem à Strigibus, ac Maleficis ad pœnitentiam revertentibus. 273.683
Exorciſmus ad diſſolvendum maleficium in matrimonio factum. 379.697
Exorciſmus ad maleficium deſtruendum puerulis illatum. 281.701
Exorciſmus ad dæmonem ab Energumeno expellendum. 301.744
Exorciſmus ad dæmonem expellendum poſt novam invaſionem. 313.762
Exorciſmus eſt gladius pro dæmone coercendo. 315.765
Exorciſmus ad dæmones ab animalibus expellendos. 317.769
Exorciſmus ad expellendos dæmones à domibus vexatis. 320.776
Exorciſmus contra dæmones producentes, vel congregantes aves, vermes, mures, locuſtas, & alia animalcula fructus terræ devaſtantia. 322.779
Exorciſta adjurans interpretatur. 1.1
Exorciſta cognoſcere debet cauſas maleficiorum. 46.28
Exorciſta non ſit præceps in judicio ferendo de maleficio. 47.117
Exorciſta per ſimilem filio hominis figuratur. 1.1
Exorciſta poteſt licitè tollere, ac deſtruere ſigna maleficii. 51.125
Exorciſta poteſt maleficia deſtruere ſine ſignorũ maleficorũ deſtructione. 51.125
Exorciſta deberet eſſe imbutus ſcientiis philoſophiæ, ac theologiæ, ut ritè, ac perfectè ſuum valeret obire miniſterium. 61.151
Exorciſta per fidem fit ſimilis filio hominis in facie lucente ſicut Sol. 73 166
Exorciſta ſeipſum purgare debet à vitiis. 111 248
Exorciſta, ut amet Deum, debet amare proximum. 111.249
Exorciſta quando erret circa interrogationes dæmoni facienda vide verbo *interrogatio*.
Exorciſta illicitè ægrotis medicinas corporales exhibet. 136.311
Exorciſta quando peccet mortaliter, ægrotis medicinas corporales exhibendo. 137.312
Exorciſta tradendo corporales medicinas ignorantem ſe prodit, & avarum ſe oſtendit. 137.313
Exorciſta non debet Energumenum vexare flagellis, dehoneſtare opprobriis, & alia hujuſmodi facere. 141.321
Exorciſta non debet uti fictionibus ad probandum, an aliquis ſit verè, vel ficté obſeſſus. 141.322
Exorciſta conſiderare debet media neceſſaria ad dæmonem expellendum. 151.347
Exorciſta nihil dæmoni præcipiat, niſi quæ conducunt ad expulſionem. 152.353
Exorciſta incumbere debet orationi, & jejunio. 156.365
Exorciſta accedere debet ad dæmonem expellendum, ut Judex delegatus contra reum vinctum, & convictum. 157.366
Exorciſta inſtruere debet obſeſſum, ut credat, illum habere poteſtatem dæmones expellendi. 157.367
Exorciſta præcepta formare poteſt vulgari idiomate, ut illa vexatus intelligat, ſi tamen aliter expedire, quandoque non judicet. 157.368
Exorciſta præcepta enunciare non debet, quando vexatus eſt aliqua paſſione perturbatus. 158.369
Exorciſta non debet ſinere obſeſſum diu à dæmone vexari. 158.370
Exorciſta præcipere debet dæmoni, ne uſum ſenſuum impediat. 156.371
Exorciſta ſilentium dæmoni imponat. 158.372
Exorciſta poteſt dæmonem interrogare de tempore ingreſſus; ſed priùs interrogandi ſunt parentes obſeſſi, & obſeſſus ipſe. 158.373
Exorciſta ſemper ſit paratus ad ritè munus ſuum obeundum. 162.382
Exorciſta ex quibus cognoſcet vexatum eſſe benè diſpoſitum erga Deum ad ſuam liberationem. 258.647
Exorciſta quænam requirere debet à Vexato, ut cognoſcat, eum eſſe perfectè diſpoſitum ad liberationem. 259.648
Exorciſta ex quo cognoſcet Vexatum eſſe benè diſpoſitum erga Exorciſtam. 260.649

Exor-

Digitized by Google

Exorciſta de quibus reſpectu ſui ipſius poſſit interrogare Vexatum. 261.653
Exorciſta quænam obſervare debeat, ut cognoſcat Vexatum eſſe benè diſpoſitum adversùs dæmonem. 260.651
Exorciſta quomodo ſe habere debeat cum eo, qui poſt liberationem iterùm à dæmone poſſidetur. 312.761
Exorciſtæ dignitas humanam ſuperat, angelicam exæquat, divinam attingit. 1.2.3
Exorciſtæ fides theologica ſimpliciter, & abſolutè non eſt neceſſaria ad dæmonem expellendum. 81.186
Exorciſtæ neceſſaria eſt fides in Deum, ut tutò,& efficaciter dęmones expellat. 82.187
Exorciſtæ neceſſaria eſt fiducia in Deum, ut tutò, & efficaciter dęmones expellat. 83.189
Exorciſtæ qua ratione charitas ſit neceſſaria. 110.245
Exorciſtæ quàm ſint neceſſariæ patientia, ac perſeverantia. 114.254
Exorciſtæ neceſſaria eſt prudentia ad errores vitandos, & ſemitas rectas eligendas. 116.261
Exorciſtæ tantùm ea ſunt licita, quę ex poteſtate à Chriſto accepta expulſioni dęmonis conducunt. 129.190
Exorciſtę poteſtas non ſe extendit ad dęmones alligandos hic,vel illic. 130.293
Exorciſtę quamvis arte medica prędìti, prohibentur medicinas exhibere corporeas. 138.316
Exorciſtę eſt illicitum cum ęgrotis, & obſeſſis chirurgi munere fungi. 139.317
Exorciſtę plures munus chirurgi ſibi aſciſcunt: ex quo multa ſcandala oriuntur. 139.317
Exorciſtę aliqui utuntur balneis,ac ſuffumigiis, ſed cum maximo patientis detrimento. 40.319
Exorciſtę antiqui multa putabant eſſe neceſſaria in expulſione dęmonis, quę ab Auctore reprobantur. 296.734
Exorciſtę, ac Parochi ſuadere debent obſeſſis, ut per Pęnitentię Sacramentum peccata expurgent. 233.575
Exorciſtę, ac Sacerdotes potentiſſimi ſunt ad dęmones expellendos ratione ordinis exorciſtatus. 235.582
Exorciſtę quando incaſſum dęmonem exorcizent. 282.704
Exorciſtatus ordo quid ſit, & quando ſit inſtitutus. vide vorbo *Ordo*.
Exorciſtatus miniſterium includit omnia proportionaliter, quę in Sacramentis. 5.11
Exorciſtatus cauſa efficiens principalis eſt Deus,Miniſterialis Exorciſta. 6.12
Exorciſtatus, ut miniſterium eſt, cauſa materialis tam remota, quàm propinqua. 8.13
Exorciſtatus forma remota, ac propinqua. 7.15
Exorciſtatus finis eſt intentio Exorciſtę dęmones expellendi. 8.16
Exorcizare dęmonem pręcepto expulſivo ſine aliquo ſigno evidenti pręſentię diabolicę eſt illicitum. 117.262
Experientię in quibus priùs ſint faciendę. 161.378
Expulſio dęmonis ex corpore obſeſſi non dependet à voluntate dęmonis; ſed Dei. 123.276
Expulſio dęmonis per poteſtatem exorciſticam declaratur. 311.759
Expulſio dęmonum videtur quaſi ſimilis peccatorum expulſioni. 311.759
Extremę unctionis virtus ad tentationes diabolicas repellendas, & ad ſanitatem ęgris conferendam. 237.588
Ezęchias mirabilia operatus eſt ob fiduciam in Deo collocatam. 105.239
Ezechię Regis victoria inſignis recenſetur. 99.228

F

Ferdinandus à Caſtro Palao ſuſtinet, poſſe Exorciſtã licitè connivere dęmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi ei permittatur in aliũ ingredi. 150.344
Fictiones debent vitari ab Exorciſta in ſuo miniſterio obeundo. 141.322
Fidei humanę deſcriptio. 73.167
Fidei objectum triplex. 74.169
Fidei objectum primarium quodnam ſit. 74.170
Fidei objectum materiale adęquatum eſt quodlibet ens revelabile à Deo. 75.162
Fidei actus definitio. 75.275
Fidei theologicę definitio. 76.176
Fidei tres diſtinctiones. 79.181
Fidem habent multi ſpeculativam; ſed carent practica. 194.463

Fi-

Fidem multi habent habitualem; ſed deficiunt in fide actuali quoad exercitium. 194.464
Fides gratia gratis data quæ. 73.167
Fides quomodo ſumatur aliquando pro fiducia. 73.167
Fides divina includit tria:objectum,actus, & habitus. 73.168
Fides theologica duplex, altera univerſalis, altera particularis. 76.177
Fides miraculorum, & promiſſionum eſt eadem cum fide catholica. 78.179
Fides theologica quâ ratione ſit major in uno homine, quàm in alio. 79.182
Fides theologica diſtinguitur à fide gratia gratis data, & à cæteris gratiis gratis datis. 81.185
Fides theologica ſimpliciter, & abſolutè non eſt neceſſaria Exorciſtæ, ut dæmones expellat. 81.186
Fides theologica neceſſaria eſt Exorciſtæ, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat. 81.187
Fiducia in Deum neceſſaria eſt Exorciſtæ, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat. 83.189
Fiducia quomodo augeatur. 84.190
Fiducia quomodo tollat hæſitationem. 84.192
Fiducia in miraculis operandis quæ. 85.193
Fiducia eſt armatura, ac veluti virga Moſaycâ in manu confidentium in Deum. 85.194
Fiducia eſt ſpes robuſtiſſima, & perfecta. 85.193
Fiducia præſervat à vitiis, & à peccatis plurimis. 85.195
Fiducia in Deum non ſinit, ita facilè homines cadere in tentationes. 86.197
Fiducia in Deum liberat, & præſervat à maleficiis, & obſeſſionibus. 87.198
Fiducia in Deum præſervat à dæmonis timore, apparitionibus, & nocturnis terriculamentis. 87.199
Fiducia in Deum defendit ab inimicis, ac perſecutoribus. 88.200
Fiducia in Deum eſt galea, lorica, & anchora. 89.203
Fiducia in Deum liberat, ac præſervat à morſu, ac veneno brutorum animalium. 89.205
Fiducia in Deum liberat à peſte. 91.208
Fiduciam in Deum illæſos præſervat in bello. 91.211
Fiducia in Deum protegit nedum confidentes in eum; ſed etiam qui ſunt de familia eorum. 92.212
Fiducia in Deum ſamem tollit, & dat eſcam eſurientibus. 93.213
Fiducia in Deũ infirmitates curat. 95.218
Fiduciam in Deum requiritur etiam in eo, qui curandus eſt. 95.320
Fiducia in Deum defendit à terræmotu, fulmine, aquarum ſubmerſione, aliiſq; periculis. 96.222
Fiducia in Deum aſylum eſt ſecuriſſimum in omnibus periculis. 98.325
Fiducia in Deum victoriam reportare facit de inimicis. 98.227
Fiducia in Deum neminem fallit, aut confundit. 101.231
Fiducia in Deum maximam affert vitæ tranquillitatem. 102.233
Fiducia in Deum exaltat homines etiam in hac vita. 103.235
Fiducia in Deum facit homines quaſi omnipotentes. 104.237
Fiducia quoquomodo ſumpta debet eſſe firma, & non hæſitans. 105.240
Fiducia in Deum dat vitam longam in præſenti ſæculo, & Beatitudinem in futuro. 106.241
Fiducia in Deum facilè acquiritur per attentam divinarum ſcripturarum conſiderationem. 107.242
Fiducia innititur patientiæ, ac perſeverantiæ. 113.253
Fiducia perfecta emanat in homine ex cõtemplatione divinæ providentię. 165.488
Fiducia erga Deum augetur ex meditatione divinæ Bonitatis. 169.398
Fiducia in Deum plures carent, & quare. 171.401
Fiducia nutritur, & augetur contemplando Deum, ut præſentem. 172.402
Fiducia magna enaſcitur ex conſideratione divinæ fidelitatis. 174.405
Fiducia, & perſeverantia ſunt ſibi invicem coadjutrices. 194.463
Fiducia firma deficiente deficit perſeverantia. 195.464
Fiduciæ definitio. 83.189
Fiduciæ defectus unde proveniat. 84.191
Filii ſuppoſititii quinam ſint. 71.162

Digitized by Google

Filii Iſrael plures in deſerto à ſerpentibus illæſi ſervati fuerunt,& quare. 90.205
Forma propinqua miniſterii exorciſtatus. 7.15
Forma remota miniſterii exorciſtatus. 7.15
Fortitudinis definitio. 113.252
S. Franciſcus pluries fuit à Deo cibo refectus corporali ob fiduciam in Deo poſitam. 93.215

G

GEdeonis victoria inſignis ob fiduciam ab eo in Deo collocatã 99.228
Gloria Dei exurgit ex maleficiorum permiſſione. 56.138
Gloria Dei eſt ratio omnium potiſſima permiſſionis maleficiorum. 59.146
Gratiarum actiones Deo reddendæ à perſona liberata. 302.747
Gratiarum actiones Deo reddendæ ab Exorciſta unà cum perſona liberata, ac cæteris aſſantibus. 302.747
Gratiæ gratis datæ quot, & quæ deſeribuntur. 80.184
Gratiæ gratis datæ diſtinguuntur à fide theologica. 81.185

H

HÆreticis quid acciderit demones eiicere tentantibus. 82.188
Hæreticus nullus, vel infidelis de facto dæmones eiicere, aut miracula facere ſolet. 82.188
Homines ſiunt quaſi omnipotentes ob fiduciam in Deo collocatam. 104.237
Homines maxima fruuntur tranquillitate ob fiduciam in Deo collocatã. 102.233
Homines per fiduciam in Deum poſſunt mirabilia operari. 105.239
Homines ſanctos jam beatos, & Angelos certo modo utiliter, & ſanctè poſſe à nobis orari, fides catholica docet. 217.521

I

B. IAcobus à Marchia venenum bibit, & nihil ei nocuit. 90.207
Jejunantes non eſt cur putent, Deum velle eos à dęmone poſſideri,ut ſuorũ peccatorum pœnitentiam agant. 223.538
Jejunantes à morbis corporalibus liberantur. 225.546
Jejunio hoſtes inviſibiles maximè profligantur. 228.555
Jejunio hoſtes viſibiles ſuperantur à Judæis, Judith, & Eſther. 228.552
Jejunium obſeſſo eſt neceſſarium, ut ad perfectam fiduciã ſe diſponat. 220.528
Jejunium efficax eſt ad leves culpas delendas, & in via Dei utiliter progrediendum. 223.537
Jejunium pharmacum eſt efficax ad abolendum peccatum. 226.547
Jejunium colendum eſt ab obſeſſis, maximè qui ab incubis, vel ſuccubis vexantur. 226.548
Jejunium eſt optimum remedium ad dæmonem ſuperandum. 227.550
Jeſus, & Maria non ſunt ſeparandi, ideò eorum nomina ſimul invocanda. 206.491
Jeſu nomine dæmones expelluntur. 207.495
Jeſu nomine invocato Apoſtoli dæmones ejecerunt. 208.496
Jeſu nomine invocato Sancti multa mirabilia operantur. 207.496
Jeſu quandoque, dona facilius concedit nomine Mariæ, quàm ſuo proprio invocato. 212.509
Illicitum eſt uti præceptis probativis, vel lenitivis ſine aliquo ſigno probabili. 117.262
Illicitum eſt uti preceptis expulſivis ſine aliquo ſigno evidenti. 117.262
Illicitum eſt quærere à dæmone, an aliquo pacto, vel maleficio ſit ligatus. 126.280
Illicitum eſt petere à dæmone modum, quo maleficium deſtruatur. 127.282
Illicitum eſt quærere à dæmone, ut dicat, quis ſit eorum princeps in illo corpore. 127.283
Illicitum eſt Exorciſtæ præcipere dæmoni ſuperioris ordinis, ut dæmones inferiores inobedientes excruciet in inferno. 128.285
Illicitum eſt præcipere ſpiritui principali in corpore obſeſſi, ut ſecum educat totam ſocietatem. 128.285
Illicitum eſt præcepta formare contra dęmonem ſub pœna excommunicationis. 134.301
Illicitum eſt Exorciſtæ fictionibus uti ad probandum, an aliquis ſit verè, vel imaginariè, aut fictè obſeſſus. 141.322
Illicitum eſt, annuere dæmoni offerenti egreſſum ex homine, ſi permittatur ei

Digitized by Google

in alium ingredi. 150.343
Imaginum Sanctorum gloria. 146.610
Imaginum Sanctorum virtus contra dæmones. 146.611
Impetrare ratione divinæ bonitatis, & impetrare ex vi promiſſionis Dei, quomodo differant. 192.456
Impetrationem infallibilem ex vi divinæ promiſſionis habet petitio bonorum ſpiritualiũ, vide verbo *Petitio*. 188.444
Imprecari malum mortuo quando ſit licitum, & quando non. 186.438
Imprecari viatori damnationem æternam nunquam licet. 187.439
Imprecationes faciendæ hominibus perniciofis Reipublicæ quatuor modis intelligi poſſunt. 188.442
In cunctis neceſſitatibus confugiendum eſt ad remedia à Deo, & ab Eccleſia tradita. 225.543
In dubiis eligendum, quod magis ratio dictat, & ſenſui repugnat. 204.487
Infirmitates plures procedunt ex illuſionibus diabolicis. 37.93
Ingluvies morbos efficit, & vitiis animam replet. 225.545
Inquiſitores quid agere debeant, ut tollant maleficium taciturnitatis à dæmone ſtrigibus inductum. 271.677
In re indifferenti ratio, & conſcientia ſunt boni conſiliarii. 204.488
Inſtitutores Religionum arti exorciſticæ operam navarunt. 21.57
Inſtructio facienda cuſtodi beſtiarum pro earum liberatione. 268.667
Inſtructio pro afflictis, & tribulatis ſublevandis. 277.693
Inſtructiones faciendæ Vexato, vide verbo *Modus inſtruendi*. 252.622
Inſtruendi habitatores domus pro liberatione. 318.771
Inſtruttione per diſporſi ad una perfetta confidenza in Dio per impetrare la ſanità corporale. 336.793
Intentio, quam debet habere Exorciſta in ſuo miniſterio exercendo. 8.16
Interrogare dæmones de numero in corpore obſeſſi injurioſum eſt divinæ omnipotentiæ. 119.268
Interrogare dęmonem in corpore obſeſſi exiſtentem, ut dicat, per quam perſonã, & per quẽ Sanctũ ſit expellendus, illicitũ, & ipſi Exorciſtæ pernicioſũ. 121.371
Interrogare dæmonem, ut dicat, quinam ſint ſui inimici in cœlo, eſt ipſis Sanctis injurioſum. 122.273
Interrogare dæmonem, ut dicat, quibus verbis magis crucietur, manifeſtat Exorciſtam ignorantem. 123.275
Interrogare dæmonem, ut dicat, qua die, & hora ſit egreſſurus, Divinæ Majeſtati eſt injurioſum. 123.276
Interrogare dæmonem de vanis, & inutilibus, eſt peccatum. 132.297
Interrogare dæmonem ex levitate, & curioſitate, poteſt eſſe peccatum veniale ex mente aliquorum; ex mente Caſtro Palao eſt mortale. 133.300
Interrogare dęmonem de nomine, eſt ſuperfluum, & periculoſum. 118.265
Interrogatio facta dæmoni de cauſis ingreſſus in corpus obſeſſi ſatiùs eſt relinquenda, quàm practicanda. 120.269
Interrogari debet obſeſſus de accidentibus tempore inſtructionis. 162.381
Interrogationes faciendæ Vexato, & parentibus ejus, vide verbo *Modus*.
Inveſtigatio facienda de vexatione domus. 318.771
S. Joannes Evangeliſta venenum bibit, & nihil ei nocuit. 90.207
Job fuit à Deo exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 103.236
Joſaphati Regis victoria inſignis ob fiduciam in Deo collocatam. 100.229
Joſeph Patriarcha fuit à Deo exaltatus ob fiduciam in Deo collocatam. 103.236
Joſue mirabilia operatus eſt ob fiduciam in Deo collocatam. 104.239
Irrationales creaturæ quomodo adjurari poſſint, vide verbo *Creaturæ*.
Irrationalia exorcizantur, ut moventur ab alio. 315.765
Judæ Machabæi victoriæ ob fiduciam in Deo collocatam. 100.229
Judith victoria inſignis ob fiduciam in Deo collocatam. 100.230
Jure ordinario excluduntur à munere exorcizandi laici, & Clerici ſimplices. 3.5
Juſtos viatores à nobis orari poſſe, fides docet. 219.527

L

Leones Danieli Prophetæ non nocuerunt, & quare. 90.206
Litem inſtituere cum dæmonibus, eſt ſuper-

Digitized by Google

perſtitioſum. 134.302
Litem inſtituere contra irrationalia eſt ſuperſtitioſum. 130.304
Locus quinam magis ſit aptus ad exorcizandum. 161.380
Locus unus, ſi conferat ad majorem devotionem, tunc ab Exorciſta, & non à dęmone eſt eligendus. 161.279

M

Magnificentiæ deſcriptio. 112.252
Mala pęnæ licitè peti poſſunt propter finem ſimpliciter bonum. vide verbo *Petere*. 186.436
Mala pęnæ nobis inflictè ſunt à Deo. 198. 472
Mala pęnæ, quæ ſunt tantùm ad exercitium virtutis, ſunt à Deo permittente, ſed non jubente. 224.541
Malefici quibus modis concinnent ſua maleficia. 40.103
Malefici quid operentur per maleficium ſomniferum. 40.103
Malefici, ac dęmones in maleficiis operandis ſæpiùs coercentur à Deo. 59. 147
Maleficia poſſunt deſtrui ſine ſignorum maleficorum deſtructione. 51.125
Maleficia infantium, ac puerulorum quomodo deſtruenda. 280.698
Maleficiatus quando quis dicatur. 34.87
Maleficii definitio. 21.59
Maleficii cauſæ ſunt quatuor, & quæ ſint. 21.59
Maleficio affecti per ſolum diſſenſum voluntatis non poſſunt ſeipſos à maleficio liberare. 142.323
Maleficiorum ſigna, vide verbo *Signa*.
Maleficium non poteſt fieri ſine libera hominis in maleficium conſentientis voluntate. 39.101
Maleficium amatorium quid operetur in hominibus. 41.104
Maleficium amatorium non poteſt cogere hominis voluntatem ad amandum. 41.105
Maleficium hoſtile, quæ damna homini inferat in anima, & corpore. 46.106
Maleficium quando dicatur temporale, & quando perpetuum. 52.127
Maleficium matrimonii quomodo deſtruendum. 277.693
Maleficium taciturnitatis quomodo tollendum. 271.677
Maleficiorum varia nomina. 40.102
Maleficus non tenetur quærere à demone chirographum, quando eſt in poteſtate ejus. 52.126
Maleficus tenetur chirographum conſignare, ac lacerare, quando eſt in ſua poteſtate. 52.126
Malum imprecari mortuo, quando ſit licitum, & quando non. 186.438
Maria interpretatur Domina. 211.506
Maria dominatur dæmonibus. 211.506
Maria eſt invocanda ab obſeſſis, & ægrotis. 212.510
Mariæ nomen invocandum. 211.507
S. Martinus Epiſcopus ob maximam fiduciam in Deum illæſus ſervatus fuit à vulnere, quod ei quidam infligere tentavit. 89.204
Materia propinqua, & remota miniſterii exorciſtatus quæ. 8.13
Matrimonii virtus contra dęmones. 236. 586
Medici partes non ſunt, curare maleficia, ut maleficia ſunt. 48.121
Medici ſæpiùs non poſſunt cognoſcere res naturales etiam naturaliter applicatas à dęmone, & maleficis, & quare. 50.123
Medicinæ definitio adducitur. 48.119
Medicinæ corporales illicitè ęgrotis exhibentur ab Exorciſta. 136.311
Medicis quid agendum, cùm ſuſpicantur, aliquem eſſe maleficio affectum. 50.124
Medicorum ars quandoq; non poteſt auferre morbum maleficum, quamvis per cauſas naturales ſit inductus. 47. 118
Medicus judicare debet de rebus naturalibus adhibitis in maleficiis, quando ſunt adhibitæ ut cauſæ phyſicę. 46. 115
Medicus poteſt ſententiam ferre de maleficio negativè, & indirectè, & quando. 46.116
Medicus non poteſt rectè judicare de maleficiis, quando res naturales adhibentur ut ſigna. 48.119
Medicus per ſe quid conſiderare debeat. 48.120
Medicus, ut ſuo ritè fungatur officio, qua ſcientia pręditus eſſe debeat. 136. 306

Digitized by Google

Meditatio divinæ Bonitatis fiduciam auget. 169.398
Miraculum ut fiat, quot conditiones requirantur. 77.178
Miſeriæ, quibus involvimur, obſciuntur. 171.400
Miſſionarii Apoſtolici debent uti Sacramento Baptiſmi ad obſeſſos infideles à dæmone liberandos. 231.566
Modi, quibus cognoſcuntur mali à bonis ſpiritibus, & veræ à fictis animabus, ſeu illuſionibus dæmoniacis. 30.81
Modo eodem non ſemper cum omnibus Vexatis eſt procedendum. 161.379
Modus interrogandi domeſticos obſeſſi. 250.618
Modus interrogandi, & obſervandi obſeſſum. 250.619
Modus faciendi experimentum certum de obſeſſione, ſeu præſentia diabolica in corpore vexati. 251.620
Modus inſtruendi Vexatum erga Deum pro ſua liberatione præparandum. 152.622
Modus inſtruendi Vexatum erga Exorciſtam. 254.634
Modus inſtruendi Vexatum adverſus dæmonem. 256.638
Modus inſtruendi Vexatum erga ſeipſum. 256.639
Modus probandi Vexatum erga Deum. 258.647
Modus probandi Vexatum erga Exorciſtam. 260.649
Modus probandi Vexatum adverſus dæmonem. 260.651
Modus probandi Vexatum erga ſeipſum. 261.653
Modus faciendi objurgationes contra dæmonem. 264.659
Modus repellendi impetus dæmonis. 269.668
Modus repellendi viſiones imaginarias. 269.609
Modus tollendi maleficium taciturnitatis in Maleficis conſtituendis. 271.677
Modus ſe præſervandi à dæmoniacis inſultibus. 275.685
Modus deſtruendi maleficium in matrimonio factum. 277.693
Modus probandi, an qui fuerat obſeſſus, verè à dæmone ſit liberatus. 302.746
Modus cognoſcendi beſtias, quando ſint maleficio affectæ. 315.767
Modus deſtruendi aves, vermes, locuſtas, & alia animalcula terræ fructus vaſtantia. 322.779
Modus utendi exorciſmis. 333.784
Modus brevis expellendi dæmones, & maleficia diſſolvendi. 335.790
Modus breviſſimus dæmones eiiciendi, ac deſtruendi maleficia. 336.791
Moleſtiæ cauſatæ à dæmone per viſiones corporales. 28.74
Moleſtiæ à dæmone cauſatę per auditum. 28.75
Moleſtię à dæmone cauſatæ per odoratum. 28.76
Moleſtiæ à dæmone cauſatæ per guſtum. 28.77
Moleſtiæ à dæmone cauſatæ per tactum. 29.79
Monachi Caſſinenſes à fulmine præſervantur ob fiduciam in Deo collocatam. 97.223
Monimentum utiliſſimum pro Miſſionariis Apoſtolicis. 192.458
Monita tradenda maleficiatis in uſu matrimonii. 277.693
Morales cauſæ maleficorum quænam ſint. 45.113
Morbos maleficos cognoſcere, ac curare ſpectat ad Exorciſtam Theologum. 50.123
Morbus maleficus à dæmone inductus per cauſas naturales naturaliter operantes poteſt quandoque curari à perito Medico, ſi dæmon nocere ceſſaverit. 47.117
Mos amuleta deferendi non contemnendus. 244.605
Moyſes mirabilia operatus eſt ob fiduciam in Deo collocatam. 105.239
Moyſes Abbas viſione Angelorum, & dæmonum tentationem fugat. 213.513
Moyſis ingens fiducia in Deum. 101.231
Moyſis victoriæ ob fiduciam in Deo collocatam. 99.228
Mulieres, & adoleſcentes ab incubis vexati difficillimè liberantur, & quare. 285.712
Multi promiſſionem Dei ignorant, & tamen impetrant, & quare. 175.407
Multi fidem habent ſpeculativam, ſed carent practica. 195.464

Digitized by Google

Multi fidem habent habitualem; ſed deficiunt in fide actuali quoad exercitium. 195.464
Multi fiduciam habent ſpeculativam, ſed carent practica. 195.464
Multi ſpem habent habitualem; ſed carent ſpe actuali quoad exercitium. 195.464
Mundani malè ſentiunt de divina permiſſione. 55.133

N

NEceſſitas exercendi artem exorciſticam manifeſtatur. 16.39
Nomen Jeſu ſuffragatur in cunctis neceſſitatibus. 210.503
Nomina varia maleficiorum. 90.102
Nomina; ut ſunt impoſita ad diſtinctionem perſonarum, non ſunt in Angelis, nec in dęmonibus. 118.264
Nomina impoſita ratione officiorum ſunt in Angelis, & in dęmonibus. 118.265
Nomina Jeſu, & Marię ſunt invocanda. 130.291
Nomina Dei valent contra dęmones. 240.598
Nomini Jeſu dęmones inviti honorem impendunt. 206.494
Nominis Jeſu gloria extenditur ad Angelos, homines, & dęmones. 206.492
Nominis Jeſu virtutem non poſſunt dęmones ſuſtinere. 207.495
Nocumenta illata per maleficium in bonis fortunę. 43.108
Nocumenta varia illata per maleficium in uſu matrimonii mulieribus uterum gerentibus. 42.107
Nullus inferior Papa poteſt prohibere miniſterium exorcizandi quoad facultatem generalem à jure divino acceptam. Immò nec ipſe Papa in toto. 14.32

O

OBjectum fidei triplex. 74.169
Objectum fidei primarium quodnam ſit. 74.170
Objectum fiduciæ. 83.189
Objectum materiale adęquatum fidei eſt quodlibet ens revelabile à Deo. 75.172
Objectum ſpei quodnam ſit. 83.189
Objurgatio deſcribitur. 154.355
Objurgatio adverſus dęmones quomodo facienda ſit ab Exorciſta. 264.659
Objurgationes aptiſſimæ ad dęmonis ſuperbiam conculcandam. 264.660
Obſeſſi communiter dicuntur poſſeſſi à dęmone, ſeu Energumeni. 268.667
Obſeſſi propriè quinam ſint, & quo nominibus vocentur. 268.667
Obſeſſi per ſolum diſſenſum voluntatis non poſſunt ſeipſos à dęmoniaca vexatione liberare. 142.323
Obſeſſionum cognoſcendarum ſigna, vide verbo *Signa*.
Obſeſſo, & ęgroto neceſſaria eſt fides theologica, ac confidentia in Deum, ut ſanitatem à Deo infallibiliter accipiat. 191.455
Obſeſſus interrogandus de accidentibus tempore inſtructionis. 162.381
Obſeſſus debet eſſe benè diſpoſitus, ut exorciſmi virtute à dęmonis vexatione liberari queat. 163.384
Obſeſſus figuratus per Joannem in Patmos relegatum ęrumnis affectum. 163.383
Obſeſſus quid agere debeat, ut ſe diſponat ad liberationem. 270.670
Obſeſſus perfectè diſpoſitus quid agere debeat, ut à dęmonis obſeſſione liberetur. 270.673
Obſeſſus inſtruendus ad tentationes repellendas. 298.739
Obſeſſus peccator in malo inveteratus difficillimè à dęmone liberatur. 284.710
Obſeſſus cur ad Exorciſtas accedat. 288.719
Odo antiſtes Regis Anglię frater deceptus à dęmone. 101.232
Olei benedicti virtus contra dęmones. 248.615
Orans facilius poteſt ſeipſum, quàm alium reddere idoneum ad impetrandum. 276.470
Orantes tenentur habere notitiam promiſſionis divinę, ut infallibiliter valeant impetrare. 175.407
Orare pro fratribus eſt ſecundum voluntatem Dei. 197.469
Orare poſſumus Sanctos, ut nobis aliquod pręſtent beneficium etiam cooperando. 218.525
Oratio, ut petitio eſt, ex ſe eſt apta ad impetrandum. 176.408
Oratio, ut infallibiliter conſequatur effectum,

fectum, requirit promiſſionem. 176.409
Oratio ex vi promiſſionis non impetrat, niſi conditione adimpleta. 176.410
Oratio, ut infallibiliter impetret, debet eſſe de re bona, & honeſta. 177.412
Oratio habet impetrationem infallibilem, quando quis debitis conditionibus munitus orat pro ſeipſo. 196.467
Oratio pro alio habet ſuum effectum, niſi ille ſit incapax ad recipiendum. 198.470
Oratio Judith eſt exemplar, quod ſequi debent, qui aliquid à Deo infallibiliter conſequi deſiderant. 200.477
Oratio Judith habuit omnes conditiones ad impetrationem infallibilem requiſitas. 202.480
Oratio ad Sanctos eſt actus bonus, & utilis. 218.523
Oratio qua ratione dirigatur ad Deum; & qua ad Sanctos. 218.524
Oratio brevis contra dæmones, ac maleficia. 241.601
Oratio deprecativa ad Deum pro impetrando divino auxilio. 274.684
Oratio brevis contra infeſtationes dæmoniacas. 310.757
Oratio deprecativa ad Deum pro beſtiis à maleficiis liberandis. 317.769
Oratio ab infirmis, & tribulatis recitanda ad impetrandum divinum auxilium. 343.814
Oratio pro infirmis. 346.817
Oratio ad acquirendam patientiam. 346.818
Oratio ad augendam patientiam. 346.818
Oratio pro ipſo orante habet ſuum effectum, niſi ipſe ſit incapax ad recipiendum. 197.470
Oratione da recitare, ò portar ſeco per impetrar da Dio la liberatione, e preſervatione da maleficii, dalla febre, & altri mali. 242.602
Oratione à Gieſù Chriſto per eſſer liberato dalla tirannia del demonio, e de' ſuoi maleficii. 262.656
Oratione à Gieſù Chriſto per ottener la liberatione dal maleficio fatto nell' uſo del matrimonio. 279.694
Oratione à Gieſù Chriſto per impetrar la liberatione da maleficii fatti a' fanciulli. 280.699
Oratione da recitarſi dalli oſſeſſi di lungo tempo per ottener da Gieſù Chriſto la ſua protettione. 288.726
Oratione da recitarſi dalle perſone ſpirituali impoſſeſſate dal demonio. 293.730
Oratione da recitarſi dalli padroni, ò cuſtodi delli animali per liberarli da' maleficii. 316.768
Oratione da recitarſi dalli habitatori delle caſe moleſtate per liberarle da quelle moleſtie. 319.774
Oratione per rendere à Dio gratie dell' infermità mandataci per utilità dell' anima noſtra. 340.801
Oratione per impetrar da Dio il perdono de' peccati. 340.802
Oratione per far profitto nella via della perfettione. 340.803
Oratione per offerir sè ſteſſo à patire ſecondo il divin volere. 341.804
Oratione per ſtabilire la conformità della noſtra volontà con la divina. 341.805
Oratione per impetrar da Dio la conformità della noſtra volontà con la divina. 341.806
Oratione, che abbraccia una perfetta raſſegnatione di sè ſteſſo nella divina volontà. 342.807
Oratione per impetrar da Dio la ſanità di mente, e di corpo. 345.816
Oratione per difender sè ſteſſo da' ſuoi nemici, e perſecutori. 349.822
Orationes Eccleſiæ præcipuè de quibus ſint. 188.443
Orationes recitandæ à Vexato, ut vexationem reprimat. 277.692
Orationes breves recitandæ à Vexatis à dæmonibus incubis. 289.723
Orationes Deo offerendæ, ut confirmet quod operatus eſt in liberatione. 303.747
Orationes deprecativæ ad obtinendam à Deo expulſionem dæmonum à domibus moleſtatis. 321.777
Orationes deprecativæ contra aves, vermes, mures, locuſtas, & alia animalcula arbores, vel fructus devaſtantia. 323.780
Orationes ad impetrandam à Deo ſanitatem. 344.815
Orationes recitandæ ab ægroto ad acqui-

rendam

rendam patientiam, dum durat infirmitas, vel tribulatio. 346. 818
Orationes ad repentinam mortem avertendam. 348 819
Orationes ad tuendum ſe ab inimicis. 350. 823
Orationi brevi per vincere le tentationi del demonio. 309.755
Ordines plures ſunt in Eccleſia. 3.4
Ordo exorciſtatus definitur. 3.4
Ordo exorciſtatus eſt unus ex minoribus. 3.6
Ordo exorciſtatus figuratus fuit in lege veteri. 3.6
Ordo exorciſtatus inſtitutus fuit in lege nova. 4.7
Ordo exorciſtatus quando ſit inſtitutus. 4.7
Ordo exorciſtatus eſt Sacramentum. 4.9
Ordo exorciſtatus producit ſuum effectum ex opere operato, ſi adſint debita requiſita. 4.9
Ordo exorcizandi. 333.784
Ordo ſervandus ab Exorciſta in liberandis domibus à vexationibus. 319.773
Ordo genericè ſumptus quid ſit. 3.4

P

Panis benedicti virtus contra dæmones. 248.614
Parochi tenentur ex charitate, & juſtitia per ſe, vel per alios exercere munus exorciſticum, cùm neceſſitas exigit. 17.42
Parochi non poſſunt prohiberi ab Epiſcopis, quin munus exorciſticum exerceant. 17.41
Parochi non excuſantur à miniſterio exorciſtico exercendo, quamvis grave ſit onus. 19.46
Parochi non poſſunt prohibere, quin ſui ſubditi ad quoſcumque accedant Exorciſtas, ut liberentur à dæmonis vexatione. 19.47
Patientia, ac perſeverantia quàm ſint neceſſariæ Exorciſtæ. 114.254
Patientia facit hilariter ſuſtinere perſecutiones. 114.254
Patientiæ definito. 113.252
Patientiæ, ac perſeverantiæ innititur fiducia. 113.253
Paulus Apoſtolus percuſſus à vipera illæſus permanſit, & quare. 90.206
Paulus Anacoreta ob fiduciam in Deo collocatam diù refectus fuit à Corvo pane corporali. 94.215
Peccatores obſeſſi in malo inveterati difficillimè à dæmone liberantur, & quare. 284.710
Peccatores puniuntur à Deo quandoque per maleficia. 58.143
Peccatum eſt, interrogare dæmonem de vanis, & inutilibus, & quale. 132.297
Permiſſionem maleficiorum, vide verbo *Deus*.
Perſeverantiæ deſcripto. 113.252
Perſeverantia facit palmam obtinere. 114.254
Perſeverantia in oratione eſt conditio neceſſaria ad impetrationem infallibilem requiſita. 193.459
Perſeverantia, & fiducia ſunt ſibi invicem coadjutrices. 194.463
Perſeverantia longa in oratione non minuit fiduciam, ſed auget. 196.466
Perſonæ ſpirituales obſeſſæ difficillimè liberantur, & quare. 286.715
Petere propter ſe, eſt petere tanquam bonum propter ſe amabile, id eſt, propter finem. 182.424
Petere propter aliud, eſt petere ut medium. 182.424
Petere abſolutè bona temporalia convenientia naturæ non eſt temeritas. 184.429
Petere à Deo ſingulare auxilium in omnibus rebus noſtris, non eſt tentare Deum, quamvis ad impetrationem miraculum requiratur. 185.435
Petere mala pœnæ ſibi, vel alteri non eſt intrinſecè malum. 186.436
Petere ſibi mala pœnæ, quamvis ſit licitum, non eſt tamen hic modus conſulendus. 186.437
Petere orando aliquod malum proximo ob majus bonum, licitum eſt, & catholicum. 187.440
Petere à Deo, ut mittat mala, & damna temporalia, & mortem ipſam homini pernicioſo Reipublicæ, aut publico hoſti Eccleſiæ, eſt licitum. 187.441
Petere à Deo aliquam rem malam, eſt peccatum mortale. 191.452
Petere bona temporalia, ut ultimum finem, eſt peccatum mortale. 194.453
Peti non poteſt aliquid, ut finis ultimus niſi propter ſe. 182.424

Peti poteſt tam propter ſe, quàm propter. aliud id, quod petitur ut medium. 182 424
Peti poteſt & abſolutè, & ſub conditione aliqua bonum tam propter ſe, quàm propter aliud. 182.425
Peti poſſunt licitè mala pœnæ propter finem ſimpliciter bonum. 186.436
Petitio bonorum ſpiritualium habet infallibilem impetrationem ex vi divinæ promiſſionis. 188.444
Petitio bonorum temporalium, ſi utilia ſint ad ſalutem, habet infallibilem promiſſionem. 188.445
Petitio rei indifferentis non relatæ ad honeſtatem non habet infallibilem impetrationem. 190.450
Petitio, ut impetret infallibiliter, debet eſſe ex fide theologica, ac fiducia inhæſitante. 191.454
Petitio, ut infallibiliter obtineat, fieri debet non tantùm ratione bonitatis, ſed etiam ratione divinæ promiſſionis. 192. 457
Petitio, ſi utilis ſit ad ſalutem: vel aliquo modo habeat rationem ad ſalutem, numquam deſiſtendum eſt ab ea. 195. 465
Petitiones dominicales exponuntur. 178. 414
Plures fiducia carent: quia meditantur Deum ut abſentem, non ut præſentem. 171.401
Plures ſunt in orbe, qui de Deo diffidunt. 170.399
Plurimùm valet ad faciendam divinam voluntatem, dicere cum Paulo: *Domine, quid me vis facere?* 205.489
Pœnitentia Deus eſt placandus ab obſeſſis, ac cæteris Vexatis peccatoribus. 221.352
Pœnitentia complecti debet internum dolorem peccatorum, & externam membrorum punitionem. 221.533
Pœnitentia quidam Sacerdos obſeſſus ſeipſum à dæmoniaca vexatione liberavit. 222.534
Poſſideri à dæmone quid ſit. 275 686
Poteſtas eccleſiaſtica Exorciſtæ eſt neceſſaria ad debitam officii exercitationem. 2. 3
Poteſtas eccleſiaſtica duplex eſt. 2. 3
Poteſtas eiiciendi dæmones non dependet à loco. 125.279
Poteſtas delegata alia limitata, alia media. 19. 50
Poteſtas dæmonis quando, & quomodo fuerit ligata, vide verbo *Dæmon*.
Poteſtas exorcizandi ab Epiſcopis multis fuit practicata. 16. 38
Poteſtas Exorciſtæ non ſe extendit ad dæmones alligandos in deſerto. 130. 292
Poteſtas in dæmones exerceri debet ab iis, qui ſunt in ordine exorciſtatus. 3. 3
Poteſtas juriſdictionis ad dæmones expellendos non eſt neceſſaria jure communi. 14. 31
Poteſtas juriſdictionis eſt neceſſaria jure particulari aliquorum Epiſcoporum, & quomodo. 14. 31
Poteſtas ordinaria fluit à Papa in Prælatos, & Plebanos. 15. 37
Poteſtatem non habet Exorciſta dæmones mittendi in infernum. 131.294
Poteſtatis eccleſiaſticæ quatuor cauſę explicantur. 2. 3
Præcepta debent fieri in nomine Jeſu. 7. 15
Præcepta inſtructiva ad quid deſerviant. 266.665
Præcepta expulſiva quando ſint facienda. 267.666
Præcepta quomodo ſint formanda. 301. 745
Præceptis probativis, lenitivis, & expulſivis, quando ſit licitum uti. 117. 262
Præceptum dæmoni faciendum deſcribitur. 154.356
Præceptum quid ſit, & quotuplex. 266. 663
Præceptum commune deſcribitur. 265. 662
Præceptum probativum explicatur. 266. 663
Præceptum lenitivum declaratur. 266. 664
Præceptum inſtructivum quodnam ſit. 266.665
Præceptum expulſivum deſcribitur. 267. 666
Præceptum lenitivum contra dæmonem poſſidentem. 276.688
Præcipere dæmoni, ut in exitu juret ſe exiturum, nec ampliùs reverſurum, eſt ſuperfluum. 149.342
Probationes ab Exorciſta faciendę de Vexato,

Digitized by Google

zato, vide verbo *Modus faciendi*, &c.
Promiſſio Dei de liberandis Energumenis duas conditiones requirit. 283.708
Promiſſio Dei non eſt abſoluta; ſed conditionata. 176. 410
Promiſſionem Dei oportet cognoſcere, & ex fide illius petere, ut oratio habeat conditionem requiſitam ad infallibiliter impetrandum. 175.407
Promiſſiones Dei quæ. 174.405
Providentia Dei deſcribitur. 165.388
Providentiæ divinæ contemplatio perfectam generat fiduciam. 165. 388
Prudentia neceſſaria eſt Exorciſtæ ad errores vitandos, & ſemitas rectas eligendas. 116.261
Prudentiæ deſcriptio. 116.261
Prudentiæ effectus. 116.261

Q

Quærere à dæmone, ut dicat, an perſona, quam poſſidet, verè ſit energumena, ridiculum eſt. 127. 284
Qui à Deo petit aliquid confidenter, facit Deum eſſe Deum. 168. 396
Quicquid abducit à Deo non eſt ſecundum Dei voluntatem. 202. 483
Qui de Deo diffidit, ac ſibi ipſi fidit, ſtultus eſt. 166.392
Quid agendum ab Exorciſta pro removenda cauſa ingreſſus dæmonis ex corpore obſeſſi. 120.270
Qui divinam contemplatur bonitatem, ſuam debet arguere malitiam. 173.403
Qui divinæ voluntati ſe conformare deſiderat, ille cæteris certiùs illam exploret. 205.490
Qui orat Deum fiducialiter, Deum honorat. 169. 397
Quomodo charitas proximo ſit exhibenda. 111. 249
Quomodo creaturæ inſenſibiles intelligant præcipientis verba. 104.238

R

Ratio cur aliqui obſeſſi exorcizati non liberentur. 8.17
Ratio omnium potiſſima permiſſionis maleficiorum eſt gloria Dei. 59. 146
Ratio, & conſcientia in re indifferenti ſunt boni conſiliarii. 204.488
Rationes divinæ permiſſionis epiloguntur. 58.144
Regulares qua poteſtate exorcizent. 20.52
Regulares poſſunt arreptitios exorcizare. 20.53
Regulares non incidunt in pænas ab Epiſcopis latas contra exorcizantes. 20.54
Regulares præcipuè mendicantes tenentur ex charitate artem exorciſticam exercere. 20.56
Regulæ, quibus divina voluntas explorari poteſt. 202.482
Religionum Inſtitutores arti exorciſticæ operam navarunt. 21.57
Reliquiarum Sanctorum virtus contra dæmones. 245.608
Reliquiis ſacris uti poſſunt obſeſſi, ac maleficiati. 245 609
Remedia generalia ſunt Sacramenta, & Sacramentalia. 230.560
Remedia particularia pro obſeſſis peccatoribus liberandis, vide verbo *Documenta*. 289.722
Remedia pro obſeſſis duræ cervicis. 295.732
Remedia præſervativa in ordine ad Deum ad tentationes dæmonis repellendas. 307.751
Remedia præſervativa in ordine ad dæmones, & eorum tentationes repellendas. 309.755
Remedia pro afflictis, & tribulatis. 336. 792
Remedia ſpiritualia Deus inſtituit juvandis hominibus. 120.559
Remedia ſpiritualia alia generalia, alia particularia. 230. 559
Remedium particulare contra dæmones eſt gladius verbi Dei, ſcilicet exorciſmus. 249.617
Remedium potiſſimum ad tollendum maleficium taciturnitatis. 272. 686
Rendimento di gratie da farſi à Dio dalla perſona liberata. 303.747
Rendimento di gratie per l'infermità ricevute dalla mano di Dio. 340. 801
Repetitio cauſæ, ob quam plures obſeſſi difficillimè à dæmone liberantur. 287.718
Repugnantia præceptis eccleſiaſticis à dæmone facta quomodo ſit auferenda. 288.720
Res naturales adhibitæ in maleficiis, ut naturaliter operantes, non excedunt naturæ terminos, vel vim naturalem

Digitized by Google

cauſæ. 45.112
Reſiſtentia dæmonum facta præceptis eccleſiaſticis unde procedat. 282.705
Reſponſorium S. Bonaventuræ ad D. Antonium à Padua. 300.742

S

Sacramentalium dignitas, uſus, & efficacia. 238.591
Sacramentorum virtus magna eſt ad mala expellenda, & bona conſequenda. 230.561
Sanchez conditiones quatuor ponit, quibus ſervatis, ait, licere Exorciſtæ connivere dæmoni offerenti egreſſum, ſi ei permittatur in alium ingredi. 150.343
Sancti plures fuerunt à Deo cibo corporali refecti ob ſuam confidentiam in eo poſitam. 93.214
Sancti rectè, ac licitè à nobis adjurari poſſunt. 152.351
Sancti imitantur Angelos in charitate erga homines. 216.520
Sancti dicuntur habere gladios ad nos tuendum contra inimicos. 216.520
Sancti tenent phialas, ut nobis benefaciant. 217.521
Sancti ab Exorciſtis, & Ægrotis ſunt invocandi. 218.522
Sancti cur ſint rogandi, vide verbo *Deus*. 219.526
Sanctos homines à nobis orari poſſe, fides docet. 217.521
Sanitas collata S. Agathæ à D. Petro Apoſtolo. 216.520
Sanitas ut animæ ſit ſalutaris, quid agendum ægrotis. 199.473
Sanitatis, & ægritudinis naturalis cauſæ quænam ſint.
Saulis vexatio unde. 126.281
Scientia requiſita in perfecto Medico receſetur. 136.306
Sententiarum divinæ ſcripturæ veritas eſt infallibilis. 110.244
Signa, quibus in rebus omnibus cognoſci poteſt divina voluntas. 202.480
Signa maleficiorum, & obſeſſionum quænam ſint. 62.154
Signa certa, & evidentia quæ, & quænam probabilia. 62.154
Signa deſumpta ex intellectus, & voluntatis operationibus. 23.155
Signa deſumpta ex Æſtimativa, imaginativa, phantaſia, & memoria. 63.156
Signa deſumpta ex paſſionibus concupiſcibilis. 64.157
Signa deſumpta ex paſſionibus iraſcibilis. 66.158
Signa deſumpta ex ſenſibus exterioribus. 67.159
Signa deſumpta ex potentiis vegetativis. 69.160
Signa deſumpta ex corpore ægroti, inchoante morbo. 70.161
Signa, quibus cognoſcuntur parvuli, & infantes maleficio affecti. 71.162
Signa deſumpta ex corpore ægroti, augente morbo. 72.163
Signa deſumpta ex corpore ægroti, perſeverante morbo. 72.164
Signa maleficiorum, ſeu inſtrumenta maleficiorum ſunt ſigna falſa, & deceptoria. Cur dæmon eis utatur. 45.114
Signum evidens, ac probabile deſcribitur. 117.262
Simile perpolitum, ut vexatus ſe eripiat à vexatione. 276.690
Spei definitio quæ. 83.189
Spei objectum deſcribitur. 83.189
Spes, ſeu fiducia in Deum neceſſaria eſt Exorciſtæ, ut tutò, & efficaciter dæmones expellat. 83.189
Spes mundo, vel viribus humanis innixa fallit, & confundit. 101.232
Spiritus incubi, ac ſuccubi quinam ſint. 285.712
Stolæ uſus non eſt neceſſarius Exorciſtæ ad dæmones expellendos. 13.28
Stolæ uſus eſt neceſſarius neceſſitate præcepti in ritu Exorciſmorum, qui ante baptiſmum præmittuntur. 13.29
Stultus eſt, qui de Deo diffidit, ac ſibi ipſi fidit. 166.392
Suggeſtiones ſpeciales, quibus dæmon obſeſſum invadere ſolet in tempore liberationis. 295.738
Superfluum eſt imperare dæmoni, ut in exitu det ſignum. 296.736
Superſtitio cavenda in tollendo maleficio taciturnitatis. 272.679
Superſtitioſum eſt inſtituere litem, cum irrationabilibus. 135.304
Sylva parva divinarum ſcripturarum pro fiducia erga Deum acquirenda. 107.242

Digitized by Google

T

TEntationes, quibus dæmon invadere ſolet Energumenum in tempore liberationis. 297.738
Tentationes communiores, quibus dæmon quærit iterùm in corpus liberati ingredi. 304.738
Tobias exaltatus fuit à Deo ob fiduciam in ipſo collocatam. 104.238
Tranquillitatem maximam ſentiunt, qui confidunt in Domino. 202.233
Tres diſtinctiones fidei. 79.181
Tria conſiderantur in eo, qui facturus eſt miraculum, & quæ ſint. 77.178
Tuetur Deus confidentes in ſe, etiam in periculis jacturæ bonorum temporalium. 89.205

V

VErba aliqua ſacra contra dæmones vim habentia. 245.599
Verba dicenda ab obſeſſo in actu liberationis. 300.743
Veritas ſententiarum divinæ ſcripturæ eſt infallibilis. 110.244
Vexati ab incubis difficillimè liberantur, & quare. 285.712
Vexati ab incubis ſunt in triplici differentia. 285.712
Vexati ab infantia, ſed adulti, difficillimè liberantur, & quare. 285.713
Vexati ſpirituales difficillimè liberantur, & quare. 286.715
Vexati duræ cervicis difficillimè liberantur, & quare. 300.743
Vexatio Saulis unde. 126.281
Vexatus quid obſervare debeat erga Exorciſtam. 254.634
Vexatus quomodo reprimere, & auferre debeat vexationes ſibi inflictas à dæmone poſſidente. 275.687
Vexatus in quibus ſit inſtruendus. 275.687
Viatores juſtos poſſe à nobis orari, fides docet. 219.527
Victoriæ à David reportatæ ob fiduciam in Deo collocatam. 98.227
Victoriæ plurimorum ob fiduciam ab eis in Deo collocatam. 99.228
Virtus deſcribitur. 72.165
Virtutes Theologicæ, ac morales qua ratione ſint Exorciſtæ neceſſariæ. 72.165
Viſio D. Pauli manifeſtat gloriam Sanctiſſimi nominis Jeſu. 206.493
Viſiones imaginariæ quomodo à dæmone cauſentur. 27.72
Viſiones in ſomnis quomodo à dæmone formentur. 27.73
Viſiones corporales quomodo à dæmone cauſentur. 28.74
Viſiones horrendæ, ac rerum terribilium ſunt præludia futuræ obſeſſionis. 27.73
Voluntas Dei manifeſtatur per legem Dei, & Eccleſiæ. 203.484
Voluntati divinæ, qui conformari deſiderat, ille cæteris eam certiùs explorat. 205.490
Voluntatis divinæ interpretes ſunt Magiſtratus tam politicus quàm ſacer, Confeſſarii, Curiones, Majores, & Præſides. 203.486
Utile eſt ad ſalutem quod actu eſt cauſa alicujus boni, & non eſt occaſio alicujus peccati, nec impedit majus bonum. 189.446

Digitized by Google

INDEX CONCIONUM

Per totum annum occurrentium,

Tam de Dominicis diebus, quàm de D. N. Jeſu Chriſti ſolemnitatibus, ac de Sanctorum communi; oſtendens accuratè, quid ſingulis diebus ex Manuali Exorciſtarum, ac Parochorum Parochi, ac Verbi Dei Præcones Populo fideli audiendum proponant.

PROPRIUM DE TEMPORE.

Dominica 1. Adventus. *Cælum, & terra tranſibunt, verba autem mea non tranſibunt. Lucæ* 21. *verſ.* 33.
De veritate, ac fidelitate Dei in ſervandis ſuis promiſſis. Vide pag. 174. num. 405. & ſeqq.
Dominica 2. Adv. *Cùm audiſſet Joannes in vinculis opera Chriſti Matth.* 11. *verſ.* 2.
De patientia, & fortitudine in tribulationibus perferendis. pag. 113. num. 252. & ſequent. & num. 793. & 820.
Vel de operibus Chriſti. pag. 253. n. 627.
Dominica 3. Adventus. *Et confeſſus eſt, & non negavit; & confeſſus eſt, quia non ſum ego Chriſtus. Joann.* 1. *verſ.* 20.
De vana exiſtimatione fugienda in miniſteriis ſuis obeundis. pag. 111. nu. 249.
Dirigite viam Domini, ſicut dixit Iſaias. verſ. 23.
De neceſſaria præparatione ex parte noſtra ad Chriſti gratiam, & beneficia recipienda pag. 173. num. 403. pag. 163. n. 385. & pag. 253. num. 627.
Medius veſtrum ſtatit, quem vos neſcitis. verſ. 26. De præſentia Dei. p. 170. n. 401.
Dominica 4. Adventus. *Vox clamantis in deſerto: Parate viam Domini, rectas facite ſemitas ejus. Lucæ* 3. *verſ.* 4.
De viis Juſtorum rectis, per quas ambulandum eſt. pag. 202. num. 482. & ſeqq.
Dominica infra Octavam Nativit. Domini. *Erant Joſeph, & Maria Mater Jeſu mirantes ſuper his, quæ dicebantur de illo. Lucæ* 2. *verſ.* 33.
De meditatione operū Chriſti. p. 23. n. 65.
Hæc Vidua, &c. non diſcedebat de templo, jejuniis, & obſecrationibus ſerviens die, ac nocte. verſ. 37.
De jejunio cum oratione conjungendo. pag. 164. num. 387. & ſeq.
Dominica 1. poſt Epiphaniam. *Remanſit puer Jeſus in Hieruſalem Lucæ* 2. *v.* 43.
De Parentum officio circa curam liberorum. pag. 6. num. 13. & 14.
Dominica 2. poſt Epiph. *Dicit Mater Jeſu ad eum: Vinum non habent, Joann.* 2. *v.* 4.
quomodo pro aliis orandum. pag. 196. num. 468.
Implete hydrias aqua. Et impleverunt uſque ad ſummum. v. 7. Voluit Chriſtus, ut & ipſi apponerent aquam.
De neceſſaria cooperatione noſtra ad Dei beneficia, & auxilia obtinenda. pag. 199. n. 220. pag. 163. n. 384. p. 163. n. 473.
Dominica 3. poſt Epiphaniam. *Sed vade, oſtende te Sacerdoti. Matthæi* 8. *verſ.* 4.
De debito honore, ac reverentia ordini Sacerdotali exhibenda. pag. 11. num. 25.
Audiens autem Jeſus miratus eſt; & ſequentibus ſe dixit: Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Iſrael. verſ. 10.
De magnitudine fidei, ac confidentiæ in Deum. pag. 75. num. 175. & ſeqq. & pag. 83. num. 189.
Dominica 4. poſt Epiphaniam. *Motus magnus factus eſt in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus, Matthæi. cap.* 8. *verſ.* 24.
De tribulationibus Juſtorum ad patientiæ virtutem exercendam. pag. 113. nu. 252. & ſeqq. & num. 792. & ſequent.
Et ſuſcitaverunt eum dicentes: Domine, ſalva nos; perimus. verſ. 25.
De invocando per orationem Chriſto in omni neceſſitate. pag. 206. num. 491. & ſequentibus.
Quid timidi eſtis modicæ fidei? verſ. 26.
De fiducia in Deum numquam deponenda.

da.pag.83 n.189. & pag.195. n.465.
Tunc ſurgens, imperavit ventis, & mari.
De potentia magna confidentium in Deum pag.104.n.237.& ſequent.
Et facta eſt tranquillitas magna.
De Dei clementia, qui poſt procellas ſerenitatem affert. p.102.n.233.
Dominica 3 poſt Epiph. *Cùm autem dormirent homines, venit inimicus ejus, Matth. 13. verſ.25.*
De negligentia Chriſtianorum in meditando Dei bonitatem,& arguendo ſuam improbitatem. pag.168. n.394.& p.173. nnm.403.
Venit inimicus ejus, & ſuperſemin. ziz.
De arte diaboli in tentando pag.27.n.72.& ſeq.& pag.197. n.738. p.305. n.749.
Inimicus homo hoc fecit. verſ.28.
De reſiſtentia noſtra facienda diabolicis tentationibus, pag.298. n.739. & p.307. n.751.
Dominica 6. poſt Epiph. *Simile eſt regnum cœlorum grano ſinapis. Matth.13. v.31.*
De fidei virtute, excellentia, & effectibus. pag.73. nu.166. & pag.79. num.181. & ſequent.
Dominica Septuageſimæ. *Exiit primo mane conducere operarios in vineam ſuam. Matthæi 20. verſ.1.*
De Providentia, & benignitate Dei in procuranda hominum ſalute. pag. 165. n.388. & ſequent. & pag.168. n.394.
Dominica Sexageſimæ: *Venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes ſalvi fiant. Lucæ 8. verſ.12.*
De variis diaboli tentationibus pag 27.nu. 72 p.42. n.105. & pag.297. n.738.
De diffidentia pag.86. n.196. & ſeq. unde proveniat. pag.84. n.191.
Dominica Quinquageſimæ. *Cæcus multò magis clamabat: Fili David, miſerere mei. Lucæ 18. verſ.39.*
De oratione efficaci, ac perſeveranti. pag. 164.n.387. & pag.193. n.469. & ſeqq.
Jeſus autem interrogavit illum dicens: Quid tibi vis faciam. verſ.41.
De neceſſaria cooperatione liberi arbitrii ex parte ægroti adulti. pag. 96. num 220.
Dominica 1. Quadrageſimæ. *Ductus eſt Jeſus à ſpiritu in deſertum, ut tentaretur à diabolo. Matthæi 4.*
De variis tentationibus, ac moleſtiis, quas dæmon ſolet hominibus inferre. pag.27. n.72. & ſeqq.
Cum jejunaſſet quadrag. diebus, &c. v.2.
De jejunii utilitate. pag. 219. n.527.
Non in ſolo pane vivit homo; ſed de omni verbo, quod procedit de ore Dei. v.4.
De perpetua, & infallibili Dei providentia circa ſuorum amicorum neceſſitates. pag.165. n.388. & ſeqq.
Angelis ſuis Deus mandavit de te, & in manibus tollent te, &c. verſ.6.
De cuſtodia angelica. pag.213. n.512.
Vade, Sathana, ſcriptum eſt enim: Dominum Deum tuum adorabis, &c. v.10.
De generali victoria omnium tentationum. pag.307. n.751. & pag.309. n.755.
Dominica 2. Quadrag. *Ecce apparuerunt illis Moyſes, & Elias cum illo loquentes. Matthæi 17. verſ.3.*
De modo cognoſcendi veras animas ab illuſionibus diabolicis. pag.30. n.81.
Dominica 3. Quadrag. *Erat Jeſus eiiciens dæmonium Lucæ 11.*
De poteſtate dæmonis ſuper corpora humana. pag.22. n.63. De antiquitate artis exorciſticæ pag.3. n.6. Quomodo poteſtas dæmonis fuerit ligata per paſſionem Chriſti. pag.23. n.65. & ſequent.
Dominica 4. Quadrag. *Cùm ſublevaſſet oculos Jeſus, & vidiſſet, quia multitudo maxima veniſſet ad eum, dicit ad Philippum: Unde ememus panes, ut manducent hi? Joan.6. verſ.5.*
De providentia Dei erga illos, qui in eo ſuam conſtituunt fiduciam. pag.93. nu. 213. & ſeqq. & pag.165. nu.388.& ſeqq. & num.402.
Ducentorum denariorum panes non ſufficiũt, ut unuſquiſque modicũ quid acci. v.7.
Contra diffidentiam humanam circa Dei auxilium. pag.171. n.400.
Dominica Paſſionis. *Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Joan. 8. v.46.*
De modo captivandi intellectum veritati Dei, pag.110. num.244. De veritate, ac fidelitate Dei in promiſſis ſervandis pag.174. n.405.
Nonne benè dicimus, quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? verſ.39.
De contumeliis patienter ferendis. pag. 113. num.252.
Jeſus autem abſcondit ſe, & exivit de templo verſ.59.

De

Digitized by Google

De non ulciſcendo proprias injurias pag. 348. n.820.
Dominica Palmarum. *Accepit Jeſus panem &c. & ait: Accipite, & comedite, hoc eſt corpus meum Matth.26.*
De Sanctiſs. Euchariſtiæ Sacramento: quomodo defendat à dæmonibus pag. 234. num.576.
Super Epiſtolam Philipp.2. *Chriſtus humiliavit ſemetipſum, factus obediens, &c.*
De efficacia Sanctiſs. Nominis Jeſu. pag. 206. n.492. & ſeq.
Dominica Reſurrectionis. *Jeſum quæritis Crucifixū: ſurrexit, non eſt hîc. Marci 16.*
De victoria Chriſti contra diabolum: ſuper illa verba: *Nunc princeps hujus mundi, &c.* pag.23. n.65. & 66.
Feria 2. Paſchæ. *O ſtulti, & tardi corde ad credendum. Lucæ 24. verſ.25.*
De fide vigoroſa, ac perſeveranti pag. 79. n.181. & ſeqq. & pag.196. n.466.
Feria 3. Paſchæ. *Stetit Jeſus in medio Diſcipulorum ſuorum, & dixit eis: Pax vobis. Lucæ 24. verſ.36.*
De pace, quæ conſiſtit in dilectione Dei & proximi p.110. n.245.
Conturbati verò, & conterriti, exiſtimabant ſe ſpiritum videre. verſ.37.
De variis dæmonum apparitionibus. pag. 27. n.72. & pag.30 n.81.
Dominica in Albis. *Cùm factum eſſet ſerò die illa. Joan.20. verſ.19.*
De ſpe, ac fiducia in Deum non deponenda. pag.194. n.463.
Stetit Jeſus in medio eorum.
De præſentia Dei. pag.171. n.401.
Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt. verſ.23.
De Sacramentalis peccatorum confeſſionis neceſſitate, ac utilitate ad ſe tuendum à dæmonibus. p.252. n.570. & ſeqq.
Quia vidiſti me, Thoma, credidiſti: Beati, qui non viderunt, & crediderunt v.29.
De fidei actualis merito, & efficacia. p.76. n.177. & ſeqq.
Dominica 2. poſt Paſcha. *Bonus Paſtor animam ſuam dat pro ovibus ſuis. Joan. 10. verſ.11.*
De cura, quam habere tenentur parochi ovium ſuarum, defendo eas à lupo infernali. pag.16. n.39. & ſeqq.
Dominica 3. poſt Paſcha. *Amen, amen dico vobis, quia plorabitis, & flebitis vos, mundus autem gaudebit Jo.16.*
De afflictione Juſtorum, & maximè Exorciſtarum: ac de Fortitudine in perferendis adverſitatibus. pag.113. n.253.
Dominica 4. poſt Paſcha. *Cùm venerit ille, arguet mundum de peccato, & de juſtitia, & de judicio, &c. De judicio autem, quia princeps hujus mundi jam judicatus eſt. Joan. 16. verſ.11.*
De poteſtate diaboli ſuper animas credentium ſublata per paſſionem Chriſti. pag. 23. n.65.66. & ſeqq.
Dominica 5. poſt Paſcha. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Joan.16. verſ.24.*
De orationis admirabili virtute, & vario effectu: ac de conditionibus bonæ orationi debitis. pag. 164. n.387. ac ſeqq. & pag.177. n.311. & ſeqq.
Uſque modo non petiſtis quicquam in nomine meo. verſ.24.
De excellentia, & efficacia Sanctiſſimi Nominis Jeſu ad orationis effectus conſequendos. pag.206. n 492. & ſeqq.
Dominica infra octavam Aſcenſionis. *Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me. Joan.16. verſ.3.*
De ſignis cognoſcendi divinam voluntatem. pag.202. n.482.
Ignorantia de Deo, ac ejus bonitate gladio verbi Dei ab hominibus eſt reſecanda. pag.249. n.617. & ſeqq.
Dominica Pentecoſtes. *Non turbetur cor veſtrum, neque formidet. Joan.14. v.27.*
De animi fortitudine, & patientia in rebus adverſis ſervanda. pag.113. n.252.
Venit princeps hujus mundi, & in me non habet quicquam. verſ.3.
De aſſidua diaboli circa cujuſque mortem vexatione. pag.36. n.92. & ſeqq.
Loquebantur variis linguis Apoſtoli magnalia Dei. Act.2.
Monitum utiliſſimum pro Miſſionariis apoſtolicis. pag.192. n.458.
Feria 2. poſt Pentec. *Sic Deus dilexit mundum, &c. ut omnis, qui credit in ipſū, non pereat, ſed habeat vitam æter. Jo.3. v.16.*
De fide, ac fiducia, qua homo præſervatur à vitiis, & peccatis plurimis, ac æternam conſequitur beatitudinem. p.85. nu.195. & pag.106. n.241.
Feria 3. poſt Pentec. *Amen, amen dico*

vo-

Digitized by Google

*vobis, qui non intrat per oſtium in ovile ovium; ſed aſcendit aliunde, ille fur eſt, & latro. Joan.*10. *verſ.*1.

Non poteſt aliquod beneficium à Deo obtineri, niſi per Chriſtum; quia ipſe omnia nobis meruit bona. p.190. n.449.

Dominica 1. poſt Pentec. *Eſtote miſericordes, ſicut & Pater veſter miſericors eſt. Lucæ* 6. *verſ.*36.

De operibus miſericordię exercendis. pag. 21. num.58. & pag.111. n.249.

Dominica 2. poſt Pentec. *Miſit ſervum ſuum dicere invitatis, ut venirent: quia parata ſunt omnia. Lucæ* 14. *v.*17.

De ſumma Dei benignitate, ex cujus parte nihil deeſt, quod ad noſtram ſalutem ſpectet. pag.168. n.394. & ſeqq.

Dominica 3. poſt Pentec. *Erant appropinquantes ad Jeſum publicani, & peccatores, ut audirent illum. Lucæ* 15. *v.*1.

Bonus Sacerdos omnibus, quamvis peccatoribus, ſuum debet impendere auxilium. pag.17. n.41. & ſeqq.

*Gaudium erit coram Angelis Dei ſuper uno peccatore pænitentiam agente. v.*7.

Peccator ſuam debet arguere malitiam, ut à Deo gratias obtinere valeat. pag.173. num.403.

Dominica 4. poſt Pentec. *Cùm turbæ irruerent in Jeſum, ut audirent verbum Dei. Lucæ* 5. *verſ.*1.

Ægroti, ac in quacumque neceſſitate conſtituti per verbum Dei ſunt diſponendi ad fiduciam in Deo collocandam. pag. 249. num.617.

*Sed in verbo tuo laxabo rete. verſ.*5.

De fiducia in Deum circa difficilia. pag. 200. n.477. & ſeqq.

Dominica 5. poſt Pentec. *Ego autem dico vobis: qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit judicio. Matthæi* 5. *verſ.*22.

De ira, quæ aliquando eſt occaſio, quòd aliquis à dæmone poſſideatur. pag. 32. n.85. & ſeqq.

*Si offers munus tuum ad altare, &c. vade priùs reconciliare fratri tuo. v.*23.

De offenſis, & injuriis dimittendis pro amore Dei. pag.179. n.418.

Dominica 6. poſt Pentec. *Cùm turba multa eſſet, &c. ait Jeſus: Miſereor ſuper turbam. Marci* 8. *verſ.*1. & 2.

De providentia Dei circa neceſſaria nobis communicanda. pag. 93. numer. 213. & ſeqq. & pag. 165. num 388.

*Quia ecce jam triduo ſuſtinent me. v.*2.

De perſeverantia in petendo, & benè operando. pag.193. n.459. & ſeqq.

*Unde illos quis poterit hic ſaturare in deſerto? verſ.*4.

Contra diffidentiam. pag.170. n.399.

Dominica 7. poſt Pentec. *Attende à falſis Prophetis, &c. A fructibus eorum cognoſcetis eos. Matthæi* 7. *v.*15. & 16.

De ſignis cognoſcendi homines diabolicos. p.62. n.155. & ſeqq. Ac de operibus maleficorum. pag.40. n.103. & ſeqq.

Dominica 8. poſt Pentec. *Homo quidam erat dives, &c. & ait ei: Redde rationem villicationis tuæ. Lucæ* 16. *verſ.*1. & 2.

De ratione, quam Deo reddere debent Parochi, qui negligunt ſuorum Parochianorum neceſſitatibus ſpiritualibus ſubvenire. pag.17. n.42. & ſeqq.

Dominica 9. poſt Pentec. *Cùm appropinquaſſet Jeſus Hieruſalem, videns civitem, flevit ſuper eam. Lucæ* 19. *v.*14.

De flendis peccatis propriis, & alienis, ut poſſimus à Deo conſequi id, quod petimus. pag;221. n.532. & ſeqq.

*Domus mea domus orationis eſt. ver.*46.

De orationis ſtudio frequentando. pag. 164. n.387. & ſeqq.

Dominica 10. poſt Pentec. *Duo homines aſcenderunt in templum &c. Qui ſe humiliat exaltabitur. Lucæ* 18. *v.*10. & 14.

Humilitas cum fiducia in Deum unita exaltat hominem etiam in hac vita. pag. 103. n.235. & 236.

Dominica 11. poſt Pentec. *Adducunt ei ſurdum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum. Marci* 7. *verſ.*32.

De prompta voluntate in ſublevandis proximorum neceſſitatibus. pag.21. n. 57. & ſeqq.

Dominica 12. poſt Pent. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c. & proximum ſicut teipſum. Lucæ.*10. *v.*27.

De charitate erga Deum, & proximum pag.110. n.245. & ſeqq.

Dominica 13. poſt Pentec. *Occurrerunt ei decem viri leproſi, qui ſteterunt à longè, & levaverunt vocem ſuam. Luc.*17. *v.*13.

De fide explicita requiſita in his, qui ſanitatem à Deo obtinere cupiunt. p.79. nu. 182. & ſeqq. & pag.96. n.220. & ſeqq.

Regreſſus eſt, cum magna voce magnificans Deum,

Deum, & cecidit in faciem ſuam ante pedes Jeſu, gratias agens. verſ.15.
De gratiis Deo agendis pro acceptis beneficiis. pag.302. n.747.
Nonne decem mundati ſunt, & novem ubi ſunt? verſ.17.
De bono perſeverantiæ ad ſalutem neceſſario. pag.194. n.479. & ſeqq.
Dominica 14. poſt Pentec. *Ne ſollicitis ſitis animæ veſtræ, quid manducetis: neque corpori veſtro, quid induamini. Matthæi 6. verſ.25.*
Contra curas, & ſollicitudines hujus vitæ avaris proprias. p.93. n.213. & ſeqq.
Hæc omnia gentes inquirunt. Scit enim pater veſter cœleſtis, quia his indigetis. v.32.
Contra diffidentiam de continua Dei providentia. pag.170. n.399. & ſeqq.
Primùm quærite regnum Dei, & juſtitiam ejus, & hæc omnia adiicientur vobis. verſ.33.
De ordine ſervando in petitionibus noſtris. pag.177. n.411. & ſeqq.
Dominica 15. Poſt Pentec. *Quam cùm vidiſſet Dominus miſericordia motus ſuper eam, dixit illi: Noli flere. Lucæ 7. v.13.*
De miſericordia obſeſſis, & ægrotis exemplo Chriſti ab Epiſcopis, & aliis prælatis exhibenda. pag.16. n.39. & ſeqq. & pag.20. n.54.
Dominica 16. poſt Pent. *Ecce quidam homo hydropicus erat ante Jeſum. Ipſe verò apprehenſum ſanavit eum. Lucæ 14. v.2.*
De pietate, ac miſericordia Domini N. Jeſu Chriſti erga infirmos. p.253. n.627.
Dominica 17. poſt Pentec. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c. Matthæi 22. verſ.37.*
De Deo ſuper omnia diligendo. pag. 110. num.246.
Secundum autem ſimile eſt huic: Diliges proximum tuum ſicut teipſum. verſ.39.
De dilectione proximi. pag.111. n.249.
Dominica 18. poſt Pentec. *Ecce offerebant ei paralyticum jacentem in lecto. Matthæi 9. verſ.1.*
De cura proximorum, & charitate erga eos. pag.20. n.54. & ſeqq.
Videns Jeſus fidem illorum, dixit Paralytico: Confide, fili. verſ.2.
De lege ordinaria Deus requirit in ægrotis adultis fidem, ac confidentiam, ut illis impertiat ſanitatem. pag.96. numer. 220. & pag. 149. num. 340.
Dominica 19. poſt Pent. *Rex cùm audiſſet iratus eſt, & miſſis exercitibus ſuis, perdidit homicidas illos. Matthæi 22. verſ.7.*
De pœnis, quibus Deus per dæmones punit peccatores pag.36. n.92. & ſeqq.
Dominica 20. poſt Pentec. *Erat quidam Regulus, cujus filius infirmabatur Capharnaum. Joan 4. verſ.47.*
Calamitates eos ad Deum adducunt, qui abſque eis venturi non erant. pag.56. n.137. & pag. 58. n.143. & ſeqq.
Rogabat eum, ut deſcenderet, & ſanaret filium ejus. verſ.47.
De cura parentum erga liberos. p.6. n.13.
Domine, deſcende, priùſquàm moriatur filius meus. verſ.49.
De perſeverantia in oratione. p.193. n.459.
Credidit homo ſermoni, quem dixit ei Jeſus, & abiit. verſ.50.
De modo captivandi intellectum veritati verbi Dei. p.110. n.242. & p.106. n.244.
Dominica 21. poſt Pent. *Miſertus autem Dominus ſervi illius, dimiſit eum, & debitum dimiſit ei. Matthæi 18. verſ.27.*
De miſericordia Dei petentibus eam promptiſſima. pag.168. n.394. & ſeqq. & pag.199. n.474.
Dominica 22. poſt Pente. *Magiſter ſcimus, quia verax es, & viam Dei in veritate doces. Matthæi 22. verſ.16.*
De veritate Dei, ac fidelitate in ſuis promiſſis ſervandis. pag.174. n.405.
Dominica 23. poſt Pentec. *Si tetigero tantùm fimbriam veſtimenti ejus, ſalva ero. Matthæi 9. verſ.21.*
De fide, ac fiducia in Deum. pag.79. n.182 & pag.83. n.189. & ſeqq.
Dominica 24. poſt Pentec. *Cùm videritis abominationem deſolationis, tunc qui in Judæa ſunt, fugiant ad montes. Matthæi 24. verſ.16.*
De modo fortiter ſuſtinendi tribulationes pag.114. n.255.
De Dei bonitate infinita, qui ut in cunctis tribulationibus ad eum confugiamus, nos invitat. pag.168. n.395.
Cœlum, & terra tranſibunt, verba autem mea non præteribunt verſ.35.
De infallibilitate verbi Dei. pag.110. num. 244. & pag.174. n.405.

IN

IN SOLEMNITATIBUS JESU CHRISTI D. N.

IN die Nativitatis Domini N. Jeſu Chriſti. *Paſtores loquebantur ad invicem: Tranſeamus, &c. Et invenerunt Mariam, & Joſeph, & Infantem poſitum in præſepio. Lucæ. 2. verſ. 15. & 16.*

Qui vult Deum invenire, & ab eo, quod cupit obtinere, debet primò quærere gloriam Dei, & omnia adiicientur ei. pag. 176. num. 411. & ſeqq.

De bonis, quæ licitè ſunt petenda. p. 181. n. 422. & ſeqq.

In feſto S. Stephani Protomartyris. *Ecce ego mitto ad vos Prophetas, & ſapientes, & ſcribas, & ex illis occidetis, & crucifigetis. Matth. 23. verſ. 34.*

De perſecutionibus Juſtorum, ac de patientia eorum. pag. 113. n. 252. & 255.

Cùm autem Stephanus eſſet plenus Spiritu Sancto, intendens in Cœlum vidit gloriam Dei, & Jeſum ſtantem à dextris virtutis Dei. Act. 7. verſ. 55.

De gratia, ac fide miraculorum. pag. 77. num. 178. & ſeqq.

In feſto S. Joannis Evangeliſtæ. *Converſus Petrus vidit illum Diſcipulum, quem diligebat Jeſus. Joan. 21. verſ. 20.*

De amore Dei erga homines, qui cognoſcitur ex providentia magna, ac bonitate ejus infinita hominibus exhibita. pag. 165. n. 388. & pag. 168. n. 394. & ſeqq.

In feſto Sanctorum Innocentium. *Angelus apparuit in ſomnis Joſeph dicens: Surge, & accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum. Matthæi 2. verſ. 13.*

De modo cognoſcendi malos à bonis ſpiritibus, pag. 39. num. 81. Ac de protectione Dei, qua tuetur ab inimicis eos, qui in illo ſuam conſtituunt fiduciam. pag. 88. n. 200.

In die Circumciſionis Domini. *Poſtquam conſummati ſunt dies octo, ut circuncideretur puer, vocatum eſt nomen ejus Jeſus. Lucæ 2. verſ. 21.*

De Sanctiſſimi Nominis Jeſu virtute, & excellentia. pag. 206. n. 492. & ſeqq.

In die Epiphaniæ Domini. *Apertis theſauris ſuis obtulerunt Magi Domino aurum, thus, & myrrham. Matt. 2. v. 11.*

De adoratione, & humili oratione ad Deum effundenda. pag. 164. nu. 387. & pag. 206. num. 479.

In ſolemnitate Sanctæ Crucis. *Nunc princeps hujus mundi eiicietur foras. Joan. 12. verſ. 31.*

Quomodo poteſtas dæmonis per paſſionē Chriſti fuerit ſublata. p. 23. n. 65. & 66.

De mirabili crucis virtute contra dæmones. pag. 238. nu. 592.

In Die Aſcenſionis Domini. *Recumbentibus undecim Diſcipulis, apparuit illis Jeſus: & exprobravit incredulitatem eorum, & duritiam cordis. Marci 16. verſ. 14.*

De fide miraculorum: an ſit eadem cum fide catholica. pag. 77. n. 178.

Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eiicient. verſ. 17.

De poteſtate à Chriſto tradita omnibus in ſe credentibus ad dæmones eiiciendos. pag. 207. n. 495. & pag. 257. n. 645.

Linguis loquentur novis. verſ. 7.

Quomodo, & quando poſſint homines loqui variis linguis. pag. 192. n. 458.

Serpentes tollent. verſ. 18.

Deus protegit in ſe confidentes à morſu, ac veneno brutorum animalium. pag. 90. num. 206.

Et ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit. verſ. 18.

Fiducia in Deum quomodo liberet à veneno. pag. 90. n. 207.

Super ægros manus imponent, & benè habebunt. verſ. 18.

Fiducia in Deum infirmitates curat. pag. 95. n. 218.

In feſto Sanctiſſimæ Trinitatis. *Data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo, & terra. Matthæi 28. verſ. 18.*

De potentia Chriſti in dæmones eiiciendo: ac cætera dona nobis conferendo. pag. 207. n. 494. & ſeqq. & p. 209. n. 500.

Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. verſ. 19.

De efficacia Baptiſmi ad dæmones eiiciendos. pag. 231. n. 562. & ſeqq.

In feſto SS. Corporis Chriſti. *Caro mea verè eſt cibus, & ſanguis meus verè eſt potus. Joan. 6. verſ. 56.*

De Sacramenti Euchariſtię efficacia ad dęmones expellendos. p. 234. n. 576. & ſeqq.

COM-

Digitized by Google

COMMUNE SANCTORUM.

IN feſtivitatibus Beatiſſimæ Virginis Mariæ. *De qua natus eſt Jeſus, qui vocatur Chriſtus, Matth.1. verſ.16.*

Maria dominatur dæmonibus. pag.211. num.506.

Nomen ejus invocandum. pag.211.n.507. & ſequent.

In feſto Sanctorum Angelorum. *Angeli eorum ſemper vident faciem Patris, qui in cœlis eſt. Matthæi 18. verſ.10.*

De Angelica cuſtodia: & de Angelorum miniſteriis. pag.213.n.512. & ſeqq.

In feſto Sanctorum Apoſtolorum. *Convocatis duodecim Diſcipulis ſuis dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, ut eiicerent eos. Matthæi 10. v.1.*

De poteſtate Apoſtolis tradita à Chriſto ad dæmones eiiciendos, ac miracula patranda. pag.207. n.494. & ſequent.

De fide, quæ eis neceſſaria erat ad dæmones eiiciendos, & miracula facienda. pag.78.n.179.

In feſto unius Martyris. *Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem ſuam. Lucæ 14.*

De fide actuali erga Chriſtum, qua mediante reliquerunt omnia propter ipſum. pag.64. n.169. & ſeqq. & pag.75. n.175. & ſeqq.

Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me. Matthæi 16. verſ.24.

De modo tribulationes pro Chriſto perferendi. pag.113. n.252. pag.124.n.255. & ſeqq. & n 792. & ſequent.

In feſto plurimorum Martyrum. *Cùm audieritis prælia, & ſeditiones, nolite terreri. Lucæ 21. verſ.9.*

De variis dæmonum tentationibus. p.27. n.72. & p.305.n.749. De reſiſtentia eis ab hominibus facienda. p.269. n.668.& ſeqq. & p.275. n 687. & ſeqq.

In feſto Confeſſoris Pontificis. *Ecce Sacerdos magnus, qui in diebus ſuis placuit Deo.* Eccleſia in Off. Sanctorum Confeſs. Pontif.

De miſericordia erga ſubditos afflictos exercenda ab Epiſcopis exemplo Sanctorum. pag.16.n.38. & 39.

In feſto Confeſſoris non Pontificis. *Sint lumbi veſtri præcincti, & lucernæ ardantes in manibus veſtris. Lucæ 12. v.35.*

De operibus miſericordiæ exercendis Parochis. pag.17. n.41. à Religioſis, pag. 20. n.56. præcipuè ab obſeſſis. pag. 221. n.532. & ſeqq.

De oratione aſſidua, ac de conditionibus ad impetrationem infallibilem requiſitis. p.164. n.387. & ſeqq. pag.176.num. 408. & ſequent.

In feſto Sanctarum Virginum: *Simile eſt regnum cælorum decem Virginibus, quæ accipientes lampades ſuas exierunt obviam ſponſo, & ſponſæ. Matth.25. v.1.*

De jejunio, quo carnem ſuam ſpiritui ſubjecerunt; ac inimicos viſibiles, & inviſibiles vicerunt. pag.220. n.529. & ſeqq. & pag.228. n.552. & ſequent.

In feſto Sanctarum mulierum non virginum. *Simile eſt regnum cœlorum theſauro abſcondito in agro Matth.13.*

Ex conſideratione theſauri terreni mentem elevaverunt ad contemplationem theſauri cœleſtis, ac in Deo ſolo ſuam fiduciam collocarunt. De fiducia in Deo collocanda. pag.83. nu.189. & ſequent. De contemplanda Dei providentia, bonitate, ac fidelitate. pag.165. n.388. pag.168. n 394. pag.174. nu.405. Exemplum Iudith adduci poteſt, ejuſque orandi modus. pag.200. n.477.

In feſto omnium Sanctorum. *Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum cælorum. Matthæi 5. verſ.3.*

Sancti in cœlo regnantes dicuntur gladios habere ad nos tuendum. pag.216.n.520. phialas tenere, ut nobis benefaciant. ibi.

An licitè à nobis ſint orandi pag.217. nu. 521. Cur velit Deus nos Sanctos orare. pag.219. n.526.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

00567394
Digitized by Google

Digitized by Google